





Oprawy wyrestaurował zakł. introlia-  
gatorski Roberta Jahody w r. 1935. W o-  
kładkach dano nowe tekstury, w miejsce  
dawnego płóciennego usztywnienia. Grzbiet,  
wyklejki i karty ochronne są nowe. Dawne  
wyklejki pergaminowe wyszły wtedy przed-  
nie karty ochronne.

*Inc. Gu. 327*

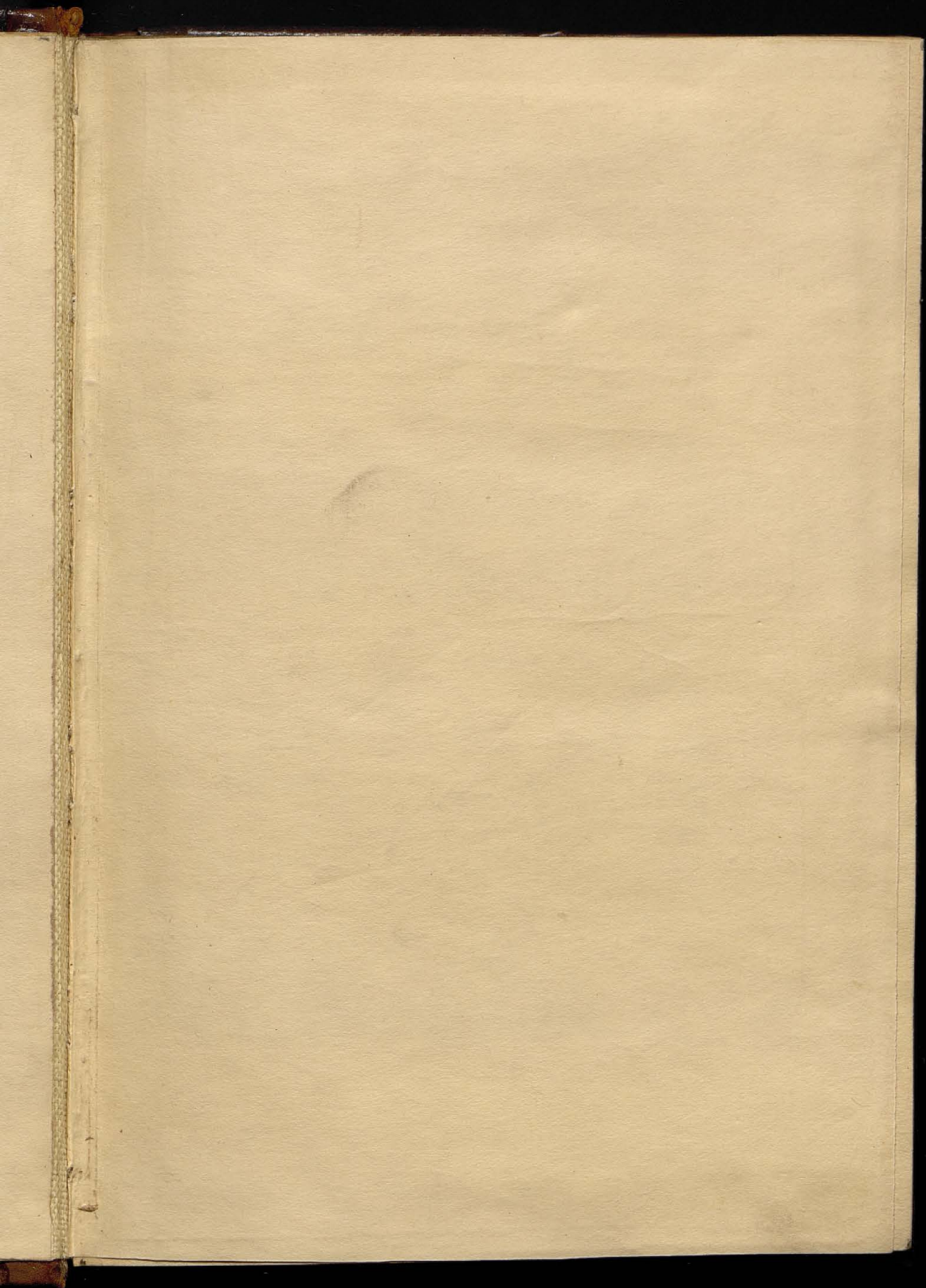
Bibl. Jag.

H<sup>x</sup> 15



*Inc. 327*

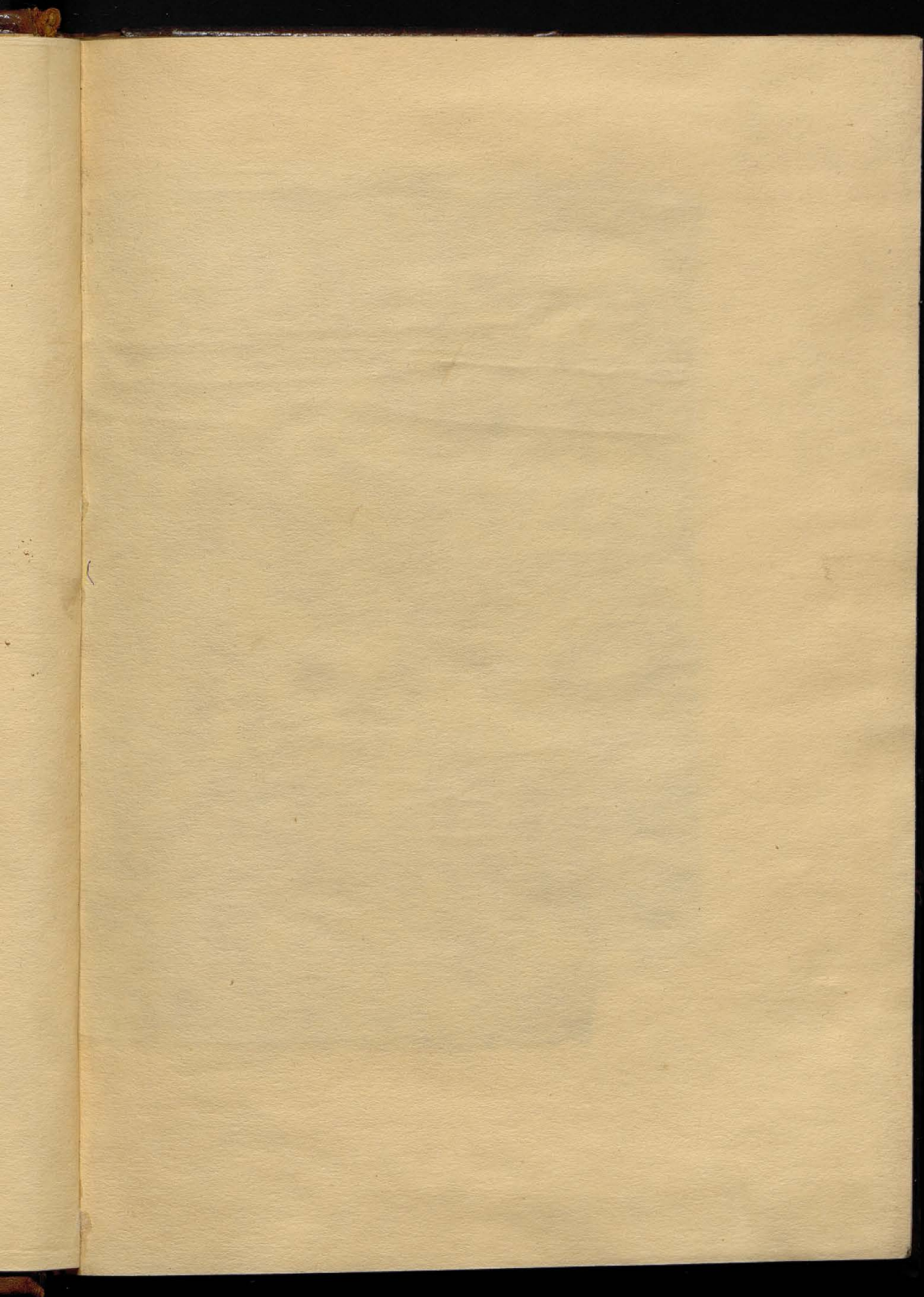
*IXII<sup>o</sup>  
31.*





IX  
34









inimicos ei. **I**lli erit fulgura ei vbi tunc natus  
 erit. **Q**uod si non erit. **Q**uod si non erit.

etiam. **Q**uod si non erit. **Q**uod si non erit.

**Q**uod si non erit. **Q**uod si non erit. **Q**uod si non erit.

**Q**uod si non erit. **Q**uod si non erit. **Q**uod si non erit.

**Q**uod si non erit. **Q**uod si non erit. **Q**uod si non erit.

**Q**uod si non erit. **Q**uod si non erit. **Q**uod si non erit.

**Q**uod si non erit. **Q**uod si non erit. **Q**uod si non erit.



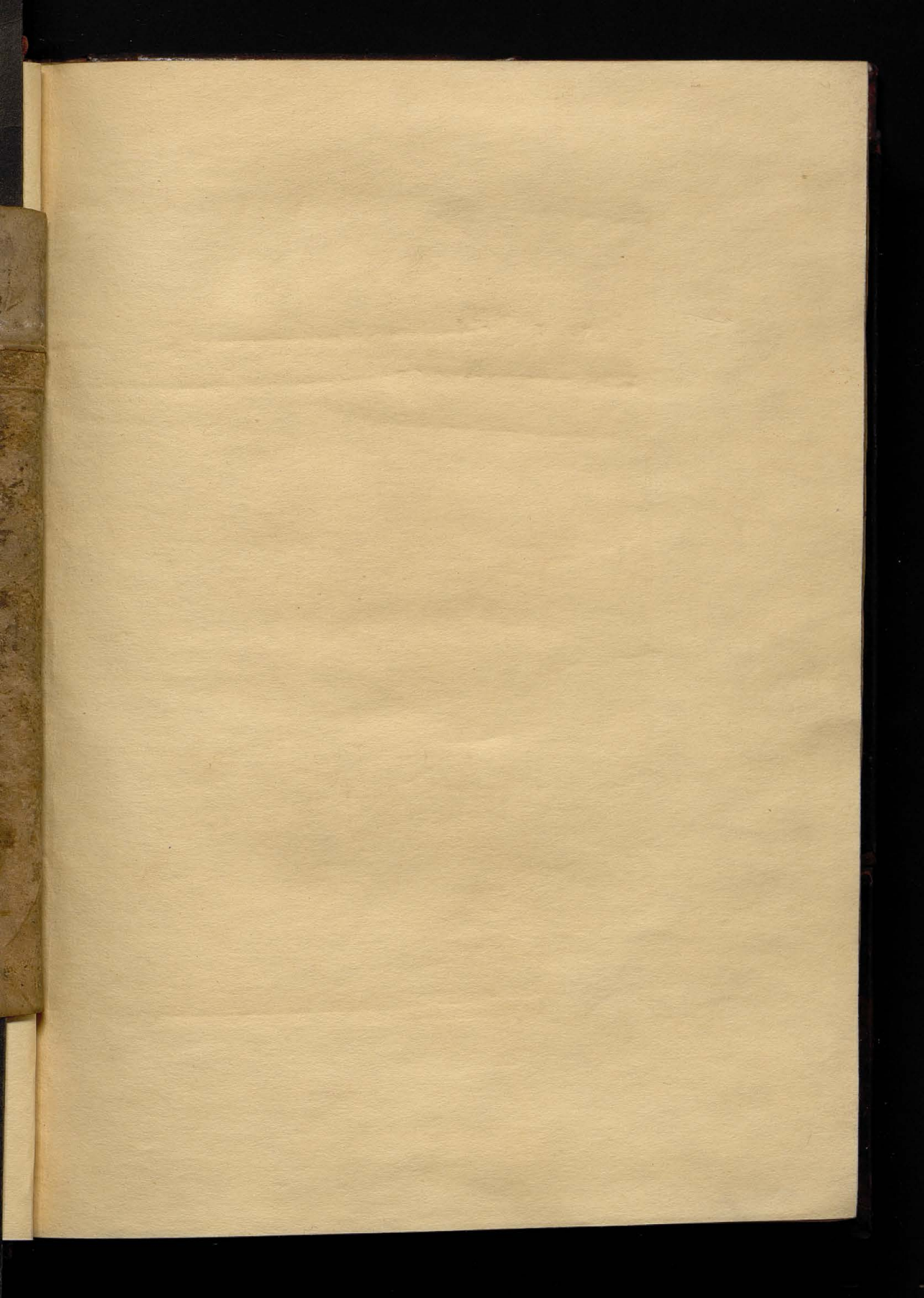
[illegible]

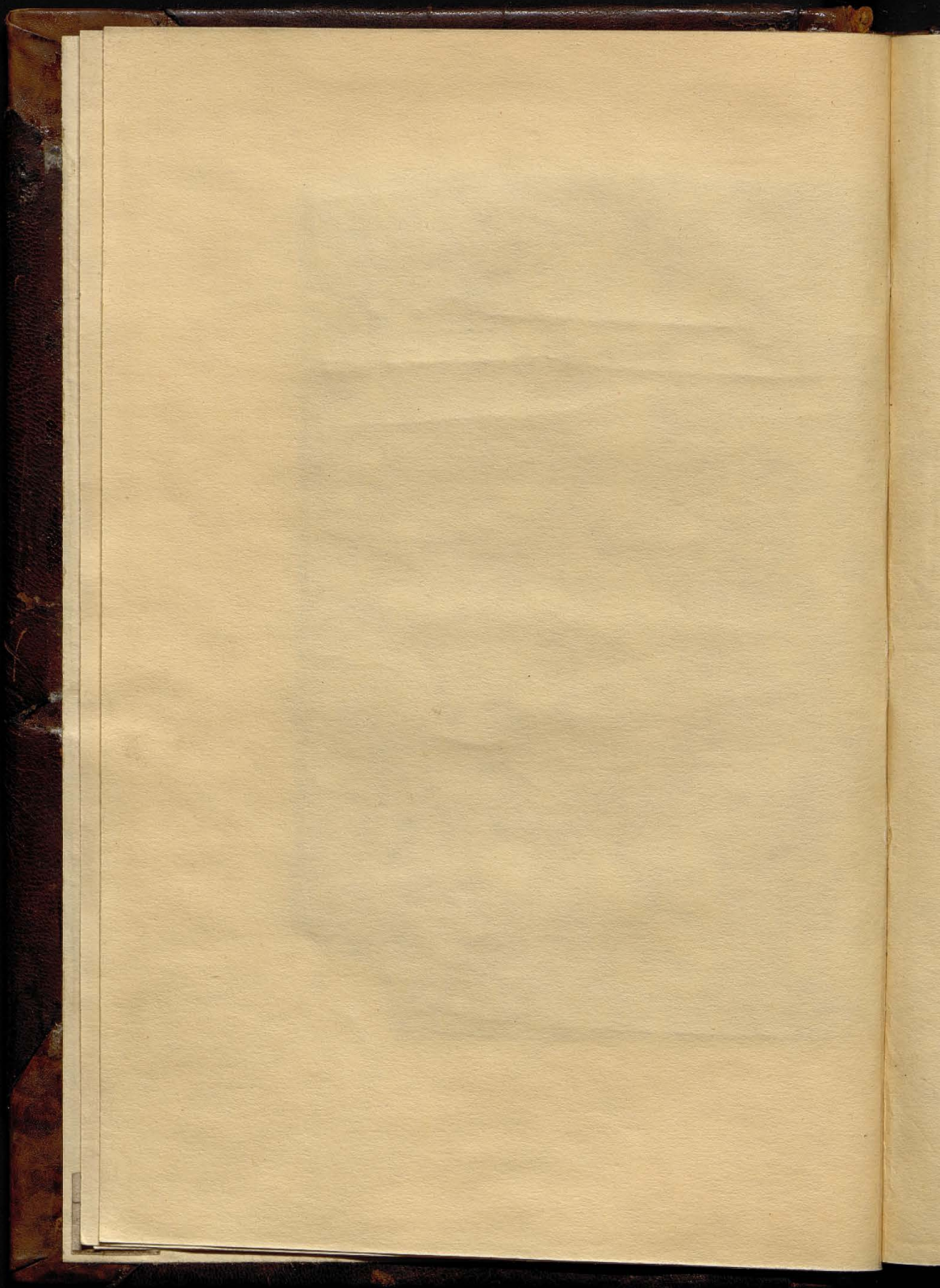
[illegible]



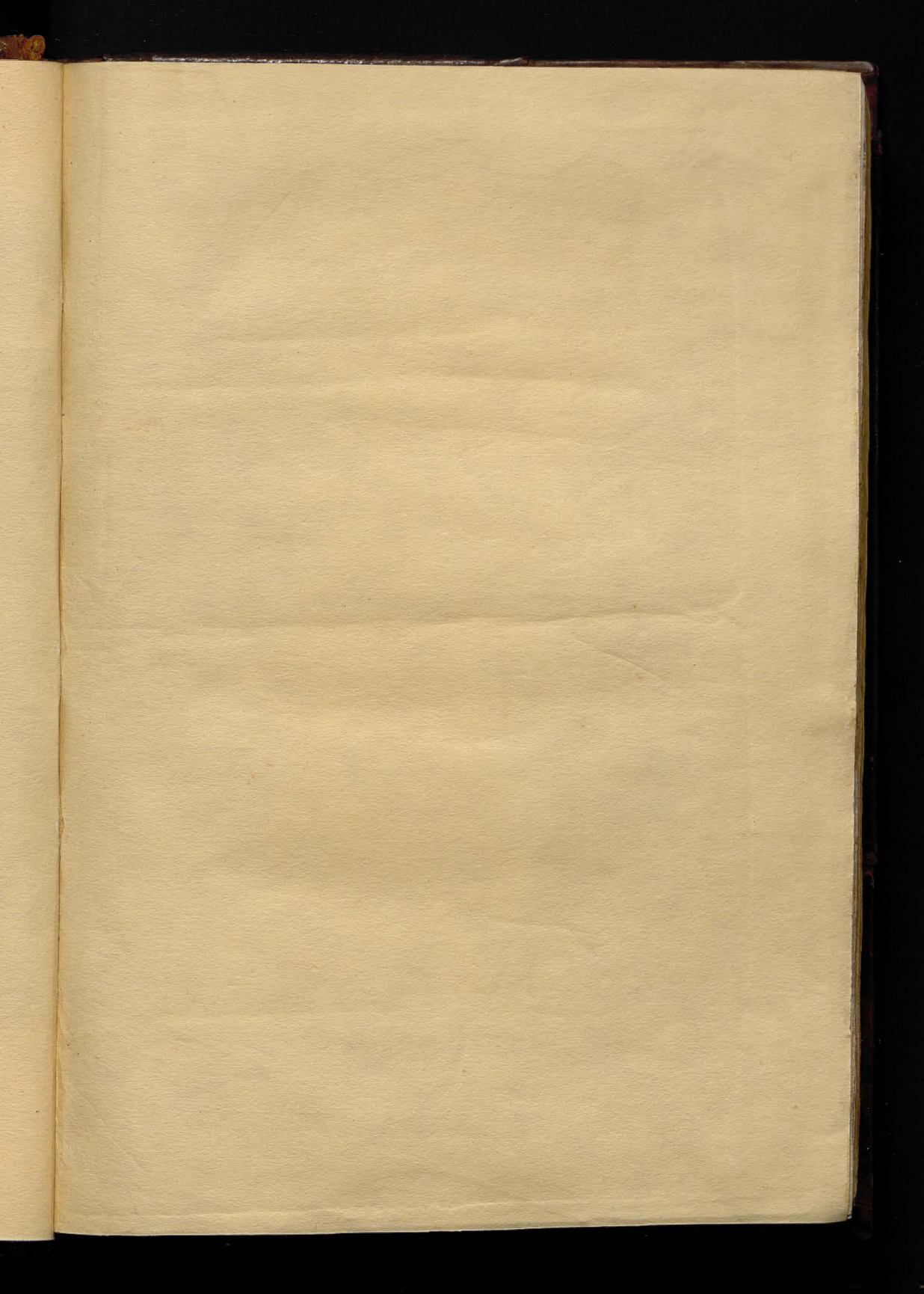




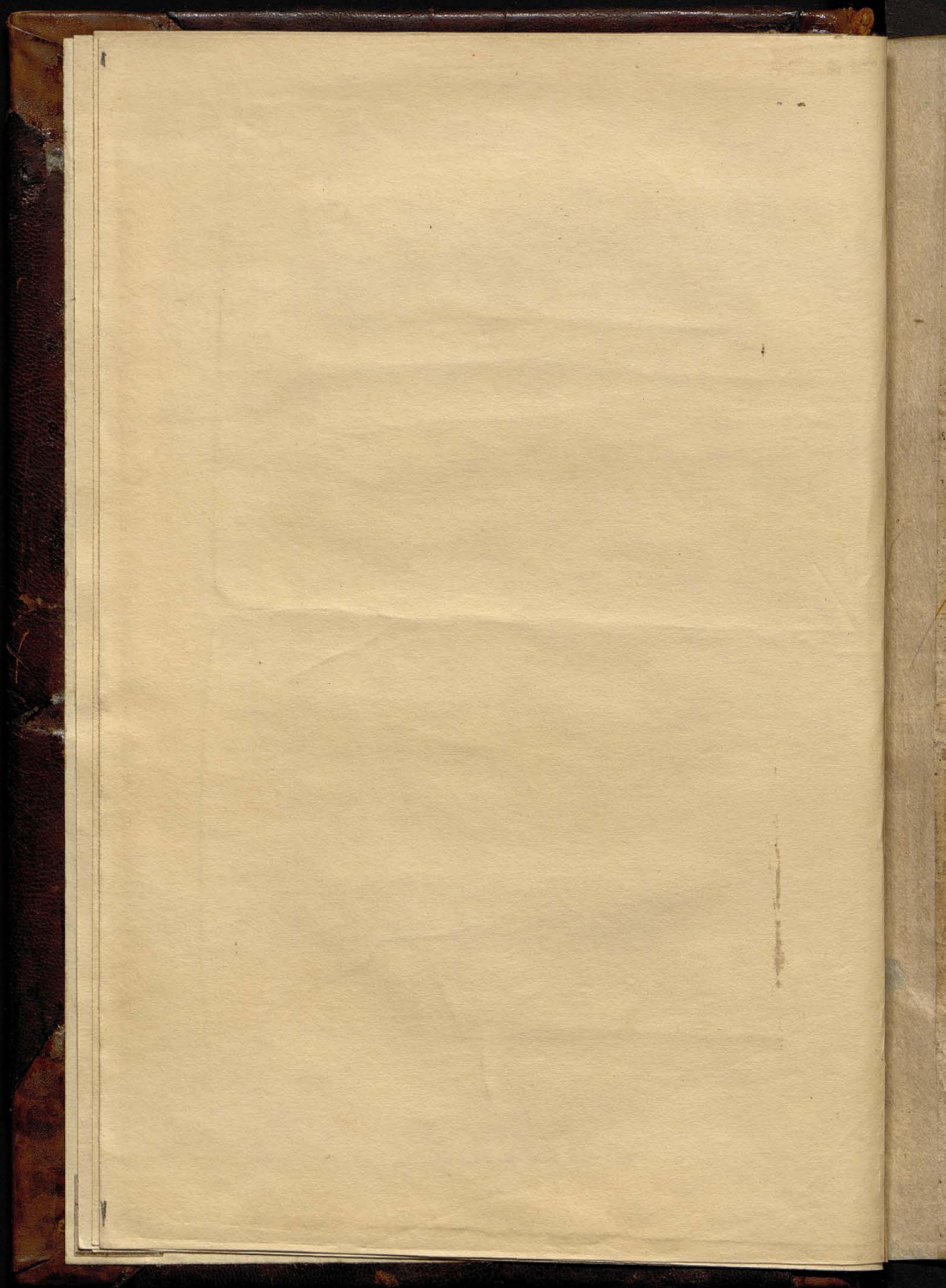














# Sermones de sanctis Dormi secure

Jesus Christus Maria



*Handwritten text in a cursive script, likely a signature or dedication, possibly reading 'Hic scriptum est per...' and 'Hic scriptum est per...'.*



**T**ronbo

notatus ē a dñō tri-  
pliciter. ser. xxiij. **Z**

**A**blata iniuste restitunt a passo  
tormentum. sermo. xlvj. ¶

Abundantia sine aduersitate ma  
lum signū est. sermo. iij. v

Abundantia rerū tpaliū est peri-  
culum castitat. sermo. lxxj. **H**

**A**cerbitas passionis christi in tri-  
bus consistit. sermo. 1. **B**

Adaz infirmat z morit. f. xliij. **E**  
Aduersari noster quō pfecte vin

citur. ser. xlv. **I**et ser. lxiij. **A**  
**I**acōs oē a cit. mē finē ē lūm. i. pñ.

Agnes triplr cōmēdat a xpo suo  
dilecto sermo riñ. **D**

Alb color intelligit vaginalis pu  
ritas sermone lxx

Amor quō describit̃. ser. ij. añ. 2

Amor est virtus transformatiua  
amantis in amatum per lxxij. **Z**

**A**mbrosi<sup>9</sup> cōmendat. ser. iij. p. ro.

Amicitia stabiliſ & vera valde ra-  
ro inuenit̃ in mūdo. ſer. xxvj. **M**  
aximū ſociū ſocietateſ ſer. li. i. n.

Amicitia marie est bonoz z iusto

Andreas p̄cipit demōibꝫ. ser. j. **D**

Angelus loquebat ad aures am  
brosij p̄dicantis sermo. iij. **B**

Angelus rñdit gregorio millam  
celebranti sermo. xviij. **D**

Angeli aliquñ assumunt corpora ⁊ de  
ponunt ea rursus ser. xix. **E**

Angeloz bonoz et maloz pprie  
tas. sermo. xxxv. **B**

Angelus dñi dedicauit tēplū qđ  
dam. sermone. l. 4

Angelis laudē z honorē īpendere  
dēm? mltiplici rōne. s. lxx. n.

Angeli custodiūt hoīes tripl'r. ibi.  
Angeli exercēt triplex ministeriū

Angeli ex tecti triplici ministerio  
circa nos sermone. lviij. **S**  
Animas de<sup>o</sup> de nihilo creat cora

pozibz infundendo. f. viij. **R**  
Anima decedens de hac vita nō

druplicem viā ibunt. ser. xxx. **E**  
 Primū in purgatorio sunt in tri

Anime in purgatorio sunt in tri-  
plici tribulatione. Ibidem  
Anime in inferno clamant se ve-

ve. sermo. xxx. in fine.

Unimab in celo dabunt tñā dō  
na. sermo. xxx. in fi.

**D**ie q̄ indulgeat nris suffragiis  
ondit̄ in quadā visione. f. lxx. **M**

Animas defunctoru quo iuuare  
possum? sermone. lxx. in fine

Anime in purgatorio fient dolet  
egrotāt quare ⁊ qualr. f. lxx. P

Anime de purgatorio liberantur  
orōnibz z elemosynis z hoc ha

Animal hñs mediocre cor ē mia

Animal habens magnum cor est

timidum ibidem.  
Annūciatiōis die reuolut. xxxiiij

annis eodez die fuit sexta feria  
in qua xps passus est. f. xix. **U**

Antichristi simulatio z mors ser  
mone. lviij. R

Apis cōditiones naturales no-  
rant. ser. iij. p. totum



# Tabula

nili. sermo. lxxviii. **A**

Apparitiones decem dñi post resurrectionem. ser. xxxii. **A**

Apparicio sancti michaelis. ser. mone. lvij. **I** **z** **A**

Apparēt angeli tripliciter hominibz apparuerūt. ser. lvij. in fi.

Apostolorz pfectio in quo consistat. sermo. xxxvj. **A**

Apostoli z martyres in corpe positi z eruti corpe p hominibus orare pnt z potuerūt. f. xliij. **F**

Aquila habet tres conditiones. sermone. x. **A**

Arbitrabat paulus oia vt sterco- ra. ppter tria. ser. xliij. **A**

Ascendit dñs gloriose quadrupliciter. sermo. xxxiiij. **A**

Ascendit modus quadruplex sermone. xxxiiij. **A**

Assumpta est maria quadrupliciter. ser. lxxvij. **A**

Assumpta est maria corpe et aia sicut pie credit ecclia. f. xlvij. **A**

Austeritas vite sancte iobis baptiste ostēdit triplr. f. xxxvij. **S**

Augustin⁹ doctor cōmendat sermone. liij. p totum.

**B**aculo sancti petri suscitatur ēmoz tuus qdam. f. xxxvij. **V**

Baculus belizei significat sanctā crucem. ser. lv. **V**

Baculus dauid quo deiecit philisteam signat sanctam crucem sermone. lv. **A**

Baptismus est necessarius. ser. mone. xxxiiij. **I**

Baptismus est ianua omniū sacramentoz. ser. lxxvij. **I**

Baptismus valet ptra peccatus originale. penitencia ptra peccatum actuale. ser. lxxvij. **I**

Barbara habuit tria in se que fecerunt eam spiritualiter pulchram. sermone. ij. **A**

Bartholomei apli forma et vita sermone. l. **B** **z** deinceps

Barnabas fuit vn⁹ de. lxxij. discipulis dñi. ser. lvj. **S**

Bellare siue plicari debet spūalis pugil xpi ptra qnqz. ser. xx. **F**

Bellum viriliter aggressum parat victoriam. ser. xlv. **I**

Bēdictionē diuinā homo psequitur ppter tria. ser. iij. **A**

Benedictio symeonis qualis fuerit. ser. xv. **S**

Bonis bona creata sunt sermone. lix. in pñci.

Bonum q̄to cōmuni⁹ tanto diuini⁹. ser. lxj. in pñci.

**C**ampane pullant ideo. f. xxiij. **S**

Candelaria appellatur festū purificationis. ser. xv. **A**

Cara dicit agnes fm tres grad⁹ compationis. ser. xiiij. **A**

Charitas dat intelligit p lūmen ignis. ser. vi. **A**

Charitas spū sancti facit ppe xpm omnia aduersa viriliter sustinere. sermo. ix. **F**

Charitas sincera. sermo. x. **P**

Charitas facit hominez pulchriū sermone. xiiij. **S**

Castitas perfecta que sit. sermo. ne. iij. **Z** **et** ser. xxxvij. **S**

Castitas facit hoīem pulchrum et formosum. ser. xiiij. **S** **B** **z**



# Tabula

**L**astitas et puritas spiritualiter signi-  
ficat per venerez. sermo. lxiij. **Z**  
**L**astitas inter tria solet periclitari  
**A**rchidra dignitas. sermo. lxxvj. **D**  
**L**astis triplex. sermo. xvj. **Z**  
**A**ecilia compatitur lilio. propter tres prodi-  
tiones ipsius lilij. sermo. lxxv. **D**  
**L**elicus color intelligitur feruens  
desiderium celestis glorie. ser. lix. **B**  
**L**ere miraculosus sanat diuer-  
sas egritudines. f. xv. **V**  
**L**ircular figura habet tria que dominus ha-  
bere facit sacerdotes. sermo. xvj. **V**  
**L**ircular quilibet sive celum cuiuslibet  
planete quantum spacium habeat.  
**L**icatrices vulnerum. f. xxiij. **V**  
**C**ur dominus reservavit. xxiij. **S**  
**C**ognitio omnis fit per similitudi-  
nem. sermo. lxx. in pen.  
**A**bori angelorum describunt. sermo.  
xxxiij. post X vsque in fi.  
**C**olor viridis albus et celicus quod si-  
gnificent. sermo. lix. **B**  
**C**omedant tres species in veteri  
testamento propter virginitatem et puritatem  
**C**oncauit maria in sua. ser. x. **D**  
**C**onsumptione angelorum de suis vir-  
tutibus et perfectionibus. f. xlii. p. to.  
**C**onceptio marie facta sine origi-  
ne peccati probatur. sermo. v. p. totus.  
**C**onfessio fidei quantum munder. f. ij. **Z**  
**C**onfessio peccatorum qualis esse de-  
bet. sermone. xxvij. **D**  
**C**onfessio cum correctione est fons  
qui lauat. sermo. xxix. **B**  
**C**onfessorum perfectio in quo consistat  
sermo. xxxvj. **P. S. quarto.**  
**C**onfiteri diuersimode utile est pro-  
pter quinque. sermo. lxxvj. **K**  
**C**onfidentia firme spei. f. ij. **D**  
**C**onfirmatio est sacramentum per quod gratia que

dat in baptismo confirmatur. f. lxxvj. **I**  
**C**onformitas et similitudo sancti andree  
cum christo ostenditur tripliciter. sermo. i. in pen.  
**C**onfortauit deus beatum stephanum  
quinque rebus. sermo. ix. **B**  
**C**onfortant angeli hominem in bono  
non ut perseueret. sermo. lxxvj. **S**  
**C**onsecrata est domus dei ad quatuor  
tuorum officia. sermo. lxxvij. **Z**  
**C**onsolatio magis per opus. f. xxvij. in fi  
**C**onsuetudo laudabilis et bona de  
iure et merito est obseruanda. ser.  
**C**ontinentia optime xv. in pen.  
disponit hominem. sermo. lxxvij. **V**  
**C**ontritio sua quatuor debet ha-  
bere. sermone. xxvij. **P**  
**C**onuersio sancti pauli. ser. xiiij. **V**  
**C**or debet mundari tribus scobis.  
sermo. xxix. **B**  
**C**orona triplex. sermo. ix. **Z. S. vii**  
norandum.  
**C**orona clericorum vii sumpsit exor-  
dium et quod significet. ser. xvij. **K**  
**C**orpa sanctorum plurimum sunt re-  
uerenda et quare. f. lxx. **Z**  
**C**orpi christi sumptio quid operetur  
in homine. ser. lxxix. **D**  
**C**orpus christi quod digne accipe voluit  
quatuor dominus facere. ser. lxxix. post  
**C**orux quare defertur modum  
in processione. sermo. xxij. **B**  
**C**orux christi quod operata sit. f. xxiiij. in pen.  
**C**orux sancta est inuenta per tria si-  
gna ostensionis. ser. xxiiij. **A**  
**C**orux sancta est facta ex quatuor  
lignis. sermo. xxiiij. **D**  
**C**orux sancta in tribus locis est exal-  
tata. sermo. lv. p. totum.  
**C**orux sancta exaltata est in ecclesia  
propter tria. sermo. lv. **E**  
**C**ursus sancti pauli. ser. xiiij. **V**



# Tabula

## Quid pec

cavit pctō luxurie z ho  
 micidij. f. lvi. **I**  
 Declinare a malo facit hoiez pfe/  
 qui diuinā bñdictionē. f. iij. **U**  
 Decollatio sci Johis bap. q̄dru/  
 plici cā instituta est ser. liij. **M**  
 Dedicatio dñi q̄daz noie solēntas  
 sci michaelis. q̄ref. lviij. **R**  
 Dedit laurenti⁹ thesaurū triplr.  
 Delicie electoz z sp̄calr. (f. xlv. **S**  
 Agnū p̄sistūt in tribz. f. xij. **T**  
 Demon in specie mulieris nitrif  
 temptare q̄ndam ep̄m. ser. k  
 Demon occidit hoiez q̄ volūtātē  
 ei⁹ voluit pficere fmo. xij. **O**  
 Demonis ē mala suggere nostrū  
 est nō p̄sencire. fmo. xlv. **I**  
 Demon nullus p̄testare poterit  
 vbi signū crucis fuerit. f. lv. **A**  
 Desiderabāt patres ve. test. redē/  
 Desideria scā di (prozē. f. xix. **U**  
 latione crescūt. fmo. xxij. **E**  
 De⁹ pōt facere hominē quattuor  
 modis. fmo. viij. **v**  
 Deus nō pōt diligi sine p̄rio. nec  
 prim⁹ sine deo fmo. xij. **O**  
 De⁹ est cā ois creature fm tripli/  
 cez rōnē causalitatē. f. xxiiij. **B**  
 De⁹ ē finis deside. no. f. lxiij. in p̄n  
 die natiuitatē christi tres soles  
 apparuerūt in oriēte. f. viij. **A**  
 Dign⁹ iohis bap. quo dñm oñdit  
 cōburi nō potuit. f. liij. **O**  
 Dignitas scōz mul. oñdit f. lxi. **L**  
 Dilexit maria magdalena xp̄s f̄z  
 triplicē statū fmo. xlv. p̄ totum  
 Dilectionē triplicē hñit sc̄tus lu/  
 Diligi dñs q̄s pp̄t (cas f. lviij. **K**  
 lex q̄ in eo esse dñt ser. lxxv. **K**

Disputatio iusticie cū mīa f. xix. **A**  
 Diuites q̄ nō largiunt paupibz si  
 milant arene fmo. xlv. **S**  
 Docuit xps tres lectōes in cruce  
 Docuit xps pficientes (ser. lvi. **v**  
 tria. sermo. lvi. **v**  
 Doctor bonus dñs hñe tria f. xviij.  
 Doctrina beati petri fuit (in p̄n  
 tora trinitate. ser. xvi. **E**  
 Doctrina nlla melior nisi vbi spi  
 ritussc̄us doctor adest. f. xviij. **P**  
 Dolor pcti dñs esse in p̄tritiōe. ser.  
 Dolor peccati q̄tus ēē (xxvi. **P**  
 debeat fmo. xxix. **D**  
 Dolores acriores demonū. xxix. **S**  
 Dolens de vno z aliud cōmittēs  
 cui assimilet ser. xxvi. **O**  
 Dom⁹ dei est triplex. f. lviij. **L**  
 Domus dei p̄secrata est ad quat  
 tuor officia Ibidem  
 Dyana dea cadit. ser. x. **C**  
 Diabolus q̄re seduxit euā. xix. **T**  
 Diabolus diligen⁹ q̄rit vt possit  
 seducere hoiez vt peat f. xlv. **I**

## Ecclesie par

tes q̄d significant sp̄uali/  
 ter sermone. lxiij. **M**  
 Elegit dñs sc̄m matthiā d̄statu  
 mōi ad societātē ap̄loz. xviij. **E**  
 Elegit dñs ap̄los ad tria ser. xxx.  
 Elegit virgo maria tri (viij. i p̄n  
 pliciter optimā p̄tē. f. xlvij. i p̄n  
 Electi assumūt triplr f. xlvij. **T**  
 Electi triplr exaltant. f. xlvij. **U**  
 Electi suis de⁹ non p̄misi in hac  
 vita gaudia z delectatiōes sed  
 amaritudines z tribulationes  
 fmo. liij. in p̄n.  
 Almosyna dat nō solū p̄ncipibz  
 z longe possit. f. xviij. **M** **A** **3**



# Tabula

Elizabeth vt posset hñe cor mñdũ  
z aiam purã castigauit corpus  
suũ multipl. fmo. lxiij. **S**

Encenia dantur qñcuplici statui  
sermone. xxviij. p. totũ.

Apla saluatoris nñi habet. f. lx. **E**

Eua seducit. fmo. xix. **S**

Euagelista quò describat. lviij. **E**

Euagelica pfectio cõsistit in vera  
obedientia. fmo. lx. **E**

Eucharistia si recipit vt debet qñ  
dam delet pecã z marie i amo  
re dei pfortat. fmo. lxxij. **I**

Exaltata ẽ scã crux tribu loci. ser.

Exaltata ẽ sancta crux (lv. p. to.

in ecclia ppter tria. f. lv. **E**

Exclamatio bernardi z admira  
tio de mag. fmo. xij. **E**

Excusauit xps mariã magdale  
nã tribu vicibz et a tribu vicis.

fmo. xij. **M** in fi.

Exercent angeli triplex mysteriũ

circa nos. fmo. lviij. **S**

**A**milari

tas iohis euangeliste

ad xpm ostendit cripli

ter. fmo. x. **A**

Seria sexta deus hoiez format.

Seruor diuie charitat. (f. xix. **A**

facit hoiez spũalr pulchz. ij. **A**

Festũ ad vincula scĩ petri qdru

plici cã institutũ est. f. xliij. **B**

Festa scõz cur in terra agam? po

nũ triplex ratio. f. lx. **R**

Fides est pncipiũ omniũ virtutũ

fmo. vi. **E** z ser. lxiij. **S**

Fidei signũ est impletio manda

torum dei. ser. vi. **R**

Fides fcat p solem. fmo. lxiij. **S**

Fides est xus qua credunt que

nõ vident. sermone. lxxij. **M**

Figurat marthe? in boie. Lucas

in vitulo. **M**are? in leone. Jo

hanes in aquila. f. lxiij. **P**

Sine suũ nescit hõ z qñ. lxiij. **A**

Flores sup altare sancti stephani

sanabãt infirmos. ser. ix. **M**

Flos hz tres pditiones. f. xj. **E**

Fons aque in liquore olei est con

uersus i natiuitate dñi. viij. **A**

Fons vite est ipsa diuina sapia ex

qua fluunt oia bona. ser. lix. **D**

Forma z figura scĩ bartholomei

describit. fmo. l. **B**

Forma z figura sup bñdiete faciei

xpi describit. f. lx. **E**

Fortitudo metãl in q pñstat. ix. **S**

Fortitudo fcat p marie. f. lxiij. **A**

Fortitudo pñstat in pferedis mo

lestijs. f. stando firmit in actio

nibz z passionibz tribulationibz

bus. ser. lxxij. **M**

Futura pñdit gregor? ex nomi

nibz. ser. xviij. **D**

**G**audere de

bem? de resurrectione dñi

Gaudiosa fuit natiuitas dñi (xxx) **S**

angelicis spiritibz cñct? gñtibz

z antiquis patribz. ser. viij. **B**

Gaudiũ in celo crit intus z extra

Gaudium verũ et pse (f. xvj. **E**

ccum vbi sit. ser. xxvj. **D**

Gaudium regni celoz est imen

sum z indicibile. f. xxix. **D**

Gaudium celozum prequirat sex

gradus. sermone. xxix. **D**

Gaudium factũ in ascensione do

mini. sermo. xxxij. **E**

Georgij vita z obit? f. xx. p. totũ

Grãz dei nob ipetrãt ageli. lxiij. **D**



# Tabula

Gradus tres pparitionis. f. xliij. **D**  
Gregori<sup>9</sup> doctor ecclesie q<sup>u</sup>alis vi  
te fuerit. ser. xviij. **D**  
Succurosa filia q<sup>u</sup>ini sanat oscu  
lando vicula sci petri. f. xliij. **C**

**E**remita  
q<sup>u</sup>dam magne virtutis  
in remuneratioe eq<sup>u</sup>

gregorio. f. mone. xviij. **R**  
Eremitaz et moachop<sup>9</sup> pfectio  
in quo p<sup>o</sup>stat. f. xxxvj. **D**

Herodes tres fuerunt. ser. liij. **D**  
Domo q<sup>u</sup>libet bz vn<sup>9</sup> angelu<sup>9</sup> bo  
num ad sui custodia<sup>9</sup> deputatu<sup>9</sup>

Domo ordinat<sup>9</sup> ad deu<sup>9</sup> (f. lviij. **A**  
z ad ei<sup>9</sup> dilectio<sup>9</sup> tripl<sup>9</sup>. f. lviij. **A**

Domo fm aiaz fact<sup>9</sup> est ad imagi  
nem z similitudinez toti<sup>9</sup> trinitat<sup>9</sup>  
sermone. lxiij. in pn.

Honor est exhibitio reuerentie in  
testimoniu<sup>9</sup> v<sup>9</sup>ut. f. xxiij. in pn.

Honor infid<sup>9</sup> est ca<sup>9</sup> supbie. xlv. **D**  
Honoratus est sc<sup>9</sup>us laurenti<sup>9</sup> tri  
pliciter inf<sup>9</sup> martires. f. xlv. **A**

Honorificat deus electos suos.  
Honorificauit d<sup>9</sup>ns (ser. xxiij. **U**  
moysen tripl<sup>9</sup>. ser. xxiij. **A**

Honorificauit d<sup>9</sup>ns aaron tripl<sup>9</sup>  
citer. sermone. xxiij. **Z**

Honoram<sup>9</sup> sc<sup>9</sup>os tripl<sup>9</sup> d<sup>9</sup> causa  
sermone. lxi. **R**

Hostia corpis xpi o<sup>9</sup>ne vertitur  
in cruent<sup>9</sup> carnem. f. xviij. **R**

Humilitates summa gregori<sup>9</sup> sp  
studuit habere. ser. xviij. **Z**

Humilitas est origo virtutu<sup>9</sup> z eu  
stos. f. mone. xviij. **U**

Humilitas est triplex. Ibidem.

Humilitas vera z pfecta qualis  
esse debeat. f. xviij. **D**

Humilitas feat p luna. ser. lxiij. **Z**  
Humil<sup>9</sup> vil<sup>9</sup> vult reputari. lxiij. **Z**

Hymnu<sup>9</sup> te deu<sup>9</sup> laudam<sup>9</sup> pposue  
runt ambrosi<sup>9</sup> z aug<sup>9</sup> al<sup>9</sup>enacim.

Hymn<sup>9</sup> te deu<sup>9</sup> laudam<sup>9</sup> (f. liij. **B**  
q<sup>u</sup>antum gratus sit deoz angelis  
z scis p<sup>9</sup> p q<sup>u</sup>nda<sup>9</sup> vision<sup>9</sup>. lxiij. **R**

**I**acobus ma  
ior fuit magn<sup>9</sup> in quattuor

sermone. xliij. **Z**  
Iesus dicit cu<sup>9</sup> esses inimicus zc.

sermone. xxiij. in fine  
Iesus xpus bz quattuor t<sup>9</sup>pla in

q<sup>u</sup>o ipse e<sup>9</sup>ential<sup>9</sup> manet. xxiij. **A**  
Iesus xps e<sup>9</sup> spes corona. p se cer<sup>9</sup>

taneum. f. lxiij. **A**  
Igne triplici pbat deus electos.

Impetrat nob<sup>9</sup> angeli (ser. xxiij. **A**  
glam<sup>9</sup> dei. f. lxiij. **D**

Impossibilia olim erat<sup>9</sup> tria. xxiij. **Y**  
Impossibile est multozu<sup>9</sup> o<sup>9</sup>ones

no<sup>9</sup> exaudiri. f. lxiij. **A**  
Impossibile est pstante frustrari

o<sup>9</sup>ones hominis. ser. lxi. **D**  
Incertitudo mort<sup>9</sup>. f. xxiij. q<sup>u</sup>i i<sup>9</sup> f.

Increpant angeli ho<sup>9</sup>iem q<sup>u</sup> p pec  
catum recessit a deo. f. lxiij. **S**

Indie tres sunt. ser. xxiij. **Z**  
Indignis z ingratis q<sup>u</sup>dd dat<sup>9</sup> p<sup>9</sup>dit

Indulgentie dant<sup>9</sup> de (ser. xxiij. in pn  
thesauro passionis xpi sc<sup>9</sup>oz an  
geloz et sc<sup>9</sup>oz alioz. f. lxiij. **Z**

Inferni destructio o<sup>9</sup>ndit p q<sup>u</sup>cu  
In inferno sca<sup>9</sup> crux (oz. f. xxiij. **A**  
est exaltata p<sup>9</sup> tria. f. lxiij. **A**

Infirmas infligit ho<sup>9</sup> multiplici  
Innocetes pueri (de ca. xxiij. **D**  
habue<sup>9</sup> triplice puritate. f. lxiij. **E**

Inquisitio studiosa magoz come<sup>9</sup>  
A 4



# Tabula

dat in tribu. fmo. xij. **I**  
Intelligentia i celesti patria reple  
tur diuina cognitione. f. lix. **D**  
Intranda est domus dei cum summa  
humilitate ut veniamus mereamur  
accipere delictorum. f. lxxvii. **A**  
Iohannes euangelista in euangelio quoniam  
quies appellatur discipulus quem  
diligebat iesus ser. x. **R**  
Iohannes cur assimiletur aqle. ser. x. **T**  
Iohannes bapt. fuit magnus in septem  
Iohannes bapt. sanctifica (f. xxxv. **S**  
Iohannes erat tripliciter. ser. xxxv. **V**  
Iosias scriba viso miraculo puer  
ipolitus cum familia (rit. f. xliii. **A**  
Iudas viso miraculo de imagine  
christi pueriebant. ser. lv. **F**  
Iudicandi modus quadruplex. f. xvi. **E**  
Iuniperus arbor cuius cineres ignem  
preseruant per totum annum quod signifi  
ficat spiritualiter. ser. lxxix. in fi.  
Iustina virgo per signum sancte cru  
cis repulit demones. f. xliii. **V**  
Iusticia est reddere unicuique quod  
suum est. ser. liii. **P**  
Iusticia quodammodo persistit in subuenien  
dis miseris ser. lxxvii. **M**  
Iustificati sumus in sanguine christi.  
Iupiter planeta valde (ser. ix. **F**  
Ipmouet fructus et est valde utilis  
omnibus terrenis et signifi  
cat misericordiam ser. lxxii. **V**

**R**athedra  
triplex iuenit in sacra  
scriptura fmo. xvi. **A**  
Katherina sex habuit in se spiritalia  
propter quod dilecta est a deo. f. lxxv. **A**  
Katherine comendatur sponsus suus  
christus ab heremita sancto. f. lxxv. **V**

Katherina propter patriarchis. regi  
bus. prophetis. apostolis et ceteris san  
ctis sermo. lxxv. **F** et **S**

**L**apidatur

Stephanus eodem anno quo  
christus ascendit. ser. ix. **M**

Latro rotatur mox non potuit sine  
eucharistia fmo. ii. **D**

Laurerius triplex comendatur. xlv. **S**

Laudus quod sit ser. ii. an. **D.** et ser. lxxii.

Laudus scilicet pauli. ser. xliii. **S** (in per

Laudus et gratia actio debet danti et  
recipienti. fmo. xlv. in per.

Laudus et honor angelis impenditur  
redemptio multiplici ratione. f. lxxii. **M**

Laudatur deus omnes sanctos et unicuique  
suum statum et meritum suum. lxxii. per co

Lectum suum. i. cruce christus dimisit di  
scipulis suis ser. i. in per.

Lectiones tres docuit christus in  
cruce. sermone. lv. **V**

Legatio maior nunquam fuit sancta ab  
angelis quam in incarnatione domini. f. xix. **V**

Leo habet quatuor conditiones. ser. xxi. **K**

Letania triplex vocatur ser. xxii. **D**

Leticias inexpricabiles sancte virgi  
nes persecute sunt. ser. xliii. **T**

Libertas et oportunitas inducens  
est periculum castitatis. f. lxxv. **V**

Ligatus est peccator non ferro alieno  
sed sua ferrea voluntate. fmo.  
xliii. in fi. et ser. lxxv. **S**

Lilium describit. ser. xxvii. **S**

Lilium habet tres conditiones. f. lxxv. per co

Lita tripliciter scripsit christus in membris  
sanctarum virginum. ser. lix. **S**

Locus altior et perfectior debet me  
liori et perfectioni ser. xxxii. in per.

Locus est christus discipulis in die  
ascensionis quatuor. f. xxxii. **S**



# Tabula

**L**ucas euāgelista triplici cōmē  
dat. sermo. lviij. p. totum

**L**ucia cōmēdat a tribu. f. vj. p. to.

**L**ucta cū carne mūdo. z diabolo  
restat post baptismū z institū/  
tionem. sermo. xx. in pñ.

**L**una est oibz planetis z stellis in  
ferior. z fcat hūilitatē f. lxiij. **L**

**L**upanar loc⁹ oīs efficit. xij. **L**

**M**acula aīe  
quid sit. fmo. xj. **E**

**M**agnitudinem z di  
gnitatē sci Johis bap. p. sidera/  
re possum⁹ in seprē ser. xxxv. **S**

**M**aledictionis imprecatio a mīse  
pueris tremorē membrorū in/  
cutit ser. ix. **M**

**M**ansiones in domo patris ce/  
lestis distincte ser. lxiij. **M**

**M**arc⁹ cōpat leoni p. qnqz no  
biles z ditiones ei⁹. ser. xxi. **K**

**M**arc⁹ sibi deuorū in hora mort⁹  
uiscat fmo. xxi. **P**

**M**argaretha noīa a qdaz p. cio  
sa gēma q. vocat margarita p.  
pter sex ei⁹ z ditiones. ser. xl. i pñ.

**M**aria virgo sinū gratie omni/  
bus apparuit sermo. v. **D**

**M**aria est a tribu psonis in diui  
nis ab originali p. uata. v. p. to.

**M**arie v. ginalis fecunditas figu  
rat nobis in virga aaron in ru  
bo ardente z in uaticinijs p. be  
tarum fmo. viij. **V**

**M**aria v. go nō rōne indigēte s.  
rōne humilitatē lege purifica/  
tionis subire voluit. ser. xv. **E**

**M**aria v. go purissima voluit s. b.  
esse legi p. q. tuor. fmo. xv. **F**

**M**ari a excedit in tribu oēs sc. rōs.

et angelos. ser. lxiij. in fine

**M**aria v. go est assumpta corpe  
z aīa. et hoc p. bat. ser. xl. viij. **S**

**M**arie magdalene vita. xij. p. to

**M**artyrum p. fectio in quo con/  
sistat. ser. xxxvj. **P**

**M**ars significat fortitudinem. z  
d. mars quasi mors. f. lxiij. **V**

**M**artin⁹ placuit dco p. seprē  
virtutes. fmo. lxiij. p. totum

**M**attheus ap. lvs ad tria vocat  
sermone. lvi. **S**

**M**atthe⁹ peccauit peccato auar/  
icie Ibidem **I**

**M**attheus secut⁹ est xpm in tri  
bus Ibidem **K**

**M**atrimonii quomodo descri/  
batur. fmo. lxiij. **K**

**M**aximus martyr plumbat⁹ ce  
ditur quousqz spm exalauit.  
sermone. lxi. **I. S. Igit.**

**M**edicinam salutarem triplices  
dat nob scūs lucas. f. lxiij. **V**

**M**edicine spūales sūt sacramē/  
ta. ser. lxi. in pñ.

**M**edicine corpales sūt in tri/  
plici differentia Ibidem.

**M**emoriam sancti michaelis cur  
dicit. sermo. lviij. **S**

**M**emoriam in celesti patria satiat  
eternitate. ser. lxi. **V**

**M**emoriam omniū fidelium defun  
ctorū cur habeat. ser. lxi. **P**

**M**erces tota electorum est visio  
oipotentis dei. ser. xvi. **D**

**M**erces eterna quāta sit. sermo  
ne. xvi. **M. S. secundare.**

**M**ercurius significat pacē que  
optima v. tus est. ser. lxiij. **R**

**M**ichaelis archangeli solēnitatē  
q. tuor. noīa habet. f. lviij. **R.**



# Tabula

**M**iles et pugil christi debet pertra-  
quinq; plari. sermo. xx. **F**

**M**iles qui vult victoriam acqui-  
rere debet esse audax in aggre-  
diendo. sermo. xlv. **J**

**M**irabile matius quod deus vnq;  
in parua refecit. ser. j. **K**

**M**iraculis exemplis probat virgi-  
nem mariam conceptam sine ori-  
gina. i. sermone. v. **J**

**M**isericordia et pmpitudo com-  
passionis meret diuinā benedi-  
ctionē. ser. iij. **G**

**M**isericordia significat per iouez.  
sermone. lxiij. **P**

**M**isericordia est ornamentū fi-  
dei et. sermo. lxiij. **P**

**M**issa vel psalmus cuius per centū  
animab; dicitur nihil minus quā si  
per vna qualitate diceret accipit  
sermone. lxx. in fine.

**M**issus est fili; dei vt homines  
liberarent. sermo. viij. **X** in fine.

**M**ixturas tres fecit deus omni-  
potens in assumptione nostre  
carnis. sermo. viij. **X**

**M**odus quo electi assumuntur  
est triplex. ser. xlvij. **T**

**M**onachus tria nūmis mata ha-  
bens excommunicat. ser. xviij. in fi-

**M**onachorum et heremitarum pse-  
ctio in quo consistat. ser. xxxvj. **O**

**M**ortuus per quattuordecim an-  
nos facta orōne a petro resusci-  
tatur. sermo. xvj. **U**

**M**ortis incertitudo. sermo. xxvj  
quasi in fine.

**M**os est amantū inuicem collau-  
datione letari. ser. xij. in pn.

**M**oyses honorat; est a dño tri-  
pliciter. ser. xcij. **X**

**M**unera triū regum significane  
in christo tria diuina mysteria  
sermone. xij. **M**

**M**unus nullū a throno dī desinit  
quod per man; marie nō transie-  
rit. sermo. xlix. in pn.

**M**ysteriū summū sumus ange-  
lus nūciauit sermo. xix. in pn.

**A**scuntur  
tria et remanēt illi in-  
berendo a quo nascun-  
tur sermone. viij. **X**

**N**atiuitas xpī ostendit nobis tri-  
pliciter. sermo. viij. per totum.

**N**atiuitas xpī transcendit huma-  
num intellectū. sermo. eodem **X**

**N**atiuitas dñi fuit gaudioſa tri-  
pliciter. sermo. ne. viij. **S**

**N**atiuitas marie dies reuelatur  
cuidā sancto viro. ser. liij. **S**

**N**ato dño in ipsa hora ydola in tri-  
bus locis ceciderūt. ser. viij. **Z**

**N**atus est christus in summa pa-  
ce et de virgine. et quare hoc. ser-  
mone. lviij. **P**

**N**ebyla cum ascenderit ea die in  
undacio pluuialis iminebit. et  
quid h; significet spūaliter. ser-  
mone. lxx. in pn.

**N**icolaus fuit magnus in tribus.  
sermone. iij. **O**

**N**obilitas quid sit secundum boetium.  
sermone. iij. **O**

**N**obilitas est triplex. scilicet generis mo-  
ris et grē. sermo. lxxj. **S**

**N**omina dñi imponia proprietati-  
bus rerū. sermo. xxviij. in pn.

**N**omen quadruplex dedit deus Jo-  
hanni baptiste. sermo. xxxvj. **R**

**N**ominat; Iohannes baptista in



# Tabula

scriptura sex nominibz. sermo/  
ne. xxxvj. in pñci.

Nunc dimittis qre in cōpletorio  
cantat. f. xv. quasi in fi.

Nūcij gabrielis archangeli digni  
tas ostendit in tribu. f. xix. **R**

Nunciāt nobis angeli sententiā  
dei. fmo. lvij. **Q**

**O**bediens  
verus mandatū nō pro  
crastinat. fmo. lvj. **R**

Obediens verus dat suū velle et  
nolle. fmo. lx. **E**

Obedientia est tā veteris q̄ noui  
testamēti pfectio. f. lx. **E**

Obit<sup>9</sup> abrosij reuelat. f. iij. **I** i fi.

Obit<sup>9</sup> scōz nō mors s; naturale vo  
cat. ser. ix. **I**. z ser. lx. in fi. **S** z c.

Oblat<sup>9</sup> est xpus triplr. f. xv. **H**. **S**.

Obrulie vgo maria filiū suū  
vniūgenitū pp̄ tres cās. f. xv. **R**

Offerebant q̄nq; genera aīalium  
in templo. ser. xxxvij. in fi.

Obsterrix nulla fuit ibi q̄n virgo  
maria pepit. f. suū. viij. p̄ p̄me

Officiūz gregorianū z ambrosia/  
num sermone. xviij. **Q**

Officiū oīm angeloz de nouem  
choris. fmo. xlix. p totū.

Oleum misericordie h̄re non po  
tuit adam. fmo. xxiij. **E**

Omnium sanctorū festum insti/  
tuit ecclīa quadruplici de cau  
sa. fmo. lxi. p totū

Operatio virtuosa ostenditur in  
tribz. ser. iij. **E**

Operati sunt apli cum grā diuī/  
na triplr. fmo. xxxviij. **p**

Oratio z ieiunium saluat senem.  
lxx. annoz. fmo. j. **E**

Oratione sancti stephani sanct<sup>9</sup>  
paulus fuit puerlus. ser. ix. **R**

Orationis sancti iohis euangeli  
ste reintegrant lapides p̄ciosi.

sermone. x. **I**

Oratio nō est faciēda p damna  
to. fmo. xviij. **M**

Oratione cuiusdam sacerdotis z  
in cessione scri laurentij trabs

nimis breuis exereuit. f. xlv. **G**

Orōne cuiusdā sacerdotis z inter/  
cessione scri laurentij panis in

clibano creat. fmo. xlv. **G**

Orationes multoz impossibile ē  
nō exaudire. fmo. lxj. **M**

Orationez hoīs p̄stantē impossi/  
bile est frustrari. ser. lxx. **P**

Oratio est p̄solatio flentium. cu/  
ra dolentiū sanitas egrotantiūz

sermone. lxx. **P**

Oratio est diabolo suppliciiū ibi.  
Oratur frustra p aliquo qui hoc

nō meruit dum vixit recipere.  
sermone. lxx. **P**

Orare in ecclīa est bonū pp̄ tres  
causas. fmo. xxix. **I**

Oratores siue rethores quinquā  
ginta cōuertunt. f. lxxj. **E**

Ordines quattuor p̄ncipales q̄s  
christus dimisit in ecclīa. ser

monē. x. **U**

Ordinis sacramentū est signacu/  
lum quoddāz quo potestas

datur ordinato absoluendi et  
corpus xpi cōficiendi. sermo

ne. lxxij. **R**

Ordinatur homo ad deum et ad  
eius dilectionez tripliciter. ser

monē. lxxij. **R**

Ossa iohannis baptiste p̄cremā/  
tur. sermone. liij. **N**



# Tabula

**P**alma est si

gnum victorio. f. xliij. **D**  
 Paradisi terrestres qual  
 dispositio fmo. lvi. k  
 Passio xpi assimulat cythere ser  
 Passiois xpi medita (xxviij. **I**  
 tio valet 3 oem tentationem 2  
 aduersitatem fmo. xxviij. **I**  
 Passiois xpi memoria oes pe  
 nalitates facit dulces. f. lvi. **Z**  
 Passiois xpi memoria fuit cuida  
 boi maior ca saluatio. f. lvi. **Z**  
 Patiencia i tribulatioe e qda gra  
 dus ad regnu celoz. f. xxix. **D**  
 Pauli peruersio facta e eode anno  
 quo xps passus e 2 Grepban  
 lapidat. ser. xliij. **U** 2 f. ix. **D**  
 Paul peccauit pcto supbie. ser.  
 Par fuit rome. xij. anis (lvi. **I**  
 circa natiuitate xpi. ser. viij. **Z**  
 Pax vniuersal fuit appropinqn  
 te natiuitate dni. f. viij. **A**  
 Pax significat p mercuriu f. lxiij.  
 Peccata faciunt euenire diuersas  
 plagas. fmo. xviij. **I**  
 Peccatu est ca miserie. f. xliij. i pn  
 Peccator poterit deu qdamo co  
 gere p vera pitione. f. lxiij. **Z**  
 Peccauerut pmi pentes septupli  
 citer. sermo. xix. **D**  
 Peccauerut tres sancti tribu pec  
 cat. qd si de no vocasset fuis  
 sent danati eternalit. ser. lvi. **I**  
 Pecunia corrupit veritas. xxij. **B**  
 Pena etna pstitit i duob. xviij. **N**  
 Pena satisfactoria est triplex. f. p  
 pria 2 volutaria. ppria 2 no vo  
 luntaria. 2 volutaria f. lxx. **D**  
 Pnia est secunda tabula post nau  
 fragiu peccati mortali. f. lxiij. **I**

Penitencia pstitit in tribu **I**bidem.  
 Perfectio vtuosa i qbo pstitit. ser  
 Perfectio statuu spua. (xviij. **B**  
 lium vicz pphetaz aploz 2c. in  
 quibz pstitit. fmo. xxviij. p totu  
 Perfectione charitatis habuerut  
 apli triplr. sermo. xxviij. **X**  
 Perfectiones oes oim pfectoz 2  
 electoz supabundant habuit  
 maria. fmo. lxiij. **Z**  
 Perfectio ta veter qz noui testa  
 menti est obedientia. ser. lx. **Z**  
 Perseuerancia etnica filia sumi re  
 gis. f. j. **I**er ser. xl. 2 ex. xliij. **A**  
 Perseuerancia in bono meret di  
 uina bndictione. ser. liij. **U**  
 Perseuerancia significat p plane  
 tam saturnu. fmo. lxiij. **A**  
 Petr 2 paulus receperut triplr  
 gram diuinam f. xxviij. in pn.  
 Ponderant bona 2 mala homi  
 nis in statera. ser. lviij. **D** 2 **D**  
 Porta ezechielis clausa designat  
 mariam. ser. lxiij. **U**  
 Portant angeli aias in celu. 2 in  
 hoc tria faciunt fmo. lviij. **D**  
 Porphiri pnceps cu ducet mi  
 litibz decollat ppe fide. f. lxiij. **Z**  
 Precepta dei voluit xgo maria  
 adimplere. id tria fecit. f. xvi. **K**  
 Premiū scōz ondit i tribu. xviij. **B**  
 Premiū magnitudo ondit in re  
 muneratois multitudine. xviij. **Z**  
 Presentant angeli ofones nras  
 deo. fmo. lviij. **D**  
 Priuilegia tria sancti stephani.  
 sermone. ix. **I**  
 Prophecia balaam oriet stella ex  
 iacob. fmo. xliij. **I**  
 Prophecia in quo pstitit. 2 vii di  
 cat. ppheta. sermo. xxviij. **D**



# Tabula

**P**rophetā z plusq; ppheta fuisse  
iobem bap. oñdit triplr. sermo  
**P**rosperitas est causa xxxvij. **T**  
elationis z ambitōis. f. xlvi. **D**  
**P**roximo tria debem? ser. lviij. **A**  
**P**rudencia est in p̄cauendis insi  
dijs z cogiscendis p̄cilijs op̄an  
dis p̄ nos sp̄ectū dī. f. lviij. **D**  
**P**salm? vl̄ missa cū p̄ centū aīabz  
dīz n̄bīl min? q̄si p̄ vna q̄libet  
diceret accipit. ser. lxi. in fine.  
**P**uer nouit nar? ad p̄ceptū ap̄lo  
rū simonis et iude loq̄t. f. lx. **S**  
**P**ugil z miles christi debet cōtra  
quinq; p̄lia ri. sermo. xx. **S**  
**P**ulchritudo multū solet p̄clita  
ri castitatē. sermo. lxiij. **D**  
**P**urgāt angeli labia p̄cōis vt  
p̄fiteat peccata sua. f. lviij. **S**  
**P**uritas z castitas sp̄ualt signifi  
cat p̄ venerem. ser. lxiij. **Z**  
**P**urgatōis optm̄ gen? f. lviij. **A**  
**P**urificare nos debem? exemplo  
virginis marie triplr. f. xv. **S**  
**P**urgandi in purgatorio sunt in  
in triplici dīna. ser. lxi. **P** z **D**

**Q**uadruplex  
est modus iudicandi. f. xvj. **L**  
**Q**ualis vnusquisq; est talia op̄at  
sermo. lx. in p̄n.  
**Q**uāto q̄s diligenti? obseq̄t tan  
to maiorē ḡfam obrinebit. ser.  
lix. in p̄n. z ser. lxi. in p̄n.  
**Q**uattuor req̄rūt ad cōmutatio  
nem satisfaccionis. f. lxi. **D**  
**Q**uerit vtrū corpus xp̄i p̄ partes  
manducet. ser. lxi. in medio  
**Q**uestio quo puenerūt munera  
magoz. cuz maria in purifica  
tione nō habuit oblationē di

uitum sed pauperū. ser. xv. **Z**  
**Q**uestiones tres facit cū christ?  
ascendit. sermo. xxiij. **R**  
**Q**uestiones quattuor que queri  
possunt. ser. lxiij. p̄ totum  
**Q**uid fiat ipsa imolationis hora  
sermo. lxi. in medio  
**Q**uinta feria ascendit dñs p̄pter  
tria mysteria. ser. xxiij. **D**  
**Q**uiriacus ep̄s z martyr martyr  
zatur. sermo. xxiij. **S**  
**Q**uirin? tribun? puertit. f. xliij. **Z**

**R**efectiōes  
ser in celesti cōuiuio. ser.  
xxvi. p̄ totum  
**R**efectio salutar? virginū p̄ xp̄m  
sermone. lxi. **D**  
**R**egum magoz cōuene? f. xij. **Z**  
**R**eliquē sanctorz baiulant vt oīa  
nociua expellant. ser. xxi. **S**  
**R**eligionis substācialia que sunt  
sermone. lxiij. **S**  
**R**emuneratio sanctorz consistit  
in tribz. ser. xvj. **S**  
**R**equies p̄fecta z vera vbi sit. ser  
mone. xxvj. **D**. **S**. scda refectio  
**R**equieuit rex celest? in vtero be  
ate marie p̄ tres cās. f. xxix. **L**  
**R**es n̄ras p̄di meli? est q̄ falsa in  
ratōe aīaz primi p̄inere. f. liij. **D**  
**R**esurrectionē dñi p̄bant quat  
tuor. sermo. xxi. **S**  
**R**esurrectio in sacra sc̄ptura ha  
bet triplex. ser. xxiij. **R**  
**R**esurrectio dñi oñdit ex q̄ttuor  
**R**euclant iobi secre? f. xxiij. **T**  
ta in mūdo z in celo. ser. x. **S**  
**R**euclauit iohes baptista caput  
suum. ser. liij. **A**  
**R**euclatio elizabet de maria vir



# Cabula

gine. sermone. xix. **Z.**  
**R**omani inuenerūt adoptionez  
**R**omani i februa ( filioz. f. x. **P**  
 rio dijs ifernalibz sacrificabāt.  
 sermone. xv. **N**  
**R**omani oibz ydoloz qddā tēplum  
 maximū pstruerūt. ser. li. **J**  
**R**osa intincta rozi p annum cō/  
 seruat. sermo. xxviii. **y**  
**R**uben habuit tria puilegia pre  
 ceteris sic ē scūs stephan⁹. ix. **J**  
**R**ubedo inter colores significat  
**R**uta ē herba ( amorē. f. xxviii. **y**  
 amarissima p quā intelligitur  
 pecti pgnitio. f. xxviii. **Z. S. qnto**  
**R**uta acuit visum. Ibidem.  
**R**ute odor fortz rosas solz apire  
 si ruta int eas plantet z in cū  
 moueat z qd p h fecit. f. lxx. **P**  
**Sacerdos dz**  
 venerari xpi causas z digni  
 tates. sermone. xxv. **L**  
**S**acerdos qre nō speraudīt. ibi.  
**S**acerdos malicia nocet sibi z nō  
 alteri. ser. lxxv. in fine.  
**S**acra sunt septē. ser. lxxv. p corū  
**S**aluari null⁹ pōt nisi fuerit iu/  
 stificatus. ser. lxxv. **V**  
**S**alutaria qtuor haurit xpian⁹  
 a fonte diuine pietat⁹. f. xxi. **y. S**  
**S**anctitudo quid sit. ser. v. **S**  
**S**ancti sunt amici dei. filij z here  
 des dei. ser. li. **L**  
**S**apia scripturaz intelligit p lu  
 men stellaz spūalr. ser. vi. **N**  
**S**atificat xps plenarie z pfecte.  
**S**aturnus significat (ser. xix. **L**  
 pseueranciam. ser. lxxv. **J**  
**S**cala quā vidit iacob significat  
 sanctam crucē. ser. lv. **L**

**S**ignū egyptijs datū ē a Diere/  
 mia ppha d casu idolorz. f. viii. **Z**  
**S**imeon iust⁹ tria fecit notāda.  
 sermone. xv. **D**  
**S**imeonis exēplo debem⁹ susci/  
 pere xpm triplr. ser. xv. **R**  
**S**imonē z iudaz aplos vocauit  
 de⁹ ad euāgelicā pfectōz. f. lx. **L**  
**S**ol psiderat in tribz. subz. radio  
 z calore. f. viii. **X. z ser. xxxiii. L**  
**S**ol sicut obscurat ad exequias  
 xpi morient⁹. ita celer⁹ or⁹ est  
 ad glām resurgent⁹. f. xxxii. **X**  
**S**ol illuminat ceteros planetas  
 z significat fidem. ser. lxxv. **S**  
**S**pes veniā impetrādi dz esse in  
 pccatōe z pessione. ser. xxv. **R**  
**S**pes est virt⁹ qua spūalia z eter  
 na bona credunt z cuz fiducia  
 expectant. ser. lxxv. **M**  
**S**pes est certa expectatio futurū  
 bñitudinis. pueniēs ex grā deiz  
 ex merit⁹ pcedentibz. f. lxxv. **M**  
**S**pūsanct⁹ tres effect⁹ opat in  
 eo in quo est. ser. ix. p totum  
**S**pūscūs docet oēm zc. ser. ix. **L**  
**S**pūscūs inflāmat cor. ser. ix. **S**  
**S**pūscūs opat miracula. f. ix. **M**  
**S**pūscūs monet mēoriā docet  
 intelligentiā z monet volūtatē  
 sermo. ix. **L** in fi. et ser. xv. **P**  
**S**pōsus xginū xpus a qnqz cō/  
**S**pōsus xgi ( mēdat. ser. xii. **P**  
 nū xps. v. pferit sponz suis. ibi. **D**  
**S**tat⁹ triplex. incipientiū. pficiē/  
 tiū. et pfectoz. ser. xli. **M**  
**S**tephan⁹ fuit plen⁹ spūsancto  
 tripliciter. sermo. ix. **L**  
**S**tella que magos ad xpm duxit  
 fuit ab alijs multipliciter distin  
 cta. ser. xii. k. **S. Unde est.**



# Tabula

**G**rola cādidā dat agneti. f. xij. **D**

**S**ubstantia solis a nulla creatu  
ra causat. sermo. viij. **X**

**S**umptio corpis xpi qd opetur  
in homine. ser. lxi. **D**

**S**imbolum magis qm et a quib  
factum sit. sermo. lvi. **S**

**E** deū lau  
damus qm gratū sic

deo z angelis z sanctis  
prz p qndaz visionem. f. lxi. **R**

**T**emplū qdruplex dei. f. xxi. **A**

**T**emplū dei est qdrangulare p  
quattuor virtutes cardinales

sermone. lxxij. **M**

**T**emp<sup>o</sup> bui<sup>9</sup> vite nihil aliū ē nisi  
cursus ad mortem. ser. lviij. **U**

**T**hesaurus sancti lauretj vnde  
venerit. ser. xlv. **D**

**T**erra vbi altior sit oī celo. f. j. **K**

**T**iburti<sup>9</sup> z valerianus martyres  
christi psecrant p eoz decolla  
tionem. ser. lrv. **L. S. Igit.**

**T**homas oñdit suā fidē quā ha  
buit ad deū triplr. ser. vij. p to.

**T**raian<sup>9</sup> impator oñone gregori  
a penis liberat. ser. xviij. **D**

**T**rafcēdie maria ī sua assūptione  
nouē choros āgeloz f. xli. p to

**T**rinitas purgatissimū mentib  
cernit. sermone. x. **X**

**T**rinitas psonaz z vnitas essen  
tie multiplr oñdit. f. xxiiij. **S**

**T**rinitas tota opa est in ordina  
tione marie. ser. lūij. **T**

**T**ria mīera ad modū regū dño  
deo debem<sup>9</sup> offerre. ser. xij. in fi.

**T**ribulatio qd faciat hominī in  
sto. sermone. xlvj. in pñ.

**T**urtur<sup>9</sup> pprietates. ser. xxvij. **U**

**T**uta nō posset ēē hūana infirmi  
tas sine angeloz custodia. ser/  
mone. lvij. in pñ.

**V**alerianus  
et tiburti<sup>9</sup> frēs cōuertūt  
et baptisma suscipiunt.

sermone. lrv. **R** et **S**

**V**alerian<sup>9</sup> z tiburti<sup>9</sup> dñi sacrificia  
re nollent ydolis pariter decol  
lant. z sic xpi martyres conser  
crant. ser. lrv. **L. S. Igitur.**

**V**enus planeta post solez z lunā  
est splendidior alijs z significat

castitatem z puritatem. ser /  
mone. lxiij. **Z**

**V**erbū psolatorū. f. xxvij. in fi.

**V**erecūdia est ornat<sup>9</sup> omniū etaz  
rum. sermone. vi. **M**

**V**erilla quare portant in pcessio  
nibus. sermo. xxij. **S**

**V**ictoriam triplicē habuit scñs  
laurenti<sup>9</sup> quā etiam verus mī  
les xpi habere debet. ser. xlv. **I**

**V**ictorie corona dicit laureā. ser/  
mone. xlv. in fine.

**V**ictoria dicit festum sancti mī  
chaelis vno noie. ser. lvij. **R**

**V**ictoria angeloz triplex. **I**bidē

**V**igilie sanctorum conuerse sunt  
in ieiunia retento tñ antiquo

nomine. ser. xlv. **D**

**V**iole color signat sta bilitatē. ser  
mone. xxvij. **U. S. Et notandū**

**V**irgo qdam arriana morte pu  
nitur. ppter iniuriam illaram.

sermone. iij. **Z**

**V**irgines debent hñe sex vtutes.  
ser. xxvij. **S. S. Et nota.**

**V**irginū pfectio in quo consistit.  
sermo. xxxvj. **D. S. Sexto.**



# Tabula

**V**irgines sacre deuoti sui i hora  
mortis pregunt et solant. f. lix. i. fi.

**V**irginitas comedat. f. xxvii. S

**V**irga moysi qua percussit filicem si/  
gnificat sanctam crucem. ser. lv. D

**V**iridis color intelligitur secunda  
virtus fidei. ser. lix. B

**V**irtus operum christi consistit in  
tribus. sermo. i. D

**V**irgo nulla tamen est digna excellentie et  
honoris sic humilitas. f. xvii. i. p.

**V**irtutes quatuor cardinales de/  
scribunt. sermo. lxvii. D

**V**iri quatuor per cursum nate geniti  
et per angelos nuntiati. ser. xxv. B

**V**isio quod sancti per nobis (in fi.  
orant. ser. lxx. D et N

**V**ita christi que est angelica perfectio con/  
sistit in tribus. f. j. A et ser. lxxii. S

**V**ita hominis consistit in septem die/  
bus. et isti septem dies significant  
septem virtutes. ser. lxxii. in pn.

**V**ndecim milium virginum laus et  
preconium. ser. lix. per totum

**V**inctio extrema duplici de causa  
instituta est. ser. lxxv. k

**V**ox perfecta predicatoris debet esse sua/  
vis clara et alta. ser. xviij. D et  
sermone. xxvii. R

**V**oces quod significant ser. xxvii. R

**V**oluntas in celesti patria habituat  
seu disponitur in perfecta dilectione  
ita quod deum summe diligit. f. lix. D

**V**tiliter predicauit iohannes bapti/  
sta in tribus. sermo. xxxvii. R

**C**hristus spon

te et volutarie est passus. ser. j. S

**C**hristus in hac vita quicquid possedit.

**C**hristus oblatus est tri/ sermo. x. P  
plur. ser. xv. D. S. Sed est.

**C**hristus surrexit potenter veraciter et  
feliciter. sermone. xxxij. R

**C**hristus vicit diabolum per quat/  
tuor. sermone. i. L

**C**hristianus quatuor bona salutaria  
haurit a domino. sermo. xxiiij. S

**D**ola vni

uersa corruerunt ingre/  
diente domino in egyptum.

sermone. viij. Z et ser. xj. S

**D**ola muta et surda rationabiliter re/  
sponunt. ser. xiiij. D

**D**ola esse plene demonibus ad oculum  
apparet. ser. lx. in fi.

**I**mago sancte agnetus a Paulino  
suscepit anulum. ser. xiiij. D

**I**mago est cuius generatio est per imi/  
tationem. ser. liij. in pn.

**I**mago crucifixi honore exhibuit  
notario quod christum negare noluit  
coram demonibus. ser. lv. A

**I**mago crucifixi sanguine et aqua  
effluxit. ser. lv. S

**P**apanti appellatur festum purifica/  
tionis. f. xv. D

**P**rophetam facit clara (tionis. f. xv. D  
vocem. ser. xxvii. Z

**S**aroes et

arphaxat magi a sero  
mattheo vincunt in  
suis maleficiis et fugiunt. f. lvi. k et A

**S**aroes et arphaxat magi secundo  
vincunt a sanctis simone et iuda. et  
ad preceptum apostolorum a serpentibus.

puniunt. sermone. lx. S

**S**aroes et arphaxat magi ingrati  
de sua misericordia punitione  
et refanatione. pontifices ydo/  
lorum contra apostolos simone et

Judam commouerunt. ser. lx. D



# Sermo Bermones de

sanctis p annū factis notabiles et  
vtilis omnibz sacerdotibz pasto-  
ribz et capellanis q dormi secure  
vel dormi sine cura sunt nūcupa-  
ti eo q absqz magno studio facili-  
ter possint incorporari et populo  
pdicari. Incipiunt feliciter.

De sancto Andrea. Sermo. j.

## Christo cō

fixū cruci. ad Gal. ij.  
Morate charissimi. Di-

cit em beatus Aug. sup verbo pdi-  
cto q xpus dimisit lectum suū. i.  
crucē discipulis suis. Quicūqz g  
vult q̄scere cū christo iaceat i ter-  
ra in isto lecto et moriā in cruce.

Certe b̄ fecit sanctus Andreas cuz  
magno desiderio q̄uit p biduū  
in cruce et in ea obdormiuit in do-  
mino. Ideo cōueniē dicit. Chri-

sto p̄fixus sum. i. p̄formiter affixus  
sum cruci. Et notandū q in p̄mis-  
sis v̄bis p̄formitas et silitudo san-  
cti Andree quā habuit cū xpo tri-

pliciter ostendit. Primo q̄tū ad  
vite sanctitatem in qua xpm securus  
est. qd notat cū dicit christo. Christus  
em̄ idē est qd sanctus et vinctus.

Secūdo ostendit q̄tū ad opa-  
tionis virtutē in qua fuit sibi vni-  
tus. cū addit p̄fixus sum. Tercio

ostendit q̄tū ad pene acerbita-  
tem. qz fuit sicut xpus p̄fixus. cū  
p̄cludit cruci. Dicit ḡ Christo cō-

fixus sum cruci. Dico p̄mo q in  
v̄bis p̄missis ostendit p̄formitas  
siue silitudo sancti Andree cum

# Primus

xpo q̄tū ad vite sanctitatem in q  
xpm securus ē. qd notat cū dicit xpo.

Circa qd sciendū q vita xpi  
que est euāgelica p̄fectio p̄sistit in  
tribz in qbz sanctus Andreas xpo  
suo m̄gro fuit p̄formis et silis. scz  
in pauprate. obediētia et charita-

te. Primo em̄ vita xpi siue euāge-  
lica p̄fectio p̄sistit in sūma paup-  
tate que ē fundamentū p̄fectionis  
sicut xpus dicit Mat. xix. Si  
vis p̄fectus esse vade et vende oia  
que habes et da paupibz. Hāc p̄fe-

ctionē habuit in se xpus. Nam de  
paupre matre nat⁹ est. in loco vili  
reclinat⁹ est. p paupes nutritus.

cum paupibz p̄uersat⁹ est. et paup  
mortu⁹ est. Un̄ dicit Lu. ix. Vult  
pes foueas habet et volucres celi  
nidos. fili⁹ autē hoīs nō habet vbi  
caput suū reclinet. Unde Bern.

Paup nat⁹ est. paup vixit. paup  
obiit. In ista p̄fectione fuit sanctus  
Andreas p̄formis xpo. Nam post

q̄ christ⁹ eū vocauit de mūdo ad  
euāgelicā p̄fectionē statim securus  
est eum. Un̄ dicit Mat. iij. q  
ambulans iesus iuxta mare galilee  
vidit duos fr̄es. Symonē qui vo-

cat⁹ Petrus. et Andream fr̄em eius  
mittētes retē in mare erant em̄  
piscatores. Et ait ill. Venite post  
me faciam vos piscatores hoīm.

At illi cōtinuo relictis retibz et  
navi securi sunt eū. Et ideo dicit de  
sancto Andrea Joh. j. q vnus ex  
duobz supple p̄mis q securi sunt

Iesum relictis omnibz erat An-  
dreas fr̄ Symonis petri. B

Secūdo p̄sistit in vera obediētia



# De sancto

# Andrea

et humilitate. **Uñ** dixit iesus **Luc.**  
ix. Si quis post me vult venire ab  
neget semetipsum. s. ipse voluitari  
renunciando. z sic seipm. ppe. deus  
humilit' premnēdo z deū obediē  
scqndo. **Nā** hāc pfectionē habuit  
in se xps. q prius fecit qz doceret.  
**Uñ** dixit **Jo. v.** Nō quero volūta  
tem meā. s. volūtatē ei⁹ qui misit  
me. s. patr' cui debeo obedire. vñ  
ad **Phil. ij.** Humiliauit semetipm  
fact⁹ obediens vsqz ad mortē. In  
ista pfectione fuit sanct⁹ **Andre**  
as pformis z filius xpo. **Nā** sicut  
xpus fuit obediēs ptri ita andre/  
as fuit obediēs xpo. **Uñ** legit in  
ei⁹ legēda q post ascensionē dñi  
diuisis aplis **Andreas** apd syriā  
et **Matthe⁹** apud murgūdiā p/  
dicauit. Viri aut illi p dicationē  
matthei penit⁹ respuētes oculos  
ei⁹ eruerūt vinctiqz in carcerē po  
suerunt. post paucos eū occidere  
disponentes. **Interea** angel⁹ dñi  
apparuit scō andree. ipm qz mur  
gundia ad sanctū mattheū ire p/  
cepit. **Quo** rudente se viā nescire  
iussit vt ad ripā mar' iret z pma  
z nauē quā inueniret intraret. **Qui**  
veloci⁹ iussa cōplens ad yrbē p dī  
ctam venit angelo ducēte z p spe  
ro vento flante. z inuēto carcere  
apro intrauit. z scō **Mattheo** vi  
so plurimū fleuit z orauit. **Tunc**  
reddidit dñs scō mattheo visum  
z lumen oculor' q eū priuauit ne  
quicia pploz. **Matthe⁹** aut inde  
secessit z antiochiā pūit andrea  
murgundie pmanēte. **Itaqz** illi  
de euasione matthei **Andrea** apz

penderūt. z p plateas ligat' ma  
nibz ptabūt. **Tuncqz** ei⁹ sanguis  
efflueret pro eis orauit. z eos ad  
xpm sua ofone puerit. z inde an  
tiochiā preuit. **Et** sic pz ei⁹ obedi  
entia. **Uñ** pōt dicere illud **Act. v.**  
Obedire oportet deo magi qz homi  
nibz. vñ dicit **Bern.** Verus obe/  
diens dat suū velle z suū nolle vt  
possit dicere. **Paratū** cor meum  
de⁹ paratū cor meū. **Terzio**  
p sūstie in vera charitate. **Uñ** dixit  
xpus **Jo. xij.** Mandatū nouum  
dō vob vt diligat' inuicē sicut di  
lexi vos. **In** b cognoscent oēs qz  
discipuli mei est' si dilectionē ha/  
buerit' ad inuicē. ad **Col. ij.** Su  
per oia charitatē hñtes qd ē vñ/  
culū pfectionis. **Nā** dilectionē  
habuit xps vt dicit **Jo. xv.** **Nā** o  
rem hāc dilectionem nemo hz zē.  
**In** hac pfectione fuit andreas si  
milis xpo. **Ipse** em sciuit q xps  
pcepit diligere primū. iō p salute  
primi. s. vni⁹ peccatoris orauit. iē  
iunauit. fleuit quousqz de⁹ miser  
tus est ei⁹. sicut legit in ei⁹ legēda  
**Uñ** legit q erat qdam senex nosē  
**Nicola⁹** inueterat⁹ in pctō luxu/  
rie. q accessit apl'm dicēs. **Dñe** ec  
ce. lxx. annis vite mee semp fui in  
luxuria. accepi ēt aliqn euāgeliz  
orans dñm vt mibi amodo largi  
ret p cinentiā. s. ipso peccato inue  
terat⁹ z a mala pcupiscētia illece/  
statim ad op⁹ illicitū reuertebat  
**Quadā** igit vice pcupiscētia in  
flammat⁹ oblitus euāgelij quod  
sup me posuerat ad lupanar iui.  
statiqz meretrix dixit mibi. **Egre**

vita

2



deresener egredere. qz angel<sup>o</sup> dei  
es tu. me nō ptingas neqz huc ac  
cedere psumas. video em sup te  
mirabilia. **S**tupefact<sup>o</sup> in verbis  
meretric<sup>is</sup> recolui qd mecu euāge  
lium detuliffem. Nūc igit scē dei  
p salute mea tua pia oratio inter  
cedat. Audiens h scūs **A**ndreas  
cōpassione mor<sup>o</sup> cepit flere z a tē  
tia vsqz ad nonā orauit. z surgens  
noluit comedere. z ait **N**ō come  
dam donec sciam an de<sup>o</sup> miserea  
tur hui<sup>o</sup> senis. Cūqz qnqz diebus  
ieiunasset venit vox ad eū dicēs.  
**O**btines andrea p sene. sz sicut ie  
iunjs macerasti te. sicz ipse ieiū  
nijs affligat se vt saluetur. Sicqz  
qnqz mensibz in pane z aqua ieiū  
nauit. z postmodū plenus bonis  
opibz in pace q̄ruit. Et itez venit  
vox ad andrea dī. **P**er orōnē tuā  
qd pdidi acq̄siui. Ecce q̄tū amo  
rem habuit ad primū z ad deum  
**U**n dī **E**cclī. iij. Qui diligit deum  
exorabit p peccat<sup>o</sup>. Quare bñ dī d  
eo **I**sa. liij. Oravit p transgresso  
ribz vt nō perirent. Un scūs an  
dreas bñ pōt dicere illud **J**ob. x.  
xij. Vestigia ei<sup>o</sup> secur<sup>o</sup> est pes me<sup>o</sup>  
sez paup<sup>o</sup> erat. obediētie z charitat<sup>is</sup>  
ipsi<sup>o</sup> xpī. Quare bñ dicit andreas  
qd interpretat decorus. Nā in vita  
sua fuit in istis tribus decorus et  
xpō pformis. z sic ptz p mū **D**

**S**ecundo dico qz pformitas san  
cti andree ad xpī ostendit q̄tū  
ad opationis virtutē in qua fuit  
sibi vnit<sup>o</sup>. qd notat cum dī. p̄fir  
sum. Est notandū qz virt<sup>o</sup> opati  
ua xpī p̄sistit in trib<sup>o</sup>. sin iusto

rum z peccatoz vocatiōe. in cru  
cis p̄dicatione. z in cruc<sup>is</sup> deuotio  
ne. **P**rima vtus opatiua xpī p̄s  
istit in p̄cto<sup>o</sup>z vocatiōe. Unde dicit  
**M**at. ix. Nō veni vocare iustos.  
sed p̄cto<sup>o</sup>res. q. d. Illos volo redi  
mere p passionē z sanare p̄fecte.  
**I**deo dicit **A**ug<sup>o</sup>. qz xpūs nūqz sa  
nauit aliquē infirmū in corpe qn  
etiam sanaret in mēte. Certe illaz  
vtutē opatiua vocādi p̄cto<sup>o</sup>res ha  
buit etiā sanct<sup>o</sup> andreas. Nā ipse  
cōuertit infideles ad inuicē et sa  
nauit eos mēte z corpe fm qz xpūs  
sibi z alijs p̄cepit qn voluit ab eis  
recedere z in celū ascendere. vt di  
cit **M**arci. xl. Eūtes in mūdū vni  
uersum p̄dicare euāgeliū oī crea  
ture. **R**eq̄re in smone de ascēsiō  
ne dñi. Qd p̄fecte fecit scūs and  
reas. sicut legit in ei<sup>o</sup> legenda. Nam  
legit qz cū esset in ciuitate nicea z  
p̄dicaret fidem xpī ibi. dixerūt ei  
ciues qz extra ciuitatē sec<sup>o</sup> viā eis  
sent septē demones qz p̄tereūtes  
occiderēt. Quib<sup>o</sup> ad iussū aplī  
aī pplm in specie canū veniētib<sup>o</sup>  
p̄cepit vt illucerēt vbi nulli boni  
num nocere possent. qz statiz eua  
nuerūt. Illi aut hoc viso fidez xpī  
receperūt. z cū venisset ad portaz  
alteri<sup>o</sup> ciuitatē ecce qdaz mortu<sup>o</sup>  
iuuenis ferebat. Querente aplo  
qd ei accidisset. dictū est ei qz septē  
canes venerūt z eum in cubiculo  
necauerūt. Et apls ait lachryman  
do. Scio dñe qz fuerūt demones  
qz z nicea ciuitate repuli. Dixit  
qz patri. Quid dabis mibi si susci  
piero filium tuū. Qui ille r̄ndit



## De sancto

## Andrea

**N**il carius eo possideo. ipsuz igit dabo. Et facta oratione surrexit z aplo adhesit. Ecce qz zc. Itē aliud legit qdā viri numero. xl. ad aplm venire volebāt nauigio vt ab eo doctrinā fidei recipient. z ecce a diabolo mare concitat z oēs parit submergunt. **A**plm xō cū quadā die sederet iuxta mare docens in litore. ecce corp⁹ cuiusdā submersi apparuit quē aplm fa- cta ofone suscitauit. **T**ūc ait qui submersus fuerat. xl. eram⁹ et do- ctrinā fidei appetētes ad p̄dicari onem apli venire volebamus. et mari turbato simul oēs submer- si sum⁹. **Q**uātinā si corpa ceteroz apparerent z suscitarent z crede- rent. Et cū h̄ dixisset apparuerūt xxxix. corpa que aqua ad lit⁹ de- tulit que oia ofone facta apls su- scitauit. qui oēs oia que eis occi- derunt narrauerāt. Et q̄ miracu- lo dño multū pplm acq̄siuit. **U**n- canit de eo. **Q**uātenos iuuenes submersos mar⁹ fluctib⁹ vite red- didit v̄sib⁹. Et sic p̄t̄ quō sanauit peccatores mēte z corpe. **Q**uare bñ dicit illd̄ Eccl̄. xxxj. Laudabim⁹ eū fecit em̄ mirabilia in vita sua. **S**ecūda virt⁹ opatiua christi p̄sistit in crucē p̄dicatōe. **U**n dicit Job. xij. Ego si exal. sue. a ter. om. tra. ad meipm. **N**oc autē dicebat significans q̄ morte cēt moritur⁹. **U**n in signū hui⁹ sepe dixit disci- pulis q̄ esset crucifigēdus. vt ha- bet **Mat. xx.** q̄ ascēdēs iesus hie- rosolimā assumpsit. xij. discipulos suos secreto z ait illis. **E**cce ascē-

dimus hierosolimā z filius hoīs tradet p̄n. sa. zc. **I**n q̄ intendebat redempcionē z salutē peccatorū. **E**cce hāc virtutē opatiuā habuit etiā sanct⁹ andreas cum p̄dicauit p̄tinentiā n̄re saluatōis p̄ lignuz crucē. **U**n legit in ei⁹ legēda. q̄ cū p̄dicasset in achaiā totā eaz eccle- siā impleuit. et pplm ad fidē con- uertit vrozqz egeas p̄sulis fides docuit ac baptizauit. **A**udies hoc egeas ciuitatez parat⁹ ingredit⁹. cōpellens christianos ad sacrificia ydolorū. **A**ui occurrēs andre- as dixit. **O**portebat q̄ tu q̄ iudez hoīm es iudicē z creatorē tuū qui in celis est cognosceres. agnitum colores. colēdo aīm a dñs penit⁹ reuocares. **A**ui egeas. **T**u es an- dreas q̄ sup̄sticiosam sectā z falsā p̄dicas quā romani p̄ncipes nu- per iusserūt exterminari. **A**d quē andreas. **R**omani p̄ncipes nōdū cognouerūt quō dei fili⁹ veniens docuit ydola esse demonia. q̄ hec docent vñ offendat de⁹. vt offen- sus ab eis auertat⁹. et auersus nō exaudiat. z n̄ exaudiedo ipsi a dia- bolo capiant⁹. z capti tamdiu de- ludant donec in peccat⁹ moriant⁹ z et̄nis penis deputent⁹. **A**ui ege- as. **D**ū iesus vñ vana ista p̄dica- uit crucē patibulo est affixus. **A**ui andreas. **N**oc p̄ salute n̄ra spōte sustinuit nō p̄ culpa sua. **A**d quē egeas. **A**ū a discipulo suo fuit tra- ditus. z a iudeis tenet⁹. z a militi- bus crucifixus. quō tu dicis cum sponte crucē patibulū subisse. **T**ūc andreas qnqz rōnib⁹ p̄bare.



cepit eum sponse et volūtarie esse  
passus. **P**rimo q passionē suam  
p̄scit et discipul̄ suis futurā pre  
dixit. **E**cce inq̄ ascendim⁹ hie ro//  
solimā et fili⁹ b̄ zē. **S**ecūdo ex eo. nā  
cū pet̄ cupiebat euz auertere ab  
h̄ di. **M**at. xij. Absit a te dñe. nō  
erit tibi h̄ indignat⁹ dixit petro.  
**U**ade retro sathanas qz nō sapis  
ea que dei sūt. **T**ertio ex eo. nam  
p̄tēz patēdi et resurgendi se h̄re  
manifestauit di. **P**otestātē habeo  
ponēdi aiaz meā zē. **Q**uarto ex eo  
nam p̄dicozē suā p̄cognouit cum  
panē intictū ei dedit p̄ signo tra//  
dicionis sue. nec tñ eum vitauit.  
**Q**uinto ex eo. nā locū in quē tra//  
dicozē suū venturū esse sciuit ac//  
cessit. Et his oib⁹ andreas asseru  
it se interfuisse. **I**nsup addidit qz  
cruc⁹ mysteriū magnum eēt. **C**ui  
egeas. **M**ysteriūz dici nō pōt sed  
suppliciū. vñ ait. **N**isi dic⁹ meis  
obrepaueris ip̄m mysteriū crucis  
te expiri faciaz. **C**ui andreas. **S**i  
crucis patibulū expauescerē cru  
cis gl̄iaz nō p̄dicarē. **E**t cepit cru  
cis gl̄iam qnqz rōnib⁹ ostendere.  
**P**rimo nā p lignū facta est p̄uari  
catio. ḡ redemptio. **S**ecūdo nam  
p̄uicator fac⁹ est de immaculata  
terra. ḡ recōsiliator in cruce suspē  
sus fac⁹ est de immaculata v̄gine.  
**T**ertio. nā p̄mus hō ad cibū veti  
tūm extēdit man⁹ maculatas. ita  
scdus hō immaculatas extendit in  
cruce. **Q**uarto. nā adam cibū de/  
lectabile gustauit cōgruū fuit vt  
xp̄us in cruce esca fellis cibaret.  
**Q**uinto. nā vt xp̄us nob̄ imorta

litatem p̄ferret p̄gruū fuit vt no  
stram mortalitatē assumeret. **E**t  
sic p̄z quō salutē et gl̄iam crucis  
p̄dicauit. **U**n̄ pōt dicere illud. p.  
**L**oz. j. **N**os p̄dicam⁹ xp̄m crucis  
fixū. **T**ertio v̄rus opatiua christi  
p̄sistit in cruc⁹ deuotiōe. nam ipse  
deuote passionē et crucē accepta//  
uit. vñ d̄. **M**at. xxij. q p̄gressus  
pusillū cecidit in faciē suā orās et  
dicēs. **N**i p̄ si possibile est tran  
seat a me calix iste. verū tñ non sic  
ego volo s̄ sicut tu. **S**ic sc̄s an//  
dreas cum magna deuotiōe iuit  
ad crucē. **U**n̄ legit in ei⁹ legenda  
qz cū vidēs a longe crucē saluta//  
uit eaz di. **S**alue crux p̄ciosa diu  
desiderata que in xp̄i corp⁹ dedi//  
cata es. et ex membris ei⁹ tanq̄ ex  
margarit⁹ ornata. secur⁹ et gaudēs  
venio ad te ita vt tu exultas susci  
pias me discipulū ei⁹ q̄ pependit  
in te mgt me⁹ xp̄s. qz amator tu⁹  
semp fui et desiderauit te amplecti  
**U**n̄ pōt dicere illud ad **G**all. vj.  
**M**ibi absit glo. nisi i cru. zē. **Q**ua  
re bñ d̄ andreas. qd̄ interp̄taf re  
spondēs qz sapiēs fuit i sua rñsio  
ne et doctrina sic et xp̄s. **S**er  
tio dico qz p̄formitas sc̄i andree  
ad xp̄m ostēdit q̄ntū ad penē acer  
bitatē. qz fuit sicut xp̄s crucifixus  
qd̄ notat cū d̄ cruci. **E**t notādūz  
qz acerbitas passionis xp̄i in trib⁹  
p̄sistit. s. in dura flagellatōe. i corz  
poris nudatione. in cruc⁹ p̄man  
sione. **P**rio p̄sistit in flagellatōe.  
**N**ā d̄ **Jo. xix.** q pilat⁹ app̄hendit  
iesum et flagellauit et mi. p̄lec. co. d̄  
spi. ipo. ca. ei⁹. **S**ic sc̄s andreas



# De sancto Andrea

vita

2

fuit miserrime cecus. **U**n legi<sup>t</sup> q<sup>uod</sup> egeas p<sup>ro</sup>cul in ciuitate parras p<sup>ro</sup> fide xpi incarceratione andrea. z po<sup>te</sup> stea educ<sup>er</sup> d<sup>icitur</sup> carcere iussit eu<sup>m</sup> a. xx boib<sup>us</sup> miserrime cedi q<sup>uod</sup> patienter sustinuit p<sup>ro</sup> xpm. **E**t cu<sup>m</sup> egeas si bi mlt<sup>itudine</sup> supplicia minaret p<sup>ro</sup>pter xpm r<sup>ati</sup>ndit. Quicqd<sup>am</sup> tibi videt in supplicijs mai<sup>or</sup> excogita. r<sup>ati</sup>o em<sup>en</sup> regi meo ero acceptior q<sup>uam</sup> fuero p<sup>ro</sup> noie ei<sup>us</sup> in torm<sup>en</sup>tis p<sup>ro</sup>stator. **U**n p<sup>ro</sup>ter dicere ill<sup>ud</sup> ps. Prop<sup>ter</sup> te mortificamur tota die. **S**ecundo p<sup>ro</sup>st<sup>it</sup> in cruce denudatioe. Na<sup>m</sup> cu<sup>m</sup> xps venit in locu<sup>m</sup> caluarie tuc po<sup>te</sup> fueru<sup>n</sup>t cruce sup<sup>er</sup> terra z denuda<sup>uer</sup>unt tota<sup>m</sup> vt p<sup>er</sup>z **Marci**. xv. **E**t crucifigetes eu<sup>m</sup> diuiserunt vesti<sup>menta</sup> ei<sup>us</sup> mittentes sorte q<sup>uod</sup> q<sup>uod</sup> tol<sup>er</sup>eret. Sic sc<sup>ilicet</sup> andreas semetip<sup>sum</sup> expoliavit vt p<sup>ro</sup>formaret xpo crucifixo. **U**n legi<sup>t</sup> q<sup>uod</sup> dum videt cruce parata dixit. O bona crux si ne int<sup>er</sup>missioe q<sup>uod</sup>lita. p<sup>ro</sup>cupiscere aio accipe me ab homib<sup>us</sup>. z redde me ing<sup>ra</sup>to meo. vt p<sup>er</sup> te ne recipiat q<sup>uod</sup> p<sup>ro</sup> te me redemit. **E**t hec dicēs eru<sup>n</sup>t se z vestimēta carnificib<sup>us</sup> tradi<sup>ti</sup> dit. z sic eu<sup>m</sup> vt iussi fuerat crucif<sup>ix</sup> erūt. **E**t tuc fact<sup>us</sup> ē p<sup>ro</sup>cursus pp<sup>ro</sup>lo rum dicētiū. **V**ic innocēs sine cā damnat<sup>us</sup>. Ipse rogauit eos ne suū martyriū impedirēt. Sic i cruce biduo viuēs. xx. milib<sup>us</sup> hoīm astā r<sup>ati</sup>ū p<sup>ro</sup>dicauit z magnū ppl<sup>um</sup> sic in cruce ad fidē xpi p<sup>ro</sup>uertit. **U**n po<sup>te</sup> terat dicere illud **Job**. ij. Audus egressus sū de utero ma<sup>tris</sup>. zc. Sed nota q<sup>uod</sup> nō est eodē mō crucif<sup>ix</sup>us q<sup>uod</sup> xps. Na<sup>m</sup> dicit **Aug<sup>ustinus</sup>** tra. de pas.

dn<sup>i</sup>. Multi martyres passi sūt sed nihil elucet quō caput n<sup>ost</sup>ru<sup>m</sup>. Na<sup>m</sup> xps dn<sup>s</sup> n<sup>ost</sup>r<sup>us</sup> crucif<sup>ix</sup>us est rect<sup>us</sup>. p<sup>er</sup> tr<sup>ans</sup> reuersus. br<sup>at</sup>is andreas tras<sup>vers</sup> uersus. Xpus em<sup>en</sup> tanq<sup>uam</sup> caput ob tinuit sup<sup>er</sup>iora. Petr<sup>us</sup> tanq<sup>uam</sup> alcer p<sup>ri</sup>nceps v<sup>el</sup> tanq<sup>uam</sup> pedes obtinuit inferiora. **I**o cōueniēs fuit vt an<sup>dr</sup>reas teneret mediū. vt. s. manūz dexterā porrigeret sursum ad xpm aliā inclinaret deorsum ad petrū vt a xpo peteret auxiliū ascēdēdi ad celū. a petro peteret auxiliū vt ap<sup>er</sup>iret regnū celo<sup>rum</sup>. Xps in cruce fuit rect<sup>us</sup> vt respiceret mūdū quē redemit. Petr<sup>us</sup> reuersus vt respi ceret celū cui<sup>us</sup> clauēs tenebat. An dreas at<sup>que</sup> trasuersus vt cū vna ma nu peteret celū a xpo cū alia cla<sup>ues</sup> ues a petro. **T**ercio p<sup>ro</sup>st<sup>it</sup> i cruce p<sup>ro</sup>māione. Na<sup>m</sup> xps noluit d<sup>isc</sup> cruce descēdere q<sup>uod</sup>n iudei dixerūt. vt habet **Mat<sup>thaeus</sup>**. xxvj. Si fili<sup>us</sup> dei es descēde d<sup>isc</sup> cruce zc. Ipse noluit q<sup>uod</sup>uis ver<sup>us</sup> fuerit fili<sup>us</sup> dei z de cru ce descēdere potuisset. Sic sc<sup>ilicet</sup> andreas exēplo xpi p<sup>ro</sup>stans erat z de cruce descēdere noluit. sed pse uerauit. Na<sup>m</sup> dicit bern<sup>ardus</sup>. Perseue rantia ē vnica filia sūmi reg<sup>is</sup> z cō sumario v<sup>er</sup>itū. Quā<sup>do</sup> aut<sup>em</sup> pseue rauerit legitur. q<sup>uod</sup> turba minante egee mortē q<sup>uod</sup> sanctū virū iustum z deo carū crucif<sup>ix</sup>isset venit ad deponēdū eu<sup>m</sup>. quē vidēs andreas dixit ei. Si p<sup>ro</sup>pnia venis ipsaz cō sequer<sup>is</sup>. si aut<sup>em</sup> ad deponendū me scias q<sup>uod</sup> viu<sup>us</sup> nō descēdaz. tam em<sup>en</sup> video regē meū q<sup>uod</sup> me expectat. **U**i dens aut<sup>em</sup> q<sup>uod</sup> plebs volebat eu<sup>m</sup> de



# **Sermo**

i

ponere dicit Aug<sup>9</sup>. q<sup>o</sup> orauit lon-  
gam ofonē ad xpm vt ipm nō p-  
mitteret viuū deponi. q<sup>o</sup> nō ince-  
pisse s<sup>z</sup> pfectisse x<sup>o</sup> crucis est. Et b<sup>o</sup> fa-  
cto splendor nīm<sup>9</sup> de celo venit p  
dimidiā horā z euz circūdedit. ita  
vt null<sup>9</sup> eū videre posset. z abscen-  
dente lumie sil<sup>9</sup> eū ipso lumie tra-  
didit spūm. **Un** canit ecclia. **Die**  
est q<sup>o</sup> p amore xpi pepedit i cruce.  
z p lege eius sustinuit passionē.  
**Mar**timilla at<sup>r</sup> vxor egee tulit cor-  
pus apl<sup>9</sup> et honorifice sepeliuit.  
**A**geas aut<sup>r</sup> aūq<sup>9</sup> domuz redisset  
arrept<sup>9</sup> a demonio in via corā ho-  
minib<sup>9</sup> expirauit. Et sic p<sup>r</sup>z tercio  
quō scūs an. fuit pformis xpo in  
pene acerbitate. q<sup>r</sup>e bñ d<sup>r</sup> andre-  
as qd interpretat viril<sup>9</sup> q<sup>r</sup> fuit mul-  
tum viril<sup>9</sup> in passioe. **Iō** bñ dixit  
xpo p<sup>r</sup>itus sū cruci. **g<sup>o</sup> z<sup>o</sup> k** **Epi**  
scop<sup>9</sup> qdē bñs vitā religiosā z san-  
ctū andrea in ceteros scōs valō  
venerabat z dilexit. **I**nuides igit<sup>r</sup>  
host<sup>9</sup> antiqu<sup>9</sup> viro scō epō. iō ad d<sup>o</sup>  
eiendiū eū tota calliditate se co-  
tulit. z se i formā pulchre mulier<sup>9</sup>  
trāformauit. venit ad pallaciū  
epi assere<sup>s</sup> se velle p<sup>r</sup>iteri. mādāt  
epus vt suo penitentiario p<sup>r</sup>iteat<sup>r</sup>  
cui plenitudinē p<sup>r</sup>at<sup>r</sup> tradidit. re-  
nuic illa z nll<sup>9</sup> nisi sibi secreta sue  
p<sup>r</sup>scie reuelaret. **S**icq<sup>9</sup> e<sup>9</sup> p<sup>r</sup>o victus  
eā ad se vire p<sup>r</sup>cepit. **C**ui illa. **O**b-  
secro dñe miserere mei. ego em in  
ānis puellarib<sup>9</sup> vt cernit<sup>r</sup> p<sup>r</sup>itura  
a puericia delicate nutrita. nec n<sup>9</sup>  
z regina. pgenita buc in pegrino  
habitu sola veni. nā p<sup>r</sup> me<sup>9</sup> rex vt  
q<sup>9</sup> potēs valde voluit me magno

pncipi in iugū sociare. cui rñdi  
q<sup>9</sup> oēm thozū maritalē abhorere  
q<sup>9</sup> v<sup>9</sup>ginitatē meā xpo in ppetuū  
voui. z iō nūq<sup>9</sup> posset in carnalē  
copulā p<sup>r</sup>sentire deniq<sup>9</sup> sic artata.  
q<sup>9</sup> optebat me aut eius voluntati  
obedire aut certe diuersa subire  
supplicia fugi latē mag<sup>9</sup> eligēs  
exulare q<sup>9</sup> sponso meo fidē infrin-  
gere. **I**udicēs v<sup>9</sup> v<sup>9</sup>e sanctitatē p<sup>r</sup>  
coniū sub alis v<sup>9</sup>e p<sup>r</sup>ectōis p<sup>r</sup>fu-  
g<sup>9</sup> sperās me apd vos locū q<sup>r</sup>e re-  
perire z deo fuisse. **A**dmirās ep<sup>9</sup>  
in ea nobilitatē gener<sup>9</sup> pulchritu-  
dinē corpis fer uozē deuotiōis ve-  
nustatē eloquentie benigna voce  
rñdit esto segura filia ne formide<sup>s</sup>  
q<sup>9</sup> ille ob cui<sup>9</sup> amorē te z tuos taz  
viriliter cōtemp<sup>r</sup>sisti ipse tibi ob b<sup>o</sup>  
in pñci cumulū g<sup>r</sup>e. z i futuro ple-  
nitudinē gl<sup>r</sup>ie largiet<sup>r</sup>. **E**t ego fu<sup>9</sup>  
eius me z mea tibi offero et elige  
mātionē vbi tibi placuerit z volo  
vt hodie mecū p<sup>r</sup>adeas. **C**ui illa  
noli inq<sup>r</sup> p<sup>r</sup> me de hac re rogare  
ne forte ex b<sup>o</sup> aūq<sup>9</sup> suspitio mali p<sup>r</sup>  
ueniret. **C**ui ep<sup>9</sup>. **N**ō timeas. nā  
nullū scrupulū male suspitōis in  
aliq<sup>9</sup> pōt gnari. **V**eniētes itaq<sup>9</sup> ad  
mensaz intendit in eam ep<sup>9</sup> cre-  
bro q<sup>9</sup> eius facie nō desinit intue-  
ri z pulchritudinē admirari. z dñ  
facie eius nō desinit intueri. an-  
qu<sup>9</sup> host<sup>9</sup> cor ei<sup>9</sup> graui iaculo vul-  
nerauit ac mag<sup>9</sup> ac mag<sup>9</sup> pulchri-  
tudinē cepit augere. ita q<sup>9</sup> ep<sup>9</sup> de  
illicito actu cogitauit qñ possibi-  
litas se offerret. **T**ūc qdā pegri-  
n<sup>9</sup> venit ad hostiū crebris ictib<sup>9</sup> et  
magnis clamorib<sup>9</sup> iussit sibi apiri



## De sancta

## Barbara

*Kola*  
Tūc ep̄s interrogauit mulierē an ingressus peregrini sibi placeret. Cui illa dixit. pponat sibi aliqua questio facti. gravis quā si enoda- re sciuerit admittat. sin autē repel- lat. Fauet oēs ei⁹ snie. ⁊ q̄s suffici- ens eet hāc questionē. pponere sci- sciant. Cūq; nullus sufficiēs in- ueniret dixit ep̄s. Dñā vos in sa- piētā ⁊ eloquētā oēs nos pcelli- tis. igit q̄onē pponite. tūc ista di- xit. Inroget qd mai⁹ mirabile sit qd de⁹ vnq; in pua re fecerit. In- rogatus de h̄ pegrin⁹ dixit diuer- sitas faciez. Naz int̄ tot hoīes q̄ fuerūt ab initio mūdi vsq; in finē nō pnt repiri duo quoz facies p- oia sint siles. necnon in pua facie de⁹ oēs sensus corpis collocauit. Audiētes oēs rñsionē admirātes dixerūt. vera ⁊ optima ē solutio q̄ stionis. Tūc mulier ait. pponat si- bi secūda qd grauior in q̄ melius possim⁹ sapiam ei⁹ expiri. querať ab eo vbi terra sit altior omni ce- lo. Rñdit pegrin⁹. In celo empi- reo vbi residet corp⁹ xp̄i qd de tra- id est v̄gine maria est formatum. Et ecce oēs rñsionē ei⁹ approbat. Tūc itez ista dixit fiat ei tertia grauiissima qd vt ei⁹ sapia cōpro- bet ⁊ dign⁹ sit q̄ ad mēfaz ep̄i me- rito admittat. querať ab eo q̄stus spaciū sit a terra vsq; ad celū. Re- quisit de h̄ pegrin⁹ dixit vade ad eū qui te misit ad me de h̄ dilige- tius euz pcunctare. ipse em̄ meli⁹ me h̄ nouit. nā ipse hoc spaciū mē- surauit. qñ de celo in abyssum ce- cidit. ego autē de celo nunq; cecidi

et iō illud spaciū nunq; mensura- ui. nō em̄ est mulier s; diabol⁹ q̄ se trāsformauit in silitudinē mu- lteris. Audiēs h̄ nūcius vebemē- ter expauit ⁊ dicta corā oib; reci- tauit. mirantib; igit oib; ⁊ stupē- tibus antiqu⁹ hostis de medio corz euauuit. Apus autē rediens ad se seipsum redarguit ⁊ de pperrata culpa veniā lamētabilr deprecaba- tur. misitq; nunciū vt pegrin⁹ in- troduceret. s; nequaq; ampl⁹ in- ueniebat. Tūc ep̄s pplm̄ cōuoca- uit ⁊ totū factū ei exposuit. pcepit q; vt oēs ieiunjs ⁊ ofonib; insi- steret vt de⁹ dignaret reuelare q̄s nam pegrin⁹ fuerit q̄ euz a tanto piculo liberauit. Releuatū ē autē ep̄o ista nocte q̄ br̄s andreas fu- erit. Lepitq; igit ep̄s in deuotio- ne sci Andree mag; crescere ac eū exinde plus in reuerētia habere.

De sancta Barbara Sermo. ij.

**A**ttor fa-  
ctus sum forme illius  
Sap. viij. Notate cha-  
rissimi. Dicit em̄ Aug⁹. in li. d̄ spū  
et aia q̄ amor ē delectatio cordis  
currēs p desiderii ad aliqd. Nic  
est q̄ cū sc̄a bar. fuit ita pulchra  
in forma corpis ⁊ aie. iō xp̄us dei  
fili⁹ p amorē desiderij ad eā curre-  
bat. Quare bñ d̄r Amator factus  
sum ⁊c. Est notandū q̄ san-  
cta bar. habuit tria in se q̄ fecerūt  
eā spūalr pulchrā ⁊ formosaz pp̄-  
que de⁹ quālibet aiam deuorā di-  
ligit ⁊ amator forme illi⁹ erit. Pri-  
mū est p̄fessio fidei xp̄iane. secundū



est p̄fideria firme spei. tertiū ē ser  
uor diuine caritatis. **I**sta tria oñdit  
ap̄ls. **1. Cor. xii.** dicēs nūc manēt  
tria hec. s. q̄ aīam ornāt z pulchrā  
faciūt fides. spes z charitas. p̄pre  
rea etiā tres mulieres ve. testa. cō  
mendant. **Dico p̄mo** q̄ p̄mu3 qd̄  
san. bar. habuit in se qd̄ fecit eam  
pulchrā est cōfessio fidei. **Nam d̄r**  
**Act. xv.** fide purificās corda eorū  
**Uñ** p̄fessio fidei t̄m mūdāt q̄ nō  
solū deū excitat ad diligēdū aīaz  
verū etiā alliciat eū ad hoīem q̄ in  
eo dignat̄ habitare. **Iō** dicit ap̄ls  
**Aphe. iij.** Habitare p̄ fidē xpm̄ in  
cordibz v̄ris. vñ dicit **Aug.** Fides  
est mās oīm fructū et fundamētū  
oīm bonorū. **Terre** hāc p̄fessionez  
fidei habuit scā bar. **Uñ** legīt q̄ re  
gnante mariāno impatorez mar  
ciano p̄fide qdā vir in ciuitate ni  
comedia nomie dioscorus diues  
valde h̄is vnicā filiā noīe **Barba**  
**ra** de nobili genere orā speciosaz  
nimis. q̄ occulte dñm celi adora  
bat z vnicū filiū ei⁹ dñm n̄m ie  
sum xpm̄ die noctuqz sedulo cor  
de dep̄cabat. **Aūqz** ex more ciuita  
tis vt fieri solet venirēt z q̄rerent  
eā an maritari veller vñō magno  
p̄ncipi. z req̄sita sup̄ bā p̄fe nega  
uit z illa curuo vultu eū insperit  
dicēs. q̄ nūqz vix cōgscere p̄pone  
ret h̄ dicente bar. p̄i ei⁹ ruit i am  
plexus ei⁹ diu. deosculās eam eo  
q̄ tale repudiū nuptiarū repisset  
in ea nolensqz ipsaz marito trade  
re. qz vnicā illi erat z dilexit eam  
valde. iussit turrim excelsaz z pul  
chram edificari z depingi cū sole

luna z stellis. vbi vnicā filiā suaz  
in eminētiori loco p̄sistere voluit  
**Et** cū totū firmamētū sic depictū  
fuit ipsa vidēs tantā pulchritudī  
nez cepit cogitare q̄ ille q̄ oīa illa  
creauit pulchrior his oībz esset. et  
statim sibi angel⁹ apparuit ipsaz  
ad xpm̄ p̄uertēs q̄ statim a valen  
tino scō sacerdote baptizata ē. **Aū**  
q̄ mariāno impator int̄ oēs seccaf  
nullā t̄m odiuit sicut christianorū  
**Aōcepit** em̄ q̄ sic veller fidē xpi ex  
tinguere q̄ null⁹ in mūdo vīcēs  
xpm̄ noiare auderet. **Et** qz diosco  
rus dux ei⁹ fuit. iō mltū xpianos  
odiuit. quadā aūt die ip̄e volebat  
pgere in regionē lōginquā ad de  
os suos p̄sulendū eos. qd̄ cū filia  
sua eēt facurus. dedit artificibz  
magnā pecuniā vt pulchrū edifi  
ciū facerēt. z q̄ nō plures nisi du  
as fenestras b̄ret aq̄lonare z me  
ridianā. z sic p̄fect⁹ est z lōgo tpe  
sterit extra. **Quadā** ḡ vice scā bar  
bara iuit ad artifices vt videret  
edificiū z vidit q̄ t̄m duas fene  
stras fecerūt. z dixit artificibz q̄re  
t̄m duas fenestras fecistis. **Rñde**  
runt. qz p̄r tu⁹ sic disposuit. **Dixit**  
eis barbara. **Facite** adhuc vnam  
fenestrā. dicit ei. timem⁹ dñā ne  
indignē p̄r tu⁹ aduersus nos. **Di**  
xit bar. **Qd̄** dico vob̄ facite. qz de  
h̄ p̄ vobis rñdebo p̄ri meo. **Artifi**  
ces vō sic bar. eis p̄cepit ita fecerūt  
z tertiā fenestrā p̄struxerūt iussu  
barbare x̄sus orientē. **Et** pambu  
lans scā barbara in natarorio cō  
tra orientē fecit crucē in marmo  
re digito suo. cui⁹ figura p̄manet



## De sancta

## Barbara

**U**sq; in hodiernū diē ad cōpūctio-  
nem intuentiū, ascēdēs sic in pa-  
lacio vidit simlācra q̄ colebat. p̄  
e<sup>o</sup> expūēs i facies eoz dixit. **S**iles  
vobis fiāt q̄ faciūt vos z oēs qui  
p̄fidūt in vob. **R**edīēs autē p̄ ei<sup>o</sup>  
de pegrinatione vidēs tres fene-  
stras in eadē turri dixit artificibz.  
**N**unqd nō dixi vob q̄ duas fene-  
stras deberetis facere. et q̄re tres  
fecistis. **A**t illi dixerunt. **F**ilia tua  
tres fieri nob p̄cepit. **I**pse p̄uocāt  
filia dixit. **C**harissima filia quare  
sic p̄cepisti. **I**lla rō rēdit p̄i di.  
**E**cce p̄i. ipsa diuinitas q̄ creauit  
oīa visibilia et inuisibilia in tribz  
p̄sonis p̄sistit. que sūt p̄r et fili<sup>o</sup> et  
spūscū. quaz vna carnē assum-  
psit. s. fili<sup>o</sup> q̄ me iam in iugū al-  
fumpsit. **N**ā de<sup>o</sup> p̄r filiū suū mibi  
sociauit a cui<sup>o</sup> amore nō sepābit  
ylla tribulatio vel angustia. **S**ic  
p̄r quātr habuit p̄fessionē fidei. p̄  
p̄ter quā fuit formosa effecta. **U**n  
verificat de ea illud p̄s. **C**ōfessio  
z pulchritudo in p̄spectu ei<sup>o</sup>. **U**n  
figurat in **J**udith. de q̄ **J**udith. xj  
**N**ō est tal' mulier sup terrā in cō-  
spectu z pulchritudine z in sensu  
h̄boz. **J**udith inter p̄rat p̄fites et  
significat sanctā barbara q̄ p̄fessa  
est xp̄m i fide. p̄p̄ q̄ bñ ē pulchra  
in aspectu z in sensu h̄boz. **N**am  
sensus h̄boz suoz de fide xp̄iana  
fuit ita magn<sup>o</sup> q̄ nō fuit sibi filis  
in fra. q̄ nec reges et p̄ncipes. iō  
d̄r. **N**ō est tal' mulier zc. **U**n de ei<sup>o</sup>  
fide d̄r. **E**ccl̄. v. **N**ō est digna pon-  
deratio au. z arg. z bonitatē fidei  
ill<sup>o</sup>. **N**ā p̄p̄ talē fide desponsauit

sibi eā xp̄us. vñ **O**lee. ij. **D**espōsa/  
bo te mi. in fi. z rōnē dicit thema.  
**N**ā amator facit<sup>o</sup> sum zc. **M**  
**S**ecō dico q̄ fm q̄d scā bar. hūit  
q̄d fecit eā pulchrā z deo dilectaz  
est p̄fidentia firme spei. **I**pse ei tñ  
diligit hoiez sperantē in eū q̄ ipe  
vult esse p̄fidentia ei<sup>o</sup>. vñ **M**iere.  
xvij. **B**ndict<sup>o</sup> vir q̄ p̄fidit in dñoz  
erit dñs fiducia ei<sup>o</sup>. q̄re dicit p̄s.  
**S**pes mea in deo ē. **C**erte p̄fiden-  
tia spei hūit san. bar. **U**n legīt q̄  
cū p̄r rēdisset q̄ desponsata esset  
xp̄o in vā fide intellexit eā p̄r xp̄i  
anā effectā. z furore replet<sup>o</sup> est. tu  
lic spātā. i. gladiū vt eā occideret.  
**I**psa rō p̄fidentia hūit in xp̄m spō-  
sum suū fugit ad vnū montē a cō-  
moratione patr<sup>is</sup> z orauit z scissa ē  
petra z suscepit eā int<sup>o</sup> z elecit eā  
sup montē. **P**at autē ei<sup>o</sup> sequēs in-  
uenit duos pastores pascētes o-  
ues. hos interrogauit q̄ prerisset fi-  
lia sua. vn<sup>o</sup> autē cōpariebat puelle  
volēs saluare eā z dixit q̄ n̄ vidis-  
set eā. ali<sup>o</sup> rō digito demonstrauit  
eā. z maledixit ei barbara et statiz  
ei<sup>o</sup> oues seu pecora facit sē locū/  
ste q̄ adhuc pmanēt ad sepulchrū  
ei<sup>o</sup>. **P**r autē reperies eā z capillis  
trahēs eā domū flagellauit. **Q**uā  
cū ab intēctione sua nullaten<sup>o</sup> re-  
uocare posset inclusit eā in cellu-  
lam z furiosus adijt marcianum  
p̄fidē narrans sibi vnicā filiā suā  
auerfa a cultura ydoloz z ad fidē  
xp̄i p̄uersam. q̄ p̄cepit eā ad se ad-  
duci. **B**arbara at spem hñs i deū  
xp̄m inuocauit z dixit ad p̄fidez.  
**Q**uid me vis. z p̄fes ad eā. **C**ha/



risissima si vis hñe nobile dñm z ee  
ducissa vl' regina sacrificia dñs. q  
si nō fecer' trader' tormētis atro/  
cib'. **Cui bar.** Ego habeo sacrifici-  
re xpo deo vero z falsa ydola tua  
respuo. nā hñt os z nō loquēt. ocu-  
los z nō vidēt. z siles his sūt oēs  
q faciūt ea z q pfidūt in eis. **Pre-**  
ses aut' intruēs ei' pulchritudinez  
dixit ei miserandū ē aspectui tuo  
z adolefcētie tue. si diūci' in h sta-  
tu pfeueraueris tormentis acer/  
rimis punier'. **Cui rñdit.** Mihi  
misereri vis tibi potius miserere.  
mibi minas minar'. tibi penas p-  
timisce. me em' tpalia illa tormen-  
ta mittēt in eternaz reqem. te ho-  
tpalis dignitas oib' desitijs oz/  
nata dirigit ad eternā pena. **Tūc**  
marcian' furore replet' suggerē/  
te pñe pcepit eā expoliari z suspē/  
di cū pedib' ad trabē z vgis cedi.  
ita vt omne corp' ei' in qñaret san-  
guine z carnes ei' nervis tauri-  
nis discerpi. **Sācta aut' bar.** exul-  
tauit di. **Bñdicit' de'** q nā mouit  
ofonē meā z misericordiā suā a  
me. **Tūc diē** expectaui qñui z in-  
ueni. **Et cū** vgo laborasset i ma-  
gnis dolorib' dixit. **Apphēde dñe**  
arma z scutu z exurge in adiuto-  
riū mihi. dic aīe mee sal' tua ego  
sum. **Et inclusa ē** in carcere. si for-  
te aīm ei' emolīret talib' plagis  
fatigata. media aut' lux de celo eā  
circūfulsit z xpus ei apparuit di.  
**Confide z pfortare filia mea dile-**  
cta qm magnū gaudiū est in celo  
de tua passione. ne timeas. ego ei  
recti sum z eruā te ab oib' plagis

que inferunt tibi. z statiz nlla pla-  
ga apparuit i ea. **Et hec dices do-**  
min' bñdixit eā z abijt. **Et sic pñe**  
ei' pfidētia spei. **Un' pñe** dicere il-  
lud ps. **In deo speraui** n timebo  
qd faciat mihi hō. **Un' figurat' no-**  
bis in susanna. de q dñr **Dani. xij.**  
q stens suspexit in celū. erat eniz  
cor ei' fiduciā hñs i dño. **Susan-**  
nā interpretat' gaudiū. q etia signi-  
ficat sanctā bar. q fecit gaudiū an-  
gelis in celo in sua passione. teste  
xpo in legēda. **Ille hñs fiduciam**  
spei ad deū pñe quā meruit diuī/  
nam pñolationē. qñe potuit dice-  
re illud ps. **In te dñe speraui** nō  
pfundar in eternū. **Un' pñe** hanc  
pfidentiaz spei ita pulchra effecta  
est q xps facit' ē amator forme il-  
lius. **Jo desiderat eam di. Cāñ. ij.**  
**Ostende mihi faciē tuā. sonet vox**  
tua. f. pfidentie iñ aurib' meis. **Jo**  
dicit thema. **Amator facit' sū zē.**  
**¶ Tertio dico** q tertius qd san-  
cta barbara habuit qd fecit eam  
pulchram z deo dilectā est feruor  
diuine charitat'. **Un' dicit Jo. xij.**  
**Qui diligit me diligit a pñe meo**  
z ego diligo eum. **Sed iste feruor**  
diuine charitat' pñstir in volun-  
taria sufferentia. f. morte z passio-  
nem. p christo sicut ipse p nobis.  
**Ad qd hortat' aplius ad Ephe. v.**  
**Estote imitatores dei sic filij cha-**  
ris. z ambu. in dile. sicut z xps di-  
lexit nos z tradidit semetipsum. p  
nobis in oblationē z hostiaz deo.  
**Certe hñc feruorē charitatis hñit**  
sācta bar. **Nā p xpo ē passa.** Qua  
lic' ar passa ē legūt q cū seqñti diē



## De sancta

manē sacro marcian<sup>o</sup> p̄ses fec̄ eā  
adduci añ tribunal videntq; oīa  
ei<sup>9</sup> vulnera sanata dixit. **O** clemē  
tia deoz n̄foz q̄ circa ingratā rā  
grati sūt vt inflicta vulnera a no  
bis besterna die miseri iuuētus  
tue sub vna nocte curarēt. ecce q̄  
ppicij fuerunt tibi dñi n̄ri. Dixit ei  
**Barbara**. Dñi cui ceci z surdi sūt  
z sine intellectu quō possent pla  
gas meas curare. me aut curauit  
dñs me<sup>9</sup> iesus x̄ps p̄ cui<sup>9</sup> amore  
corpus meū ad oīa supplicia offe  
ro. Tūc marcian<sup>9</sup> vidēs eam cō  
stantiorē iussit eā suspēdi i eculeo  
vt corp<sup>9</sup> eius itez vngulis discer  
peret. z ad latera ei<sup>9</sup> ardentes la  
minas iussit apponi. ipsa aut i ce  
lum intuita dixit Dñe iesu x̄pe tu  
nostī cor meū q̄ hec libet p̄ te pa  
tior. ne ġ me dereliquas. Quo au  
dito p̄ses iratus iussit carnifices  
māmillas suas adhuc paruulas  
abscindi. qz x̄go erat annoz. xij.  
Tūc ait ad p̄sidem. **O** bestia cur  
secas in me femineū dec<sup>9</sup>. **S** dicto  
susperit in celū di. **O** dñe ne p̄ici  
as me a facie tua. z sp̄m sanctus  
tuū ne auferas a me. Vidēs autē  
p̄ses q̄ nihil p̄ficeret fecit eā expo  
liari z nudā ferri p̄ circuitū ciui  
tatis vt eēt in derisum oī populo  
**S**acra barbara intues in celum  
ait. Dñe de<sup>9</sup> q̄ opis celū nubibus  
tege nudatū corp<sup>9</sup> meū vt nō vi  
dear ab ocul<sup>9</sup> impioz. q̄ statiz mi  
sit angelū suū de celis q̄ eaz stola  
candida coopuit curauit vulne  
ra abscisionis. Tūc aut p̄ quādam  
viciū q̄ ratassis vocabat illā regi

## Barbara

rarent ad p̄spectū p̄sidis vt eā cō  
spiceret sana effectā ac stola can  
dida coop̄ta obstupuit exinanit<sup>9</sup>  
a sensibus z velut lapis sedebat.  
Quo viso x̄go clamare cepit. **O**  
fundant q̄ adorant sculptilia zē.  
**M**arcian<sup>9</sup> at ad se reuers<sup>9</sup> dixit.  
Illa ē magna x̄e z euacuatrix sen  
suū. **S**i diuict<sup>9</sup> vite reseruata fue  
rit. alijs mēbris n̄ris infert debili  
tatē. Tūc turba circūstans cepit  
clamare. **P**erde maleficaz q̄ solo  
carmine sensus aufert. **C**orinno  
p̄ses dedit p̄tra eā sn̄iam mortis.  
**D**iascorus aut p̄ eius oblitus q̄  
caro sua esset fur ore replet<sup>9</sup> cepit  
eaz a p̄side z duxit eā ad locū vbi  
decollāda erat. q̄ cū abducta eēt  
orauit dicēs. Dñe iesu x̄pe amaro  
mūdi cordis casti corp̄is exaudi  
me in hac peritōe mea vt oēs qui  
memoriā passionis mee fecerint  
p̄ ipsis in oībz necessitatibz eozū  
z angustijs misericordit<sup>9</sup> subueni  
re ac oēs in extremis positos tuo  
sacro corpe digner<sup>9</sup> munire. et in  
die iudicij pctis eoz p̄picare. tu  
em̄ nosti dñe qz caro sum<sup>9</sup>. **S**acra  
peritōe z dicēte ea amē venit vox  
de celo di. **V**eni dilectissima mea  
z regesce in regno meo. qd̄ postu  
lasti datū est tibi z peritio tua ē ex  
audita. **O** **Q**uā erēplū h̄ habem<sup>9</sup>  
q̄ q̄cqd̄ petierim<sup>9</sup> in mēoriā eius  
passionis i fine obtinebim<sup>9</sup>. **M**az  
accidit in colonia q̄ vn<sup>9</sup> latro p̄  
pter latrociniū cōmissuz captus  
fuit rotat<sup>9</sup> z viu<sup>9</sup> in rota positus  
Illa malicia nō obstatē sp̄ali orō  
ne oī die sanctā barba. honozaunt



**C**um aut in rota p biduū vel tri-  
duū in pena viveret. requisit⁹ fuit  
a trāseūtib⁹ quō sic vivere possit.  
**R**ndit se nūq̄ posse mori nisi sa-  
cramentū eucharistie reciperet.  
**T**ortor ciuitat⁹ h̄ p̄cipiens occul-  
te denocere cū lancea venit ad ro-  
tam querēs ab eo si viveret. **C**ui  
ille dixit se nō posse mori nisi sa-  
cramētū eucharistie reciperet. **I**lle  
dixit. videbo si illud vez sit ⁊ mise-  
rabiliter eū cū lancea pforauit. et  
cū mori nō potuit scabinis h̄ p̄ci-  
pientib⁹ venerūt ad eū ⁊ sicut ge-  
stum est eis reuelat ⁊ depositus ⁊  
ad hospitale leprosoz deportat⁹  
**I**bi p̄ficedo sacm̄ recepit ⁊ obdor-  
minū in dñō. **P̄** Et sic sc̄a bar-  
bara a p̄re suo decollata est. **S**ed  
pater nō euasit. nam eo descēden-  
te de monte ignis cecidit de celo  
⁊ cōbussit eū ita vt nec puluis ei⁹  
inueniret. **T**ūc valerian⁹ cultor  
xp̄iane religionis corp⁹ virginis  
mult⁹ adorationis p̄ditū digno  
honore cū beata **J**uliana quarta  
die mensis decēbris sepeliuit. **E**t  
nūc caput ḡginis sancte bar. est  
in colonia. ⁊ choro fratrū minoz.  
digne reseruāt. **E**t sic martyri-  
za est sancta bar. sub maximiano  
imperatore ⁊ marciano p̄side. **E**t  
sic cū pplus gentilis eiusdē ciui-  
tat⁹ de qua sancta bar. orta ē sen-  
sisset ḡturē ⁊ miracula quib⁹ cho-  
ruscavit virgo. compauerūt p̄cio-  
sum lapidē postea ⁊ corp⁹ virgi-  
nis in eū posuerūt ⁊ cū cathenis  
aureis sursum traxerūt. **C**uz aut  
ciuitas illa eet christiana circū-

uallata exiuit ppl⁹ ⁊ multos xp̄i-  
anos interfecit. tñ ciuitatē p̄di-  
derūt ⁊ xp̄iani eā obtinebāt. **C**uz  
aut vulnerati venirēt ad locū vbi  
corpus bar. sepultū fuit oēs sani-  
tatē receperūt. **C**um ḡo ignoran-  
tes qua ḡtute sani facti sūt. innu-  
erūt antiquū sacerdotē gentiliū.  
sedentē iuxta corp⁹ bar. qui p̄pter  
meritū mozt⁹ ibidez se abscondit et  
ille aperuit ḡturē ⁊ miracula san-  
cte bar. **C**hristiani aut h̄ p̄cipien-  
tes oēs mortuos suos ibidez de-  
tulerūt ⁊ sani surrexerunt. **E**t sic  
p̄z qualr habuit seruoze diuine  
charitat⁹ ad christū cū sic pass⁹ ē  
ob amoz eius. quare merito est  
sic dilecta. **N**ā ipse dicit **P**rouer.  
viij. **E**go diligētes me diligo. **U**n  
figurat nobis in bester. de q̄ **D**e-  
ster. ij. q̄ erat formosa valde ⁊ in-  
credibili pulchritudine oib⁹ ocul⁹  
gratiosa ⁊ adamauit eam rex pl⁹  
q̄ oēs mulieres. **D**ester interp̄-  
tat⁹ eleuata i pplō. ⁊ significat san-  
ctam bar. que p̄pter seruoze chari-  
tatis bñ inter electos xp̄i est ele-  
uata. **N**am fm aplm̄. maior ho-  
rum charitas. **U**n sancta barba-  
ra p̄t dicere illud **1**an. ij. **D**ile-  
ctus me⁹ mihi et ego illi. **U**n dic-  
thema. **A**matoz fact⁹ sum forme  
illius ⁊c.

**D**e sancto **N**icolao **S**ermo. iij.  
**M**ultitu-  
dine electoz habebit lau-  
dem ⁊ inter bñdictos bñ  
dicet. **E**ccl. xliij. **N**otate charissi-  
mi dicit em **C**assiodorus q̄ laus



## De sancto

## Nicolao

est vocalis exrollentia alicuius boni cum attestatio eius propter meritum. **N**ic est enim quod dominus noster sanctum nicolaum propter sua merita extollebat ad bonum magne dignitatis. quia ad episcopatum quare bene dicitur de eo. **I**n multitudine electorum etc. **I**n quibus quidem tribus tria notantur in quibus sanctus nicolaus tripliciter commendatur. **P**rimum est magnitudo generosa cum dicitur in multitudine electorum. **S**ecundum est eius opatio virtuosa cum additur habere laudem. **T**ertium est eius remuneratio gaudiosa cumcluditur inter benedictos benedictus. **P**rimo dico quod sanctus nicolaus commendatur in eius magnitudine generosa cum dicitur in multitudine electorum. **C**irca quod notandum quod fuit magnus in tribus. scilicet in genere dignitatis et in facultatibus. **P**rimo fuit magnus in genere. nam pentes eius fuerunt nobiles in virtutibus. **D**icit enim **P**laton **N**obilis est ille quem nobilitat sua virtus. **H**ac nobilitatem virtutum habuerunt pentes sancti nicolai. **U**n legimus quod pater eius nomine epiphanius. mater eius iohanna vocabatur. **E**t erat civis patere virbis et valde dives. ac illustri profapia oritur et ambo fuerunt magne dignitatis inter omnes. et quis essent magni honoris apud homines cum studuerunt magis esse magni apud deum quam apud homines. et postquam ipsi in primevo iuventutis flore sanctum nicolaum eius filium genuissent se cunctis voluptatibus abdicaverunt deinceps prout vivere vitam sanctam duxerunt. **E**t sic patet qualiter sanctus nicolaus fuit magnus quia de nobili

et virtuosa progenie natus. **U**n dicit **Boetius** in de consolatione philosophie. **N**obilitas videtur esse quidam laus puerumque dicitur meritis pentum. **U**n canit ecclesia. **N**on fessor dei nico nobil progenie sed nobilior moribus ab ipso puerili evo secutus dominum. unde bene dicitur nicolaus. nam nicolaus dicitur a nictor quod est nictor et laos populi quasi nictor populi. nam ipse habuit in se illa que nictor et mundicia faciunt. ideo bene dicitur de eo. **E**cce ille qui fuit magnus in nomine suo. **R**ecundo fuit magnus dignitate. nam factus est episcopus a deo dilectus. unde deus potuit ei dicere illud **Aggei**. **A**ssuma te fue me et ponam te sicut signaculum quoniam te elegi. **Q**ualiter autem sit factus et electus in episcopum patet. **L**egimus enim quod defuncto episcopo miree civitatis conveniunt episcopi illi ecclesie pueri de alio episcopo. **A**d erat autem inter eos quidam episcopus magne auctoritatis ad cuius nutum dependebat sententia omnium. **C**uius igitur omnes monuisset orationibus et ieiuniis insistere nocte illa audiuit vocem dicentem sibi ut hora matutinali fores ecclesie observaret et quem primum ad ecclesiam venire conspiceret et cuius nomen nicolaus esset in episcopum eundem consecraret. **H**oc ergo aliis revelans admonuit ut omnes orationi insisterent et ipse per horas excubavit. **M**irus in modum hora matutina a deo missus venit nicolaus quem apprehendens episcopus dixit. **Q**uid est tibi nomen. ille vero erat colubine simplicitatis plenus inclinatus capite. nico laus inquit fuit vestre sanctitatis. **Q**uem in ecclesiam ducentes plurimum re



luctante in cathedra collocaverit  
 et in ep̄m p̄secrauerit. ecce zc. **Uñ**  
 implerū est illd̄ p̄s. Et exaltet̄ euz  
 in eccl̄ia plebis et in cathedra senio  
 rum laudēt eū. **S**ecundo fuit  
 magn⁹ in potētia et virtute faciēdi  
 miracula. **Uñ** dicit ap̄l̄s. ij. **Cor.**  
 ij. Potēs est de⁹ oēm gr̄az abun  
 dare in vob̄s. faciēdi magna mi  
 rabilia. **Uñ** in signum hui⁹ dixit  
 xp̄s **Jo. xiiij.** Qui credit i me opa  
 que ego facio et ipse faciet. **Terre**  
 hāc grām faciēdi magna mirabi  
 lia habuit san. ni. **Uñ** legit q̄ fuit  
 vir qdā nobil⁹ q̄ rogavit san. ni. vt  
 sibi a dño iperraret filiū p̄pitiēs  
 filiū ad ei⁹ sepulchrū ducturū et  
 cyphū a uretū allaturū. Fili⁹ nascit⁹  
 et ad eratē pducit. et cyphū fieri iu  
 bet que sibi dñ valde placeret eū  
 suis vñb̄ adaptavit et aliū equa  
 lentē fieri pcepit. **Na**uigantib⁹  
 ad eccl̄iam san. ni. iubet p̄ filiū  
 vt in illo cypho que p̄mo fieri p̄  
 cepit aquā sibi afferret. **P**uer autē  
 cū veller aquaz haurire cū cypho  
 in mare cecidit et statim disparuit.  
**P̄** autē amare flens nihilomin⁹  
 votū suū p̄fecit. veniēs autē ad al  
 tare sc̄i nicolai. et cū obtulisset se  
 cundū cyphū tanq̄ piec̄ de alta  
 ricecidit. **Cū** autē eleuasset et iterū  
 posuisset sup̄ altare longi⁹ est pie  
 ctus. **M**irantib⁹ autē cūct⁹ ad tā  
 grande spectaculū. ecce puer san⁹  
 aduenit et cyphum p̄mū manib⁹  
 suis portauit. narrauitq̄ coram  
 omnib⁹ q̄ qñ i mare cecidit sc̄us  
 nico. affuit et eū illesus euauit. sic  
 q̄ p̄ ei⁹ let⁹ effect⁹ vtrūq̄ cyphū

sancto nicolao obtulit. Et sic p̄s  
 ei⁹ potētia faciēdi mirabilia. **2**  
**S**ecundo dico q̄ sc̄us nico. comēdat⁹  
 in ei⁹ opatione virtuosa zc. **A**irca  
 qd̄ notandū q̄ ei⁹ opatio virtuosa  
 oñdit i trib⁹. sc̄i sc̄itate vite. i p̄iata  
 te et fidelitate. **P**rio oñdit in sc̄ita  
 te vite. **Nā** dñs dicit **Le. xij.** Sc̄i  
 estote quā ego sanct⁹ suz. **Terre** b̄  
 fecit sc̄us nico. **Nā** legit q̄ ipse in  
 iuuetate sua ita pure et sacre vixit  
 q̄ aliorū iuuentū deuitas lasciuia  
 eccl̄ias frequētauit et q̄cqd̄ ibi de  
 sacra scriptura intelligere potuit  
 memoriē retinuit. et castitatē non  
 solū in corpore s̄ etiā in mēte obser  
 uauit. et oia que p̄nēt ad sanctū  
 hoīem tota intēctione fecit. et iō ca  
 nit eccl̄ia d̄ eo. **A**mic⁹ dei nicola⁹  
 amicitia dei p̄ mundiciā acq̄siuit  
**Nā** d̄ **Prover. xij.** Qui diligit  
 cordis mūdiciā habebit amicū re  
 gem. qd̄ fecit sc̄us nico. **Uñ** bñ d̄  
 de eo **Eccl̄. xliij.** Valde speciosus  
 ē in splēdore suo. **S**ecundo oñdit in  
 ei⁹ pietate. **Nā** dicit **Amb.** Cū oē  
 peccatum deposuerit sup̄est vt sis  
 pi⁹ et cōpariēs. qd̄ eū mibi est ca  
 rere scelerib⁹ et nō esse mīc̄ et man  
 suer⁹. **I**deo in signū hui⁹ dixit xp̄s  
**Mat. xj.** Discite a me q̄ mīc̄ suz.  
**Terre** b̄ fecit sc̄us nico. **Uñ** legit  
 de ei⁹ pietate q̄ cū defunct⁹ peni  
 tē sc̄i nicolai cepit cogitare quō  
 tantā copā diuinitaz nō ad laudē  
 humanā s̄ ad diuinā gl̄iam dispē  
 sare. **Tūc** qdā cōuicane⁹ su⁹ sac̄  
 nobil⁹ tres filias v̄gines ob̄iops  
 p̄stituere cogit vt sic earū infami  
 cōmērtio aleret. qd̄ cū sc̄us nico.



## De sancto

compit scel<sup>o</sup> abhorruit et massam auri panno involuta in domum ei<sup>9</sup> p fenestram nocte ptecit et clam recessit. Mane surgens ho ille reperit massam auri et deo gratias agens pmo genite nuptias celebravit. No multo tpe post famulus dei sile op<sup>9</sup> pegit. Ad rursus ille reperiens et in laudes imensas prumpes de cetero vigilare cepit ut sciret qs esset q sue inopie subvenisset. Post paucos autē dies duplicata massa auri iterū in domum ptecit. ad cui<sup>9</sup> sonitū ille excitat et nicolaū fugientē insequit currensqz velocit<sup>9</sup> taliqz voce alloquit. Siste graduz teqz aspectui meo nō subtrahas. sicqz currens nicolaū esse cognovit. moxqz hō humo pstrat<sup>9</sup> osculari voluit pedes ei<sup>9</sup>. Ad nicolaus renuens ab eo eregit ne cū qdiu viveret publicaret. Et sic pz eius pietas. Un<sup>9</sup> cōvenienter dicat de eo illud ps. Tibi derelict<sup>9</sup> est paup<sup>9</sup> et tu eris adiutor. Tercio ostendit in ei<sup>9</sup> fidelitatem. nam ipse fuit fidelis. primo nō tū in vita verū etia post mortē. Nam bz Apoc. ij. Estote fideles vsqz ad mortem et dabo tibi coronā vite zc. Un<sup>9</sup> legit q qdam iudeus vidēs potentia sancti nicolai in miraculis faciēdis fecit imaginē ei<sup>9</sup> sibi fieri enz in domo sua collocavit et cū aliquo longi<sup>9</sup> iter cōmisit. sanct<sup>9</sup> nicola<sup>9</sup> res suas cū minis dicēs hec vba. Ecce nicolae oīa bona tibi custodiēda cōmitto. et nisi oīa bñ et fidelit<sup>9</sup> eu<sup>9</sup> stodieris vltionē de te expectā ver.

## Nicolao

beribo et plagis. Quadaz autē vice duz abesset fures adueniūt et cuncta rapiūt solaz imaginē derelinquūt. Tandē iudeus rediēs seqz spoliatum videns imaginē alloquit his verbis. Dñe nicolae nō nevos in domo mea posui ut res meas a latronib<sup>9</sup> seruaret. cur b<sup>9</sup> facere noluisi. et cur latrones nō pbibuisi. dura g<sup>9</sup> tormenta recipieris et penā p latronib<sup>9</sup> luesi. sicqz meū damnu cōpensabo in vestris tormentis. et furore meū refrigerabo vberib<sup>9</sup> et flagellis. Arripiens g<sup>9</sup> imaginē dure eam verberabat. diuidentib<sup>9</sup> autē latronib<sup>9</sup> que rapuerāt sanct<sup>9</sup> dei tanqz in se verbera de facto recepisset aperuit eis dicēs. Ecce qz dure pro vobis flagellatus sum. ecce quō in corpe effusione sanguinis patior. Pergite citi<sup>9</sup> et restituite cūtra que rapuisti alioqn ira oīpotent<sup>9</sup> dei in vos desendet. ita ut scelus vestrū in mediū publicet et qlibet vestrū suspendiū patiet. Ad quē illi. Quis es tu q talia nobis loquēdo minar. Et ille. Ego sum nicola<sup>9</sup> seru<sup>9</sup> iesu cristi quez iudeus p reb<sup>9</sup> suis custodiēdis qs tulisti tam crudelit<sup>9</sup> verberauit. Territi illi ad iudeū veniūt et oīa restituiūt. sicqz latrones ad viam rectitudinis redeūt et iude<sup>9</sup> g<sup>9</sup> saluator amplectit<sup>9</sup> et credit. et sic pz eius fidelitas. quare bñ dicat de eo illud Matth. xvj. Euge serue bo. et fi. zc. Tercio dico q sanctus nicola<sup>9</sup> cōmendat in ei<sup>9</sup> remuneratione gaudiosa euz bz.



inter bñdictos b. Circa qđ nota/  
dum qđ in sacra scriptura tria iue/  
niunt ppter que homo psequit di/  
uinam bñdictionē que tria scūs  
nicolaus pfecte in se habuit. Pri/  
mū est recessus a malo. secūdu est  
pmptrudo ad misericordiā. ter/  
tium pseuerantia laboris in bono  
Primo dico qđ homo psequit di/  
uinam bñdictionē ppter recessuz  
a malo. vnde dicit Job. i. qđ erat hō  
simpler et rectus timens deū et re/  
cedēs a malo. sequit operibz ma/  
nuū eius bñdixisti. Nam Job vl.  
dicit. Et addidit dñs omnia quecū  
qđ fuerāt iob duplicata. Certe hūc  
recessuz a malo hūit scūs nī. Un/  
legit qđ in iuuetute sua incepit nō  
em vitare malum. verūteriam stu/  
duit qualr in iusticia se exerceret.  
Sicut dicit apls ad Ro. vj. Sic  
exhibuisti. men. ve. s. immū. et iniq.  
ita nūc exhi. men. ve. u. in sancti/  
ficationē. Certe b fecit sanctus ni/  
colaus. qđuis nūq seruebat iniq/  
tati et imundicie. Un dicit in eius le/  
genda qđ ipse pma die cū balnea/  
ret erectus stetit in pelui. et in pue/  
ricia tm̄ semel feria q̄ta et sexta  
vbera matris fugebat. Factus autē  
vir et epus ofonibz ieiunijs et bo/  
nis opibz insistebat ac corp⁹ suuz  
macerabat. p quibz meruit diui/  
nam bñdictionē. Ideo dicit de eo il/  
lud ps. Dic accipiet bñdictiones  
a dō. zc. Secūdo dat diuina bñdi/  
ctio ppter pmptrudinē ad miseri/  
cordiā et cōpassionē. vñ Prover.  
xxij. Qui pñus ē ad misericordiaz  
bñdicit. Certe hoc fecit scūs Ni.

Un legit qđ quodā tpe inuasit fa/  
mes valida totaz puincia sancti  
nicolai. ita vt omnibz alimēta de/  
ficerent. Audiens autē vir dei na/  
ues onustas tritico portui appli/  
cuisse illuc statim pficiscit rogās  
nautas vt saltez tribo modijs per/  
quālibet nauē piclirantibz subue/  
nirent. Cui illi. Non audem⁹ san/  
cte pater. qđ mensuratū triticum  
ab exactore optz nos i horrea im/  
patoris reddere. quibz scūs nico.  
dixit. Facite nūc qđ dico et vobis  
in dei vtrute pmitto qđ nullā mi/  
nutionē habebit apud exactorē.  
qđ cum fecissent et eandē mēsurā  
quā ab exactore receperant reddi/  
dissent. mīstris impatoris mira/  
culū referūt. et deū in famulo suo  
nicolao magnifica laude extollūt  
Frumentuz autē fm vniuscuiusqz  
indigētiā vir dei distribuit. ita vt  
miraculose duobz ānis nō em ad/  
victū sufficeret s; esset ad vsum le/  
minis abūdans. Cū igit circa in/  
digentes fuit ita pñus ad miserā/  
dum. iō inuenit grām augmēti.  
vñ dicit Prover. iij. Misericordia  
et fides nō te deserant et describe/  
cas in tabulis cordis tui et iueni/  
es grām corā deo et hominibz qđ  
ipse fecit. ideo cōpetit ei illud Job.  
xxxj. Ab infantia creuit mecum mi/  
seratio et de vte. ma. egressa ē me/  
cum. iō meruit diuinā bñdictio/  
nem. Un ps. Ecce sic bñdicit hō.  
sez qui pñus est ad misericordiā.  
Ideo dixit xp̄us. Mat. v. Beati  
miseri. zc. Tercio dat diuinā bñ/  
dictio ppter pseuerantiā in bono.



# De sancto Ambrosio

**U**n dicit ps. Bndictionez dabit  
legilla. Ibunt de fructu. zc. Erre  
hanc pseuerancia in bonis operi/  
bus z virtutibz habuit scus nico/  
laus. quare meruit diuinā bene/  
ctionē z dei eternam pfruitionez.  
**U**nde legit q anno dñi. cccxliij.  
postqz sanct⁹ nicola⁹ diu pseuera/  
uerat in sanctor⁹ fructuoso exercitio  
z dñs veller eū assumere rogauit  
deum vt ei suam bndictionē eter/  
naz daret quā pmissit omnibz ele/  
ctis. cū dixit. Venite bñdi. pa. zc.  
et vt angelos suos sibi mitteret  
qui eū in celū pducerent. **U**n ho/  
norandus est sanct⁹ nicola⁹. qz p/  
curauit vitam eternā. **R**equi. ex/  
emplū. Et inclinato capite vidit  
āgelos ad se venientes incepit istū  
psalmū. In te dñe spe. non pfun.  
vi. in ma. zc. In his dictis emisit  
spūm. Tūc angeli cū gloria z dul/  
ci cantu aiām eius in celū dedu/  
xerūt z rota celestis curia eam cū  
leticia recepit. **C**orpus ho ei⁹ se/  
pultum est in tūba marmorea et  
a capite pfluxit fons olei. z a pedi/  
bus fons aque z vsqz hodie sacri  
oleum resudar valens in salutem  
multoz. **S**uccessit autē ei vir qui  
dam bon⁹ qui epus erat post san/  
ctum nicolaū q fuit expulsus de  
sede sua. **Q**uo eiecro oleū effluere  
desijt. sed eo renocato prius res/  
manauit. Et sic pz qualiter feli/  
citer pseuerauit z cū benedic⁹ be/  
nedictus ē. **U**nde dicit saluator.  
**M**atth. x. Qui pseue. vsqz in fi. h  
sal. e. Quare bñ dicit vt i themate.

**De sancto Ambrosio**

# Ambrosio

Sermo. iij.

## Breuis in

volatilibz est apīs z ini/  
tiū dulcoris habet fruct⁹ illius.  
**E**ccl. ij. Morate kñi dicē em **A**ri/  
sto. iij. et bi. q qualis vnusqz ē  
talitā opat. **C**um igit apīs sit na/  
turalit⁹ bona. merito ei⁹ opatio e/  
rit bona. iō dicit breuis in vo. zc.  
**I**n quibz quidem hīs duo no/  
tantur in quibus san. ambro. fm  
allegoricū sensum dupl⁹ nob cō/  
mendat. pmo notat pdirio natu/  
ralis. cum dicit breuis in vola. zc.  
**S**cdō notat opatio vtilis cū ad/  
dit. z initiū dulcoris zc. **D**ico pmo q notat ipius apīs cō/  
dirio natural. i quo san. Ambros/  
sius nobis cōmendat. **A**irca qd  
notandū q naturalis pdirio apīs  
est q habet puritatē in pastu. **N**ā  
meliores flores z nobiliores eligit  
ex quibz fugit mel. **S**ic spūaliter  
sanct⁹ ambrosi⁹ habuit hanc pu/  
ritatem. qz ex nobilioribz floribz.  
id est fructibz quibz xpūs pascit.  
**I**uxta illud **Isa. ij.** Qui pascitur  
inter lilia luxit mel puritat. **I**sti  
autē spūales flores sūt humilitas  
paup⁹ et castitas. que hominē  
purificant z deo multuz placent.  
**S**icut dicit **Ecc. xxv.** In tribus scz  
pdictis virtutibz bñplacitū est spi/  
ritui meo que sunt pbata coram  
deo z hominibz. **D**ico pmo q san/  
ctus ambrosi⁹ habuit florē humi/  
litis. **E**st em hūilitas iste flos.  
de quo dicit **Isa. xj.** Egrediet⁹ virga  
de radice yesse z flos de radice ei⁹



ascenderet et requiesceret super eum spiritus  
domini. **2** *Ala. xlii.* Ad quem respiciam  
nisi ad pauperculum et contritum spiritum. id est  
humile. Certe hunc florem humilitatis  
habuit ambrosius. *Un* legimus quod  
cum quadam vice mediolanum venisset  
et ibidem tunc episcopus deesset ad-  
venit populus sibi de episcopo providere.  
Sed cum inter arrianos et catholicos  
de eligendo episcopo magna seditio ori-  
etur *Amb.* causa sedande seditionis  
illuc preiit et statim vox infantis  
insonuit dicens ambrosium esse episcopum  
cuius vocem unanimiter presenserunt  
ambrosium episcopum acclamantes. Et il-  
le continuo ecclesiam exiens et se esse in-  
dignum clamavit. populus vero ma-  
gis ac magis proclamavit eum esse  
episcopum. sed cum se sic perficere videret  
fugam media nocte petiit. Ecce quod  
humilis fuit quod sic dignitates fu-  
git. *Un*que papiaz pergere putaret  
mane apud portas civitatis me-  
diolanensis invenit. qui se iterum  
abscondit. tamen inveniendus est. et octa-  
va die in episcopalem cathedram suble-  
vatus est. Et ideo dicit *Grego.* Qui  
sibi vilis. apud deum magnus est.  
*Ad* fecit sanctus ambrosius cum humi-  
litem multum dilexit. ideo flores  
et virtutes humilitatis in se habuit  
et ex ea mel puritatis sumpsit. *Un* di-  
cit *Hugo* de clauastro aie. Sicut  
mel conditum in consecratione medici-  
ne cum omnibus diversitatibus specie-  
rum. sic dulcedine humilitatis con-  
diuntur omnia genera virtutum. Nam  
omnia opera que homo facit in humilitate  
fiunt meritoria et deo grata et pu-  
ra. *Un* *Grego.* Illa verus in nobis

veraciter pullulat. id est exit que iura  
dice humilitatis perdurat. *2* *Se-*  
cundo dico quod ambrosius habuit flo-  
rem et virtutem paupertatis que multum  
placet deo et facit hominem perfectum  
Iuxta illud *Lu. vii.* Si vis perfectus  
eris etc. *Un* in signum huius dicit *Lu.*  
it. quod iesus convocatis. xii. apostolis de-  
dit illis potestatem super omnia demonia  
et ut lagynos curaret et misit illos  
predicare regnum dei. et ait ad illos.  
Nihil tuleritis in via neque virgam  
neque pecuniam neque peram neque pa-  
nem neque duas tunicas habeatis.  
Certe hunc florem et virtutes habuit  
beatus ambrosius. nam omnia que ha-  
buit pauperibus erogavit. *Un* legi-  
tur quod dixit. si de me aliquid posce-  
retis aut domum aut aurum aut argen-  
tum quod meum iuris esset libenter offer-  
rem nihil possum nisi de corde meo  
tradere et ad hoc paratus sum. ipse  
divitias multum abhorruit et pau-  
perem dilexit. *Un* legimus quod cum qua-  
dam vice romam pergeret et in qua-  
dam villa apud quandam hominem  
nimis locupletem hospitaretur fuisset  
quem de statu suo sollicitate requisivit.  
Qui ille. Domine scias me? felix exti-  
tis gloriosus et prosper. ecce divitiis  
et deliciis et ceteris infinitis bonis  
abundo. servos et famulos quam plu-  
res habeo. copiosam turbam filio-  
rum et neporum possideo nec unum  
quod aliquid aduersum mihi accidit. *Ad*  
audiens sanctus Ambrosius ve-  
hementer obstupuit. et his qui se-  
cum erant in comitatu dixit. Sur-  
gite et hinc quanto citius fugite.  
quia dominus non est in loco isto.



## De sancto

**F**estinate filij nec in fugiendo mo-  
ram facite ne nos diuina ultio h  
apprehendat ne in peccat[ur] eorum  
parit[ur] inuoluamur. **U**n aut[em] fuge-  
rent z aliquatulu[m] p[er]cessissent subi-  
to terra aperuit se z bosem illum  
cu[m] vniuersis que ad ipsum p[er]tine-  
bant ita absorbit vt nullu[m] vesti-  
gium inde remaneret. q[uo]d cernēs  
**Amb.** dixit. **E**cce frēs q[ui] misericor-  
diter de[us] parit[ur] cu[m] aduersa tribu-  
it. et q[ui] se uere irascit cum semp[er]  
spera elargit[ur]. **I**n eod[em] aut[em] loco so-  
uea remansisse dicit[ur] in testimoniū.  
**U**n cu[m] videret auaricia[m] crescere  
in mult[is] vebemēter ingemuit. z se  
de hui[us] seculi crūna liberari instā-  
tius orauit. **U**n bñ poruit dicere  
illud apli ad **Phil.** iij. **O**mnia de  
trimentu[m] feci z arbitror vt sterco-  
ra vt xpm lucri facia[m] z inueniar i  
illo p[er]figurat[ur]. id ē filio. **U**n dicit  
**Bern.** **B**eat[us] q[ui] post illaz nō abiit  
que possessa onerāt amata inqui-  
nant q[uo]d fecit bñs amb[rosius]. **Z** **T**er-  
tio habuit flore[m] virtutē castitatis  
que deo multu[m] placet z ex ea pa-  
scit[ur]. Nam dicit apl[us] **Gal.** v. **F**ru-  
ctus spūs est castitas. ideo de[us] ele-  
git electos suos in puritate. **U**n  
**Ep[istola].** **E**legit nos añ mundi p[er]sti-  
tutionē vt essem[us] sancti z imacu-  
lati. **C**erte hūc flore[m] puritatis ha-  
buit scūs ambro. **U**n legit[ur] q[uo]d cum  
quadā vice iuisset in quadā ciui-  
tatē p[er] quodam ep[iscop]o ordinando z  
ei[us] electioni. **I**ustina imp[er]atrix et  
ali[us] heretici p[er]traherēt volentes  
vt de sua secta aliquis ordinaret[ur].  
**T**ūc vna de virginib[us] arrianorū

## Ambrosio

impudentior ceter[is] ambrosiū cu[m]  
vestimēto app[re]hendebat volens  
ip[su]m ad partē mulier[is] trahere vt  
ab eis cesus de eccl[esi]a cu[m] iniuria  
pelleret[ur]. **C**ui ait am[bro]. et si ego tāto  
sacerdotio indign[us] sum. te tñ nō  
decer in qualēcūq[ue] sacerdotē ma-  
nu[m] mittere. **U**n timere debuisti  
iudiciū dei ne tibi aliqd[am] p[er]tingat.  
**P**o[ster] dictum p[er]firmatū est nam al-  
tera die mortua est. **E**t sicut ipsa  
Ambrosiū manu voluit trahere  
ad p[er]umelias. ita ipse grām p[ro] cō-  
tumelia reddens eā ad sepulchrū  
deduxit. q[uo]d factū oēs p[er]ceperunt. **R**e-  
fert etiā **Niero.** cum dixisset. **C**ir-  
cūnitatē nō solum efferim[us] s[ed] etiā  
fuam[us]. **I**p[s]e ei fuit castissim[us]. z sic  
p[er]z qual[is] flore[m] castitatis habuit.  
**U**n bñ dicit deo eo xps ill[us] **Añ.**  
v. **D**ilectus me[us] candidus z rubi-  
cūdus. **C**andidus p[ro]pter castitatē  
z puritatē mentis. z rubicūdus p[ro]  
pter pulchritudinē corp[or]is. **N**ā p[er]  
secta castitas nō est tñ carnis ve-  
rumetiā mentis. vñ **Diego.** **N**ulla  
est castitas carnis quā nō cōmen-  
dat puritas mēt[is]. **E**t sic p[er]z p[ri]mu[m]  
scz q[ui] bñs amb[rosius] ex nobilib[us] fiori-  
bus id ē virtutib[us]. sicut mel puritatis  
**U**n bene d[icit] ambrosi[us]. i. spēs redo-  
lens dei. **N**am ambrosi[us] dicit[ur] ab  
ambrosia. que est spēs valde redolēs  
z p[re]ciosa. z sius q[uo]d est de[us] q[ui] spēs  
redolēs dei. **U**n ip[s]e ē de numero  
illoz de quib[us] dicit apl[us]. ij. **L**oz.  
ij. **C**hristi bon[us] odor sumus. **B**  
**S**ecūdo dico q[uo]d in v[er]bis p[re]missis  
notat ipsi[us] ap[osto]lis vtilis op[er]atio cō-  
cludit[ur]. fruct[us] illius habet. inicit[ur]



dulcoris. **E**st notandū q apīs ha-  
bet triplicē opationem naturālī  
quā etiā habuit Amb. spūaliter. s.  
fecunditatē in ptu. sagacitatē in  
ope. sedulitatē in labore. **P**rimo  
dico q apīs habuit fecunditatē in  
partu. qz singulis ānis geminos  
fruct⁹ reddit. sic scūs ambrosius  
habuit fecunditatē in partu bono-  
rum operū. nam geminos fruct⁹  
reddidit. s. iuuenturē z senectutē.  
**I**uxta illud **Eccl. xj.** Mane semi-  
na semē tuū z vespe nō cesset ma-  
nus tua. q. d. **I**n iuuetute incipe  
bonū opus tuū z in senectute nō  
dimittas. qd fecit scūs ambrosi⁹  
**I**n cui⁹ signū legit q cū nat⁹ esset  
z cuna iacuisset z dormiret subi-  
to examen apum adueniēs in os  
ei⁹ ingrediēdi vices frequentauit  
qsi in alueolum. i. bīnkorb suum  
intraret z exierit. que postea euo-  
lantes in tantā aeris altitudinez  
subleuate sunt vt oculis hominū  
mīme videri poterāt. qd vidēs p-  
fāt. **S**i vixerit infāculus ille ali-  
quid magni erit z sic statim tradi-  
tus lris z iuuetutē in bonis z san-  
ctis operibz incepit z in senectu-  
te vsqz ad finē vitē psummauit.  
**E**t sic p- qz quō habuit fecunditatē  
in partu bonoz operū cum iuue-  
tutem z senectutē in virtutibz cō-  
summauit. **U**n ad **Gal. vlti.** Bo-  
num faciētes non deficiam⁹ vllō  
tpe. **S**equit. **T**empe em̄ suo me-  
temus. s. vitā eternā. **U**nde dicit  
saluator **Matth. x.** Qui p- uera-  
uerit in finē hic saluus erit. **B**

**S**ecūdo dico q apīs habet saga-

ciatē in ope. nā mirā sagaci opa-  
tione domiciliū z mel componit.  
**S**ic scūs ambrosi⁹ habuit sagaci-  
tatem opis. **N**am mel diuine sa-  
piētie z dulcedinē sacre scripture  
mira z sagaci opatione posuit in  
cor suum z alioz. **vñ. Eccl. xv.** **I**n  
medio ecclie aperuit os ei⁹. z im-  
pleuit eū dñs spū sapiētie zc. **U**n  
legit q ipse rome liberalibz scien-  
tijs est edoct⁹ quibz diuinis sciē-  
tijs plures ad fidē cōuertit. **U**n q  
dam beretic⁹ durus disputator z  
incōuertibilis ad fidē cum audī-  
ret ambrosiū predicantē vidit ad  
aures ei⁹ angelū loquentē verba  
que ipse p- dicauit. **Q**uo viso chrī-  
stian⁹ effect⁹ est. z fidem quā p- se-  
quebat cepit defendere. **I**pse em̄  
sanctū Augustinū doctore egre-  
gium ad fidē cōuertit. sic d- in le-  
genda sancti augustini. **C**um em̄  
**A**ug⁹. adhuc esset infidelis cepit  
scō Amb. adherere z audire ei⁹ p-  
dicationes frequēter q p- tra erro-  
rem z beresim manicheoz dispu-  
tauit z ipm ap- rōnibz z aucto-  
ritatibz cōfutauit. vt ita error ille  
a corde Augustini penit⁹ pelleret⁹  
z sic vltimari⁹ adueniēte paschali  
tpe cum aug⁹. eēt annoz. xxx. me-  
ritis matr⁹ z p- dicatione ambrosi⁹  
sacrū baptisma suscepit. **T**unc si-  
cut fert Ambrosi⁹ dixit. **T**e deus  
laudamus. **E**t augustin⁹ rñdit. te  
deum p- fitemur zc. **E**t sic ipsi duo  
hunc hūmū alternatim cōposu-  
erunt z vsqz in finē decantauerūt  
**E**t sic patz qualiter mira z sagaci  
opatione in cor suū z alioz semī-

*Te dñs laud.*



## De sancto

## Ambrosio

navit dulcedine sacre theologie. Unde potuit dicere illud ad aug. Proverb. iij. **N**iam sapie mon/strabo tibi. scz sacre scripture. Et augustinus ad oēs quos ambrosius docuit potuit illud dicere **I**obe. ij. **E**xultate et letamini in dño deo nro q̄ dedit nobis doctorē iusti/cie. **T**ertio dico q̄ ap̄is ha/bet sedulitatem in labore. qz raro ociosa existit. **N**ā de flore in flores volat et fugit mel. **S**ic sc̄tus am/brosius nunq̄ fuit ociosus. sed ppter amorē dei fuit semp i sanctis occupationibz. **N**am fm **G**rego. **A**mor dei nunq̄ ē ociosus. Unde legit de eo q̄ ipse fuit ita sedulus i labore q̄ libros quos ipse dicta vit ex inspiratione divina p̄pria manu scriberet nisi cum infirmitate corporis graueret. de illo autē labore iuit ad aliū laborē. hoc ē q̄ fuit tante abstinētie q̄ quotidie ietu/nauit nisi in sabbato et in die dñi/co et in sumis festiuitatibz. Et de abstinētia iuit ad amorē dī p̄ desiderium martyrij. **N**ā cum p̄positus valentinus impatoris manda vit Ambrosius dicēs. **T**u p̄temnis i gatorē caput tuū collo. **C**ui am/brosius. **D**e⁹ p̄mittat te vt facias qd minaris. **U**n̄ cū a paulino inf̄ rogaret cur sanctos q̄ moriebant sic desleret. rñdit. **N**ō puteris q̄ fleo qz recesserūt. sz ideo qz me ad gl̄iam p̄cesserūt. **A**u; aut videret q̄ p̄ martyrium ad deū venire nō poterat vehemēter ingemuit et se de crūna hui⁹ seculi liberari ero/ravit. **Q**d cū se obtinuisse p̄cepit

revelavit fratribz q̄ vsq̄ ad dñi/cam resurrectionis secū cēnt. **U**n̄ ante paucos dies anteq̄ detine/ret infirmitate cum dīcāret aliq̄ subito ipsis videntibz ignis ca/put ei⁹ coopuit i modū scuti bre/uis et paulatim p̄ os ei⁹ tanq̄ ba/bicator in domū intrauit. **T**unc facies ei⁹ quasi nix effecta est. sed post aspersionem eoz reuerſa est. post paucos autē dies cepit labo/rare in infirmitate. **T**ūc comes ytalie cū esset mediolani cōuoca vit nobiles dicēs. q̄ tāto viro re/cedente. timendū ēet ne italie in/terit⁹ imineret. **R**ogauitqz vt vi/rum dei accederet rogātes vt sibi adhuc spaciū viuendi impetraret. **Q**d cū ille ab eis audiuisset. **R**ñdit. **N**ō ita inter vos vixi vt me viue/re pudeat nec mori timeo. qz bo/num dñm habem⁹. **U**n̄ honorat⁹ epus vercellens qui obitū sancti Ambrosij expectabat cū se sopori dedisset vocē tertio se acclamātes audiuit. **S**urge qz. **A**mbrosius est recessur⁹. qui surgēs mediola/num p̄citatus venit et ei sacm dñi/ci corporis dedit. mor ille manus i modū crucis expandit. et spūm inf̄ verba orōnis efflauit. **C**um autē in nocte pasche corp⁹ eius fuisset delatū plurimi infantes baptiza ti eū viderūt. ita vt aliqui eum in cathedra sedentē aliqui eū ascen/dentē digito suis p̄ncipibz demon/strauerūt. **E**t sic p̄z qualis dela/bore in laborē. et de labore in eter/nam requiē iuit. **U**n̄ ipse est d̄ nu/mero illoz de quibz spūssanctus



# Sermo

v

pos dauid dicit. Ibi de virtu  
te in virtute. Ad ipse sapiens co  
gnouit in spūs sancto cū dīc Pro  
uer. iiii. Iustorū semita quasi lux  
splendēs pcedit et crescit vsq; ad  
pfectam diē. s. in patria. vbi cum  
magno gaudio cū omnib; electis  
gaudet. Un̄ hec est dies quā fecit  
dñs erulem⁹ et lete. in ea. Un̄ cō  
cluditur de eo. Fructus illius ha  
berintū dulcedinis zc.

De pceptione br̄e marie v̄gis.

Sermo. v.

## Concepit

me mater mea p̄g. l.

Verba pnt esse virgi

nis marie cui⁹ festum pceptionis  
ecclēa hodie celebrat. Moratē cha  
rissimi. dicit em̄ Bris. in. ii. de ge  
nera. z cor. q. melius est esse q̄ nō  
esse. Cum igit voluit mariā dile  
ctaz suā matrē in esse. pducere or  
dinauit vt anna sterilis eam pci  
peret z pareret. iō misit angelum  
suū vt nūciaret sancte anne q. de  
beret p̄cipere z parere filiā z nūcu  
pare nomen ei⁹ Maria que pce  
pit z pepit z filiam in esse nature  
fm̄ diuinam ordinationē pduxit  
quare z bñ Maria tūc dicere po  
tuit. Cocepit me mater mea. D  
Circa cōceptionē virginis marie  
tria sunt notāda. que tangūt ho  
diernū festum. Primo quō v̄go  
maria a matre sua tgaliter est cō  
cepta. Secūdo quō sine origina  
li peccato. Tercio q. pñs festū cō  
ceptionis celebrari debz. De pmo  
sciendū q. beata maria cōcepta ē

a parentib; singulari pfectionis.  
scz anna matre sua z ioachim pa  
tre suo. Hoc nota in fm̄one d̄ na  
tuitate virginis marie. Secūdo  
q. sine originali peccato est cōce  
pta. qd ostendit tripliciter. Primo  
quia fuit a deo p̄seruata. Secūdo  
q. est p sacram scripturā p̄  
guratum ac p dicta sanctorū do  
ctorū approbatū. Tercio q. est  
exemplis p̄nūciata ac p̄firmata.  
Dico ergo q. maria sine originali  
peccato ē cōcepta. quia fuit a deo  
p̄seruata. Circa qd notandum q.  
p̄seruatio v̄ginis ab originali pec  
cato ostēdit tripliciter fm̄ tria at  
tributa in diuinis. s. p. potentia.  
sapientiā z bonitatē. que attribū  
unt p̄sonis in diuinis. Nam vt di  
cit mgr̄ lib. j. dis. xxxiiij. q. quīs in  
deo sit vnū z idem penit⁹ poten  
tia sapientiā z bonitas. tñ poten  
tia appropriat patri. sapientiā filio  
bonitas spūs sc̄o. fm̄ ista tria vir  
go maria est a trib; p̄sonis in di  
uinis ab originali p̄seruata. Un̄  
cōueniēter possunt dicere illud.  
j. Macha. ix. Absit vt inferamus  
crimen glorie nostre. id ē virgini  
marie. Ipsa est enī gloriā sancte  
trinitat. Un̄ dicit Bern. Maria  
sinum gr̄e omnib; aperuit vt de  
plenitudine ei⁹ accipiat vniuersi  
capitiuus redemptionē. eger cu  
rationem. tristis consolationem.  
peccator veniā. iustus gr̄am. an  
gelus leticiam. cora trinitas glo  
riā. Ecce quō maria fm̄ Bern. est  
glā sc̄e trinitat. q̄re bñ d̄r absit zc  
E Un̄ pmo ostēdit q. deus pat



# De conceptione Marie

pseruauit mariā. qz potuit. iō sū  
 bi attribuit siue appropriat potē  
 tia. **Un mgt li. i. dis. xliij. dicit** Oī  
 potētia dei ē. z oīpotēs est de⁹. qz  
 oīa potuit q̄ vult. **Cū** igit de⁹ sit  
 oīpotēs. ipe etiā potuit suā ma  
 trē pseruare. **Et** q̄uis de⁹. dedez  
 rit illā legē z sniam. q̄ ppter pcr̄m  
 pmoz parentū oēs deberēt cō  
 trahere origiale tñ ipe voluit ex  
 p̄uilegiare suā matrē ne p̄trahē  
 ret origiale. **Nā** lex dicit. q̄ p̄n  
 ceptis vniuersal nō est astrict⁹ le  
 gibus suis. cū ipe sit sup oēm leges  
**Igit** q̄ntūcūqz fuerit diuine legē  
 oēm hoīem p̄trahere origiale de  
 us tñ potuit pseruare spālī p̄uile  
 gio suā dilectam matrē ne incur  
 reret maculam. sicut etiam ipse  
 dedit speciale p̄uilegiūz **Enoch z**  
**Melch** p̄ legē cōem moriēdi q̄s vi  
 uētes trāstulit de b̄ mūdo. vt ba  
 bet **Señ. v. z. iij. Reg. ij. Qui** cū  
 debebat fm cōem legē a deo da  
 tā mori. **Iuxta illd** **Señ. iij. Pul**  
 uis es z in pul. reuer. sic de⁹ po  
 tuit facere dādo in spālī m̄ri sue  
 p̄uilegiū p̄tra cōem legē datā oī  
 bus vt acciperet in pcr̄o originali z  
 ip̄a xgo nō. **Un** ppter illud posse  
 ponit vna p̄clusio q̄ est de intērio  
 ne scōri doctoris subnl. dñi aure  
 ole. frācisci marōis. hugōis de no  
 uo clauistro. z alioz p̄mōz do  
 ctōz. q̄ est talis. q̄ sic xgo dei ge  
 nitrix talit̄ fuit sc̄ificata añ suaz  
 natiuitatē q̄ nūq̄ aliqd pcr̄m a  
 ctuale habuit. ita veracit̄ sc̄ifica  
 ri potuit q̄ nunq̄ pcr̄m origina  
 le habuisset. **Un** dicit **Aug. de na**

tura z ḡfa. **Nac** x̄gine p̄cepta sū  
 oēs sc̄ri z sc̄rē dei p̄gregari possēt  
 z q̄reret ab eis an pcr̄m haberēt.  
 qd r̄nderēt. nisi qd **Joh. ait. Si** di  
 xerim⁹ q̄ pcr̄m nō habem⁹ nos ip  
 sos sedu. z vitas in nobis nō est.  
**Sed** oñdit q̄ de⁹ fili⁹ p̄ suā  
 sapiāz pseruauit suā dilectā ma  
 trē ab originali pcr̄o. qz decuit eū  
 facere. iō attribuit sibi sapia que  
 se tñ in aīas sc̄rās trāstert. vt dī  
**Sap. vij. Cū** ḡ dicit fili⁹ q̄ est sa  
 piētia p̄is voluit inbitare x̄gine  
 mariā decuit vt eā pseruaret. vñ  
 dicit p̄s. in spū. **Domū** tu. de fan.  
 dñe. **Sed** sc̄itudo vt dīc **Pro. est**  
 mūdicia ab oībo in q̄namētis libe  
 ra. s. mortalibz venialibz. z origia  
 libz. z ḡ decuit. ip̄m pseruare m̄ez  
 suā ab originali pcr̄o. **Un** dicit  
**Anf. in li. de p̄ceptu x̄giali. c. xviij**  
**Ans. in li. de p̄ceptu x̄giali. c. xviij**  
 mūdissima dei fili⁹ nāt⁹ ē. **Nā** q̄ d  
 x̄gie decebat vt illi⁹ hoīs p̄ceptio  
 d m̄e puriss̄a fieret. z decēs erat  
 vt m̄e dei ea puritate niteret q̄ s̄b  
 deo neq̄t maior intelligi. cui de⁹  
 pat̄ vnicū filiū suū quē ita datur  
 disposuerat. vt naturalr̄ eēt vnus  
 de⁹. z idē cōis fili⁹ dei p̄is z x̄gis  
**Si** mō xgo n̄ fuisset p̄fuata ab ori  
 giali tē maior fuisset puritas s̄b dō  
 q̄ puritas x̄gis. qd deū nō decui  
 sset. p̄z s̄b in p̄ma muliere q̄ fuit  
 creata in ḡfa in statu innocētie z  
 in puritate origial̄ iusticie p̄ quā  
 poterat stare in sūma puritate cō  
 p̄etēti rōnali creature. vt p̄z p̄ ma  
 gistrū li. ij. dis. v. vbi dicit q̄ hoī  
 creatōe data est potētia stare. i. n̄  
 declinare ab eo qd accepit. i. pu







# De conceptione Marie

nata ab originali. **Un** dicit **Dyo.**  
in li. de angelica hierarch. c. vij. pre  
r. **O**primū gen<sup>o</sup> purgatois est nō  
a sorde q̄ infuit sed ne infit qd ac/  
cidit in h̄gine maria. **E**t hoc quō  
fuit salutata p̄ angelū sūme dicē  
do. **A**ue qd est sine ve. si macula/  
ta fuisset vicio z ve original' pec/  
cati seu culpe. **Q**uare dicit **Aug<sup>o</sup>.**  
in li. de heresibz in p̄sona xpi sic si  
potuit m̄r mea inq̄nari cū eā fa/  
cerem. potui ex ea inq̄nari cuz ex  
ea nacerer quoz vtrūqz est ipos/  
sibile. **S**i mō est ipossibile q̄ ma/  
ria m̄r dei inq̄naret. vt vult **aug<sup>o</sup>**  
seq̄t q̄ nūqz h̄uit originale p̄c̄m̄.  
**I**te idē dicit **Ans.** in li. quē edidit  
de p̄ceptōe h̄ginis. z dicit exp̄sse  
q̄ nō p̄rit originale. **I**te **Rich.** de  
scō vic. **I**te doc. subtil' in fmōe d  
p̄ceptōe h̄gis. **I**te venerabil' lin  
comenē i suis dicit idē tener. **I**te  
**aug<sup>o</sup>** a li. de nata z ḡa mltiplr p  
bat z dicit brāz h̄ginē eē sine oī pec  
cato. **C**ū igit tot magni z solēnes  
doc. tenēt q̄z aliq̄ sē magni sc̄i q̄  
maria sit sine originali. seq̄t q̄ a q̄/  
liber catholico ē tenēdū. **E**t rō est.  
**N**ā dicta scōz fuerit in q̄libet p̄ci  
lio p̄firmata. vt p̄z. xv. dis. c. sc̄ā.  
**I**bi ei sc̄ā synodus p̄firmat dicta  
scōz. s. **aug<sup>o</sup>.** hiero. z alioz. **E**t dicit  
q̄ a cūctis fidelibz sē retinēda sicut  
q̄rtuor euāgeliste. cū sc̄i doc. dicūt  
h̄ginē mariā esse cōceptā sine ori/  
ginali. sequit' p̄posituz. **E**tte nec  
mirū q̄ ista affirmatio a catholi/  
cis teneat. cuz etiā saraceni illō p̄  
coniū sibi attribuāt. **N**ā in q̄dā li.  
suo q̄ dicit alkoran. q̄ lib' fuit editus

p̄ discipulū machometi z e autem  
ticus int' eos. vbi sic inq̄t macho/  
meri discipul' audiuī nūciuz dei  
dicentē. **N**ull' de filiis adā nascit'  
quē nō t̄gāt satham p̄ter mariā  
z filiū ei'. quap̄p̄t ipse macho/  
mer' collaudās h̄ginē in suo alco/  
rano sic dicit. **M**aria de' vtrūqz  
deputauit te z elegit te sup' sc̄ia  
seculoz. **M**aria de' annūciauit  
tibi h̄bū suū de se. nomē ei' messi  
as. et iesus marie fili' honorabit'  
in h̄ seclō z in alio zc. **T**ertio  
dico q̄ ego maria ē sine origina/  
li p̄cepta qz ē exemplis p̄firmatū.  
**S**p̄ealt' asit' tribz exēplis q̄ sacra  
sē in tribz magnis doc. scē matris  
eccl̄ie. s. in mḡo alexandro nyccā  
in dño bonauictura cardiali. z in  
scō ber. **E**t p̄mo p̄firmatū z p̄ba/  
tum ē miraculo z exēplo qd factū  
est in mḡo ale. nyccaz. de q̄ legīt  
q̄ tribz vicibz p̄sequēter p̄mulga  
uit se dēminaturū beatā h̄ginē  
esse p̄ceptā in p̄cō originali q̄ sp̄  
p̄ infirmitatē p̄bibit' est. eādē p̄o  
fuit z p̄misit finalr declarare de  
f̄minare h̄ac p̄clusionē. q̄ iterū no  
cte p̄cedēte incidit magnaz infir/  
mitatē z multū patiebat'. **T**ūc in  
uocauit brāz virgine vt ei subue/  
nirēt. **Un** virtute illi' inuocatois  
venit brā virgo de nocte regio si/  
lencio ipso tñ vigilante dicēs ei.  
**Q**uā infirmitatē pater' p̄ eo q̄ me  
esse p̄ceptā in p̄cō originali p̄ba  
re niteris. **E**t arrepto cultello pe  
dissequē sue excidit de latere ma  
gistri maximā z fetētē putredinē  
z assumpto acu z serico filo p̄soli

*Proh  
no*

*Joan*



# Sermo

v

dat lat<sup>9</sup> vbiq<sup>9</sup>. Et recedete beata vir-  
gine. m<sup>9</sup>g<sup>9</sup> optime pualuit. et voca-  
uit scolare secum in camera dormi-  
entem q<sup>9</sup> inuenit finem gestu pleni<sup>9</sup> et  
perfecte. **M**g<sup>9</sup> vero postea amouit  
impia opione. et composuit magnu  
libru de pceptoe virginis q<sup>9</sup> sine oi  
peccato originali eet pcepta. **U**n  
i eode li. exposuit de beata v<sup>9</sup>gie. illd  
**C**an. iij. Tota pulchra es amica  
mea et macula no e in te. q<sup>9</sup> nec ori-  
ginalis nec actual<sup>9</sup> pecti. **S**ecdo p-  
batu est p miraculu ex<sup>9</sup>plu qd fa-  
ctu est in dno bonauetura q<sup>9</sup> etia  
tener li. iij. **D**il. iij. q. ij. z. iij. q<sup>9</sup> vgo  
maria sit sine originali pecto pcep-  
ta. **U**n fert<sup>9</sup> d eode qd accidit pa-  
risi<sup>9</sup> q<sup>9</sup> qda deuor<sup>9</sup> frater ordinis  
minoz frequeter oi nocte deuote  
orauit in choro. q<sup>9</sup> cu sic in ofoni-  
b<sup>9</sup> erritit audiuit quedam sonu qsi  
vni<sup>9</sup> musce. et mirabat qd b<sup>9</sup> eet z  
qd significaret q<sup>9</sup> audiret tale so-  
num tpe insolito et attenti<sup>9</sup> pside-  
rauit et plurib<sup>9</sup> noctib<sup>9</sup> semp au-  
diuit sonu supra altare virginis  
marie. postq<sup>9</sup> aut pluries audiuit  
et multuz mirat<sup>9</sup> est dixit. adiuro  
te p dnm nrm iesum xpm vt di-  
cas mihi qd q<sup>9</sup>is. audiuit vocem  
dicentem sibi. **E**go sum bonauetu-  
ra q<sup>9</sup> ait. **E**ximie m<sup>9</sup>g<sup>9</sup>. **Q**uo e vo-  
bis et quare facis tale insolitum  
sonu. qui r<sup>9</sup>ndit. **B**n<sup>9</sup> erit de me q<sup>9</sup>  
sum de numero saluandoz. s<sup>9</sup> et  
quo tenui illa pclusionem q<sup>9</sup> beata  
vgo eet in pecto originali pcepta.  
Ideo sustineo b<sup>9</sup> sup altare be<sup>9</sup> vir-  
ginis purgatoriu et pena meaz. et

postq<sup>9</sup> purgatus fuero euolabo  
ad celu. **U**n bonauetura p<sup>9</sup> illd  
dicere ps. de ista pclusionem. pro-  
p<sup>9</sup> te mortificamur tota die. **T**er-  
tio pbatum est p exemplu qd fa-  
ctu est in scro Berni. qui tenuit  
beata virginem esse pcepta in pec-  
cato originali. **U**n dicit in qdam  
f<sup>9</sup>none expones de beata virgine  
illud vbum. **A**ufer rubiginem de  
argeto et sic egrediet vas pulcher-  
rimuz. hoc de v<sup>9</sup>gine maria dicit.  
aufer rubiginem. i. originale pecca-  
tum. et sic egrediet vas pulcherri-  
mum. i. virgo gloriosa. igit<sup>9</sup> fm eu  
fuit in ea originale peccatuz. **U**n  
ppter hanc opinionem fert de san-  
cto Bernharde. eum post morte  
cuidam cu macula apparuisse as-  
serens se illam habere ppter hoc  
q<sup>9</sup> ipse tenuit beata virginem esse  
pceptam in originali. et sic patet  
quod pbatum est p tria exempla q<sup>9</sup>  
vgo gloriosa sit sine originali co-  
cepta. **U**n bene dicit illud. j. Jo.  
v. **T**res sunt qui testimoniu d<sup>9</sup>  
scilicet virgini marie q<sup>9</sup> sit sine ori-  
ginali. **E**t Daniel. iij. **D**ij tres qsi  
ex vno ore laudabant deum. sci-  
licet q<sup>9</sup> matrem suam pseruauit  
ab originali. **4** **T**ercio prin-  
cipaliter dico q<sup>9</sup> hoc festum con-  
ceptionis debet celebrari. **U**nde  
dicit Anselmus. **N**on est verus  
amator virginis q<sup>9</sup> non vult colere  
diem conceptionis eius. sicut mul-  
ti faciunt qui loco conceptionis  
virginis dicunt sanctificatio. **C**ir-  
ca quod norandum q<sup>9</sup> libenter



## **D**e conceptione Marie

debem<sup>9</sup> die conceptionis marie celebrare et colere. propter utilitatem quam inde consequimur. Nam qui illud festum digne celebrant in omni sua necessitate et angustia per beatam virginem liberantur. Cuius exemplum habet in abbatate helsino. qui postquam illud festum celebrare promissum fuit per beatam virginem a periculo naufragii liberatus. ut patet in eius legenda de conceptione. Nam legitur quod tempore illo quando divine pietati placuit gentem angolorum corrigi de suis malis moribus et officiis sue servitutis arctius astringere subegit eandem patriam gloriosissimo duci normandorum nomine Guilhelmo qui eius virtute et industria dignitatem ecclesiastici ordinis in melius reformavit. Cuius bonis et sanctis operibus invidens diabolus inimicus omnium iustorum qui libenter predicti domini successibus cum malicia occurrisset. quod tamen domino pregeret non potuit. Unde cum daci audierant coram anglia esse subiectam normandis graviter indignati sunt et mentes se per suum hereditarium iure pauperum se ut venientes predictum domini normannorum de anglia expelleret. quo conperito predictus rex et dominus misit quandam abbatem nomine helsinum virum religiosum in dacias ut inquireret huius rei veritatem. qui veritate habita reverteretur ad angliam. Cui cum ut fidelis nuncius factum per scrutaretur intravit. et cum esset in navis super mare subito surgentibus densis ventis undique horrida tempestas ac vis magna quod naves fatigaret fractis remis ruptis funibus cadentibus velis spes salutis amittitis. Atque de

vita desperati solimodo curam aiarum creatori suo magnis clamoribus commendarer. ecce subito conspiciunt quandam virum pontificalibus infulis vestitum quasi inter vendas stantem navis primus. Cui advocas ad se abbatem helsinum dixit ei. Vis periculum maris evadere. vis in patriam sanctam redire. Atque ille in fletu se toto corde considerare id solum rideret. Tunc scias inquit mea domina nostra dei genitrix maria quam ita seriose invocasti directum. Et si dicis meis obtemperare volueris sanctum cum comitibus evades imminens periculum maris. qui promissum totum si evaderet. Tunc ait. promitte deo et mihi quod diem conceptionis matris christi annuatim solenniter celebrabis et celebrandum predicabis. ac ille qui die erit hoc festum celebrandum. qui ait. vixi de decembris hoc festum solenniter zanduz tenebis. Et qui inquit abbas officio utemur in ecclesiastico officio. Omne inquit officium quod dicitur in eius nativitate dicitur et in conceptione. excepto quod nomen natiuitatis mutabis in nomen conceptionis. Vis dicitur ille disparuit et cito dicitur se data est tempestas. Abbas cum suis incolumis cito statu anglie applicuit littozibus et qui viderat et audierat omnibus notificavit. et statim in suo cenobio statuit idem festum solenniter celebrari. et ipse quod diu vixit deuote celebravit. Unde dicit Anselmus. Quisquis presul aut abbas aut presbyter latus es recolle diligenter hac festivitatem et cunctis iube coli ipsam. quod si eam toto corde amaveris nunquam de gradu tuo depositus eris. Unde



canit ecclesia. **U**n iocunditate conce-  
prione cele. **I**te exemplū de cleri-  
co fornicare in secana aq ua sub-  
merso. cui? aiam beata vgo redu-  
ctam ab inferis corpi restituit et  
diem pceptionis sue ei indixit ce-  
lebrandū. q statim vitā beremiti-  
cam assumēs bñficiū ab ipsa rece-  
ptum oibz enarrauit et diem cōce-  
ptionis q̄diu vixit deuote celebra-  
uit zc. Et sic maria vgo vult sub-  
uenire oibz diē pceptionis ei? di-  
gne celebrantibz. z ipsam in pctō  
originali nō esse pceptā credētibz  
sic illi q dicūt ipsaz esse pceptā in  
pctō originali nō dñt ab ea veniā  
siue grāz petere. **U**n **A**ns. in de cō-  
ceptu virginali dicit illū nō debe-  
re veniā sperare a maria impetrā-  
dam q̄ originalis maculā prinaci-  
ter poneret in eadem.

De sancta Lucia. Sermo. vi.

## De in te

nebris luz z tenebre  
eam nō p̄benderūt.

**I**ohā. j. **N**otate charissimi. q̄uis  
istud verbū sit dictū de xpo. tñ cō-  
ueniēter pōt dici de scā lucia. **I**n  
quibzq̄dem v̄bis tria notant i q̄-  
bus scā Lucia nob triplr cōmen-  
dat. **P**rimū est nobilitas nomis  
q̄b notat cum dī lux. **S**cōm ē cla-  
ritas illuminationis cū additur  
in tenebris lucet. **T**ertū est p̄sta-  
tia fortitudinis. cū cludit et re-  
nebre. e. nō cō. **D**ico p̄mo q̄ in v̄-  
bis p̄missis notat nobilitas no-  
minis in q̄ scā lucia nobis cōme-  
dat cūz dī lux. **L**ux em̄ bz pulchri

tudinē i aspectu. **N**ā vt dīc **A**mb  
**N**atura lucis hec est vt oīs grā in  
aspectu ei? sit. **T**erte hāc grām et  
nobilitatē lucis habuit in sesan-  
cta lucia. **N**ā ipsa fuit quadrupli-  
ci lumie decorata. s. lumine solis  
lunē stellaz z ignis. **P**rimo  
fuit decorata lumie solis. p lumē  
solis intelligit fides. **N**āz vt dī in  
libro de planetis. q̄ pncipius illu-  
minationis planetarū est a sole.  
sic fides est pncipiū spūal decoris  
et oīm virtutū. **U**n dicit **A**ug. q̄  
fides est pncipius oīm virtutū et  
fundamentū oīm bonoz. **I**ō dī-  
cit aplūs. j. **1**oz. iij. **F**undamētū  
aliud nemo pōt ponere p̄ter q̄ id  
q̄ positū est. s. fides. **U**n sicut sol  
natural illuminat ceteros plane-  
tas. ita fides illuminat oēs virtu-  
tes. **U**n scūs petrus vocat fidem  
lumen. cū dicit. j. **P**e. ij. **V**ocauit  
nos de tenebris in admirabile lu-  
men. i. fidem. **U**n in signū huius  
dixit xps ceco vt habet **L**u. xviij.  
**Q**uid vis vt faciā tibi. rñdit cec<sup>o</sup>  
dicens. **D**ñe vt videā lumen. **C**ui  
xpus. **R**espice qz fides te saluūz  
fecit. **T**erte isto lumine solis fuit  
scā lucia decorata. s. fide. q̄ bene  
notat in ei? legēda. **N**am legit q̄  
dum fama brē a garbe crebresce-  
ret p vniuersam puinciam sicilie  
z q̄ ad suū sepulchrū i ciuitate ca-  
thanesi mltā fierēt miracula. ita  
q̄ p̄plūs de ciuitate syracusana.  
de qua scā lucia oriūda fuit ad se-  
pulchrū **A**garbe frequēter iter  
quapropter z sancta Lucia cum  
m̄e sua noīe eubicia que habu-  
it



## De sancta

## Lucia

se quattuor annos graue infirmitatem scz fluxum sanguis. ita q nullo medicor remedio poterat curari. venit ad sepulchru sancte agathe. Et du essent ibi. ecce lege bat euangelii illud. Si tetigero tui fimbriam vestimenti ei? salua ero. Tunc lucia dicit matri. Credis his q legunt. Crede agathaz passam p amore ei? et ipsa pot tibi ab illo. s. xpo sanitatem impetrare. Continge q sepulchru eius credens et liberaberis. Et sic accesserunt ad sepulchru eius mat et filia et pstrauerunt se in oratione et ceperunt lachrymis rogare suffragium. Et du oronis plixitas tenderet virgo Lucia obdormiuit et vidit in somnis beatam agatham in medio angelor ornata stantem et dicentem sibi soror mea lucia virgo deo deuota qd a me petis qd ipa poteris prestare continuo matri tue Fides enim tua subuenit ei. et ecce sanata e. Et sicut p me ciuitas cathanensiu sublimat a xpo. ita per te syracusane decorabit. qz iocundum habitaculu deo pparasti in tua virginitate. Et his auditis exprogefata surrexit tremens. et ait matri sue Mater mea ecce salua facta es. Et sic ppter quod sancta lucia fuit decorata lumine solis. id est fidei. Un bene xpus dicit ei illud Mat. x. O mulier magna est fides tua fiat tibi sicut vis. Jo merito verificat de ea illud Eccl. vii. No est digna ponderatio auri et argenti ptra bonitatem fidei illi. un Aug. o verbis dni. Nulla sci

entia mundi maior q fides catholica que peccatores saluat. infirmos curat. carbecuminos baptizat. cecos illuminat. et in eterna hereditate cu sanctis angelis collocat. **M**Secundo dico q sancta lucia fuit decorata lumine lune. Per lumen lune intelligit verecundia. Nam sicut luna hz splendorem rubicundiu. sic verecundia habet puerfationem pudicam. id est schemroet. Unde si cor tangit aliqua inhonesta cogitatione. si aures audiat aliquid inhonestum. si oculi videt aliquos gestus inhonestos. facies verecundi hominis mutat in rubidine. et ideo verecundia compat lumini lune. Unde Bern. sup Aan. dicit. Verecundia est ornatus omnium etatum. sed pulchrius innotescit in tenera etate. Quid amabili? verecundo adolescentente. Verecundia est enim splendi da gemma mox in vultu adolescentis. un Eccl. xxi. dicit. Gratia sup gram mulier sancta et pudorata. Terte tali lumine verecundie fuit decorata sancta lucia. Un legitur q ipsa dixit matri sue dum esset sanata. Precor te p illam cuius precibus sanata yr nuqz mihi sponsum nomines. sed que data tu ra es mihi ad maritu. illa da pauperibus ppter nomen dni iesu christi quez p sponso elegi. Ecce quo fuit decorata lumine verecundie cu noluit sibi notari aliquem sponsum. nisi xpm. Un bene dicit xps de ea illud Ga. vii. Sup salutem et spem dilexi illam et pposui p luz



cebre illam. qm̄ inextinguibile ē  
lumen illi. Et rōne assignat spi/  
ritus sanctus p̄ os David dicens  
Abiron et? sicut sol in p̄spectu  
meo et sic lūa p̄fecta in eternū. Un̄  
de tali pulchritudine bñ dicit ad  
mirando angeli in Can. yj. Que  
est ista que p̄gredit quasi aurore  
p̄surgēs pulchra vt luna. vñ Am  
bro. Qz pulchra virt? est veretū  
dia. g. zc. Nextio dico q̄ san/  
cta lucia fuit decorata lumie stel  
larū. Per lumen stellaz intelligi  
tur sapia scripturaz. Un̄ dicitur  
Daniel. xij. Qui ad iusticiā erudi  
unt multos q̄i stelle in p̄petuas  
eternitates. Qui aut̄ docti fuerit  
fulgebūt quasi splēdor firmamē/  
ti. Serte hanc doctrinā z sapiam  
luminis stellaz habuit sancta lu  
cia. Naz ipsa instruxit matrē suā  
salubriter. z rñdit paschasio sapi  
enter. sicut legit̄ in legēda. Nam  
postq̄ rogauit matrē suā vt sub/  
stantiā suam daret paup̄ibz. Re  
spondit mater di. Oia que fuerūt  
parris tui defuncti añ nouē an  
nos intacta custodiēs patrimo  
nium tuū potius ampliaui q̄ mi  
nui mea vera sunt oia que sunt.  
Tege p̄us oculos meos z quod  
cūq̄ tibi placuerit de ipsis facul/  
tatibus fa cito. Lucia dicit. Audi  
mater p̄ciliū meum. Nō satis deo  
charū est qui sibi s̄ dat quo ipse  
p̄sui nō potest. Nam qd̄ das mo  
riens. ideo das. qz ferre tecum nō  
p̄uales. Viuens ḡ ad salutē cor  
poris tui tenēs da x̄po q̄ possides  
z quicqd̄ te mō daturaz spopon

deris vel excogitabis x̄po incipe  
tradere. Un̄ tunc oia quasi croga  
ta sūt paup̄ibz. viduis. orphanis.  
p̄grinis z deo seruicibz. Qd̄ cū  
sp̄sus suus repit qui fuit sibi in  
matrimoniu p̄missus p̄tra p̄sen  
sum suū venit in iudicio pascha  
si p̄sularis z p̄ponit lites dicens.  
sponsam suā christianā esse. z cō  
tra leges augustoz viuere. Quaz  
paschasi? app̄henfaz corripēs ce  
pit eam ad sacrificia demonū cō  
pellere. Qui brā lucia dixit. Sa  
crificiū verūz imaculatum apud  
deū z patrem. hoc est visitare pu  
pillos z orphanos in tribulatiōe  
eorz. Paschasi? dixit. Patrimo  
nium tuū expendisti cū corrupto  
ribz tuis. z ideo quasi meretrix lo  
queris. Lucia rñdit. Nos est? de  
quibz dicit aplūs. Corrumpunt  
bonos mores colloq̄a p̄ua. Sua  
detis em̄ animas hominū mere  
trici z discedere a suo creatore  
z sequi demonia atqz vanissimos  
lapides colere. Corruptores nō  
corpis sunt q̄ tempalem delecta  
tionem p̄ponūt epulis sempiter  
nis. Paschasius dixit. Aeslabūt  
verba cū p̄uentum fuerit aduer  
bera. Lucia rñdit. Dei verba nō  
cessare poterunt. Paschasi?. Au  
gēs de? Lucia rñdit. Dei summi  
ancilla sum. s. iesu x̄pi. Qui dixit.  
Dū steter? añ reges z p̄sides noli  
te co. quō zc. Paschasi? dixit. In  
te ergo est sp̄s sanctus. Lucia re  
spondit aplūs dicit. Qui caste et  
pie in hoc seculo vixerint templū  
dei sunt z sp̄s sc̄s habitat in eis



## De sancta

## Lucia

Pascasius dicit. Ego facia te ad lupanar duci et dum fueris scortata fugiet a te spiritus sanctus. Lucia respondit. Numquam coinquabit corpus nisi de consensu mentis. Nam de consensu et voluntate iudicat deus. Ecce quod prouident Lucia fecit cum matrem suam ita salubriter instruxit et pascasius ita sapienter respondit. Unum canit ecclesia In conspectu principis loquebatur sapientiam. et dominus omnium dilexit eam. Unum bene dicitur de eius sapientia. Proverbia. iij. Melior est sapientia negociatione aurum et argenti. sequitur. Unum ei vires pulchre. Ideo ipsa propter suam sapientiam bene est una de quinque sapientibus virginibus que accipientes lampades suas venerunt obuiam sponso. Ut dicitur Mat. xxv. vñ dicitur de Sap. viij. Est enim speciosior sole et super stellarum dispositione lucie comparata inuenit prius. **¶** Quarto dico quod sancta Lucia fuit decorata lumine ignis per lumen ignis intelligitur charitas secundum intellectum christi dicitur Au. xij. Ignem veni mittere in terram quid volo nisi ut ardeat. Unum dicit Gregorius. Ignem dominus in terram mittit cum cor terrenum et frigidum a flatu spiritus inflamat. Tali igne et lumine fuit cor sancte Lucie inflammatum quod potius voluit mori quam christum sponsum suum negare. Unum dicere potuit cum sancto Petro. Et si oportuerit me mori rectum non te negabo. Nam ignis diuine charitatis cum ardebat in corde suo ut mortem sustinuit propter christum. Unum legitur in eius legenda quod pascasius minabatur ei mortem si christum non negaret et ydolis immolaret tam

quam deo. Qui lucia respondit. Diuitias meas pauperibus erogavi. et ita amplus nihil habeo quod offeram. ideo meipsam sibi. christo offerendam tribuo. Et ecce corpus meum ad omne supplicium est paratum. quod moraris. incipe fili diaboli desideria penarum tuarum in me exercere. Ecce quam liter ardebat in amore christi. Unum potuit dicere illud. Rom. viij. Quis poterit nos separare a charitate dei. scilicet. Scio quod neque mors neque ignis nec vita nec gladius nec alia creatura poterit nos separare a charitate dei. Et ratio est. quia fortis est ut mors dilectio. Et sic patet qualiter sancta Lucia quadruplici lumine fuit decorata. Unum ipsa bene poterit esse illa mulier. de qua Apo. xij. dicitur. quod signum magnum apparuit in celo mulier amicta sole et luna sub pedibus eius et in capite eius corona. xij. stellarum etc. Ideo merito dicitur Lucia a luce dicta. Unum verificatur de ea illud. Eccli. xliij. In firmamento celi resplendens gloriose. Spiritus celi gloria stellarum. **¶** Secundo dico quod nomen claritas illuminatois in qua nobis sancta Lucia commendatur cum dicitur. In tenebris lucet. Circa quod notandum quod sancta Lucia in tenebris luxit sua charitate fidei et bono exemplo in homines ita quod plures quam nihil de lumine fidei habuerunt fuerunt illuminati et perueniunt ad verum lumen. Iesum christum propter sanctam vitam quam salubriter incipit mediavit et finivit. In principio matrem suam suis precibus sanando. In medio christum sponsum suum postremo. In fine hominibus suam preteritam ostendit

vita



**Q**uod dedit. Un legiſt cū pascbaſi⁹ vidit  
q̄ eā a fide xp̄i nō poterat reuoca  
re. tūc nimio furore p̄cepit miſtr⁹  
vt ignem copioſuz circa eā iacta/  
rent vt celer⁹ cōſumeret. ⁊ illa in  
noīe dñi nſi iefu xp̄i ſtetit immobil⁹  
dicēs. Ego rogauī dñm meū iefū  
xp̄m vt ignis iſte non dñet mei. ⁊  
ipetraui ab eo inducias martyrū  
mei vt timentib⁹ timorē paſſiōis  
auferā zc. Et ſic pz quō ſuo bono  
exemplo luxie in tenebris infide/  
liū vt p̄forterent in fide. Un potu  
it dicere illud Mat. Sic luceat  
lux vſa corā hoīb⁹ zc. Un ps. hoc  
in ſpūſancto cōguit. ⁊ facie eius  
ignis exarſit ⁊ carbones. i. infide  
les ſuccenſi ſc̄ ab ea. ſ. in fide. Un  
dicit Seneca. Inſtrūda ē via il/  
luſtrib⁹ exēplis ⁊ ad h̄ fecit de⁹ ve  
nire ſcōs vt illuminēt mundum.  
**3** Terzio dico q̄ noraſt in t̄bis  
p̄miſſis p̄ſtātia fortitudinis in q̄  
nob⁹ Lucia cōmēdaſt qd noraſt cū  
p̄cludit. ⁊ tenebre eā nō p̄phende  
runt. Circa qd noraſt q̄ ſancta  
lucia h̄tute dei fuit ita p̄ſtans et  
fortis ⁊ inimicos q̄ ipſam tene/  
bre p̄ctozp. i. hoīes exiſtētes ſine lu  
mine veritat⁹ nō poterāt ſupare.  
q̄ de⁹ erat cū ea. Juxta illd. Cum  
ipſo ſum ī tribulatiōe zc. Hoc co  
gnoſcens David in ſpūſancto di  
xit. Dñe in lumine vult⁹ tui am. ⁊  
in no. tu. exul. tota die. Ido nihil  
p̄ficiet inimic⁹ in eo. ⁊ fili⁹ iniquita  
tis nō nocebit ei. Un legiſt q̄ cuz  
pascbaſi⁹ videns q̄ eā nō poterat  
amouere a bono. p̄poſito a xp̄o et  
a caſtitate. tūc iuſſit venire leones

id ē (ruſſianer) ⁊ tradidit eā illis  
dicēs. Inuitate ad eā om̄e pplm  
⁊ tādū illudaſt donec mortua de  
nūciat. Qui cū volebāt eā trahere  
ad lupanar tāto pondere eā ſpūſ  
ſanctus fixit vt penit⁹ moueri nō  
poſſet. Fecitq̄ pascbaſi⁹ mille vi/  
ros accedere ⁊ man⁹ ⁊ pedes liga  
ri ſz nullaten⁹ eā poterāt mouere  
Tūc adducta ſc̄ ex p̄cepto pascā/  
ſij mille paria boiū vt ab ipſis tra  
beret ⁊ nec ſic poterāt virginem  
xp̄m mouere. Pascbaſius dixit.  
Que ſc̄ illa maleſicia tua. Lucia  
rūdit. Iſta nō ſunt maleſicia. ſed  
dei bñ ſicia. que eſt rō q̄ puella de  
licata a mille vir⁹ tracta ⁊ nō mo  
ta ē. Lucia rūdit. Et ſi adhuc de/  
cem milia adhibueris eque vt p̄  
imobilē me videbis. Et audies. p  
me ſpūſanctū dicentē. Cadent  
in latere tuo mille ⁊ decē milia a  
dextris tuis. Quo audito pl⁹ tor  
quebat. Et iuſſit ignem copioſuz  
circa eam accēdere. vt ſup⁹ habet.  
Tūc amici pascbaſij vidētes euz  
nūmis anguſtiari ⁊ torqueri iuſſe  
runt gladiū mergi in gutture ei⁹  
Et cōfeſtim peulſa eſt in igne que  
neq̄q̄ loqlā amittēs. ſz q̄dū vo/  
luit orauit ⁊ q̄dū voluit allocu/  
ta eſt turbā ⁊ circūſtāntem di. An  
nūcio vobis pacē ecclīe dei darā.  
Mariano hodie mortuo ⁊ Dio/  
cleciano de regno ſuo expulſo. Et  
ſic ciuitati cathaneſiū ſozoz mea  
agatha data eſt. p̄ceſſit ⁊ infuen  
trix. ita ſciatis me eſſe a dño darā  
hui⁹ ciuitati ſyraculane ſi volun  
tatem dei feceris. Dum bec tgo



# De sancto Thoma

loquit ecce ministri romanorū ve  
niūt et paschasii compbenderūt  
z vincētū ad cesarē ducunt. Audi/  
uerat em̄ cesar q̄ vniuersas puin  
ciam fuerat deuastat⁹ z dēpdat⁹  
Qui pduce⁹ ad vibē romanā z se  
natui accusat⁹ z cōuict⁹ capitali  
fina ab omni senatu est punicus  
Virgo vō Lucia loco in q̄ pcussa  
penit⁹ nō ē mora neq; mortua s;  
diu supuit cōfortans fideles in  
fide donec sacerdotes venerūt. et  
ei corpus xp̄i traderēt. z tunc ad  
dñm migravit. In eodē autē loco  
est sepulta z ecclia fabricata. Pas  
sa est autē xp̄ib; pstantini z maxen  
tij circa annos dñi. ccc. z. x. Et sic  
pr̄ eius cōstantia fortitudinis q̄  
sic luxit in tenebris z tenebre eas  
nō compbenderunt.

De sancto thoma aplo.

Sermo. vij.

**N**oli esse in  
credul⁹ s; fidelis Jo. xx.

Notate charissimi. dicit  
em̄ apls ad Heb. xj. q̄ impossibi  
le sit sine fide placere deo. Cū igit  
xp̄s vult hoīes z specialr electos  
et suos amicos saluari. iō hortat  
secm̄ thomā ad fidē cū dicit Noli  
esse incredulus. Est notanduz q̄  
scūs thomas ostendit suā fidē quā  
habuit ad deū triplr. Primo i im  
plendo dei mandatū. secūdo in p  
dicando dei vbum. tertio in tole  
rando mortē ppter xp̄m. **R**di  
co pmo q̄ scūs thomas ostendit  
suā fidē i implēdo dei mandatū  
iō in signū se obediēcie p̄stibat

xp̄m dñm deū suū vt habet Jos.  
xx. q̄ xp̄us dixit sibi. Infer tuum  
digitū huc. z vide man⁹ meas. et  
affer manū tuā z mitte in latus  
meū z noli esse incredul⁹ sed fide  
lis. Rndit thomas z dixit ei. Dñs  
meus z de⁹ meus. q. d. tu es dñs  
meus z de⁹ me⁹. ideo tibi obedi  
re debeo z te diligere. sicut pe. di/  
xit Act. v. Obedire dō op̄z. Qua  
liter autē deo obediuit z ei⁹ p̄ces/  
ptū impleuit notat in ei⁹ legēda.  
q̄ cū esset apud cesarē apparuit  
ei dñs di. Rex indie Gondofor⁹  
misit ppositū suū abbanē quere/  
re hoīem architectoria arte erudi  
tum vt edificet sibi palaciū. veni  
igitz mittā te ad eū. Qui thomas  
Dñe q̄ vis mitte me p̄ter ad idos  
Qui dñs. Uade secure. qz ego te/  
cum sum. Aūq; indos p̄terteris  
ad me venies cū palma martyrii  
Qui thomas dixit cū obediēcia  
Dñs me⁹ z de⁹ me⁹. z ego seruus  
tu⁹ fiat volūtas tua. Aūq; p̄posi  
tus foruz pambulare ait ei dñs.  
Quid vis p̄pare iuuenis. Qui ille  
Dñs me⁹ misit me vt addūcā sibi  
seruos in arte architectoria eru/  
ditos vt romano opere sibi pala  
cium cōstruāt. Tūc dñs tradidit  
ei thomā asserēs cum in tali arte  
multū eruditū. Navigantes autē  
ad quādam ciuitatē venerūt in q̄  
rex filie sue nuptias celebravit. h  
cum p̄conisari fecisset vt oēs nu  
ptijs interessent als regē offende  
rent. p̄tingit illuc Abbanē z tho  
mam introire. puella autē hebreā  
in manu gerēs fistulā vnūquēq;



# **Bermo**

# **vii**

laude aliqua comēdabat. **V**idēs  
g̃ aplm intellexit eū esse hebreum  
eo q̃ nō māducaret sed oculos fi  
ros in celū haberet. **A**ūq; puella  
corā eo hebraice caneret dicēs. vn?  
est de? hebreoz q̃fecit celū z terrā  
ap̃lus eā hec ṽba repetere satage  
bat. **V**idens aut̃ pincerna q̃ non  
manducaret neq; biberet. sed tm̃  
oculos in celū leuaret ip̃m in ma  
nillā percussit. **C**ui dixit ap̃ls. **D**e/  
lius est te h̃ puniri q̃ in futuro se  
culo. nō hinc surgas. donec man?  
que me percussit huc a canib; affe/  
rat. **D**ic ergo abiit ad hauriendū  
aquinā leo eū occidit z sanguinem  
ei? bibit. **L**acerantib; autē canib;  
corp? eius. vn? niger canis dexte  
ram manū ei? in mediū cōuiuiū  
apporauit. **Q**uo viso oēs obstu/  
puerūt. **P**uella aut̃ ṽba ei? refe/  
rens piecra fistula ad pedes ap̃li  
se piecit. **T**ūc ap̃ls ad petitionez  
reg; sp̃sūm z sponsaz b̃ndixit dī.  
**D**a dñe adolescētul; ist; b̃ndictio/  
nem dextre tue z in eoz mentib;  
semia semē vite. **A**beūte aut̃ ap̃lo  
sponsus z sponsa ambo obdormi  
uerūt z ī somno videbat eis q̃ rex  
german? eos amplecteret. z dixit  
**A**plūs me? b̃ndixit vos vt eēne  
vite p̃cipes sit;. **C**uigilātib; q;  
mutuo sibi somnia reuelantib;. **a**  
p̃ls ingredit̃ dicēs. **R**ex me? mō  
vobis apparuit z me clausis ia/  
nuis huc adduxit. vt sup̃ vos b̃n  
dictio fructificet habeat; carnis  
integritatem que est regina oīm  
virtutū. z fructus salut; eterne z  
soror angeloz. **N**ec illo referente

**D**uo angeli apparuerūt eis dicē/  
tes. **N**os sumus angeli ad custo  
diam vestri deputati. z si monita  
ap̃li b̃n seruauerit; offerim? deo  
omnia vota ṽsa. **A**plūs aut̃ eōs  
baptizauit z in fide diligēt; edo  
cuit. **P**ostea aut̃ sponsa noīe **P**e  
lagia sacro velamie p̃secrata mar  
tyrū patit. **E**t sponsus noīe **D**io  
nysius illi ciuitati in ep̃m p̃secrat̃  
**P**ost hec oīa ap̃ls z abbanes ad  
regez indie puenerūt. **D**esignaro  
aut̃ ab ap̃lo mirabili palatio z co  
pioso thesauro accepto rex gun/  
doforus in aliā puinciā p̃ficiscit̃  
et ap̃lus rotū thesaurū paupib;  
elargit̃. **E**t p̃ rotū biennii quo de  
fuit rex ap̃lus p̃dicationi insisit  
z innumerabilē populū ad fidem  
cōuertit. **R**ediens aut̃ rex et que  
thomas fecerat audiēs ipsum cū  
abbate in ima carcer; reclusit vt  
postmodū viuos excoziatos vlti  
cib; daret flāmis. **I**nterea frat̃ re  
gis morit̃ et ei sepulchrū solēne p̃  
parat̃. z quarta die a mortuis re/  
surrexit z omnib; stupefact; can/  
cib; fugientib; dixit fratri suo  
**F**rater h̃ hō quē excoziare viuū  
z incendere disponebas amicus  
dei est. z angeli famulant̃ ei q̃ me  
in paradisum duxerūt. z ostende  
rūt mihi q̃ddam palaciū ex auro  
z argēto z lapidib; p̃ciosis mira/  
biliter fabricatum. **E**t cū pulchri  
tudinem eius admirarer dixerūt  
mihi. **N**oc est palaciū qd̃ r̃bo/  
mas fratri tuo construxit. **A**um  
autem dicerem. **S**i ianitor eius  
essem dixerunt mihi. si vis in illo



## De sancto

## Thoma

mane dñs rogabim⁹ vt te suscita  
re digner⁹ vt illd a fr̃e tuo possis  
ppare z reddere ei pecuniā quam  
estimasse p̃didisse. z ḡ indignū se  
cit. hec dicens. cucurrit ad carcere  
petēs indulgenciā fratri suo. so/  
luti⁹q; vincul⁹ cepit rogare aplm  
vt vestē p̃ciosāz reciper. **A**ui apo  
stolus. Ignoras q; nihil carnale.  
nihil terrenū gestiunt q; cupiunt  
in celestib⁹ h̃re p̃tatem. Egredien  
te autē aplo de carcere rex occur  
rit ei z puolus genub⁹ veniā po  
stulabat. **A**ui dixit apls. Multū  
vob⁹ p̃stiterit dñs vt secreta sua vo  
bis oñderet. **A**redite in xpm z ba  
ptisemini vt eterni regni p̃cipes  
sitis. **T**ūc dixit ei frater reg⁹. vidi  
palaciū qd fratri meo fecisti et il  
lud pp̃are merui. **A**ui apls. Hoc  
in p̃tate frat⁹ tui ē. **A**ui rex. Illd  
erit meū. z aplus tibi fabricet al  
terum q; si forte nequerit. mihi et  
tibi b̃ vnū cōe sit. **Q**uibo apls di  
xit. Innumerabilia palacia in ce  
lis sūt ab initio seculi p̃parata. q;  
p̃cio fidei z elemosynis cōparant  
diuitie autē ṽre ad illa vos ante  
cedere p̃nt. sequi ṽo oīno nō p̃nt.  
**P**ost vnū ṽo mēsez apls fecit oēs  
paupes illi⁹ puicie aggregare. q;  
bus p̃gregat⁹ debiles z infirmos  
seorsum stare fecit z sup eos ora  
uit. **T**ū autē q; docti fuerūt oēs re  
spōdissent amē. choruscatio d̃ ce  
lo veniēs tā aplm q̃ alios. quasi  
p̃ dimidiā horā sic p̃strauit vt oēs  
putarent se ictu fulgoris perijisse  
**A**rigens autē se aplus dixit. Sur  
gite. qz dñs me⁹ sicut fulgur ve

nit z vos sanauit. **E**xurgētes autē  
sani deū z aplm p̃dicauerūt. tunc  
aplus docuit fidē trinitat⁹ eos z  
articulos fidei. z pulchrū smonē  
fecit. post p̃dicationē autē baptiza  
ti sunt. ix. milia hoim. except⁹ par  
uulis z mulierib⁹. **E**t sic p̃tē qua  
liter diuinū p̃ceptū obediēter im  
pleuit. **U**n̄ dicit **Bern.** **V**er⁹ obe  
diens suū velle zc. **S**ic sc̃tus tho  
mas fecit. **U**n̄ pōt dicere ad deū  
patres qd dixit fili⁹ antiquior fra  
ter fili⁹. p̃digi ad patrē suū **L**u. xij  
**E**cce tot annis seruiō tibi z nūq;  
mandatū tuū p̃eruiui. **T**ūc deus  
p̃f pōt dicere sibi qd pat̃ filio re  
spondit. **F**ili tu semp̃ mecū es. et  
oīa mea tua sunt. **I**deo dic̃ **Aug⁹**  
in li. de speculis ṽgnū. **O**bedien  
tia est spes mercedis. **R**eq. in ser  
mone symonis z iude. **S**e  
cūdo dico q; sc̃tus thomas oñdit  
suam fidē in p̃dicādo ṽbum dei.  
**N**am xps dicit **Jo. xiiij.** **Q**ui cre  
dit in me opa q; ego facio zc. **S**ed  
xpus hoc opus fecit qd p̃dicauit  
vt ḡ thomas suā fidē oñderet ver  
bum xpi p̃dicauit vt ad fidem xpi  
pplm p̃uerit. **E**t iō i signū hui⁹  
dixit xpus discipulis suis **M**ar  
ci. xl. **E**ūtes in mundū vniuersū  
z p̃dicare zc. **Q**ualr autē sc̃tus tho  
mas hoc fecerit legi⁹ in legēda. q;  
post p̃dicta abiit in indiam supio  
rem in qua pplm docuit ac mul  
tis miracul⁹ choruscavit. **E**t sen  
dicem amicam migdomie vxor⁹  
karisij cognati reg⁹ apls illumina  
uit. z dixit migdomia ad syndicē  
**P**utas si pōto eū videre. **A**ui ait.



**S**is vis videre eū muta habitū.  
**T**ūc migdomia de p̄cilio ei⁹ mu-  
 tauit habitū z inē mltos paupes  
 vbi apls p̄dicauit aduenit. apls  
 aut cepit de miseria hui⁹ vice p̄di-  
 care q̄ ista vita cuz dolore finiret  
 et q̄ eēt fugienda: **N**am cū crede-  
 ret h̄ri trāsīt z q̄ deberet sei v̄tuti  
 b̄ exercere v̄bū dei libent̄ audire.  
 sacerdotes honorare. ecclias fre-  
 quētare hoc aplōc p̄dicante mi-  
 gdomia deinceps p̄p̄ doctrinaz  
 apli thoz viri vitauit z se a pecca-  
 tis custodiuit. **V**ir migdomie a  
 rege impetravit z aplm in carce-  
 rem posuit. tūc migdomia venit  
 ad eū z rogauit vt sibi ignosceret  
 q̄ p̄pter eā in carcere missus eēt.  
 quā aplus benigne p̄solans z bec  
 oia libent̄ se pati asserens kariss⁹  
 aut regē rogauit vt reginā vxoris  
 sue ad ipsam mitteret vt si eā re-  
 uocare posset. **M**issa regina ad  
 migdomiā cōuertit ab ea quam  
 puertere disponebat. **E**t cū vidis-  
 set tot signa miraculoz q̄ aplus  
 fecit dixit. **M**aledicti sunt a deo  
 q̄ nō credūt his opib⁹. z aplm p̄di-  
 cantē audiuit z miracula faciētē.  
**R**euertēte aut regina dixit ei rex  
**U**t qd̄ tādū morata es. **Q**ue re-  
 spondit. **P**utabā migdomiā stul-  
 tam esse s̄ sapiētissima est. **N**am  
 ipsa me ad aplm dei duxit q̄ viāz  
 v̄itat̄ me agnoscere fecit z nimis  
 stulti sunt q̄ in xpm nō credūt. et  
 deinceps regia noluit regi copu-  
 lari. **S**upefact⁹ rex dixit cogna-  
 to suo karissio. **D**ux tuā vxorē tibi  
 recuperare vellem meā p̄didi z pe-

lor facta est mihi q̄ tua tibi. et sic  
 p̄z qualr fidem oñdit cū fidē xpi  
 sic fideliter p̄dicauit. **U**n bñ dicte  
 ad xpm illud **Jo. xviij.** **E**go clarifi-  
 caui te sup terrā opus cōsummaui  
 qd̄ dedisti mi. zc. **I**deo meruit p̄-  
 mium doctoris. **R**egre alibi. **T**  
**T**ertio dico q̄ scūs thomas ostē-  
 dit fidem suā in sustinēdo mores  
 p̄pter xpm qd̄ bñ ostendit **Job. xj.**  
 vbi d̄ q̄ **I**esu⁹ dixit. d. f. **S**amus  
 in india. iterū dicunt ei discipuli.  
**R**abi nūc querebāt te iudei inēst-  
 cere z lapidare z itez vadis illuc  
**S**z thomas cuz magna audacia  
 dixit ad discipulos. **S**am⁹ et nos  
 z moriamur cū illo. qd̄ bñ fuit cer-  
 tum signū fidei. **N**am xpus dixit  
 ad eos vt habet **Jo. xv.** **N**ō ē su-  
 maior dñō suo si me p̄secuti sunt  
 z vos p̄sequent. s̄z bec oia faciente  
 vobis p̄p̄ nomen meū. **Q**ualiter  
 aut mortē sustinuit p̄p̄ xpm nō  
 tatur in legēda. **L**egit em̄ q̄ post  
 q̄ reginā p̄uertit. tūc rex ligat⁹ o-  
 manib⁹ iussit aplm ad se duci. p̄-  
 cipiens ei vt vxores ad suos ma-  
 ritos reuocaret. **Q**ui aplus ait q̄  
 q̄diu in errore p̄sisterent b̄ facere  
 nō deberent. **E**t dixit. **T**u m̄ cuz  
 sis rex nō vis h̄re inq̄nata serui-  
 cia sed mūdōs seruos parit z an-  
 cillas. q̄to magis debes credere  
 deum amare mūdissima seruitia  
**Q**uid igit culpor si deū amari p̄-  
 dico in seruis suis que tu in tuis  
**T**ūc iratus rex iussit afferri ardē-  
 tes laminas ferreas z aplm stare  
 nudis pedib⁹ sup eas. sed prius ex  
 muru dei fons ibi erupit. z eos ex

*legenda*



# De natiuitate domini

et iuxta. tunc rex & zelio sui cognati  
**K**arisi aplm in fornace ardentes  
misit. que tñ sic refrigerata est vt  
altera die illesus ide exiuit. Tñc  
karisi<sup>9</sup> dixit regi. fac illū sacrifi/  
ciūz offerre deo solis. vt sic incur/  
rat iram dei sui q̄ euz ab his libe/  
rat. Tñc ad hoc vrgeret dixit re/  
gi. Tu putas sicut dicit karisius.  
qz de<sup>9</sup> me<sup>9</sup> irascit mibi postq̄z ado/  
rauerō deū tuū. mag<sup>9</sup> aut irascet  
deo tuo z euz cōminuet. adorabo  
em̄ eū. Si ḡ me adorare deū tuūz  
de<sup>9</sup> meus nō euertat eū. adorabo  
eū. Si aut sicut dixi de<sup>9</sup> meus fa/  
ciat dō tuo z tu crede dō meo. cui  
rex. adhuc mecū de pari loqueris  
crede ne intereas. Tñc aplus be/  
braice p̄cepit demoni q̄ in ydolo  
erat l' q̄ cito corā ydolo genua fle/  
cteret stari illud cōminueret. Fle/  
ctens apls genua dixit. Ecce ado/  
ro sed nō ydolū. Ecce adoro s; nō  
metallū. Ecce adoro s; nō simula/  
crū. adoro aut deū meū iesū xpm.  
in cui<sup>9</sup> noie tibi p̄cipio diabole q̄  
in eo habitas vt simulacrū cōmi/  
nuas. Statimq; q̄si cera liquefa/  
cta ē. tñc oēs sacerdotes mugitūz  
dabāt. Pontifex aut tēpli eleuās  
gladiū aplm transuerberauit dī.  
Ego vindicabo iniurias dei mei  
Rex aut z karisius fugerūt vidē/  
tes q̄ pplus aplm veller vindica/  
re z pontificē viuū incenderunt.  
Abristanti aut corp<sup>9</sup> apli tulerūt  
et honorifice sepelierūt. Et sic p̄z  
qualr p̄f fidem xpi passus ē. **Un̄**  
**1. De 1.** Op̄et tristari in varijs  
tribulationib; vt p̄batio fidei ve

stre multo p̄ciosior sic auro q̄ p̄  
ignem p̄bat inueniat in laudez z  
glām iesu xpi. **Qd** factū est i sa/  
cto thoma q̄ passus ē in vera fide  
quāz habuit ad xpm. vt sic hoies  
xpm laudarēt. **Un̄** ipse bñ p̄t di/  
cere illd. ij. **Thi. iij.** Bonū certa/  
men certauī. cursū p̄sumauī. si/  
dem seruauī. de reliq; reposita est  
mibi corō. iusti. zc. Ipse em̄ bonū  
certamē certauit dei p̄ceptū obe/  
dienter iplendo. z cursū p̄sumā/  
uit verbūz dei p̄dicando qd sibi a  
xpo fuit iniunctū. z in his fide ser/  
uauit finalit̄ sustinēdo mortem p̄/  
pter xpm. q̄re meruit vitā eternā  
**Jo** dicit. de reliquo reposita ē mi/  
bi corōna iusticie zc. **Un̄. 1. De 1.**  
Credentes aut exultabit̄ leticia  
inenarrabili repositates finē fidei  
v̄se salutem aīaz. **Un̄** dicit sapiē  
in spūs sancto. **Sap. iij.** Et si corāz  
hominib; tormēta passi sūt spes  
illoz immortalitate plena est. ergo  
etis p̄fessus est z nō negauit zc.

De natiuitate domini.

Sermo. viij.

**E**uangelii  
30 vobis gaudiū ma/  
gnū qd erit omni po/  
pulo. qz natus ē nobis hodie sal/  
uator mūdi. **Lu. ij.** Notate chari/  
simi. Dicit em̄ **Tris. 1.** etbi. q̄ bonū  
q̄to cōmunius tanto diuinus.  
Cum igit illud summū qd de<sup>9</sup> est  
fm **Isidoz** fuit valde abscondit<sup>9</sup>  
fm **Isi.** de illa occulta habitacōe  
sua egressus est descendit visitare  
et p̄solari oēs qui eū ex toto corō



desiderabant. Ideo illa diuina bo-  
nitas voluit se oibz communicare.  
vt oēs hoīes fierēt eo diuiniōres  
z meliores qđ est valde gaudiosū  
qre dicit angelus Euāgelizo vo-  
bis gaudiū zc. Vel sic Charissimi  
dicit em̃ Leo papa in ser. bodier/  
no de natiuitate. Saluator no-  
ster charissimi frēs hodie nat⁹ est.  
gaudeam⁹. neqz em̃ phas ē locuz  
esse tristicie vbi natal⁹ est vite. Iō  
bñ dicit i euāgelio. Euāgelizo vo-  
bis gaudiū magnū. Est notādūz  
q natiuitas dñi nr̃i iesu xpi nob  
ōndit triplr. Primo in b q ē mi-  
rabiliter facta. secundo in b q est  
mule⁹ miraculis pbata. tercio qz  
est nob vtilit exhibita. **U** Dico  
p̃mo q natiuitas dñi nostri iesu  
xpi ostendit nobis. qz ē mirabilr  
facta. Qđ ostendit triplr. **P**rimo  
ex pre matr⁹ generant⁹ q p̃tra nā  
curā filiū generauit. Nam q natu-  
ram ē esse m̃f z hgo. sicut factuz ē  
in maria que hgo pcepit et pepit  
Nā dicit Aug⁹ in ser. Maria vir-  
go est añ partū in partu z p⁹ par-  
tum. Un ipsa ē illa virgo q nobis  
in sacra scriptura multiplr est p/  
figurata. Nā ei⁹ hginialis fecūdi-  
tas figurat nob in virga aaron.  
de qua d̃r Nu. xviij. q sine oī hu-  
mido floruit vna nocte fronduit  
z fructū ptulit. qđ figurabat hgi-  
nem sine virili semie parturiētes  
fructū eterne du lecedinis filiū dei  
**I**te figurat in rubo ardente. de q  
d̃r Exo. iij. q moyses vidit rubuz  
ardentē z nō cōburentē. z deū au-  
diuit sibi de rubo loquentē. Sol

ue calciamenta tua. terra in qua  
stas zc. Rubo ardēs q nō psume-  
bat fecat hginē pcurientē sine cor-  
ruptione hginitat⁹. qz hgo pepit  
z hgo p̃māsit. vñ canit ecclia Ru-  
bum quē viderat zc. **I**te figurat  
Dan. ij. Lapis sine manibz absci-  
sus de mōte. **I**te **D**ier. xxxj. **A**rea  
uit dñs nouū sup terrā scia circū-  
dabit viz. **I**te figurat **I**sa. vij. Ec-  
ce hgo p̃cipiet. Req. de nati. hgi-  
nis. Et sic p̃ez ei⁹ hginialis fecun-  
ditas pfigurata multiplr. Un cū  
Gabriel q fuit missus ad salutādū  
eandē ac ei annūciādo q deberet  
p̃cipe z parere filiū. vt d̃r Lu. j.  
Ecce p̃cipes z paries si. zc. Dixit  
maria. Quō fiat istud qm̃ viz nō  
cognoſco. Rñdit. Sp̃s sc̃s sup-  
ueniet in te z h⁹ altissimi obum-  
brabit tibi. **S**ecdo fuit mira-  
bilis facta ex pre geniti. Nā ei⁹ na-  
tiuitas fuit ita mirabilis q sp̃s  
sc̃s dixit p **I**sa. llij. Generatiōez  
ei⁹ qđ enarrabit. q. d. Natiuitas  
ei⁹ transcendit hūanū intellectuz.  
Nam vt dicit Bern. In eadem p-  
sona eternū antiquū nouū mira-  
biliter cōuenerunt. Aternū. id est  
diuinitas. antiquū. i. humanitas  
cui⁹ caro ab Adam transducta ē  
nouū. id est anima d nouo forma-  
ta. Nāz vt dicit m̃gr li. ij. dis. xviij.  
Deus animas d nihilo creat cor-  
poribz formatis infundēdo vt ho-  
mo constans ex anima z corpore  
egrediatur viuus ex vtero quod  
bene transcendit humanum in-  
tellectum quia illa tria sic cōuene-  
runt in eadem persona. Unde ait

*Eda*  
*gms*



## De natiuitate domini

**B**ern. in sermone de natiuitate xpi.  
**T**res mixturas fecit dñs omni/  
potens in assumptōe nſe carnis  
ita mirabilis vt tales vl' talia nec  
facta nec audita nec ampli⁹ faci  
ende ſint. Cōiuncti q̄ppe ſc deus  
z homo. mater z vgo. fides z cor  
humanū zc. Et vt poſſim⁹ clari⁹  
intelligere videam⁹ aliqua q̄ ha/  
bemus in natura que naſcunt⁹ et  
pcedūt et remanēt illi inherēdo a  
quo naſcunt⁹ z pcedūt. Sic ſimili  
mō fili⁹ dei natus eſt tpaliter fm  
humanā naturā z remāſit fm di  
uinitatē idem de⁹ cuz pſe eterno  
Sūt eſſi tria que naſcunt⁹ z rema  
nent illi inherēdo a quo naſcunt⁹  
et pcedunt. Sicut de ſole pcedit  
ſplēdor. de igne calor. de baſſamo  
odor. et q̄ro ſicut virt⁹ de gēma.  
Primo em̄ deſcēdit de ſole ſplen  
dor. z tñ remanet cuz ſole. Sic fi  
lius deſcēdit naſcēdo de patre et  
fac⁹ eſt hō tpaliter. z tñ māſit idē  
cum pſe. **U**n dicit **Aug⁹** ſup **Jo**/  
hannē. Si ſepas ſolis candorē a  
ſole. ſeparas verbū a pſe. q. d. ſed  
primū eſt impoſſibile igit⁹ z ſcōm  
**U**n cum ſcētis **Philipp⁹** in cena  
dñi diceret **Jo. xiiij.** Dñe oſtende  
nobis pſem z ſufficit nobis. Dixit  
ei ieſus. **Philippe** q̄ videt me vl/  
det z patrē. Et certum eſt. q̄ videt  
ſolem videt z ſplendorē. **U**n dicit  
**Aug⁹.** In ſole tria pſiderāt. ſ. ſub  
ſtancia ſolis radi⁹ z calor. Ra di⁹  
ab vtroq; p̄gredit⁹. ſic ſpūſſanc⁹  
ab vtroq; ſpirat⁹. Suba vō ſolis  
a nulla creatura cauſat⁹. z de⁹ pat⁹  
a nullo deriuat⁹. **U**n ſicut in ſole

tria ſc. ſ. rotūditas. radius. calor.  
que tñ ſunt vn⁹ ſol. Ita eſt in di  
uinitis. p rotūditatē namq; intelli/  
ge patrē qui ē ſine p̄ncipio et ſine  
fine. Per radiū pcedentem a ſole  
intellige filiū. p calorē pcedentē a  
rotūditate z a radio ſolis intelli/  
ge ſpūſſancū. Et iō aug⁹ ſup illd  
apli **Heb. j.** Qui cuz ſit ſplendor  
gl̄ie z figura ſube ei⁹ dicit. Pater  
eſt gl̄ia z idem fili⁹ cū eo z cū hoc  
homo notifiāſ hō fac⁹ vt radi⁹  
ſolem. **S**cdo deſcēdit calor z ſplē  
dor dei igne. ſic deſcēdit dei fili⁹  
de pſe. vñ **Naymo** ſup **Apo.** Sic  
ignis z ſplēdor ei⁹ coeua ſc. ſic pſ  
z fili⁹ coeterni ſc. vñ **Aug⁹.** mo/  
uet q̄ſtiones di. Si querit an ful  
gor ab igne an ignis a fulgore ois  
ratio mihi rñdet. z nemo dubitat  
q̄ ſplēdor d igne exiſtat z n ignis  
a ſplendore. pponam⁹ ḡ ignē ve/  
lut patrē z ſplendorē tanq; filiū.  
**U**n da mihi ignē ſine ſplendore z  
trado tibi patrē ſine filio. **T**ercio  
pcedit odor de baſſamo. ſic deſcē  
dit vel naſcitur dei fili⁹ de pſe. **N**az  
ſicut odor d baſſami fragrat. z tñ  
remanet idem cū baſſamo. ſic fi  
lius zc. **U**n pſ bñ dicit **Acti. xiiij.**  
**I**n plateis ſic cynamomū z bal  
ſamū aromatizans odorem de di  
**U**n dicit in plateis. nā q̄ſi in pla  
tea hodie in cōmuni domo nat⁹ ē  
ſaluator. **Q**uarto pcedit virtus de  
gēma. ſic naſcitur vel deſcēdit fili⁹  
a patre. **U**n **Bern.** in ſermōne de  
x̄bis dñi dicit **Ieſus x̄ps** dñr nſr.  
qz ois ptās patris in ipſo pſiſtit.  
**U**n ipſe ait **Matth. vl.** Data eſt



mibi ois potestas in celo z i ter/ ra. **Hec** v<sup>o</sup> nob a p<sup>re</sup> descendit in huc mundū vt nos liberaret. vñ **Richardus** de trinit. li. v. ca. xliij. **I**deo missus est dei fili<sup>us</sup> a p<sup>re</sup> vt homines liberarētur. venit naturalis filius missus a p<sup>re</sup> vt adoprandos in hereditates vocaret. **Uñ** inuolado ait p<sup>re</sup>. **R**edēptionē misit dñs pplo suo. misit em pater filiū pro filiis. venit filius pro fratribus factus est filius dei filius hominis vt filios hominū filios dei faceret. **Hec** ille. **I** vñ **T**ercio fuit mirabilē facta ex pte modi nascendi. **N**az maria genuit vltra naturā eo q virgo cōcepit. **S**up rōnem eo q deum genuit. **S**up p<sup>er</sup>uēdinē eo q spīritu sancti op<sup>er</sup> erat. **Q**uia vt dicit m<sup>ag</sup> li. iij. dī. iij. **E**x purissimis et sanctissimis sanguinib<sup>us</sup> vginis accepit z corp<sup>us</sup> illud formauit. **D**icit em m<sup>ag</sup> in historiis q de<sup>us</sup> pōt facere boiem q<sup>ui</sup>tuor modis. scz si ne viro z femia sicut fecit **A**dām. de viro sine feia sicut fecit **E**uam de viro z femia sicut pbat cōmunis vsus. de feia sine viro z hominem sicut hodie naturalr factum est. **Uñ** **Ans.** li. ij. **I**ur deus hō dicit. **C**ongruū nanqz fuit vt deus nasceret de muliere virgine. qz si virgo erat que fuit cā toti<sup>us</sup> mali hūano generi. multo mag<sup>is</sup> debet esse vt virgo sit que eēt causa totius boni. **Q**ualr autē hoc hodie factū est. docet historia eccl<sup>esi</sup>ast<sup>ica</sup> p parte. z historia **L**uce euāgeliste ca. ij. **Uñ** norandū q cōplet

q<sup>ui</sup>nqz milib<sup>us</sup> annor<sup>um</sup> z. cc. xvij. annis ab adam q erat āno<sup>rum</sup>. d. cccc. et. xxx. vt d<sup>icit</sup> **Gen.** v. **T**ūc facta est natiuitas dñi. **Uñ** cū tps scē marie pariedī instaret. assumpsit **I**oseph mariā imp<sup>er</sup>gnatā a spūsancto secū z duxit eam in bethleem. qd ideo factū est. naz cesar **A**ugustus q vniuerso orbi p<sup>re</sup>siderat. scz **O**ctavian<sup>us</sup> q fuit dict<sup>us</sup> cesar a **I**ulio cesare. z **A**ugust<sup>us</sup> ab augendo eo q rempublicaz auxit. **I**ste igit octavian<sup>us</sup> voluit scire quot p<sup>ro</sup>uincie. quot ciuitates. q<sup>ui</sup>t ville. q<sup>ui</sup>t castra in toto orbe essent z quot homines sub suo impio haberet. ergo erit edictū. i. generale mandatum ab ipso octauiano vt describeret. i. numeraret tot<sup>us</sup> pp<sup>op</sup>l<sup>us</sup> suo impio subiectus. **Uñ** hec descripio p<sup>ri</sup>ma facta est a **E**yrino p<sup>re</sup>sidente syrie q fuit missus a cesare **A**ugusto ad syriam tanqz p<sup>re</sup>siderens z iudex. **E**t nota q ista d<sup>icit</sup> p<sup>ri</sup>ma descripio vniuersi orbis z vniuersalis qz alique p<sup>re</sup>culares p<sup>re</sup>cellerant. **N**am dauid fecit etiā populū suū numerari. **Uñ** iuxta mandatum ibant oēs hoies ad ciuitates z villas z castra vñ nati erant vt qui libet vnū denariū p<sup>re</sup>sidi traderet et vt sic cer<sup>te</sup> numer<sup>us</sup> haberet. **I**oseph cū esset de bethleem ciuitate dauid ascendit de galilea de ciuitate nazareth. z pfectus est in bethleem. **P**rofiscēs autē ioseph in bethleē cū maria p<sup>re</sup>gnante duxit secū bouem forte vt eū venderet z censum p se z p maria solueret. **N**am denari<sup>us</sup> erat argenteus

*hystoria*



# De natiuitate domini

valens decem vsuales. z sic etiam de residuo viueret. z vnū asinum vt virgo sup eum eq̄taret. **B**os q̄ z asinus miraculose dñm cognoscences ex eis genubz ipm in yero adorabāt z reuerrebant. Cum igit ambo bertheē venissent z alij homines q̄ ppter p̄dictaz cām venērūt oīa bospicia occupauerunt **J**oseph z maria qz p̄p̄es erant bospitiū nullo mō h̄e potcrant. Diuerterūt ergo in cōmuni trāsi tu ad vnū diuersorū habēs operimentū inter duas dōm̄ sub q̄ ciues vt dicit̄ in h̄istoria scholastica ad colloquēdum vel ad quiescēdum in diebz ocl̄ se diuertebant. vbi forte **J**oseph p̄sepe boui z asino fecerat. **U**el fm̄ q̄sdam. **R**ustici cum ad forum veniebāt aīalia sua ibi ligabāt. z ideo ibi p̄sepe cōstructū erat. **E**t factū est dū ibi erant. impleri sunt dies **M**arie pariēdi. **I**n ipsa media nocte dom̄nice diei maria virgo peperit filium suū dilectum dñm nostrū iēsum xp̄m z pannis eū inuoluit z sup fenū in p̄sep̄io posuit. **N**ota aut̄ q̄ ibi nulla obsterrix fuit. **N**ā fm̄ textū euāgelij **M**aria p se puerum p̄nis inuoluit z reclinauit eum in p̄sep̄io. **E**t rō est. nā ipsa puerū sine dolore peperit z cū maxima leticia in p̄sep̄io posuit. **C**ū dicit **Aug**⁹ in fm̄one. **P**recisum est in ea illud elogiū infelicitatis **E**ue de quo d̄r. **I**n tristitia paries filios tuos. qz ista in leticia domini pruriuit. **E**ua em̄ luxit ista exultauit. **E**x quibz p̄t̄ q̄ nō indi

guit cuiuscūq̄ seruicio. **I**deo d̄r **M**iero. nlla ibi obsterrix fuit. nlla sedulitas mulierū. ipsa infante pannis inuoluit. ipsa mat̄ z obsterrix fuit. **S**eq̄t̄ q̄ pastores erāt in regione illa scz iuxta turrim inter bertheem z hierl̄m vbi **J**acob rediens de mesopotamia moratus fuerat cū grege suo. vbi **R**achel mortua est z sepulta. z d̄r turris gregis. de quo d̄r **M**ich. iij. **R**egnabit dñs sup eos in monte syon z hoc nūc z vsqz in eternū **E**t tu turris gregis nebulosa filia syon vsqz ad te veniet. **S**z pastores erant vigilātes z custodiētes vigilias noctis sup gregē suū **N**os em̄ erat gentilibz vt i yero qz solsticio. i. (ymbgang der sunnen) scz estiuāli circa festum **J**ohannis bapt̄. z hyemali circa natiuitatem dñi vigilias noctis custodire solebāt ob venerationē solis **E**t ecce angelus dñi stetit iuxta illos. et claritas dei circumfulsit illos. **E**t dixit illis angelus **N**olite timere. **E**cce em̄ euāgelizo vobis gaudiū magnū qd̄ erit omni populo. qz nat⁹ est vobis hodie saluator mūdi qui est xp̄s dñs in ciuitate **D**avid scz bertheem. **E**t erit vobis signū. **I**nueniet̄ infantem pannis inuolutū z positum in p̄sep̄io. **E**t subito facta est cum angelo multitudo militie celestis exercit⁹ laudantiū deū z dicentiū **G**loria in excelsis deo z in terra p̄. **N**is auditis v̄s pastores loq̄batur ad inuicem. transcamus vsqz bertheem z videamus hoc & v̄s

vsqz ad  
Cura 246  
no 48

7



qđ factum est. qđ fecit domin⁹ et ostendit nobis. Et venerūt festinātes et inuenerūt Mariā et ioseph et infantem positum in pſepio. Videntes autē cognouerūt de verbo qđ dictum erat eis de puero. Et omnes qđ audierāt illa de pastoribus admirati sunt. Pastores vero reuerſi sunt glorificātes et laudātes deū in omnibus que audierāt et viderāt sicut dictum est ad illos.

**S**ecundo principaliter dico qđ natiuitas dñi ostendit nobis in hoc qđ est multis miraculis pbatā qđ ostendit tripliciter. Primo p ydolorū destructionē que tunc in ipsa hora natiuitas in pluribus locis ceciderūt. Un legi in historia scholastica qđ Hieremias ppheta in egyptū descendēs post mortem godolie regis egyptijs signū dedit qđ eorū ydola caderēt qñ ego filium pareret. Quapropter sacerdotes imaginē virginis puerum in gremio baiulante in secreto loco templi statuerūt et eaz ibi adorauerūt. Sed a pēholomeo rege post h̄ interrogati. qđ hoc sibi vellet dixerūt. Paternē traditionis est signū a sancto ppheta acceptum maiore eorū. et sic in rebus futurum credebāt. Et hoc etiam fuerat pphetatū Zach. xij. Et erit in die illa dicit dñs disperdam nomina ydolorū de terraz nō memorabunt vltra. Et pseudo pphetas et spūm imundū auferam de terra et dicet pater ei⁹ et mater ei⁹ genuerunt eum. qđ factū est in natiuitate dñi. Un dicit Innocenti⁹

tertius qđ rome fuit par. xij. ānis in quibus romani templū pacis pulcherrimū cōstruxerunt. ibiqz statuatam Romuli posuerūt. Consilientes autē appolinē qđ diu durare deberet rñsum ē eis. donec virgo pareret. Hoc audiētes dixerūt. ergo in eternū durabit. Impossibile em̄ putabāt qđ virgo pareret. Un in foribus templi hunc titulum sculpiebāt. Templū pacis eternū. Sed in ipsa nocte dum ego perierit funditus corruit. et ibi ē mō ecclia sancte Marie noue. Unde dicit Osee. x. Ipse pfringer simulachra eorū. qđ dicent. nō est rex nobis. non em̄ timemus dñm. Ecce quō pdictū ē qđ ipsi verū deū nō adorabāt s; ydola. Ad cognoscēs ppheta i spūs sancto dicit. Omnes dii gentiū demonia. Idem. Confundant omnes qđ adorant sculptilia et qui glīant in simulachris suis. Adorate eum oēs angeli. scz puerum natū. q. d. ps. Nam ipse est verus deus et solus adorādus. Un Isa. ix. Paruulus em̄ est natus nobis et fili⁹ datus est nobis et vocabit nomen ei⁹ admirabilis consiliarius de⁹ fortis. pater futuri seculi. princeps pacis. Unde exemplum hui⁹ habetur et testat Eusebius et Innocenti⁹ tertius. qđ Octavian⁹ impator vniuerso orbe ditioni romane subiugato tantū senatui placuit vt ipsum p deo colere vellent. Prudens autē impator mortalem se intelligēs nomen immortalitatis noluit vsurpare. iō ad iporū instātia eorū.



# De nativitate domini

**S**ibillam aduocauit scire volēs  
p eius oracula si aliqn in mundo  
maior eo nasceret. Cū g in die na  
tiuitatē dñi scilium sup hac re cō  
uocasset ⁊ sibilla in camera ora/  
culis insisteret i die media appa/  
ruit circulus aure⁹ circa solem ⁊  
in medio circuli hgo pulcherri/  
ma puerū gestās i gremio. Tūc  
sibilla cesari b̄ oñdit. Cū ac ad p̄di  
ctam visionē cesar multū mirare  
tur. audiuit vocē dicētē sibi. Nec  
est ara celi. Dixitq; ei sibilla. **N**ic  
puer maior te est. ideo ipm adora  
Eadē autē camera dedicata est in  
honore Marie sancte ⁊ vsq; ho/  
die orara celi. **I**ntelligēs autē im  
paror q; h puer maior eo eet. de⁹  
de cetero vocari renuit. **U**n bene  
d̄ in psal. Annūciauerūt celi iu/  
sticiam ei⁹ et viderūt oēs populi  
gloriam ei⁹. **S**equit. **Q**m tu domi  
nus altissim⁹ sup oēm terram ni  
mis exaltatus es sup oēs deos.

**2** **S**ecūdo ostendit p opa mi/  
raculorū que multiplicē in ipsa  
nocte natiuitatis facta sūt. Nam  
sibilla p̄phetauit q; qñ erūper fōs  
olei saluator mundi nasceret. **O**s  
forū factū est in natiuitate dñi.  
**N**ā dicit **I**nnocētī⁹ terti⁹ ⁊ **Q**uo/  
sius q; rome in ipsa nocte natiui  
tatē dñi fons aq; i liquore olei dēo  
uersus ⁊ vsq; in tyberim erūpēs  
p̄fluit. et tota illa die largissime  
emanauit. **I**cē in hac nocte sic dīc  
Bartholome⁹ in sua cōpilatione  
vinee engadi que pferunt balsa/  
mū floruerūt. p̄tulerūt fructum ⁊  
liquorem dederūt. **T**ertio osten/  
ditur p pacē denūciationē. Nam

in natiuitate xpi ira dei fuit seda  
ta. ⁊ iō omnib; hominib; angelo  
rū testimonio fuit annūciata. vt  
d̄ **L**u. ij. q; facta ē cū angelo mul  
titudo ⁊c. **U**n legit in cronici⁹ q;  
appropinquāte die natiuitatē dñi  
**O**ctauian⁹ impator p mundum  
ius publicū fieri pcepit. et oīa de  
bita romāis dimisit ⁊ fuit pax xpi  
uersalis in dieb; illis. **I**ō tres re/  
ges eo facili⁹ poterant venire ad  
xpm. **U**n dicit ps. **O**ries in dieb;  
eius iusticia et abūdantia pacis.  
**U**n dicit glosa **S**ede. q; tāta fuit  
tranqllitas pacis in toto orbe vt  
ad lram videret impletū qd̄ p̄e/  
dixit **I**sa. ij. **C**onstabunt gladios  
suos in vomeres ⁊ lanceas suas  
in falces. **N**ō leuabit gens ⁊ gen  
tem gladiū. nec exercebunt vltra  
ad p̄lium. **3** **T**ertio pncipali  
dico q; natiuitas xpi est nob; vt/  
liter exhibita. q; est gaudiosa. **N**ō  
dixit angelus. **E**uangelizo vobis  
gaudiū magnū ⁊c. **C**irca q; notā  
dum q; natiuitas dñi nostri iesu  
xpi fuit gaudiosa tripl̄. s. in celō  
angelic⁹ spiritib; in mūdo cūctis  
gentib; in lyngo antiq; patrib;  
**D**ico primo q; natiuitas xpi fuit  
gaudiosa angelic⁹ spiritib; ppter  
reparationē ruine eoz. **I**psi em scie  
bant esse p̄phetatū **I**saie. li. **C**ōso  
labit dñs syon ⁊ solabit oēs rui  
nas eius. **E**t ponit desertū ei⁹ qñ  
delicias. ⁊ solitudinē ei⁹ quasi or/  
tū dñi. **G**audiū ⁊ leticia inueni  
etur in ea ḡarumactio ⁊ vor salu  
dis. **S**yon interpretat. speculatio



Nam  
sed  
ngelo  
ca. ve  
mul  
tis q  
dñi  
dum  
ia de  
arpi  
es re/  
re ad  
dieb  
pacio.  
a fuit  
be et  
d pre/  
adios  
s suas  
gen  
vtra  
ipalk  
b vti/  
sa. Jo  
vobis  
norā  
ri testu  
n celo  
cūctis  
aribz  
di fuit  
ppter  
m scie  
Lōso  
des rui  
ci qñ  
pasioz/  
inueni  
ror salu  
culatio

et significat supnos spūs q semp  
speculant diuinā essentia in qua  
pstitit plenitudo toti⁹ gaudij. Iti  
hodie indicibilē p̄solari s̄ q dei  
filius ver⁹ saluator et recuperator  
celestis gaudij homo nar⁹ est. **Mat.**  
p cum ruina celestis patrie refoz/  
mata est. Un ipse posuit desertus  
celestis patrie qñ delicias et soli/  
rudinē eius quasi ortū dñi qñ in  
būana natura redemit gen⁹ hu/  
manū et oēs fideles ad eternā pa  
triam duxit vbi eternā lē cuz san  
ctis angelis letabunt. **Und** dicit  
**Isaie.** Gaudij lēcia inuenit in  
ea. qd hodie sumpsit initiū cū ipe  
natus est in mūdū. **Un legi** et u.  
ij. q facta est cū angelo mltitudo  
militie celestis exercit⁹ et. **Un** hec  
exultatio bñ figurat nobis. **i. Re**  
**gum.** et q saule vincto in regē sup  
isrl descendit cune⁹. i. societas p  
phetaz de excelso. et añ eos psalte  
rium et cythara et tybia et lyra pro  
phetabāt. **Moralē** p societate p  
phetaz intelligit mltitudo cele  
stis exercit⁹. **Un** pphete dicunt vi  
dentes. et bñ significāt exercitum  
angeloz. quia semp vident facies  
dei patris teste saluatore. **Mat.**  
**xvij.** **Di** hodie cum magno gau  
dio et ḡfrazctione laudabāt deū  
et descenderūt de excelso celestis  
regni in ortu xpī qui hodie vnct⁹  
est humana natura in regem isrl  
Quare Pilatus scripsit titulum  
**i. i.** **Iesus nazaren⁹ rex iudeoz.** Qd  
bñ figurat nobis in saul. **Nā** saul  
interpretat peti⁹ est. cum aliq dixe  
runt. **Mitte** quē missurus es et

**Ille** hodie vincto in regez israel. i.  
qz hodie est nar⁹ in hūc mundus  
tota celestis curia gaudet et ḡfraz  
actione deū glorificat. **Un Bern.**  
in qdam ser. de natiuitate dñi dī/  
cit de gaudio angeloz ppter ho/  
diernū festus. **Coniuit** vor leticie  
in terra nra. vox exultatiois et salu  
tis in tabernaculis iustoz. **Audi**  
tum est vbi bonū. verbū p̄solato  
rium. s̄mo omni iocunditate ple/  
nus. qz iēsus dei fili⁹ qui dñi xpūs  
in berbleem nascit. **O** breue vbi  
et salubre. **O** natiuitas illibata.  
mūdo honorabilis. hoibz amabi  
lis. angel⁹ delectabilis. **Ad** **Se**  
cundo dico q natiuitas xpi fuit  
gaudiosa in mūdo cūctis gentibz  
ppter nouā illustrationē. **Nā** qui  
fuit inuisibilis fact⁹ est hodie vi/  
sibilis illustrado cecitate generis  
hūani. **Un** dixit angelus **Luc. ij.**  
**Ecce** ego euāgelizo vobis gaudij  
magnum. **Un Aug⁹** in ser. de natiui  
tate. **Tempalis** natiuitas filij dī  
s̄m carnē añ secula p̄destinata ē.  
in hoc seculo p̄sentata. a pphetis  
p̄nūciata. ab angelis tripudata.  
ab aplis p̄dicata. patribz p̄missa  
nobis exhibita. s̄. p nouā illustra  
tionē. **Un** dñs dixit **Malach. iij.**  
**Oriet** vobis timētibz homē meū  
sol iusticie qd factus est. **Un** dixit  
xps **Jo. xij.** **Ego** sum lux mundi  
Ante aduentū em xpī fuit totus  
mūdus inuolut⁹ cecitate ignorā  
tie. quare destituit⁹ est omni gau  
dio. sed hodie orta est claritas sa  
piētie et leticie et deleta est cecitas  
ignorantie. **Qd** bñ figurat nobis.



## De natiuitate domini

**A**bobie. v. ubi dixit raphael thobie excecato. Gaudium tibi sit sp. Qui rñdit. Quale mihi gaudiū q̄ in tenebris sedeo et lumē celi non video. Rñdit angelus. In primo est vta deo curesis. Moraliter p̄ thobiā excecātū intelligit̄ genus humanū qd̄ ppter peccatū excecātum est. Iuxta illd̄ Sap. ij. Excecauit eos malicia eoz. Istud genus hūanū p̄ pphetas multipliciter est p̄solatū. Sicut d̄ p̄ Aggeū ij. Veniet desiderat̄ cunct̄ gentibus. et sic d̄ singulis. Quic humanus generi nō dicit angelus q̄ in primo sit salus. s̄ q̄ sit p̄ns cum dicit Annūcio vob̄ gaudiū mag. Hoc p̄siderans ps. in sp̄s sancto dicit. Lux orta est iusto et rect̄ cor de leticia zc. Quare bñ impletus est hodie in veris filiis isrl̄. s. oib̄ christianis illud Vester. viij. In vob̄ deis noua lux oriri visa ē. gaudiū honor et tripudiū apd̄ oēs zc. Un̄ in signū hui⁹ diuine claritat̄ fm̄ relationē aliquoz̄ i ipsa nocte natiuitatis obscuritas aeris vsa est in claritatē clare dici. Nam in ipsa die natiuitat̄ xp̄i tres soles apparuerunt in oriente q̄ paulatim in vnū corpus solare redacti sunt p̄ qd̄ significat̄ q̄ natus est ille in q̄ sunt tria clara et lucida sc̄ purus corpus xp̄i qd̄ sine oī macula est. et ei⁹ sancta et pulchra aīa et clara diuinitas que in vnā psonam cō uenerant. Et iō hodie totus mundus ppter claritatē noui lumis orientis merito debet gaudere. Un̄ dicit Micro. in ser. Si em̄ exerci-

tus angeloz̄ cū iocūditate decantauit p̄ fesceninis quasi loco fesceninaz. i. tales fesceninas dicebant cireū vt quasi dormiret. sc̄ gloria in excelsis deo q̄ro magis nos p̄ quib̄ ipse homo factus est vt p̄ cum recōciliaremur deo p̄fi. Igit̄ patres gaudeam⁹ et exultemus demus gl̄iaz deo. q̄z uenerunt nuprie agni. Un̄ ad b̄ gaudiū hortat̄ nos leo papa vt sup̄ Saluator noster dilectissimū hodie nat⁹ est. gaudeam⁹ zc. **T**ercio dico q̄ natiuitas xp̄i fuit gaudiola antiq̄s patrib̄ ppter op̄tata redēptionē. Fuit em̄ genus humanū ppter peccatū p̄morum parentū a diabolo captū. Un̄ conuerit̄. Mic. Iren. i. Propter multitudines iniquitatū eius sc̄z Ade puuli eius. i. posterī ducti sunt in captiuitatē aīa faciē tribulantis. Un̄ clamauerūt antiqui p̄res ad deū mltipl̄ p̄ redēptore. Un̄ ps. Clamauerūt ad dñm cū tribularent̄. Sequit̄. et liberauit eos. vñ misit verbū. i. filiū suū qui est verbum patr̄ et sanauit eos et eripuit eos de interitionib̄ eoz. Initiū hui⁹ incepit hodie qñ verbum dei patr̄. i. filius fact⁹ homo nat⁹ est. Unde dicit̄ in euāgelio hodierno Joh. Verbū caro factū est et habitabit in nobis et vidim⁹ gl̄iam eius zc. Et sicut illa redēptio hodie incepit. ita fin ita est qñ xp̄us mortē sustinuit et ad iseros descendit et sc̄ros patres de lyb̄o liberauit. Quātr̄ aut̄ hoc factū sit legit̄ in euāgelio nicodemi. Requi-



# Sermo

# ix

in simone paschali. **U**n hoc totus  
pphetatū fuit **Isa. l.** Qui redem/  
pri sunt a dño reuertentē z veniet  
in syon laudātes. z leticia sem. su  
per ca. eoz. Gaudiū z exultatiōz  
obtrinebūt z fugiet ab eis dolor z  
gemit⁹. In signū hui⁹ gaudiose li  
berationis dixit xpus discipulis  
suis **Job. xij.** Iteruz aut videbo  
vos. s. post passionē. qua liberabo  
totū gen⁹ hūanū. Sequit⁹. z gau/  
debit cor vrm et gaudiū vestrum  
nemo tollit a vob. **U**n Leo papa  
vt supra. Saluatoz nř hodie na/  
tus est. gaudeam⁹ zc. Una est em  
cōmunis rō leticie cunct⁹. qz dñs  
nř destructor peccati z mortis sic  
nullū a reatu liberū repit. ita libe  
randis oib⁹ venit. **g. zc.** Hodie no  
bis celoz rex d virgine nasci di/  
gnat⁹ est vt hoiez pditū ad regna  
reuocaret gaudet exercit⁹ ange/  
loz. qz salus eterna hūano gene/  
ri apparuit. Hodie nobis d celo  
par vera descēdit. Hodie p totuz  
mundū mellisui facti s celi. Ho  
die deus nat⁹ est hō. vt homo fie/  
ret deus. Hodie facit⁹ deus filius  
hominis vt hō fieret fili⁹ dei. Ho  
die descēdit de celo vt homo ascē  
deret ad celum. Hodie xpus de⁹  
factus ē mortalis vt homo fieret  
imortalis. Hodie xpus iesus fa/  
ctus est paup vt homo fieret i re/  
gno celoz diues. Hodie xps de⁹  
factus est seru⁹ vt homo fieret ce  
li dñs. **Q**d nobis pcedat zc.

Descō Stephano. Sermo. ix.

## Stephanus

plen⁹ spūsancto intēdens

in celum vidit gloriā dei. **Act. viij.**  
Morate charissimi dicit em scūs  
**Ans.** de eo in ořonib⁹ q tāta corz  
dis mūdicia vixit adhuc in terris  
posic⁹ ac tāta luce scitac⁹ resplen/  
duit vt venerabil⁹ vult⁹ ei⁹ ange/  
lica puritate fulgeret et p pñs vt  
suis btis ocul⁹ i glia deū videret.  
**U**el sic dīc em **Dyo.** q creatā rōz  
nal est sic speculū. Natura at spe  
culi ē q sp ē filis rei ad quā vertit  
**S**i vertit ad terrā sile ē terre. **S**i  
rit ad celū sile ē celo. Sic spūalr  
ata est sic speculū. **S**i rit ad fraz  
silis est frē inordinate frena dili/  
gēdo. **S**i rit ad celestia silis erit  
celestib⁹. ita q nihil aliud cogitat  
nec diligit nisi celestia. **S**ic scūs  
**S**tephan⁹ totū cor suū vertit ad  
diligendū celestia. iō magna ne/  
cessitate posic⁹ intēdēs in celū vi  
dit glām dei. qre bñ d. **S**tephan⁹  
plen⁹. s. s. zc. **E**st notandū q  
scūs **S**tephan⁹ fuit plen⁹. s. s. tripli  
citer fm tres effect⁹ eius q̄s opat⁹  
in eo in quo est. **P**rio docet oēm  
veritatē z facit repbēdere oēm in  
iusticiā. **U**n dixit xps **Jo. xxi.** **U**n  
venerit ille spūs veritat⁹ docebit  
vos oēm veritatē. z cū venerit ar  
guet mūdū de pctō. **I**n cui⁹ figu/  
ra d. **Act. ij.** q apli repleti s oēs  
spūsancto. z ceperūt loqui varijs  
linguis pur spūsanct⁹ dabat clo  
qui illis. s. loqui veritatē z repbē  
dere iniusticiāz. **S**ic sanctus  
**S**tephanus plenus spiritus san/  
cto fecit. Nam ipse docuit fidem  
catholicā et reprehendit iniu/  
sticiā. **U**nde legitur. **Actū. xi.**  
q **S**tephanus plenus gratia et



## De sancto

## Stephano

fortitudine faciebat prodigia et signa magna in populo. Et multum sapienter predicavit ex instinctu spiritus sancti. ita quod nullus poterat sibi resistere. Unde sequitur quod surrexerunt plures de synagoga disputantes cum eo et non poterant resistere sapienter et spiritui qui loquebatur per eum. Unde dicit Christus **Luce. xxi.** Ego dabo vobis os et sapientiam cui non poterunt resistere et contradicere omnes adversarii vestri. Et ideo dicit Christus **Matth. x.** Non enim vos estis qui loquimini sed spiritus patris vestri. Unde spiritus sanctus ita sapienter fecit eos loqui quod nemo poterat eis contradicere. et confortavit eos quod nemini timebant sed audacter iniusticiam arguebant. Unde dicit **Act. vi.** quod ipse cum omni fiducia arguebat eos multiplex. Ipse etiam Christus arguebat. ut legitur alibi principes iudeorum tanquam infideles et homicidas Christi et successores eorum qui occiderunt iustos et prophetas sicut Zachariam filium Boiade quem occiderunt in templo et altare. Et hec causa. Erat enim in hierusalem unus locus deputatus solis virginibus tempore orationis vel divini officii quem locum denegaverunt beate virgini Maria propterea quod dixerunt quod non peperisset virgo. Et quod Zacharias habebat increpabat asserens virginem Mariam illam locum super omnes virginem esse dignissimam quod ante partum in partu et post partum permansisset virgo. ideo fuit occisus a iudeis in templo et altare. Etiam plures alios ante illud tempus. **Dicitur Amos xii.** iniuste occiderunt propter quod sanctus Stephanus viriliter

eos arguit dicens. ut habet **Act. vii.** Dura ceruice et incircumcisi cordibus et auribus vos semper spiritum sanctum resististis. sicut et presbiteri vestri. Quem enim prophetarum non sunt persecuti presbiteri vestri. et occiderunt eos qui pronuntiabant de adventu iusti. Quis vos nunc perditores et homicidas fuisse. Et sic patet quod ex instinctu spiritus sancti ita sapienter docuit veritatem et viriliter arguit iniusticiam. Unde dicit **Bernardus in sermone penthecostes.** Ad faciendum spiritus sanctus movet memoriam docet intelligentiam et movet voluntatem ad faciendum predicata. Unde **Bregio in sermone.** Qui huius mundi potestates pertrahit non presumet nisi eos spiritus sancti fortitudo solidasset. Unde ipse bene dicit **Stephanus** quasi strenue fatis. i. loquens. Nam ipse audacter predicavit veritatem et arguebat iniusticiam. **Secundo** spiritus sanctus inflammat cor illius in quo est ut deum summe diligat et propter amoris omnia mala etiam morte sustineat. Unde ad **Rom. v.** Charitas dei diffusa est in cordibus nostris per inhabitantem spiritum sanctum qui datus est nobis. Ipsa enim charitas spiritus sancti facit propter Christum omnia adversa viriliter sustinere. Unde in signum huius dicit **Act. v.** quod postquam apostoli receperunt spiritum sanctum ibant gaudentes a conspectu oculorum. Unde dicit **Paulus Act. xxi.** Ego enim non solum alligari sed etiam mori paratus sum pro nomine Iesu Christi. et **Roma. xiiij.** Quis poterit nos separare a charitate Christi. Et rationem assignat aia de uocatur **1a. viij. di.** Nam forte est ut

*Deo  
sequitur*



# Sermo

# it

mors dilectio. **T**erre hanc chari-  
tatem spiritus sancti habuit san-  
ctus **Stephanus** et fortitudine su-  
stinendi. ideo dicit **Act. vi.** **Stepha-**  
**phanus** plenus gratia et fortitudine.  
**S**ed ista fortitudo non est corporalis  
sed spiritualis et mentalis que ita pro-  
pter deum omnia sustinet. **U**n dicit ma-  
crobius. Fortitudo dicitur est animus  
supra metum periculi agere. nihilque  
nisi turpia timere fortiter tolera-  
re aduersa velut prospera. **N**unc for-  
titudine mentalem habuit sanctus  
**Stephanus**. quia nihil aduersitatis  
timebat nisi peccata vitia quibus  
fortiter resistebat. et patienter tor-  
menta propter christum tolerauit. **U**n-  
de canit ecclesia **Impius** super iustum ia-  
cturaz. i. (vnrecht bosen gewalt.  
fecerunt ut eius mortem traderet. **A**t  
ille gaudens suscepit lapides ut  
mereret accipere coronam glorie. **U**n-  
de **Ja. i.** **Beatus** vir qui sustinet ten-  
tationem etc. Qualiter autem sanctus ste-  
phanus pro christo passus est. legitur  
**Act. vi. et vii.** **C**um enim iudei viderent  
quod non poterant eum vincere dis-  
putando propter spiritum sanctum qui lo-  
quebatur tunc submisserunt falsos tes-  
tes qui dicerent se audisse eum di-  
centem verba blasphemie in **Moy-**  
**sen** et in deum. **A**d mouerunt itaque  
plebem et seniores et scribas et cur-  
rentes rapuerunt eum et adduxerunt  
eum in concilium et statuerunt fal-  
sos testes dicentes. **H**omo iste non  
cessat loqui aduersus legem. audi-  
uimus enim eum dicentem. quoniam **Iesus**  
**nazarenus** hic destruet locum istum.  
et mirabitur traditiones quas tradi-

dit nobis **Moyse**. **E**t in cunctis  
eum omnes qui sedebant in concilio vi-  
debant faciem eius tanquam faciem angeli.  
**D**ixit autem princeps sacerdotum  
**Si** hec ita se haberet. **Q**ui ait. **U**i-  
ri fratres et patres audite. et recitauit  
plura ex veteri testamento. ut ha-  
beret **Act. vii.** per totum. **A**udientes  
autem hec discubant in cordibus suis  
et stridebant dentibus in eum. **C**um autem  
esset **Stephanus** plenus spiritu sancto  
intendens in celum. quod dicit. **D**omine iam  
video seuitias iudeorum contra me  
ut possim vincere. quod exaudiuit eum  
ut promissum per psalmam diceret. **C**um ipso  
sum in tribulatione eripiam eum et  
glorificabo eum. **S**ed in illa ho-  
ra fecit sibi deus quicquid quibus con-  
trauit eum ut vinceret. quod fuit multum  
necessarium. quia primus martyr post  
christum. que etiam nobis sunt necessa-  
ria sciri. **N**am dicit **Aug.** in ser-  
mone. **N**ecessarium est nobis fratres charis-  
simi agnoscere quibus armis pericu-  
tus. **Stephanus** seuitias iudeorum  
potuit superare ut ita meruisset fe-  
liciter triumphare. **N**am sicut miles  
non potest vinci sed fortiter dimicet  
quoniam habet grande exemplum scilicet quoniam  
videt regem fortiter dimicantem  
ante se. **A**ut quoniam habet grade specta-  
culum. quia scit totam ciuitatem ipsum  
considerantem et expectantem. **A**ut quoniam  
habet grande premium si vicerit. **A**ut  
quoniam habet grande auxilium. quia scit  
pugilem fortissimum in sui adiutorio  
preparatum. **A**ut quoniam videt tutum  
refugium ad quicumque vult potest  
fugere. et si tutus est ille bonus fortiter  
dimicet. et non potest vinci. **I**sta quicquid



## De sancto Stephano

habuit Stephanus in suo certamine. ideo non potuit vinci sed viriliter dimicauit. **Un** dicitur Act. vii. **Un** erat Stephanus plenus spiritu sancto intrens in celum vidit gloriam dei et iesum stantem a dextris trinis dei et ait. **Ecce** video celos apertos et filium hominis stantem a dextris trinis dei. **Ubi** ipse ostendit quod illa quoniam habuit. **Primo** enim habuit grande exemplum quoniam vidit regem Iesum christum qui ita fortiter dimicauit in suo certamine. scilicet passione. **Un** dicitur. **Intrens** in celum vidit iesum a dextris dei. propter quod fuit confortatus quod vinci non potuit sed fortiter dimicauit. **Un** dicitur glo. ne deficeret homo lapidandus in terra. deus homo crucifixus apparet in gloria. **Un** de beo exemplo dicit beatus petrus. **Pe. ij.** Abarissimi christus passus est pro nobis vobis relinquens exemplum ut sequamini vestigia eius. **Secundo** habuit grande spectaculum quoniam vidit celos apertos et totam celestem curiam ipsum considerantem in suo certamine et expectantem. **Tertio** habuit grande premium quoniam vidit gloriam dei que est premium sanctorum. sicut ipse dicit **Gen. xv.** Ego precor tuum sum et merces tua magna nimis. **Un** dicitur **Aug.** **Tota** merces electorum est visio beatorum. ideo fortiter dimicauit. **Unde** Grego. **Consideratio** premium minuit vim flagelli. **Quarto** habuit gratiam auxilium. quod vidit iesum stantem et in sui adiutorium preparatum. **Id** vidit eum stantem non sedentem. nam stare ut dicit glosa recte est pugnare. **Un** dicitur **Aug.** in ser. bodierno.

**Hoc** munimine regio sepe nullo latens est ab aduersario superatus. **Un** potuit dicere illud ps. **Auxilium** meum a domino qui fecit celum et terram. **Quinto** habuit grande et forte refugium ipsum celum. ideo dicitur. **Ecce** video celos apertos ad quod celus introiuit. **Un** canit ecclesia. **Stephanus** vidit celos apertos vidit et introiuit. beatus homo cui celi patebant. **Ista** sunt arma quibus Stephanus vincebat. **Un** dicitur **Aug.** in sermo. **bodierno.** **Miles** de tabernaculo corporis exiens triumphator migravit ad celos. **Sequitur** quod postquam Stephanus predicta dixisset. **Et** clamantes voce magna pertrunxerunt aures suas et imperium fecerunt unanimiter in eum. **Et** efficientes eum extra civitatem lapidabant. **Et** testes deposuerunt vestimenta sua secus pedes adolescentis qui vocabatur Saulus et lapidauerunt Stephanum inuocantem et dicentem. **Domine** iesu accipe spiritum meum. **Postquam** autem genuit clamavit voce magna dicens. **Domine** iesu ne statuas illis hoc peccatum. et cum hoc dixisset obdormiuit in domino. **Facta** est autem lapidatio eo anno qui dominus ascendit in primum mense augusti tertia die intrate. **Sancus** vero Gamaliel et Nicodemus qui erant per christianis in omnibus presbiteris iudeorum sepelierunt eum in agro ipsius Gamalielis et fecerunt planctum magnum super eum. **Et** facta est magna persecutio christianorum qui erant in iherusalem. quod occiso stephano uno de principalioribus quod apostoli elegerant pro misterio dei iudei alios



# Sermo

# ix

christianos ceperunt graviter persequi  
in tantum ut omnes christiani propter apostolos  
qui erant fortiores ceteris pro tota per-  
vincia iudeorum sunt dispersi. sicut  
dominus precepit. Si persecuti vos fue-  
rint in una civitate fugite in aliam.  
Et sic per quod sanctus stephanus ple-  
nus spiritu in hac charitate qua in-  
flamavit spiritum sanctum cor eius mor-  
tuus est pro christo et fortiter dimicavit  
contra iudeos et vincebat. Unde conue-  
nienter potest dicere cum christo illud Jo-  
hannis. Maiorem charitatem nemo ha-  
bet etc. Unde dicit Augustinus in sermone. Cha-  
ritas que precessit in rege ipsa sub-  
sequens effulsit in milite. Unde bene  
figurat nobis in ruben de quo dicit  
Salmista. Ruben primogenitus me-  
us. principium doloris mei post in-  
donis maior in impio. Ruben in-  
ter preterita videtur deum et bene significat  
sanctum stephanum qui in suis an-  
gustijs vidit filium dei in gloria preteritis  
tunc dixit. Ecce video celos apertos  
etc. Sicut enim ruben habuit tria  
privilegia pre ceteris. sic etiam sanctus  
stephanus. Primo ruben ha-  
buit privilegium primogeniti. ideo dicit  
Ruben primogenitus meus. Sic san-  
ctus stephanus habuit illud privile-  
gium quod inter christi electos primo ascen-  
sionem domini fuit primo in celo natus.  
Unde Augustinus in sermone. Fratres charissimi  
hesternam die celebravimus episcopalem  
regis nostri natalem. hodie celebramus  
militis passionem triumphalem. Veri  
christus est pro nobis panis inuolutus  
hodie stephanus ab eo est stola immor-  
talitatis indutus. Veri presepis an-  
gustia christum portavit infantem. hodie

die immensitas celi suscepit stepha-  
num triumphantes. Ideo bene nos  
inuat a christo primogenitus meus.  
Unde dicit stephanus. per bonum mar-  
tyrem. id est primum martyrem. Et ideo  
propter suum martyrium quo mor-  
tuus est mundo. natus est in celo.  
Unde Augustinus in sermone. Natus  
est christus in terris ut stephanus  
nasceretur in celis. Ideo obitus san-  
ctorum non mors sed natale voca-  
tur. Unde dicit Isaias. vij. quod dixit.  
Domine iesu christe suscipe spiritum  
meum. hoc est quod intravit gloriam  
dei et natus est in celo. Unde legi-  
tur de sancto Ambrosio. Requi. ante  
in sermone de sancto Ambrosio.  
Unde Isaias. Mortui enim estis  
seculum mundo et vita vestra abscon-  
dita est cum christo in deo. seculum in  
quo et cum quo vivitis eternali-  
ter in gloria. Exemplum de san-  
cta Agnete. Require in sermone  
Agnetis. Unde hoc figurat nobis  
bis Apocalypsis. xij. quod Iohannes dixit  
Ego iohannes vidi civitatem san-  
ctam hierusalem novam descendē-  
tem de celo a deo paratam sicut  
sponsam ornatam viro suo et au-  
diuit vocem magnam de throno di-  
centem. Ecce tabernaculum dei cum  
hominibus et habitabit cum eis sci-  
licet ipse deus. Et absterget om-  
nem lachrymam ab oculis eorum  
et mors ultra non erit etc. Hoc co-  
gnovit sapiens in spiritu sancto cum  
dicit. Proverb. xij. Sperat in mor-  
te sua. quasi diceret. pro-  
pter predicta. unde Bernardus in epistola dicit  
f. 2



## De sancto

## Stephano

**B**ona mors iusti p[ro]pter regem. melior p[ro]pter nouitatem. optima p[ro]pter securitatem. vñ Apoc. xiiij. Audiui vocem de celo dicentem mihi. scribe beati mortui q[ui] in domino moriunt. Ammodo iam dicit sp[iritu]s vt requi. a labo. suis. **R**ubens habuit p[ri]uilegiu[m] q[uo]d fuit p[ri]ncipiu[m] doloris. ideo d[icitu]r Ruben p[ri]ncipiu[m] doloris mei. i. p[ri]m[us] q[uo]d fuit filius xp[isto] in passiōe fm aliq[ui]s p[er]ditiones. Nam dicit glosa. xp[istu]s extra portaz parit. stephan[us] extra ciuitatē lapidat. Ideo d[icitu]r Añcien tes cū extra ciuitatē lapidabant. Abrius ait tanq[ua]m filius. Pater in man[us] tuas cōmēdo sp[iritu]m meū. Stephan[us] tanq[ua]m seru[us] dixit. Dñe ne statuas. i. reputes illis b[ea]t[us] p[ec]catu[m]. Vñ sicut p[ro]pter p[re]dicat[i]onē. Petri fuerūt octo milia hominū p[er]uersi qui fuerūt infideles. vt habetur Act. ij. z. iij. Sic p[ro]pter o[mn]i[n]em stephani fuerūt etia[m] aliqui cōuersi. Vñ dicit Aug[ustinus]. in f[er]mone Ipsa sancta charitas que erat in stephano desiderauit orando acquirere q[uo]s nequiu[it] moriēdo cōuertere. Nam ipse vt sup[er] dictum est cū omni fiducia arguebat eos z libent[er] eos cōuertisset. q[ui] tñ i sua malicia p[er]durabāt ac eum lapidabant. p[er] quib[us] tñ ipse non cessauit orare. Vñ Aug[ustinus] in ser[mon]e. Per charitate[m] dei arguebat errātes vt cor rigerent. p[er] charitatē p[er] lapidantib[us] orabat ne punirent. Vñ p[ro]pter o[mn]em sancti stephani f[er]mone doctores scilicet. Paulus fuit conuersus. Ipse em[en] specialit[er] p[ro] eo do-

minum rogauit. Quis fuerat n[on] mis seuiēs z crudelis in lapidat[i]one ei[us]. Sed b[ea]t[us] ideo. Nā dicunt doctores q[uo]d q[ui]cunq[ue] in antiq[ui] le/ge puto mosayca inueniebāt p[ro]p[ter] p[re] alijs subtilioris ingenij illi specialit[er] reservabāt vñ iudeo no mine Gamaliel q[ui] illos i lege mosayca instrueret. Nōdo stephan[us] z paul[us] fuerūt assignati huic gamalieli. q[uo]d fuerūt ingeniosi. et sic fuerūt sacri socij in synagoga. Stephan[us] aut[em] multu[m] p[re]fecit in lege siue in fide catholica z a q[ui]cunq[ue] poterat informari solerter audiuit z retinuit. Paulus v[er]o in lege iudaica. Et iō stephan[us] fuit exosus a paulo. quap[ro]pter cū stephan[us] lapidaret saulus. q[uo]d iuuenis erat nō hās p[re]tatem. p[ro]p[ter] di sanctu[m] stephanu[m] omniū lapidat[i]um vestes seruauit. vt sic mori sue causa fieret. S[ed] stephan[us] p[re]s[ent]is sp[iritu]s i[n]fecto g[ra]tia z charitate me mor societate singularit[er] dñm pro saulo exorauit z exaudie[re] est. Vñ Aug[ustinus] in f[er]mone. Saulu[m] crudelit[er] seuientem quē habuit in terra p[er]secutorē in celo meruit h[ab]ere cōsortem. sequit[ur]. Adiu[n]ct[us] est ita q[uo]d saulus stephano z fact[us] est agnus ex lupo. Ecce nūc paulus cū stephano regnat z exultat adiut[us] o[mn]iū bus stephani. Ecce quō o[mn]i stephani fuit utilis saulo q[uo]d sic p[ro]pter suā o[mn]em fuit p[er]uersus cum tñ fuit maxim[us] p[er]secutor christianor[um]. Vñ dicit Aug[ustinus]. Si stephan[us] non orasset hodie eccl[esi]a paulu[m] nō haberet. At ideo mgr li. ij. dis. xxxi.

*Persecuti*  
*50*



# Bermo

# it

**I**deo monemur orare p inimicis nostris nolentibus pie viuere vt deus operetur in eis velle. **3** **T**ertio Ruben habuit privilegium primo geniti. i. duplicem substantiam. Ideo dicitur pater in donis maior i impio. Sic sanctus Stephanus habuit privilegium quod fuit primus inter omnes martyres celestibus donis ditatus. Unde canit ecclesia. Quam saluator noster dignatus est p omnibus pati hanc mortem primum ille reddidit saluatori. id est triumphat in celis coronatus. Unde bene dicit Stephanus. i. coronatus. Nam Stephanus grece dicitur latine corona quam meruit p passiones suas. Unde Augustinus in sermone. Stephanus vt meruisset nominis sui coronam accipere. charitatem p armis habebat et p ipsam vbiq; vincebat. Unde nota dumque triplici corona Stephanus in celo est coronatus. Primo habet coronam roseam in quantum fuit martyr. Hanc coronam promissit dominus. Apoc. ii. dicens. Esto fidelis vsque ad mortem et dabo tibi coronam vite. Illam coronam recepit hodie sanctus Stephanus propter suum martyrium. Unde Augustinus in sermone. Veri rex noster trabea. i. vultu carnalis induitur de aula vteri vernali egrediens. Unde die miles d tabernaculo corporis exiens ascendit ad celos sanguine coronatus. Secundo habet coronam gemmatam in quantum fuit purus et sanctus. Unde dicit de eo Anselmus i orationibus. Stephanus autem hic in terris posuit tanta luce sanctitatis replenduit. vt venerabilis vultus eius angelica dignitate fulgeret. Unde dicit. Act. vi. Et inuictes

eum omnes qui sedebant in consilio viderunt faciem eius tamquam faciem angelicam stantis inter illos. id est coronatus est corona gemmata. Nam sicut lapideus preciosus habet claritatem. sic Stephanus propter puram vitam habuit angelicum vultum. Unde psalmus. Posuisti domine super caput eius coronam. Tercio habet coronam auream in quantum fuit plenarius diuina claritate que omnia operata est in eo. nam sicut aurum est ductibile sic sanctus Stephanus fuit ductibilis in omnibus aduersitatibus et in nullo resistebat. Unde Augustinus i sermone. Charitas in stephano superperauit seuitiam iudeorum. id est meruit possidere regnum celorum. Unde ecclesiasticus. xlv. Corona aurea super mitram eius expressa signo sanctitatis. gloria honoris et opus virtutis. Quare merito dicit Stephanus. i. coronatus. **4** **T**ertio spiritus sanctus operatur miracula p illum in quo est. Unde dicit. Lu. xlii. quod christus promissit discipulis suis spiritum sanctum ad faciendum miracula dei. Vos inquit sedete in ciuitate donec induamini virtute ex alto. i. spiritus sancto. vnde tanta virtutem spiritus sanctus eis infudit quod poterant infirmos curare. mortuos suscitare. et plura alia. Ideo dixit christus Job. xlii. Qui credit in me opera que ego facio ipse faciet. Ecce si fuit sanctus Stephanus plenus spiritus sancto vt faceret miracula. Unde dicit. Act. vi. Stephanus autem plenus gratia et fortitudine faciebat signa et prodigia magna in populo. vnde primo sanabat infirmos. Nam Augustinus refert in libro de ciuitate dei. quendam matronam cuius



## **I** De sancto Stephano

diu infirmitatē grauissimā pate/  
ret z inlta adhiberet remedia q̄b/  
tū nō sanabat tādē quēdā iudeuz  
ꝑsuluīt q̄ ei annulū cū quodā la/  
pide tribuit vt eū cū zona ad col/  
lum cingeret vt ex tute illi⁹ lapi/  
dis sanitatē recipet. Cum autē b/  
sibi nihil valere ꝑspiceret tunc ad  
eccliam sci stephani ꝑperauit et ꝑ  
sua salute eū rogauit. tunc subito  
anulus cū zona in terrā resiliit et  
ꝑfectā sanitatē recepit. Idem re/  
fert Aug⁹. q̄ flores sup altare san/  
cti stephani ponebant z inde ab/  
laci sup infirmos ponebant z ita  
tim curabant. Ipsi etiā flores vt  
refert Aug⁹. vt supra de altari sci  
stephani sumpti cuiusdā mulier/  
cece sūt oculis impositi z illa ꝑti/  
nue lumē recepit. Refert ḡ in eo/  
dem libro q̄ cū vir qdam ꝑmari⁹  
ciuitatē noīe marcialis infidelis  
esset z nequaquā cōuerſi veller cuz  
tū plurimū egroraret. gener su⁹ fi/  
delis ad eccliam sci stephani ve/  
nit z de floribz ipsius q̄ sup altare  
erāt accipiēs ad caput focii ip̄os  
flores latē posuit. Sup quos  
cuz ille obdormiūset. ꝑtinus āte  
diluculū clamauit vt ad ep̄m mit/  
teretur. Cū autē ep̄s abesset sacer/  
dos ad eum venit et ip̄m cum se/  
credere diceret baptizauit. h̄ quā  
diu vixit sp̄ in ore habuit verbum  
Iesu accipe spiritū meū. cuz tamē  
hec verba vltima fuisse sancti ste/  
phani nesciret. Idē refert Aug⁹.  
q̄ erat quedā nobilis matrona  
apud cesareā que habuit decē pu/  
eros quoz septē mares z tres fe

mine fuisse perhibentur. Quadā  
autē vice dum mater ab eis offen/  
ditur ipsa pueris maledictionē  
imprecat ira q̄ pueri tremorē mē/  
brorūz incurrerūt. qui suoz ciui/  
um oculos nō ferentes ꝑ totum  
mundū vagari ceperunt. Quoz  
duo frater z soror ꝑponiā venerūt  
z eccliam sancti stephani intra/  
uerūt z ante altare sancti stepha/  
ni se in ofonibz ꝑstrauerūt et ꝑse/  
ctam sanitatem receperūt. q̄ ibi/  
dem sancto ep̄o aug. omnia ꝑor/  
dinez narrauerūt. Secūdo fecit  
miracula qz mortuos resuscita/  
uit. Cū refert aug⁹. q̄ cū quedā  
mulier eēt mortua ihoēs tunicā  
illius in eccliam sancti stephani  
portauerūt sup altare posuerūt  
z postea posuerūt sup corpus de/  
functē que ꝑtinus sana surrexit.  
Et dicit Aug⁹. beatū stephanū in  
numeris miraculis claruisse et sex  
mortuos suscitasse. Tercio facta  
sunt ꝑ eum z ꝑpter eū diuersa mi/  
racula. Nam angeli sup eum can/  
tauerūt. demones clamauerunt  
mortui eū in reuerētia habuerūt.  
Cū legiſ q̄ Alexander senator cū  
vxoze hierlm adijt z sacro stepha/  
no ibidem oratoriū ꝑstruxit. z ꝑ  
obitum suū se iuxta corp⁹ stepha/  
ni sepeliri iussit. Euolutis igit se/  
ptem annis Iuliana vxor ei⁹ vo/  
lens in patriam redire corp⁹ viri  
sui voluit secum deferre z ignora/  
bat qd eēt locus viri sui vel san/  
cti stephani. z amplexata est cor/  
pus sancti stephani. Sic dū cor/  
pus viri sui putauit accipere ca/



# Sermo

℞

fu corp<sup>9</sup> sancti stephani accepit. Cum aut<sup>em</sup> nauem cū corpe cōscen-  
disset vt cōstantinopolim trans-  
fretaret hymni angelici audiunt.  
et demones clamabāt in aere. ser-  
uus dei venit qui lapidatus est  
ab impijs iudeis et suscitauerunt  
tempestates q<sup>ue</sup> nauem naufragiū  
nimis timerēt stephano inuoca-  
to continuo apparuit eis dicens.  
Ego sum nolite timere. Statim  
trāquillitas facta ē. Postmodū  
vero cū de cōstantinopoli romam  
duceret vt iuxta sanctū Lauren-  
tium sepeliret vox angelica in ae-  
re audita est dicens. O felix roma  
que corpus laurētij hispani. et cor-  
pus stephani hierosolimitani tā  
glōiosa pignora vno claudis man-  
soleo. Et cū volebāt eū in vna alia  
ecclia tumulare demon q<sup>ui</sup> p<sup>ro</sup>p<sup>ter</sup> ad-  
uentū sancti stephani defilia The-  
odosij exiuit. sicut legi<sup>t</sup> q<sup>uod</sup> demon  
p<sup>ro</sup> filiam theodosij clamauit dicēs  
Nisi stephanus romā venerit nō  
eribo. et sic adueniēte stephano ex-  
iuit. Tū cum in alia ecclia vellēt  
eum sepelire clamauit demon di-  
cens. Frustra laborat<sup>is</sup> q<sup>uia</sup> nō h<sup>ab</sup>et  
apud frēm suū laurentiū sedē ele-  
git. Et cum sepulchrū scī lauren-  
tij fuit apertū mor. Laurenti<sup>9</sup> in  
lacus se vertit et mediū sepulchrū  
scō stephano reliquit. Et sic pat<sup>er</sup>  
ergo etc.

De sancto Iohanne.

Sermo. x.

**I**c ē disci-  
pulus quē diligebat ie-

sus Jo. vi. **N**otate charissimi. di-  
cit Aristo. q<sup>uod</sup> amicitia est beniuo-  
lencia mutuo. Cum igit<sup>ur</sup> scūs Jo-  
hannes xpm intime dilexit. id eū  
iesus econtra dilexit. quare bñ d<sup>icit</sup>  
**H**ic est discipulus etc. Vel sic dic<sup>it</sup>  
**I**sidorus de sūmo bono lib. iij. ca.  
xxvij. q<sup>uod</sup> amicitia ē aio<sup>rum</sup> societas  
Cum igit<sup>ur</sup> iohānes in vera chari-  
tate animi fuit xpo cōiunctus et  
xpus sibi in amicabile familiari-  
tate. ideo bñ d<sup>icit</sup> **H**ic est discipul<sup>us</sup>.  
In quib<sup>us</sup> v<sup>er</sup>bis duo norant. Pri-  
mū est singular<sup>is</sup> familiaritas san-  
cti iohānis circa xpm cū d<sup>icit</sup> **H**ic  
est discipulus. Secūdu<sup>m</sup> est diui-  
nalis amicitia cū cōcluditur  
quēdā i<sup>er</sup>usalem. **N** Dico p<sup>ri</sup>mo q<sup>uod</sup>  
norat singularis familiaritas io-  
hannis ad xpm. q<sup>uod</sup> ostendit tri-  
pliciter. Primo ex cōsanguinitate  
secūdo ex puritate. tertio ex sin-  
cere charitate. Dico p<sup>ri</sup>mo q<sup>uod</sup> singu-  
lar<sup>is</sup> familiaritas iohānis ad xpm  
ostendit ex cōsanguinitate. Solēt  
cōsanguinei inter se naturaliter  
habere mutuā familiaritatem q<sup>uia</sup>  
natalis inclinatio iducit ad hoc.  
Sic scūs iohānes merito habuit  
familiaritatē ad xpm p<sup>ro</sup>pter cōsan-  
guinitatē. Nam d<sup>icit</sup> q<sup>uod</sup> fuit p<sup>ro</sup>paga-  
tus de inclita radice velle sic xps  
ex p<sup>re</sup>scē Anne ex q<sup>ui</sup> p<sup>re</sup>cesserūt tres  
preciosissimi rami. q<sup>uia</sup> ipsa genuit  
tres marias. Anna em<sup>in</sup> hūit tres  
viros. Req<sup>ui</sup> in nati. marie. Tū de  
scā Anna bñ d<sup>icit</sup> illō **M**at. vij. **O**is  
arbor bōa fruct<sup>us</sup> bonos fac<sup>it</sup> q<sup>uia</sup> isti  
fuerūt scī et cōsanguinei xpi. vñ dice-  
re p<sup>ro</sup>p<sup>ter</sup> illō **I**er. xvij. sic ap<sup>osto</sup>ls dicit<sup>ur</sup>.



## De sancto

**I**psi? em genus sum? **Et** io scus iohes. ppter ista p sanguinitate cin? adhefit xpo qd ceteri apli. z fuit ei familiar? **Petrus** em z andreas fuerut in etate maior qd iohanes qn vocari fuerut a xpo. **Sz** ioha/ nes in etate florida reliquit mun dum z sequebat xpm. etia in ad/ uersitatibz. **Un dz Mar. xiiij.** q tpe passionis discipuli relinque/ res eu oes fugerut. **Adolesces** aut qdam sequebat eum. **Ecce** quo in etate florida in qua difficillimu e relinquere mudu eo q tnc maxie vigent passiones. vnde **Tren. ij.** **Bonu** erit viro cu portauerit iu/ gum ab adolescencia sua. **Un ioha/ nes** bn pot dicere ad xpm illud. **j.** **Re. xiiij.** qd dixit adolescens ad io/ natham. **Fac** oia que placent aio tuo. **Perge** quo cupis z ero tecu vbicunqz voluer. **Un dz Mar. iij.** q **Iesus** ambulans iuxta mare ga/ lilee vidit duos frs iacobu zebe/ dei z iohem frim eius in navi cu zebedeo patre eoz z vocauit eos **Illi** aut statim relicti reti bz pfe/ securi sunt eum. **¶** **Secundo** dico q singular? familiaritas io/ bannis ad xpm ondit ex puritate **Nam** ipsa puritas z vginitas est multu familiar? xpo. **vn dz Apo. xiiij.** **Virgines** em sunt z sequunt agnu quocunqz ierit. **Et** ronez assi/ gnar **Bern.** dicens. **Diuina** sapia e candor luc? etne. z candida opor tet esse aiam in qua sedem elegerit. **Terre** hac puritate habuit san ctus iohes. nam purus vgo fuit **Un** dicit **Breg.** q special? proga/

## Johanne

tiua. (eyn besunder vor gab) casti/ tatis fecerat eu dignu q ipse vir/ go elect? est a xpo z virgo in eunz pmanfit. **Et** est notandu q in ve/ teri tel. fuerut tres comendati p/ pter vrginitate z puritatez. **Pril/ mus** fuit **Abel** que occidit **Cayn** frater su. **Istius** vginitas come/ dat qz in etate florida obseruata. et cu esset iuuenis in pncipio mu/ di. **Secundus** fuit. **hieremias** fuit in vtero sanctificat? z postea a cor/ ruptione fuar. **Et isti?** vginitas comendat. qz diuinitus ordinata. dicete ei dno **Diere. xj.** **No** acci/ pies vxore z no erut tibi filij z fi/ lie. **Tertio** fuit **daniel** q fuit ab in/ fantia pincerissim? **Et isti?** virgi/ nitas fuit comedata. qz fuit diui/ nis reuelationibz munita. eo q ei datum fuerat intelligere oia ge/ nera visionu. **Ite** tribz modis fuit comedata vginitas sancti ioha/ nis. **Naz** pmo comendat qz i eta/ te florida obseruata est. **Secundo** comendat. qz sic hieremias a deo fuit a corruptione seruat. ita ioha/ nes. **Nam** quis fuerat in matru/ monio desponsatus. z cui? nuptie credunt fuisse in qbo dñs aqua in vinu mutauit. z sponsaz ibi fuisse maria magdalenā. **Igit** xps de q nunqz alibi legit in fuisse nuptijs vocauit eu a nuptijs z no pmisit euz in nuptijs pmanere. z sic ma/ ria fuit quersa qn sponsus fuit si/ bi ablatu. **Un** **Diero.** sup iohes in plogo dicit q postqz iohannes a xpo fuit vocatus z i nimonio desponsat. tn de illis nuptijs a



# ¶ Berino

✠

3 xpo sine corruptione fuit tractus.  
Tertio commendat. nam sicut vgi-  
nitas danielis commendat ex eo  
q fuit ab infantia p̄tinentissimus  
z diuinis reuelatiōibz munita cū  
dātū ei erat intelligere oīa gene-  
ra visionum. ita vginitas sancti  
iobānis ab infantia fuit abundan-  
ter diuinis reuelatiōibz munita.  
cum de⁹ sibi multa reuelauit. vt  
ptz in Apoc. Et ideo iohes ppter  
vginitatē suāz fuit xpo multū fa-  
miliaris. Un̄ in signū hui⁹ fami-  
liaritatis ppter vginitatē cōmēda-  
uit xpus scō iobāni suā dilectissimā  
matrē que ē exemplar toti⁹  
vginitatis. z nō tanq̄ alieno nec  
tanq̄ cognato nec seruo. s; tanq̄  
filio adoptiuo. ¶ Xpus nanqz  
in hac vita qnqz possedit. s. corp⁹.  
āiam. modicā t̄palem subām. ec-  
clesiam z suā dilectā matrē. Cor-  
pus cōmēdauit nicodemō. āiāz  
patri dicēs. Pater in man⁹ tuas  
cōmēdo spūm meū. T̄palem sub-  
stantiā inde. ideo dicit q iudas por-  
tauit loculū. Ecclesiaz petro dicēs.  
Pascē oues meas. Matrē x̄o di-  
lectam iobāni. Un̄ dicit Jo. xix. q cū  
vidisset iesus matrēz discipulum  
stantē iuxta crucē dixit m̄i. Mu-  
lier ecce fili⁹ tu⁹. In h̄ fm docto-  
res cōmēdauit sibi matrē. nam  
vginis solatiū fuit diminutū. Le-  
git q romani orbatz litteris inue-  
nerit adoptiōe liberorū eis i so-  
latium. ita xps in solatiū matris  
sue amittent. filiū suū naturalem  
in crucis morte dedit ei filiū hunc  
adoptiuū. Ideo deinde dicit disci-

pulo. Ecce m̄ tua. sibi loco sui in-  
stituit sanctū iohēz vt custodiret  
matrē. ideo dicit q ex illa hora acce-  
pit eam discipulus in sua. s. cui o-  
dia. vñ canit ecclesia. Virgo elect⁹  
est a dño ac int̄ ceteros magis di-  
lectus cui xps in cruce matrē vir-  
gini cōmēdauit. ¶ Tertio di-  
co q singulari familiaritas osten-  
dit ex sincera charitate. Ipse enīz  
xpm plus ceteris diligebat. qz ince-  
pit in cruce tenera. s. in adolescen-  
tia que est p̄nior ad ardentē amo-  
rem. Un̄ ppter sincerā charitatēz  
hortat oēs ad diligendū deū. Un̄  
dicit. 1. Jo. iij. Nos q diligamus  
deū. qm de⁹ por dilexit nos. Cer-  
te hanc familiarē charitatem ad  
xpm hūit iohes. qd ostēdit tripli-  
ci signo. Primū signū fuit frequē  
locutio. Nam fm testimoniū xpi  
Lu. xj. z Matthe. xij. Et abundan-  
tia cordis os loquit̄. hinc ē q san-  
ctus iohes maxime loquebat̄ de  
dilectione xpi. vt ptz in suis cano-  
nicis z euāgelijis. qz oēs suas ad-  
monitiones et p̄cepta pcludit de  
dilectione dei. Un̄ legit̄ in eius le-  
genda z sc̄is Hiero. testat̄ q cum  
sc̄tūs iohānes vsqz ad senectutēz  
ephesi moraret̄ z vir int̄ man⁹ di-  
scipuloz ad ecclesiam deferret̄ nec  
iam plura verba dicere posset. ad  
quēlibet passum dixit hec verba.  
Filii diligite alterutrū. Tandē  
frēs q cum eo erāt admirantes q  
semp eadē repeteret. Un̄ dixerūt  
ei. Quid est p̄ q rotiens eadē lo-  
queris z multiplicas vba de di-  
lectiōe dei. R̄ndit. Idcirco roties



## De sancto

## Johanne

2  
repliko. qz si solam dilectionē habuerim<sup>9</sup> sufficit. **E**cce qz familia ris fuit. **U**n dicit. **J. Jo. iij.** Deus charitas est z q manet zc. Scdm signū est grauis offensio. **N**ā qzto quis aliū plus diligit. tanto am/ plus offendit ex ei<sup>9</sup> iniuria. **U**n dicit **Tulli<sup>9</sup>** in li. de amicitijs q amicitia est in rebo honestis idem velle z idēz nolle cū amico. **C**erte sic fecit scūs iohānes. qz ipse non poterat sustinere iniuriātes xpo. **U**n legit in hystoria ecclesiastica q cū iohānes apud ephesus balnea grā lauandi intrasset. z ibidē che/ rintuz hereticū vidisset. inde pri/ nus exiit di. **F**ugiamus hīnc ne spelunce sup nos cadāt in qbo la uat cherine<sup>9</sup> veritat<sup>9</sup> inimic<sup>9</sup> zc. **U**n etiā **Lu. ix.** dixit cū fratre suo z samaritanos q recusabāt xpm recipere. vis dicim<sup>9</sup> vt descendat ignis de celo z deuoret eos sicut helyas fecit. **R**eq. in ser. de sancta **Katherina** quasi in fi. **T**ertiu si/ gnū est firma adhesio. **N**ā dr<sup>9</sup> **Pro uerb. xviij.** **O**i tpe diligit q amic<sup>9</sup> ē q. d. Insepabilē adheret illi qd di ligat. **C**erte h fecit scūs iohānes. **N**āz eū nemo poterat a xpi chari/ tate auertere. **U**n legit q p<sup>9</sup> pen/ thecosten dimisit aplis iohes ē in asyā. pfectus vbi xpm suū dile/ ctum pdicauit ac multas ecclesias ibi fabricauit. **D**omician<sup>9</sup> g impa/ tor q sequebat xpianos intelligēs ei<sup>9</sup> samā volens eū a xpi dilectio ne auertere vt sic ab ei<sup>9</sup> pdicatiōe cessaret pphendit eū. **I**ohes vero rudit. **O**bedire oportet mag<sup>9</sup> deo qz

boibz. **I**deo nec xpm dñm meū negabō. nec a pdicatiōe nois ei<sup>9</sup> quiescā donec psumē cursum mi/ nisterij mei qd suscepi. ad cur<sup>9</sup> res/ ponsionē mor<sup>9</sup> pconsul iussit eū velut rebellē cesari in doliū seruē tis olei mitti z mergi añ porā la/ tinam. ille aut illeus exiuit qz di lectio quā ad xpm habuit ignem olei in eo extinxit. **V**idēs aut im/ pator q nec sic a pdicatiōe cessa/ ret. nec euz a xpo auertere posset tūc pcepit eū in exiliū duci i insu/ lam que dr parthmos. in q insula apocalipsiz quā ei dñs reuelauit manu sua pscriptit. **D**omicianus aut eodē anno q iussit sanctū io/ hannē exulari ppter nimia crude litatē suā a senatu romano inter/ fectus est. **E**t que deo cura fuit de aplo suo ex toti<sup>9</sup> senatus cōsultu diffinitū est b vt qcqd domician<sup>9</sup> fieri voluit cessaret. **H**inc factū ē q scūs iohānes q volūtatē domi/ ciani cū iniuria fuerat deportat<sup>9</sup> in insulā cū honore ephesū remearet. **O**ccurrat aut illi oīs pplus viro/ rum z mulierū exultātes z dicen/ tes. **B**ndict<sup>9</sup> q venit in noie dñi. **A**uz aut ingrederet ciuitatē dru/ sianā que semp eū secuta fuerat. z aduentū ei<sup>9</sup> multū desiderauit efferebat mortua. **T**ūc scūs iohā nes vidit flentes penes z paupe res z viduas simul euz orphanis clamātes z dicētes. **S**ancte iohā nes ap<sup>9</sup> dei ecce drusianā efferi/ mus mortuā que semp tuis mo/ nitis obrepans nos oēs alebat ser uiens deo in castitate z būilitate

Legē



**B**ermo

z q̄tīde desiderauit red itū tuum  
dicēs. **S**i videam aplm dei ante  
q̄ moriar. **E**cce venisti z te videre  
nō potuit. **T**ūc iussit ferretū de /  
poni z corā omnibz resoluī corp⁹  
eius di. **D**ñs me⁹ iesus xp̄s susci-  
tet te drusiana, surgez pedibz tuis  
reuertere in domū tuā z p̄para mī  
hi refectionē. **S**tatimq; illa sur-  
rerit z cepit ire sollicita de iussio-  
ne apli. ita vt videret ipsi drusia //  
ne quasi nō de morte sz de somno  
eaz suscitasset. **F**act⁹ ē autē clamor  
pplī p tres horas dicens. **U**n est  
de⁹ quē p̄dicat iohes vere vn⁹ est  
dñs iesus xp̄s. **E**t sic parz firma  
adhesio sci io. ad xp̄m. q̄re hñ fuit  
sibi familiaris. **N**ā dicit ap̄lus. j.  
**L**oz. vi. **Q**ui adheret dño vnus  
spūs est cū eo. **E**cce q̄s familiaris  
fuit. **U**n in signū hui⁹ dicit xp̄s  
discipul⁹ suis **Jo. xij.** **I**n b̄ cogno-  
scent oēs qz discipuli mei est⁹ si di-  
lectionē habuerit ad inuicē. **U**n  
**Aug⁹.** **D**ilectio est certuz signū q̄  
discernit filij dei a filijs diaboli  
Un⁹ ad **Ro. xij.** **Q**uis p̄t nos se-  
pa. a cha. dei zc. **S**ecūdo p̄n-  
cipalit̄ dico q̄ in v̄bis p̄missis no-  
tat̄ diuinal⁹ amicitias xp̄i ad  
iohēm cū d̄r. quē diligebat iesus.  
**A**irca qd̄ nota nduz q̄ q̄uis dñs  
diligat oēs eū diligētes. sicut dicit  
**Prover. xij.** **E**go diligētes me di-  
ligo. tñ sp̄ali amoze dilexit iohā //  
nem sup alios z maiora signa di-  
lectionis z familiaritatis ostēdit ei  
**E**t idō d̄r dñi gra. q̄si dño ḡtiosus  
**U**n adducat figura de **Gen. xlij**  
vbi d̄r q̄ iacob h̄uit. xij. filios inf.  
quos minor iuenebat beniamin

et d illo lectura dicit q p tenerrime dilexit eū. Per iacob intelligitur xpūs. iō iacob interpretat sup plantator z significat xpm q sup plantauit diabolū generis hūani inimicū. Per filios iacob intelligunt. xij. apli in quos iohes fuit iunior q intelligit p beniamin q fuit iunior in filiis iacob magis dilectus. Un sicur beniamin vocat filius xru. ita iohānes fuit plenius xru. qre eū xps tenerrime dilexit. Un in sacro euāgelio q nō appellat discipulū quē dicit iesus. in q ostendit q xps sibi qnq fecit p alijs que sunt signa diuine dilectionis. Un pmo notat in sacro euāgelio discipulū quē diligebat iesus in cena dñi qñ diuisa eucharistia fuit instituta. Un dicit Jo. xij. Erat recubēs vn⁹ ex discip. ei⁹ in sinu iesu dis. quē diligebat. in q ostendit q sibi secreta reuelauit. Secdo i die pasceus qñ xps pendebat in cruce. Un dicit Jo. xij. Cū vidisset ihs matrē z dis. statē quē diligebat. In q ostendit q sibi ex singulari dilectione comisit matrem. z curā peccatorū ppter quos pendebat in cruce. Tercio in die resurrectionis. vñ dicit Jo. xx. Maria mag. venit ad petrū z aliū discip. quem amabat iesus. In q ostendit q sibi ex singulari dilectione comisit pdicare statū mōdi. scilicet falsitate z etne glie felicitatē. Quarto p resurrectionem qñ manifestauit se discipulū. Un dicit Jo. xx. q stante iesu in litore z discipulis stantibus in mari ceteris ipsum nō cognoscentibus. dixit discipul⁹ ille quē diligebat. petro.



## De sancto

**D**ñs est. in quo oñdit q̄ sibi ex sin-  
gulari dilectiōe fecit eū pbare mi-  
raculis fidē. **Q**uero in salutari vo-  
catione. **U**n̄ legit̄ **Jo. xv. q̄** xp̄us  
dixit ad **Petrū. seq̄re me. C**ouer-  
sus pe. vidit discipulū quē dīlī. i.e.  
sequēte. **I**n q̄ oñdit q̄ ex singula-  
ri dilectiōe xp̄s p se habuit curam  
de eo. vñ dīc̄ **Grego. q̄** p̄uilegio  
amoris p̄ceter a dño meruit ho-  
norari z vocari discipul⁹ quē dī.  
**I**esús. **D**ico p̄mo q̄ san. **Jo. ex sin-**  
gulari dilectiōe q̄ xp̄s eū dilexit  
noīat⁹ est dīf. quē dīlī. i.e. et b̄ in ce-  
na dñi cū dī **Jo. xij. Erat recubē.**  
vñ in q̄ oñdit q̄ sibi secreta reue-  
lauit q̄ nō nisi intimo amico s̄ re-  
uelanda. **U**n̄ nō tñ sibi reuelauit  
secreta in mūdo verūctā in celo.  
**U**n̄ bñ dī **Jo. qd̄** inter p̄tā in q̄ ē  
gr̄a dīuinorū secretorū. **S**̄ p̄mo  
em̄ reuelauit sibi secreta in mūdo  
qd̄ oñdit in trib⁹. **P**̄mo in ostēsi-  
one dñice trāsfīguratōis. **S**ic em̄  
p̄ncipes solēt nō nisi pauc⁹ z ma-  
xime familiarib⁹ facta occultissī-  
ma reuelare **S**ic xp̄s i dñica trāf-  
īguratōe nō admisit nisi tres dī-  
scipulos. quoz vñ fuit **Iohes** vt  
habet **Mat. xxij. q̄** iesus assūpsit  
petrū iacobū z iohēz z duxit illos  
in montē excelsū seorsuz z trāsfī-  
gurat⁹ est añ eos z resp̄lēdit fac-  
ies ei⁹ sicut sol. vestimēta ei⁹ facta  
sunt alba sic nīr. **E**t ecce apparuit  
illis moyses z helyas cū eo loquē-  
tes. necnō z vocē de celo audīue-  
rūt dicentē. **N**ic ē fili⁹ mē⁹ dilect⁹  
in q̄ mibi complacui. ip̄m audite.  
**Q**d̄ fuit ita magnū secretū sicut d̄

## Iohanne

**x**p̄o vñq̄ dictū v̄l factū fuit ita q̄  
esset fili⁹ dei. qd̄ fuit signū magne  
dilectōis. **U**n̄ dicit̄ **Jo. xv. I**az nō  
dico vos suos s̄z amicos. quēcū-  
q̄ audīuī a p̄re meo nota feci vo-  
bis. **S**c̄do in p̄dītor⁹ insinuatōe.  
**A**ū em̄ xp̄us cenauit cū discipul-  
suis dixit q̄ vñ⁹ ex eis eēt eū tra-  
diturus. **A**ūc libent̄ scīuissent qd̄  
fuisset dicētes. **N**ūq̄d ego suz dñe  
**I**pse vñ noluit eis dicere s̄z occul-  
te iohāni dixit. **U**n̄ dī **Joh. xij. q̄**  
ipse sup̄ pecc⁹ dñi i cena recubuit  
z **Petr⁹** annuit sibi vt ītrogaret  
xp̄m qd̄ esset eū traditur⁹. **T**unc  
iohēs dixit. **D**ñe qd̄ est q̄ te tradet  
tūc iesus submissa voce p̄dītorē p̄  
signū insinuauit. **C**ui ipse intin-  
ctus panē porrigeret ille esset t̄c.  
**T**ertio in passiōis īminēt⁹ p̄tri-  
statiōe. **S**icut em̄ p̄ncipes in cō-  
muni sūt dissimulātes z suas an-  
gustias solēt tñ maxime ei⁹ fami-  
liarib⁹ explicare ne tor⁹ populus  
diffidat. **S**ic xp̄s qñ īminētē pas-  
siōe cepit p̄tristari z mēt⁹ esse. z  
ne forte ceteri scandalizent̄ dum  
viderēt eū timere mortē recepit se-  
cuz maxime familiares. **U**n̄ dicit̄  
**Mat. xxvj. q̄** facta cena iuit cum  
discipulis suis in ortū z dum in-  
trasset ortū dixit eis. **S**edete h̄ do-  
nec vadaz illuc z orem. **E**t assum-  
pro petro iacobo z iohanne dixit  
eis. **T**rist⁹ est anima mea vsq̄ ad  
mortem. **S**ustinete hic z vigilare  
mecum. **S**c̄do reuelauit  
sibi secreta celestia qñ ipse sup̄  
pectus dñi in cena recubuit. **U**n̄  
dicit̄ **Grego. Q**uando in pectore



# Sermo

x

Iesu xpi recubuit. **S**ancta euangelij  
de ipso sacro fonte dñici pectoris  
portauit. **U**n fm doctores xpus  
ei soporē immisit dum sup pecc<sup>o</sup>  
eius recubuit. **N**am qñ aia est ab  
tracta ab exterioribz sensibz. tñc  
ad celestia est meli<sup>o</sup> disposita. **U**n  
dicit **Aug<sup>o</sup>** in li. de spū z anima.  
qñ aia debet calcare bona exte-  
riora. z ab interioribz ascēdere ad su-  
periora vbi inuenit summū bonū  
vñ **Isa. lx.** Videbis z afflues z mi-  
rabit<sup>o</sup> z dilatabit cor tuū. **S**ic san-  
ctus iohes fuit abstractus ab illo  
fonte ab exterioribz ad interiora.  
vbi ascendit z venit ad celestia se-  
creta. **U**n legit **Job. xxxij.** p som-  
nuz i visione nocturna qñ irruit  
sopor sup hoies z dormiūt. tunc  
instruit eos. **U**n in ista dormitio-  
ne aperuit iohi oculos mentales  
vt posset videre spūalia. sicut etiā  
dñi aperuisse oculos pueri mistri  
belisei vt videret angelos. vt ha-  
betur. **iii. Re. vi.** **L**unqz beliseus  
orasset ait. **D**ñe aperi oculos pue-  
ribz vt videat scz secreta. z ape-  
ruit dñs oculos pueri z vidit. **E**cce  
mōs plen<sup>o</sup> equoz z currū  
igneoz in circuitu belisei. sic scō  
iobāni fuerūt secreta celestia re-  
uelata. vt cerneret z alios p<sup>o</sup> mo-  
dum doceret. **U**n **Aug<sup>o</sup>** in omel.  
De fonte dñici pectoris solus bi-  
bit. sed ipse dñs euāgelij omnibz  
bibendū diffudit. cū ipse iohes di-  
cit. **j. Jo. j.** qd fuit ab initio z qd vi-  
dimus z audiui<sup>o</sup> et pspeximus  
oculis nris de verbo vite vob an-  
nūciamus vitam eternā que erat

apud patrem z aperuit nobis. et  
annūciam<sup>o</sup> vobis vt z vos socie-  
tatem habeat<sup>o</sup> nobiscū cum p<sup>re</sup> z  
filio ei<sup>o</sup> iesu xpo. **U**n ppter ista ce-  
lestia secreta que sic in altissimis  
videbat assimilabat<sup>o</sup> aquile volā-  
ti. sicut **Ezech. j.** in spū vidit cū dñc  
**Ezech. j.** Facies aquile desup ipso  
rum qtuor. **I**pse em vidit in spū  
ritu qtuor aīalia que eleuabant<sup>o</sup>  
a terra. z similitudo vult<sup>o</sup> quattuor  
aīalium fuit facies hoīs. facies le-  
onis. facies bouis. z facies aqū-  
le desup. **M**odo p faciez hoīs de-  
signat<sup>o</sup> sanct<sup>o</sup> **Mattheus** q descri-  
bit humanitatē christi. **P**er faciē  
leonis designat<sup>o</sup> **Marcus** q de-  
scribit regnum xpi. **P**er faciē bo-  
uis designat<sup>o</sup> **Lucas** qui describit  
sacerdotiū xpi. **P**er faciem vero  
aquile desup ipsoz quattuor de-  
signat<sup>o</sup> **Johes** qui describit diui-  
nitatem xpi. cum incipit euange-  
lium suū di. **I**n pncipio erat ver-  
bum zc. **U**n dicit **Chrys.** q sicut  
facies aquile sup faciem hoīs leo-  
nis z vituli ab ezechiele extollit.  
**S**ic scñs iohes euāge. omni ho-  
mini excepta maria in merito et  
p<sup>ri</sup>mo dignior compa<sup>o</sup>. **U**n ipse ē  
bñ illa aquila de qua **Ezech. xxiij.**  
**A**quila grandis magnaz alaruz  
venit ad libanum z tulit medullā  
cedri. **I**n qua auctoritate sanct<sup>o</sup>  
**Johes** cōmendat<sup>o</sup> tripl<sup>o</sup> z cōpa-  
rat<sup>o</sup> aquile ppter ei<sup>o</sup> 2 ditiones qz  
aquila habet que etiā iohānes ha-  
buit. **U**n **p<sup>ri</sup>mo** aquila hz exē-  
plaritatez suo volatu. nam docet  
suos pullos euolare. quare dicit<sup>o</sup>



## De sancto

## Johanne

**Deus. xxxij.** Sicut aquila puocans ad volandū pullos suos ⁊ super eos volitans. sic san. **Jo.** suo volatu exemplo ⁊ doctrina puocauit fideles ad volatum ꝑtemplatōis semp faciēs mentionē de sublimibus ⁊ de veritate fidei sine q̄ nūllus pōt saluari. teste **Arbanasio** dicēte. Quicūq; vult salu<sup>9</sup> esse añ oīa opus est vt te. ca. fi. 2c. **Certe** hūc volatū fidei ostendit ⁊ docuit **iobānes. j.** **Jo. v.** cum dicit. **Tres** sunt q̄ testimoniū dant ī celo. pat̄r x̄bum ⁊ spūs sanct<sup>9</sup>. ⁊ hi tres vnū sunt. **Vic** nota si placet quō fidez catholicā ꝑdicauit. iō ꝑcipat cū omnib; ꝑdicantib; ⁊ dicentib; veritatē. **Dicit** em̄ aplūs **Ephe. iij.** q̄ cū x̄pus ascēdit ī celū ipse dedit q̄sdam ap̄los. q̄sdam ꝑphetas alios euāgelistas. alios ac doctores ad ꝑsummationē scōꝝ ī op<sup>9</sup> mīsterij. donec occurrām<sup>9</sup> oēs ī vnitatē fidei. **Un** aplūs ofēdit q̄ tuor ordines ꝑncipales q̄s x̄pus dimisit ī ecclīa. **Prim<sup>9</sup>** ordo est ap̄loꝝ. ideo dīc dedit q̄sdā ap̄los qui articulos ⁊ veritatē fidei cōposuerūt. **Secūdu**s est ꝑphetarū qui veritatē fidei ꝑdixerūt. iō dicit q̄sdam ꝑphetas. **Terti<sup>9</sup>** ē euāgelistarū qui vitā x̄pi ꝑscripserūt. ideo dīc alios euāgelistas. **Quartus** est doctoꝝ q̄ veritatē fidei annūciauerūt. iō dicit alios doctores. **Isti** ordines ac gradus diuine dignitatē oēs ꝑcurrūt ī sancto **Johanne.** **Primo** em̄ fuit aplūs. **Nam** veritatē ī secūdo articulo fidei cōposuit que est de secūda ꝑ

sona ī diuinis. s. de filio dei cum dicit. **Et** ī telum x̄pm filius eius do. no. **Secūdo** fuit ꝑpheta. nam veritatē fidei ꝑdixit. vt ꝑꝑ in **Spō.** quē libꝝ cōposuit ī īnsula que dīc parthmos. **In** qua īnsula fuerūt ei quattuor ꝑncipalr reuelata q̄ conscripsit ⁊ ꝑdixit tanq̄ ꝑpheta. **Quorū** **primū** fuit cursus totius militantiē ecclīe vsq; ad finē. **Secūdu** fuit ordo iudicij ꝑsumanti. **Tertiū** fuit calamitas dānatorū eternaliter. **Quartū** fuit felicitas saluandorū. vt ꝑꝑ ꝑ ordinē inueniēti libꝝ. **Un** sicut scriptura sacra fuit ꝑ moysen īnchoata. ita ꝑ ipsū est cōsummata. **Ipsē** dicit **Apoē. vlti.** **Cōtestor** em̄ omni audienti x̄ba ꝑphetie libri hui<sup>9</sup>. **Si** quis apposuerit ad hec apponet de<sup>9</sup> sup illum plaga s̄scriptas ī libro isto. **Et** si q̄s dīminuerit de x̄bis ꝑphetie hui<sup>9</sup> lī auferet deus ꝑtem ei<sup>9</sup> de libro vite ⁊ de ciuitate sancta. **Tertio** fuit euāgelista. nam vitā x̄pi ī euāgelio conscripsit. **Quarto** fuit doctor sic paulūs qui veritatē fidei ꝑdicauit et scripsit. **Sic** ipse veritatē fidei ī eplīs ⁊ ꝑdicationib; mysteriū sancte trinitatē euidentē ꝑ oib; alijs exp̄ssit. ecce 2c. **Un** **Aug<sup>9</sup>.** **Sapia** dei ī cor hominis nō ascendit. s̄ em̄ ī cor eius ascendit. hoc em̄ nō īnq̄strum hō erat. sed īnq̄strū angelus esse cepit ītrauit ī cām carnarū. **X.** **Secūdo** aquila h̄z claritatem ī suo aspectu. **Nā** vt dīc **Dionysius** ī angelica hierarchia. ca. j. **Vidit** ocul<sup>9</sup> mentalib; ī som



# **Bermo**

**x**

no deum p essentia z solem diuinitatis. Ad bñ ostendit **Joh. j.** cū dicit **Uidim** glām ei⁹ quasi vni geniti a patre. Ecce apte et clare fuit sibi reuelatū mysteriū eterne generationis quā nullus pōt cognoscere sine terminio suo. termin⁹ aut istī⁹ generationis est ipsa dei tas. Et sic videt q sibi reuelata sit ipsa diuinitas. Sicut em paulus vidit in raptu essentia diuinā. sic vult **Aug.** dicere ad **Prossu** sup hoc vbo. **ij. Cor. xij.** Rapt⁹ est in paradysum. dicit em q sicut sancti vident in regno eterne beatitudis diuinā essentia. sic Paulus vidit in raptu aperta visione dei. Sicut etiā scūs **Johes** oculis mentalibz in somno vidit deū p essentia. vñ dicit **Aug.** Trinitas q summus bonū est purgatissimis mentibz cernit. sic isti duo sancti viderunt deū. Vñ dicit **Orige.** Paulus raptus est vsq ad tertiu celū **Johā** nes transiuit omne celum, Paulus raptus est in paradysu. **Johes** aut transiuit cor⁹ in deuz. Et alit iohānes nō poterat ascendere in deū nisi cor⁹ fieret deus. **¶** Perio aquila habet sublimitatē in volatu suo. Nam dicit **Aristo.** in li. de natura animalū q aquila alit⁹ volat ceteris auibz in sublimē z nificat in loc sublimibz z arduis. Vñ dicit **Joh. xxxij.** Ad pceptum tuū eleuabit aquila z in arduis ponet nidum suū. Sic scūs iohānes fuit eleuat⁹ ad sublimitatē diuinitat⁹ in p̄emplatione z posuit nidum suū in p̄sideratiōe tri-

nitatis. ideo vltra oēs scōs hui⁹ sit secreta diuinitatis. Ideo dicit **Ezech.** vbi sup. q aquila gradis magnaz alarū venit ad libanū z tulit medullā cedri. Mons libani significat thronū trinitatis ad quē venit iohānes in spū z tulit medullā cedri. i. diuinā generationē z secretū diuinitat⁹. p̄bere em mirabant q̄ ita familiar⁹ eēt deo q posset ei⁹ generationē enarrare. Sicut dicit **Isa. liij.** Generatio nez ei⁹ q̄ enarrabit. q. d. q trāscēdit humanū intellectū. Certe b̄ fecit scūs **Johes** dicēs. Verbū caro factū est. i. fili⁹ in diuinis q ē vbi patris. Ecce qualr intellexit diuinam essentia. Ideo dicit **Aug.** Si iohānes altius volasset cor⁹ mūdus eū cape nō potuisset. **¶** **Secūdo** scūs iohānes notat⁹ est discipulus quē diligebat iesus. z b̄ in die pascue qñ xps pependit in cruce. sicut dicit **Jo. xix.** Cum vidisset iesus matrē z discipulū itātem quē diligebat. in q̄ oñdit q sibi ex singulari dilectione cōmisit sibi matrē tanq̄ suo dilecto z fili deli amico. Re. añ **R.** in b̄ ser. **¶** sic. In q̄ oñdit q cōmisit sibi curā p̄corū. p̄ q̄ pendebar in cruce. sicut ipse dixit **Mat. ix.** Nō venit vocare iustos s̄ p̄corēs. Qualit aut iohes habuit curā p̄corū notat⁹. Refert em br̄s **Alemens** sic in libro eccliaſtice hystorie legitur q qdam tpe apl⁹ us quēdā iuuenē pulcherrimū z feroces cōuertit. et eum cuidaz epō sub noie deposuit. z mēdauit. **¶** Aliq̄d tps iuuenis

*Legenda*



## De sancto

epm dereliquit et factus est princeps latronum. Aplos itaque ad epm venit et depositum requisivit. Tunc ille de pecunia intelligeret et ad se vehementer stuperet dixit aplos Tu venem illud a te repero que tibi tantum studiose commendavi. Cui ille. Pr sancte in aia mortuus est. et in tali monte cum latronibus est quorum ipse princeps existit. Quo audito valde tristis efficitur et dixit. Bonum cum stodem te dereliqui aie fratres tui. Confestim igitur equum preparari iussit et dux itineris advenit et ad montem illum intrepidus festinavit. Quod cum iuuenis insperasset pro pudore nimio statim aufugit. Aplos autem etatis oblitus virger calcaribus equum et post eum clamavit. ut quod fili dulcissime fugis proferam incrimem et senes. Ne timeas fili. quia christo pro te reddo rationem pro te libenter moriar sicut pro nobis christus mortuus est. Revertere fili revertere quia deus misit me. Quod audies iuuenis commotus punctor rediit et amarissime fleuit. Aplos autem ad pedes eius procidit et manum eius osculare cepit. ieiunante et orante pro eo apostolo veniam impetravit. Post hoc ipsum in epm ordinavit. Unde sic implevit preceptum domini sicut dicit Job. xij. **T**ercio notandum est iohannes discipulus quem diligebat Iesus. et hoc in die resurrectionis. sicut dicit Jo. xx. Maria venit ad petrum et alium discipulum quem diligebat Iesus. In quo ostendit quod sibi ex singulari dilectione commisit predicare statum mundi seculi eius falsitatem et eterne glorie se-

## Johanne

licitatem. Iuxta illud **V**iere. Ad omnia que mittas te ibis. et quaecumque mandavero tibi loqueris. falsitatem mundi etc. **T**erte fecit sanctus Iohannes. Unde dicit j. Job. ij. Nolite diligere mundum neque ea que in mundo sunt quia omne quod est in mundo. aut est concupiscentia etc. Quam autem non mundana predicavit notat in legenda. quod altera die post ephesum de insula patibulos remeavit. tunc cratophorus in foro populum convocavit et ostenderet quod hic mundus esset concupiscentia. et sic duos dirissimos fratres iuvenes fecit distracto patri monio suo totaliter. emere gemas preciosas ut eas in conspectu omnium frangeret. Quod cum faceret perigiam apostolum ibi transiit facere vocantem ad se cratonem per hunc dixit. **S**crupule est iste contemptus mundi qui ore hominum laudatur. et diuino iudicio condemnatur. Sed iste contemptus est meritorium quando homo sua pauperibus elargitur. Unde magister meus iuuenem cupientem ad vitam eternam perungere informavit dicens. Si vis proficere esse vade et vende omnia que habes et da pauperibus et habebis thesaurum in celo. Crato dixit. Si vere deus tuus vult ut precium harum gemmarum pauperibus eroget fac eas reintegrari ut quod ego feci ad famam hominum tu facias ad gloriam eius fieri quem tu habes per magistro. Tunc sanctus Iohannes colligens fragmenta gemmarum et tenens in manu eleuavit oculos in celum dicens. Domine iesu christe cui nihil impossibile est sed omnia potes fac istos lapides reintegrari ut precium



eorum pauperibus erogetur. **Tūc** quia fideles respondissent amen istam facti sunt integri sicut prius. ita quod nullum signum alicuius fracture remaneret. tunc prius simul cum illis duobus inueniuntur cum omnibus discipulis suis pedibus apostoli prouolucis credidit et baptizatus est cum omnibus. et cepit fidem domini nostri iesu christi publice predicare. tunc illi duo fratres uenundantes gemas quas uendito patrimonio suo emerunt precium pauperibus tradiderunt et cepit infinita turba credentium adbere. **reaplo. B.** Tunc duo honorati uiri ciuitatis ephesorum horum sequentes exemplum. uidentibus omnibus et pauperibus erogatis apostolum secuti sunt. **Quadaz** autem die uidentes seruos suos sericis et preciosis indumentis fulgentes tristes facti sunt quod se in uino pallio uiderunt egentes et seruos suos in gloria seculari fulgentes. **Ad.** cum sanctus Iohannes aduertisset ait. **Uideo** uos mutasse aures uestras et uultus propter hoc quod doctrinam domini nostri iesu christi estis secuti et uestra bona pauperibus contulistis. **Tūc** si uultis recuperare omnia que in auro argento et lapidibus preciosis habuistis. deferrete mihi hygas et lapides minutos a litore maris. **Ad.** cum fecisset inuocata trinitate puerse sunt hyge in auro optimi. et lapides in preciosas gemas. **Tūc** dixit eis apostolus. **Ite** ad aurifices et gemarios per septem dies. et dum probaueritis purum et uerum auro et ueras gemas nunciate mihi. **Tunc** autem

ambo per septem dies reuersi sunt ad apostolum. dicentes. **Domine** oimauri ficus officinas circuiuimus. et oēs dixerunt raris purum aurum et tam optimas gemas se nunquam uidisse. **Tūc** dixit eis Iohannes. **Ite** redimite uobis terras uestras quas uendistis quia celorum premia perdidistis. **Estote** floridi et fulgentes seculi ut in eternum marcescatis. **Estote** diuites temporaliter in perpetuum medicetis. **Tunc** apostolus cepit contra diuitias diutius disputare. quomodo multa mala important et recitat uir euangelium de diuite epulone quem deus reprobauit et de paupere lazaro quem elegit. **Et** dum sic contra diuitias disputaret ecce esse rebatur quidam iuuenis mortuus qui. xxx. dies habebat quod uxor acciperat. **Veniens** igitur mater uiridua et ceteri homines simul ceciderunt ad pedes apostoli et fletus rogauerunt eum ut in nomine domini sui sicut drusianam sic et hunc iuuenem suscitareret. **Tunc** apostolus per sternens se in orationem cum lachrymis et eo orante diutius dicens. **Gratee** erurge a mortuis annuncia illis duobus fratribus quantam penam incurrissent et quantam gloriam perdidissent. tunc erurgens statens adorauit apostolum et cepit multa de penis inferni et de gloria paradisi enarrare. et dixit ad illos fratres. **Omnes** ego uidi angelos uestros flentes et demones gaudentes de uestra deiectione. **Uidi** iam regnum paratum uobis ex consolationibus gemis plenum gaudijs et omnibus delicijs et dele



# De sancto Iohanne

etationibus quod amisistis et acqui-  
sistis vobis locum tenebrarum plenum  
draconibus et imundis spiritibus plenum  
horribilibus aspectibus demoniorum  
plenum cruciatibus eternis et infinitis pe-  
nis in quibus die nocturnaque non cessat  
ululatus et gemitus. **I**n nihil aliud  
superest nisi ut rogetis apostolum ut pro  
nobis intercedat. **T**unc idem sta-  
teus qui suscitatus est prostravit se cum  
omni populo et cum duobus fratribus  
illis scilicet **T**erritico et **E**ugenio om-  
nes pariter exhortabantur apostolum  
ut intercederet pro eis ad deum. **Q**ui  
bus apostolus ait. **P**rimam agite tri-  
ginta diebus inter quos orate ut la-  
pides et virge in suam naturam reuer-  
tantur. **A**d cum factum esset ait. **I**te et  
vultus vestri et gas et lapides deferat  
ad cum fecissent et reger lapides in  
sui naturam versis et omnem disposi-  
tionem quam prius habuerant receperunt.  
Et sic prius quod sibi commissum ex sin-  
gulari dilectione fideliter perfecerat. **U**n-  
de bene dicit dominus de eo illud **I**sa. xliij.  
**A**cceperunt me et susceperunt eum. **E**lectus  
meus et placuit sibi in illo anima mea.  
**D**edit spiritum meum. id est charitatem super  
eum. **Q**uarto notatur est san-  
ctus **I**ohannes discipulus quem dili-  
gebat iesus. et hoc pro resurrectione  
nem. sicut dicit **Io. ix.** qui stante iesu  
in hierosolyme et discipulis stantibus in  
mari ceteris ipsum non cognoscentibus  
dixit discipulus quem diligebat  
iesus petro. **D**ominus est. in quod ostendit si-  
bi quod ex singulari dilectione fecit eum  
praeferre miraculis fidei ut infideles  
christum non cognoscentes verum deum  
ipse eos informaret quod christus est do-

minus. **Q**ualiter autem hoc fecerit ostendit  
in eius legenda. **U**n legimus quod  
cum sanctus **I**ohannes per totam provinciam  
assey christum verum deum predicaret. et sic  
multos ad fidem christi convertit. acci-  
dit quod cultos ydolorum seditionem  
in populo excitaverunt. ita quod iohannem  
traderunt ad templum dyane ne cog-  
tes eum sacrificare. **T**unc iohannes ait.  
**D**uca vos in ecclesiam domini nostri iesu  
christi et inuocetis nomen dyane ve-  
stre ut faciat cadere ecclesiam christi et  
presentiam vobis. si autem hoc facere non  
poterit. ego inuocabo nomen dei mei  
iesu christi et faciam cadere templum dyane  
vestre et comminuam ydolum vestrum  
ut credatis vos in christum quod ipse sit  
deus. **U**nque glorie cum maior pars  
populi presensisset. tunc ipse iussit exire  
populum longe a templo et clara voce  
coram omnibus dixit. **U**t sciat omnes quod  
ydolum hoc dyane demonium est et  
non deus. corruiat cum omnibus ydoli-  
lis que colunt in eo. ita quod nullus  
hominem ledat. **T**unc continuo ad ro-  
cem apostoli omnia ydola cum templo  
suo ita corruerunt sicut pulvis quem  
piecit ventus a facie terre. **T**unc  
conuersi sunt in eodem die. et multi  
gentilium ad fidem exceptis par-  
uulis et mulieribus et baptizati sunt.  
**T**unc **A**ristodemus qui erat ponti-  
fex ydolorum repletus spiritu maligno  
excitauit seditionem in populo ita ut  
populus pararet in bellum. **T**unc  
**I**ohannes ait. **D**ic mihi aristode-  
me. **Q**uid faciam ut tollam indi-  
gnationem de animo tuo. **Q**ui ait.  
**S**i vis ut credam deo tuo. dabo  
tibi venenum bibere. quod cum bibe-



fla z nō moreris apparebit verū  
esse deum tuū. **Cui** aplūs. **Fac** vt  
locutus es. **Qui** ait. **fa** ciā. sed pri<sup>o</sup>  
volo dare alijs vt te vidente inde  
moriant vt sic ampli<sup>o</sup> primescas.  
**Per**rerit igit ad p<sup>o</sup>sules z petijt  
ab eo duos viros. qui p suis scele  
ribz erāt decapitādī z statuit eos  
in medio foro coram pplo z in cō  
spectu aplī dedit eis bibere vene  
num. **Qd** mor vt biberunt exala  
runt spūm. **Tūc** scūs iohānes in  
noie dñi nři iesu chriſti signo cru  
cis se munies totū venenuz bibit  
et nihil sibi nocuit quaprop<sup>o</sup> oēs  
deū laudare ceperūt. **Tūc** **Aristo**  
demus dixit. **Adhuc** mibi est du  
bieras. sed si mortuos veneno su  
scitaueris vere credam. **Tūc** apo  
stolus dedit ei tunicā suam. **Cui**  
ille. **Cur** mibi tunicā tuāz dedisti.  
**Qui** ait. **Ut** sic pfusus a tua infi  
delitate discedas. **Cui** ille. **Nūqđ**  
tua tunica me credere faciet **Cui**  
aplūs. **Vade** z mitte eam sup cor  
pore mortuorū et dic aplūs **Iesu**  
xpī misit me ad vos vt in nomi  
ne dei eius surgat. **Qd** cum fecis  
set illico surrexerūt. **Tunc** **aristo**  
dem<sup>o</sup> credidit z cognouit q chri  
stus est verus deus. **Et** baptiza  
tus est cum omni parētela sua q  
in honore sancti iohānis ecclesiā  
construxit. **Et** sic pater quomodo  
iohānes informauit homines q  
chriſt<sup>o</sup> est deus. quare merito fuit  
sibi dilectus. **Uñ** potest dicere il  
lud. **Jo. xvij.** **Manifestaui** no  
men tuūz hominibz. p<sup>o</sup>dicando re

esse verum deum. **Sequit.** **Nunc**  
cognouerūt. quia omnia que de  
disti mibi scz facere miracula ab  
te sunt zc. **¶ D.** **Quinto** noiat<sup>o</sup>  
est discipulus quē diligebat iesus  
et hoc in vocatiōe salutaris. **Uñ**  
dicit **Job. xxi.** q **Iesus** dixit ad pe  
trum. **Sequere** me. **Cōuersus** pe  
trus vidit discipulum quē dilige  
bat iesus sequentē. **In** quo osten  
dit q ex singulari dilectione chri  
stus p se curam habuit de eo. **Uñ**  
dixit petro quādo dixit. **Domine**  
hic autē quid. sic eum volo mane  
re donec veniam. **Et** ideo tempe  
quo placuit deo apostolū habes  
re secum vocauit eū. non p vnūz  
angelum nec p plures sed p<sup>o</sup>pria  
psona. **Qualiter** aut eum vocaue  
rit legiſt. **Testatur** etiā **Dierony**  
mus. q cūz sanct<sup>o</sup> **Iohānes** esset  
epheſi. et. xcvij. annorū apparuit  
ei domin<sup>o</sup> **Iesus** cum discipulis  
suis dicens. **Veni** dilecte mi ad  
me quia tempus est vt epuleris  
cum fratrib<sup>o</sup> tuis in mensa mea.  
**Surgens** aut **Iohānes** cepit ire.  
**Tunc** dixit ei domin<sup>o</sup>. **Domini**  
ca die resurrectōis mee que post  
quinqz dies ventura est tunc ve  
nes. **Et** cum hoc dixisset celo re  
cep<sup>o</sup>t. **Veniente** igit die vniuer  
sus populus venit in ecclesia que  
fuerat ipsis nomine fabricata. et  
in p<sup>o</sup>ma cantu pullozum missam  
celebrauit z postea eis p<sup>o</sup>dicauit ex  
hortans eos vt in fide essent sta  
biles. et in mandatis dei seruen  
tes. me etenim dominus vocauit



## De Innocentibus

de hoc mūdo. Post hoc iuxta al/  
tare fecit foueā quadratā fieri. et  
terrā extra ecclīam portari. et de/  
scendēs in eaz expāsis manibz ad/  
deum dixit. **D**ñe iesu xpe ecce ve/  
nīo grās agens. qz dignar̃ es me  
ad tuas epulas inuitare. sciēs q  
ex toto corde meo desidero te. **A**  
m̃ es xps filius dei viui. q cū pfe  
et spūs sancto viuis et regnas in se/  
cula seculor̃. **A**ūqz oīs pplus re/  
spondisset Amen. tāta lux sup eū  
apparuit q̃l p horā q nullus eū  
respicere potuit. **R**ecedēte autē lu/  
mine foueā plena māna inuenta  
est. **J**ohes x̃o sublatu est. **U**nde  
ipse est de q xpus **L**u. ix. et **M**at.  
xv. et. Amen dico vobis et. **S**ūt  
qdam de hic stantibz q nō gusta/  
bunt mortē. **U**n cū dñs dixit **J**o.  
vlti. **S**ic euz volo manere. seq̃t q  
exijt sermo inter fr̃es q discipul̃  
ille nō morit̃ vñ ipse bene p̃cipiat  
cū amicis dei in ve. tel. q transla/  
ti sunt. **S**icut hylas de q dñ. iij.  
**R**e. ij. q cū helyas et heliseus p̃ge/  
rent simul. ecce currus igneus. et  
ascendit helyas p turbīnē in celū  
et nō vidit eū ampli⁹ helyse⁹. **I**te  
sicut enoch de q dñ. **G**en. p. q euz  
essent oēs dies enoch. cccv. anni  
ambulauit cū deo et nō apparuit  
qz tulit eum de⁹. sic iohānes ī no/  
uo test. est sublat⁹. **U**n dicit **M**at.  
ro. **T**am a dolore mortis inuenit̃  
extrane⁹ q̃s a corruptione carnis  
noscit̃ alien⁹. **U**n bñ dñ de eo illd  
**A**cc̃i. xliij. **P**lacuit deo et trāslat⁹  
est in paradysus. **E**t notandū q di/  
uinalis amicitia xpi ad iohā

nem ostendit tripliciter. **P**rimo in  
secretor̃ reuelatione. **R**eq. ante.  
secūdo in domor̃ largitione. s. fa/  
ciendi miracula. **R**eq. etia an.  
tertio in saluari vocatiōe. **R**eq.  
paulisper ante. g. et.

De innocentibz. Sermo. xj.

**F**lores ap/  
paruerūt in terra ista.  
**A**an. ij. **N**otate charissi/  
mi. dicit **A**ug⁹. in ser. de ist⁹ puul̃  
q ipsi iure dicunt̃ flores martyri  
quos in medio frigore infidelita/  
tis exortos decorit qdam pruina  
psecutionis velut pmas gēmas  
erumpentes ecclie. qre ipsi hodie  
apparuerūt ī terra viuentiū. hoc  
est in celo. **I**do ipsi angeli bñ p̃te  
dicere. Flores apparuerūt in ter/  
ra nostra. **I**n quibz qdēs x̃bis isti  
sancti pueri innocētes tripl̃r nō/  
bis cōmendant̃. **P**rimo a purita/  
te sanctitat̃ cum dñ flores. **S**ecdo  
manifestatiōe acerbitat̃ cū addit̃  
apparuerūt. **T**ertio a locatione  
hereditatis cū cōcluditur in terra  
nostra. **D**ico igit̃ primo q isti pu/  
eri nob cōmendant̃ a puritate sci/  
tatis cū dicit̃ flores. **E**t circa qd  
notandū q isti pueri dicunt̃ flo/  
res martyri ppter tres p̃ditiones  
florum quas isti pueri specialr in/  
se habuerūt. **P**ria em̃ p̃ditio flor̃  
est q est purus. **N**ā dicit̃ natura/  
les q flos generat̃ ex purissima et  
subtilissima suba arboris. **I**do cō/  
uenienter p ipm florem puritas  
sanctitat̃ scōz innocētū designa/  
tur. **U**n p̃dictū est a spūs sancto p



phetam dicentē. **S**up ipm. s. flo-  
rem efflorescit sanctificatio mea.  
id est scā zgregatio puerorū efflo-  
rescit in puritate. **U**n notandū ē  
q̄ isti pueri habuerūt triplicē pu-  
ritatem. s. mentis. oris. z corporis.  
**P**rimo habuerūt puritatē mentis  
nam nitorē interiorē nō amiserūt  
et rō est. **N**ā macula est q̄dam ta-  
ctus aīe q̄n hō peccat adberendo  
aliquibz rebz p amorē zera lumē  
rōis z diuīe legē. s. isti pueri fuerūt  
occisi anteq̄ habuerūt vsum libe-  
ri arbitrii. ideo p amorē rebz tpa-  
libz adberere nō potuerūt. et p cō-  
sequēs mundiciā mentis nō ami-  
serūt. **U**n canit ecclia d̄ eis illud  
**Apo. xiiij.** Sine macula sunt aī-  
thronū dei. **U**n dicit **Aug.** in ser.  
**E**cce pphā. i. (vnuersissen) ho-  
stis nūq̄ beat̄ puulis nū pdesse  
potuisset obsequi q̄tuz p̄fuit odio  
Ipse em̄ eis inicitū glorie dedit q̄  
terminū p̄ntē vite imposuit. **S**e-  
cūdo habuerūt puritatē oris. **N**ā  
nullū mēdacii dixerūt nec aliq̄d  
maluz vbum. **U**n canit ecclia de  
eis illud **Apo. xiiij.** **N**i empti sunt  
ex hominibz p̄micie deo z agno z  
in ore eorū nō est inuentū menda-  
cium. vñ **Remig.** sup illud **N**i  
empti sunt dicit. **S**icut ex multo  
grege optim⁹ eligūt agn⁹. sic istos  
pueros tanq̄ p̄mitas elegit dñs  
ex multitudine electorū. **U**n que-  
rit ppheta in ps. **D**ñe q̄s habita-  
bit i tabernaculo tuo zc. **E**t rñdet  
**Q**ui ingredit sine macula zc. q̄ lo-  
quit veritatē. z sic vsq̄ in finem ḡ-  
siliū boīm vsq̄quo graui corde zc.

**T**ertio habuerūt puritatē corporis  
quia nūq̄ amiserunt castitates  
vñ **Apo. xiiij.** **N**i sunt q̄ cū muli-  
eribz nō sunt coīnq̄nati virgines  
em̄ sūt zc. **U**n figurant nob in istis  
pueris de quibz **Dan. iij.** q̄ rex na-  
buchodonosor elegit ex omnibus  
iudeis tres pueros i quibz nō eēt  
macula z decoros forma q̄ fuerūt  
**Sydrach. Misach z Abdenago.**  
vt introducerent in aulā suam et  
seruirent ei. **S**ic rex celest̄ elegit  
istos pueros in iuuetute q̄n fue-  
runt adhuc sine omni macula vt  
introducerent in cel. **A**ulā et  
ibi eternalit̄ seruiret deo. **U**n bñ  
querit ps. **D**ñe q̄s habitabit in ta-  
bernaculo tuo. **R**ñdit q̄ ingredit  
sine macula. **U**n **Aug.** in smone  
**S**eatā es o bethleem terra iuda-  
que sub vno tpe candidatā plebē  
infantie deo offerre meruisti. **S**e-  
**S**ecūda p̄ditio floris est q̄ habet  
dulcem odorē. vt p̄z sic isti pueri  
dedert bonū odorē xpo. vñ dicere  
p̄nt illd. ij. **L**oz. ij. **X**pi bon⁹ odor  
sumus. **U**n p̄pter istū odorē xps  
pōt dicere angelis in celo de q̄libz  
puero illd **Gen. xxiij.** **E**cce odor fi-  
lii mei sicut odor agri pleni zc. **E**t  
angeli ad eos illd **Eccl. xxxij.** **F**lo-  
re te flores quasi lilii z dare odo-  
rez. q̄si dicerēt. qz celest̄ odor erit  
de vobis. **T**ertia p̄ditio floris est  
qz habz dulcedinē. **N**ā naturales  
dicūt q̄ flos est generatio mellis.  
**U**n apes sugūt mel ex floribz qd ē  
dulce gustui. **S**ic isti sancti pueri  
fuerunt dulces toti celest̄ curie  
propter augmentationem numeri.



## De innocentibus

beatorum. Numerus autem beatorum et angelorum fuit per eos augmentatus. quod fuit eis dulce gaudium. **U**nus christus dicit **Lu. xv.** Gaudium est angelis dei etc. **S**uper quod dicit venerabilis Beda. quod tota trinitas gaudet de conversione peccatoris. Gaudet enim pater quod videt imaginem suam deformam per penitentiam reformari. Gaudet filius quod videt amarā passionem suam non frustrari. Gaudet spiritus sanctus. quod videt templum sibi augmentari. unde nos etiam debemus cum ipsis gaudere. Et ideo exhortando nos dicit Augustinus. Hodie fratres dilectissimi natiue infantium colimus. quos ab herode crudelissimo rege interfectos tertius euangelij loquitur. et ideo cum summa exultatione gaudeat terra. Et sic patet quod isti sancti pueri commendantur puritate sanctitatis etc. **S**ed secundo dico quod commendantur a manifestacione acerbitatis eorum de apparuerunt enim hodie per proprio sanguine baptizari. materno affectu deplorari. et celesti dyademate coronari. **U**nus dicit Augustinus. i. sermo. quod ipse Herodes fuit ipsis causa peccati neque extitit et causa coronationis. Quasi autem non fuerunt absconditi ab herode. et inuenerunt interfecti. notat in legenda. Legitur enim quod innocentes ab herode ascalonita interfecti sunt. Tres enim herodes sacra scriptura commemorat. **P**rimus dicitur est Herodes ascalonita sub quo dominus natus est. fuit pueri innocentes ab eodem occisi sunt. **S**ecundus est herodes antipater quod iohannem baptista decollauit. **T**ertius agrippa quod Iacobum occi-

dit et Petrum incarcerationit. **U**nus hystoria primi herodis videamus secundum ascalonite. Legitur in hystoria scolastica quod anticipatus et dume durie uxorem neptem regis arabum ex qua filium habuit quem vocauit herodes qui postmodum ascalonita dictus est huius a cesare Augusto regnum inde accepit. et tunc primus sceptrum ablatum est de iuda. sub illa natione est christus. **U**nus dicit Mattheus. quod cum natus esset Iesus in bethleem iude in diebus herodis regis ecce magi venerunt ab oriente hierosolimam querentes et dicentes. Ubi est qui natus est rex iudeorum. vidimus enim stellam eius in oriente et venimus adorare eum. Audientes autem herodes rex turbatus est et omnes hierosolimam cum illo. hoc est potentiores. Et congregans omnes principes sacerdotum et scribas populi sciscitabat ab eis ubi christus nascetur. Et illi dixerunt ei. in bethleem iude. Sic enim scriptum est per prophetam. Et tu bethleem terra iuda nequaquam minima es in principibus iuda. ex te enim erit dux qui regat populum meum israel. Iste est per prophetam micheas. Requirere in sermone de epiphania. Herodes autem hoc audiens turbatus est timens ne de iudeis aliquis rex natus esset qui eum de regno expelleret. Ideo clam vocans magis diligenter didicit ab eis tempus stelle que apparuit eis et rogans eos ut inuenirent rege sibi renuntiarent ut et ipse veniens adoraret novum regem. simulans se adorare quem querebat occidere. Ideo magis adiungitur ab angelo in somnis ne redirent ad



herodem p altam vltā reuersi sunt  
in regiones suas. **V**idens autē he-  
rodes q reges nequaqs ad eū ve-  
nirēt credidit eos deceptos in vi-  
sione stelle. z sic erubescerēt ad eū  
venire. **E**t ideo ab inq̄sitione pue-  
ri aīm reuocauit. **T**uz autē postea  
audisset q pastores dixerūt. **N**az  
vt dī **A**u. ij. q pastores erant in  
regione illa. **R**equire in sermo-  
ne natiuitatis domini si placent.  
**E**t sequit q hoc factum dixerunt  
omnibz pastores. s. que viderant.  
**U**n cū herodes h̄ audiuīt. timens  
se. z se magi illūsum videns tūc d̄  
nece puerorum q̄ erāt in bethleēz  
tracare cepit vt in omnibz finibz  
eius cū pueris ille puer quē igno-  
rabat cū alijs occideret. **A**ngelus  
autē dñi vt dicit **M**atth. ij. appa-  
ruit interim i somnis **J**oseph di.  
**S**urge accipe puerū et matrē ei⁹  
et fuge in egyptū z esto ibi vsqz dū  
dicā tibi. **N**ā herodes q̄rit puerū  
ad pdendū. **Q**ui surgens accepit  
puerū z matrē ei⁹ z iuit in egyptū  
in ciuitatē bermopolim z mansit  
ibi septēz annis vsqz ad obitū he-  
rodis vt adimpleret qd dictū est  
p pphētā. **E**t egypto vocauit filius  
meū. **I**ngrediete autē dño in egyptū  
p̄m vaticiniū **I**saie. vnuer-  
sa ydola corruerūt. **R**equire i ser.  
natiuitatē. **Z** Refert **C**assiodor⁹  
in hystoria triptita qd in hermo-  
poli dī esse arbor que vocat̄ persi-  
dis valēs i salurē mltroz. si fruct⁹  
aut folia aut ps corticē collo egro-  
tātium alligēt. **C**ū autē beata vir-  
go cum filio in egyptum fugeret.  
hec arbor vsqz ad terrā inclinata

est z christū suppliciter adorabat.  
**I**nterū dū herodes de nece pue-  
rorum se disponere vellet a celsa-  
re **A**ugusto p eplam ē citat⁹. **Q**ui  
cum p tharsim iter faceret intel-  
lexit q naues tharsensiu magos  
trāsuerit. z ideo omnes comburi  
fecit. qz vidit se illūsum a magis.  
**R**ediens autē herodes mittēs oc-  
cidit omnes pueros qui erant in  
bethleē z in oibz finibz ei⁹ a bima-  
tu z infra. fm tempus qd exquisi-  
erat a magi. **E**t est sensus a bima-  
tu infra. ab infantibz duoz an-  
norum vsqz ad pueros vni⁹ diei.  
**T**unc impletum est qd dictū est  
per pphētā **V**iere. **C**or. i. plora-  
tus z vlulatus piarum matrum  
audita est in rama. id est in excel-  
sis. **R**achel plorās filios suos zc.  
**U**nde pphēta psal. **E**ffuderūt san-  
guine innocentem zc. **D**eus autē  
iustus iudex vt in hystoria scho-  
lastica legit. nō dimisit tantā ne-  
quiciā multā. sed herodem puni-  
uit. **U**n diuino iudicio factum est  
vt qui plura mala fecit malo fine  
periret. **U**n cum ipse iam. lxx. an-  
nos haberet cecidit i grauissimaz  
egritudinē. **N**az febre valida. pri-  
rigine corpis. colli cōtinuis tor-  
mentis. pedū inflatione. verme-  
scētibz testiculis. intolerabili fe-  
bre. crebro anhelitu torquebat. a  
medicis in oleo posuit⁹ inde quasi  
mortu⁹ delat⁹ est zc. **R**emigi⁹ au-  
tem in originali sup **M**atth. di-  
cit q **H**erodes gladio se interfe-  
cit et q **S**alome soror eius om-  
nes viuctos sicut frater cū ea or-  
dinauerat occidit. **Q**d sic accidit.



## De epiphania domini

**C**um enim fuit in maria infirmata  
te audies iudeos morte sua expe  
ctare cum gaudio. id nobiliores iu  
venes ex omni iudea collectos in  
carcerauit. dixitque Salomone so  
roni sue. Scio iudeos de morte  
mea gauisuros. sed multos pote  
ro habere lugeres et magnas exequas  
funeris si meis mandatis volueris  
parere quod cum spiritu emisero omnes  
quos in custodia suo occidas ut sic  
ois iudea defleat me. Et sic patet  
quod isti pueri non sunt absconditi  
sed adinuenti et per christi nomine occisi.  
Unde canit ecclesia Innocentes per christo  
infantes occisi sunt ab iniquo rege  
ipse ipsi sequuntur agniti sine macula  
et dicunt gloria tibi domine. Unde hoc co  
gnoscens psalmista. In spiritu sancto dicit.  
Innocentes et recti adhaerunt ei.  
Unde puer iesus beatus dicit ad patres  
illud Job. i. Pueros percusserunt  
et ego efugi solus ut nunciare tibi.  
ideo cum pater querit a filio illud.  
Apo. vii. Hi qui amicti sunt sto  
lis albis qui sunt et non veniunt. Res.  
Hi sunt qui venerunt ex magna tri  
bulatioe. et lauerunt stolas suas in  
sanguine agni. id est sunt ante thronum  
dei. **T**ercio dico quod comedat  
a locatione hereditatis cum dicitur in  
terra nostra. Ista enim terra est celestis  
patria in qua locati sunt populi eorum  
puritatem et passionem. unde dicit M  
ro. Nuptie terram implent. virgini  
tas paradisum. Unde deus pater potest  
dicere de istis pueris. Lu. xij. Ecce  
pueri mei mecum sunt in cubili. Lu  
bile est locus quietis et significat ce  
lestem patriam ubi est eterna quies

in omni gloria et gaudio. Unde dicit  
psalmista. Exultabunt sancti in gloria  
letabunt in cubilibus suis. Hoc si  
gurat nobis in illa beata visione  
quam iohannes vidit in spiritu. ut habe  
tur Apo. xij. Vidi supra montem  
syon agniti stantes et cum eo centus  
quadraginti quatuor milia habentes  
nomen eius et nomen patris eius scri  
ptum in frontibus suis. et cantabant  
quasi canticum novum ante faciem dei.  
Ubi nota quod mons syon interpreta  
tur speculatio. et significat celum  
ubi sancti contemplantur gloriam dei.  
quod est eis summum gaudium. In illo  
monte est agnus dei. id est christus cum eo  
omnes electi qui eius eternaliter lau  
dant et in sua charitate iocundantur  
Unde possunt dicere cum petro illud  
Matth. xvi. Domine bonum est nos  
hic esse etc. Super quo verbo dicit  
Remigius. Uita domini maiestate per  
trus adeo delectat est ut cuncta  
et temporalia oblivione traderet  
ibi semper in perpetuum vellet ma  
nere. Si autem petrus sic ascensus  
est cum vidit christum transfiguratum  
quanta tunc est iocunditas sanctorum qui  
vident regem in decore suo. De  
ille. Hanc beatam visionem habet  
pueri innocentes. quare merito com  
mendantur a locatione hereditatis.  
cum dicitur. In terra nostra. Ideo an  
gelus potest dicere. Flores. id est sancti  
et innocentes pueri apparuerunt  
in terra nostra. id est in terra viventium. etc.

De epiphania domini. Sermo. xij.

**U**bi est qui  
natus est rex iudeorum



vidimus em stellam ei in oriēte  
et venim⁹ adorare eū **Nat̃h. ij.**  
Notate charissimi. dicit em p̃hs  
xij. metha. **Un⁹** ē p̃nceps ad quē  
sebz totū vniuersus. **Vinc** est em  
q̃ magi quibz diuin⁹ reuelatur  
est q̃ nar⁹ ē rex iudeoz et p̃nceps  
z rector oīm venerūt ab oriēte vt  
eum tanq̃ p̃ncipē vniuersoz ho  
norarēt. q̃re dixerūt. **Ubi** est q̃ na  
tus est zc. **In** quibzq̃dem ṽbis in  
quisitio studiosa magoz cōmen  
dat in tribu. **Pr̃io** in h̃ q̃ cōfiteñt  
in rege nato dignitatē nobilitatē  
q̃d norat cum d̃r. **Ubi** est q̃ nar⁹ ē  
rex iudeoz. **Secūdo** in h̃ q̃ fatēñt  
in eo signū noue claritatē. cū addi  
tur. vidim⁹ em stellā ei⁹ in oriēte.  
**Terrio** in h̃ q̃ fatēñt sibi impēde  
re obsequiū honorabilitatē. cū cō  
cludit venim⁹ adorare eum. **¶**  
**Dico** primo q̃ inquisitio studiosa  
magoz cōmendat nobis in h̃ q̃  
p̃fiteñt in rege nato nobilitatē di  
gnitatē cum d̃r. **Ubi** ē qui nar⁹ est  
Est notandū q̃ fuit p̃phetatū per  
balaam. vt habet **Nu. xxiij.** Stel  
lam oriū indicantē oriū noui re  
gis. dicentē. **Oriet** stella ex iacob  
et p̃surget virga de isrl̃ et p̃cutiet  
duces moab. **De** iacob erit q̃ do  
minet. **Sequit̃.** **Uastabūt** hebre  
os z ad extremū ipsi etiam p̃ibūt.  
**In** qua p̃phetia oñdit q̃ xp̃us de  
beret nasci q̃ regeret z d̃naret om  
ni pp̃lo et destrueret pp̃lm iudai  
cum z p̃ncipes z reges eoz. et in  
signū t̃pis sui aduentus deberet  
oriū stella **Ideo** dicit glosa. **Oriet**  
stella ex iacob z nascet homo qui

destruet pp̃lm moab. **Qui** p̃phe  
cie alludit etiā p̃phetia **Zach. xiiij.**  
**Et** erit in die illa d̃ns rex vn⁹ sup  
oīm terrā. etiā **Dan. ix.** **Cum** vene  
rit sc̃ssanctorz cessabit vncio ve  
stra. z **Ben. xliij.** **Nō** auferet sceptrz  
de iuda zc. **Un⁹** plus in die regio  
nis expectabat cū magna deside  
rio t̃pus illud in q̃ possent videre  
oriū stellā illam. **Et** p̃siliū inierūt  
z quesierunt in omni regione. xij.  
astrologos sapiētiōres vt diligēt  
p̃siderarēt oriū stelle z h̃ nō fe  
cerūt t̃m. p̃pter stellā s̃z p̃pter nouū  
regem nasciturz q̃ sic deberet d̃na  
ri z regere oīm pp̃lm. **Un⁹** ordina  
uerūt q̃ qñ vn⁹ de. xij. astrologis  
moriebat statim loco illi⁹ elegerit  
aliū. z sic p̃ singulos ānos ascē  
derunt montē victoriālē vt vide  
rent qñ stella illa oriēret. **Cum** igit̃  
de⁹ voluit dare plenitudinē t̃pis  
et fili⁹ suus nar⁹ est in mundum.  
**Statim** ea dē hora q̃ nar⁹ ē xp̃us  
orta est stella ista. **Et** fm̃ **Chrys.** in  
ista stella apparuit puer portans  
signū cruc̃ sup se. **Et** audita ē vox  
de stella dicēs. **Hodie** natus est  
rex iudeoz. qui a pp̃lo indie est de  
sideratus. **Ite** in terram iuda et  
ibi regem quē desiderat inuenie  
tis. **His** visis z auditis gauisi s̃t  
astrologi nūciantes omni pp̃lo p̃  
phetiam. **Balaam** esse cōpletam  
**Un⁹** tres magi gauisi sunt q̃ illa  
p̃phetia t̃pibz eoz fuit cōpleta. qz  
cum ingenti desiderio expectabat  
oriū noui regis. **Iō** in inq̃sitioē ei⁹  
cōfitebant dignitatē nobilitatē  
ipsi⁹ eterni regis cū dixerūt. vbi est

*bisoria*



## De epiphania domini

qui natus est rex iudeorum. neminem  
timētes. **U**n querit **Ch**ris. **N**ūqd  
nesciebant q' in hierlm regnabat  
herodes crudel'. nūquid ignora-  
bant q' quicūq; regē viuente aliū  
regē pnuclauit puniret. **E**t rñ det  
nō, qz toto cordis affectu venera-  
bant regē inuisibile. iō visibile nō  
timebant. **E**t subdit. **O** beati ma-  
gi q' ante p'spectu crudelissimi re-  
gis priusq; xpm cognoscerent fa-  
cti sūt xpi p'ssiores. **D**ecille. **U**n  
q'uis solū puerū iuenerit i hūana  
nata. tñ ipm nō vt pu r' hoīem. s;  
vt deūz hoīem cōfessi sūt. **U**n dicit  
**L**eo papa i fmo. **C**ōsummāt ma-  
gi desiderū suū. z ad puerū dñm  
iesum xpm veniūt. adorant i car-  
ne verbū in infantia sapiāz. in ve-  
ritate hoīs deū maiestatis. **U**nde  
**R**emigi' in originali. **I**psi magi  
verū hoīem z verū regem z verūz  
deū p'ssi sunt. **V**erum hoīem cū  
dixerūt. xbi est q' natus est. **V**erū  
regem cū alūt. rex iudeoz. **V**erūz  
deū cum subiūgunt. venim' ado-  
rare eum. **E**t sic p'z p'muz qualif  
p'stebant in rege nato dignitates  
nobilitat'. **R** **S**cdō dico q' in q'  
sitio magoz cōmendat in hoc q'  
p'stent in puero signū noue clari-  
tatis cū addit. **V**idim' em' stellaz  
in oriente. **U**n **B**ug'. in ser. **N**o-  
die de istis loquendū est quos de  
remot' terris fides duxit ad xpm  
**V**enerūt em' z quesierūt eū dicē-  
tes. **U**bi est q' natus est rex iudeoz.  
**V**idim' em' stellā ei' in oriente et  
venim' adorare eū. **A**nnūciant z  
interrogāt credūt z querūt tanq;  
q' ambulāt i fide. **N**ōne aliū reges

iudeoz iam toties nati erāt quid  
est q' iste puer ab alienis agnoscat  
in oriente vidēt stellā. in iudea in-  
telligūt regem. **U**n est notandū  
q' ista stella sic nouit creata q' ma-  
gos ad chrisuz duxit fuit ab alijs  
stell' multipl'r distincta. **P**rimo in  
suba. nā materia aliaz stellaz est  
celest' p'māsiua z in p'ncipio mun-  
di creata. **N**az sicut dicit **S**en. j. **D**e  
posuit stellās i firmamēto celi zc.  
**N**ec aut' stella fuit d' materia cor-  
rupibili z nouit creata. **N**az xps  
creauit eā ipso nato z postq; xpm  
oñdit z magos ad ipm p'duxit de  
sinebat eē. **S**ecūdo in situ. qz nō  
erat i firmamēto celi cū alijs stel-  
lis. **N**ā vt dicit **P**tolome'. **Q**ueli-  
bet stellaz firmamēti maior ē fra-  
sta forte nō fuit vltra q'ritatem  
triū cubitoz. z erat vicina terre z  
suspensa in aere. **A**ls em' fm do-  
ctores nō potuissent determinare  
demonstrasse locū z ortum pueri  
**N**ā in tāta distācia nec vna dom'  
i ciuitate. nec vna ciuitas in regio-  
ne ab aliqua stella fixa. vel ex pla-  
netis posset dephēdi. **T**ertio in  
claritate. naz alie stelle solū lucēt.  
in nocte z hñt claritatē a sole. z so-  
le lucēt in die ipse nō lucēt. **I**ta  
vero stella p' se lucida erat z in me-  
ridie sole lucente apparebat. nec  
poterat i meridie p' radios solis  
obfascari. **U**n dicit hyfzoia q' ista  
stella fulgebat sicut sol z illumina-  
bat in nocte z in die quasi sol z il-  
luminabat totā regionē illam et  
pendebat in aere. **U**n dicit **B**ug'.  
in fmo. **T**ribo magi in regione  
orient' stella nocte claritat' appa-



ruit clarior sideribus. dedit aspiciē  
tibus intellectū fecit inquiri. Ideo  
magi pp̄ signū nouitarū q̄si erūt  
nouū regē. Quarto in motu. alie  
em̄ stelle mouēt cū firmamēto cir  
cularit̄ ab oriēte in occidētē. Nec  
aut̄ ferebat̄ motu recto z cū magi  
eūtibz ibat. z cū stantibz stabat. et  
q̄scētibz q̄secebat. z sic motu pro  
gressiuo z directo duxit reges ad  
xp̄m. Un̄ dicit **Chrys.** Veniēs stel  
la sup̄ vbi puer erat stetit sup̄ ca  
put pueri. Un̄ **Matth. ij.** Ecce  
stella quā uiderāt in oriēte aūcede  
bat eol. l. motu rcōvlsqz diuēniēs  
staret sup̄ vbi erat puer. vñ **Aug.**  
in **ser.** Nob̄ lingua nūciauit ap̄loz  
illis stella tanq̄ lingua celoz. vñ  
innenerūt qd̄ q̄sierūt. Ideo dicit  
**Nat.** Vidētes stellā gausi sunt  
gaudio magno vald̄. Et intrātes  
domū inuenerūt puerū cū maria  
m̄se ei. vñ **Grego. in omel.** hodie  
Redēptore nato in iudea pasto  
ribz apparuit angelus magos ad  
adorandū puez. nō angel⁹ s̄z stel  
la perduxit. Un̄ tunc fuit p̄phetia  
**Isaie** p̄pleta **Isa. lx.** Ambulabāt  
gētes in lūie tuo. z reges in splē  
dore ore tui. **2o** Tertio dico q̄  
in q̄sīrio magoz p̄mēdat̄ i b̄ q̄ p̄fi  
tenē sibi ip̄edere obsequz honor  
cū p̄cludit̄ venim⁹ adorare eū. vñ  
dicit **Berū.** Quid facit⁹ o magi qd̄  
facit⁹. lacētē puez adorāt. in tu  
gurio vili. in vilibz pānis. ḡne de  
us ē iste. Quid facit⁹ q̄ auz offer  
tis ḡne rex ē iste. Et vbi ē aula re  
gia. vbi thron⁹. vbi frequētia rega  
lis curie. nunq̄d aula est stabulū  
thron⁹ p̄sep̄iuz. frequētia regalīs

curie **Maria z Joseph.** Dicit qd̄  
doctor. Nascit̄ fili⁹ pastoris. lecc⁹  
sternit̄. nascit̄ fili⁹ dei z i p̄sepe po  
nit. Qualr aut̄ reges se disposue  
rūt z vbi inceperūt iter suū z quō  
venerūt ad adorādū puez norat̄  
in hystoria. Un̄ norandū q̄ illi re  
ges fuerūt diuisi z quilibet fuit in  
regno suo. z nullus sciuit de alio  
z quēlibz dispōebat se alijs duobz  
nesciētibz cū magno comitatu. ca  
melis. mul. eqs z mūeribz videre  
z adorare nouū regē iudeoz z in  
ceperūt iter suū i oriēte vbi sol orit̄  
et q̄ dicit q̄ illi tres reges nō fue  
runt insimul. ideo sciendū q̄ sūt  
tres indie siue regiones indie z sē  
insule circūdate magnis flumini  
bz. et sē ibi diuerse horribiles be  
stie. **Prima** em̄ india siue insula  
vocat̄ nubia in qua est vnū regnū  
qd̄ vocat̄ arabia. cuius regit̄ erat  
rex tpe natiuitatis xp̄i **Melchiar**  
q̄ obtulit xp̄o aurū. **Doc** iō. nā q̄  
libet voluit regē honorare cū no  
bilioz vñ melioz bono qd̄ i regno  
suo hūit. s̄z i arabia ē nobilit⁹ auz  
qd̄ crescit i m̄do. **Jo** portauit auz  
xp̄o. Tūc ipletū est illd̄ p̄s. Dabit̄  
ei de auro arabie z adorabūt eū. s.  
reges. **Scda** india siue insula vo  
cat̄ **Sodolia** in q̄ ē vnū regnū qd̄  
vocat̄ **sabba**. cui⁹ rex erat **Baltha**  
**sar.** q̄ obtulit xp̄o th⁹. iō q̄ ibi cre  
scit nobilissimū th⁹ qd̄ sub celo re  
perit̄. tūc ipleta ē p̄phetia **Isa. lx.**  
**Dēs** de sabba veniet aurū z thus  
deferentes z laudem dño annū  
ciantes. **Tercia** india siue insula  
vocat̄ **ebarsis**. cui⁹ rex erat **caspar**



## De epiphania domini

q̄ obtulit xpo mirra. nā ibi melior mirra crescit. Tūc fuit cōplera p̄phētia dauid dicēt. Regi tharlis z insule mūera offerēt. reges arabum z sabba dona adducēt. **M**ū hec tria significāt in xpo tria diuina mysteria. Nā dicit Grego. Buccozem salutē nre magi uenerati sunt in cunabul. z thesauris suis mysticas spēs muneruz obtulerūt ei. z hñt in se diuina mysteria in auro vt ostendat regis potentia. in thure sacerdotē magnū p̄sidera. z in mirra dñicam sepulturā. Et cū reges sic erāt dispositi euz muneribz quibz arripuerunt iter suū de regno suo. alijs ignorantibz stella aīcedebat eos eq̄liter ita q̄ vn⁹ ita bñ vidit eaz sic alius. z qñ steterūt stetit z stella z nocte luxit sicut sol. et fuit pax in diebz illis vbiqz. **Requi in ser. de natiuitate A. z ideo ppter cōmunem pacē die ac nocte eq̄trauerūt. et quocūqz venerūt mirabat populus in nocte ppter claritatē stelle z ppter reges trāsēntes qz nesciuit qd esset vel q̄ pplus siue exeratus incēderet. Postq̄ aut p̄trā suerant qlibet in via sua et dies orta est. exiuit pplus ciuitatē z viderūt vestigia equozū et mirabat qd ibi fuisset. Cū aut venerūt ppe bierlm p distantia duoz miliarū qlibet p viā suā z null⁹ adhuc sciuit de alio. descēdit nubes turbi da z obtenebrauit totā patriā istā z pdidit stellā. Et sic Melchiar q̄ venit de arabia sic cū suo comitatu in illo nube venit ad mōtem**

caluarie vbi xps passus est. Eodē tpe venit rex Balthasar de regno sabba p aliā viā ad montē oliueti de quo xps ascēdit. Rex caspar q̄ venit d regno tharlis venit p aliā viā z steterūt sic qlibz in loco suo donec nubes incepit clarescere. Nō apparuit eis. z sic venerūt bierusalem circa horā tertiā. Cū aut viderūt se mutuo incepit vn⁹ loq̄ alteri qre venisset z qd intēderet. Qui oēs dixerūt eandē cām. Cū gauisi sē valde z amplexati z osculati sunt se. z sic in bierlm interrogabāt de nouo rege. vt etiā testat euāgelium dī. Ubi est q̄ natus est rex iudeoz. Vidim⁹ em stellam in oriente. i. in orientali pre que aīcessit nos. z venim⁹ adorare eum. Cū aut herodes rex pcepit reges venisse cū magno comitatu z querens nouū regē z dicētes se vidisse stellē ei⁹ turbat⁹ est. z oīs hierosolima cū illo. Tūc pgregas oēs pncipes sacerdotū z scribas populi sciscitabat ab eis vbi xps nasceret. Et illi dixerūt ei. In bethleem iude. Sic em scriptū est p pphētā Mich. y. Et tu bethleem effrata puula es i milibz iuda. Et te egrediet q̄ sit dñator i isrl. Et egressus eius ab initio a diebz eternitatis. Bethleem effrata dicitur ad distinctionem alteri⁹ bethleem q̄ est in galgalis in tribu zabulon. Et si sis puula inf milia ciuitatū iuda p̄p̄tue tñ nō es mīma inf ciuitates ex quibz pncipes pdierūt. qz ex te nascet xpus q̄ erit dñator isrl. Et cum Herodes hec audiuit valde



turbat<sup>9</sup> est et quesivit a mag<sup>9</sup> ep<sup>9</sup> stelle diligenter que apparuit eis. qui dixerunt sibi totum sicut factum se habuit. Tunc rogando misit eos in bethleem dicens. Ite rogo et interrogate diligenter de puero. et cum inueneris eum renunciate mihi ut ego veniens adorem eum. Ecce quod falsa fuit promissio Herodis. Nam dicit Raban<sup>9</sup> quod herodes fingit se tam vulcu<sup>9</sup> quod vbius adorare velle quem mala cogitatio tractabat interficere. Sequitur. Qui cum audissent regem abierunt scilicet ihesus bethleem et ecce stella que eos duxit ab oriente usque per bethleem. et sic abscondita est ab eis. ite apparuit eis et antecedeat eos usque in bethleem. qui cum iterum viderent stellam gaudentes sunt gaudio magno valde. Et sic per Hiero. a die natiuitatis christi venerunt in. xij. diebus ab oriente in bethleem. Et ratione assignat dicens. quia ipsi habuerunt dromedarios qui sunt valde veloces ad currendum et. xij. die circa meridiem ingressi sunt bethleem. et descenderunt de equis suis et induerunt vestes regales obreuerentiam noui regis. Tunc stella ducens eos ascendit modicum et steterat super domum ubi puer iesus erat in qua fuit cum matre sua. Reges vero secuti sunt stellam per unum vicum. interim stella obreuerentiam pueri descendit in domum repente et repleuit domum miro splendore et iterum ascendit in aerem et stetit supra domum. Reges vero qui secuti sunt stellam intraverunt domum pauperculam cum magna reuerentia. ita quod

omnes ibi videntes valde mirati sunt et inuenerunt puerum hunc et etatem. xij. dierum cum maria matre eius que fuit anno. xv. annorum. Tunc magi proidentes in terram ante puerum et adorauerunt eum. et aperis thesaurum suis obtulerunt ei aurum. et mirram. Rex Melchiar qui offerebat aurum fuit homo puer stature Balchazar qui offerebat thus fuit maior stature quam melchiar. Gaspar qui offerebat mirram maior illis in statura fuit et hi ops. Unde prophetia fuit completa in psalmo. Tunc illo prociat erhyopes Sequitur. Adorabunt eum omnes reges terre omnes gentes seruiet ei. Et quicquid beata virgo dixerit ad reges totum oblitiscunt nisi si retinuerunt. qui humiliter inclinavit cunctis singulis dicens deo gratias. Vis pacis reges comederunt biberunt et dormierunt. Et ad moniti sunt ab angelo in somnis ne rediret in bethleem ad Herodem sed per aliam viam reuersi sunt in regionem suam. Reg. i. fine sermonis innocenti Unde notandum quod per hec tria ad spirituales sensum per aurum thus et mirram intelligunt mystice tria que ad modum regum domino deo debemus offerre. scilicet dilectionem. que per aurum significat. Nam sicut aurum est ductile. ita charitas debet esse ductilis. scilicet ad deum primum. Unde precipit Deus. vij. Diliges dominum deum tuum et secundo deuotos et orationem. que per thus fecit. Unde psalmus. Dirigat oratio mea te. Vel deuotio. unde apostolus. ij. Cor. ij. Christus bonus odor sumus. Tercio mortificationem. que fecit per mirram que est amarum. unde psalmus. Propter te mortificamur tota die. Ut puritatem que etiam per







die et vitam inuenit. que erat pulchra facie. sed pulchrior fide. corpe inuencula sed aſio cana. **Que** dñz a ſcholis reuertit a filio pſecti vrbis adamat qui ei gēmas et diuitias incompatibiles pmiſit ſi pſenſum eius ſuo pñugio nō negaret. **Deniqz** ſecum detulerat pñioſiſſima ornamēta que a beata agnere velut ſtercora ſunt recuſata. **Un** factū eſt vt inuenis ille maiori ſtimulo purgeret. et purās eā meliora ornamēta velle accipe. iō oēm pñioſitatē lapidū ſecū defert et per ſeipſum et p noros et affines cepit aures hginis appellare diuitias domos. poſſeſſiones familias pmiſit ſi pñgium ſibi nō negaret. **Tūc** agnes dedit ſibi tale mſum. **Diſcede** a me fomes peccati. faci noris nutrimentū. pabulum mortis. qz iam ab alio amatore puen ta ſum q mihi meliora ornamēta obtulit. **Et** cepit amatore ſuum et ſponſum in qñqz cōmendare. **Pri** mo a nobilitate generis di. **Spon** ſus me<sup>9</sup> dilectus multū nobilioz te eſt. **Cui<sup>9</sup>** mater hgo eſt. cui<sup>9</sup> pat ſeminā nescit. et cui angeli ſeruiūt. **Secūdo** a decore pulchritudinis dicēs. **Sponſus** me<sup>9</sup> multū pulchrior eſt. nā ei<sup>9</sup> pulchritudinē ſol et luna mirant. **Tertio** a diuitiaz et abūdantia di. **Spōſus** me<sup>9</sup> multū ditioz te eſt. nā ei<sup>9</sup> opes nūqz deficiūt. nam dñs eſt terra et plentudo ei<sup>9</sup>. **Quarto** ab efficacia potentie et fortitudinis di. **Spōſus** meus multū fortioz et potentioz te eſt. nam ei<sup>9</sup> ad ore. reuoluſcunt

mortui. eius tactu pſortant inſirmi. **Quinto** ab amoris excellētia dicēs. **Amor** ſponſi mei caſtitaris eſt. eius tactus ſanctitas. ei<sup>9</sup> vnio virginitas. **Iaz** amo ſponſū xpm meū quem cū amauro caſta ſuz cum accepero hgo ſum cū tetigerō mūda ſum chriſto ſoli ſeruo ſi dem ipſi me tota deuotione cōmitto. **Deinde** adnecti qñqz beneficia que ſibi ſponſus ſu<sup>9</sup> cōtulit et alijs etiā pſert. **Nam** ipſe me et eas annulo fidei ſue ſubarrauit. multiplici varietate virtutū me et eas veſtit et ornat. **Sanguine** paſſionis ſue me et eas ſignat vinculo amoris me et eas ſibi copulat et theſaur<sup>9</sup> celeſtis glie me et eas dñt. **Que** qñqz expoſuit ſic dicens. **Annulo** ſuo em fidei ſubarrauit me dñs meus ieſus xps. et tanqz ſponſam decorauit me corona. **Ecce** fidei ſubarratio dexteram meā et collum meū cinxit lapidibz pñioſis et imenſis monilibz or nauit me. **Ecce** virtutū ornatio. poſuit ſignū in faciem meā vt nullū pter eū amatore admittā. nā ſanguis meus or nauit genas meas. **Ecce** paſſionis ſue ſignatio. **Iam** ei<sup>9</sup> caſtis amplexibz aſtricta ſum et corp<sup>9</sup> eius corpi meo ſociatum eſt. **Ecce** vinculi amoris. **Oſten** dit mihi theſauros incompatibiles. quos ſe mihi daturū ſi in eo pſeuerauero pmiſit. **Ecce** celeſtis glorie dicatio. **Nūc** q nō poſſum eū derelinqre. qz etiā mihi iaz ab eo thalam<sup>9</sup> collocat<sup>9</sup> eſt. **Iā** mel et lac ei<sup>9</sup> ore ſuſcepit ei<sup>9</sup> caſt<sup>9</sup> amplexibz



# De sancta

# Agnete

constricta sum. Et sic parz qualiter  
xpus ei⁹ sponsus fuit sibi charior  
ceteris. Ideo etiā merito fuit sibi  
charior ceteris ecōuerso. Un⁹ dicit  
Joh. xiiij. Qui diligit me diligit a  
patre meo. ⁊ ecōuerso ⁊c.

3

**T**ertio dicitur charissima  
est qui sup oēs diligitur. Certe sic  
sancta Agnes xpm sup oia dile/  
xit. Chri⁹ em⁹ dicit Joh. xv. Ma/  
iorem hac dilectione nemo habet  
⁊c.

legenda

**H**oc fecit sancta Agnes. nam  
corp⁹ ⁊ vitaz suā posuit p xpo suo  
dilecto. Un⁹ legit in legenda. qd cū  
filius pfecti p̄dicta audiuit a san/  
cta Agnete qd xpus fuit ei⁹ spon/  
sus et eum diligere noluit nimis  
cruciabatur animo. ⁊ lecto. p̄sternit  
et amore egrotauit. Unqz pater  
ei⁹ virgini replicaret vt filiū suū  
diligere. Ipsa poris sponsi fede/  
ra violare nō posse asseruit. Cepit  
p̄fectus inq̄rere qd esset ille spon/  
sus de cui⁹ potestate Agnes se ia/  
ctaret dicit xpm esse sponsū suū.  
Audiens hoc p̄fectus. let⁹ effect⁹  
est qd hoc poterat habere p̄tra eā.  
At p̄mo qdem blandis sermoni/  
bus eā secreti⁹ p̄monebat. de hic  
terroribz eā pulsabat. S; virgo xpi  
nec blandimēto seducit nec terro/  
re p̄cutit. sed eodem vultu ⁊ eode/  
aio p̄seuerans terrentē filz ⁊ blan/  
dientem aio deridebat. Videns  
ergo p̄fect⁹ tantā p̄stanciā in pu/  
ella alloquit. parētes ei⁹ ⁊ qd erāt  
nobiles ⁊ vim eis inferre nō po/  
terat. idco titulū christianitatis eis  
imposuit. qd p tunc fuit eis ma/  
gna p̄fusio. Sequenti autē die p̄ce/  
pit sibi p̄sentari sanctā agnetē a  
tribunal. et iterū atqz iterū repli/  
care cepit s̄monē d̄ iuuentis amo/  
re. ⁊ cū vidit se nihil oīno p̄ficere  
dixit ei. Sup̄sticio christianoz. de  
qua te magic⁹ artibus iactas nisi  
fuerit a te segregata non poteris  
equissimis p̄silijs p̄bere tuū con/  
sensum. Un⁹ necesse ē te iam ad ve/  
nerandā deam vestī p̄perare. vñ  
si p̄seueretia virginitat⁹ tue ei pla/  
cet ei⁹ sacrificijs venerandis die/  
nocuqz istis. Ad hec brā agnes  
dixit. Si filium tuū boiem rōna/  
lem qd videre loqui ambulare po/  
test. q̄uis inq̄ amore diligit me  
nō possum nec volo cuz respicere  
quō possum tūc ydola muta ⁊ sur/  
da colere. Cui p̄fect⁹ ira mot⁹ dix/  
it. Unz tibi de duobz elige. aut  
cum virginibus deē veste vl⁹ d̄is  
nris sacrificia aut cuz meretricibz  
scortaberis. Tūc sancta agnes cū  
ingenti cōstancia dixit. Si scires  
quis esset de⁹ meus tu ista ex ore  
tuo nō p̄ferres. nam ego noui vir/  
tutes dñi mei iesu xpi ⁊ secure cō/  
temno minas tuas. nec sacrificia  
bo ydolis tuis. neqz polluar sor/  
dibz alienis. meū cū habeo cu/  
stodem corpis mei angelum dñi  
Tūc insanus iudex iussit eam re/  
p̄liari ⁊ nudam ad lupanar duci.  
ci. statim autē vt p̄liata est crine  
resoluto tantaz densitatē capillis  
eius gratia diuina cōcessit. vt me/  
lius capillis q̄ vestibz regeretur.  
Ingredia autē agnes turpitudinis  
locum angelum dñi p̄paratū in/  
uenit. qui eā tanto lumine circū



dedit ita q nullus eas p splendo  
re videre vel ptingere potuit. Ful  
gebat em tota domus illa qsi sol  
radians in vtute sua. **L**unq se in  
ofonez pstravit apparuit an ocu  
los eius stola candida. qua app/  
bendas induit se z dicit. **G**ratias  
ago tibi dñe iesu chris te qui mihi  
hanc vestē largitus es. z me i nu/  
mero ancillari tuaruz cōputare  
voluisti. **I**ncerea lupanar locus  
orationis efficit vt omnis qui fu  
isset ingressus adoraret z dās ho  
norē inenso lumini mūdior egre  
deret foras q fuerat igressus. Fi  
lius autē pfecti qui fuit actor hui⁹  
sceleris venit cum alijs iuuenib⁹  
ad lupanar. z eos ad ipsam pū  
inuitauit vt euz ea peccaret. **Q**ui  
cum ingressi sunt inuenerūt vir/  
ginem orantē z ingenti lumie cir  
cūdatam. **E**t q ita territi sūt q ho/  
nozem deo dederūt z cōpuncti re  
dierunt. **T**ūc filius pfecti argue/  
bat eos et miseros eos iudicauit  
ac deridens eos z ad locum in q  
virgo orauit audacter ingressus  
est. z viso tanto lumine circa eam  
nō dedit honore deo sed intrans  
irruit in ipsuz lumē z añqz eā tan  
geret cecidit in faciē suam et pfo/  
catus est a diabolo z expirauit.  
**R** **Q**uā audiens pfectus cū ma  
gno ploratu venit ad domū z cāz  
mortis filij sui diligēter a virgine  
inquirebat. **A**it ad eū scā **A**gnes  
**I**lle cui⁹ voluntatē voluit pfice/  
re ipse eum occidit. **Q**uare autem  
oēs alij qui ad me ingressi sunt sa  
ti sunt. ideo qz dederūt honorem

deo q misit angelū suū mihi. z in/  
duit me hoc indumēto. z custodi  
uit corpus meū. vñ videntes an/  
gelicum splendorē adorabāt oēs  
z redierunt cōpuncti z illesi. **C**ui  
pfectus. in hoc apparebit q non  
magicis artib⁹ hēgisti sicut mul/  
ti tibi imponūt q arte magica in  
terfeceris filiū meū si imperare  
poteris vt resuscitet. **T**ūc sancta  
**A**gnes dixit vt ante turbaz hanc  
virtus dñi mei iesu chris ti man/  
festet egredimini oēs foras vt so/  
litam ofonē ei facia. **L**unq oēs  
essent egressi. psternens se in faciē  
suaz plorans cepit orare dñm vt  
iuuenem suscitaret. **O**rans autē  
illa. apparuit angelus dñi q ele/  
uauit eam z pfortans animū ei⁹  
suscitauit iuuenē mortuum. **Q**ui  
statim egressus foras cepit voce  
alta clamare z dicere. **U**n⁹ est de⁹  
in celo z in terra q est de⁹ christia  
noz. **N**am oia templa deoz. va/  
na sunt. **T**ūc pontifices templo/  
rum excitauerūt seditionē in po/  
pulo z clamauerūt. **T**olle magaz  
colle maleficam que mentes mu  
tat z animos alienat. **P**refectus  
autē viso miraculo eā liberare vo/  
luit. sed ptra pontifices templo/  
agere ausus nō fuit. **I**deo ad se/  
dandam seditionē populi suū vi/  
cariū dereliquit z tristis abcessit  
eo q eam nō potuit liberare post  
resuscitationē filij sui. **T**ūc vica/  
rius noīe **A**spasius seditionē po/  
puli nō ferens iussit in conspectu  
omniū ignē copiosum accendi ce  
in mediū pcepit eam iactari. tūc



## De sancta

## Agnete

starum diuise sunt flāme in duas  
p̄tes ⁊ seditiosum pplm cōbure/  
bant. Vgo aut̄ illesa p̄māsit. Tūc  
Vgo expandēs man⁹ in celum in  
medio ignis orauit dicēs. Dipo/  
tens pater dñi mei iesu xp̄i te bñ/  
dico. qz p filium tuū euasi minas  
hominū impioꝝ spurcitiās dia/  
boli impulluto calle trāsīuit. Ec/  
ce nūc p sp̄m sanctū roze celi pfu/  
sa suz. flāma diuidit̄ ⁊ ardor hui⁹  
incendij refundit̄ ad eos a q̄b mi/  
nistat̄. Bñdico te pater q̄ me in  
flāmas ad te venire p̄mittis. ecce  
iām qd credidi video. qd speraui  
iām teneo. qd ꝓcupiui amplector  
te ꝓfiteor labijs ⁊ corde ⁊ tot⁹ visce/  
rib⁹ ꝓcupisco. Ecce ad te deū vnū  
et verū venio q̄ cum dño n̄ro iesu  
xp̄o filio tuo ⁊ sp̄s sancto viuīs et  
regnas in secula seculorū amen.  
Aū cōpleuisset ofonem oīs ignis  
ita extinct⁹ est q̄ nihil de calore in/  
cendij remansit. Tūc aspastus vi/  
cari⁹ visib⁹ rome in guttur eius  
gladiū imergi. i. (stechen) ꝓcepit.  
sponsus su⁹ xp̄us ipsuz sibi spon/  
sam ⁊ martyre ꝓsecrauit. Passa ē  
aut̄ vt credit̄ tpe ꝓstantini magni  
q̄ cepit anno dñi. eccir. Parentes  
ꝓ nulla penit⁹ tristitiā hñtes. s̄  
ipsi ⁊ aliq̄ christiani cū gaudio eaz  
sepelierūt. et vir euaserūt lapides  
q̄s pagani in eos miserūt. Et sic  
p̄tꝝ qualr xp̄s fuit ei⁹ charissim⁹.  
qz mortē ꝓp̄ eū sustinuit. Un̄ dic̄  
Amb. de ea Nupta nō sic festinat  
ad thalamū sic hec festinauit leta  
ad supplicij locū. Un̄ ipsa bñ po/  
terat dicere illud Can. viij. Fortē

est vt mors dilectio. vñ Amb. De  
ata agnes oblectamēta. i. (kurz  
wilygetrost) despiciēs celestēz di/  
gnitatē meruit. vora hūane socie/  
tat⁹ ꝓtemnit ꝓfortio eterni reg⁹ so/  
ciata est. ꝓciolum mortē p xp̄o su/  
scipiēs. iō filis facta est ei. q̄re me/  
rito est sibi charissimā. S. Dico  
secūdo q̄ sc̄a agnes cōmendat̄ a  
xp̄o i venustate formosa puritatē  
cum d̄. Quā pulchra es ⁊ decora  
Circa qd noranduz q̄ sunt tria q̄  
faciūt aiām formosam. primū est  
castitas. secundū est fides. tertiu⁹  
est charitas. Primo castitas facit  
hoiem pulchru⁹. Un̄ dicit Bern.  
Quid pulchru⁹ castitate q̄ facit de  
hoie angelū. Naz castitas est par/  
carnis. sera sensuū. portio angeli  
ce nature. decor membroꝝ. orna/  
mentū vite. Terre hāc castitatem  
habuit sc̄a Agnes. Regre modicū  
cū an̄ in b̄ sermone p. Un̄ bñ di/  
cit xp̄s ad eā Can. iij. Tota pul/  
chra es amica mea ⁊c. Un̄ ipa est  
de numero illoꝝ de quib⁹ d̄ Re  
gre in ser. d̄ letania. i. sancte de⁹.  
S. d̄o fides facit aiām vl' hoiem  
pulchru⁹. Un̄ d̄ Acc. Req. in ser.  
sc̄a Barbare in p̄n. Certe hāc fidē  
habuit sc̄a agnes. nā in x̄a fide in  
tm̄ adhefit xp̄o q̄ nullus poterat  
eā remouere. Req. modicū an̄.  
Un̄ dicit Amb. Agnes Vgo pru/  
dentissima fuit pulchra facie Un̄  
pōt dicere illd̄. ij. Tbi. iij. Fidem  
seruauit. iō reposita ē mibi corona  
iusticie. Tertio charitas facit ho/  
minē pulchru⁹. Un̄ dicit aia deuota  
Can. ij. Dilect⁹ me⁹ loquit̄ mi⁹



hi surge amica mea formosa mea  
et veni. q. d. **N**ā charitas refacit  
pulchrū. **I**deo hortat nos aplūs  
**Ephe. v.** Estote imitatores dei sic  
filij charissimi. et ambulate in dile  
ctione sicut et xpus dilexit nos et  
tradidit semetipsum in oblationē  
et hostiā deo q̄ semp est pura. **A**er  
te hāc charitatē habuit scā agnes  
que ipsas custodiuit purā. **U**n le  
git q̄ dicit tyranno. **S**i scires q̄s  
eēt de me? **zē. Reg. an. in D.** **U**n  
pp̄ hāc charitatē dicit xps bñ de  
ea illō. **Sap. viij.** **N**anc amant et  
erq̄sini eaz a iuuēture mea. et ama  
trit facta suz forme illi. **U**n  
**3** **tio** dico q̄ cōmendat a suauitate  
gaudiosa et ne iocūditat cū p̄clu  
dit. in delicijs. **A**st notandū q̄ scā  
**Agnes** cū alijs v̄ginibz inexpli  
cables leticias ē p̄secuta. **N**ā brūs  
**Aug.** dicit sup illō saluator. **M**ar.  
xij. **S**emē qd̄ cecidit in terrā bo  
nam. aliud fecit fructū tricesimū  
aliud fructū sexagesimū. aliud cen  
tesimū. **Q**d̄ exponit **Aug.** in que  
stionibz euāgelij dices. q̄ fructus  
est gaudiū celeste. **U**n fruct⁹ trice  
sim⁹ p̄tinet ad p̄ugatos. sexagesi  
mus ad viduas. centesim⁹ ad v̄gi  
nes. **N**ic est em̄ q̄ beata agnes hz  
fructū cū alijs v̄ginibz centesimū  
id ē plenū gaudiū. id̄ dicit in plu  
rali. **Q**uā pulchra es et decora cha  
rissima in delicijs. **S**z est sciendū  
q̄ delicia electorū et specialr virgi  
num p̄sistūt in tribu. **P**rimo in or  
natu et decore. **U**n ps. d̄ qualibet  
v̄gine **A**sticit regina a dextris tuis  
**zē.** **C**erte h̄ ornatu fuit vestita scā

**Agnes.** **U**n legit et testat **Amb.** q̄  
dū parētes scē agnet⁹ assiduis p̄  
noctationibz vigilaret ad tumultū  
ei⁹. in octaua ei⁹ in medio noctis  
silentio viderūt exercitū virginū  
que oēs auro textis cycladibz in  
dute cū ingenti lumie p̄eribant.  
int⁹ quas viderūt agnetē sili veste  
fulgentē et a dextris ei⁹ agnū cādis  
diorē intue. **D**ec dū vidēt pentes  
et q̄ sil⁹ erāt stuporē mēt⁹ incurrūt.  
**S**z beata agnes rogauit v̄gines  
parump gradū figere. et stās dixit  
parentibz suis. **V**idete ne me q̄si  
mortuā lugeat⁹ s̄z gaudete mecū  
q̄ cum his omnibz lucidas sedes  
accepi. **E**t illi sum iuncta in celis  
quē in terra tota intencioē dilexi.  
**E**t his dicit⁹ p̄rāsiit. **E**t hec visio  
publice ab omnibz q̄ viderūt quō  
tidie diuulgabat⁹. **U**n pp̄ hāc vi  
sionem celebrat octaua **Agnetis.**  
**E**rat autē p̄stantia regina filia cō  
stācini augusti laborās grauiss  
ma lepra. que cū hanc visionē au  
disset tumultū ei⁹ adijt. licet paga  
na tñ credula p̄ces fideliter fun  
debat. **E**t cū in orōne p̄sisteret ob  
dormiuit. viditq̄ beatā **Agnetē**  
sibi dicentē. **C**rede dñm iesuz chri  
stum filiū dei esse et sanaberis. **A**d  
hanc vocē euigilās p̄fecte se sanā  
inuenit. que baptisimū recipiens.  
pulchra eccliam sup sepulchrum  
sanctē **Agnetis** fecit. et ibi in virgi  
nitate multas v̄gines suo exem  
plo aggregauit que omnes sacra  
velamina receperūt. **E**t sic patet  
quomō **Agnes** fuit ornata. **U**n  
dixit q̄ xps ei et tulit q̄nqz bñficia



## De sancto

**R**egre in lra. **R.** Un ipsa est d nu  
mero d quibz d: **Nat. xiiij.** Fulge  
bunt iusti sicut sol in specu dei.  
Un xps bndicit d ea illud. **Sap.**  
**vij.** Sup salutes zc. **Regre in ser.**  
**Lucie.** **Secundo** pstitit in locuda  
decanatioe. **Unde d: Apoc. xiiij.**  
**Vidi** sup monte syon agnu stan/  
tem z cu eo ceti qdragita qtuor  
milia hntes nomen ei? et nomen  
patris ei? scriptu in frontibz suis. z  
cantabar qti canticu nouu an se/  
dez d: z nemo poterat dicere can  
ticum nisi illa. c. xliij. milia q em/  
pri sunt de tra. **Sequit.** virgines  
em sunt. **Un** canit ecclia. **Hym.**  
nosqz dulces psonant. **Tertio** p  
stunt i secura seqla. **vn Apoc. xiiij.**  
**Di** sequunt agnu qcunqz ierit. **Un**  
**Aug.** Quo ire putam? huc agnu  
in qz salt? z praca. certe no i gau  
dia hut? seculi. sz in gaudia regni  
dei. **Un** ecclia canit. **Quocunqz** p/  
g? vgies sequit atqz laudibz post  
te canetel cursitat. **vn Aug.** Agnu  
sequit. **Reg. in ser.** **Margarethe.**  
**De sancto Paulo.** **Sermo. xiiij.**

**D**istinquaz  
covertisti me egi peni  
tenciam. **Viere. xxxj.**  
**Notate** charissimi. dicit em **Aris.**  
in lib. de causis. qz prima ca regit  
omnes res causas. **Quapropt**  
dñs nř iesus xps. qz est pma ca et  
causator omr reru videns sanctu  
paulu errare a via veritat? z salu  
tis couertebat eum vt ageret pe/  
nitencia. ideo bñ dicit postqz con  
vertisti me egi pniaz. **In quibz qz**

## Paulo

dem duo notant. **Primu** est mo/  
pus persionis cum dicit. postqz  
pvertisti me. **Secundu** est satisfac  
tio opis cum addit. egi pniaz.  
**Dico** pmo qz in xbis pmissis no  
tat modus persionis. **Un** **Lir**  
ca qd notandu qz pversio sci pau  
li facta est eode anno qz xpus pas/  
sus est z stephan? lapidat? q oza/  
uit p eo. **Regre in smone stepha**  
**ni. R.** **Un. xij. kal. aprilis** passus  
est dñs. **Stephan?** eode anno. **xij.**  
**die augusti** lapidat? est. **Paulus**  
**xo. xij. kal. february.** couersus e  
**Qualiter** aut sit couersus legitur  
**Act. ix.** **In dieb** illis. **Saulus** ad  
huc spirans minarum et cedis in  
discipulos dñi accessit ad pncipe  
sacerdotu z petijt ab eo epistolas  
in damascum ad synagogas. vti  
quos inueniret hut? vie viros et  
mulieres vincros pduceret in hie  
rusalem. **Ac** cu iter faceret cortigie  
vt appropinquaret damasco z sub  
ito circūfulsit eum lux de celo. z ca  
dens in terra audiuit vocē dicen  
tem sibi. **Saule saule** quid me p/  
sequeris. **Qui** dixit. **Quis** es dñe  
**Ac** ille. **Ego** suz. **Iesus nazareus**  
quē tu psequeris. **Durum** est tibi  
ptra stimulu recalcitrare. **Ac** tre/  
mens ac stupens dixit. **Dñe** quid  
me vis facere. **Et** dñs ad eū. **Sur**  
ge z ingredere ciuitatē z dicit tibi  
quid te oporteat facere. **Viri** autē  
illi q comitabant cū eo stabāt stu/  
pefacti. **audientes** quidez vocem  
nemine autem videntes. **Surre**  
xit autē **Saulus** de terra apople/  
oculis nihil vidit. **Id** man? autē



illum trabētes introduxerūt da-  
masci. Et erat ibi tribus diebus non  
vidēs. et nō mādūcauit neq; bibit  
Erāt autē qdaz discipul⁹ damasci  
noīe Ananias. Et dixit ad illū in  
visu dñs Anania. Et ille ait. Ecce  
ego dñe. Et dñs ad illū. Surge et  
vade in vicū q̄ vocat rect⁹ et que-  
re in domo iude saulū noīe thar-  
sensem. Ecce em̄ orat. Et vidit vi-  
rū noīe Ananiā introeuntē et im-  
ponentē sibi man⁹ vt visum reci-  
piat. Rñdit autē ananias. Dñe au-  
diui a multis de viro h. q̄ta mala  
sanct⁹ tuus fecerit i hierlīm. Et ha-  
ber ptātes a pñcipib⁹ sacerdotū al-  
ligandi oēs q̄ inuocāt nomē tuū  
Dixit autē ad eum dñs. Uade qm̄  
vas electōis est mihi iste. vt por-  
tet nomē meū corā gentib⁹ et regi-  
b⁹ et filijs isrl̄. Ego em̄ ostēdā illi  
quāta opteat eū p noīe meo pati  
Et abiit ananias et introiuit i do-  
mum et iponēs eis manus dixit.  
Saulē frat̄. Dñs iesus misit me  
q̄ apparuit tibi in via qua venie-  
bas vt videas et implear⁹ spūsctō  
Et cōfess⁹ ceciderūt ab oculis ei⁹  
tanq; squame et visum recepit. et  
surgēs baptizāt⁹ ē. et cū accepisset  
cibū confortāt⁹ est. Fuit autē cū disci-  
pulis q̄ erant damasci p dies ali-  
quot. Et p̄tinuo ingressus ad sy-  
nagogas p̄dicauit dñm iesum qm̄  
h est fili⁹ dei. Sc̄pebāt autē oēs  
q̄ eum audiebāt dicētes. Nōne h  
est q̄ expugnabat in hierlīm eos q̄  
inuocabant nomen illud. Et huc  
ad h venit vt vincros illos duce-  
ret ad pñcipes sacerdotū. Saul

lū autē multo mag⁹ qualescebat  
et pfundebat iudeos q̄ habitabat  
in damasci affirmās. qm̄ h ē xp̄s  
Et sic p̄t̄z qualtr est p̄uersus a deo  
¶ Cū pulchre loquit⁹ Aug⁹. i ser-  
mone dicens. Hodie dilectissimi  
nobis lectio de actib⁹ aploz pro-  
nūciata ē quō paul⁹ ex psecutore  
xp̄iano p̄ fac⁹ ē anūciator xp̄i. p-  
curiens eū xp̄s et sanās. occidēs et  
viuificās occisus est agn⁹ a lupis  
faciēs agnū de lupis. Predictus  
em̄ erat in p̄clara pphetia cū Ja-  
cob patriarcha benediceret filios  
suos pñtes tangēs futura p̄spici-  
ens. qd in paulo p̄tigit. Nam cū  
iacob bñdixit filios suos et veni-  
serat ad bñdictionē beniamin ait d  
illo vt habeat Ben. xlix. Beniamin  
lupus rapax. mane rapier p̄dam  
et ad vesp̄eraz diuider escas. Hoc  
in aplo paulo impletum est. qz de  
illo dictū erat. Nam paulus sicut  
d seipso testat⁹ erat de tribu benia-  
min. Audiam⁹ illū mane rapi-  
tem. Saulus accept⁹ lris a pñci-  
pib⁹ sacerdotū zc. hoc est mane ra-  
piens. Nā et qm̄ lapidat⁹ est Gre-  
phan⁹ p̄rimus martyr p noīe xp̄i  
aderat et salus. et vt esset in manib⁹  
omniū lapidantiū ipse vestimēta  
omniū seruabat mag⁹ seuiēs oēs  
adiuando q̄ suis manib⁹ lapi-  
dando. vñ p̄strat⁹ audiuit. Gau-  
le saule qd me psequeris zc. vñ qz  
dum dicit. Dñe quid me vis face-  
re. iam format⁹ ex psecutore p̄dica-  
tor. ex lupo ouis. ex hoste miles.  
et sic ad vesp̄erā diuider escas. cū  
in diebus nouissimis fuit christi



# De sancto

# Paulo

2  
1  
2  
3  
2  
1  
predicator etc. **Un** dicitur i. ppheta  
**Gen. xlii.** Vocauit at iacob filios  
suos. et ait eis. **C**ogregami vt an-  
nūciem que vctura sunt vob die-  
bus nouissimis etc. **Secundo**  
notat in vbis pmissis satisfactio  
opis cū addit. egi pniaz. **I**pse em  
postq sic puerlus est ad viā veri-  
tatis et salutis et ad fidem catholi-  
cam semp adhesit xpo. et p dcauit  
ipm verū dei filiū et mūdi saluato-  
rem. et ptatem tyrānoz nō timuit  
**I**deo dicit. **Abi. iij.** Bonū cer-  
tamen certauit etc. **I**n q vbo osten-  
dit quattuor. **P**rimū est ei vtilis  
doctrina. qd notat cuz dicit. **B**onū  
certamen. **S**ecūm est ei virtuosā  
puerfatio. cum dicit cursum psumā-  
ui. **T**ertiū est sua gloriōsa passio.  
cuz subiungit fidē seruauit. **Q**uar-  
tum est eius gaudiōsa remunera-  
tio. cum pcludit. ideo reposita est  
mibi corona iusticie. **D**ico primo  
q notat eius vtilis doctrina per  
quā bonū certamē certauit cuz p  
eam potentia tyrānoz expugna-  
bat et corda infidelium et obstinato-  
rum iugit ad fidē xpi puerfatebat.  
vt supra dictū est q ille mltō ma-  
gis cōualefcebat et pfundebat in  
deos q habitabant damasci affir-  
mans qz hic est xpus. **S**equit. ibi  
dem q cū implerent dies mulci.  
scz q sic egit in damasco fecerunt  
iudei piliū vt eū interficerēt. **N**ā  
sibi nōte facte erāt insidie eoz. vñ  
custodiebant portas die ac nocte  
vt eū interficerēt. **A**ccipientes di-  
scipuli ei eū nocte p murū misce-  
runt eū in sporta. **T**uncq venisset

in hierlm tēptabat iūgere se disci-  
pulis et oēs timebāt eū nō creden-  
tes q eēt discipulus. **B**arnabas  
autē ap pphensuz illū duxit ad apo-  
stolos et narrauit illis quō in via  
vidisset dñm et locut⁹ est ei. et quō  
in damasco fiducialit egerit i no-  
mine iesu. **E**t erat cū illis intrans  
et exiens in hierlm. fiducialit agēs  
in noie iesu **L**oquebat qz gentib⁹  
et disputabat cū grecis. **E**cclia q/  
dam p totā iudeā et galileam et sa-  
mariā habebat paces et edificabat  
ambulans in timore dñi et p sola-  
tione spūscūs replebat. **E**t  
**Un** dicit **A**brh. q corda omnium  
gentium inflāmauit tanq ignis.  
et insultus. i. (storm) demonum et  
minas tyrānoz fugauit. et null⁹  
angelus tm pplm lucrificet sicut  
ipse. **Un** sicut oriēte radio solis te-  
nebre fugant sic eo euangeliū pre-  
dicante fugant error et lumen fi-  
dei resplēdebat. ppter suā sapiētē  
doctrinā. **Un** benedictus est pau-  
lus. **N**āz paulus dicit grece astuci⁹  
id est sapiēs. **I**pse em bñ fuit sapi-  
ens doctrinā suāz didicit in trib⁹  
scholis et spūscūs fuit doctor  
su⁹. **E**t qz dicit **B**reg. q nulla do-  
ctrina sit melior nisi vbi spūscūs  
doctor adest. **P**rimo didicit i sco-  
lis iudeoz legē moysaycā. nam di-  
cunt doctores. **R**eg. in sermone  
stephani in lra **R.** **Un** dicit **A**c.  
xxij. q ipse dicit etiam se erudit⁹  
secus pedes Gamaliel. **Un** dicit  
**E**go sum vir iudeus nat⁹ charso-  
cilicie nutrit⁹ in ista ciuitate. sec⁹  
pedes Gamalielis erudit⁹ iuxta



2 veritatem paterne legis. **S**ecundo in scholis aploz didicit legē euāgelicam. **U**n dicit **Act. xiiij.** de eo. qd spūscūctūs dicit. **S**egregate mibi paulū in op<sup>o</sup> ad qd assumpsi euz scz euāgelice doctrine. **N**ā ad op<sup>o</sup> doctrine. **R**eq. in ser. petri z pauli **3** **T**ertio in scholis celestibz didicit legē diuinā. qn in tertiū celuz fuit raptus vbi deus reuelauit sibi se creta celestia. sicut ipse testatur. **ij. Cor. xj.** Et sic prē eius vtilis doctrina p quaz bonū certamen zc. **U**n canit ecclesia. **T**u es vas electionis sancte **P**aule apłē pdicator veritatis z doctor gentiū. **4** **S**ecundo notat eius virtuosa puerfatio cum addit. cursum psumāui. **A**irca qd notandū qd ipse cursum suū siue virtuosam vitā suam inchoauit in supnaturali cōuersatione. mediauit in charitatiua pgressione. psumauit in pfectionis aggregatione. **P**rimo inchoauit vitā suam in supnaturali puerfatione. in qua lux d celo subito circumfulsit eū. sicut legit **Act. ix.** qd cum iter faceret ad pducendum xpianos in hierl'm zc. **U**n de ista luce dicit **A**brh. p illaz irradiationem lucis paul<sup>o</sup> fuit in amore diuino inflāmarus qd in terra grauiens sic se gerebat in cunctis qsi fruere angeloz cōsortio. **U**n ppe hunc diuinū amorē quo ipse fuit inflāmarus cōpleuit officium angeloz. vñ **A**brh. **R**estat vt cōparemus pauluz angelis ppheta admirando dixit. **Q**ui facit angelos suos spūit<sup>o</sup> et mīstros suos ignez

urentem. **E**t potētes virtute facientes vbum eius. **N**oc totum in paulo possum<sup>o</sup> inuenire qd velut ignis ac spūs totū orbem terraz pcurrit z pcurrēdo purgauit. **A**ngelis quidē sepe cōmissa est cura diuersoz gentium. sed null<sup>o</sup> illorum sibi ita creditum pplum gubernauit vt **P**aulus vniuersum orbē. vñ vīssibili corpi colligat<sup>o</sup> in nullo inferior supnis virtutibz certabat. **5** **S**ecundo mediauit in charitatiua pgressione. **I**pse enim in pfecta charitate quotidie dupliciter se offerrebat deo. i. corpore p mortificationez. **U**nde dicit **A**stigo corpus meuz z in seruitutem redigo. **U**nde **A**brh. de laudibz pauli dicens. **I**ohānes baptista locustas et mel siluestre in cibis sumebat. sed paulus in medio strepitu mūdi ita quiete puerfatus est sicut in heremo. **N**ā modo dico victu pteritus **I**ohes pdicauit cōtra herodiadē corripiendo. **P**aulus nō vnum aut duos aut tres sed innumeros simili mēte positos corripuit. **O**fferebat se etiaz in corde p deuotam oronem. **U**n dicit **D**aymo de eius vita z deuotione. qd a primo cantu galli laborauit manibz vsqz ad quintā horam. deinde pdicauit z vīam veritatis docuit. z residuū tempus dedit deuote orationi z vili comestioni. **U**nde de eius offeritorio dicit **A**brh. qd sacrificium pauli qd deo quotidie offerebat tantū excessit sacrificium iusti. **A**bel quārum celum distat a terra. **N**am



# De sancto

# Paulo

Abel offerebat oues. ille vero se/  
ipsuz deuote z obediēter p singu-  
los dies imolauit. Et nō solū se/  
ipsum imolauit sed oēm hominē  
deo offerre cupiebat ac si ipse ge-  
nuisset vniuersū mūdū. sic oēs ho-  
mines ad regnū celoz adducere  
desiderabat. Ipse etiā anteq̃ pe-  
rūisset a glia p eis excludi affecta-  
bat. Moyses x̄o. p salute viuozū  
deleri elegit de libro vite z obtu-  
lit se cū ceteris perire. Paulus autē  
p ceteris p̄ire voluit z vt ipsi sal-  
uarent ab eterna glia p eis exclu-  
di affectabat. **Dec** ille. **Und** dicit  
**Ro. ix.** Optabam em̄ ego ipse ana-  
thema. i. sepatus esse a x̄po. p fra-  
tribz meis. **Un** dicit **Chrys.** Nam  
nō saluari multos acerbis extime-  
bat q̃ seipm̄ p̄ire. **Un** bene cōpe-  
nit sibi mutatio nois. nam an̄ cō-  
uersionem vocabat **Saulus** qd̄  
interpretat petitiō mortis qd̄ sibi bñ  
cōpetebat tpe sue psecutionis cū  
mortem sanctoz petebat intimo  
corde. sicut habet **Act. ix.** **Saulus**  
adhuc spirans zc. **In** querlatiōe  
autē sua d̄ **Saulo** factus est paulus  
qd̄ interpretat latine modicus. ipe  
em̄ fuit humilis z modicus in p-  
pria reputatione. ppter qd̄ ipse ni-  
mis pfectus fuit christianus. **Un** dicit  
**1. Cor. xv.** Ego sum minimus  
aploz qui non sum dignus vocari  
aplus. qz psecutus sum eccliam dei  
**Un** sicut ipse intimo corde perse-  
quebat xpianos. ita postea dilexit  
eos qz p eis multa bona fecit. vñ  
ps. **Dec** mutatio dextere excelsi.  
**Tertio** vitam suā virtuose cō-

summauit in pfectionis aggrega-  
tione. nā vitā suam tñ desiderā-  
uit pformari vite xpi. ideo fuit p-  
fectissimus ptempoz mūdi. **Un**  
dicit **Phil. ii.** Omnia arbitroz vt  
stercora vt xpm̄ lucrifaciā z inue-  
niar i illo. **Sequit** pfiguratus mor-  
ti eius. i. filis. **In** qua auctoritate  
ostendit tripl̄r quare oīa mundi  
ppter xpm̄ ptempit. **Prio** vt chri-  
stum z eius regnū in futuro pos-  
sideret. **Nam** xpus dixit discipul-  
suis **Matth. xix.** Vos q̄ reliquistis  
omnia z securi estis zc. ideo ipse cō-  
tempit oīa. quare dixit omīa zc.  
**Un** dicit **Chrys.** de abiaz mirat̄  
oēs q̄ ad dei pceptū patriam z co-  
gnatos reliquit. sed paulus totū  
mūdū z seipm̄ deseruit. **Secun-**  
**do** vt ipe in pñci vita xpo intin-  
corpet. **Un** dicit. vt inueniar in  
illo. q. d. tanq̃ membz in suo cor-  
pore. vñ **Chrys.** Paulus cūcta de-  
sperit z aduersitates cum gaudio  
sufferebat z q̄tidie surrexit. arden-  
tior. nec aliqd̄ erat sibi desidera-  
bile nisi soli deo seruire z placere  
**Nam** sic ferrū in ignē missus totū  
igneū efficit. sic paulus successus  
in charitate totus efficit charitatis  
uus. qz ignez diuine charitatis ne-  
mo in eo extinguere poterat. **Su-**  
**gura** z exēplū habem. **Act. xx.**  
vbi dicit. **Ego** em̄ zc. **Req.** in ter-  
petri z pauli. **Tertio** vt ipse pfe-  
ctus passioni xpi pfiguraret. **Su-**  
**miliaret.** vñ seq̃t pfiguratus mortē  
ei. **Nā** sicut xpus passionē pati-  
ter sustinuit. ita paulus p̄tume-  
lias z penas sibi multipl̄r illatas



patientē sustinuit. Unde dicit ad  
Gal. vi. **M**ibi absit gl'ia zc. Unde  
dicit **Chrys.** Paulus mag' gloria  
bat carbena vince' q' dyademate  
coronar'. **U**n in signū hui' q' fuit  
natus duct' ad mortē noluit fugere  
vt pz in legenda. **Req. in ser. pe-**  
**tri z pauli.** Tercio notat' ei' gl'io-  
sa passio cū subiungit. fide' hui'  
quare fuit occisus. **Qualr fuit oc-**  
**cisus.** **Requi. in ser. petri z pauli.**  
**Q**uarto notat' ei' gloriosa remu-  
neratio. cū cludit. iō reposita est  
mibi corona iusticie. qualr aut' sit  
remunerat'. **Requi. in cathedra**  
**petri zc.**

De purificatione Marie

Sermo. xv.

**D**istinquaz  
impleri sūt dies pur-  
gationis Marie fm legē **M**oy-  
sulerūt in hierl'm vt sisterent eum  
dño. i. p'seruarēt **Luce. ij.** Notate  
charissimi p'suetudo laudabilis z  
bona de iure z merito est obseruā-  
da. **Nā Aristo. in. ij. retbo. sic inq't.**  
**Q**ui p'suetudinē legis nō seruat.  
leg' vigore debilitat. **V**inc est em  
q' dñs n'r q' nō venit soluere leges  
s' adimplere vt inq't. **Mat. v.** vo-  
luit vt expletis. xl. dieb' purifica-  
tionis m'r sua offerret eū dño fm  
legē. q' scriptū est. **O**mne masculu-  
nū adapiens vuluā zc. ideo dicit.  
**P**ostq' impleri zc. **E**st notā-  
dum q' p'ceptū erat i lege. q' mu-  
lier si suscepto semine pareret ma-  
sculinū imunda eēt septē diebus  
s'z p'ortio hoim z ab ingressu tem-

pli z tactu sacroz. s'z cōplet' septē  
dieb' die octauo circūcideret pu-  
er. **E**t ipsa q'dē mūda efficiebat q'  
ad p'ortiu hoim. s'z adhuc quo ad  
ingressu rēpli z tactū sacroz im-  
mūda erat trigintatib' dieb'. **A**d-  
pletis x. xxij. cū septē p'cedēti-  
bus q' faciūt. xl. z tūc q'dragesima  
die mulier intrabat rēplū z p'sen-  
tauit natū pueri. offerēs dño. p se  
et p puero sacrificia. **S**i aut' femi-  
nā peperisset duplicabant' dies q'  
ad p'ortiu hoim z q' ad ingressum  
rēpli. **E**t hec ordinatio p'cepti ha-  
bet **Leu. xij.** vbi d'r q' dñs dixit ad  
moysen. **L**oquere filiis isrl' et di-  
ces ad eos. supple ea q' sequunt'.  
**M**ulier si suscepto semine peperit  
masculū imūda erit septē dieb' et  
octauo die circūciderit infantul'.  
ipsa x. trigintatib' dieb' mane-  
bit in domo sua in sanguie puri-  
ficatōis sue. **S**i aut' feminā pepe-  
rerit imūda erit duab' hebdoma-  
dis iuxta ritū flux' mēstrui. z. lxxj  
dieb' manebit in sanguie purifi-  
cationis sue. **C**ūq' impleri fuerūt  
dies purgatōis. mulier p filio si-  
ue filia deferet agnū āniculū aut  
duos turtures. aut duos pullos  
colūbaz. **S**ic maria cōpletis. xl.  
dieb' a natiuitate dñi. b. est. hodie  
duxit puerū suū in templū. vt ad-  
impleret legē. **I**ō dicit euāgeliz.  
**Luce. ij.** In illo tpe postq' zc. **E**t dic  
euāgeliz. **E**st notandum q'  
in hodierno euāgelio tria notant'  
que ad p'ntes solēnitatē ptinent.  
**P**rimū est die' purificatōis imple-  
tio. z b. notat' cū d'r. **P**ostq' impleti



## De purificatione marie

**2** sunt dies pur. zc. **S**ecūm ē pueri  
iesu pñtatio. qđ notat cū additur  
tulerūt. s. pñtes illū in hierlm vt  
sisterēt. i. pñtarēt vel offerrent aut  
fm glosaz pñtarēt eū dño. **T**er/  
**3** tiū ē pueri a symeone cōmēdario.  
qđ notat cū dī. q. symeon accepit  
eū in vlnas suas z bñdixit deū di/  
cens. **U**ic dimittis ser. zc. **Q**uia vi/  
derūt oculi zc. **E**t iō. pñt ista tria  
psuenit ecclia istud festū tribz no/  
minibz appellare. s. purificatio et  
ppapanri qđ idem est qđ pñtatio.  
**N**ā xps eodē die ē in tēplo pñta/  
tus z tertio cādelaria ex eo q. can/  
delas in manibz portam. **P**ri/  
mo dico q. notat diez purgatiōis im/  
pletio cū dī. **P**ostq. impleti sunt.  
**I**ō ecclia appellat h festū purifica/  
tionē. **S**z est notandū q. xgo ma/  
ria nō rōne indigētie. s. rōne hu/  
militat. legē purificatiōis subire  
voluit. **N**ā ipsa omni imūdictia ca/  
ruit. nec pepit suscepto semie sed  
spūssancī coopatione. **E**t iō dixit  
dñs. **M**ulier si suscepto semie pa/  
reret masculū imunda erit zc. **E**t  
q. xgo nō ex virili semie s. mysti/  
co spiramine dei filiū pcepit. teste  
angelo **L**u. j. q. dixit qm maria qsi/  
uit. **Q**uō fiet istud qm virū nō co/  
gnosco. **R**ñdir. **S**pūsscūs supue/  
niet in te zc. **I**ta q. illa lex nō reti/  
git mariā. **I**ō bñ dī sibi illud **D**e/  
ster. xv. **N**ō em p te sed p oibz hec  
lex pñtatura. **U**oluit tñ xgo  
purissima subesse legi. pñt q. tuor  
**P**rimū pñt cōplementū legi. ipsa  
em nihil de pñceptis dei voluit pre/  
rire. **S**icut em fili? suus nō indi/  
guat circūcisione q. tñ pñt cōple

mentū z pñfectionē legis circūcidi  
voluit sicut dixit **N**at. v. **N**olite  
putare qm veni soluere legē aut  
pñbetas. **N**ō veni soluere s. adim/  
plere. **I**ta maria noluit pñterire  
minimā legē. **U**n dicit **S**erñ. **U**e/  
re xgo nō habes cāz nec tibi op?  
est purificatio s. esto in mulierē  
tanq. vna illaz. q. fili? tu? sic ē in  
numero puerorū pñtōz. q. sic fi/  
lius tu? se bñdixit q. fac? ē par/  
uulus. ita tu in mulieres vis ē  
bñlis ac legi subiecta. **S**ecūo pur/  
gari voluit vt hereticos pñfunde/  
ret dicētes veterē legē nō esse a do/  
datā. istos pñfundeat dñ ipsa le/  
gem obseruauit. **U**n canit ecclia  
hodie de ea. **G**aude maria virgo.  
cūctas hereses sola interimisti in  
vniuerso mundo. **U**n aug. dicit  
**V**irga glōsa est regula mox. for/  
ma vite. ac oīs sanctitat. exēplat.  
**T**ertio purgari voluit vt legē pu/  
rificatiōis terminaret z finiret. **N**ā  
sicut adueniēte purificatiōe xps  
cessat purificatio typica siue figu/  
rata. **I**bi em aduenit purificatio  
vera nra. s. xps q. p fidē nos puri/  
ficauit fm q. dī. **A**ct. xv. **F**ide puri/  
ficans corda eoz. **N**unc ē q. de ce/  
tero matres mulieres nō tenent  
ad purificatiōē nisi q. ad tēpli in/  
gressionē. **Q**uarto vt nos spūale  
purificādos demonstraret. **N**ā dīc  
**O**rigenes sup eplaz ad romanos  
**D**e uote mētes ad bñ faciendū sa/  
cilius exēplis q. verbis inuitant.  
**I**deo brā xgo vt nos ad spūales  
purificatiōē inuitaret ipsa puri/  
ficari voluit vt nos seqmur eius  
exēplo. **S**rego. dicit q. pl? monit



exēpla q̄s vba. **S**ecundo exemplo  
 & gnis debem⁹ nos etiā purifica  
 re. et h̄ tripl̄. **P**rimo p̄ p̄tritionē  
 z lachrymaz effusionem. **U**n̄ ps.  
 Lauabo int̄ino. ma. me. i. p̄sciam  
 Dec purgatio figurat nob̄ **Nu.**  
 viij. vbi d̄r q̄ dñs dixit ad moysen  
 Purificabis eos iuxta hūc ritū. i.  
 hoc mō. **A**spergant aq̄ lustratōis  
 id est (reynikeyt) z radant oēs pi  
 los carnis sue. per pilos designa  
 tur sup̄fluitas malaz cogitatio  
 num i corde. q̄s oēs debet hō de  
 lere p̄ p̄tritoz i corde z lachrymaz  
 effusione vt purget̄. **Nā** dic̄ **Amb**  
 lachryme lauat delictūz. **S**cdo  
 p̄ p̄fessionē. **Nā** apl̄s dicit ad **Ro.**  
 1. **O**re p̄fessio fit ad salutē. **U**n̄ dic̄  
 glosa. **A**ma cōfessionez si affectas  
 decorē. qz vbi p̄fessio ibi pulchri  
 tudo. **E**t iō dic̄ ps. **C**ōfessio z pul  
 chritudo in p̄spectu e⁹. i. in p̄fite  
 re. **U**n̄ in signū hui⁹ d̄r **Isa. vi.** **U**  
 lauit ad me vn⁹ de seraphin q̄ te  
 rigit os meum z dixit. **E**cce terigi  
 la. tu. mūdabit peccatū tuuz. **U**n̄  
 ps. **D**ixi p̄fitebor z tu remisisti zc.  
**T**ercio p̄ satisfactioz. **U**n̄ ad **Ro.**  
 12. **S**icut em̄ exhibuisti mēbra ve  
 stra seruire imūdiciez iniquitati. ita  
 nūc exhibere mēbra v̄sa seruire iu  
 sticie in sanctificationē. i. purifica  
 tionē. **Nā** dicit dñs. **R**eq. de sero  
**Nicolas. 1.** **E**t sic p̄z p̄mū. **N**  
**S**cdo dico q̄ notat pueri iesu p̄  
 sentatio cū d̄r. tulerūt illū i bierlm̄  
 zc. ideo ecclia appellat scdo h̄ fe  
 stum p̄p̄antē. qd̄ idēz ē qd̄ p̄sen  
 tatio. **Nā** xps hodie i tēplo ē p̄sen  
 tat⁹ a m̄re z oblat⁹ deo. sicut scri

ptū est in lege dñi. **L**egit em̄ **Exo.**  
 xij. q̄ dixit dñs ad moysen. **S**an  
 ctifica. i. p̄nta vel offer mibi om̄e  
 p̄mogenitū qd̄ ap̄it vuluā in filiis  
 isrl̄ tam de hoibz q̄ de iumentis.  
**M**ea em̄ s̄c oia. **I**ō vgo maria h̄  
 legē hodie p̄ntauit filiū suū i tē  
 plo. **S**z ē norandū q̄ xps tripl̄  
 est oblat⁹. **P**rio a p̄re ad redimen  
 dum mūdū. **S**cdo a m̄re i tēplo  
 adimplendū legē. **T**ercio a semet  
 ipso p̄ p̄cto ad satisfaciendū. **D**ue  
 triplex oblatio figurat nob̄ in tri  
 plici oblatōe veteri testi instituta  
 scz oblatōe. decimarōe z sacrifici  
 oiz imolatione in q̄ erat effusio  
 sanguis p̄ quē marie opus n̄re re  
 demptōis exp̄mebat̄. **Nā** p̄ obla  
 tionē exp̄mit modus redimendi.  
**U**n̄ p̄cepit dñs moysi. **Exo. xij.**  
**O**m̄e aut̄ p̄mogenitū hois de fi  
 liis tuis p̄cio redimes. **U**n̄ cayn  
 obtulit deo mūera d̄ frugibz. abel  
 de gregibz. z sic mod⁹ redimendi  
 exp̄mebat̄ p̄ oblationē. **P**er deci  
 mationē fecit z exp̄mit oblatio sa  
 cerdotis. **U**n̄ abraā melchisedech  
 sacerdoti obtulit decimas. p̄ quā  
 decimationē hō signat̄. **I**ō virgo  
 maria deū z hoiez hodie sūmo sa  
 cerdoti in tēplo p̄ntauit z obtulit  
**P**er sacrificioz imolatōz exp̄mit̄  
 et fecit ipm̄ p̄ciū in q̄ erat sangui  
 nis effusio. **U**n̄ dixit dñs ad mo  
 yen z aaron. **Exo. xij.** **L**oq̄mini ad  
 filios isrl̄ z dicite eis. **T**ollat vn⁹  
 q̄sqz agnū absqz macula z occidat i  
 mola bitqz eū. **I** **U**n̄ p̄mo xpus  
 oblat⁹ ē a p̄re ad redimendū mōz qd̄  
 fecit p̄ oblatōez vt s̄. **vñ. j.** **I**ō. **liij.**



## De purificatione marie

In h apparuit charitas dei in nobis. qm filiu suu vnigenitu misit in mudu vt viuam<sup>9</sup> p eu. **Ecce zc.** Un hec oblatio figurat nobis in Isaac d quo dr **Gen. xxi.** q deus tentauit Abraa. Tolle filiu tuu vnigenitu Isaac que diligis z vade in monte visionis. z offer eum ibi in holocaustu sup vnu montu quez monstrauero tibi. q tertia die venit cu filio ad locu que ostendit ei de<sup>9</sup> z arripuit gladiu vt imolaret filiu suu. **Et ecce angelus dni de celo clamauit di.** Abraa no extendas manu tua sup pueru tuu nunc cognoui qm timeas dnm. et no pepercisti filio tuo vnigenito. **Moralr** p abraa q interpretat pac multaz gentiu intelligit de<sup>9</sup> pac omniu. **Per Isaac** q interpretatur risus vel gaudiu intelligit dei filius q est salus oim. huc de<sup>9</sup> pater ppter nimiu amorem obtulit i morte caluarie p nobis et pccis nris vt nos eternallr viuam<sup>9</sup>. **Un de<sup>9</sup> p** pdixit b **Isa. liii.** dices. Propter scelus ppli mei pcussi eu. i. filium dilectuz. **Et ibi dicit Isaias.** Ipse vulnerat<sup>9</sup> est ppter iniquitates nostras zc. **Et io dicit apl's ad Ro. viii.** Proprio filio suo non peperit de<sup>9</sup>. sed p nob omnibo tradidit illum. **Un dicit Chrys.** Dulcu dilexit nos. no ei suu. no angelu. no archangelu dedit sz filiu suu. **Ecce zc.** **Secundo oblat<sup>9</sup> ea** matre in templo adiplendu lege qd significat p decimatione vt supra **Un dicit euangeliu.** Tulerunt illi scz maria z ioseph in hierlm. i. por

tantes eu in brachijs vt sisterene cum dno. sicut scriptuz est in lege dni. qz omne masculinu adapiens vulua. sanctu dnt vocabit. i. sanctificabit z pntabit. vt sup dictuz est. **Un dicit Amb.** Omne pmogenitu dicebat sanctu. qz ipm xpm sanctu sanctorz pfigurabat. **Seq tur.** **Et vt daret hostia** fm qd dictuz est in lege dni. **Leui. xii.** vbi dno pcepit moysi dices. **Ad qz expleti** fuerint dies purgatois mulier p filio deferet agnu anniculu in holocaustu. aut duos turtures aut duos pullos columbar. **Un maria copleti** dieb duxit pueru in templu vt offerret eu dno z cu eo par turturu. aut duos pullos colubar. **Ipsa em virgo gloriosa pcepta dei** voluit p oia adimplere. ideo tria facit que erat pdicta z pcepta in lege z in veteri testu. **Primo em erat pceptu vt puer plen** tarer ad locu que elegit. z no erat licitu sacrificare iudeis domino in qlibet loco. **Dicit nanc Deut. xii.** **Nec sunt pcepta q** facere debet. **Ad locu que elegerit dno de** vester de ciuit tribubu vris vt ponat nomen suu ibi z habitet in co veniet z offeret in illo holocausta z victimas vras. decimas z p micias z pmogenita. **Locus aut** ille que elegit dno erat hierlm vt habet. **iiij. Re. xii. Et. ij. Paral. vi.** vbi dr q **Salomo dixit.** Dns de isrl locut<sup>9</sup> est **Dauid pfi meo di.** **A die qua educi pplm meum d** fra egypti no elegi ciuitate de cuncti tribubu isrl vt edificaret in ea do



mus nomini meo. s. elegi hierlm  
ut sit nomē meū in ea. **Iō** virgo z  
**Ioseph** rulerit iesum de bethlees  
in hierlm. **Secūdo** pceptus erat  
ut p̄mogenitū dño offerret. ut su  
pra habet. **Aro. xij.** **Ideo** vgo ma  
ria filiū suū vnigenitū obrulit.

**Prima** cā erat ut ex b̄ ostenderet  
q̄ infans nō tm̄ erat virginis s. z  
etiam dei. z ideo infans tanq̄ res  
dei erat sibi p̄sentanda. **Et** ex hac  
causa vgo maria xpm̄ infantē p̄/  
cipue p̄ntare debuit. qz nihil ita  
dilectū est deo patri sicut ei⁹ vni/  
genit⁹ fili⁹. **Et** ideo dicit p̄r **Mat.**  
**xij.** **Hic** est filiū me⁹ dilect⁹ in q̄  
mihi p̄placuit. **Secūda** cā erat ut  
ex̄t̄c deus infantē custodiret. vñ  
de ipso dicit **p̄s.** Angelis suis de⁹  
mandauit de te zc. **Tercia** cā erat  
ut vgo ostēderet q̄ eēt grata et re  
ferebat gr̄at̄i actiones deo patri  
de tanta ple z munere q̄ ipsa vir  
go p̄cepit z vgo p̄mansit z q̄ non  
tm̄ hoīem sed z deū z hoīem ge  
nuit. **Sz** qd̄ dixerit scriptū nō ha  
bem⁹. s. forte potuit dicere. **Ecce**  
dñe sancte p̄r p̄nto tibi filiū meū  
a te et̄nalit̄ genitū. z de me t̄palit̄  
naturū. gr̄as tibi ago q̄ me elegi/  
sti esse matrē et vginē tui dilecti/  
simi filiū. **Tercio** pceptum erat ut  
cum puero hostias imolarent ut  
supra habet **Leui. xij.** **Ideo** virgo  
obtulit par turturū qd̄ erat offer  
torii pauperū. **Nā** dicit **Aug⁹.** q̄  
diuites obtulerūt agnū q̄ erat ob  
latio diuitū. paupes vgo obrulerūt  
par turturū. aut duos pullos co  
lumbaz qd̄ erat oblatio pauperū.

**¶ Sed** h̄ pōt queri cū vgo pau  
lo ante a maḡimlta pondera auri  
recepit. cur erga obrulit munera  
pauperū cuz bñ potuisset emisse  
agnū. **Dicendūz** fm̄ **Bern.** q̄ sine  
dubio maḡi magna mūera obtu/  
lerunt sed bt̄a virgo illud sibi nō  
retinuit s. statim paupibz eroga  
uit. **Et** dicit **Hierō.** q̄ bt̄a vgo co  
lo. i. (eyn rocken) z acu. i. (nadel)  
acq̄rebat vñ se z saluatores mūdi  
nutriabat. **Iō** offertoriū pauperū  
obtulit. **Et** nota q̄ licet bt̄a virgo  
alterū illoz obrulerit. s. par turtu  
rum aut duos pullos colūbarū.  
et nō vtrūqz. **Euāgelista** tm̄ nō dīc  
qd̄ alterū istoz obrulerit sed h̄ p̄/  
pter mysteriū. **Quia** em̄ turtur̄ ē  
avis casta. z colūba secunda quo  
rum vtrūqz fuit in v̄gine. iō vtrū  
qz ponit euāgelista zc. **¶ Tercio**  
a seipso oblat⁹ est ad satisfaciē  
dum. p̄ p̄ctō. qñ significat p̄ imo/  
lationē sacrificioz in q̄ erat san/  
guinis effusio ut sup̄. **Ideo** xpus  
imolauit se deo patri imaculat⁹  
hostiā. p̄ peccat⁹ n̄ris. **Un̄** ad **He  
bre. ix.** **Semetipsum** obrulit ima/  
cularum deo. s. p̄ peccatis n̄ris ut  
sic nos mūdaret. **Un̄** dicit apl⁹  
ut supra. **Si** em̄ sanguis bircoz  
aut chauroz z cinis vitule asper  
sus inq̄natos sanctificat ad em̄i/  
dationem carnis. q̄to maḡi san/  
guis xpi q̄ ut nos mūdaret z pro  
peccat⁹ satisfaceret obrulit se vo/  
luntarie ad mortē cruc̄. **Ad** etiā  
sc̄us **Andreas** pbavit q̄nqz rōni/  
bus. **Req̄. in fimo. Andree. f. Un̄**  
**Ila. liij.** **Oblat⁹** est qz ipse voluit.



## **D**e purificatione marie

more solito ire nō potuit. itrauit  
**U**n̄ dicit **Bern.** **O** bone iesu qđ ti  
bi nos debuim⁹ tu soluis. nos pec  
cauim⁹ ⁊ tu tollis. gr̃a sine meri  
to. ⁊ charitas sine mō. **E**t ⁊e sine  
mō. nā maiore charitatē nēo h̃z zē  
**S**ic nos exēplo xpi dēm⁹ nos deo  
offerre hostiā sc̃rāz. vñ **Ro. xij.** **O**b  
secro vos p̃ misericordiāz dei vt  
exhibeat⁹ corpa ṽra hostiam sc̃rāz  
deo. **N**oc figurat nob̃ **Deu. xij.** vt  
sup̃a. **P**rimitiē ⁊ p̃mogenita sūt  
corpus ⁊ aīa que debem⁹ deo pu  
re offerre ⁊ nō ydolis. i. peccat⁹ no  
stris et diuitiis zē. **A**ui⁹ **exemplū**  
habem⁹ in smone de sc̃rā **Lucia.**  
**O.** vñ apl̃s hortat⁹ nos ad **Ephe.**  
**v.** **E**stote imitatores dei sicut fili⁹  
charissimi ⁊ ambulate in dilectōe  
dei zē. **E**t sic p̃z pueri iesu p̃sen/  
tatio. **U**el aliter. ideo eccl̃ia appel  
lat h̃ festū. ypapanti qđ idē est qđ  
obuiatio. qz symeon ⁊ anna obuī  
auerūt dñō cū offerret⁹ in templū  
**E**t ideo d̃z ypapanti ab ypa qđ est  
ire. ⁊ anti qđ est ⁊ quasi ⁊ tra ire. i.  
obuiare. **E**t sic symeon recepit eū  
in vlnas suas zē. vt post dicitur.  
**T**ercio dico qđ notat⁹ pueri a  
symeone susceptio ⁊ cōmendatio  
cum d̃z qđ symeon accepit eum in  
vlnas zē. **C**onsequēter sequit⁹ **L**u  
men ad reuelationē gentiū. i. xps  
quidat⁹ est gentib⁹ ad illuminā/  
dum eos. **U**n̄ **Isa. xlix.** **D**edi te in  
lucem gentiū. **I**deo eccl̃ia appel  
lat hoc festū candelaria. i. festū lu  
minis eo qđ candeles accense por/  
tant in manib⁹. **C**irca qđ notan/  
dum. qđ **B**ergius papa statuit vt

christiani ad honorez matris dei  
omni anno p̃ totū mundū in hac  
die bñdict⁹ ⁊ accensis cereis illu/  
strarent ⁊ cereos accensos in ma  
nib⁹ portarēt. **N**am d̃z qđ romani  
in februario dijs infernalib⁹ sacri  
ficabāt. ⁊ hoc p̃ animab⁹ antecel/  
soz suoz vt p̃piciarent⁹ eoz. et iō  
solēnes hostias eis obrulerunt. ⁊  
tota nocte laudib⁹ insisterēs cuz  
cereis ⁊ accensis facib⁹ vigilabāt  
**Q**đ originē traxit a qbusdā fabul/  
poetaz qui dicūt qđ p̃serpina fuit  
ita pulchra qđ pluto de⁹ inferna/  
lis eā ꝑcupiscēs ipsaz rapuit ⁊ eā  
deam fecit. **P**arētes autē sui p̃ sil/  
uas cū facib⁹ eā multo tpe quesi  
runt quare mulieres romanorū  
hoc representātes cuz facib⁹ circue  
bant. **E**t qm̃ difficile est p̃suetā re  
linquere. iō christiani de gentib⁹  
ad fidē p̃uersi difficile poterāt re/  
linquere h̃mōi p̃suetudinē paga/  
noz. **I**deo **B**ergius papa h̃ac erro  
neam p̃suetudinē in meli⁹ muta  
uit vt ad honore matris dei zē. vt  
sup̃a. **U**n̄ de h̃ exēplū pulchrū ha  
bem⁹. **L**egit̃ em̃ qđ qdā nobil⁹ ma  
trona in beatā ṽginē deuotionēz  
habuit ⁊ ad honore ei⁹ vnā capel  
laz iuxta domū p̃struxit ⁊ habuit  
p̃p̃riū capellanū i qđ omni die mis  
sam de brā virgine audire voluit.  
**A**ppropinquāte autē die festo pu  
rificatiōis ṽginis sacerdos ob qđ  
dam negociū suū longi⁹ iuit. ⁊ do  
mina illa die missaz h̃re nō potu/  
it ⁊ oīa que h̃re poterat etiā vesti  
menta p̃ honore ṽginis dedit. vñ  
cū clamidē dedisset. ⁊ sic ad eccl̃az



capellam et ante altare virginis se pos-  
stravit. Tunc subito in excessu me-  
tis videbat sibi quod esset in quadam pul-  
cherrima ecclesia et vidit turbam ma-  
gnam virginum in ecclesiam venientem  
quas quidam pulcherrima virgo pre-  
ibat valde ornata. Cumque omnes pos-  
sederint. Ecce turba alia  
iuvenum qui etiam secundum ordinem posede-  
runt. Et ecce quidam magnam faciem ce-  
reorum deferens et cereum primum virgini  
que ceteris antecibat dedit et postea  
alijs virginibus et iuuenibus tribuit.  
Deinde ad illam matronam venit et  
cereum ei tribuit. tunc per choros respi-  
cens vidit duos ceroferosarios dia-  
conum et subdiaconum et sacerdotem sa-  
cris vestibus indutos procedentes ad  
altare tanquam missam volentes cele-  
brare. Videbat autem sibi quod acoliti  
essent laurei et vincenci. Diaconus  
subdiaconus duo angeli. Sacer-  
dos autem christus. Facta autem professione  
duo pulcherrimi iuvenes medio  
chori missam et officium de beata vir-  
gine alta voce et solenniter incepe-  
runt et alij omnes plequuntur. Cum autem  
ad oblationem venisset regina virgi-  
num et ceterae virginis cum alijs qui  
erant in choro cereos suos sacerdo-  
ti ut moris est flexis genibus obtu-  
lerunt. Cum sacerdos expectaret illam  
matronam ut sibi cereum offerret et il-  
la nollet ire. misit ad illam regina  
virginum nuncium dicens. quod rusticita-  
tes faceret quod sacerdos sic faceret  
expectare. Illa autem respondit quod sacer-  
dos missam suam finiret. quod cereus  
sibi non offerret. tunc iterum regina  
misit alium nuncium dicens. quod cereum

suum cito offerret et missam officium  
non impediret. qui ait quod cereum nullum  
daret. sed illum ex deuotione teneret.  
Regia autem nuncio precepit dicere. Vade  
iterum et rogo eam ut cereum offerret si-  
autem violentem de manu eius auferas.  
Cumque nuncius iussisset rogauit eam di-  
cens se in mandatis habere ut ipsum ab ea  
violentem auferret si ipsa recusaret.  
Illa vero fortiter tenebat et cum nuncius  
ipsum auferre conabatur ipsa se virili-  
ter defendebat. Cumque longa fieret  
altercatio et hinc inde cereus violentem  
traheretur. subito cereus est fractus  
et medietas in manum nuncii. et alia me-  
dieras in manu ipsius domine remansit.  
Ad hanc vehementissimam fractionem  
illa subito ad se rediit et iuxta alta-  
re ubi se posuerat inuenit cereum  
fractum in manu sua. de quo valde ad-  
mirans imensas gratias habere virgini  
reddidit. quam illa die sine missa  
manere non permisit. sed tali officio  
in fesse fecit. Illa autem cereum per ma-  
gnis reliquijs obstruxit. Et omnes qui  
tangebant cereo a quocumque derine-  
bant infirmitate primum liberabantur.  
Et dicitur quod fuit sancta Elizabeth. quod etc.  
**¶** Vel sic. Est notandum quod in bodier-  
no euangelio tria notantur. Primum est  
pueri precatio. ut beatus sermo secundum pue-  
ri a symeone susceptio. tertium est pu-  
eri commendatio. Dico secundo quod notatur  
pueri a symeone susceptio cuius dicitur.  
acceptum est in etc. Est notandum quod cir-  
ca istum senarium tria se notanda. Primum  
est eius magni desiderium videndi puerum.  
Secundum est eius miranda aduentio quod  
venit in spiritu in templum. Tertium est pueri  
iocunda susceptio a symeone. quod tria



## De purificatione marie

notant in textu euangelij. **Un** dicitur  
Et ecce homo erat in hierusalem cui no-  
men Symeon et homo iste erat iustus  
et timoratus. expectans consolationem  
israel. et spiritus sanctus erat in eo. et homo  
questus ad primum. **Sequitur.** Et rursus acce-  
pit a spiritu sancto non visurum se mor-  
tem nisi videret christum domini. et venit  
in spiritu in templum. Et homo questus ad se-  
cundum. **Sequitur.** Et cum induceret  
puerum iesum pentes eius ut faceret  
sibi legem pro eo ipse accepit eum in vli-  
nas suas. Et homo questus ad tertium.  
**Primo** dico quod de isto sene notat  
eius magnus desiderium videndi puerum  
cum dicitur. Et ecce homo erat in hierusalem.  
cui nomen symeon. Ille homo ex-  
pectabat consolationem israel. i. christum qui  
est consolatio nostra. **Un** poterat dice-  
re illud **Aggei. ij.** Veniet desideratus  
cunctis gentibus. quod dicitur. Tu es enim  
nostra consolatio et redemptio. **Un** homo  
figurat nobis iudith. viij. ubi dicitur  
quod iudith dicit. Nos aliter decem  
nescimus propter ipsius. **Expectemus**  
humiles consolationem eius. et humiliabit  
omnes gentes quecumque insurgunt con-  
tra nos dominus deus noster. **Un** dicit  
**Abacuc. ij.** et respondit mihi dominus et di-  
xit. Adhuc visus percul. **Sequitur.** Ve-  
niens veniet et non tardabit. **Ideo**  
symeon iustus frequenter cum suspirijs  
et lachrymis orando ad deum clama-  
uit ut mitteret redemptorem. et con-  
solatorem israel. quare recepit rursus a  
spiritu sancto non visurum se mori nisi  
si prius videret christum domini. **Id** bene di-  
xit illud psalmus. Non moriar sed vivas  
et narrabo opera domini. Et rationem assi-  
gnat **Job. xix.** dicens. In carne mea

videbo deum salvatorem meum. **Quare** bene  
dicit symeon quod interpretatur exaudibilis.  
Nam longum desiderium suum videndi  
christum deum exaudivit. **Un** dicit psalmus.  
Desiderium anime eius tribuisti ei. **Un** dicit  
bene fuit ipse alter daniel. i. vir des-  
ideriosus. **De quo** dicit **Daniel. ix.** quod ga-  
briel ad eum volans dixit. Ab ero-  
dio percum tuam egressus est fimo  
a deo. et ego veni ut indicarem tibi  
scilicet consolationem israel. et salvatorem ista-  
tim esse visurum. quia vir desideriosus  
tu es. **Secundo** dico quod de isto  
sene notat eius miranda adventio  
quia venit in spiritu in templum cum dicitur.  
Et rursus accepit a spiritu sancto. **3**  
Ipse enim moritur et instigatur a spiritu sancto  
tali hora venit in templum ut illius  
quem videret gestari in vlnis virgi-  
nis oblationem pauperum deferentem  
ipse esset christus. **Un** iste venerandus  
senex advertebat diligenter quando vi-  
deret introferri parvulum natum  
ex virgine cuius mater oblationem pau-  
perum portaret. et non curabat ob-  
lationem nec pueros divitum et nobi-  
lium. **Un** accidit quod eadez hora  
quando instigatur est a spiritu sancto maria  
et ioseph portaverunt christum in tem-  
plum. tunc statim cognovit symeon  
infantem et mox dimissis alijs cur-  
rens venit ad virginem. **Ubi** excla-  
mat **Brevo.** O quam beatus est iste sa-  
cer introitus ad sacra per quem ad christum  
venit. **Arte** non immerito.  
nam ipse sacer introitus est ipse spi-  
ritus sanctus. **Un** psalmus. Spiritus tuus  
bonus deducet me. **Un** homo figura-  
tur nobis. **Azech. viij.** ubi dicitur. **Alena**  
uit me spiritus in celum et terram



aperuit ostiū tēplī in q̄ erat siliu  
do aialū depicta in pariete. z se/  
niores hītes incensum in manu  
sua. in quoz medio Ieconias sa/  
cer. **Arpone. zc. Un. Bern.** in ser/  
mone de pēbecostē dr. Ad facien/  
dū bonū spūscūis mouet memo/  
riaz. docet intelligentiā. z mouet  
voluntatē. **Nā** memorie suggerit  
bona in sanctis cogitatioibz. intel/  
lectu in pīs effectioibz. volūtatē  
in bonis opibz. **Ista** oīa fecit spū/  
scūis in eo. **Jo** dr in euangelio. q̄  
spūscūis erat in eo. z venit in spū  
in tēplū. **¶ Q. Tercio** dico q̄ de  
isto sene notat pueri Iesu a Sy/  
meone iocūda susceptio cū dr. Et  
cū induceret puer. **Iesum. zc. ac.**  
cepit eū in vlnas suas. **Sup** quo  
dicit **Bego. O** beate man? q̄ ver/  
bū vite palpauerūt. **Ipsē Syme.**  
on portabat infancē. z fac? est in  
puero puer. **Un Aug.** in smone  
Ipsē ferebat z xps regebat. **Syme**  
on sener xpm ferebat infancē. xps  
regebat. **Symeone** senē i senectū  
te. **Unde** ipse **Symeon** mltas cō/  
solatōes recepit a puero. **Nec** mi/  
rū q̄ dr. **Ougenes.** Si ad tactū  
fimbrie vestimēti ei? mlti sanata  
est. qd dicendū est de **Symeone** q̄  
in suas vlnas accepit infancē q̄  
venerat ad vinctos liberādos ac  
eos p̄solādos. **Un** nō sufficit tibi  
videre puer. sicut pmissū est sibi  
a spūscō nō mori nisi p̄us videret  
xps dñi. **Et** sic adimpleret deside/  
riū suū. nec sufficit sibi mirabilis  
aduēcio ad tēplū. q̄ venit in spī/  
ritu in tēplū vt adoraret puerū.

nisi etiā acciperet eū in brachiā de  
sinu matr. **vn Aug.** in ser. hodi/  
erno. tūc cōgnit tūc adorauit tūc  
q̄ ferebat. z ideo nō ē mix q̄ v̄ go  
nō phibuit senē accipe puerū ad  
eum z amplecti eū. q̄ ipsa cogno/  
uit in spū euz deuotū z desiderū  
ei? z itellerit placere deo patri q̄  
iste hō p̄solaret in amplexu pueri  
**¶ R. Sic** nos exēplo hui? scī Sy/  
meonis debem? suscipe xpm hō/  
die triplr. **Primo** desiderare euz  
toto corde. **Scdo** venire in tēplū  
z eū querere z adorare. **Tercio** ei  
obuiare z eū suscipe. **Prō** debe/  
mus euz desiderare toto corde et  
dicere cū aīa deuota. **Can. y. Ue.**  
niat dilect? meus in ortū suū. i.  
cor meū. **Nam** ego dormio. s. mū/  
do. z cor meū vigilat scz deo. **Cor**  
eū dormient? vigilat qñ effectus  
cordis vigeat in grā z desiderio de  
uotionis. **Un Isa. xxy.** Aīa mea  
desiderauit te in nocte. s. in tene/  
bris hui? mundi. sed z spū meo in  
p̄cordijs meis de mane vigilabo  
ad te. s. in cordis deuotōe. **Sicut**  
etiā sanctus **Dauid** dicit. **Quēad**  
modū desiderat ceru? ad fontes  
aquarū zc. sic desiderauit sancti.  
**Reqre** desiderare **Scdo** debem? **2**  
venire in tēplū z eū querere z ado/  
rare. **vn Mat. y.** Querite p̄mus  
regnū dei zc. **Nā** tēplū dei ideo  
factū est vt de? adoret in eo. **Und**  
dixit xpus **Mat. xj.** Dom? mea  
dom? ofonis ē. z q̄ sic venit i tem/  
plum venit in spū sicut symeon z  
iuenit qd querit z exaudiet. **Hoc**  
figurat nobis. **ij. Re. yj.** q̄ fact? ē  
**R**



## De purificatione marie

3  
fimo ad Salomonez q̄ edificauit templū deo in hierl̄z di. Domus hec quā edificas si ambulaueris in p̄ceptis meis firmabo simonē meū quā locut⁹ sū ad dauid p̄rem tuū. Et habitabo in medio filioꝝ isrl̄. z nō derelinquā pplm̄ meū isrl̄. Un̄ in signū h̄ dicit x̄ps Mat. xl. Ecce ego vobiscū suz oib⁹ dieb⁹ vsqz cōsumatiōz secl̄i. Un̄ bona ista intētionē p̄secrat eccl̄ia vt de⁹ adoret in ea. Tercio debem⁹ q̄ suscipe et ei obuiare sic symeon x̄po obuiavit z suscipe eūz portare i brachijs p̄ bona z sc̄taz p̄uerlationē. Un̄. j. Cor. vi. Glorificate z portate zc. Un̄ hec gestatio x̄pi figurat nob̄ i p̄cessionē sc̄az p̄sonaz q̄ hodie facta ē. Nā maria z ioseph symeon z anna hodie venerabilē p̄cessionē fecerūt z puez iēsus in tēplū p̄trauerunt. Sic nos p̄cessionē facere dēm⁹. z cereū accēsum p̄ quā fcat iēsus i mātib⁹ baiulare p̄ exercitiū bonoz opez z sc̄az p̄uerlionē. Nā sic in cereo s̄ tria. s. cera lichmen z ignis z tria hec fcat tria sacra q̄ s̄ in x̄po. Nā cera q̄ fit opatiōe apuz ex pura materia fcat hūanitatē x̄pi q̄ nata ē de v̄gine pura. In lichmine interi⁹ i cera candissimā aīaz i carne latētē. Ignis v̄o siue lumē fcat diuinitatē. Sic nos debem⁹ h̄re tria q̄ p̄dicta tria sunt sc̄ata si volumus digne portare x̄pm̄. s. puritatē p̄ cerā significatā z sic cū q̄nqz prudētib⁹ v̄ginib⁹ ac censis lāpātib⁹ bonoz opez x̄po obuiem⁹ sic dicit Mat. xxv. q̄ sile ē regnū celoꝝ p̄ qd̄ intelligit tem-

plūz zc. Nota hystoriz. Et sic x̄pm̄ portando dicam⁹ introitū misse. Suscepim⁹ de⁹ misc̄dīam tuā zc. S. Tercio notat pueri a symeon ne cōmēdatio cū d̄z. z b̄ndixit deū z dixit Nūc dimittis zc. Nec b̄ndictio fuit laude z gr̄a actio. qz de⁹ cōpleuit qd̄ sibi p̄ sp̄m̄ sc̄m̄ p̄misit sc̄z videre x̄pm̄. Iō rōnē assignat dicens. Quia viderūt ocu. zc. In q̄ cārico laude p̄mēdat puez trip̄le. P̄rio noiando eūz salutare. sc̄do lumē. tercio gl̄az. pl̄. isrl̄. P̄rio cōmēdat iēsus noiando eū salutare. qd̄ notat cū d̄z. Quia vi. ocu. zc. i. iēsu q̄ interpretat saluator. vnde Aug⁹. Quid ē iēsus nisi saluator. vnde illd̄ salutare vidit ocul⁹ carnis z non min⁹ cōguit ocul⁹ mēt̄ esse deum. Un̄ dicit Gre. p̄ b̄ q̄ vidit x̄pm̄ oculis corp̄alib⁹ oculi mēt̄ fuerūt illūminati fulgore sp̄s̄s̄s̄s̄. q̄ v̄bum efnū in carne cōguit z saluatoꝝ mūdi oib⁹ p̄dicauit dicēdo cullib⁹ ber illud Job. xxxij. Videb faciem ei⁹ i iubilo. et qm̄ hec sal⁹ erat vniuersalis. iō subdit. Qd̄ parasti zc. Un̄ ps. Videb̄ oēs f. r. zc. Unde Baruth. iij. Nic ē de⁹ n̄r z nō est imabit ali⁹ aduersus eū. Post hec in terr̄ visus ē zc. Sc̄do cōmēdat eū noiando lumē. cū dicit Lumē ad reuela. zc. Dicit em̄ arbanas⁹ qz gētes aī aduentū x̄pi erāt in tenebris p̄stite. i. cognitione diuina p̄uate. Iō eoꝝ cecitatē x̄ps tripliciter illuminauit. s. doct̄r̄is m̄ raculis z sacramēt̄. ideo dicit Lumen ad reuelationē zc. vñ. Ista Populus q̄ ambulabat in tene-



bris vidit lucē magnā. i. xpm. **Un**  
**Ita. xlii.** Dedit te in lucē gentium.  
**Jo** in signū hui⁹ dicit **Jo. vii.** Ego  
 suz lux mūdi. **Tercio** cōmēdat eū  
 noīando glīaz. cū dicit. **Et** glīaz ple  
 bis t. isrl. **Ipsē** em̄ erat de isrl na/  
 tus fm carnē qd erat eis magna  
 glīa. **Un** fuit p̄betatū **Ita. iiii.** In  
 die illa erit germen. i. (somen oō  
 gescblecht) dñi in magnificētia et  
 glīa z exultatio hui⁹ q saluati fuerit  
 de isrl. **Un** hāc glīam desiderabat  
 videre moyses cū dixit **Exo. xxxii.**  
**Dñe** mibi glīaz tuā. **Rñdīc** dñs  
**Ego** ostendā tibi oē bonū. s. filiuz  
 meū. **Et** q̄uis nō tibi tñ posteris  
 tuis. **Un** p̄cludit dñs. **Videb** po/  
 steriora mea. s. hūanitatē quā i fi/  
 ne mūdi assumpsit. facie autē meā  
 videre nō poter. i. diuinitatē. vñ  
 p̄batū **Ita. xl.** **Reuelabit** glā dñi  
 z videbit oīs caro salutare dei nři  
 q os dñi locutū ē. **Et** qz canonicuz  
 p̄tinet plenitudinē laudis xpi z cō  
 solationē senis morientē. **Jo** in se  
 ro cātāt i p̄pletorio. **Sic** nos de/  
 bem⁹ ipm cōmēdare. **P̄rio** noīan  
 do eū saluatore. scdo lumē. **tercio**  
 glīaz. **P̄rio** ipm cōmēdare. s. noīan  
 do salutare iuxta ps. **Ecce** de⁹ me  
 us sal. **Jo** in signū hui⁹ dixit an/  
 gelus ad ioseph **Lu. j.** **Vocab** no  
 men ei⁹ iesuz zc. **Nora** quō saluat  
 z liberat. **Regre** in tabula. **Scdo**  
 debem⁹ eū cōmēdare noīando lu  
 men. vñ ps. **Dñs** illuminatio mea  
 vñ **Jo. j.** **Erat** lux v̄a que zc. **Nora**  
 quō illuminat zc. **Tercio** debem⁹  
 eū cōmēdare noīando glīam. **Un**  
 ps. **Tu** dñe susceptor me⁹ es zc.

**In cathedra Petri.**  
**Sermo. xvi.**  
**Exaltent eū**  
 in ecclīa plebis z in ca/  
 thedra senioz laudet euz ps. cxi.  
**Notare** charissimi. dicit em̄ brūs  
**Aug⁹** in ser. hodierno. dignuz est  
 vt fundamentū b in ecclīa bono/  
 ref. p qd ad celū ascendit. **Petrus**  
 itaqz fundamentū ecclīe noīauit.  
 et iō digne eū ecclīa colit. **Et** iō dicit  
**Exaltent** eū zc. **Est** notādū q san  
 ctus pe. hodie exaltat⁹ est i cathe  
 dra **Ideo** festū hodiernū dicit cathe  
 dra petri. **Un** dicit **Aug⁹** in ser.  
**Institutio** hodiernē solēnitatis a  
 seniozibz nřis nomē cathedre ac/  
 cepit. **Ideo** q p̄m⁹ aploz petrus  
 hodie aplar⁹ cathedrā suscepisse  
 referat. **Un** notandū q in sa  
 cra scriptura inuenit⁹ triplex ca/  
 thedra dignitat⁹. **P̄rio** inuenitur  
 cathedra sacerdotalis dignitat⁹.  
 vt habet. **j. Reg. j.** de **Meli** sedēti  
 sup sellaz. **Secūdo** inuenit⁹ cathe  
 dra magistral⁹ dignitat⁹. vt habet  
**Matth. xxiij.** **Supra** cathedram  
 moysi se zc. **Tercio** inuenit⁹ cathe  
 dra regalis dignitat⁹. vt habet. **ij.**  
**Regum. xxiij.** **David** sedens i ca/  
 thedra **Istā** triplicē cathedrā hūit  
 scūs petrus. **Ipsē** em̄ sedit supra  
 cathedrā sacerdotalis dignitatis  
 qz fuit caput z pastor omniū cleri  
 corz. **Sedit** etiā supra cathedram  
 magistral⁹ dignitatis. qz fuit do/  
 ctor oīm christianoz. **Sedit** sup  
 cathedrā regalis dignitat⁹. qz fuit  
 p̄nceps omniū regū. **P̄rimo** qd



## De cathedra Petri

Inuenit i sacra scriptura cathedra  
sacerdotalis dignitas. vt legit. j.

**Re. j.** vbi dicitur qd **Beli** erat sacerdos  
dñi. z sedebat sup sellā añ postes  
templi dñi ad solādū pplm dñi  
dei. vt eis diceret petitiōes eoz eē  
exauditas. **In** cui⁹ figura legit ibi  
dem qd dñs ꝓcluserat vuluā ang  
ita qd non pepit. iō tñm tristabat qd  
ñ comedit. vñ dixit ei belcana vir  
su⁹. **Anna** cur fies z qre nō come/  
dis. z qre affligit cor tuū. Nunqd  
nō ego melior suz tibi qz decē filij  
**Surrexit** autē anna postqz come/  
dit z bibit z intrauit tēplū dñi et  
adorauit ad dominū vt ei misere  
ret z subueniret. sedēte autē belī sa  
cerdote sup sellaz añ postes tēpli  
dñi z vidit afflictionē ane z ei⁹ de  
p̄cationē ad deū. dixit ei. **Vade** in  
pace z de⁹ isrl' det tibi petitiones  
quā rogasti eū. **Qd** factū ē. **Nam**  
āna ꝓcepit z pepit. **Sup** hanc ca.  
sacerdotalis dignitas exaltat⁹ ē  
scūs pe. in ecclia dei vt eēt caput  
et pastoz oīm z haberet prātem ex  
pte dei retinēdiz dimittēdi hoibz  
pctā sua. **Uñ** dixit ad eū dñs **Jo.**  
vi. **Simon** iohis diligi me pasce  
oues meas. **Mat. xvi.** dixit. **Tu**  
es pe. z su. h. p. edi. ec. me. z tibi da  
bo cla. re. celoꝝ. **Et** qd cūqz ligauē  
ris su. ter. erit li. z i cel'. **Et** qd cūqz  
solueris su. ter. erit solu. z in cel' zē.

**Uñ** Quātr autē exaltat⁹ ē ad cathe  
dram sacerdotal' dignitas legit.  
**Añ** em scūs pe. x̄bñ dei in antio/  
chia ꝓdicauit oēs de ciuitate illa  
occurrabant ei nudis pedibz cili/  
cijs se induentes. puluere capita

aspergētes. pñiaz agentes qd zēu  
cū symone mago ꝓsensissent. **Pe**  
trus x̄o pñiam eozū vidēs grās  
deo egit. **Tūc** illi obrulerūt ei oēs  
infirmos et demoniacos. sup qd  
cū orasset petin⁹ oēs se sanari cur/  
rentes z osculantes pedes scī petri  
**Et** tūc infra septē dies pl⁹ qz decē  
milia ad fidē ꝓuersi sūt z baptizati.  
**Qd** audiēs theophil⁹ pñceps illi⁹  
ciuitatis dixit **Petre** quare pplm  
meū euertis. **Añ** autē petr⁹ fidei ei ꝓ/  
dicaret. tūc ille fecit eū vinculari  
sine ciboꝝ potu manere fecit. **Sz**  
cū petr⁹ fame qsi deficeret. eleua/  
tis in celuz oculis dixit. **Dñe** iesu  
x̄pe miseroꝝ adiutor adiuua me  
in his tribulationibz deficientes.  
**Añ** dixit dñs. **Ardis** petre rea  
me derelictū bōitātī mee derogas  
**Presto** es qd tuc miserie subueni/  
at. **Audiēs** autē paulus de incarcē  
ratione petri ad **Theophilū** ac/  
cessit z se in multis artibz artifices  
asseruit. ligna z tabulas se sculpe  
re scire. tentoria depingere. z mul  
ta alia. **Quē** rogat theophilus ob  
nixe vt i curia sua maneret. **Quoꝝ**  
lucis autē paucis diebz paulus ab/  
sconse ad petrū i carcerē intrauit  
**Et** vidēs eum pene mortuū cepit  
flere z in amplex⁹ irruens ait. **Q**  
frat mi petre. glia mea. gaudium  
meū. dimidiū aīe mee. meo incery  
uentu sine introitu resume vires.  
**Tūc** petr⁹ oculos apiens et ipm  
cogscens lacrimari cepit. sed sibi  
loq nō potuit. **Tūc** paulus vir et  
os apuit z iponēs cibū ipm refec/  
cillaui. **Añ** at petr⁹ cibo ꝓforat⁹

v  
vita



fuisse. accurrens in osculi Pauli  
ruit. et ambo fleuerunt. Paulus autem  
occulte rediens dixit Theophilo  
O bone theophile. Magna est glo-  
ria tua et te decet honestas. quare  
gloriam tuam maculas. Memoro quod  
fecisti amico dei petro quem captum  
detines qui tibi posset velle esse. Nam  
sicut et illo homines dicunt infirmos  
sanat. mortuos suscitatur. Cui theo-  
philus. Ista sit fabulosa que tu dicis.  
quod si mortuos suscitare posset. et  
seipsum de carcere liberare posset.  
Cui paulus. Sicut christus magister suus  
a mortuis resurrexit ut dominus qui de  
cruce descendere noluit. sic petrus  
ut ait. habet exemplo se non liberat et pa-  
tri pro christo non formidat. Cui theophi-  
lus. Fac ergo ut filium meum istum mortuum  
per annos resuscitet. tunc enim li-  
berum dimittat. Ingredies ergo paulus  
dixit petro. quomodo resurrectionem fi-  
lij principis permisisset. Cui petrus.  
Paulum rem grandem permisisti. sed vir-  
tute dei facile. Cum autem petrus edu-  
ctus erat de carcere et monumen-  
to apertum pro eo orasset continuo resur-  
rexit. Tunc theophilus et omnes populi  
crediderunt domino. Et theophilus do-  
mum suam in gloriosam ecclesiam fecit  
fabricari. In cuius medio excelsam  
cathedram collocari fecit. et petrus  
ut ab omnibus videri et audiri pos-  
set exaltauerunt. in qua septem annis  
sedit. Sed postea venit roma et in  
cathedra romana. xv. annis in pon-  
tificali honore sedit. Cum tunc imple-  
tum est verbum thematis. Et exaltent  
eum reges. Et sic petrus qualiter deus exalta-  
uit eum in cathedra sacerdotali di-

gnitatus. Cum bene dicit illud ecclesiastici. xl. f.  
Domine deus meus exaltasti super terram  
habitationem meam. **S**ed est no-  
tandum quod secundum traditionem aliquorum  
corona clericorum habet primo sumptum  
initium. Nam dum petrus antiochie predi-  
cavit. tunc in contumeliarum nominis christi-  
stiani summatum capitis eius abrase-  
re quod quidem postmodum toti clero tra-  
ditum in honorem quod pro christo principi  
apostolorum in contumeliam fuerat irrogatum.  
**S**ed est notandum quod in corona  
clericorum tria notantur. scilicet capitis ab-  
rasio. capillorum detructio. forme  
circulatio. Primo fit capitis abrasio  
que secundum dionysium in ecclesiastica hier-  
archia signat mundam et non formabi-  
lem vitam. id est non seculari ornatu. sed  
ad abrasionem capillorum siue capitis  
tria sequuntur. scilicet mundicie preser-  
vatio. ornatu deformatio. et capitis denu-  
datio. Primo sequitur mundicie con-  
servatio. Nam ex capillis in capite  
sordes aggregantur. sed ipsis abrasio  
caput mundum preservat. Secundo se-  
quitur deformatio. quia capilli ad or-  
natum sunt. Sed clerici non debent habere  
ornatum seculari exteriori. Tercio  
sequitur denudatio capitis quod signat  
quod in clericis et deum nihil debet esse  
medium. sed immediate dominum deo uniri.  
et revelata facie gloriam domini specu-  
lari. Nota de quolibet membro adden-  
do ad propositum. Secundo fit capillorum  
detructio siue abscisio. per quod datur  
intelligi quod clerici dominum omnes cogita-  
tiones superfluas abscindere de  
mente sua ne impediant eos. et omnia  
temporalia preterquam ad necessitatem a se  
petere remoueret et soli deo adherere



# De cathedra Petri

**S**ed talis abscissio fm Bern. consistit in cribi. s. in affectione vt sit pura et scā et sursum ad deū directa vt veracit possit rñdere qñ sacerdos dicit i missa. sursum corda. ha. ben. ad dñm. **N**ota desiderare celestia **Regre.** **S**cdo consistit i intentione vt sit recta. **Regre.** **T**ertio fit forme siue figure circulario. p qd dat intelligi q sicut hec figura nō hz pñcipiū neqz finē. et sic clerici dñt sine fine eē in seruitio dei. si cut apl's dicit d ipsi. ij. ad **Co. ij.** **M**inistri xp'i sūt et ego. **I**o tñ sacerdoti cōmissus ē illud sacm siue sacru officiu psecrādi et sacra. tñsimū sacm tñ a sacerdotibz cōficūt. vñ Bern. **M**irāda sacerdotij dignitas intra quoz man. de. velut in vtero matr. incarnat. **D**e q etia **Aug.** mirat di. **S**acp. et celeste misteriu qd p vos pñ et fili. et spūscūs opat mirabilr q vno eo demqz momēto idē de. q pñder i cel. in sinu patris ē in sacrificio in manibz vñs. qd fit vñtute quinqz xpoz. **S**icut em xgo maria ipm de celo i vter. gignālē traxit qnqz xps. s. fiat mihi fm xps tuū. sic q liber sacerdos p qnqz xba de sinu patris eū in man. suas venire pñtit. **S**z ē notandū q circulari figura hz tria q dñt bñe sacerdores. **P**rimo q nullū angulū hz fecat q clerici dñt bñe veritatez in doctrina qm vñtas angulos non amat fm **Viero.** **N**ota h pñdicare xpm q ē vñtas. **Regre.** **S**cdo hec figura ē oim figuraz simplicissimā. **N**ulla em figura vt dicit **Aug.**

consistit ex vna linea sz sola circulari figura. q vna linea claudit. per qd fecat q clerici dñt bñe simplicitatē colūbinaz. **Vñ dicit xps Mar. x.** **A**store prudētes sic serpētes et simplices sicut colūbe. **N**ic pñt notari quō esse dñt solitarij. **U**ñ nō ta verecūdiā. **T**ertio hec figura est oim figurarū pulcherrima. vñ in hac de. celestes creaturas fecit. s. celū qd est circulare et rotundum. vñ **Seda.** **N**ox vt creatū ē celū sancti angel. est repletū. p qd significat q clerici dñt celestē vñtaz ducere. vt d ipsi verifict illd. **I. Jo. ij.** **S**cim. qm cū apparuerit siles ei crim. s. in claritate. qz vñ debim. eū sicuti est. q tñc oēs scribñ pñt dicere de eo illd. **Acti. xliij.** **E**cce sacerdos magn. q in diebus su. pla. deo. **Uñ dicit Mar. x.** **S**cdo dico q inuenit in sacra scriptura cathedra mgtal. dignitat. vt hēt **Mar. xxi.** vbi d. q iesus locut. ē turbis ad discipulos su. di. **S**up cathedraz **M**oyfi sederūt scribe et pharisei. **D**ia q quēcūqz dixerint vob suate et facite. **U**bi notandū q p cathedra moyfi intelligit doctrina moyfi quā docuit in veteri lege et pre dei. sup quā cathedraz mgtal. dignitat. sedet sui seqces. s. scribe et pharisei annūciādo scripturas pplo. **S**up hāc cathedra mgtal. dignitat. exaltat. ē san. pe. i nouo testō a xpo vt hēt **Mar. vi.** q cbi stus dixit. di. s. **S**ūtes i mōm vñt. pñt. euan. oī crea. et. **S**equit. **Vñ** aut pñcti pñdicauerūt vbiqz. **S**z est notandū q san. pe. habuit suā



Doctrinā a p̄re z filio z sp̄s sancto  
**P**rio a deo p̄re. **Un̄** **Nat. xij.** q̄  
 xps sibi dixit. **Et** es symon bar  
 iona. q̄ caro et sanguis nō reue/  
 lauit tibi. s̄ p̄ me<sup>o</sup> q̄ i celis ē. **Se**  
 cūdo a deo filio. **Un̄** **Au. xij.** **A**go  
 rogauī p̄ te petre vt nō deficiat fi  
 des tua. z tu aliqñ p̄uersus cōfir/  
 ma fr̄es tuos. s̄. doctrina. **Ad** bñ  
 p̄z i barnaba z paulo. q̄b p̄cepit  
 dñs p̄di. ver dei zc. **Petrus** p̄ eis  
 orauit z eis man<sup>o</sup> ip̄ofuit ac eos i  
 ap̄los z doctores gentiū p̄firma/  
 uit. **Tertio** a deo sp̄s sancto. **Nā** xps  
 pmisit sibi z alijs discipulis q̄ eis  
 vellet mittere sp̄m sanctū q̄ doce  
 ret eos oīa sic dixit **Jo. xij.** **A**dhuc  
 multa habeo vob̄ dicere s̄ nō po/  
 testis portare mō. **Cū** aut̄ venerit  
 sp̄s veritatis do. vos oēm verita  
 tem. **Ad** iplētū ē in die pentheco/  
 stes. vt b̄t̄ **Act. ij.** q̄ dū cōplerent  
 dies penthecostes zc. **Se**q̄t. q̄ re  
 plerit̄ s̄ oēs sp̄s scō z cepe. lo. va. li.  
 put̄ sp̄s sc̄s dabat eloq̄ illis. **Un̄**  
 in signū hui<sup>o</sup> dixit eis **Nat. xij.**  
**Dū** steterit̄ añ regēs z p̄sides zc. **Un̄**  
 de hac doctrina dic̄ **Bre.** **Nā** me  
 lior doctrina nist̄ vbi sp̄s sc̄s do  
 ctor adest. **Un̄** hāc doctrinā fidei  
 quā petrus sic a p̄re filio z sp̄s scō  
 habuit vtr̄ docuit. z seq̄ntibz si/  
 gnis z signacul<sup>o</sup> p̄firmavit. **Ad**  
**Quā**l̄r aut̄ docuit q̄uis h̄ in plibz  
 loc̄ sacre sc̄pt̄ ure repiat q̄d cā bre  
 uitatis obmitto. tñ breuī narrat̄  
 ei<sup>o</sup> vtr̄ doctrinā i p̄uersiōe triuz  
 miliū hoīm. vt b̄t̄ **Act. ij.** petrus  
 stas i die p̄thecostes eleuauit vo  
 cem suā dī. **Viri** iudei z q̄ bapti/

etis hierlm̄ audite vba hec **Iesus**  
 nazarenū virū approbatū a dō in  
 vob̄ vtr̄tibz z signis et p̄digijs q̄  
 fecit p̄ eū de<sup>o</sup> in medio vtr̄ sic vos  
 scit̄ hūc traditū p̄ man<sup>o</sup> iniquoz  
 affigētes interemist̄ quē de<sup>o</sup> susci  
 tauit tertia die c<sup>o</sup> nos oēs testes  
 sum<sup>o</sup>. **Dextera** igit̄ dei exaltatus.  
**His** auditis p̄p̄cti corde s̄. z dice  
 rūt ad petrū z ad reliquos ap̄los  
**Quid** faciem<sup>o</sup> viri fr̄es. **Petr<sup>o</sup>** ait  
 ad illos. **P̄niam** agite z baptizet̄  
 vnusq̄sq̄ vtr̄m in noīe iesu xpi in  
 remissionē p̄ctōz vtr̄oz. **Qui** gre  
 ceperūt f̄mōnes ei<sup>o</sup> baptizati sūt  
**Et** apposite s̄ in die illa aīe circit̄  
 tria milia hoīm. **Et** sic p̄z qualif  
 vtr̄ docuit. z sic meruit a deo i re  
 gno celoz exaltari. **Nā** xpus dicie  
**Nat. v.** **Qui** fecerit z docuerit b̄  
 magn<sup>o</sup> vocabit̄ zc. **Un̄** **Seneca. j.**  
**Tibi. v.** **Di** duplici honore digne  
 sūt q̄ laborat vt fideles euāgelij  
 sūt p̄dicādo zc. **Un̄** doctores figu  
 rant nob̄ **Sen. j.** p̄ stellas d̄ q̄b d̄  
**Posuit** de<sup>o</sup> stellas in firmamēto  
 celive lucerēt sup̄ terrā. **Ecce** quō  
 p̄p̄ant̄ celice nature. **Un̄** d̄. **Dan.**  
 xij. **Qui** aut̄ docti fuerit̄ fulgebūt  
 q̄si splēdor firmamēti. **Et** q̄ ad ius  
 sticiā erundiūt s̄ q̄si stelle in p̄p̄e/  
 tuas et̄nitatez. **Jo** dicit ap̄ls **Re**  
 quire in ser. sci **Stephani.** **S̄** est  
 notandū q̄ suā doctrinā p̄firma/  
 uit miraculis. **Re**q̄re in ser. petri  
 et pauli. **Erar** petr<sup>o</sup> efficacior in  
 vtr̄e sanādi q̄z ceteri. **Nā** ipse m̄  
 verbo iussiois sanauit. vt sic p̄z  
**Act. ix.** in sanācōe **A**nce cui dixit.  
**Tibi** dico surge. z statim surrexit. q̄



# De cathedra Petri

erat palyticus et cepit loq. Sana  
uit etiā sola vmbra sui corpis. vt  
p̄z Act. v. vbi d̄r q̄ ponebāt infir  
mos i plateis q̄ p solaz vmbra ei⁹  
sanabant. Sanauit etiā p solam  
impositionē sui baculi. **Un** legi  
t quēdā discipulū p. xl. diel mortuū  
q̄ p solā impositionē sui baculi re  
suscitatus est zc. **Un** bñ d̄r d̄ eo illd  
**Eccl̄i. xxx.** Laudabim⁹ eū. fecit em̄  
mirabilia in vita sua zc. **Per**  
tio dico q̄ in sacra scriptura iuenit  
cathedra regalis dignitat̄. vt hēt  
ij. **Re. xxiij.** David sedēs in cathe  
dra sapiētissim⁹ p̄nceps. Per da  
uid q̄ interpretat manu fort̄ intelli  
git scūs petr⁹ q̄ fuit ita fort̄ q̄ xps  
dixit ad eum. vt habet **Dat. xvj.**  
**Tu es pe. z su. b. pe. edi. ec. meam.**  
**Un** sicut David fuit sapiētissim⁹  
p̄nceps. sic petr⁹ fuit p̄nceps apo  
stolorū. iō dixit sibi xpus **Jo. j.** Tu  
vocaberis ceph̄as qd̄ idē est qd̄ ca  
put. p̄ h̄ insinuās q̄ deberet eē ca  
put z p̄nceps ap̄lorū. **Un** canit ec  
clesia **Tu es pastor ouīū p̄nceps**  
ap̄lorū. tibi tradidit de⁹ clauēs re  
gni celoz. Per cathedrā s̄o rega  
lis dignitat̄ intelligit celest̄ gl̄ia  
in q̄ sedet in magna gl̄ia z digni  
tate. Quāra ḡ gl̄ia z honore ipsuz  
sublimauerit in celo ac dirauerit  
ostendit **Dat. xix.** q̄ cū petrus a  
xpo de premio q̄reret dicēs. Ecce  
nos reliqm⁹ oīa z secuti sum⁹ te.  
scz tuā volūtātē p oīa iplendo. qd̄  
gerit nob. Rñd̄it iesus exp̄mens  
eis p̄miū eoz dicēs. Amē dico vo  
bis q̄ vos q̄ secuti estis me. cū sede  
rie fili⁹ boīs in sede maiestāt̄ sue

sedebit et vos sup sedes duodeci  
iudicātes. xij. tribu isrl̄. Et oīs q̄ re  
liquerit domū vel frēs aut soror  
res aut p̄res aut matrē aut filios  
aut agros. p̄p̄ nomē meū cētuplū  
accipiet z vitā etnā possidebit. In  
q̄ auctoritate oñdit xpus magni  
tudinē p̄mij eoz in tribu. **P̄tio** in  
iudicādī auctoritate cū dicit. **Un**  
sederit zc. **S̄do** in remuneratio  
nis multiplicitate. cū addit. z oīs  
q̄ reliq̄rit domū zc. **Sed̄** cētuplū  
accipiet. **Tertio** i celest̄ vite felici  
tate. cū zcludit. z vitā etnā possi  
debit. **P̄ico** p̄mo q̄ xps oñdit ma  
gnitudinē p̄mij sci petri et aliorū  
in iudicādī auctoritate cum dicit  
**Un** sederit fili⁹ zc. qd̄ ē magna di  
gnitat̄. **Un** dicit **Thyrs.** **Per. xij.** se  
des ipsoz significauit ineffabiles  
honore z gl̄ia. **Magn⁹** em̄ honor  
est vt q̄ h̄ fuerint despecti toti mū  
do z hūit obedientes regib⁹ iudici  
bz z tyrānis. p̄p̄ xpm̄ illi habebūt  
in iudicio regale dñūm iudicādī  
impatores reges et p̄ncipes. imo  
totū mundū. **Un** **Job. xxxij.** Iu  
diciuz paupib⁹ tribuit. i. paupib⁹  
ap̄lis. vñ dicit **Hiero.** **Ap̄li** habebūt  
i iudicio regale dñūm alij al  
tius p̄sidenti. z alios ex eoz opa  
tione iudicādī q̄ ipsi discipulis  
credere noluerūt. vñ **Cap. x.** **As**  
fer illis sceptrū regni z potentias  
aduersus eos q̄ euz dep̄nebat. et  
mēdaces oñdet q̄ maculauerunt  
illū. i. dicēdo em̄ vel eos. p̄p̄ fidem  
esse seductores. sic oēs tyrāni se  
cerūt sancti. **Qd̄** bñ cognit sapiēs  
in spū cū dicit **Cap. v.** **Tūc** stabūt

3

tul  
eos  
tul  
rib  
ger  
mu  
pp  
ma  
bor  
filu  
S  
ris  
qm̄  
p̄p̄  
L  
lun  
pot  
rel  
est  
iud  
p̄a  
S  
p̄a  
hō.  
vñ  
ciu  
rit.  
3  
alle  
bur  
tioz  
nos  
8  
Qu  
lan  
qz  
bab  
2  
vi.  
ma  
nis  
q̄ re  
spū



iusti i magna pstantia aduersus  
eos q se angustiauerit. **U**identes  
turbabunt. s. in iudicio timore hor-  
ribili. **S**equit. et p angustia spūs  
gemetes. **N**i sunt q̄s aliqñ habui-  
mus in derisuz z in silitudinē im-  
perij. nas infensari vitā illoz est  
mabam? infansiā. z finē illoz sine  
honore. **E**cce quō cōputati sūt inf-  
filios dei. z inf scōs soz illoz est.  
**S**equit. **I**o accipiet regnū deco-  
ris z dyadema speciei d māu dñi  
qm dextera sua teget illos. **I**deo  
xps bñdixit. **A**ū sederit fili? ho. zc.  
**S**ed nota q fm **S**rego. nō so-  
lum discipuli sed oēs illi qui res  
possessas z ppriā volūtates p xpo  
reliquerit cū xpo iudicabūt. **U**n  
est sciendū q q̄duplex ē modus  
iudicadi. **P**rim? ē pmarie z pprie  
ptāris. z sic solus deus iudicabit.  
**S**ecūds est delegate siue cōmisse  
ptāris. z sic xps iudicabit in q̄tuz  
bō. qz paf oīe iudiciū dedit filio.  
vñ **J**ob. v. **P**otestare dedit ei iudi-  
cium facere. qz fili? hois ē. **J**ō di-  
xit. **A**ū sederit fili? zc. **T**ertius est  
assessorie dignitatis. z sic iudica-  
bunt apli q etiā erūt alijs eminē-  
tiores. et ideo dñs sedere sup thro-  
nos iudicātes duodeciz tribu isrl.  
**Q**uart? est approbatōis. z sic oēs  
sancti z angeli cū xpo iudicabunt  
qz eius verā z iustā sniam appro-  
babūt. **U**n in ps. **L**etabit iust? cū  
vi. vin. **S**ecūdo dico q xps oñdit  
magnitudinē pmj remuneratio-  
nis mltitudine. cuz addit. **E**t oīs  
q reliquerit zc. centuplū accipiet. i.  
spūalem iocūditatē. **N**az **D**iero.

exponit. **Q**ui reliquerit domū vel  
agrū zc. centuplū accipiet. hoc est  
spūale cōsolationē z dulcedinē q  
in infinitū excedit tpalem posses-  
sionē q̄tuz centenari? numerus  
excedit minorem numez. **U**n ps  
**Q**uā magna multitudo dulcedi-  
nis tue dñe. q. d. zc. **U**n dic **A**ug?  
**P**remiū beatitudinis qd de? p  
parauit oibz sanctis eius. cū est q  
intellectu nō capit. acqri pōt. est  
mari nō pōt. q. d. qz tante magni-  
tudinis est. **U**n de h premio dicie  
**I**sa. lx. **U**idebis z afflues mirabit  
et dilatabit cor tuū. **U**idebis inq̄  
p cōtemplationē magnitudinem  
pmj. z afflues p nīmā delecta-  
tionē dulcedinis. z mirabit. s. in-  
tellect? tu? dilatabit cor tuum in  
gfaru actione. **E**t rōnem assignat  
**B**ern. dicēs. **N**i iudicant in oēm  
plenitudinē. z sponsus. s. xps ad-  
ducens z deducēs eos in montes  
sanctū suū z in tabernacula sua. z  
ad speciosa padisi. z ad flores ro-  
sar. et lilia cōuallū. ad amena or-  
toz. ad diuitias cellarioz. postre-  
mo ad ipsa secreta trinitat. **U**n h  
cognoscens ps. in spūsancto dic  
**I**nebrīabunt ab vbertate. i. d ma-  
gnitudie dom? tue. **U**n dic **A**ug?  
gaudiū erit intus z extra. gaudiū  
sursū atqz deorsū. gaudiū vbiqz  
pleni. **T**ercio dico q xpus  
oñdit magnitudinē pmj in etnē  
vite felicitate cū dñ. et vitā eternā  
possidebit. **Q**ue possessio vite eter-  
ne est clara dei visio. **U**n dicie xps  
**J**o. xvij. **P**af qd dedisti mihi vo-  
lo vt vbi ego sum z illi sint mecu.



# De cathedra Petri

ut videat claritatem meam. q. scz co-  
sistit beatitudo vite eterne. **vñ Aug.**  
Tota merces electorum est visio oimpo-  
rentis dei. q. visio facit nos eternali-  
tatem. Na ex ista visione transformamur  
in similitudinem ipsius dei fm quaz  
creati sumus. qd est summa felicitatis  
**vñ j. Job. iij. Scim.** qm cu appa-  
ruerit filies erimus. qm videbim<sup>9</sup>  
euz. **vñ dñ. ij. 4oz. iij.** Nos vo-  
ces reuelata facie gliaz dñi specu-  
lantes i eadē imaginē transformamur  
a claritate i claritate. q. scz se  
regalia. z felicia signa eterne regis q.  
b. felicit pmiabit z honorabit ele-  
ctos i resurrectione eoz. **Ad bñ fi-**  
**gurat nob in Vester. vi.** vbi dñ q.  
rex assuerit dixit ad aman. Quid  
dz fieri viro quē rex honorare de-  
siderat. Rñdit. Qd quez rex vult  
honorare dz indui vestibz regis  
et iponi sup equū q. de sella regis ē.  
z accipe regium dyadema sup ca-  
put suū. z p m<sup>9</sup> de pncipibz regis p  
plateā ciuitatis clamet z dicat. sic  
honorabit quē rex voluerit hono-  
rare. **Moralr** p regē assuep intel-  
ligit beatitudo z dñs nr ē eterna bea-  
tudo. **Per virū** quē rex honora-  
re desiderat intelligit elect<sup>9</sup>. **Per**  
vestes regias intelligit doctores aie  
et corporis glificari. **Per equū** q. est  
de sella regis. i. de ornatu sic equus  
regis dz ornari intelligit thron<sup>9</sup> dei  
**Et p p m<sup>9</sup>** de pncipibz regis intel-  
ligit angelica natura q. p plateam  
celesti ciuitatis clamabit z dicet cu  
viderit scm pe. sic gliose vestitum  
**Hoc honore dign<sup>9</sup>** ē quēcūqz rex  
voluerit honorare. **Un i ps spūs**

scūs dic. **Vimis** honorati sūt am-  
ci tui deus. **Un** sic honorant oēs  
electi. z tam sci in doctibz aie z post  
resurrectionē in doctibz corporis ve-  
stient stola eterne regis. **vñ Apoc. iij.**  
**Ambulabūt** mecu in albis qz di-  
gni sūt. **Un scūs petr<sup>9</sup>** iaz i doctibz  
aie honorat fm tres potēcias aie  
ei<sup>9</sup>. q. sunt mēoria. intellect<sup>9</sup> z vo-  
luntas. qd ē summa felicitas. **Per**  
intellectū em pgnoscit deū qd est  
felicitas eterne vite. **vñ Job. xviij.**  
**Ne ē** vita eterna vt cognoscant te  
solū verū deū et quē misisti iesum  
xpm. **Per** voluntatē diligit deū. **vñ**  
**Aug.** Diligere deū ex toto corde  
z. solū implet in pñia. qd itez ē fe-  
licitas vite eterne. **vñ Bern.** Deus  
charitas ē quid pñiosius est. z qui  
manet i charitate i deo manet qd  
securi. z de<sup>9</sup> i eo. qd iocūdi<sup>9</sup>. **Per**  
mēoriā tenet eternali. **Un mgt li. ij.**  
**dis. j.** De<sup>9</sup> fecit hoīez vt sumū bonū  
z. **Ad ē** felicitas eterne vite. **Un ps**  
**Demor sui dei** z delectat<sup>9</sup> suz. z.  
Honorabit ē i resurrectione i docti-  
bz corporis glificari. q. sūt immortali-  
tas. agilitas. subtilitas. claritas.  
**Pñio i mortalitate.** **vñ Apoc. xxi.**  
**Absterget** de<sup>9</sup> z. z mors ultra nō  
erit z. **Secdo i agilitate.** **vñ Aug.**  
dic. Ubicūqz volēt spūs ibi pñio<sup>9</sup>  
erit z corp<sup>9</sup>. **Tertio i sublimitate**  
**vñ j. 4oz. xv.** Semiat corp<sup>9</sup> aiale  
surget corp<sup>9</sup> spūale. **Quarto i cha-**  
**ritate.** **vñ Mat. xij.** Tunc fulge-  
būt iusti sic sol i pñu spectu dei. **Per**  
equū intelligit thron<sup>9</sup> dei. **Un pe**  
dicere illd **Acct. yl.** Dñe de<sup>9</sup> exalta-  
sti sup trā beatitudoz meā. **Per** dñ



dema itelligit eterna gloria. ps. Gloria  
et honore co. re. Per primum de pnci  
pibz regis itelligit angelica societas  
que clamabit p ciuitate celestis sic  
honorabitur.

Desco **Matthia. Sermo. xvij.**

**In fide et**

**I**lenitate ipsi scdm fecit  
illu. et elegit eu ex oi car  
ne. **Act. xij.** No. charissimi. dic tu  
tus es? li. iij. de regalibz sedibz.  
Nlla xij. em est digna excellētie et  
honor? sic hūilitas. Jo scdm ma/  
thias q hūil interpra. pp suā hu  
militatē fide et lenitatē meruit q  
dñs fecit eu scdm et elegit eu i aplm  
qre re. i. qbz qdē xbis tria notant  
Primu ē electio glōsa. qd notat.  
cū dr. elegit eu re. **Secūm** ē pfectō  
xpoa. cū addit. In fide et lenita/  
te. **Tertiū** ē remuneratio gaudiosa  
cū cludit. scdm fecit illu. Dico p/  
mo q in xbis pnotat notat ele/  
ctio glōsa. qd re. **Est** notādū  
q dñs elegit scdm mathiā de statu  
mūdi ad societate aplor. Ipse em  
dñs hūit. xij. aplos qz elegit vt se  
derēt sup sedes duodeci iudicātes  
duodeci tribu isrl i nouissima die  
iuxta euāgelii **Mat. xix.** Cū sede  
rit fili? boīs re. Sz iudas pdidit  
illā dignitatē et fact? ē discipulus  
diaboli. et iō loco illius elegit dñs  
mathiā. Quatr aut b factū ē legi  
Bedā scripsisse mathiā loco iude  
substitutū. Sz pmo ortū et origi  
nē ipsi? iude pditor? breuit? videa  
mus. **Legit** em in qdā hystoria lz  
apocryfa q fuit qdā vir dicit? Ru

ben in hierlm q alio noie dicit? est  
Symon de tribu dan. vl fm **Die**  
ro. d tribu isachar q habuit vxorē  
noie **Apbozeā.** Quada? igit nocte  
cū sibi mutuo debiti exoluissent.  
cybozea obdormies somniū vidit  
qd pterrta cū gemitibz suspirijs  
viro suo retulit di. Videbat mibi  
qd filiū flagitiosuz parerē q tot?  
gens nre cā pditois existeret. **Cui**  
ruben. nephareā rez nec relatu di  
gnā fariet spū sic puto phitonico  
raper. **Cui** illa. Si me cōcepisse  
sensero? filiū pepo absqz dubio n  
spū phitonico rapio? lz reuelatio  
certa ē. **Procedere** itpe cū filiū pe/  
pisset parētes plurimū timuerūt  
et qd de eo facerēt cogitauerūt. et  
cū filiū abhorrent occidere. nec  
vellēt destructorē sue gent? nutri  
re. ipm in fiscellā positiū mari ex/  
ponūt. **Quē** marini fluct? ad in/  
sulam q vocat scarioth. pulerūt  
Ab illa igit insula iudas scarioth  
appellat? est **Regina** aut loci illi?  
carens liber? ad litt? mar? cā spā/  
ciandi pcessit. et fit cellā a marinis  
fluctibz iactari vidēs ipsaz aper/  
ri iussit et inuenit puer? elegantis  
forme. q suspirās ait. **Si** solatijs  
tātē sobolis subleuaret ne regni  
mei successore puerer. **Pueruz** q  
secrete nutrirī fecit et se gravidam  
simulauit. tandē se pepisse mēit.  
**At** p totū regnū fama hec celebris  
dinulgatur. **Princeps** aut pio su  
scepta sobole vehementer exultat  
et ingenti gaudio. plebs letatur.  
**Regina** ipsum fm regiam digni/  
tatem et magnificentiam edu



## De sancto

carī fecit. Nō post mltuz tps regia  
de rege cōcepit. z suo tpe filiū ptu  
riuit cū aūc pueri aliq̄stulum cre  
uissent ad inuicē sept<sup>o</sup> colludebāt  
z iudas pucp regis crebris iū/  
rijs molestauit z ad fletū sept<sup>o</sup> p/  
uocauit. Regina aūc hoc moleste  
ferēs et iudā ad se nō p̄tinere sci/  
ens ip̄m crebris<sup>9</sup> verberauit. s. z nō  
sic a molestia pueri cessauit. Tā/  
dem res pandit et iudas nō ver<sup>9</sup>  
fil<sup>9</sup> regine sed inuērus fuisse ap̄t<sup>9</sup>  
**Q**uod iudas vt p̄perit vebemen  
ter erubuit et fr̄z putatiūū filiū  
regis latenter occidit. Et ob hoc  
capitalē sniaz subire timēs cū tri  
burarijs in hierl̄m fugit. seqz pi/  
laci curie tūc p̄sidis mācipauit. z  
qm̄ res siles sunt sibi habiles. Pi  
latus iudā suis moribz aptū iue/  
nit. et cepit eū valde chaz habere  
**P**reficit igit vniuerse curie pila/  
ti et ad ei<sup>9</sup> nutū oīa disponūtur  
**Q**uadam igit die pilatus de pa  
lacio suo in quoddaz pomerium  
aspiciēs illoz pomoz tanto desi/  
derio cap<sup>9</sup> est vt pene deficere vi  
deret. Erat aūc illud pomeriū ru  
ben p̄is iude. sed nō iudas rubē  
vl ruben iudam cognit. qz ruben  
ipsuz in marinis fluctibz perisse  
putabat. et iudas q̄s esset p̄ vel  
patria sua penitus iḡrabat. Pi/  
latus itaqz accersito iuda ait. Tā  
to desiderio illoz fructūū cap<sup>9</sup>  
sum. q̄ si de his fructibz frustra/  
tus fuero spiritū exalabo. **C**onci  
tus igit iudas in pomeriū insilijt  
z veloci<sup>9</sup> mala carpit. **I**nterea ru  
ben venit z iudā mala sua carpēs

## Matthia

tem inuenit. **F**ortit̄ ambo p̄dēdē  
z iurgia supaddunt. **P**ost iurgia  
surgūt ad vbera z mutuis se inuicē  
rijs affecerūt. Tandē iudas ru/  
ben in ea pte q̄ cervix collo cōne/  
cit lapide p̄cussit z occidit. **P**o/  
ma vō sustulit z pilato qd acci/  
derit enarrauit. **T**az die inclināte  
z nocte supueniēte Ruben mor/  
tu<sup>9</sup> inuenit z subitanea morte p̄/  
uent<sup>9</sup> fuisse putat. **T**ūc pilat<sup>9</sup> oēs  
facultates ruben z cybozeā vxorē  
ruben iudei z iugē tradidit. **Q**ua  
dam igit die cū cybozea grauitē  
suspiraret. z iudas vir ei<sup>9</sup> qd babe  
ret diligen<sup>9</sup> interrogaret. **R**ūdit  
**D**eu infelicissimā sum oīm sciaz  
qz infantulū meū marinis flucti/  
bz imersi. z virū meū puentū mor  
te inueni. **S**z z dolore mīfere ad/  
didit pilat<sup>9</sup> dolore q̄ me mestissī/  
mā tradidit nuptui. z iuicissimaz  
tibi in z iugē copulauit. **A**ūq̄ illa  
oīa de illo infantulo. i. iuda enari/  
rasser. et iudas ea q̄ sibi acciderāt  
ptulisset. iuentū ē q̄ iudas m̄rem  
suā in vxorē duxeret. z patrē suuz  
occiderit. **P**nia igit duce<sup>9</sup> suade/  
te cybozea dñm nr̄m iesum xpm  
adijt z suoz delictoz veniā iplo/  
rauit. **D**ucusqz apocrysa dicit. **S**  
**D**ñs at iudā suū aplm̄ elegit. q̄ a  
deo familiar<sup>9</sup> sibi extitit vt eū face  
ret suū pcuratorē. quē tñ postmo  
dū p̄ulit suū p̄ditorē. **D**ebat em̄  
loculos z ea q̄ xpo dabāt furabat  
**D**olēs vō tpe dñice passiōis qv̄n  
gentū qd. ccc. denarios valebat n̄  
fuerat veditū vt illos denarios et  
furaret. abijt z dñs p. xxx. dñarijs



vendidit. quoz vnusq; valebat  
decē denarios vsuales z ita dānū  
vngenti tricentoz denarioz reco  
pensauit. **Uel** vt qdaz aiūt. oīm q  
xpo dabant decimā prem furabat  
**Et** iō p decima pre quā in yngēto  
amiserat. scz p. xxx. denarijs dñm  
vendidit. qz tñ pnia ducit retulit  
z abiens laqueo se suspēdit. et su  
spēsus crepuit medi⁹ z diffusa sūt  
oia viscera ei⁹. **Dignū** em erat vt  
viscera que pditionē pceperāt ru  
pta scinderent. z guttur a q. pdi  
tio exierat laqueo artaret. in aere  
etiā interit vt q angelos in celo z  
hoies in tra offenderat ab ange  
loz et hoim regione secluderet et  
in aere cuz demonibz sociaret. **Et**  
ideo dñs voluit vt numer⁹ duo  
denari⁹ eēt cōplet⁹. **Jo** legit **Act. i.**  
q cū apli int ascensionē z penthe  
costen i cenaculo simul eēnt. **Uti**  
dens petr⁹ q numer⁹ duodecim  
aploz esset iminutus. qz tñ dñs  
in hoc nūero elegerat vt fidē trini  
tat⁹ in q̄tuor mūdi p̄sibz pdica  
rent. surrexit in medio fratruz dī.  
**Uiri** frēs op̄z impleri scripturaz  
quā pdixit spūs sc̄tus p os **David**  
de iuda q fuit dux eoz q p̄phēde  
rūt iesum q cōnumerat⁹ erat i no  
bis. **Et** h quidē possedit agruz de  
mercede iniq̄tat⁹. z suspensus cre  
puit medius z diffusa sūt oia vi  
scera ei⁹. **Et** notū factū est omnibz  
habitatibz hierl̄m. Ita vt appella  
ret ager ille in lingua eoz achel/  
demach. **H** est ager sanguis. **Sc̄i**  
ptuz ē em in li. psalmoz. **Fiat** ha  
bitatio eoz deserta. z nō sic q inba

bitet in ea. **Et** ep̄atū eius accipiat  
alter. **Op̄teret** g vt aliquē loco in  
de substituciam⁹ q testificet nobis/  
cum resurrectionē xpi. qz dñs dī  
xit nob. **Et** erit mibi testes in hie  
rusalē z in omni iudea z samaria.  
vsq; ad vltimuz t̄re. **Et** qz test⁹ nō  
nisi de his q vidit z audiuit debet  
testimoniū ferre. eligēdus ē vnus  
ex his vir⁹ q nobiscuz semp fuerūt  
z miracula dñi viderūt z doctrinā  
ei⁹ audierūt z statuerūt duos de  
lexij. discipul. s. **Joseph** q cognōia  
tus ē iust⁹ p sua scitate. q fuit frat  
**Jacobi** alphei z **marthiaz**. z orātes  
dixērūt. **Tu** dñe q nosti corda oīm  
quē eleger⁹ ex his duobz accipe lo  
cum misterij et apostolat⁹ huius  
quē iudas amisit. **Et** dederūt sor  
tem z cecidit sors sup **marthia** z an  
numerat⁹ est cū vndecim. **Dionys**  
sius autē q fuit discipul⁹ sc̄i pauli  
dicit q sors quā dederūt illis duo  
bus fuit qdā splēdor celest⁹ p quē  
dñs ostēdebat q **marthias** i aplm  
esset assumēdus. **Jo** bñ dicit dñs  
**Isa. lxij.** Ecce seru⁹ meus suscipiā  
eū. elect⁹ me⁹ cōplacuit sibi in illo  
aia mea. **Secū** spūm meū sup euz.  
**Expone** zc. **Un** figurat nobis in  
saule. de q. j. **Re. x. dz.** **Samuel** di  
xit ad omne pplm. **Aerte** videris  
quē elegit dñs. qm̄ non est filius ei  
in omni pplō. **Sic** certe elect⁹ est  
**marthias** a dño i aplm. **Un** bñ dz  
**marthias**. **Naz** **marthias** hebraice  
dicit latine donat⁹ a dño zc. **B**  
**Secū** dico q i his vbi⁹ notat⁹ p  
sectio vtriusa. qd notat⁹ cuz addit.  
**In** fide et lenitate. Nam sine fide



## De sancto

impossibile ē placere deo. vt dicit  
**Deb. xj.** Nō dñs elegit eū de infi/  
delitate ad fidē in q̄ potuit & tuo/  
le & pfecte ac meritorie viuere. vñ  
dicit **Job. xv.** Nō vos me elegistis  
s; ego elegi vos. & posui vos. s. ad  
fidē catholicā vt eat; & fructū affe/  
ratis. & fruct⁹ vñ maneat. **Un** no/  
randū q̄ & tuosa pfectio aploz cō/  
sistit in tribz que saluator ostēdit  
in & bis p̄dictis. **Pr̄o** i abnegatio  
ne sup̄psi⁹ et oīm rerū tpaliū. **Nō**  
dicit. vt eat; s. renūciando mūdo  
et pprie voluntati. **Un** qñ docuit  
eos viā pfectōis dixit eis **Lu. xiiij.**  
**Nisi** q̄s renūciauerit omnibz que  
possidet nō pōt me⁹ esse discipul⁹  
et iō in signūz hui⁹ qñ voluit eos  
mittere p mūdū vt p̄dicarēt euan/  
geliū **Dixit Lu. x.** Ecce ego mitto  
vos sicut agnos in lupos. **Noli**  
te portare sacculū neq; perā neq;  
calciāmētā zc. **Certe** h̄ pfecte iple/  
uit scūs mathias cū alijs aplis.  
**Naz** post diuisionē aploz ipsi in  
pres mūdi iuerūt sine sacclō & pe/  
ra p̄dicando et & tuose viuēdo ac  
miracula faciēdo. & sic infideles  
ad fidē puerēdo. vñ **Mar. vi.**  
**Illi** aut; pfecti zc. **Sc̄do** p̄sistit in  
p̄mpra obediētia p̄dicandi & buz  
dei. **Nō** dicit vt fructū afferat; s. p/  
ducēdo infideles ad fidē. & dicē/  
do eis q̄ ego suz saluator mundi.  
**Un** in signū hui⁹ dixit eis qñ vo/  
luit ascēdere. vt dicit **Act. i.** **Crit;** mi  
hi testes in hierl̄m & in omni iudea  
et samaria zc. **Certe** h̄ obediēter  
& fidelit̄ fecit mathias. **Nā** semina  
uit & bñ dei et p̄dicauit fidem xp̄i

## Gregorio

**Un** legi; mathias d̄ tribu iuda &  
ciuitate bethleem illustri p̄sapia  
oriūduz fuit. **Qui** l̄ris tradit⁹ in  
breui oēm sciam legi et p̄betariū  
app̄hendit. **Lasciua** q̄z abhorreō  
pueriles ānos morū maturitatē  
vincebat. et in oibz & tuitibz vixit.  
**Satagebat** vt qd̄ sensu p̄ceperat  
ope cōpleret ac doctrinā oris ma/  
nuū opatione mōstraret. **Nic** cū  
p iudeā p̄dicaret. cecos illumina/  
bat. leprosos mūdabat. demones  
expellebat. claudis gressū. surdis  
auditiū. mortuis vitā restituebat.  
**Nā** vt dicit **Lu. ix.** **Misit** illos p̄di/  
care regnū dei & sanare infirmos  
zc. **Reliqua** hui⁹ f̄monis p̄cipue  
terciū mēbrū qd̄ erat remūeratio  
gaudiosa. **Req.** in sermone p̄ce/  
denti in littera. **D.**

De sancto Gregorio papa.

Sermo. xviij.

**Alu** sion  
exultatez letamini in  
dño deo v̄ro. qz dedit  
vob̄ doctorē iusticie **Job. ij.** **No**  
tate charissimi. dicit em̄ **Aristo. j.**  
**Metba.** q̄ signū scienti⁹ est posse  
docere. **Nunc** em̄ q̄ scūs **Grego.**  
doctor egregi⁹ q̄ suā sciam et do/  
ctrinā a spūs sancto recepit vtiliter  
docuit & bo & exemplo. & sic vitaz  
iusticie manifestauit. **Nō** bñ dicit  
bis xp̄ianis. **Filij syon zc.** Est no/  
randū q̄ bonus doctor debet h̄re  
tria. **Pr̄mo** dicit esse vitā scā cōpro/  
bat⁹. **Sc̄do** debet esse dulci & bo  
venustat⁹. **Tertio** debet esse in ce/  
lo coronat⁹. **Que** tria pfecte sunt



et fuerunt in scō Grego. egregio do-  
ctore. **N**ō est vn⁹ de quatuor docto-  
rib⁹ christianitat⁹. **D**ico pmo  
q bon⁹ doctor d⁹ esse scā vita cō-  
pbat⁹. **N**ā dicit idem grego. **C**ui⁹  
vita despici⁹ restat vt ei⁹ p dicatione  
p remnat⁹. **N**ō bon⁹ doctor d⁹ esse  
vita scā cōprobat⁹. **C**erte sic ppro-  
bat⁹ est scūs Grego. nā ipse vitaz  
sanctā duxit. **U**n notandū q ei⁹  
scā vita oñdit in trib⁹. s. pauprate  
hūilitate z pietate. que faciūt ho-  
minē sanctū. **P**rio oñdit in pau-  
perrate q est fundamētū pfectōis  
testo xpo q dicit **M**at. xij. **S**i vis  
pfect⁹ esse zc. **C**erte h fundamētū  
pfectōis z scē vite hūit scūs Gre.  
**U**n legi⁹ de eo. z refert **H**obes dia-  
con⁹ q vitā scī Gregorij scēpfit z cō-  
pilauit. q ipse fuit natione roma-  
nus. pgenitusq⁹ senatoria stirpe.  
id ē (erlich geschlecht) **C**ui⁹ pater  
gordian⁹ z mī silula dicebat⁹. **N**ic  
summū apicē pbie in adolescētia  
sua attingebat ac copā reruz ac  
diuitiaz plurimū abūdauit. **C**o-  
gitauit bec oīa deserere z in religi-  
onem intrare. z sic in pauprate et  
trib⁹ viuere. **U**n mortuo patre  
ser monasteria in silicia pstruxit z  
septimū intra menia vrb. i. (rinck-  
mur) sub honore scī Andree aplī  
in pprio domate fabricauit. **I**n q  
relic⁹ sericis auro z gēmis radi-  
antib⁹ vili habitu z monastico re-  
gebāt. **U**bi i breui ad tātā pfectio-  
nem puenit vt i ipso initio sue cō-  
uersionis posset iaz in nūero pfe-  
ctoꝝ cōputari. **I**pse etiā intm di-  
lexit paupratez q oīa q hūit pau-

perib⁹ postulanti⁹ non negauit.  
**U**n accidit qdā vice q angel⁹ dñi  
i specie paupis sibi affuit z lachry-  
mabiliter misereri sibi postulauit.  
**G**regorij⁹ hō sibi sex argēteos dari  
iussit z ille abiit. **E**adēq⁹ die iterū  
rediit z se mltā pdidisse pauca hō  
recepisse pbibuit. q cū ab eo totti-  
dē argēteos recepiss⁹. iterū etiā vice  
reuer⁹ misereri sibi ipotunis cla-  
morib⁹ postulauit. s. cū grego. a p-  
curatore suo didicisset nihil dādū  
pī scutellā argēteā quā mī sua cū  
leguminib⁹ mittere solebat. i. (ein-  
mus vō linsen od bone) vel hmoi  
i mōasterio remāsisse. **I**llā statim  
dari pcepit qz ille libet recipies. le-  
tusq⁹ abcessit. **N**ic at angel⁹ dñi  
sic se postea sibi reuelauit. nā alio  
tpe cū eēt sūm⁹ pōtifer. pcepit can-  
cellario suo vt. xij. paupes ad mē-  
saz iuitaret. q pges iussa cōpleuit.  
**U**n at sil⁹ discūberet intus papa  
xij. nūerauit. **E**t accersito cācella-  
rio cur p iussione suā. xij. pspis-  
set inuitare inqsiuit. **Q**uos cācel-  
lari⁹ nūerauit tm. xij. iuenies ait.  
**A**rede mibi pī nō sē nisi. xij. **A**idz  
uertit Gre. virtū vultū sept⁹ mutat⁹  
tem. iā adolescētē. nūc hō vetera-  
nū qdā venerāda canicie sibi sila-  
re. finito at puiuiū illū in cubicu-  
lū suū duxit vehemēt adiurās vt  
sibi se z nomē suū pdere dignaret⁹  
**Q**ui rñdit. **C**ur inqrogas denoie  
meo qd ē mirabile. **S**cire em⁹ de-  
bes q ego sū naufrag⁹ ille cui scū-  
tellam argenteā tribuisti quā tibi  
misit mater tua cum leguminib⁹  
**E**t hoc tibi pcerro sic notuz q ab



# De sancto

# Gregorio

illo die q̄ dedisti mihi b̄ ordinavit  
te de<sup>o</sup> fieri sue ecclie p̄sulē et petri  
ap̄li successorē. **Cui Greg.** Et quō  
b̄ nō sti q̄ tūc me dñs ecclie sue p̄/  
sulem p̄destinavit. **Cui ait.** Quia  
ego angelus ei<sup>us</sup> suz. et me tibi dñs  
tūc misit vt te sp̄ debeā p̄regere. et  
oīa que petieris p̄ me apud ipsū  
valeas ipetrare. et sic disparuit.  
**¶** Quātr̄ autē b̄ accidit q̄ summ<sup>o</sup>  
pontifex fac<sup>o</sup> ē oñdit. Nā legi<sup>t</sup> q̄  
q̄dā tpe tyberis fluiū<sup>us</sup> egressus tūc  
excreuit vt sup̄ muros vrbis in/  
flueret et plimas dom<sup>o</sup> euerteret  
tūc etiā p̄ tyberim fluiūū multitu/  
do serpentū euz magno dracone  
in mare descendit. s̄z a fluctibz ad/  
lit<sup>o</sup> p̄iecti sunt et totū aerē sua pu/  
tredine corruperūt. Sicqz plaga  
pessima quā inguinariāz vocāt. i.  
apostema secuta ē. **¶** Que plaga pri/  
mo oīm pelagiū papā pculit. et si/  
ne mora extinxit. Postmodūz vō  
in reliquiū vulg<sup>o</sup> ita defecit vt sub/  
tract<sup>o</sup> habitatoribz plimas dom<sup>o</sup>  
vacuas reliquit. Sed qz ecclā dei  
sine rectore esse nō poterat. omīs  
plebs gregoriū licet renitentē to/  
tis viribz elegit. Cū ḡ bñ dici de/  
beret et lues. i. plaga vel mors po/  
pulū deuastaret finonē ad pplm  
fecit et letanias instituit et p̄cessio/  
nem faciēs. **Req. i. ser. de letaniis**  
**¶** Et vt oēs attentū dñm exoraret  
admonuit. Ipsa tñ lues intm̄ se/  
uit vt in vna hora. lxxx. hoies spi/  
ritū exalarēt. Sed nequaquā cessa/  
uit pplm admonere vt ab ofone  
nunqz desisterēt donec diuina mi/  
seratio istā pestē ppulsaret. Cū si/

nita p̄cessionē voluit fugere s̄z ne/  
quirit qz vigilēs die noctuqz por/  
tas vrbis pp̄f eū obfuebāt. **¶** Tan/  
dem mutato hītu a q̄busdā nego/  
ciatoribz obtinuit vt in q̄dā dolio  
sup̄ quadrigam de vrbe educeret  
**¶** Qui mor siluas expetijt caueria/  
rum latibula req̄siuit **¶** Ibiqz diebz  
tribz latuit. Verūcū dū sollicitē  
q̄reret colūna lucis p̄fulgida de ce/  
lo pendēs sup̄ locū in q̄ latitabar  
apparuit. **¶** In q̄ colūna āgelos as/  
cendētes et descēdentes q̄dam re/  
clusus asperit. **¶** Morqz ab vniuer/  
so pplō capīt. et sūm<sup>o</sup> pontifex cō/  
secrat. **¶** S̄z qz adhuc romā pestis  
sup̄dicta vastauit more solito p̄/  
cessionē cū letaniis itez. q̄daz tpe  
pascali p̄ circuitū ciuitat<sup>is</sup> ordina/  
uit. **¶** In q̄ imaginē brē x̄ginis ma/  
rie q̄ adhuc est rome quā scūs **¶** Lu/  
cas arte medic<sup>o</sup> et pictor egregius  
formasse dī. et eidem x̄gini siliū  
oīa p̄hibet añ p̄cessionē reuerentē  
portari p̄cepit. **¶** Et ecce tota aeris  
isectio et turbulētia imaginē cessit  
ac si ipsaz imaginē fugeret et eius  
p̄sentiā ferre nō posset. **¶** Sicqz p̄/  
imaginē mira serenitas aeris re/  
mansit. **¶** Tūc i aere iuxta imaginē  
audite s̄t voces angelice canētū.  
**¶** Regina celi letare alla. **¶** Tūc bea/  
tus Grego. vidit sup̄ castrū crescē/  
tū angelū dñi q̄ gladiū cruentatū  
tergēs i vaginā reuocauit. **¶** In celis  
leritqz qz pestis illa cessasset. et sic  
factū est. **¶** Cū castrū illū deinceps  
castrū angeli vocatū est. **¶** **R̄** x̄p̄e  
em̄ i tali dignitate vixit qz cū ma/  
gno dolore p̄tifer fuit et libent<sup>er</sup> in



paup'rate vixisset. **U**n sc̄psit i epi/  
stola ad patriciū sic di. **D**um p̄rē/  
platiōis alta describit. ruine mee  
mibi gemituz renouat. qz audiui  
qd̄ intus pdidi dum foras ad cul  
men regiminis i meritis ascendi.  
**T**anto aut me merore pcussū co/  
gnosce ut vix loq̄ sufficiā. **N**oli/  
te ḡ me vocare noemi. i. pulchru/  
sz vocare me maram. qz amaritu/  
dine plen' sum. **U**n oēs q̄ me ad  
ep̄atus ordinē cognoscit puenit/  
se si me diligis plangite. qz hoc  
ego incessant' defleo. **U**n legit q̄  
tpe sancti **G**regori' fuit qdā here/  
mita vir magne virtutis q̄ oīa p̄p̄  
deū reliquerat z nihil p̄ter catru/  
possidebat quē blandiēs sepe q̄li  
cohabitaticē in suis gremijs cō/  
fouebat. **O**rauit aut ad dñm vt si  
bi ostendere dignaret cū quo futu/  
re remuneratōis mansiōē spera  
re deberet. qz illi' amore nihil ex  
seculi diuitijs possideret. **Q**uadā  
igit nocte sibi reuelat q̄ cum **G**re/  
gorio romano pontifice mansiōē  
sibi sperare deberet. **E**t ille foris  
ingemiscēs parū sibi voluntariā  
paup'ratē pfuisse putabat si cum  
illo remunerationē acciperet q̄ tan  
tis mūdialibz diuitijs abūderet.  
**A**um ḡ diuitias gregori' sue pau  
pertati die noctuqz suspirādo cō/  
ferret. alia nocte audiuit dicentes  
sibi. **C**um diuitē nō possessio diui  
tiarū faciat sed cupido cur audes  
paup'ratē tuaz compare diuitijs  
**G**regori'. **N**ā mag' illū catru quē  
habes quotidie palpādo diligere  
cōprobaris q̄ ille raras diuitias

quas nō amādo. sed p̄temnendo  
cūctisqz liberalit' largiēdo disper/  
git. **N**is audis solitari' deo gr̄as  
egit. z qui meritū suū deteri' esse  
putauit si p̄ferret **G**rego. orare ce  
pit vt cū eo mansiōē qnqz p̄cipe  
mereret. **E**t sic p̄z eius paup'ras  
**U**n dicit in omel. **S**i cōsiderem'  
frēs charissimi que et quāta sunt  
que nobis p̄mittunt in cel' vi zc.  
**S**ecūdo ostendit in ei' hūil/  
tate que p̄seruat virtutes. sicut pa  
pa **G**rego. dicit. **Q**ui ceteras virtu/  
tes sine hūilitatē p̄gregat facit sic  
ille qui puluerē in ventuz portat.  
**U**n dicit saluator **M**at. xj. **D**iscis/  
te a me qz mit' sum z humilis cor  
de zc. **U**n p̄fecit hūilitatē hūit.  
**G**rego. exemplo dicētis. **E**xpluz  
em̄ dedi vobis. i. hūilitatis vt quē  
admodū zc. **S**ic fecit sc̄s **G**reg.  
**N**am sūmā hūilitatē semp stuz  
duit h̄re. **U**n scribit in quadā epi/  
stola. **E**go em̄ p̄ ep̄atu tuo factus  
sum seru' oīm. **I**ō se in suis epl's  
p̄mus seruuz seruoz dei scripsit.  
**E**t alios sic noiari instituit. **L**i/  
bros suos dum adhuc viueret ob  
nimia hūilitates publicari noluit  
z i comparatōe alioz doctoꝝ suos  
nihil valere estimabat. **T**ante em̄  
hūilitat' extitit q̄ se laudari nul/  
lo mō p̄mitteret. **U**n **S**tephano  
ep̄o qui em̄ in suis epl's laudane/  
rat. ita scribit. **V**os nimis lauda/  
stis me. cum tñ scriptū est. **N**e lau  
des hoīem q̄diu uiuit. **I**tē in epi  
stola ad **A**nastasiū patriarchā.  
**Q**uia vos me lucernā dñi dicitis  
q̄ loquēdo mult' p̄desse multisqz



## De sancto

posse lucere p̄hibet. existimatiōe  
meā mibi fateor in dubitationem  
maximā p̄duxist. Cōsidero nāq;  
q̄ sum z nihil ex me h̄mōi boni si/  
gno dephendo. **L**uz ḡ credere vo/  
lo qd̄ dicit. z tradicit mibi ifirm/  
tas mea. **C**ū disputare volo qd̄ in  
laude mea ḡ. ḡ dicit mibi sancti/  
tas v̄sa. **S**z queso igit̄ vir sancte  
nō sic mibi scribere. **U**n̄ vocabu/  
la iactantiā vel vanitatē sonātia  
oīno respuebat. **I**te **E**ulogio p̄ri/  
arche alexandrino q̄ cū vniuersa  
lem papaz ac dñm vocauerat. ita  
scripsit. **I**n epla quā mibi direxi/  
stis est v̄bū supbe appellatōis. di/  
cendo me vniuersale z dñm. **P**e/  
to q̄ sanctitas v̄sa vltra nō faciat.  
**A**go em̄ v̄bis p̄sperari nō quero.  
sed moribz. nec deputo eē honorē  
in q̄ frēs honorē suū p̄dere cogno/  
sco. **R**ecedāt ḡ v̄ba que vanitatē  
inflant charitatē vulnerāt. **U**n̄ ex  
emplū de ei⁹ humilitate. **L**egitur  
em̄ q̄ qdam scūs abbas noīe **J**o/  
hānes cū romā ad visitandum li/  
mina sanctorū aduenisset z sc̄m  
gregoriū papā p̄ mediū ciuitatis  
trāsire vidisset. voluit ei occurre/  
re. ac vt decebat reuerentiā ei ex/  
hibere. **U**n̄ cernēs scūs **G**re. q̄ se  
in terraz vellet p̄sternere festina/  
uit z p̄us se corā illo in terram p̄/  
strauit. nec inde surrexit quousq;  
abbas p̄mo surrexit. i quo ei⁹ hu/  
mitas cōmendat. **U**n̄ ipse **G**re.  
dicit. **I**lla v̄tus in nobis veracit̄  
pullulat q̄ in radice humilitat̄ p̄/  
durat. **E**t sic p̄z scōm. **A**d **T**er/  
tio ostendit̄ in ei⁹ pietate miseri/  
cordia z cōpassione. **U**n̄ ad **L**of.  
iij. **I**nduite vos sicut electi dei v̄s/  
scera misericordie zc. q. d. qz p̄tti/  
ner ad misericordiā. **U**n̄ dicit sal/  
uator **M**at. v. **B**ri misericordes  
qm̄ ipsi mi. cō. zc. **T**erte hāc misē/  
ricordiā pietatē z cōpassionē ha/  
buit scūs **G**rego. **U**n̄ legit̄ q̄ ipse  
tate largitar̄ elemosynaz extitit  
vt nō solū p̄ntibz sz longe posit̄is  
subuenit. **N**am oīm indigentius  
noīa sc̄pta habebat. **U**n̄ in mōre  
synai monachis necessaria mini/  
strabat. monasteriū hierosolimis  
instituit illic de gētibz dei famul̄  
necessaria ministrari. pcurauit. **T**ri/  
bus qz milibz ancillis dei p̄ quo/  
tidianis stipendijs octoginta li/  
bras auri annualit̄ offerebat. **Q**uo/  
tidie etiā ad mensaz suā pegrinos  
quoslibet inuitabat. **I**n quos q/  
dam die vn⁹ accessit in cui⁹ mani/  
bz dum ipse ex hūilitate aquā fun/  
dere vellet p̄uersus v̄cetū accepit  
sz repente eū in cui⁹ manibz aquā  
fundere vellet nō inuenit. **L**unq;  
hoc factū sc̄ci ipse miraret. eadez  
nocte dñs ei p̄ visionē apparuit  
dicēs. **L**eter diebz me in mēbris  
suscepisti. besterno aut̄ die me in  
memetipso suscepisti. **E**t sic patz  
ei⁹ misericordia z pietas. **I**te eius  
cōpassio p̄z cū orauit p̄ traiano  
damnato. iuxta illud **I**sa. liij. ora/  
uit p̄ trāsgressoribz vt nō perirēt.  
**U**n̄ legit̄ q̄ dū quadā vice traia/  
no iam diu mortuo sc̄tus **G**rego.  
p̄ forū traiani trāsfiret. z ei⁹ man/  
suetudinē z iusticiā quā ipse traia/  
nus exercuit recordat⁹ fuisset gre

## Gregorio

gorio  
et il  
fleur  
Zu  
tici  
dic  
cer  
ali  
qz  
qz  
bi  
rio  
te  
bu  
ele  
ze  
cr  
cep  
do  
fu  
rib  
ch  
da  
rib  
m  
de  
do  
ne  
pō  
da  
aī  
co  
q  
ber  
ab  
let  
re  
di  
nu  
q



gorius ad basilicā sc̄i pe. puenit  
et ibidē p eius errore amarissime  
fleurit. z p eius liberatione orauit.  
**Tūc** sic diuinit<sup>9</sup> r̄sum ē. Ecce pe  
titionē tuā cōpleui z traiano iu/  
dicato ad penaz eterni pepci. De  
cetero autē diligent<sup>9</sup> caueas ne p  
aliquo dānato p̄ces fundas. **Fert**  
q̄z q̄ angel<sup>9</sup> illud adiecerit dicēs  
q̄z em̄ p dānato rogasti. duoz ti/  
bi dat oprio. aut em̄ in purgato/  
rio duobz diebz cruciaber<sup>9</sup>. aut cer  
te toto corpe vite tue infirmitati/  
bus z doloribz fatigaber<sup>9</sup>. **Qui** p/  
elegit toto tpe vite sue doloribus  
p̄cuti q̄z duobz diebz i purgatorio  
cruciari. **Un** factū est q̄ sp̄ dein/  
ceps aut febribz laborauit aut po  
dogra. i. (gesuchte d̄ fueß) p̄ssus  
fuit. **Aut** etiā validis corpis dolo  
ribz cōquassat<sup>9</sup>. aut dolore stoma  
chi miserabilr cruciat<sup>9</sup>. **Un** in q̄/  
dam eplā sic loquit<sup>9</sup>. **Tāc**isqz dolo  
ribz p̄moz. vt vita mibi grauissi/  
ma pena sit. q̄tidie enī in dolore  
deficio. z mortz remediū expectan  
do suspiro. **Ecce** quātā cōpassio/  
nem hūit. qd̄ zc. **Un**d p̄fecissime  
pōt dicere illd̄ **Job. x. x.** flebā q̄n/  
dam sup̄ eo q̄ afflicto erat. z cōpa.  
aia mea pau. **N** **Johes** x. o dya  
conus q̄ legendā ei<sup>9</sup> cōpleuit. dic  
q̄ aia traiani nō est ab inferno li/  
berata z i padiso posita. s̄ simplr  
ab inferni cruciatibz liberata. va  
let em̄ vt dicit aia i inferno existe  
re z cruciar<sup>9</sup> inferni p̄ misericor/  
diā dei nō sentire. cum in inferno  
nulla sit redēptio. **Un** aliq̄ dicit  
q̄ pena et̄na p̄sistit in duobz. s̄ in

pena sensus. z in pena dāni q̄ est  
carentia visionis dei. **Pena** igit<sup>9</sup>  
et̄na q̄tū ad p̄mū ē dimissa. s̄ ad  
secundū ē retenta. **S̄** nota q̄ gre  
gori<sup>9</sup> fleurit z orauit p̄ traiano ro  
mano impatore p̄t̄ mansuetudi  
nem z iusticiā ei<sup>9</sup> quā habuit. **Nā**  
legit<sup>9</sup> q̄ quodā tpe traian<sup>9</sup> ad bel  
lum uehementissime festinauit. cui  
q̄dam vidua occurrit flebiliter di  
cens. **Obsecro** vt sanguinem filij  
mei innocent<sup>9</sup> pempri vindicare  
digner<sup>9</sup>. **Cui** traianus. **Si** sanus  
reuerteret<sup>9</sup> vindicare eū testaret<sup>9</sup>.  
**Vidua** dixit. **Et** q̄s mibi hoc p̄sta  
bit q̄ tu in p̄lio nō moriar<sup>9</sup>. **Tra**  
ianus dixit. **Si** ego mortu<sup>9</sup> fuero  
ille q̄ post me impabit te vin dica/  
bit. **Cui** vidua. **Et** qd̄ tibi p̄derit  
si alter mibi iusticiā fecerit. **Tra**  
ianus dixit. **Utiqz** nihil. **Et** vidua  
inq̄t. **Nōne** melius ē tibi vt mibi  
iusticiā facias z p̄ hoc mercedē  
accipias quā vt alteri transmi/  
tas banc. **Tunc** traian<sup>9</sup> pietate  
cōmotus de equo descendit z ibi  
dem innocent<sup>9</sup> sanguinem vindi  
cauit. **Fert** etiam q̄ cū quidam fi  
lius traiani p̄ urbem equitando  
nimis lasciuie discurreret filium  
cuiusdam vidue. interemit. z cuz  
vidua lachrymabiliter **Tra**iano  
exponeret. ipse filium suū qui hoc  
fecerat vidue loco filij sui defun/  
cti tradidit magnifice eā ditauit.  
**Et** sic p̄z **Traiani** pietas z mise  
ricordia p̄pter quā merebat<sup>9</sup> mise  
ricordiā dei. **Un** **Nat. y.** **Beati**  
misericordes qm̄ ipsi miseri. zc.

**Secundo** p̄ncipalit<sup>9</sup> bonus



## De sancto Gregorio

doctor dicitur esse homo dulci venustus.  
Unus saluator. **Mat. v.** Sic autem  
primo ut non non. ita ita. **Ad** autem his  
abundantius est. a malo est. **Et** talis  
doctor est bonus. **Unus** dicitur de eo **Sanctus**.  
**ij.** Vox tua dulcis et facies tua de-  
cora. **Aerte** sic fuit sanctus gregorius  
dulci et salubri verbo venustatus  
**Tradit** enim **Isidorus** quod perfecta vox  
predicatoris dicitur esse suavis clara et  
alta. **Suavis** ut animus audientium  
bladiat. **Alta** ut aures impleat ve-  
ritate. **Alta** ut in sublimis sufficiat.  
**Et** subdit. **Si** aliquid ex his de-  
fuerit perfecta vox non erit. **Sic** fuit  
vox sancti **Gregorii**. Fuit enim primo sua-  
vis. **Dicit** enim **Aristoteles** quod voces sunt  
note earum passionum que sunt in anima.  
**Aerte** sic fuit vox et dulce hominum sancti  
gregorii. **Nam** ipse maxime compatie-  
batur de infidelibus quod errauerunt a ve-  
ritate. **Unus** legitur quod ipse quadam die  
per foras vias romae transiens cernit  
quosdam pueros forma pulcherri-  
mos. vultu venustos. capilloz ni-  
tore perspicuos esse venales. **Inter-**  
**rogat** igitur mercatorem de qua patria  
illos attulisset. **Qui** respondit. De bri-  
tannia. **Interrogavit** itaque an christi-  
iani essent. **Qui** mercator. **Non**. sed  
sunt pagani erroribus implicati.  
**Tunc** gregorius acriter ingemiscens.  
**Deum** inquit quod splendida facies per-  
cepta tenebrarum nunc possidet. **Inter-**  
**rogat** insuper quod esset vocabulum  
gens illius. **Qui** mercator. **Anglici**  
vocantur. **Unus** inquit aglicus. quod angelicos  
vultus habent. **Interrogat** itaque. quod no-  
men haberet puiccia eorum. **Sic** mer-  
cator. puicciales illi vocantur dei.

**Et** gregorius. **Unus** inquit dei. quod de-  
i dei sunt erudi. **Rursus** dicitur no-  
rege. **Interrogat**. **Sic** mercator. quod ille  
diceret aelle. **Et** gregorius. **Unus** aelle.  
quod alleluia in primum illis decantari  
operet. **Qui** mox ad summum ponti-  
ficem accedens cum multis instantia et  
precibus vir obtinuit. ut ad illos con-  
uertendos mitteret. **Quia** itaque iter  
arripuisset romani de eius absentia  
plurimum perturbati papa advenit et cum  
taliter alloquuntur Petrum offendisti  
**Roma** destruxisti. **Gregorius** di-  
misisti. **Sic** quia papa prerrit ad re-  
vocandum eum continuo nuncios desti-  
navit. **Quia** gregorius iam trium die-  
rum iter peregrinatus. et in quadam loco diuer-  
tens ceteris quiescentibus quadam locusta.  
(mathschreck vel haufschreck) fug-  
eum veniens coegit eum a legendo quod  
escere. **Et** gregorius ex consideratione  
sui nominis. scilicet locuste mansit. et stetit  
in eodem loco. **Nam** locuste dicitur quasi lo-  
costa. **Ad** ille spiritu prophetico discens  
statim exhortatur comites ut veloci-  
ter perficerent. scilicet supervenientibus apostoli-  
cis nunciis redire compellitur. licet de  
hunc multum tristaret. **Papa** tunc pa-  
pa est a monasterio suo extraxit. et  
eum suum diaconum cardinalem ordina-  
vit. **Quia** autem ipse facit papa mi-  
sit mellitum augustinum et iohannem et  
alios plures monachos cum eis  
timentes deum in angliam sicut ipse de-  
sideravit ut gentes angelorum con-  
verterent ad dominum iesum christum. et sic  
perit. **Unus** gens angelicana bene potest  
dicere illud psalmi. de eo. **Quia** dulcia  
faucibus meis eloquia tua super mel-  
ori meo. **Vel** hominum themas. **Secundo**



fuit vox et vbi sue doctrine clara  
ut aures impleat veritate. **Iuxta**  
illud ps. **Oratio** mandata tua veritas.  
id est doctrina. **Un** legitur quod ipse ve/  
ritate sacre theologie docuit et p<sup>re</sup>di/  
cavit. **Ips**e enim exposuit omelias  
euangeliorum numero quadraginta. in  
**Job. xxxv. in Ezech. xx. pastorale.**  
et dialogorum li. iiii. et multa alia que  
enumerari non possunt que omnia a spiritu  
sancto recepit. **Na** christus dicit **Mat.**  
**x.** Non enim vos estis etc. **Un** dicit **Pre.**  
**Nulla** doctrina melior nisi ubi spiritus  
ritus sanctus doctor adest. qui doctor et  
magister fuerat. **Na** legitur quod petrus dy/  
aconus qui fuit familiarissimus cum  
quatuor libris dialogorum disputaue/  
rat asseruit quod super caput sancti **Greg.**  
quatuor libros dictavit spiritus sancti in  
specie et similitudine colube frequen/  
tissime prosperiss. **Quod** sibi gregorius  
prohibuit ne se reuelaret. **Na** si huius mi/  
raculi de visione colube manife/  
staretur per huius vivere non valeret. **Un**  
cum ipse petrus testimonium sanctitati  
sancti gregorii prohibuit et tactis sacro/  
sanctis euangelis affirmavit se vi/  
disse spiritum sanctum in specie colube  
super caput gregorii. spiritum in ista verba  
verae confessionis efflauit. **Un** verifi/  
cat de eo illud ps. **Testimonia** tua  
credibilia facta sunt nimis etc. **Un**  
sanctus **Greg.** potest dicere illud **Tren. j.**  
**De** excelso misit ignem in ossibus meis  
et erudit me. **Un** dicit christus **Luc.**  
**xxj.** Dabo vobis os et sapientiam cui non  
poterunt resistere et contradicere omnes ad/  
uersarii vestri. **Quare** sanctus **Greg.** bene  
habuit claram vocem ac veritatem ple/  
nam etc. **Un** bene dicit de eo illud ps.

**Declaratio** ser. et illuminat et intel/  
lectum dat per **Vel** vbi themaris.  
**Quod** **Tertio** fuit vox et vbi sue do/  
ctrine alta quod in sublimis sufficie/  
bat. **Iuxta** illud **Isa. lviij.** **Alama**  
ne cesses quasi tuba exalta vocem tuam  
etc. **Arte** huius fecit sanctus gregorius. **Na**  
ipse semper de celestibus docuit. **Un**  
in signum huius dicitur quod ipse in canone  
apposuit. **Dies**que nostros in tua pa/  
ce disponas. atque ab eterna damnatio/  
ne nos eripiat et in electorum tuorum etc.  
**Item** vox sua fuit alta in tantum quod an/  
gelus domini sibi respondit. **Nam** legitur quod  
cum sanctus **Greg.** apud sanctam ma/  
riam maiorem in die pasce missam  
celebraret. et cum pax domini (ut solitus  
est) pronuntiaret angelus alta voce  
respondit. et cum spiritu tuo. **Un** papa eodem  
die apud eandem ecclesiam stationem  
facit nec sibi cum dicit pax domini etc.  
respondet in testimonium huius miraculi.  
**Un** angelus bene potest sibi dicere illud  
**Isa. liij.** **Sonet** vox tua in auribus  
meis. **Ips**e etiam officium divinum et  
ecclesiasticum instituit quod quasi per totam  
christianitatem fuerat. quod divinitus  
ostensum est. **Legit** enim in vita **Euge**  
nij quod cum adhuc ambrosianum offi/  
cium magister gregorianum officium  
ab ecclesia servaret **Romanus** ponti/  
fex nomine **Adrianus** periculum provocavit  
ubi statutum est ut gregorianum offi/  
cium deberet ab ecclesia univ<sup>er</sup>sali  
teneri et observari. **Cuius** rei gratia **Ka**  
rolus imperator executor existens per  
diversas provincias discurrens omnes  
clericos minis et supplicis ad huius  
coegit. et libros ambrosiani officii  
vbiq; comburebat. **Proficiscens** autem



## De sancto

## Gregorio

brūs Eugen<sup>us</sup> ep<sup>us</sup> ad p<sup>er</sup>cellūz in/  
uenit ipm cōcilium p tridū iam  
diuissum. Tūc dñm papā induxit  
q oēs platos q fuerant in cōcilio  
z iam p tres dies recesserāt reuo/  
cauit. Concilio autē puocato oim  
patrū hec snia fuit vt missale am/  
brosianū z gregorianū sup altare  
sancti Petri apli ponerent et so/  
res eccle optie clauderent. ac plu/  
rimoz epoz sigillis diligent mu/  
nirēt z ipsi tota nocte ofoni insi/  
sterent vt dñs p aliqd signū reue/  
laret qd hoz officioz ab ecclesijs  
magis veller seruari. Igit p oia oz/  
dinauerāt faciētes. mane ianuās  
eccle aperuerūt. z missale Grego.  
penit<sup>us</sup> dissolutuz z buc atqz illuc  
dispersuz inuenerūt ambrosianū  
no apertū sup altare in eodē loco  
in q ipsum posuerāt inuenerunt.  
Quo signo diuinit<sup>us</sup> sūt edocti. vt  
gregorianū officiū p totū mūdūz  
deberet dispgi. ambrosianū vero  
tm in sua ecclia obseruari. Et sic  
patres sancti vt diuinit<sup>us</sup> fuerant  
edocti statuerūt. Et sic vsqz hodie  
obseruat. Tūc bñ d<sup>r</sup> Grego. quasi  
egregi<sup>us</sup> p<sup>re</sup>dicatoz z doctor. Nā d<sup>r</sup>  
a grex z goze. i. p<sup>re</sup>dicare. Tūc canit  
ecclia. O doctor optime eccle scē  
lumen zc. Et sic xbu themas pōt  
dicere christianitas ad oēs fideles  
3 **T**ertio pncipalr bon<sup>us</sup> doctor  
debet esse in celo coronat<sup>us</sup>. Unde  
Eccl<sup>ia</sup>. rly. Corona aurea super mi/  
trā ei<sup>us</sup> exp<sup>re</sup>ssa signo sanctitatis glia  
honoris z op<sup>er</sup>is v<sup>er</sup>it<sup>as</sup>. Per mitraz  
intelligit ei<sup>us</sup> sapia et doctrina zc.  
Qualr autē i celo sit coronat<sup>us</sup> ostē

ditur. Legit<sup>ur</sup> em q ipse scūs Gre.  
anno ab incarnatione dñi qngen/  
tesimo. xcv. salubrie p<sup>re</sup>suit ecclesie  
dei. Nic p<sup>re</sup>m<sup>us</sup>. Grego. noie. z in oz/  
dine papari. lxxv. Qui cū sedisset  
anis. xij. mensibz sex. z diebz decē  
plenus bonis opibz migravit ad  
xpm q eū in celo coronauit. iuxta  
ps. Posuisti in capite ei<sup>us</sup> coronā.  
Tūc d<sup>r</sup> Seneca d<sup>r</sup> doctoribz. Di  
in cōiuiio etno duplici ferculo. i.  
duplici honore digni sūt q laborāt  
in p<sup>re</sup>ci sicut fideles euāgeliste p/  
dicantes arguēdo obsecrādo. La/  
lentū em sibi traditū sub terra nō  
abscondit. s. doctrinā. Tūc bñ fi/  
gurat nob eius doctrina p<sup>ro</sup>p<sup>ri</sup>et<sup>as</sup> quā  
in celo est coronatus p mulieres.  
Apo<sup>calypsis</sup>. xij. Signū magnum appa/  
ruit i celoz. Tūc Dan. xij. Qui do/  
cti fuerint. Req<sup>ui</sup>. in ser. Lucie. 11.  
**E**xemplū. Quedā matrona rome  
cā deuotionis oblatiōes siue ho/  
stias psueuerat facere z sumo pon/  
tifici scō Grego. singul<sup>is</sup> dñic<sup>is</sup> die/  
bus obtulit. Que cum quadā die  
ad cōicandū de manu aplica cui/  
alijs accederet. z pontifex illi cor/  
pus dñicūz porrexisset di. Corp<sup>us</sup>  
dñi n<sup>ost</sup>ri iesu xpi custodiāt te in vi/  
tam eternā. Illa subrisit. Ad scūs  
Gregori<sup>us</sup> cernens facim ei subtra/  
xit z separatū cum patena sup al/  
tare posuit. Et expleto sacro my/  
sterio brūs Grego. interrogauit ea/  
dicent. Quare resisti. Et illa. quia  
panē illum quē p<sup>ro</sup>p<sup>ri</sup>is manibz se/  
ci tu corpus dñicum appellabas  
ideo risi. Tūc scūs gregori<sup>us</sup> fecit  
sermonē ad pplm. z postea p<sup>re</sup>stra



uit se in ofonez. z pplm iussit ora  
re. **U**n ipso ac pplo orantibz pdi-  
cta hostia. s. oblata. tunc xps est in  
carnē ad instar digiti auricularis  
sanguine cruentata. **Q**uo facto vi-  
so matrona ac tor<sup>9</sup> pplus multū  
pfortata est in fide zc. **Q**uidaz ab  
bas qui pperat monasterio sancti  
**G**rego. ei nūciauit qz qdaz mona-  
ch<sup>9</sup> penes se tria nūmismata ha-  
beret. quē gregor<sup>9</sup> ad terrorē alio-  
rum excoicauit. **Q**ui post modi-  
cum tpus morit<sup>9</sup> scō **G**rego. nesci-  
ente. **Q**ui turbat<sup>9</sup> qz sine absolu-  
tione mortu<sup>9</sup> fuerat. ofonem i ce-  
dula scripsit in q eum ab excoica-  
tionis vinculis absoluit. deditqz  
vni dyacono<sup>9</sup> picipiens vt eā sup  
fouea frat<sup>9</sup> defuncti legeret. **Q**uo  
iussa cōplente sequeti nocte q de-  
funct<sup>9</sup> fuerat abbati apparuit. et  
se vsqz mō fuisse i custodia deten-  
tum beri esse absolutum pbibuit.  
**De annūciatione Marie.**

**Sermo. rit.**

**M**issus est.  
angelus gabriel a do  
in ciuitatē galilee cui  
nomen nazareth. ad xginē despō-  
sitam viro. **L**u. i. **N**otate charis-  
simi. dicit em bñs gre. q ad sum-  
mū mysteriū sumū angelū venire  
dignū fuit q sumū nūciabat. s. an-  
gelus gabriel sumū opus nūcia-  
uit. s. incarnationem filiū dei. ergo  
dignū fuit eū venire z mitti. ideo  
dr **M**issus ē angel<sup>9</sup>. g. zc. **E**st no-  
tandū q circa hodiernū festū qz  
no<sup>9</sup> notant que euāgelista. rāgic

in h euāgelio. **P**rimū est nūciū dī-  
gnitas. qz archangel<sup>9</sup>. ideo dicit.  
**M**issus ē an. ga. **S**cōm ē dei be-  
nignitas z gfa. cū dr. a deo. **T**er-  
tiū est xginis ac psone idoneitas  
cū dr. ad xgi despon. vi. **Q**uartū ē  
hois pdicti recupabilitas. qd no-  
tat cū cludit. **E**cce picipies z pa-  
ries filiū. z vocab nomē ei<sup>9</sup> iesus  
qd interprat saluator **I**pse em re-  
demt nos. **U**n de ist<sup>9</sup> qttuor dic-  
**B**ern. **F**elix ē q mittit. felix a quo  
mittit. felix ad quaz mittit. vt fiat  
felix p quo mittit. s. hō. **S** Dico  
pmo q notat nūciū dignitas. cuz  
dicit **M**issus ē an. ga. **I**pse enim  
fuit vn<sup>9</sup> d archangelis. qz fm ma-  
gistrū li. ij. di. ix. **M**aiores maio-  
ra nūciauit. sic **G**abriel maiora q  
vnqz fuerāt audita marie nūcia-  
uit. secreta vtz ipst<sup>9</sup> dei. cuz dicit.  
**Q**ue gfa plena dñs tecū zc. z illd  
**E**cce picipies z paries filiū zc. **U**n  
dicit **G**reg. ad **M**ariā nō ois an-  
gelus s. archangelus gabriel mī-  
titur. **N**am ad hoc mysteriū sum-  
mum angelū venire dignum fuit  
qui sumū omnū nūciauit. **O**lim  
em missus ē diabolus ad **E**uam  
vt eam seduceret. z falsam pmis-  
sionē ei nūciaret. z sic humanū ge-  
nus periret. **U**n dixit vt habetur  
**B**en. iij. ad mulieres. **E**ur pcepit  
vobis de<sup>9</sup> ne comederit de omni  
ligno paradisi. **R**ndit mulier. **D**e  
fructu lignorum que sunt in pa-  
radiso vescimur. **D**e fructu vero  
ligni quod est in medio paradisi  
pcepit nobis deus ne comed-  
remus z ne tangeremus illud ne



forte moriamur. **C**ui diabolus. Ne  
quaquam moriemini. Scit enim deus  
quod in quacunq; die comederis et co  
apient oculi tui. et eris sicut di  
scientes bonum et malum. Et sic mul  
ier recepit de fructu verito et com  
edit. deditq; viro. Vocauitq; dominus  
deus Adam dicit. Adam ubi es. Qui  
ait. Vocem tuam domine audiui in para  
diso et timui eo quod nudus essem. Cui  
dominus. Quis ei indicauit tibi quod nu  
dus esses. nisi quod ex ligno de quo tibi  
precepam ne comederes comediti  
dixitq; ad adam. Mulier quam dediisti  
mihi sociam dedit mihi de ligno et  
comedi. Tunc dixit dominus ad mulie  
rem. Quare hoc fecisti. Que respondit.  
Serpens decepit me et comedi. Et  
ait dominus ad serpentem. Quia fecisti  
hoc maledictus es inter omnia animantia  
et bestias terre. Super peccatum tuum  
gradieris et terram comederis omnibus  
diebus vite tue. Mulieris quoque dixit.  
Multiplicabo erunas tuas et con  
ceptus tuos. In dolore paries fili  
os tuos. Adeo non dixit. Quia au  
disti vocem mulieris tue plusquam me et  
comediti de ligno ex quo preceperam  
tibi ne comederes. maledicta fra  
ter in opere tuo spinas et tribulos ger  
minabit tibi et comedes herbas ter  
re. In sudore vultus tui vesceris  
pane tuo donec reuertaris in terram  
qua sumptus es. quia pulvis es et in  
puluerem reuerteris. Sequitur. Et m  
sic enim dominus deus de paradiso volupta  
tis vix oparetur terram de qua sumptus  
est. Et sic patet quod diabolus et  
Mulier potest queri quare diabolus sed  
xit suus. Respondit magister li. ii. dif. x.

dicēs. q. diabol⁹ vidēs hoīez posse  
ascēdere p. humilitatē obediētie.  
vñ ipse p. supbiā corruerat iudicē  
ei. z. fac⁹ est sathan. i. aduersarius  
z. aggressus ē mulierē in q. minus  
rōnem vigere nouit q̄s in viro. vñ  
si in muliere p̄ualeret. postmodū  
iudiciali virū q. robustior fuit ac  
cederet. **N**e autē fraus illi⁹ nimis  
manifestaret in sua specie n̄ venie  
sz in specie serpentis. qz eum nouit  
creatū esse z. officiū loquēdi a deo  
accepisse patuit. z. sic stans coram  
seia dixit. **E**t p̄cepit vob deus vñ  
nō comederetis de omni ligno p̄  
radisi. **C**ui r̄ndit mlier. **D**e fructu  
ligno zc. vsqz moriamur. **D**ixit  
cris diabol⁹ habuit p̄positū suūz.  
**S**eq̄. **C**ui diabol⁹. **V**e quaqz mo  
riemini. **S**cit em̄ de⁹ q. in q̄cūqz  
die comederit⁹ ex eo apient⁹ oculi  
veltri z. erit⁹ sicut dñs scietes bonū  
et malū. **S**equo seq̄. **N**ḡr. **d**is. **r**ep̄.  
**Q**uo audire facit surrepsit menti  
mulier⁹ quedā elatio. iō p̄sensit et  
māducauit. z. dedit viro q. etiam  
comedit. **E**t sic facit sup̄t rāsgressio  
res p̄cepti dei. quapropt̄ expulsi  
sunt de paradiso in vallē hui⁹ misē  
rie et in iram dei. **U**n̄ dñs. **B**er̄. **U**n̄.  
**C**iciciz dñs adā z. collocauit eū  
ante paradysū voluprat⁹. posuitqz  
angelū h̄ntem gladiū flāmeuz ad  
custodiendā viā ligni vite ne hu  
mano generi pateret adit⁹ ad vī  
tam eternā. **U**n̄ dicit sanct⁹  
**B**er̄. **D**e. **B**abuit p̄siliatricēs. vñ  
delicet iusticiā z. misericordiā. que  
disputationē in se habuerūt sup̄  
hoc negocio vt elici possēt ex facili



scriptura. iusticia em̄ hoīem reuz  
p̄perue dānatōis iudicauit dicēs  
moriat̄ hō p̄perue dñe vt iustifice  
ris in sermonibz tuis q̄bz scz dixi  
sti **Gen. ii.** In quacūqz em̄ die co/  
mederis ex eo scz de fructu verito  
morre morieris. Et idō dō illud iu/  
dicium. **ps.** Veniat mors sup il/  
los z descēdant in infernū. Et in  
ista ira iusticia tenuit deū quinqz  
milibz annorum. ita qz ianua fuit  
clausaz. **Requē in ascēsiōe.** Un̄  
clamauerūt scī patres veteri testi/  
p̄ liberatore. **Nā** moyses dicit. **Mit**  
te quē missurus es. **Nā** p̄phatū ē  
**Isa. xix.** **Alamabūt ad dñm** z mit/  
teret eis saluatore q̄ liberet eos. **Sz**  
cū iusticia deū sic diu tenuit i ira  
eternū clamauerūt illud dauid. **Et**  
cira dñe potentia tuā z veni vt sal/  
uos facias nos. **Et illud Isa.** **Uti**  
nam dirūperes celos z descēden/  
res. **Et sic de singul.** Quibz audis  
misericordia accedēs z destrues  
rōnes z iudiciū iusticie. dixit illd  
**ps.** **Aur** obliuiscet̄ misereri deus  
aut p̄tinebit in ira sua misericor/  
dias suas. q. d. **Doc** derogaret di/  
uine bonitati z misericordie. **Nā** z  
sic iusticia soror mea es vsqz ad  
nubes. ego misericordia vsqz ad  
celos sū. **Un̄** de me dicit spūscūs  
p̄ dauid. **Misericordia ei⁹ sup oīa**  
opa ei⁹. **Idē** misericordia dñi ple/  
na est terra. z sic misericordia cō/  
uertens se ad deū dixit. **Miseri**  
cordia dissine de⁹ si humanū genus  
in eternū pderes. q̄s te tūc lauda/  
ret. cum tñ eū ideo creasti ad lau/  
dandū te. z tibi seruendū. **Nōne**

spūs sancto inspirāte dicit. **phera**  
qz infernus non p̄fitebit tibi neqz  
mors laudabit te. neqz oēs q̄ des/  
cendūt in infernū. **Sz** viuens vi/  
uens ipse p̄fitebit tibi. **q̄** acquiesce  
p̄ filiis meis. et p̄piti⁹ esto. **Audi**  
ens iusticia bonū p̄siliū cū mise/  
ricordia p̄uertēs se ad dñm dixit.  
dñe qz miserendū est. tu ergo mise/  
reberis spon. i. aie et humano gene/  
ri. qd̄ creasti vt te summū bonum  
intelligeret. itelligēdo amaret zc.  
**Et sic misericordia cū iusticia di**  
**xit.** qz temp⁹ est parce q̄. vt viuen/  
tes laudent nomē tuū dñe. **Quo**  
audito. **astiterūt reges terre z p̄n**  
**cipes.** s. p̄at z filius z spūscūs. s. f.  
approbauerūt p̄siliū dicētes illd.  
**Isa. xy.** **Quis** ibit ex nobis ad redi/  
mendū hoīem. **Et fili⁹.** **Acce** ego.  
mitte me. **Quo** audito. ecce mi/  
sericordia z veritas iusticia z pax  
fecerunt salutare amicabile con/  
nubiū. z p̄ nimio gaudio se oscu/  
late sunt. **Qd̄** bene p̄uidit **Dauid**  
in spūs sancto cū dixit. **Misericor**  
**dia z veritas obuiauerūt sibi.** et  
iusticia z pax osculate sunt. **Et sic**  
dictata est legatio (botshafft) in  
p̄sistorio trinitat⁹ z cōmissa est an/  
gelo **Gabriel** vt annūciaret vir/  
gini eā esse p̄cepturā filiū dei z pa/  
rere redemptorē mūdi. **Qd̄** factū  
est s̄m doctores in sexto millena/  
rio in mense sexto a p̄ceptiōe **Jo**  
**hannis baptiste p̄curatoris dñi** q̄  
d̄z in latino septēber (herbst mon  
xiiij. die eiusdē m̄sis. **Et dñs.** xv  
die mens **Marcij** feria sexta. **Un̄**  
sic feria sexta de⁹ hoīem formauit



## **D**e annūciatione marie

ad imaginē zc. vt dicit **Gen. i.** sic xps reformator generis hūani feria sexta voluit concipi. z sic tali die fuit annūciatiois virginis facta. **Eodē** die annūciatiois reuolut. xxx. iiii. annis fuit feria sexta in q̄ fuit xps passus fm **Iugl.** de trini. De hora dicēdū est q̄ hora cōpletorij et iō singulr saluat maria a nob eadem hora. qz ab angelo fuit illa hora salutata. **Un̄ Bern.** inducit nos ad salutationē virginis gabriel exēplo. Et sic hodie impletū est q̄ angel⁹ venit ad mariā afferēs reuerēdā salutationē di. **Aue grā.** Et fm doctores illa deuotissima collocutio durauit vsqz ad mediā noctē. vt dicit sapiēs in spūs sancto **Sap. xviij.** Cum em̄ quiescēt silentiū tenebēt oīa. et nox i suo cursu mediū iter haberet. oīpotens sermo tu⁹ dñe exiliēs de celo a regibz sedibz venit. **Un̄ dicit Luc. i.** Missus est angelus gabriel. **Nic** nota diuisiones sermōis vt. s. Dico p̄mo q̄ notat nunciū dignitatis qz archāgelus. iō dicit. Missus est angelus gabriel. Est notandū q̄ dignitas isti⁹ nūciū oñdit tripliter. **P̄mo** dicit **Greg.** descēdit velociter vt cito veniret ad virginē ppter magnū gaudiū qd inde habuit. **Nā** dicit saluator **Lu. xv.** gaudiū est angelis dei. zc. Si autē gaudent de vno peccatore puerfo. qm̄ rū tūc gaudebat gabriel qm̄ debebat nūciare salutē toti⁹ mūdi. vñ de eo bñ dicite ps̄. Exultauit vt gigas ad currendā viā. zc. Ipse em̄ bñ est gigas. **Nā** gabriel interpretatur

tur fortitudo dei. zc. q̄uis festinauerit tñ dignitatē diuine visiōis ac pñtie nō amisit. **Un̄** dicit hugo d sacris. Angeli q̄ ad exteriora erant. ab interiori repletiōe nō recedūt. qz illū respiciūt q̄ pñs ē ipis q̄cunqz vadūt. **Un̄** dicit **Lu. i.** ego sum gabriel q̄ alto añ deū. qd est magna dignitas. **Un̄** saluator **Mat. xviij.** Angeli eorū sp̄s vident facie patr⁹ mei q̄ i celis ē. **Secdō** dignitas oñdit. qz ipse nō venit sol⁹ s̄ cū eo magn⁹ exercitus inferiorū angelorū. vt dicūt doctores. z per suadet b̄ p̄ sile. **Nā** cū idē angelus gaudiū natiuitat⁹ xpi nūciauit venit cū eo multitudo zc. **Re. in ser.** natiuitat⁹ xpi. Igīt cū mysteriū incarnationis incimaret. dignus est cū eo multitudinē angelorū venisse. qz incarnatio siue annūciatio xpi nō est minoris dignitat⁹ q̄ ei⁹ natiuitas. **Un̄** pfiguratiū est b̄ in **Abraam.** de q̄ **Gen. xxiiij.** qz cū ipse abraā p vxore adducēda filio suo mitteret seruū eliezer mltos sibi adiunxit Ita de⁹ pat⁹ q̄ intelligit p abraāz q̄ interpretat p mltas gentiū mittēs angelū suū p electa spōsa z mīse adducēda filio suo. angelorū multitudinē merito credit ei adiūxisse. qd fuit angelo magna dignitas. z cū b̄ poterat esse q̄ gabrieli soli verbū loq̄bat alijs angelis nō audientibz illō archānū colloquiū. **Un̄** dicit **Bern.** sup missus. De⁹ nulli brōz spiritus p̄siliū reuelasse putat añqz virginē excepto gabriele. Etia nō solus cū gabriele descēdit exercit⁹ angelorū

psal. 138.



ric

legationes p angelos ⁊ pphetas. ista tñ fuit maior et dignior oibz. **Un Richard⁹** de pteplatione gabriel ad mariā mīctū ob cām qua maior eē nō potuit. in q̄ bñ oñdīf dei benignitas q̄ fuit ita magna q̄ maior esse nō potuit. qz a sum bono ⁊ a rota trinitate pcessit filiū dei incarnatio. **Un. j. Io. iij.** In b apparuit charitas dei nob q̄ filiū suū vnigenitū misit. **Unde Aug⁹.** de tri. li. ij. c. v. Missus est fili⁹ a deo pfe ⁊ spūscro ⁊ a seipso. qz ille pcep⁹ ⁊ par⁹. **Marie** opatione trinitat⁹ ē factus. **Un p̄ p̄** suā benignitatē posuit ibi suā potētiā fili⁹ suā sapiām. spūscū suū grām ⁊ subtrilitatē. **Tria enī** olīm erāt impossibilia. **Primū** q̄ aliq̄ feia inra vterū suū deū p̄ci perer quē celi cape nō poterāt. **Jo p̄** posuit potētiā quā dedit gini potētiā. s. receptiua deitat⁹ vt in tra suū vterz possz recipere deū. **Un** dicit angel⁹. **Lu. j.** Virrus aleisimū obūbrabit tibi. **Et b** fuit pūitū in spūscro p pphetam **Diere. xxxj.** **Areauit** dñs nouū sup terrā feia circūdabit vīz. **De** mīser ē maḡ q̄ statī post p̄sensuz pcepit pfectū deū ⁊ hoīem. **Un** m̄ḡ li. iij. dis. ij. dicit ⁊ allegat **Brego.** **Mor** vt venit x̄bū in vterū suū. de⁹ fili⁹ factus ē pfectus hō. **Un Brego.** **In** gelo nūciantē ⁊ spūsancto adueniente mor x̄bū in vtero carō factū ē. **Secūdo** impossibile erat q̄ x̄go conciper ⁊ virgo pmaneret. **Ideo** filius posuit suā sapiām q̄ saluo sigillo virginitat⁹ virgo concepit

Henry & Julia et M<sup>o</sup> 2

Incens De nullo hominis querendum et dolum et AD 2  
 gratia istius regis patre saluati sui laudat qd hac saluati  
 qua ipse deus p<sup>r</sup> dicit et si p<sup>r</sup> angustia destruxerit Et e a nob<sup>is</sup>  
 frequenter hac saluati saluata p<sup>r</sup> the grandu<sup>m</sup> qd ex illa salu  
 ta<sup>m</sup> deuote dicitur quale q<sup>u</sup>it<sup>r</sup> q<sup>u</sup>o q<sup>u</sup>o<sup>r</sup> saluati sunt ab angelis



## De annūciatione marie

**3** et pepit zc. **Req. natiuitat.** **Ter-**  
tio impossibile erat q aliqua mī  
fine pctō filiū generaret. **Iō** spūs/  
scūs posuit ibi suā grām z subtrī/  
litate que eā ab omni ptagiōe pre/  
seruauit. **Un pā.** Scificauit dñs  
spūs scūs tabernaculū suū. i. vter/  
gīnis. **Iō** dixit xps **Lu. i.** Spūs/  
scūs supueniet in te zc. **4** **Ter-**  
**3** tio dico q notat psonē virginis  
idoneitas. i. (bequemert) vel p/  
bitas cū dī ad gīnē. Decuit enī  
q fili⁹ dei haberet matrē optime  
dispositā ac sup oēs mīltres san/  
ctam. **Iuxta** illud ps. Domū tuā  
dñe decet scītudo. **Terre** hāc opti/  
mā et scāz dispositiōz habuit ma/  
ria. Nam ipsa toto tpe vite sue ce/  
licam vitā duxit. z quō deo place/  
ret toto cordis desiderio affecta/  
bat. **Sicut** apls dicit. **i. Lox. vii.**  
**Virgo** cogitat q dñi sūt. vt sic scā  
corpe z spū. **Ad** fecit maria. **Unō**  
dicit **Hiero.** q cū virgo maria eēt  
triū annoz z cōplero tpe ablecta/  
tionis parētes ei⁹ q vouerūt dño  
q si eis sobolē pcederet eā serui/  
tio dei māciparet adduxerūt ma/  
riā ad templū dñi cū oblationib⁹  
**Regre natiuitatis marie vsqz ad**  
**hūc locū.** **Quarto** decio āt āno zc.  
**Un** etiā **Hiero.** ex libro reuelatio/  
num elizaberb dicit q quadā vi/  
ce in vigilia natiuitat⁹ dñi dū scā  
elizaberb eēt intēra salutationib⁹  
brē gīnis z cogitauit cū magna  
deuotione de sua scā vita z puer/  
satione angelica. apparuit ei gō  
maria dī. **Elizaberb** ex quo cū ma/  
gna deuotione desideras. scire g

debes q postq pī me⁹ z mī mea  
dimiserunt me in tēplo sic me vo/  
uerūt dño. tūc ego statiz in corde  
meo cogitauit quō ego scām vitāz  
ducere vt dñs me ad suā grām su/  
meret. **Sic** ppha p dicit. **Pī** me⁹  
et mī mea dereliquerūt me. dñs  
aut assūpsit me. **Un** tria pīpuei  
quib⁹ pender tota lex. ppha dispo/  
sui in corde meo fuare fm sacraz  
scripturā que dicit. **Ascē** siones in  
corde meo disposui i valle lachry/  
māz. **Item** bñdictionē dabit le/  
gislatoz zc. **Que** tria sunt. diliges  
dñm deū tuū zc. et tertium. **D**io  
habebis inimicū tuū. s. diabolū z  
oīa vitia que ex corde meo odiui  
vt veracit⁹ possem dicere illud ps  
**Un** qd odio habui z legē tuā dile/  
xi. **4** **His** trib⁹ i corde meo sta/  
tut⁹ semp surrexi in medio noct⁹  
ad orandū deū meū. ān mediū al/  
tare tēpli. **Et** sic stādo in ofone et  
pstrata in deuotiōe petiui tria. s.  
vt pmo p grāz efficerer sibi grōsa  
ante pspecū suū qd erat mihi val/  
de necessariū. **Quo** audito dixit  
**Elizaberb.** **O** dulcissima dña. **Nō**  
ne eras turtib⁹ z grā plena. cum  
fuisi pseruata ab omni pctō. z in  
vtero iterū sanctificata. **Maria**  
rñdit. **Scias** elizaberb q ita iuri/  
lem z grā dei indignā me reputa/  
ui sicut aliqz hoīm. qz vt dixit fi/  
lius me⁹ **Lu. xvi.** **Un** fecerit oīa  
que p. sunt vo. dī. zc. ppter ea peti/  
ui grām turtib⁹. **Et** iō fecit de⁹ me  
cum de sua grā sicut cytharista fa/  
cit cū sua cythara multa p. corda/  
rum q ad reddendum dulcem et



Recordem sonū omnes cordas dis-  
ponit. et ordinat. put sibi videtur  
sonū placabile reddere. et sic ipsis  
bene ordinatis ludit in cythara.  
**I**ta deus corpus et animā. spūm  
et mentem et omnes sensus meos  
intra et extra sua sapiētia ordina-  
uit qd omnia ad suū beneplacitū  
cōcordauit. **U**n hoc puidit sapi-  
entia. **Eccl. xxxviii. dicēs. A**or suū  
dabit in cōsummationē operum  
et vigilia sua ordinauit impectio-  
nem zc. **R**equire in fīone nati-  
uitatis marie. **Uel sic. Uñ sonus**  
**hui⁹ cythare. i. virginis traxit dei**  
**filium de celo in vterū marie. Qd**  
**pulchre ostendit. Theodolus p**  
**sulatheniēsis in libro paradisi re-**  
**ferens poetice. qd Alathia** hgo de  
coia de semine dauid regis iuxta  
fōres pascebat oues. acceptaqz cy-  
thara. **D**auid tam delectabilē cy-  
tharizauit sedens iuxta aquā qd p-  
pter dulcedinē illius melodie flu-  
uius cape⁹ substitit et vltra nō flu-  
xit. **M**oraliter p alathiam intelli-  
gitur virgo maria. **Nā** alathia ab  
alendo ē dictra que significat ma-  
riam que nos suis p-ibus et me-  
ritis alit. et nutrit seruos suos af-  
fectu quasi oues iuxta fontē diu-  
ne gratie. **V**irgo vtiqz decora ni-  
mis descendēs d nobilissima stir-  
pe regis dauid. **Q**ui⁹ cytharaz in  
manibus tenebat quādo in cor-  
de veram humilitatē et virtutem  
suabat. **N**ec em̄ fuit cythara da-  
uid quā pcutiebat in omni angu-  
stia dicens. **L**udam et vilior fiam  
plusqz factus sum. et ero humilis

in oculis meis. **ij. Regū. vj. I**taqz  
cytharam pcutiebat maria iuxta  
fontem diuine grē. quādo seipsa  
vocans ancillam domini angelo  
annūciante assensuz pbes respō-  
dendo humiliter. **E**cce inquit an-  
gilla domini zc. **A**d cuius cytha-  
re somnū stetit fili⁹ dei in maria et  
vltra nō fluxit. **U**nde **Bern.** sup  
missus est. **D**eus em̄ supbis resi-  
stit. humilib⁹ dat grāz. **V**irgo em̄  
brā et si ex vginitate deo placuit.  
ex humilitate tamē concepit. **Uñ**  
dicit dei fili⁹. **Añ. ij. S**onnet vox  
tua in auribus meis zc. **B. Se**  
**cundo gratiā reuerendi et obediē-**  
**di mādatis et ordinationib⁹ pon-**  
**tificuz templi in quo parētes mei**  
**dereliquerūt me ut ibi seruire deo**  
**qd fuit mihi necessarium. Nā scri-**  
**batur Eccl. vj. I**n tora anima tua  
time deū. et sacerdotes illi⁹ sancti-  
fica. qd sp feci. **Q**uo audito dixit  
iterum **Elizabeth. O** sanctissima  
domina qd tamē diuine dulcedi-  
nis et cōsolationis habuisti. **M**a-  
ria respondit hoc vt refert etiam  
**Hieronym⁹ ex libro reuelationū.**  
**E**go portabar quoridie ab ange-  
lo in secreta dei. et ibi recepti tantā  
cōsolationem et gaudiū qd penit⁹  
nō recordabar me vnqz natam in  
hoc mūdo fuisse. nec hunc mūdū  
vnqz vidisse. **H**abui em̄ tantaz fa-  
miliaritatē cum deo et angelis qd  
mihi videbatur i tali extasi me in  
vera gloria stetisse. **E**t cum tādū  
ibi steti sicut altissimo placuit tūc  
reddidit me angelis suis qui por-  
tabant me ad locū templi vbi me



## De annūciatione marie

ante ofonem posuerā. **U**nq̄ re/  
uerſa fuiſſez in me vt videret me  
in terra poſitam ⁊ vbi fueram re/  
cordabar ex hac recordatōe ⁊ igne  
diuini amoris accenſa. terram. la/  
pides. ligna. ceteraſq̄ creaturas  
apprehēdens amore illius oscula/  
bat qui eas creauit. **E**cce ⁊c. **U**nd  
**E**cce. **A**mor dñi gloria ⁊ gloria  
rio ⁊ leticia ⁊ corona exultationis  
**A**mor em̄ domini delectabit cor  
⁊ dabit leticia ⁊ gaudiū in longi/  
tudine dierum. **U**n bene figurat  
in **A**bſac que a ſeruis regi dauid  
fuit adducta in cubicu. ⁊c. **E**cce

**3** **T**ertio vt pmitteret me tempus  
illud videre in quo naſci deberet  
virgo illa que deberet concipe et  
parere filiū dei fm̄ illud vaticiniū  
**I**ſaie dicēt. **E**cce ⁊c. **E**t vt ꝑ ſua/  
ret oculos meos vt digne poſſez eā  
videre aures meas vt poſſem eaz  
audire. lingua meaz vt poſſem eā  
laudare. manus meas vt poſſem  
ei digne ſeruire. breuiter petiui vt  
omnes ſenſus poſſem in ei⁹ ſer/  
uitio exponere. **E**lizabēth dixit o/  
pulcherrima ob quā cauſam tan/  
to celeſtis deſiderio ardebas illā  
virginem videre que concipere ⁊  
parere deberet. **M**aria reſpōdit.  
**E**go frequēter habui illas conſo/  
lationes ſicut dixi tibi. **C**um autē  
ꝑ ſolationem ſubtracram ſentirez  
illius abſentiam ſuſtinere nō po/  
tui. quia ſtatui i corde meo ab eo  
nunq̄ recedere. ideo in ei⁹ abſen/  
tiam aut vellem ozare aut de ſa/  
cra ſcriptura aliqd̄ legere. qđ ant/  
mū meum confortaret. **U**n cum

iui ad legendum. diuina ordina/  
tione factum eſt qđ cū aperuiſſem  
libroz occurrit mihi primo illud  
**I**ſa. viij. **E**cce virgo concipiet ⁊c.  
cogitau qđ deo placeret qđ ego de/  
berem videre illam virginē. et ſic  
ſtatim ꝑpoſui i corde meo me tra/  
dere ſibi in ancillam ⁊ ei ſemp ſer/  
uire ⁊ ab ea nunq̄ recedere. ⁊ ſi ex/  
pediret cum ꝑ totum mundū pe/  
regrinari. quia talis virgo bñ eēt  
omni reuerētia digna. et ecce ſubi/  
to apparuit coram me qđdā ſplen/  
dor diuinus. ⁊ de medio ſplendo/  
ris audiui vocem dicentēz mihi.  
paries filium meuz. **E**t ſcias cer/  
tiſſime qđ illam ſubiectiōē quaz  
amore mei alteri volebas facere  
volo qđ ab alijs tibi fiat. **N**ec meū  
amores habebit qui te nō amaue/  
rit. nec regnū meuz vnq̄ poſſide/  
bit. **N**is audic ꝑdulci timore in  
faciem corruī. tunc angeli ſtatim  
leuauerūt me dicētēz. **N**e timeas  
maria. qđ tu es ſup omnes mulie/  
res benedicta ⁊ domin⁹ erit recti.  
**E**t extunc dedi me diuinis laudi/  
bus die ac nocte ꝑfectiſſime. **M**ie/  
ronym⁹ dicit. qđ cū virgo ad. xiiij.  
annū puenit. ⁊ pontifices **R**egre  
in ſimone natiuitatis marie. **E**t  
ibi expectauit diem ꝑmiſſionis.  
**U**nde ſexta etate mundi que fuit  
ab origine mūdi in ſexto millena/  
rio annozū circūuoluto menſe. vi  
a ꝑceptiōe ſancti iobānis baptiſte  
venit angelus gabriel ⁊c. **D**ico  
**D**ico quarto qđ notat hominis ꝑ/  
dicti recupabilitas que facta eſt ꝑ  
chriſtum qđ notatur cū concluſ



dicur. Vocabis nomen ei<sup>9</sup> iesum  
id est saluatorem. **Dicit em<sup>9</sup> Amb.**  
q<sup>3</sup> statim post culpam p<sup>9</sup>mi homi  
nis decreuit de<sup>9</sup> q<sup>3</sup> nunq<sup>3</sup> aliquis  
hominem ad visionem faciei sue  
admitteret nisi p<sup>9</sup>m<sup>9</sup> homo ei sa  
tisfaceret. **Ideo omnes sancti pa  
tres ad limbum descenderunt zc.**  
**Sz nullus purus homo potuit**  
genus humanuz redimere nec ei  
aperire aditum celestis regni nisi  
vnus qui esset deus z homo. **Na**  
tantu fuit peccatu nostrum q<sup>3</sup> sal  
uari nō poteramus nisi vnigeni  
tus dei filius moreret pro nobis  
**Et rationē assignat magister lib.**  
**iiij. dis. xiiij. dicens q<sup>3</sup> i p<sup>9</sup>mo hoie fuit**  
tanta supbia inobedientie q<sup>3</sup> om  
nibz nocuit. et ideo ppter inobedi  
entiam vni<sup>9</sup> omnes alij hoies de  
bitores erant vsq<sup>3</sup> ad vltimu pro  
pter peccatu originale. **Et vit vni**  
cuiq<sup>3</sup> sua virtus z humilitas suf  
ficiebat. z ideo nullus hominum  
poterat offerre hostiam sufficien  
tem nostre reconciliacionis. **Sed**  
christus de<sup>9</sup> z homo fuit sufficiēs  
et pfecta hostia que tantā humi  
liratē obedientie habuit quam  
maior esse nō potest. **Ideo opor**  
tebat q<sup>3</sup> ipse satisfaceret p pecca  
to. **Unde norandū q<sup>3</sup> ipse satisfe**  
cit vt ostendit magister fm q<sup>3</sup> p<sup>9</sup>u  
mi parētes peccauerūt. **Peccaue**  
runt em<sup>9</sup> sextupliciter. **Primo i ap**  
petitu p<sup>9</sup>prie excellentie. **Nam cuz**  
diabolus dixit vt habet **Gen. iij.**  
**Nequaq<sup>3</sup> moriemini sed eritis si**  
cut dii scientes bonū z maluz. tūc  
vt dicit magister li. ij. dis. xxiij. sta

tim surrepsit mēti mulieris que  
dam elatio ppter quā deceptum  
transgressa estz manducauit z de  
dit viro suo. **Secūdo in auditu.** 2  
q<sup>3</sup> magis diabolus audiebant q<sup>3</sup>  
deum. **Ideo dixit dñs. Quia audi**  
sti vocem vxoris tue plus q<sup>3</sup> me et  
comedisti de ligno ex quo pcepes  
ram tibi zc. **Tertio in visu.** 3  
Unde dicit. **Vides igit mlier q<sup>3</sup> bonū ēē**  
lignū ad vscendū zc. **Quarto ita**  
ctu. **Unde dicit. tulit de fructu il**  
lius. **Quinto odoratu.** q<sup>3</sup> fuit fru  
ctus valde odoriferus. **Vñ. Cafi.**  
**iiij. Odoz eius sup omnia aroma**  
**ta. Sexto in gustu.** **Ideo dicit q<sup>3</sup>**  
mulier de fructu illi<sup>9</sup> comedit et  
dedit viro suo. **Et quibz sex patet**  
generalis infectio corporis z anime  
Corporis in qnq<sup>3</sup> sensibz anime.  
et mentis in appetitu p<sup>9</sup>prie excel  
lentie. **Es. Contra ista sex xps**  
plenarie z pfecte satisfecit. **Prō** 1  
ptra appetitū p<sup>9</sup>prie excellētie hu  
milianit se. **Phil. ij. Nilianit se**  
metipsum fa. obe. vs. ad mor. zc.  
**Secūdo ptra auditū.** q<sup>3</sup> sibi p<sup>9</sup>u  
melie z blasphemie mltiplices in  
rogate sunt. **Unde dicit Ioh. xviij.**  
**Si nō esset h malefactor zc. et il**  
**lud Mar. xv. Vach qui destruis**  
templū dei zc. **Tertio ptra visum** 3  
ipse fleuit. **Heb. v. Cū clamore va**  
lido in lachrymis seipsuz offerēs  
exauditus est pro sua reuerentia.  
et **Luc. xxij. q<sup>3</sup> velauerunt eum et**  
pcuriebant dicentes. **Prophetiza**  
nobis chrisite quis est qui te per  
cussit. **Quarto contra tactū pas**  
sus est spinee corone imp<sup>9</sup>ssionez  
m 4.



## De sancto

## Georgio

**U**nde **Matth. xxvj.** Et plecten/  
tes coronam de spinis posuerunt  
sup caput eius. **I**tem passus est  
torius corporis flagellatione pedum  
et manuum acerrimam pforationem  
et lateris operationem. **Q**uinto con-  
tra odoratum est passus fetore spu-  
tis iudeorum. **U**nde **Matth. xxvj.** Il-  
ludabant ei dicentes. ave rex iu-  
deorum. et expuentes in eum. **E**t di-  
cit **Bern.** q. ppter illa fetida spu-  
ta omnino fuisset suffocatus nisi  
virtus divina eum pseruasset. qz  
manus fuerunt sibi ligare qz spu-  
tum abstergere non poterat. nec  
attrahere anbelitum. **I**tem fetor ca-  
dauerum mortuorum in loco calua-  
rie. **S**exto contra gustum. **N**am  
cum sitiret nostram salutem dicens  
**Sitio.** quod fuit secundum do-  
ctores nostram salutem desiderauit.  
tunc dederunt ei bibere vinum  
mixtum cum felle mixtum. **Q**uo  
gustato dixit. **C**onsummatum est.  
id est genus humanum est redemptum.  
ergo. **z.**

**De sancto Georgio.**

**Sermo. xx.**

**E**sto vir for-  
tis. et plicare bella domini.  
**1. Reg. xviij.** **N**otate charissimi di-  
cit **Aug.** **A**cce baptisari sunt oēs.  
iustificati sunt omnes. restat tam  
lucta cum carne mundo et dy-  
bolo. quare deus bene dicit ad sa-  
crum georgium militem suum.  
**E**sto vir fortis. **Q**uāvis verbum  
istud dixit **Saul** ad **Dauid** dicens  
**A**cce dabo tibi filiam meam immo

esto vir fortis. **U**n de bñ dicit ad  
sanctum. **n. z.** **M**orandū q. spi-  
ritualis pugil et miles christi de-  
bet contra quinqz preliare in isto  
mundo vt in celo coronef. **U**nde  
dicit **Aplos. ij.** **T**rimo. **ij.** **N**on co-  
ronabit nisi qui legitime certau-  
erit. **U**nde dicit **Sic.** **N**eqz ele-  
ctis promisit deus i bacvira gau-  
dia et delectationes sed amaritu-  
dines et tribulationes vt in fine  
possint coronari. **U**nde pmo de-  
bet contra nociua pugnare que-  
cūqz illa sint. **S**ecundo cōtra car-  
nem. **T**ercio cōtra mōm. **Q**uar-  
to cōtra dyabolū. **Q**uinto cōtra  
tyrānos. **z.** **Q**ue qnqz nobis pul-  
chre figurantur. in qnqz lapidi-  
bus quos strenuus pugil dei da-  
uid recepit. sicut dicit. **1. Reg. xviij.**  
**Q**uia ipe dixit ad **Soliaz** **Tu** ve-  
nis ad me cū gladio hasta et cli-  
peo. ego autem venio ad te in noīe  
dñi. et dabit te dñs in manu mea  
et perciam te et auferam caput tu-  
um. **U**n tulit baculū pastorem  
in manu sua et elegit sibi qnqz lim-  
pidissimos lapides de torrente et  
processit aduersus philisteū et tu-  
lit vnū lapidem et funda iecit et p-  
cussit philisteū in fronte et cecidit  
sup terram. et tulit gladiū eius et  
interfecit eum. **M**oralr. **z.** **D**ico  
pmo q. miles christi debz pugna-  
re cōtra nociua quecūqz illa sint  
**N**am omnia facta sunt noxia p-  
pter peccatum et ideo dicit **Iob. xij.**  
**M**ilitia est vita hoīs sup terras  
**U**n verus miles xpi scilicet **Geo.**  
viriliter pugnavit cōtra nociua



scz draconē. **U**n legiſt qz georgius  
tribunus genere capadorſcz pro  
uincie capadocie puenit quadaſ  
vice in puinciam libie in ciuitatē  
que dicit **S**ilena iuxta quā ciui/  
tates erat stagnū inſtar maris in  
quo draco peſtifer latitabat q ſe/  
pe populū cōtra ſe armatū in fu/  
gam cōuertebat z ſtatu ſuo acce/  
dens ad muros ciuitatis homi/  
nes inſciebat. Quapropter com/  
pulſi ſunt ciues q ſibi q̄tidie du/  
as oues dabant vt ei⁹ furores ſe/  
darent. alioquin multi aere infe/  
cto interibant. **A**um autē oues de/  
ficerent in ciuitate ſorte hominē  
cum ſola oue dabant. **A**um autē  
ſors nulli parceret quadaſ vice fi/  
lia reg⁹ vnica ſorte deſpenſa dra/  
coni eſt adiudicata. **Q**uō ſanc⁹ ge/  
orgius dum ibidez puenit ad lo/  
cum z vidit puellam lachriman/  
tem. interrogauit eaz quid habe/  
ret. **E**t illa. **B**one iuuenis velocit⁹  
equū aſcende z fuge ne pariſ me/  
cum moriaris. **A**ui georgi⁹. **N**oli  
timere filia ſed dic mihi qd hic ex/  
pectas omni populo ſpectāte. **E**t  
illa. **B**one iuuenis video q tu es  
magnifici cordis ſz cur deſideras  
mecū mori. fuge velociter. **A**ui ge/  
orgius. **N**ō diſcedam donec mihi  
quid habeas intimabis. **A**ū ergo  
illa ſibi rociū expoſuiſſet. **A**it geor/  
gius. **F**ilia noli timere. qz in noīe  
ieſu chriſti te iuuabo **A**ui illa. **B**o/  
ne miles mecuz nō pereas ſed te/  
meriſuz ſaluare feſtines. ſufficit  
em ſi ſola pereā. **N**am z tu mecuz  
perires z me ſaluare non poſſes.

**A**ū ille recedere ſcuſaret ecce dra/  
co ad ſolitum pabulū de lacu exi/  
uit. **T**unc georgi⁹ equum aſcen/  
dens z ſigno cruc⁹ ſe munies dra/  
conem cōtra ſe veniētes audacter  
aggredit⁹. z fortiter lanceā vibrās  
et ſe deo cōmendans ipſum gra/  
uiter vulnerauit z ad terram de/  
iecit. **Q**uē puella iuſſu **G**eorgij cū  
zona velut canez manuſerū in ci/  
uitatem duxit. **D**um autē popul⁹  
fugeret dixit ſanc⁹ **G**eorgius.  
**N**olite timere ſz in dominū ieſuz  
chriſtum ꝑſidite z credite qui me  
ad vos miſit vt vos a dracone li/  
berarem. **T**ūc rex z tot⁹ populus  
baptizatus eſt z georgi⁹ draconē  
cū gladio occidit. **B**aptizati ſunt  
autē viginti millia hominū exceꝑſ  
mulieribz z paruulis. **R**ex autē in  
honorē ſanc⁹i georgij z ſanc⁹e ma/  
rie ecclīaz mire magnitudinis cō/  
ſtruxit. **D**e cui⁹ altari ſons viuus  
emanauit cui⁹ potus omnes lan/  
guidos ſanauit. **T**ūc ſanc⁹ geor/  
gius regē de articulis fidei inſtru/  
xit. z vt ecclīſiā dei in cura habe/  
ret. ſacerdotes honoraret. diuinū  
officiū libenter audiret. z ſemp  
paupe ꝑ memor eſſet. **E**t ſic ab eo  
receſſit. **E**t ſic patet primū quali/  
ter zc. **U**nde verificatus eſt in eo  
illud ꝑs. **C**onculcabis leonem et  
draconē. **S**ecūdo dico qz zc  
**N**am caro concupiſcit aduerſus  
ſpiritus. vt dicit apl⁹ ad **G**al. v.  
**I**bidez. **I**deo deſideria carnis nō  
ꝑficietis. **A**erte hoc fecit ſanc⁹us  
georgius. **N**am ipſe abiecit mili/  
tariū habitū quē caro deſiderat zc.

*Barth. ſut*

2



# De sancto

# Georgio

Unde legitur quod eo tempore imperantibus  
b<sup>o</sup> dyocleciano et maximiano im-  
peratores sub p<sup>o</sup>side daciano tan-  
ta fuit persecutio christianorum ut in  
tra unum mensem. xviij. milia homi-  
num martyrio coronarentur. unde  
inter tot tormenta genera multi  
christianorum propter infirmitatem car-  
nis deficiebant et ydolis sacrificaban-  
t. et sic finem carnem vivebant.

Ad videns beatus Georgius do-  
lebat maxime in corde et omnia que  
habuit ad concupiscentiam carnis ab-  
iecit et dispersit ac militare habi-  
tum reiecit. et habitum vilem quem  
christiani portabant induit et finem  
instinctum spiritus sancti in medium pro-  
filiens exclamavit dicens. Omnes  
dij gentium demonia. dominus autem  
celos fecit. Et sic patet quomodo  
non finem desideria carnis sed finem spi-  
ritum vivit. Cum opera carnis sunt  
ydolorum servitus ut innuit apo-  
stolus ad Gal. v. quare pugnavit  
protra eam. Unum Richardus de sancto  
victore. Qui carnem suam debel-  
laverit ipse eternaliter victus erit  
Tertio dico et contra mundum.  
Nam mundus desiderat honores  
divitias et. Juxta illud. j. Job. ij.  
Omne quod est in mundo et. que omnia  
impediunt salutem anime. Ideo sanctus  
georgius pugnavit protra mun-  
dum resignando omnia. Unde legitur  
quod postquam dixit Omnes dij gentium  
et. Iratus spiritus dixit ei. Quomo-  
do audes deos nostros demonia  
appellare dic mihi unde es tu autem  
quo nomine vocaris. Qui ait. Geor-  
gius vocor ex nobili sapientia oritur

capadocie. et palestina deo fauere  
te devoti. sed omnia deserui ut liberi  
deo celi posses servire. et omnia aduer-  
sa propter christum paratus sum pati.  
Cum autem spiritus eum declinare non  
posset iussit eum in eculeum levari.  
et membrum corporis eius ungulis  
laniari. appositis etiam factis ad  
latera parentibus viscerum rimis  
plagas eius iussit sale fricari. Ea-  
dem nocte apparuit ei dominus cum  
ingenti lumine et ipsius dulciter con-  
fortavit. Qui melliflua locutione  
et visione sic est confortatus ut pro  
nullo duceret cruciatum. Et sic pa-  
tet quomodo contra mundum pugnavit.  
ipsum et omnia que in eo sunt de-  
serendo. ac pro christo libenter aduer-  
sa mundi sustinendo. Unum potest di-  
cere illud ad Phil. ij. Omnia ar-  
bitror ut stercora ut christum lucrifaciam  
et. Quarto dico contra ty-  
rannos eorum falsis persuasionibus  
non consentiendo. Juxta illud ps.  
Omne viam iniquam odio habui.  
Vel illud. Iniquos odio habui.  
Ad fecit georgius. Unde  
legitur persequenter quod cum Dacianus  
vidit quod eum penis superare non pos-  
sunt. rogavit quandam magum ut eum  
arte sua superaret. et dixit. Christia-  
ni enim suis magicis artibus tormen-  
ta ludificant et deorum nostrorum sa-  
crificia percipiunt. Qui magus  
Si artes eorum superare nequivero.  
In me capitis reus ero. Et sic ma-  
litijs suis iniecit et deorum suorum  
nominibus invocatis venenum vino  
imiscuit et sanctus georgius ad potum  
dum dedit protra quod georgius signum

209 milia.

Kathar

5



crucis edidit ⁊ hausto eo nil lesio  
nis sensit. **R**ursus magus forti⁹  
priori venenū inmiscuit. ⁊ vir dei si  
gno crucis edito sine lesione totū  
bibit. **Q**uo magus viſo ad pedes  
eius cecidit ⁊ veniā lachrymabili  
perijt ⁊ se christiānū fieri postula  
uit. quē mor iunder decollari fecit.  
**S**equētē die iussit georgi⁹ in rota  
poni. gladijs bis acut⁹ vndiq; cir  
cumſcripta ⁊ statim rota fracta est.  
⁊ georgi⁹ illeſus penitus inuenit.  
**L**ūciratus dacianus iussit eū in  
sarraginem. i. (roſtphan) plenam  
plumbo liquefacto pīci. **Q**ui fa  
cto ſigno crucis intrauit in eaz et  
virtute dei cepit in ea quasi in bal  
neo reſoueri. **Q**d videns dacian⁹  
se eſſe ſupatum dixit. **E**t ſic patet  
quomodo tyrannū ſuperauit. dū  
ſic fideliter ſe in fide tenuit. **U**nde  
ipſe eſt de numero illorū de quib⁹  
dicit ad **Heb. ij.** Fortes facti ſunt  
in bello ⁊c. **Q**uinco dico q̄ cōtra  
dyabolum. **N**am dicit petrus. **i.**  
**Pe. v.** **A**duerſarius veſter diabo  
lus. cui reſiſtite fortes in fide. **Q**d  
fecit ſanc⁹ georgius cū ydola di  
minuit virtute chriſti. **U**n legitur  
cōſequenter q̄ videns dacianus  
q̄ eum ſupare tormentis nō po  
tuit. cogitauit eum emolire blan  
dictijs. **U**nde dixit ei. **V**ides cha  
riſſime. **G**eorgi quante māſuetu  
dinis ſunt dñj noſtri qui te blas  
phemus tam patienter ſuſtinent.  
parari nihilomin⁹ ſi conuerti vo  
luer⁹ indulgere. **A**ge ergo dilecte  
fili qd̄ horroz vt ſupſtitione reli  
cia dñs noſtris ſacrifices et ma

gnos honores ab ipſis ⁊ a nobis  
cōſequeris. **C**ui ait georgi⁹. **Q**ua  
re mihi in pñcipio nō magis per  
ſuaſiſti blādīs fmonib⁹ q̄ tormē  
tis. **E**cce paratus ſum qd̄ hortar⁹  
**N**ac pmiſſione dacianus de  
luſus letus efficit. et iussit ſub vo  
ce pñonis vt omnes cōuenirent.  
et georgiū tamdiu luctantē ſacri  
ficare viderūt. **M**ortata igit̄ rota ci  
uitate p̄ gaudio. cum georgi⁹ tem  
plum ydolorū ſacrificatur⁹ intra  
ret. ⁊ omnes ibi gaudentes aſtarēt  
genūſſexionib⁹ dominū orauit vt  
templum cum ydolis ſic oīno de  
ſtrueret quatin⁹ in laudem ſui et  
cōuerſionē populi nihil de eo pe  
nit⁹ remaneret. **S**tatimq; ignis  
de celo dſcēdit tēplū cū ydol⁹ dñs  
⁊ ſacerdotib⁹ cremauit. ⁊ fra eoſ  
deglutiuit. **N**ic audiēs dacian⁹  
georgiū ad ſe duci p̄cepit et dixit.  
**Q**uot ſunt maleficia tua peſſime  
hoīm q̄ tñ facinus cōmiſiſti. **C**ui  
geor. **N**e credas ſic eſſe ſz mecum  
pge ⁊ iterum me ſacrificare vide.  
**C**ui ille. **I**ntelligo fraudē tuaz. qz  
vis me facere abſorberi ſic tēplū  
⁊ deos n̄ſos abſorberi feciſti. **C**ui  
georgi⁹. **D**ic mihi miſer. **D**ij tui q̄  
ſe iuuare nō pñt quō te iuuabunt  
**I**rat⁹ nimis dacian⁹ dixit alexā  
drie vxori ſue. **D**eficiēs moriar qz  
ab h̄ hoīe ſupatū me cerno. **C**ui il  
la. **T**yrāne crudel⁹ nunqd̄ nō dixit  
tibi ſepi⁹ ne xpianis moleſt⁹ eſſes  
qz deus eorū pugnat pro eis. et  
nūc ſcias me velle fieri chriſtianā.  
**S**tripeſace⁹ imperator ait. **V**eni  
nūnquid ⁊ tu ſeducra es. **E**t fecit

*Janus de lufus*

*ignis de celo*



## De sancto

eam p capillos suspendi. z flagellis durissime cedi. **Q**ue dum cederet dixit georgio. **G**eorgi lumen veritatis. quo putas puenia non dum baptizata. **L**ui georgi? **N**ihil hesites filia. qz effusio sanguinis tui baptismus tibi reputabitur z corona. **T**uc illa orans ad dominum emisit spiritum. **S**equenti die georgius tales sententia accepit vt p totam ciuitate traheret z postmodum capite truncaret. **O**rauit autem ad dominum vt quicunqz auxilium eius peteret. petitionis sue consequat effectum. diuina autem vox ad eum puenit dicens q sic fieret vt oraui. **C**ompleta autem oratione capitis abscissione martyrius columauit. **D**acianus autem cum de loco in quo decollatus est georgius ad palatium rediret. ignis de celo cecidit. z eum cum ministris suis consumpsit. **E**t sic patet quomodo contra diabolum pugnaui et vici zc. **Q**uare meruit eternam gloriam. **U**n bene dicit de eo **Roz. iij.** **C**onfortat est in fide. qua fortiter se tenuit z omnes inimicos vicit. **U**nde **Ambrosius.** **B**ellum viriliter aggressum parit victorias. **U**n bene dicit **Georgius** quod interpretatur sacer lucratior. nam dicit a geor. id est sacrum. z gion. id est lucratio. quasi sacer lucratior. **U**nde **Ambrosius.** de eo in pfatione. **G**eorgius fidelissimus christi miles in trepidus filium dei est confessus. **U**n z innumerabilia non formidabat tormeta. **O** felix domini pliator quem non solum non persuasit

## Marco

blanda repromissio temporalis regni. veruetiaz psecutore deluso simulacra in abyssus deiecit zc. **U**n bene pliauit bella domini. quare dicit conuenienter de eo. **E**sto vir fortis zc. **C**um quodam tempore christiani ad obsidendam hierusalem pergerent. quidam iuuenis speciosus cuiusdam sacerdoti apparuit dicens sanctum georgium esse duces christiano. **E**t monuit vt reliquias eius secum in hierusalem deportaret. et ipse cum eis esset. **Q**uo facto beatus georgius armis albis induit z cruce rubea insignitus apparuit eis innuens vt post secure accederent z ciuitate obtinerent. quo facto saracenos occiderunt.

De sancto Marco.

Sermo. xij.

**E**o fortissimus bestiarum ad nullum pauebit occursum. **P**ro verb. xxx. **N**otate charissimi. dicit enim **Aristoteles.** in li. de naturis animalium. q ossa leonis sunt duriora alijs ossibus. propterea quoniam vnum os colliditur alteri. id est ad inuicem percussio emittit ignem. **N**unc est q leo ex maxima firmitate ossium se sentiens fortissimum. efficitur ita audax q ad nullum occursum pauet. **I**deo dicit **Leo fortissimus zc.** **R.** **E**st notandum q p leonem intelligit in sacra scriptura sanctus marcus. **N**am legit **Ezechiel.** q ipse ezechiel vidit in spiritu quattuor animalia. quorum similitudo vultus eorum fuit facies hominis facies leonis facies bouis facies aquile



Per illa quattuor aialia intelligunt  
quattuor euangeliste. **N**am p facie ho/  
minis. **Requies in ser. Tobis euage.**  
**in lra 2. Un Apo. iij. Aial pmut**  
sile leoni. scdm sile vitulo. tertius  
hns facie hois. quartu sile aquile  
volanti die noctuqz dicetia. scus  
scus scus dñs deus oipotēs. qui  
erat z q est. z q ventur est. **Unde**  
**Grego. sup Esch. Quattuor faci**  
es sunt vni. qz si reqras qd mar/  
tbeus de incarnatiōe dñi sentiat  
hsentit qd lucas marcus z iohes  
**Si qd marc? zc. Euangelista p gfa**  
cies ad hūanitatez dñi pñer. qz  
oipotent? dei filiū dñm nfm iesū  
xpm oēs cōcorditer pñcant. **Un**  
notandū q scus marc? compa  
leoni. pp qnqz nobiles pñiciones  
ei? quas scus marcus spūalr i se  
habuit. **Prima** cōditio leonis est  
prudētia. **N**am dicit **Bril. in li. vt s.**  
q leo pcul vidit venatores et co/  
gnoscit eos. nam vestigia sua cu/  
cauda prudēf delet et regit ne a  
venatoribz capiat. iō dī prudēs. i.  
pcul vidēs vel puidus. **Sic** scus  
marcus fuit prudens. i. pcul vi/  
dens cū celestia vidit z cognouit.  
z a sancto petro mgtō suo audi/  
uit z didicit. **Iō** rogat? scpsit eua/  
gelicam doctrinā. sicut legit i vi/  
ta sua. **Legit** em marc? euangelista  
elect? dei z petri apli in baptisma  
te filius atqz in fmone dei disci/  
pul? sacerdotiū agens in isrl fm  
carnē leuita qd erat magnū gen?  
cōuersus ad fidē xpi ostendēs in  
eo qd generi suo deberet z xpo. s.  
seruire deo. qz leuita h cum scō pe

tro aplo romā pfectus est. **Cum**  
euangelii ibidē pdicaret fideles q  
erāt rome rogauerūt brm marcū  
vt ad pperuā mēoriā fidelii scri/  
beret euangelii qd ille vt ex ore ma/  
gistri sui scri petri audierat. fidelii  
stilo pscript. **Deit** aut illud di/  
ligent examinas vbi omni verita  
te plenū cōspexit approbauit. **Ac**  
vt dicit **Alemēs in. vj. li. informa**  
tionū ecclie oibz fidelibz legendū  
sua auctoritate dedit. **Videns** ac  
scus pe. marcū pstantē in fide ip/  
suz aquilegiā ciuitatē destinauit.  
vbi ipse ita sapient? z fidelit? xbus  
dei pdicauit. z gentes docuit q i/  
numerabile multitudinē gentiuz  
ad fidem xpi puerit. ac euangelii  
suū ibidem silr cōscripsit. qd qdes  
hodie in adlegia ciuitate ostedit.  
et magna deuotōe reseruāt. **Tā**  
dem brūs marc? quēdā adlegien  
sem ciuem noie **Armogorā** quem  
ad fidē puerit romā ad scm petz  
dixit. vt eū in epm aquilegie pse  
craret. **Suscepto** itaqz **Armogo**  
ras pontificat? officio cū aquile/  
giensem eccliaz optie gubernasset  
**Deide** ab hoibz capit? z ibidē mar  
tyrio coronat. **Ac** sic prz quō scus  
marc? fuit prudēs. cū sic prudēf  
docuit z euangelii pscript. qua  
re magnū pplm ad xpm puerit.  
**Un** pōt dicere illud ps. **Docebo**  
iniqs. i. gētiles q ydola adorabāt  
et creatorē celi z terre negabant.  
vias tuas. i. veritatē sacre scriptu/  
re. z iō impij ad te puerrent. **Qua**  
re bñ dī marc? **N**am marc? interp/  
tat cert? in doctrina qz doctrinā



## De sancto

euangelij sui tradidit certā sicut a  
magro suo petro didicit. **U**n pote/  
ram dicere illud **Iob**el. q. exultate  
z lerami in dño dō vřo q dedit zc  
**S**ecūda p̄ditio leonis ē recti/  
tudo i incessu. **N**ā dicit **A**ris. vřs.  
q leo sp̄ antepōnit pedē dexterū.  
qz dignior ē sinistro. **I**n pede em̄  
dextero intelligunt celestia z vřu  
tes. in sinistro frena z vicia. **I**nc  
em̄ q̄s rectū ordinē suat cū digni  
orē rem min⁹ digne p̄ponit. **I**git  
q leo pedē dextrū p̄ponit sinistro  
bñ puenit brō **M**arco. qz celestia  
et vřutes frenis p̄posuit. **Q**ualit  
em̄ b̄ fecerit p̄z multiplicr. quoz  
rñ vnū dico. **L**egit em̄ q post p̄/  
dicta scūs marcus a scō petro ad  
alexandriā missus ē. et ibi p̄mus  
vřbū dei p̄dicauit. **E**t sic p̄dicauit  
ita fecit. **E**xēplo xpi q vt dī **A**ct. j.  
cepit facere z docere. **S**ic b. mar/  
cus vixit in oibz vřutibz z sanctā  
vitā duxit. z sic sub bono exemplo  
multos ad fidē z ad sanctā vitā in  
uitabat. **U**n in p̄mo introitu suo  
in alexandriā maria mltitudo in  
deuotioē z p̄tinentiā z vitā sanctā  
adunata ē. **U**n papias **J**eropoli/  
tan⁹ epus dicit q **M**arc⁹ tātē do  
ctrine z vite p̄tinentie fuit vt oēs se  
cratores xpi ad exēplū sui cogeret  
**P**etr⁹ autē damiani de eo sic dicit  
**T**antā gřaz de scō marco p̄roga  
uit vt q̄s alexandrie ad fidē p̄uerit  
mor p̄ p̄tinentiā ac scām p̄uersa/  
tionē tanq̄ ad fastigiū monastice  
p̄fectōis puolarēt atqz eos nō mi  
racul⁹ et p̄dicatōe. s̄z crimij⁹ exem  
plis puocabat. **P**apias ep̄s etiā

## Marco

ip̄m mire laudat dī. **T**ātē etiā bu  
militat⁹ fuit vt pollicē sibi ampu  
tauerit ne ad ordinem sacerdotij  
posset hūano iudicio p̄moueri ve  
runtū dei dispositio z scī petri au  
ctoritas p̄ualuit q̄ euz i alexandria  
ep̄m ordinauit. **U**n bñ dī de eo illd  
ps. **D**ilexisti iusticiā p̄pterea zc.  
in ep̄m. **Q**uare iterum bñ cōpene  
sibi nomē marc⁹ qd̄ interpretat⁹ sub  
limis mādaro. **I**p̄le em̄ fuit subli  
mis mādaro rōne p̄fectōis i vita  
qz nō solū suauit mādara cōta s̄  
etiā sublimia. **U**n pōt dicere illd  
ps. **A**d oīa mādara tua dirigebar  
oēm viā zc. **T**ercia cōditio  
leonis ē medicina. qz vt dī **A**ris.  
vt sup̄ medicinalia ossa bz. **S**ic  
scūs marc⁹ bñ p̄p̄at leoni. qz z ip̄  
se fuit medicinal. cū opa sua fue  
rūt sanatiua. **U**n legit p̄nter mor  
aut vt alexandria ē ingressus subij  
to calciamentū ei⁹ ē ruptū atqz lo  
lurū. **V**idēs autē marc⁹ quēdā su  
tozē vetera p̄suentē. eidē tradidit  
calciamentū ad refozmādū. qd̄ euz  
ille faceret sinistra manu⁹ grauit  
vulnerauit clamare cepit. vnus  
de⁹. **Q**uo audito marc⁹ lurtū fecit  
er sp̄uto z manu⁹ eius vnxit. z p̄ti  
nuo sanitatē recepit. **V**idēs bñ il  
le tātā ei⁹ efficaciam introduxit illū  
in domū suā z q̄s eēt z vñ veniret  
p̄cunctari cepit. **E**t ille seruū dñi  
nři iesu xpi confessus. **C**ui ille ait.  
**V**ellē ego videre eū. **E**t marcus.  
**A**go eū tibi ostēdā. **I**ncipies mar  
cus xps sibi euāgelizare z ip̄m cū  
tota domo sua baptizauit. **A**udiē  
tes autē viri ciuitat⁹ illi⁹ aduenisse



# **Sermo** *Amatus* **xri**

quedā galileū q̄ deoz sacrificia cō  
temneret ei insidias posuerit. **Q**  
mare? cōficens hoiez illū quē cu  
rauerat q̄ dicebat **Anian**? dei au  
toritate ibidez ep̄m ordinauit. et  
ipse pentapolim perit. ⁊ ibidē p̄di  
cavit. **E**t sic p̄z quō fuit medicinal  
cū sic sanauit defectus. **U**n dixit  
x̄ps **Jo. xiiij.** Qui credit i me opa  
q̄ ego facio ⁊ ipe faciet. **U**n sic x̄ps  
fecit luctū ex sp̄u ⁊ sanauit cecū  
a natiuitate. vt d̄ **Jo. ix.** tra ⁊ sc̄us  
mare? p̄p̄ fidē quā habuit. **Q**d co  
gnosces dauid in sp̄u dicit. **De**  
dici suscitabit. i. sanabit. ⁊ p̄f. ci.  
bi. i. credēt i te. **Q**uarta cōdi  
tio leonis ē audacia. Dicit ei **Tris.**  
i. li. v̄s. q̄ aīal h̄ns mediocre cor  
est magnanīmū ⁊ audax. ⁊ aīal ha  
bens magnū cor ē timidū. vt p̄z  
in asino ⁊ lepore. q̄ magna corda  
h̄nt. iō sunt timida. **C**ui? rō est qz  
calor cordis in eis ē modic⁹ et nō  
p̄teplere magnū cor. sic ignis mo  
die? paz calefcit i magna domo.  
in pua nō multū. **S**ic calor natu  
ralis in magno dilatat. et p̄ p̄ns  
aīal min⁹ audax efficit. sed in leo  
ne q̄ h̄z cor paruū. in q̄ calor natu  
ralis multū feruet ē mltū audax  
⁊ absqz terroze. iō ad nullū pauē  
bit occurrūz. **S**ic sc̄us marcus  
habuit puū cor. i. hūile. et iō mltū  
habuit. d̄ calore sp̄s sancti. quare  
fuit multū audax. **U**n legī? conse  
quē? q̄ cū pentapolim duobz an  
nis stetit eo q̄ ppl̄s ciuitat⁹ ale  
xandrie ei insidias posuerit. **I**ple  
cū mag⁹ audacia itez alexandriam  
rediit ⁊ fideles ibi multiplicatos i  
uenit. **P**ōrifices at̄ p̄doloꝝ ⁊ tem

plōꝝ conabāt eū p̄phēdere. **U**t at̄  
in solēnitate pascali. i. i die pasce  
ipse missaz cebraret puenē? illuc  
oēs ⁊ funē collo ei? misso ip̄m p ci  
uitatē trahēbāt ad loca bucculi. i.  
culture q̄ erat sub rupibz vbi erat  
ecclesia p̄structa dicēt. **T**rahā?  
bubalū. vel vt al̄s h̄ēt bucculū. i.  
cultorē ad loca bucculi. **C**arnes  
nō ei? in frā fluebāt ⁊ lapides rē  
gabāt sanguie ei? qd sustinuit cū  
mag⁹ audacia. **E**t sic p̄z ei? auda  
cia. **U**n pōt dicere illd̄. **Ps̄l. iij.**  
**D**ia possū i eo q̄ me p̄fortat. ⁊ illd̄  
ps̄. **Nā** ⁊ si ambulauero in me. ⁊ c.  
**Q**uarta p̄ditio leonis ē q̄ ē for  
tissim⁹. iō dīc. **L**eo fortissim⁹ bel.  
Dicit em̄ **Tris.** v̄s. q̄ leo ē fortissim⁹  
m⁹ i pecore. sic mare? fuit fortissim⁹  
m⁹ in pecore p qd intelligit cordis  
dilectio quā h̄uit ad deū q̄ patiē?  
sustinuit mortē p eo. **I**uxta illud  
**Aa. viij.** Fortis ē vt m. di. **Q**ualit  
aut̄ p̄p̄ x̄pm i vera dilectōe pass⁹  
est ondīt. legī? em̄ q̄ postqz eū tra  
hebāt vespe facto misē? eū in car  
cerē. in q̄ circa mediaz noctē p̄mo  
āgelica visiōe p̄fortat⁹ ē. deide ipe  
dñs iel⁹ x̄ps appuit sibi di. **P**ax  
tibi marce euan. me⁹. noli timere  
qz ego tecū suz vt eruā te. ⁊ ad cele  
stia regē te voco. **M**ane ḡ facto su  
nē itez i collo ei? mittūt ⁊ huc atz  
illuc eū p̄rabūt excla māt. **T**ra  
hite bubalū ad loca bucculi q̄ erāt  
sub rupibz. i. saris. **I**lle aut̄ dum  
traheret fortissime ⁊ patiēter susti  
nuit ⁊ ḡras egit deo di. **I**n man⁹  
tuas dñe ⁊ c. **E**t hec dicēs sp̄m ex  
altauit. **U**n bñ verificat d̄ eo illd̄  
**Ro. viij.** **C**ert⁹ sū qz neqz moris ⁊



## De rogationibus

**I**ohanne bene dicitur marcus. q̄ interpre-  
tatur amar<sup>9</sup> rōne acerbior<sup>9</sup> pene  
cū sic vbiq; p ciuitatē tractus fue-  
rat. et inter hec tormēta spm tra-  
didit. Passus est. viij. āno nerōis  
q̄ cepit circa annū dñi. lviij. Cū āt  
pagani vellent eū zburere subito  
aer curbat. grando orit̄. conitrua  
inonāt. fulguraq; coruscāt ita vt  
omnes pagani fugerūt z sc̄m cor-  
pus ibidem intactum reliq̄runt  
**X**piani vō eius corp<sup>9</sup> rapuerunt  
z in ecclia cū omni reuerētia sepe  
lierunt. Anno autē dñi. cccclxviij.  
sc̄m corpus eius de alexandria i  
venetias trāslatum est. vbi ecclia  
in honore sc̄i marci mire pulcri-  
tudinis fabricata est. Refert pē.  
damiani q; corp<sup>9</sup> mortē ad italia  
demū sic reuersus. vt terraz in q̄  
datū est sibi euāgelii scribere sa-  
cras reliquias ei<sup>9</sup> mereret possi-  
dere. Un̄ dicit Beā es o alexādria  
triūphale sanguine hui<sup>9</sup> purpu-  
rata. Felix z tu. italia thesauro h<sup>9</sup>  
corpis diues effecta. **P** Circa  
ānos autē dñi. mclj. apud papiā  
quidā deuotus frater noīe iulia-  
nus ordinis p̄dicatoz infirmita-  
te moztē laborās qui dum dormi-  
ret in lecto vidit. s. mar. ad se ve-  
nisse z se iuxta lectū ei<sup>9</sup> collocasse  
z ecce vox facta est ad eū dicēs. **O**  
marce qd agis h. **E**t ille **A**d mori-  
entē illū accessi qz deo accept<sup>9</sup> est  
**E**t itez vox ad euz. q̄re inter cete-  
ros sc̄os marie tu ad eū venisti. z  
ille. qz speciale deuotionez ad me  
habuit. z locū vbi corp<sup>9</sup> meū qui-  
escit sedula deuotōe visitauit z iō

veni eū in hora exitus sui visitare  
**T**ūc quidā abbatī totā domū im-  
pleuerūt. quibz ait marce<sup>9</sup> q̄re huc  
venistis. **E**t illi. vt isti<sup>9</sup> atam in cō-  
spectu dñi p̄sentem<sup>9</sup>. **Q**uigillās āt  
p̄dicet<sup>9</sup> frater misit p priore dom<sup>9</sup>  
z oīa que viderat recitās cuz mul-  
tum gaudio in dño felicif obdormi-  
miuit. zc. **D**e rogationibz.

Sermo. xxiij.

**S**ancte deus  
sancte fortis. sancte z im-  
mortalis miserere nobis canit ec-  
clesia. **M**orate charissimi. dicit em̄  
**A**ug. de doctrina xp̄iana. q; nul-  
lus pōt saluari nisi fuerit iustifi-  
catus. iustificari nō pōt sine me-  
rit<sup>9</sup>. merita habere nō potest sine  
gratia. gratiā h̄re non potest ni-  
si impetret z petat. **E**t hoc sciens  
sc̄ta mater ecclia iō ex diuina reue-  
latiōe ordinauit illos p̄ces quibz  
fideles debēt gratiaz dei impetra-  
re. quare dicit ecclia. s̄acte deus. zc.  
**D**icit mgr̄ li. ij. dis. iij. q; ex p̄cō  
miseria ē. i. fieri rēpestares siue dis-  
cordias siue sterilitates terre et  
bmōi. zc. vt patet in sacra sc̄ptu-  
ra qualiter oīa talia acciderāt p.  
pter p̄c̄m. zc. **I**ō ordinauit ecclia  
sancti vt fieret letanie. i. rogatio-  
nes quibz imploremus deū z oī  
sc̄os vt liberēt nos ab omī malo  
**D**icit em̄ **I**oh̄ damas. q; cū apud  
cōstantinopolim ppter q̄ndā tri-  
bulatiōez letanie fierēt. quidā pu-  
er de medio ppli in celū rap<sup>9</sup> est  
z illud cāticū. s̄acte deus. zc. cōi  
pplō decātauit z mor oīs tribula



rio cessauit in signū. **2c.** **S**ed  
est notādū q̄ in letanijs tria fiūt  
**P**rimū est p̄cessio. scdm̄ est cruc̄  
z verilloz portatio z campanoz  
pullatio. tertiū dei ac oīm scōz i/  
ploratio q̄ notat p̄ interpretatiōez  
illius t̄mini letania. **N**az letania  
trip̄ty vocat̄. p̄mo p̄cessio septisfor  
mis. scdo d̄r crucez nigre. tertiū  
rogatio. **U**n̄ p̄mo fit p̄cessio que  
ordinata est ab ecclā p̄pter exēplū  
sci gregoriū q̄ in roma p̄cessiōez fe  
cit p̄pter magnū morbū q̄ inuasit  
hoies p̄pter p̄c̄m. **R**omani em̄ vt  
legit̄ cū in q̄dragesima p̄rinēt vt  
xissent. z in pasca corp⁹ dñi rece/  
pissent. postmo dñi cōmessatiōibz  
ludis z luxurie frena laxabāt. **I**o  
q̄ dñs puocat⁹ pestē maximā in  
eos misit q̄ tā seua fuit vt hoies i  
via mēsa ludis z colloq̄ijs subi/  
to morerent̄. ita q̄ cū aliq̄s ster/  
nutabat. sepe cū ip̄a sternutari/  
one sp̄m̄ exalabat. **U**n̄ cū aliquis  
aliquē sternutare audiuit statim  
accurrens dixit. deus te adiuuet.  
**E**t in deadhuc hec p̄suetudo ser/  
uat̄ vt cū aliquē sternutare audi/  
mus dicim⁹ deus te adiuuet. **E**t  
cū aliq̄s ossitabat frequēter subi/  
to emisit sp̄m̄. **U**n̄ cū aliq̄s se vel  
le ossitare sciebat p̄tinuo signū  
crucis sibi ip̄mere ex ordinariōe  
festinauit. **E**t hec cōsuetudo silr  
vsq̄ mō fua. **Q**ualr̄ eūt hec pe/  
stis orū habuit. req̄re in vita sci  
**S**re. **H**ec aut̄ p̄cessio d̄r septisfor/  
mis. **I**o q̄ sc̄s gre. p̄cessiōes q̄s  
fecit p̄ tūc p̄ septē ordies dispone  
bat. **N**az in p̄mo ordine erat oīs

cler⁹. **E**t in scdo oēs monachi et  
relegiosi. **I**n tertio sancte monia  
les. **I**n quarto omnes infantes.  
**I**n q̄nto laici. **I**n sexto vidue. **I**n  
septimo iugate. **S**z qd̄ mō non  
possum⁹ in numero p̄sonaz sup/  
plem⁹ in nūero letaniar. **R**  
**D**ec̄at letania seu p̄cessio d̄r ma/  
ior. q̄ a magno gregorio papa in  
vrbe roma instituta ē. z omni an  
no ab ecclā seruat̄ in festo sancti  
**M**arci p̄ pestilentia. **A**lia est leta  
nia minor q̄ fit tribz diebz añ ascē  
sionē quā br̄s **M**amert⁹ ep̄us  
viennens̄ añ institutionē p̄me in  
stituit tpe **L**eonis imp̄atoris. scz  
**A**nno dñi. cccc. lviij. que d̄r leta/  
nia minor. q̄ a m̄iori est instituta  
**L**ui⁹ cā est. **N**az apud viennēsem  
terrā frequētes z maximi t̄remo/  
tus fiebāt q̄ domos z ecclās pl̄/  
mas subuertebāt. **U**n̄ z in die pa/  
sce etiā accidit q̄ ignis de celo ce/  
cidit z palatium reḡs p̄cremauit.  
**A**liud etiā mirabili⁹ accidit. **N**az  
p̄missione dei p̄p̄ p̄c̄ā hoīm de/  
mones lupos. z alias feras intra  
uerūt z nullos timētes nō soluz  
p̄ vias sed p̄ ciuitates publice de/  
currebāt. z passim pueros z senes  
viros z feias deuorabāt. **A**ñ igit̄  
tam dolorosi casus q̄ridie fierēt.  
p̄dict⁹ ep̄s triduanū ieiuniū indi  
xit. letanias instituit. z sic p̄dicta  
tribulatio cōquieuit. **D**einde sta/  
tutū ē ab ecclā vt hec letania vni/  
uersalr̄ obfualet̄. **E**t qñq̄ aliqua  
tribulatio accidit q̄ tūc fiat p̄ces/  
sio in q̄ de⁹ placeat. **S**ic nos dēn⁹  
facere p̄cessiones t̄c. **U**n̄ b̄ cogno



## De rogationibus

scens p̄s. in sp̄sctō dicit. Venite  
adorez et p̄cidam̄ añ deū. ploze  
mus coraz dñō. s. in p̄cessionē. qz  
ipse ē dñs de⁹ n̄r zc. Nīc potes no  
tare ordinē p̄cessionis s̄m ordinē  
sci Bre. vt p̄z applicādo sp̄ualr zc.

2

**S**ecūdo fit cruc⁹ et vexilli porta  
tio. iō letania secūdo d̄z crucē nī.  
nā in signū meroris tāte strag⁹ al  
taria et cruces velabāt sac⁹. In le  
tania sci Bre. nigr⁹ vestib⁹ indue  
bant in signū p̄nie. Un̄ notandū  
q in hac p̄cessionē dñt qñqz fieri.

**P**rimo pulsant cāpane vt demōes  
in aere caligioso morātes q sepi⁹  
tēpestates p̄citāt territi fugiant.  
Nā sicut rex in suo exercitu h̄z in  
signia regalia. s. tubas. sic xp̄us in  
sua ecclia militāte h̄z cāpanas p  
tubis. Un̄ sicut aliqz tyrān⁹ val  
de timet qñ alicui⁹ potent⁹ regis  
sui inimici tubas i sua terra audi  
ret. sic demōes q in isto aere cali  
gioso morant. Nāz in eū detrusi  
sūt. vt dic̄ m̄gr⁹ vehementer metuūt  
qñ tubas xp̄i. s. cāpanas sentiunt  
pulsari. Et ista est specialr vna rō  
q̄re ecclia cōsuevit pulsare cāpa  
nas qñ tēpestatē p̄citari videt. vt  
scz demōes q h̄ faciūt. tubas et nī  
reg⁹ audiat et sic territi fugiat. et a  
tēpestatē p̄citatiōe p̄descant. Alia  
etiā rō ē vt cāpane fideles admo  
neāt vt p̄ instāci piculo ofoni insi  
stāt. Secūdo crux defert. qz ē signus  
sūmi regis. qd demones valde ti  
mēt. Un̄ dic̄ Abrys. Signū dñiciū  
vbiqz demones viderint fugiūt  
timētes baculū q plagā receperē.  
Aexēplū hui⁹ **Req. inuētiōis cru**

**cis** **D.** Un̄ hec ē rō q̄re in q̄busdā  
ecclis crux de ecclia trahit tpe tē  
pestat⁹ et opponit tēpestati. vt. s. d  
mones videāt signū eterni reg⁹. et  
territi fugiat. Quare figurat nob  
in baculo ipsi⁹ dauid cum q̄ vicit  
inimicū. **Req. Georgii.** Un̄ dicit  
Origenes. Null⁹ demonū p̄esta  
re poterit vbi signū cruc⁹ fuerit ti  
mens gladiū in q̄ deiecit⁹ est. Un̄  
dicit Assi. in li. collationū scōp.  
parz. **Crux** em̄ xp̄i fidelr insigni  
tus itabo imp̄terit⁹ et oēs imp̄  
tus et insult⁹ demonū. **Tertio** ve  
xilla portant p̄p̄ res̄sentandā vi  
ctoriā resurrectorū. Un̄ sic xp̄s po  
tent⁹ resurrexit a morte et ab omni  
miseria. ita et nos resurgam⁹ ab  
oī miseria et p̄ctō. p̄pter qd nob oc  
currerūt oīa mala. et sic etiā vinca  
mus potent⁹ eū. s. diabolū q nō est  
ita fortis et nos sicut fuit. Un̄ in  
aliq̄b ecclis et maxie gallicanis  
p̄suetudo habet q̄ qdā draco cui⁹  
longa cauda inflata plena palea  
v̄s aliq̄ h̄mōi in letanijs minorib⁹  
que fiūt trib⁹ dieb⁹ añ ascensionē  
dñi. dyob⁹ p̄mis dieb⁹ añ crucem  
portat. et tertia die cum cauda va  
cua post crucē defert. **Per** qd si  
gnificat q in p̄ma die añ legē. et in  
secūda sub lege diabol⁹ in h̄ mun  
do regnavit. In tertia autē die scz  
tpe gr̄e p̄ passionem xp̄i de suo re  
gno expulsus ē. **Quarto** candelē  
portant qd significat q nos in p̄  
cessionē iesuz xp̄m in cordib⁹ n̄stis  
deuote portare debem⁹. Nā p̄ce  
reum accensus fecit iesus. **Req. in**  
ser. purificatiōis circa finē. **Quinto**



reliquie baiulat vt oia nociua ex-  
pellant z extinguant qd nqz sint  
z saluaria et pspira eueniat. **Un**  
in signu hui<sup>9</sup> legit in vita sci **Die**.  
**Req. in ser. ibidem.** **U**n figu-  
rat nob puenient in pcessioe qua  
fecit rex **David** portado archam  
dñi cū iubilo in ciuitate dauid. **ij.**  
**Re. ij.** Dicit em qd dō pgregauit  
oēs electos isrl vt adducerent ar-  
cham dei sup qua inuocatū ē no-  
men dñi. **U**qz tulissent eā dauid  
et ois isrl laudabant corā dño in  
oibz lignis fabrefacti z cytharis z  
lyris z tympanis z systris z cym-  
bal. **Et** diuertit eā in domū. **Obe-**  
**dedom** gethei z bitauit archa dñi  
in domo obededom gethei tribo  
mensibz. **Et** benedixit dñs obede-  
dom z oēm domū ei<sup>9</sup> pp archam  
dñi. **Sic** morat<sup>r</sup> zc. **Tertio** fit dei  
ac oim scōz imploratio siue roga-  
tio. **Ideo** dicit letania. i. rogatio **Un**  
dicit **Jacobi** in **Can. c. v.** **Aristat**  
aliqz vrm oret. **Infirmat** quis in  
vob inducat pbsos ecclie et oret  
sup eum. z oīo fidei saluabit infir-  
mū. **Un** ecclā in letania rāgit oia  
mala que pnt accidere hominibz  
vt pz inuenti. **Et** iō iploret grāz  
dei ac in cessionē oim electoz di.  
**Pat** de celis de<sup>9</sup> miserere nobis.  
**Sācta** trinitas vn<sup>9</sup> de<sup>9</sup> miserere  
nobis. **Sācta** maria ora p nobis  
**Sca** dei genitricis ora p nobis. **Et**  
pnter rogat patriarchas pphetas  
angelos aplos zc. **Et** in fine dicit  
oēs sancti z sancte dei oate p no-  
bis. **Dō** tūc faciūt. **Et** h cōgscens  
ps. in spūs sancto dicit. **Pro** hac s.

petitione orabit ad te supple deū  
ois scrūs. **Ipsi** em oēs intercedūt  
p nobis. z sic p eoz suffragia faci-  
lius possum<sup>9</sup> dei misericordiā et  
grām impetrare. **Qui** exemplum  
habem<sup>9</sup>. **Req.** oim sanctorz zc.

**De** sancto **Philippo** et **Jacobo**.  
**Sermo. xxiii.**

**N**imis ho-  
norati sūt amici tui de<sup>9</sup>  
nimis cōfortat<sup>9</sup> ē pn.  
eoz ps. **cxviii.** **N**otate charissi-  
mi. dicit **Tulli<sup>9</sup>** qd honor est exhi-  
bitio reuerēcie in testimoniū vtu-  
tis. **Nunc** est em qd vtuosi sancti z  
aplses **Philippus** z **Jacobi** ba-  
buerūt illā virtutē qd deū dilexerūt  
sup oia. **Ideo** in testimoniū hui<sup>9</sup>.  
vtut<sup>9</sup> de<sup>9</sup> exhibuit eis reuerentiā  
honoris. qd ps. bñ oīdicit in vbis  
pdict<sup>9</sup> di. **Nimis** honorati sūt zc.  
**In** quibz quidem vbis tria notā-  
tur in quibz isti sancti tripliciter cō-  
mendant<sup>r</sup>. **Primū** est specialis di-  
gnitas. qd notatur cum dicit<sup>r</sup>. **D**  
de<sup>9</sup> nimis honorati sunt zc. **Sec**  
cundū est ipsorum familiar<sup>9</sup> ami-  
cabilitas cū addit amici tui deus  
**Tertius** est salutaris felicitas. cū  
concludit. nimis confortatus est  
pncipatus eozū. **U**n dico pri-  
mo qd in verbis pmissis notatur  
specialis dignitas istoruz aposto-  
rum cum dicit deus nimis hono-  
rati sunt. **Circa** qd notādū qd do-  
minus istos aplos multipliciter  
honorificauit fm qd repit in sacra  
scpturaz ipse honorificauit suos



## De sancto philippo et iacobo

electos. Legit enim in re. tel. q. de  
honorificauit duos i re. tel. mul/  
tipl. scz Moysen et aaron fratres  
ei. Sic xps in nouo tel. honorifi-  
cauit philippu et iacobu q. ppter  
suas laudabiles pditiones ab eo  
honorati st. Un figurat p moysen  
et aaron. Naz p moysen intelligit  
scus philippu. qz moyses interp-  
tat assumpt de aqua. et significat  
sanctu philippu que assumpsit dñs  
de aqs. vt legit Act. viij. q. qdam  
vir ethiops et eunuch candac regine  
venerat adorare in hierlm et  
reuertebat sedes sup curru suu le-  
gensq. Isai. ppheta scz. Tanqua  
outs ad occisione duct est. et sicut  
agn coraz rondente se sine voce.  
sic no aperuit os suu. Dixit at spi-  
ritus philippo. Surge et vade ad  
viam q descendit ad hierlm in ga-  
zam. Qui abiit. Tunc sps dixit  
ad philippu qñ erat in via eunu-  
chi. Adiuuge te ad curru istu. qd fe-  
cit et audiuit eunuchu legentem pro-  
phetam. Et dixit. Putas ne intelli-  
gis que legi. Qui eunuch. Obse-  
cro te de q dicit. philippu. et re-  
spondit. de iesu. et dixit sibi multa  
de fide. et sic puenerunt ad quandam  
aquam. Et ait eunuch. Ecce aqua  
baptizae me. Qui philippu. Credis  
Qui ait. Credo dei filiu esse iesu.  
Et descenderunt vterq. in aquam  
philippu et eunuchus. et baptizauit  
eu. Cu aut ascēdisset de aqua sps  
dñi rapuit philippu. quare bn fi-  
gurat p moysen. qz interprať zc.  
qz etia ipse fuit assumpt de aqua  
p filia pharaonis. vt Exo. ij. **¶**

Istu sanctu honorauit dñs sicut  
moysen. Donorauit at dñs moy-  
sen tripl. Prio in b. q. fecit eum  
nunciu et seruū suū ad regē Pha-  
raonē dicere ei. Dimitte populū  
meū vt sacrificet mibi in deserto.  
vt habet Exo. viij. qd fuit moy-  
si magnus honor. sic honorauit xps  
sanctu philippu in misterio suo. si-  
cut habet Iob. xij. An sex dies pa-  
sce venit iesus berthaniā vbi Laza-  
rus fuit mortuus que suscitauit iesus  
Seceſt aut ei cenā magnā et ibi ma-  
ria ministrabat. Lazarus eto erat  
vñ ex discipulis eū eo. Cogno-  
uit aut turba multa ex iudeis. qz  
illie est. et venerunt no ppter iesu  
sed vt lazari viderent que suscita-  
uit a mortuis. Erāt aut gentiles  
qdam ex his q ascēderūt vt ado-  
rarent i die festo. Vi g accesserūt  
ad philippu et rogabāt eu dicētes  
Dñe volumus iesum videre. Phi-  
lippus eto dixit iesu zc. Itēz legit  
Jo. v. q. qdā vice venit mag mul-  
tudo ad eu. s. iesum. cumq. sub-  
leuasset oculos iesus et vidisset q  
multitudo maxima venit ad eu dicit  
ad philippu. Un emem panes vt  
manducet hi zc. Un bn dicit xps  
Isa. xlij. Ecce seruus meus suscipias  
eu electus meus. Secdo in hoc q fecit  
eu potentē in sanādo. Nam legit  
Nu. xij. q. filij isrl dixerūt ad moy-  
sen. Cur eduxisti nos de egypto vt  
moreremur i solitudine. Deest pa-  
nis no sunt aq. Via nra iam nau-  
seat sup cibo isto leuissimo. Quā  
obrez misit dñs in pplm ignitos  
serpētes zc. tūc dixerūt moyfi. pec-



cauim<sup>9</sup>. qz locuti sum<sup>9</sup> ptra dñm  
 Dra vt tollat a nob serpētes. Dra  
 uit moyses p ppo. Et locut<sup>9</sup> est  
 dñs ad eū. Fac serpentē eneū z po  
 ne p signo q pculus asperit eum  
 viuet. Fecit g moyses spentē eneū  
 z posuit p signo z aspiciētes sana  
 bant. Sic xps fecit phi. porētes  
 in sanādo. Nā legi<sup>9</sup> q ipse ptra fla  
 tum draconis q pplus inficiebat  
 pcepit statuā pfringere z draconi  
 vt recederet vt ppls sanaret. Un  
 dicit iesus philippo z ceteris aplis  
 Job. xiiij. Qui credit in me opa q  
 ego facio zc. **¶** Tercio i b q ma  
 nifestauit sibi gloriā suā. Legitur  
 em **Exo. xxxij.** q moyses dixit ad  
 dñm. Ostēde mibi glām tuā. Re  
 spōdit. Ostēda tibi omē bonū.  
 Sic xps honorauit philippū cuz  
 sibi dixit qn philippus petiuit vt  
 habet Job. xiiij. Dñe ostēde nobis  
 patrē z sufficit nob. Dixit ei iesus  
 philippe q videt me videt z ptez  
 Ad ē magna glā. nā q videt deus  
 videt omē bonū. Quare bñ dicit  
 ps. Sum themar. Nimis hono  
 rari sūt zc. **¶** Scdo p aaron intelli  
 git scūs Jacob. Nā aaron interp  
 tat mōs. z bñ fecit sanctū iacobū  
 Nā sicut mōs ē magn<sup>9</sup> rōe quāti  
 taris. Sic iacob fuit magn<sup>9</sup> rōne  
 nois sui. Vocat em iacob albei.  
 Jacob frater dñi. Jacob minor.  
 Jacob iust<sup>9</sup>. **¶** Prio vocat Jacob  
 albei nō tm q fuit filius ei<sup>9</sup> sed  
 etiā fm interpretationē. Albe<sup>9</sup> em  
 interpretat doctus siue documētū.  
 sic iacob dicitur iacob albei. i. docu  
 menti vl docti. Nā fidē christiānā

docuit z suā doctrinā a spūscō re  
 cepit sic ceteri. Un **Act. ij.** Reple  
 ti sunt oēs spūscō. **¶** Scdo vocat  
 Jacob frater dñi rōne similitudinis.  
 Ipse em sūm<sup>9</sup> xpo adeo vt plerū  
 qz in eoz specie fallerent. Un cuz  
 iudei ad capiendū xpm pgerēt ac  
 ceperūt signū osculi a iuda q xpm  
 a iacobo optime discernebat. Un  
 ne forte iacobū in psona xpi cape  
 rent. iudas dedit eis signū dicēs  
 Quēcūqz osculat<sup>9</sup> zc. Un in signū  
 bui<sup>9</sup> similitudinis desiderabat igna  
 tius videre eū. Un scripsit i epla  
 sua ad Johē euāgelistā. Si lici  
 tum est mihi apud te ad hierosoli  
 me ptes volo ascēdere vt videam  
 illū venerabilē Jacobū q cognō  
 minat iust<sup>9</sup>. quē referunt xpo iesu  
 similitū facie. vita. z mō pueria  
 tionis. ac si eius dēvteri frater eēt ge  
 mellus. Quē dicit. si video. video  
 z ipsum iesum xpm fm oia corpis  
 ei<sup>9</sup> lineamēta. **¶** Tercio vocat **Jaco**  
 bus minor ad differentiā **Jacobi**  
 zebedei. Nā quīs eēt pōr natus.  
 tm est vocat<sup>9</sup> ad aplatū posterior.  
 Un in qbusdā regionibz ille q pri  
 or ingredit maior dicitur. et qui poste  
 rior minor. licet sit prior et maior  
 etate. **¶** Quarto vocat iacob iust<sup>9</sup>  
 ppter excellentiā sanctitatis. Un de  
 ei<sup>9</sup> scritate dicit **Miero.** z legi<sup>9</sup> in  
 ecclia<sup>9</sup>stic<sup>9</sup> hystorijis q i vrero ma  
 tris fuit scūs. vinū z sicerā nō bi  
 bit carnes nūqz māducauit. fer  
 rum in caput ei<sup>9</sup> nō ascēdit. nūqz  
 attonsus ē. oleo nō est vnct<sup>9</sup>. bal  
 neis nō est vsus syndone. i. veste  
 linea sp fuit induc<sup>9</sup>. et veste lancia  
 N 3



## **I** De sancto philippo et iacobo

nō utebat. toties in oratione genua  
flexerat ut callos in genibus sicut  
in calcaneis habere videret. Pro hac  
incessabili iusticia appellat? ē iust?  
**N**ic sol? inter apostolos propter nimiam sci-  
entiam suam permittebat intrare in secretis  
sanctorum causa orationis non tamen immola-  
tionis. **I**o merito competit sibi illud  
**Eccli. xlvj.** quod fuit magnus secundum nom-  
men eius. quare bene significat per aaron  
Unum honoravit eum Christus sicut dominus  
aaron. **Z** est notandum quod do-  
minus honoravit aaron tripliciter.  
**P**rimo in dignitate sacerdotali. nam  
ipse fuit primus pontifex in veteri testamento.  
Unum legit **Exo. xxviii.** quod dominus dixit  
ad moysen. Applica ad te aaron  
frem tuum de medio filiorum israel ut sa-  
cerdotio tibi fungatur. faciesque ve-  
stem sibi sanctam in gloriam et decorum  
in quibus vestibus sanctificatur ministrer  
mihi. Sic sanctus iacobo in nouo tes-  
tamento fuit primus episcopus electus et ordi-  
natus. quod fuit magnus honor. Unum  
legitur quod inter apostolos primus fuit qui  
missas celebravit in hierosolymis  
Nam propter excellentiam sue scientie apostoli  
hunc honorem sibi fecerunt quod per ascen-  
sionem domini ipsum in episcopum hierosoli-  
mis elegerunt tanquam a deo vocatus et  
ab apostolis electus. Nam dicit apostolus ad  
**Heb. v.** Nec quisquam sumit sibi hono-  
rem sed qui vocatus a deo tanquam aaron  
Quare bene dicit de eo illud **Eccli. xliiij.**  
Ecce sacerdos magnus etc. Secundo  
in divinali cura et sollicitudine. Nam  
ipse deus mater habuit curam de eo. Unum  
legitur **Exo. xxix.** quod dominus dixit moysi  
Frisque psecrationis tolles et coques  
carnes in loco sancto quibus vescetur  
aaron. Omnia que precepi tibi facies

super aaron. Sic Christus habuit curam  
de sancto iacobo cum mater apparuit illi  
ubi dices ut comederet. Unum legit quod  
postquam comedit cum Christo et aliis discipulis  
de agno paschali in cena domini  
tunc ut dicit **Mat. x.** et **Iosephus** iacobo  
fecit votum se non comesturum  
donec videret dominum a mortuis re-  
surgere. Unum in ipsa die resurrectio-  
nis apparuit ei dominus et eis qui cum eo  
erant dicit. Ponite mensam et panes  
deinde panem accipies benedixit de-  
dit iacobo iusto dicit. surge et comede  
fratrem meum. quia filius hominis a mortuis re-  
surrexit **Tertio** in psecutione filiali. nam  
psecutio filiorum dei est orare per psequen-  
tibus. teste Christo **Mat. vij.** Orate per  
sequentes et calumniantibus vos vesti-  
tis filij patris vestri. Ad illam psecutionem  
vocavit deus in veteri testamento aaron. quia  
ipse oravit. Unum legit **Num. xv.** quod  
omnis multitudo filiorum israel murmu-  
rabat contra moysen et aaron. ita ut ori-  
ret seditio et tumultus cresceret.  
Dixitque dominus ad moysen et aaron.  
Recedite de medio huius multitudinis  
etiam nunc delebo eos. Tunc  
iaceret in terra currit aaron ad me-  
diam multitudinem quam iam vastaba-  
bat incendium et stans inter mortuos  
et viuentes per populum deprecatur est. et pla-  
ga cessavit. Fugerunt autem qui percussit  
triginta milia hominum et septingenti. Sic  
in nouo testamento honoratus est a Christo  
iacobo in filiali psecutione ita quod ora-  
vit per psecutores. Unum legit quod cum  
lapidaretur percutiens super genum disci-  
puli. Rogo te domine dimitte eis. quia ne-  
sciunt quid faciunt. Et sic preterit qualiter  
sunt honorati. Ideo dicit thema.  
Deus nimis honorati etc. **B.**



Secundo notat in verbis pmissis  
ipsoꝝ familiaris amicitias. cuꝝ  
addit. amici tui. Circa qđ notan-  
dum qđ dilectio istoꝝ apłoꝝ phi-  
lippi z iacobi fuit magna. qz ppe  
xpm mortui sunt qđ est signū &  
dilectionis. Un̄ dicit xps Jo. xv.  
Maiore hac dilectione zc. Terte  
fecerūt isti apli. Quatr autē passi  
sunt p xpo oñdit in legēda eozum  
Legit em̄ qđ scūs philipp⁹. xx. an-  
nis p sythiaz pđicasset a paganis  
teneꝝ z ad imolandū ydolis cōpel-  
lit. Tūc subito qđā draco magn⁹  
d statua. xl. de subbase statue mar-  
tis vbi philipp⁹ debebat imolare  
erūt. z filiū pontificis qđ igne mistra-  
uit in sacrificio interfecit. z duos  
tribunos qđ mistri habebāt phi-  
lippū in vincul. extinxit. ceterosqz  
feroce flar⁹ sui adeo infecit. vt oēs  
moribidi redderēt. Dixit philipp⁹  
Aredite mibi z statuā illā pfringi-  
te. z in loco eius crucē dñi adora-  
te vt infirmi vñ curent et mortui  
suscitent. At illi qđ cruciabant cla-  
mabant. Fac vt sanemur z ydolū  
pfringem⁹. Tūc philipp⁹ draco-  
ni pcepit vt in locū desertū disce-  
deret. ita vt nulli omnino noceret  
Qui statim recessit z vltra nō cō-  
paruit. Tūc philippus oēs sana-  
uit z illis tribus mortuis vitā resti-  
tuit z sic vniuers credētibz p vñū  
anū eis pđicauit. Et ordinauit eis  
psbyteros z diaconos qđo ordina-  
tis z multis ecclesijs pstructis ipse p  
reuelationē in aspm venit ciuita-  
tem Ierapolim. Ibiqz beresim be-

bionitaz dicentiū xpm carnē san-  
ctificā assumpsisse. extinxit. Arat  
autē ibi due sacratissime & gines p  
qđs dñs multos puerit ad fidem  
Philipp⁹ at an̄ septe dies sui obi-  
tus oēs epōs ps bōs z diaconos  
prouocauit eis dē dixit. Nos septem  
dies de⁹ mibi pcessit ppe admoni-  
tionē vřaz. gmemores estore dñi  
nři iesu xpi. z state virili. Dñs autē  
cōpleat pmissuz suū z corroboret  
ecclesiam suā. Nec z filia eo pđican-  
te cū erat annoꝝ. lxxvij. ifideles  
ipm tenuerūt z cruci ad instar ma-  
gistri sui quē pđicabat affixerūt.  
Et sic ad dñm migravit. Un̄ pōt  
dicere ad Gal. ij. Xpo pfixus sum  
cruci zc. Isidorus dicit qđ etiā la-  
pidatus fuit. z iuxta eū due pđi-  
cte virgines vna a dextris et alia  
a sinistris zc. **B.** De sancto ia-  
cobo vero legit qđ septio anno epi-  
scopat⁹ sui cum apostoli ad diem  
pasce hierosolimis cōuēissent. in-  
rogante eos Iacobo quāto p eos  
dominus fecisset ipse coram eis  
referebant. Cum autē septem die-  
bus Iacobus in templo pđicas-  
set coram caypha et aliquibus iu-  
deis et iam ppe esset vt baptizari  
vellent repente quidam templuz  
ingrediens clamare cepit. O viri  
israelite quid facitis. cur ab istis  
magi vos decipi pmititis. z in tm̄  
pplm cōcitauit vt apłos lapida-  
re vellent. Et ascendit hō ille sup  
gradum vbi scūs Iacobi stetit et  
pđicauit et pcpitauit eum deoz  
sum z ex tūc plurimū claudicaue

**Iacob**



# De inuentione sancte crucis

in anno .xxx. ep̄as sui iudei vidētes  
q̄ paulū nō possent occidere eo q̄  
cesarē appellasset et romā missus  
fuisset. tyrannidē sue p̄secutionis  
in iacobū uerterūt et cōuenē/  
rūt ad eū dicētes. **Oram⁹** te vt re/  
uoces pplm qz ipsi erāt ī iesu pu/  
tantes q̄ ipse sit xp̄s. deprecamur g̃  
te vt p̄suadeas oibz p̄uentētibz in  
die pasce de iesu. qz iust⁹ es et p̄so/  
nam nō accipis. **Statuērūt** g̃ illū  
sup̄ pinaculū templi et voce mag̃  
clamaueūt dicē. **Uir⁹** iustissime  
cui oēs nos obrepere dēm⁹ qm̄ er/  
rauim⁹ post iesum q̄ crucifixus ē.  
enūcia nobis qd̄ tibi videt. **Tūc**  
iacob⁹ euz mag̃ voce r̄ndit. **Quid**  
me infrogat⁹ de filio hoīs ipse se/  
det a dexter⁹ patr⁹ in celis. et ē ven/  
turus iudicare viuos et mortuos  
**Hoc** audientes christiani gauisi sūt  
et libent⁹ eū audierūt. **Pharisei** at̄  
et scribe dixerūt. **Nale** fecim⁹ ta/  
le testimoniū iesu p̄stare. s̄z ascen/  
dam⁹ et p̄cipitem⁹ eū deorsum vt  
ceteri terreant⁹ et ei credere nō p̄su/  
mant et sil⁹ voce magna clamaue/  
rūt dicētes. **O** et iustus errauit.  
**Ascenderūt** g̃ et p̄cipitauerūt euz  
**Quum** g̃ p̄cipitassent euz lapidibz  
ipsū obruebāt dicētes. **Lapide**  
mus iacobū iustū. **Qui** cū lapida/  
ret nō solū mori nō potuit sed p̄/  
cumbēs sup̄ genua dixit. **Rogo**  
te dñe dimitte eis qz nesciunt qd̄  
faciūt. **Tūc** vn⁹ ex sacerdotibz cla/  
mauit. **Parcite** queso qd̄ facitis.  
**Vic** iust⁹ p̄ nob orat quē lapida/  
tis. **Tūc** vnus ex eis particā ful/  
lonis accipies. i. (eyn stecken dē

do bruchen ferber oder bleycher)  
valido ictu caput ei⁹ impetijt et ce/  
rebrū excussit. taligz martyrio mi/  
grauit ad dñm. **Et** sic p̄z qualis  
exposuerūt vitā p̄ xpo ex vera cha/  
ritate. **Un⁹** veracit⁹ dicere p̄nt illis  
**Romanoz** dicētes. **Quis** sepabit  
nos a charitate xp̄i tribulario an  
p̄secutio an famel an nuditas an  
periculū an gladi⁹. sicut sc̄ptū est  
qz p̄p̄ te mortificamur tota die.  
sed in his oibz sup̄am⁹ p̄per eū q̄  
dilexit nos. **Ter⁹** sum em̄ qz neqz  
mors neqz vita zc̄. **Quare** p̄ueni/  
unt eis ista duo noia sc̄z **Philip⁹**  
**p̄us** et **Jacob⁹**. **Nā** philippus dicitur  
philos qd̄ est amor. et ip̄os qd̄ est  
sup̄. quasi amor sup̄noz. qz t̄m̄ di/  
lexit xp̄z celestia. id̄ exposuit vitā  
suā p̄ xpo. **Un⁹** canit ecclia de istis  
duobz in sequentia iacob⁹ min⁹  
fuisse celsus. i. (mit eym stecken)  
**Sed** philipp⁹ sc̄tis lesus dem⁹  
crucifigūt. **Et** sic p̄z eoz familia/  
ris amicitas. quare amici tui  
deus zc̄. **Dico** tercio q̄ in x̄bis p̄/  
missis notat ip̄soz salutar⁹ felici/  
tas cū peludit. **Numis** p̄forat⁹ est  
p̄ncipat⁹ eoz. i. gl̄ia corū in celo.  
**Quanta** g̃ gloria et honore et p̄nei/  
patu eos in et̄na felicitate p̄forma/  
uerit et dirauerit oñdit **Mat. xxi.**  
q̄ cum petrus cathedra petri

De inuentione sancte crucis

Sermo. xxiij.

**Q**ui me in  
uenerit inueniet et hau/  
riet salutē a domino.  
**Proverb. xij.** Notate charissimi



Abba ista puenient dicit sapiēs in  
spūs sancto in psona scē crucis. **N**az  
ut dicit **A**ssiduo? qd crux est vi/  
etoria xpī de predatio diaboli. de  
structio inferni. reparatio celestis pa/  
trie ac vita iustoz. **Q**uare bñ dīc  
Qui me inue. rē. **I**n qbz qdē xbis  
duo notant. **P**rimū ē inuētio sa/  
lutaris qd notat euz dō. Qui me in/  
ue. inueniet vitā. **S**cōm est opa/  
tio diuinalis. cū cludit. r. hauriet  
salutē a dño. **S**cōm pmo qd no/  
tat in xbis inuētio salutaris scē  
crucis. **P**er tria autē signa ostensio/  
nis crux scā est inuēta. **P**rimū si/  
gnū ostensionis scē crucis factū est  
ab angelo qd ostēdit r. dedit scē fi/  
lio ade. **L**egit em̄ in euāgelio **N**i/  
codemi qd cum adam infirmaret.  
scē fili? ei? portas paradisi adit  
oleū misericordie qd corpus patrī  
pungeret ut sanitatez recipet po/  
stulauit. **Q**ui apparēs angel? mi/  
chael ramusculū d ligno in qd pec/  
cauit adam tradidit ei dicens. qd  
qn faceret fructū pī ei? sanaretur  
**N**oli gl laborare nec flere p oleo li/  
gni misericordie obrinēdo. qz nul/  
laren? illud assequi poter? nisi qn  
cōpleti fuerint qnqz milia ānoz  
r in sexto millenario tunc veniet  
sup terras dei fili? xpūs qd sanabit  
patrē tuū. **Q**ui rediesz patrē mor/  
tuū inuenies. ipsuz ramū sup tu/  
mulum pīs plantauit. qd in ma/  
gnā arborē creuit. r. vsqz ad tpus  
salomonis p durauit. **S**alomon  
autē arborē taz pulchrā p siderans  
ipsam pcepit pidi. **E**t cū edifica/  
ret domū fecit in domo ei? locari

et tñ nunq potuit locari. qz aut  
excedebat longitudine aut deficit  
breuitate. **O**b h indignati artifi/  
ces ipsuz reprobauerūt r sup quē  
dam lacum piecerūt ut eēt pons  
trāseuntibz. **C**ū g regina saba ve/  
nisset audire sapiāz **S**alomonis  
r p dictū lignū vidisset qd erat su/  
per lacuz. vidit in spū qd saluator  
mūdi in ligno suspēdendus erat.  
r iō sup eū trāsire nolebat. s. ipm  
pīnus adorabat r salomoni inci/  
mabat qd i illo ligno saluator mū/  
di eēt suspēdendus. **S**alomon inde  
lignū sustulit r in visceribz fre di/  
mergi fecit. **P**ostea pbatice ibi fa/  
cta est. vbi nathinnei hostias ablu/  
erunt. r nō tñ ppē descensum an/  
geli sed etiā ex virtute ligni infirmi  
curabant ibidē. **A**ppropinquāte  
autē die passiōis xpī p dictū lignuz  
supnatasse dō. **Q**d cū iudei vidis/  
sent acceperūt r inde crucem dño  
parauerūt. **D**icō nora qd mgt  
hystoriaz dicit qd scā crux ē facta  
ex qtuor lignis. **P**es em̄ crucis  
erat de cedro. **C**edrus ē arbor al/  
ta r natura ei? ē qd nō putrescit in  
terra nec in aqua. r iō fecerūt pe/  
dem crucis de cedro estimātes euz  
nunqz deponēdū. sed semp affixū  
**S**tripes siue longitudo de cypr̄so.  
qd nō lentirēt transeūtes putredi/  
nem crucifixi. **T**rasuersale siue la/  
titudō fuit de palma. **N**ā palma ē  
signū victorie sicut legit in veteri  
testamēto qd si qd cepit victoriam  
de hostibz deberet laureari. i. coro/  
nari cū palma. **S**ic iudei putabāt  
xpīm se supasse. iō ponebāt palmā

no

pes



# De inuentione sancte crucis

sup crucē pro latitudine. **Loop** /  
tozū siue tabulā in q̄ sc̄ptuz fuit.  
**I**esus nazaren⁹ rex iudeoz. fuit  
de oliua. Oliua est signū pacis. **Nā**  
vt dicit. **Gen. viij.** q̄ colūba q̄ reuer  
sa est ad **Noe** in archaz portauit  
ramū oliue in signū cessassent aq̄  
z q̄ pax esset facta inter deū et ho  
mines. Sic iudei putabāt se h̄re  
pacē. **Nā** multū timebāt iesum si  
cut dicit. **Iob. xj.** q̄ cū ip̄i audue  
runt q̄ x̄ps **Lazaz** resuscitauit  
rat z alia miracula fecerat. p̄pterea  
m̄lti crediderūt in eū. iō timebāt  
ex hoc eis piculū iminerē. quare  
cōciliū collegerūt dicētes. **Quid**  
facim⁹. q̄ h̄ homo m̄lta siḡ facit  
si dimittim⁹ eū sic oēs credent i  
eū z veniūt romaniz col. zc. Et sic  
putabāt h̄re pacē q̄n **Abriſt⁹** esset  
crucifixus. Et iō in signū hui⁹ fe  
cerunt cooptozium de oliua. zc.

**2** **¶** **Secundū** signum ostensiois  
sancte crucis factuz cum ab **He** /  
**lena** m̄re **Cōstantini** ip̄atoris q̄  
lignum sancte crucis vt hodie /  
na die celebratur inuenit. **Unde**  
nota q̄ illo tpe fuit p̄gregata in /  
numerabil̄ m̄ltitudo gentilium  
iuxta danubium volētes flumiū  
trāsire z om̄es regiones vsq̄ ad  
orientē suo dño subiugare. **Qd̄** vt  
**Cōstantin⁹** imp̄ator compit con  
gregauit magnū exercitū et pro  
cessit z eos. **Qui** cū vidit q̄ multi  
tudo gentiliū creuit nimio terro  
re p̄cutit. vidēs q̄ esset cū eis cra  
stina die bellum cōmissurus. **Se**  
quēti igit nocte ab angelo excitat⁹  
et vt sursum respiciat admonet.

**Qui** in celū aspiciēs vidit signū  
crucis ab orientē p̄em in celo. ex  
clarissimo lumine factum. habēs  
hūc titulū aureis l̄tis scriptū. in  
hoc signo vinces hostes tuos. Et  
dū **stantin⁹** miraret⁹ qd̄ hoc esset  
q̄ nōdum erat christian⁹. Et sic  
dicit in hystoria tripartita **Abriſt⁹** ei  
in eadē nocte apparuit cūz signo  
qd̄ añ exercitū ad bellū portaret.  
et sic vinceret. **Qui** celesti visione  
et x̄pi admonitione p̄fortat⁹. cru  
cem fecit z añ exercitū portari ius  
sit. z sic irruēs in hostes magnam  
multitudinē interfecit ac oēs in  
fugā cōuertit. **Tūc** **stantin⁹** oēs  
temploz pontifices p̄uocauit. et  
cūz dei hoc signū esset requisit. q̄  
bus se nescire dicentib⁹ qd̄ā x̄piā  
ni aduenerūt. z ei signū scē crucis  
mysteriū et fidem trinitatē plenē  
narrauerūt. **Qui** tūc in x̄pm cre  
didit z sacroz baptisma suscepit a  
siluestro papa. **Mortuo** autē im  
patore **stantino** fili⁹ ei⁹ **cōstan** /  
**tin⁹** memor victorie patr⁹ sui quā  
virtute sancte crucis habuit. matrē  
suaz **Helēnā** hierosolimā misit. p̄  
ipsa cruce inueniēda. z cum ibi ve  
nisset oēs iudeos p̄ toraz terrā ad  
se p̄gregari p̄cepit. **Iudei** autē for  
midātes dixerūt ad inuicē. **Qua** /  
re putat⁹ regina ad se nos fecit cō  
gregari. **Unus** autē ex eis noīe **Iu** /  
**das** dixit. **Scio** q̄ iam vult a no  
bis scire vbi sit lignū crucis in quo  
x̄pus crucifixus fuit. videre q̄ ne  
aliquis dicat. **Sina** autē certissime  
sciat⁹ q̄ lex n̄ra euacuabit⁹ z p̄ter  
ne traditiones destruent⁹. **Zacch**

legenda



eni auus me<sup>9</sup> p<sup>9</sup>nu<sup>9</sup>ciauit p<sup>9</sup>ri meo  
Symeon. Et pater me<sup>9</sup> mories  
dixit mihi vbi ascōdita est. Et di/  
xit mihi. Vide fili q<sup>9</sup>n inq<sup>9</sup>ret crux  
p<sup>9</sup>ri manifesta eā a<sup>9</sup>nq<sup>9</sup> patiar<sup>9</sup> aliq<sup>9</sup>  
tormēta. Nusq<sup>9</sup> em<sup>9</sup> extūc gens iu/  
deor<sup>9</sup> regnabit. sed illi q<sup>9</sup> xpm ado/  
rant. q<sup>9</sup> ipse est dei filius. Qui dixi  
Pati vere cognouerūt p<sup>9</sup>res n<sup>9</sup>ri  
esse filiū dei. cur em<sup>9</sup> crucifixerunt.  
R<sup>9</sup>ndit. Nouit d<sup>9</sup>ns q<sup>9</sup> nunq<sup>9</sup> con/  
fensi sed semp eis p<sup>9</sup>tradixi. Quia  
hō dicta z vitā p<sup>9</sup>bariseor<sup>9</sup> contra/  
dixit z exprobrauit. id eū crucifixe/  
rūt. Ipse hō die tertia resurrexit.  
z celos ascendit. In quē stephan<sup>9</sup>  
frater me<sup>9</sup> credidit z lapidatus ē  
Vide g<sup>9</sup> fili mī ne ipm aut discipu/  
los ei<sup>9</sup> blaphemes. Dixerūt g<sup>9</sup> iu/  
det ad iudaz. Si regina de h<sup>9</sup> que/  
sierit vide ne sibi dicas. Aus g<sup>9</sup> illi  
a<sup>9</sup>n reginā stecissent. z ipsa eos inē/  
rogasset de loco vbi d<sup>9</sup>ns crucifix<sup>9</sup>  
fuit. z ipsi nollent ei locū nec cru/  
cem indicare iussit eos om<sup>9</sup>s igne  
cremari. Et illi timētes tradiderūt  
Judam dicētes. D<sup>9</sup>na h<sup>9</sup> optie no/  
uit. Tūc illa iudam tenuit z dixit  
Adors z vita tibi p<sup>9</sup>posita est. eli/  
ge q<sup>9</sup> vis. Ostende mihi locū vbi  
d<sup>9</sup>ns crucifixus ē vt crucē inueni/  
re possim. Qui ille. Quō scire pos/  
sum cū iaz plus q<sup>9</sup> ducēti anni sūt  
q<sup>9</sup> xpus crucifixus ē. z nōdū nat<sup>9</sup>  
fui. Qui regina. Per crucifixum  
fame te perimā nisi mihi dixer<sup>9</sup> ve/  
ritatem. z iussit eū p<sup>9</sup>hēi in puteuz  
siccū z ibi fame cruciari. Aus g<sup>9</sup> in/  
sex dieb<sup>9</sup> sine cibo māsisset septiō  
die se extrahi petijt z se crucē indi

caturum p<sup>9</sup>misit. Tū igit extrac<sup>9</sup>  
fuisse. ad locū cū regina iuit z ora/  
uit dicēs. De<sup>9</sup> meus onde mihi li/  
gnum scē crucis. Et cū orasset lo/  
cus subito cōmouet. z fum<sup>9</sup> ar o/  
matū miri odoris sentit. ita vt iu/  
das ambabo manib<sup>9</sup> plauderet z  
diceret. In vitate christe tu es sal/  
uator mūdi. Post hoc iudas p<sup>9</sup>re/  
cinxit se z fodit forrit. z viginti pas/  
sus fodiens tres cruces inuenit.  
quas regine p<sup>9</sup>rinus portauit. Et  
sic p<sup>9</sup>z quō ab helena sancta a cruce  
est inuēta. **¶** Tertiū signum  
ostētionis sancte cruc<sup>9</sup> factum est  
p<sup>9</sup> mortuor<sup>9</sup> resuscitationē. Unde  
legit<sup>9</sup> q<sup>9</sup> cū tres cruces inuēte fue/  
runt et nō poterāt discernere inē/  
crucem d<sup>9</sup>ni et latronū. tūc posue/  
runt eas in medio ciuitat<sup>9</sup> ibidez  
gloriā d<sup>9</sup>ni p<sup>9</sup>stolantes. Et ecce cir/  
ca horā nonā quidā iuuenis mor/  
tuus deferēbat Judas fererūt te/  
nuit. p<sup>9</sup>mam z secundā cruces sup/  
mortuū posuit sz nequa<sup>9</sup> ille sur/  
rerit. Apponēs aut tertiā crucem  
p<sup>9</sup>rin<sup>9</sup> defunct<sup>9</sup> redijt ad vitā. Le/  
git etiā q<sup>9</sup> diabol<sup>9</sup> in aere clama/  
uit di. O iuda q<sup>9</sup>d fecisti mihi in cō/  
trariū Jude traditori opar<sup>9</sup> es. Nā  
ille me sua dente fecit. p<sup>9</sup>ditionez. z  
tu me renuēte iuenisti cruces iesu  
Per illū lucrāt<sup>9</sup> suz animas mul/  
torum. p<sup>9</sup> te multas p<sup>9</sup>dam. p<sup>9</sup> illuz  
regnabam in populo. p<sup>9</sup> te cruces  
expelloz a populo. Veruntamen  
tibi vicem rependam et contra te  
aliū regem suscitabo. qui fidem  
crucifiri deferens cum tormen/  
tis te faciet. abnegare crucifiruz.



## **D**e inuentione sancte crucis

**Q**uod audies iudas nihil extimuit. sed pstanter diabolo maledixit dicens. **C**hris<sup>te</sup> te dānet in abyssum eterni ignis. **P**ost h<sup>oc</sup> iudas baptizatus. et defuncto epō hierosolimorū ibidem in epīm ordinat. et **Q**uiriacus notat<sup>ur</sup> est. **V**erū cum beata helena clauos dñi nō haberet. rogauit epīm quiriacū vt ad locū pgeret et clauos dñi quereret. **Q**ui cū venisset et ad dñm pces fudisset p̄tinuo velut aurū clauū fulgētes in t̄ra apparuerūt. **Q**uos ille accipiens regine detulit. **I**lla autē genua figēs in t̄ra et caput inclinās eos cū multa reuerēcia adorauit. **C**rucis ḡ partē belena detulit filio. prem<sup>o</sup> t̄o thecis argēteis cōditam reliq̄t in loco clauos t̄o q̄b<sup>us</sup> dñicūz corp<sup>us</sup> fuerat affixū portat ad filiū. ex quib<sup>us</sup> vt **E**usebi<sup>us</sup> cesariensis refert frena quib<sup>us</sup> vteret<sup>ur</sup> ad bellū cōposuit. et ex alijs galeam suā armauit. **E**t postmodū **I**ulianus apostata ex eo q<sup>od</sup> scām crucē inuenit quiriacū maximis tormētis interfecit cū vbiq<sup>ue</sup> scē signum crucis destruere niteret. **C**epit ḡ quiriacū p̄dicatū ad sacrificia ydolorū inuitare. q̄d cū renuit dexterā sibi abscidi p̄cepit dicēs. **H**ac manu scripsit mltas eplās quib<sup>us</sup> mltos a deorū sacrificijs reuocauit. **C**ui dixit quiriac<sup>us</sup>. **I**nsensate canis multūz p̄fuiti mibi. **N**ā priusq<sup>uam</sup> i xp̄s crederet sepi<sup>us</sup> ad synagogas epistolās sc̄psit vt null<sup>us</sup> in xp̄m crederet. et ecce nūc scandalū corpis mei abscidisti. **T**ūc iulianus plūbum liquari fecit et in os ei<sup>us</sup> infū-

di. **D**einde lectū ferreū afferri et in eū quiriacū extendi. et desup<sup>er</sup> car<sup>um</sup> bones et salem et adipem spargi. q̄ tū immobilis p̄māsit. **Q**uod vidēs iulian<sup>us</sup> dixit. **S**i nō vis sacrificare dñs salte<sup>m</sup> dic te nō eē christianū q̄d cū noluit facere **I**ulian<sup>us</sup> iussit foueā fieri et serpentes venenatos impomi et quiriacū in mediū iactari. **T**ūc serpētes p̄tinuo sūt mortui. **T**ūc iulianus iussit in caldarīū plenū oleo feruētissimo eū mitti. **Q**ui cū in nullo lesus eēt irat<sup>us</sup> iulianus iussit pecc<sup>at</sup> eius gladio p̄forari. et sic martyrem christi fecit. **E**t sic p̄teritū. **S**ecūdo dīco q<sup>od</sup> in v̄bis p̄missis notat<sup>ur</sup> op̄atio diuinalis. cū p̄cludit. et hauriet salutē a dño. **C**irca q<sup>uod</sup> notandum q<sup>uod</sup> christian<sup>us</sup> q̄ttuor bona salutaria haurit a fonte diuine bonitatis p̄ lignū sancte crucis fm q<sup>uod</sup> sancta crux bz q̄ttuor brachia scz infimū. a dextris. a sinistris et sup<sup>er</sup> p̄mu<sup>m</sup> et t̄. **P**er que intelligunt<sup>ur</sup> q̄ttuor salutaria bona. **N**am p̄ infimū brachiū intelligit inferni fractio ac expoliatio. **P**er brachium a dextris intelligit demonū impugnatio. **P**er brachiū a sinistris intelligit infidelitatis et erroris extinctio. **P**er brachiū extremū siue super p̄mu<sup>m</sup> intelligit celestis paradisi apertio. **D**ico ḡ p̄mo q<sup>uod</sup> p̄mū bonū salutare q̄d verus xp̄ianus p̄pter sanctam crucē haurit a deo q̄d per infimū brachiū intelligit est inferni expoliatio. **E**rat em̄ genus hūanū p̄pter peccatū in inferno captiuū. **I**uxta illud **Ma<sup>th</sup>. x.**



Propterea ducit<sup>r</sup> est pplus capti-  
uus scz ad infernū. Et mgt. li. ij.  
distin. ij. dicit. **Nō iuste tenebat<sup>r</sup>** a  
dyabolo. qz meruit p culpā. Sed  
xps p lignū scē crucis fregit infer-  
nus z expoliavit eū. Quod ps co-  
gnosces in spūsco pdirit. **Eduxit**  
eos de tenebris z ymbra mortis et  
vincula eoz dirupit. **Seqt.** **Non**  
triuie portas eras z vettes fer-  
reos pfregit. **Nic** nota in euāge-  
lio **Nicodemi** **Reqre in sermōe dē**  
**resurrectione.** **Un̄** **Ma. xxi.** **Acce-**  
**dēs** asportari te facies scz de infer-  
no z subleuabit te. **Coronās** coro-  
nauit te. z mittit te in terrā latā z  
spaciosā. s. celū. **Un̄** hoc pulcre  
figurat nobis. **Gen. xxiij. xvi** dicit  
**Jacob** dicit. **In** baculo meo tran-  
siui iordanē istū nūc autē euz dua-  
bus turmis regredior. **Per Ja-**  
**cob** intelligit xps. **Nā** **Jacob** inē-  
perat supplātator. z bñ fecit xps  
q dyabolū supplātauit resurgen-  
do z infernū spoliādo. **Nic** cū ba-  
culo suo. i. cū scā cruce tran siuit  
iordanē. i. fluuiū a mare passiōis  
sue. **Nā** iordanis interpretat būlū  
descēsus. z bñ significat amaraz  
passiōē xpi quā sustinuit in cru-  
ce. **Juxta** illud **Philip. ij.** **Numi-**  
**lianū** semetipm facit obedēs vs-  
qz ad mortē mortē autē crucis. **Et**  
sic cum duabz turmis. s. iudeoz  
z gentiū q erāt captiui i limbo re-  
gressus est ad pīaz. **Un̄** **Zach. ix.**  
**Zu** qz in sanguine testamenti  
tui eduxisti vincros de lacu. **Un̄**  
canit ecclesia. **Crucē** scām subit q  
infer. zc. **N̄** **Secdo** dico q scdm

bonū salutare qd hō ppter sanctā  
crucē haurit a deo qd p brachiū a  
dextris intelligit est demonū impu-  
gnatio. **Un̄** h cognosces psalmi-  
sta in spūs sancto dicit. **A dextris** est  
mibi. s. xpus scē crucis ne cōmoue-  
ar. i. veyer a diabolo. **Seqt.** **Pro-**  
**pter** h letatū est cor meū zc. **Dia-**  
**bolus** em multū timet crucē. **Nō**  
data ē nobis in adiutoriū. **Juxta**  
illud **Ezech. ix.** **Signa** thau super  
frontes gementiū z dolentiū. id ē  
christianoz q sunt signo crucis si-  
gnati. **Un̄** cū diabol<sup>9</sup> vidit signū  
scē crucis timet z fugit. **Exemplū**  
hui<sup>9</sup> legit in legenda **Cypriane** et  
**Iustine.** **Legit** em q ego scā **Ius-**  
**stina** dño seruicē eccliam frequē-  
tauit. **Ac**cladius autē qdā scholasti-  
cus. vidēs xginē frequēter eun-  
tē ad eccliam exarsit in amore ei<sup>9</sup>. ec-  
cū nullo mō possz pringere ad eā.  
rogauit cyprianū pollicens pciū.  
vt arte sua magica demones iuo-  
caret q eaz in amorem ei<sup>9</sup> excitare  
possent. **Cyprian<sup>9</sup>** autē mag<sup>9</sup> voca-  
tis demonijs cepit agere vt virgi-  
nem xpi ei adduceret. **Qui** semel  
bis vel tertio veniētes ad sanctaz  
iustinā nihil apud illā suis deces-  
ptionibz valuerūt sz signo scē cru-  
cis repulsi victi recesserūt. **Cypria-**  
**nus** vō cū illoz xtrūt aduersus  
virginē nequaqz valuisse videret  
dixit ad diabolū. **Dic** mibi quēad-  
modū victi estis a xgine christiana  
**Aui** diabolus. **Dicere** tibi nō pos-  
sum nisi pus iures mibi. **Atqz** cy-  
prian<sup>9</sup> illi iurasset. **Ait** diabolus.  
**Vidi** signum crucifixi et extimui.

*Iustina*



## De inuentione sancte crucis

**A**ppan<sup>9</sup> dicit. **A**rgo crucifix<sup>9</sup> maior est. **C**ui diabolus. **E**tia<sup>9</sup> maior est oim. **I**udies cyprian<sup>9</sup> crucem xpi christian<sup>9</sup> effect<sup>9</sup> est p xpo passus. **U**n dicit **A**brh<sup>9</sup>. **R**eq. in rogationib<sup>9</sup>. **S**. **U**n dicit i euangelio **N**icodemi. qn xps ad inferos descendit exclamauer<sup>9</sup> demones. **U**i cui sum<sup>9</sup> a te. **R**eq. in ser. de resurrectione. **D**. **T**ertio dico q<sup>9</sup> tertiu<sup>9</sup> salutare est infidelitatis et erroris extinctio. **E**rat em<sup>9</sup> mundus in tenebris infidelitatis et erroris constitut<sup>9</sup>. **N**am aliq<sup>9</sup> adorab<sup>9</sup> solem. aliqui lunam. aliq<sup>9</sup> ydola. et sic errabant ydola adorando et a via veritatis declinando. qd sapiens coquerit. **S**ap. v. Errauim<sup>9</sup> a via veritatis et lumen iusticie non luxit nobis. **I**o xps passus e<sup>9</sup> dedit nob<sup>9</sup> lucem. nam. i. sancta<sup>9</sup> cruce qua totu<sup>9</sup> mundu<sup>9</sup> illuminauit. et in ea cruce potiam qlibet scire et videre qd in veritate sit adorandu<sup>9</sup>. **U**n dicit **I**sa. xj. **I**n die illa radix iesse. i. crux xpi stat in signum populo<sup>9</sup> scz in ecclesia ipm gentes dep. et. **R**eq. in alio festo scz exaltationis. **U**n de h<sup>9</sup> habem<sup>9</sup> figuram. **A**po. x. vbi **I**o. dicit **V**idi angelu<sup>9</sup> forte descendente<sup>9</sup> de celo amictu<sup>9</sup> nube. et iris in capite ei<sup>9</sup>. et facies ei<sup>9</sup> erat sicut sol. **S**eq<sup>9</sup> **A**t posuit dextru<sup>9</sup> pedem sup<sup>9</sup> mare. sinistru<sup>9</sup> aut<sup>9</sup> sup<sup>9</sup> terra. **S**pual<sup>9</sup> exponendo angelus iste e<sup>9</sup> xps deus et ho<sup>9</sup>. q<sup>9</sup> fuit amict<sup>9</sup> nube. i. humana carne. et iris in capite ei<sup>9</sup>. i. sancta crux qua ipse portauit ad collum caluarie in capite et sup<sup>9</sup> dorsum. et facies ei<sup>9</sup> sicut sol. p<sup>9</sup> que intelligit

fides q<sup>9</sup> credim<sup>9</sup> dei filiu<sup>9</sup> pedem disse in cruce. **U**n scus petr<sup>9</sup> vocat idem lumen cu<sup>9</sup> dicit **P**e. ij. **V**ocauit nos de tenebris in admirabile lumen suu<sup>9</sup>. i. fide. q<sup>9</sup> fide etia<sup>9</sup> cognoscim<sup>9</sup> xpm esse saluatore<sup>9</sup> passus in cruce ac eu<sup>9</sup> adorandu<sup>9</sup>. **C**ui etia<sup>9</sup> exempluz habet. **R**eq. in ser. **L**ucie. **U**n p<sup>9</sup> hanc illuminationem fidei dicit **I**ohes chry<sup>9</sup>. q<sup>9</sup> crux et cycas trices xpi in iudicio erunt lucidiores radijs solis. qua<sup>9</sup> illuminatores receperunt sci p<sup>9</sup>es in limbo existentes qn xps ad eos venit. et erunt oes q<sup>9</sup> sederunt i tenebris et ymbra mortis. **Q**d nota<sup>9</sup> p<sup>9</sup> b<sup>9</sup> q<sup>9</sup> posuit pedes suos dextru<sup>9</sup> sup<sup>9</sup> mare et sinistru<sup>9</sup> sup<sup>9</sup> terra. **Q**d bñ ostendit nobis in euangelio **N**icodemi. vbi dicit quod **K**arrin<sup>9</sup> et **L**enci<sup>9</sup> recitauerunt iudeis qual<sup>9</sup> xps scos patres illustrauit. **Q**uarto dico q<sup>9</sup> qrtu<sup>9</sup> bonuz salutare qd xpianus haurit a deo qd p<sup>9</sup> sup<sup>9</sup> mu<sup>9</sup> brachiu<sup>9</sup> intelligit est paradisi aptio. **I**o scriptum fuit ibi nome<sup>9</sup> iesus. i. saluator. **C**eli em<sup>9</sup> erat. clausus multis annis et oes antiq<sup>9</sup> p<sup>9</sup>es ad infernu<sup>9</sup> descenderunt. et null<sup>9</sup> poterat an<sup>9</sup> ascensionem dñi in celu<sup>9</sup> intrare. **R**eq. in festo ascensionis. **Q**d totu<sup>9</sup> p<sup>9</sup> cruce et passionem xpi factum est. **I**o in signu<sup>9</sup> bui<sup>9</sup> **S**tephan<sup>9</sup> post passionem vidit celos apertos. vt dicit **A**ctu. viij. **I**o crux dicit clauis regni celorum. **U**n **I**sa. xxij. dicit dñs. **P**otestare dabo in manu ei<sup>9</sup> et dabo clauem dom<sup>9</sup> dauid sup<sup>9</sup> humer<sup>9</sup> ei<sup>9</sup>. et aperiet et. **I**n signu<sup>9</sup> bui<sup>9</sup> dicit d<sup>9</sup> latrone in euangelio **N**icodemi. q<sup>9</sup> cu<sup>9</sup> oes



sancti dixerit ad eū. Quis es tu zc  
 Un crux scā figurat nob in virga  
 aurea de q̄ dicit **Vester**. x. q̄ nul/  
 lus palatiū regis **Assueri** intrare  
 audebat nisi aurea v̄ga extēsa ip̄s  
 itroduceret. qd̄ fuit signū placatio/  
 nis zc. Sic null⁹ poterat intrare  
 palatiū celi et̄ni reḡi nisi extēsa vir/  
 ga aurea. i. scā cruce. z id̄ signū scē  
 cruce/ impositū est nob in baptis/  
 mo vt illo offenso post mortē sine  
 p̄dicatione intro mittra mur. Jo di/  
 cit ap̄ls ad **Gal. xj. De cetero ne/**  
 mo mihi molest⁹ sit. Un **Bug⁹. di**  
 cit de p̄dicē q̄tuor. Per mortem  
 xpi. de morte ad vitā. de luctu ad  
 gaudiū. de tenebris ad lucē. de exi/  
 lio ad patriā vocati sum⁹. Quare  
 bñ dicit thema. Qui me inue. ve/  
 niet vitā z hauriet salutē a dño.  
 Quod p̄stare zc.

De dignitate sacerdot̄.

Bermo. xvj.

**Ic ē mel**

chisedech sacerdos di/  
 sumi. ad **Neb. vii. l.**

Notate charissimi q̄ sacerdos dz  
 venerari ppter tres cās z dignita/  
 tes. **Pr̄o** qz est mediator inē deū  
 et hoies. **Sec̄do** qz pōt solvere pec/  
 catōz. **Tertio** qz pōt nob p̄ntare  
 saluatore. De p̄mo dīc **Aris. ij. ethi**  
 cop. Bonū cōe est dīmini q̄s pua/  
 tum. z sacerdos est cōe bonū oib⁹  
 pccōib⁹ ex̄ns mediator orādo p  
 eis. Un **Leui. iij. Sacerdos ro/**  
 gabit p eo z p pccō suo z dimittet  
 illi. Ecce quō est mediator inē pec/  
 catōz z deū. Un angel⁹ dei vocat

**Malach. ij. Labia sacerdotis cu**  
 stodiūt scia z legē reqrent ex ore  
 ei⁹. qz angel⁹ dñi exercitūū est. Ec/  
 ce quō reqrit eos esse sapiētes. qz  
 hoies dñt vitā suā fm doctrinam  
 eoz regere. qz ipsi angeli z nunci⁹  
 dei s̄t medi⁹ inē mittentē z eos q̄/  
 b⁹ mittunt. **Grat** ḡ sacerdos tāq̄  
 mediator in missa orās p pp̄lo vi/  
 uo di. **Nemēto** dñe famuloz fa/  
 mularūqz tuaz zc. **Hoc** idē facit  
 orās sc̄do p defūct⁹ offerēs hostiā  
 viuā filiū dei deo patri suo p pec/  
 cat⁹ viuoz z mortuoz. Bñ ei qui  
 digne facit. **Postea** dicit cū maḡ  
 fiducia. **Ite** missa ē. s. hostia filius  
 dei p vob. Un merito ē venerād⁹  
 s̄t tñ nō semp exaudīt p̄t peccata  
 hoim. **Viere. xiiij. Noli** orare pro  
 pp̄lo illo qz sc̄z pleni s̄t pcc̄is p̄te  
 rea nolo te exaudire. Aliqñ etiam  
 nō exaudīt ppter pcc̄a pp̄ia. **Pro/**  
 uer. xij. **Hostie** impioz abboiabi/  
 les deo zc. **De sec̄do dīc** **Arist. iij.**  
 ethi. **Illud** qd̄ facit mai⁹ bonū est  
 eligendū. Sz sacerdos facit maxi/  
 mū bonū hoies saluādo a pccō. ḡ  
 maxie est eligēdus z venerandus  
**Nat. xvj. Adcunqz** solueris sup  
 terrā erit solutūz in cel. Un firmi/  
 ter credendū ē. qñcunqz sacerdos  
 manū suā ponit sup caput penitē/  
 tis. z dicit hec v̄ba int̄ctione sol/  
 uendi. auctē qua fungor zc. Ita tiz  
 penitēs absolue⁹ ē a pcc̄is suis oī/  
 b⁹ p̄fessis p̄rit⁹ z oblit⁹. s. a culpa.  
 q̄uis nō a pena. s. epali b̄ pagēda  
 vel i purgatorio p quāritate pcc̄i.  
**Lu. xvj. Ite** oñdite vos sacerdoti  
 b⁹. s. p̄tri. z p̄fel. z sic dñt mūdari.



## De diuisione apostolorum

Et sequit. dux irent mudati sunt.  
**Sermon.** Ubi pfectio ibi pulchritu-  
do in pfectu dei. qz oia in pfectio-  
ne mudant. **Jo** merito sacerdos  
secundo est venerandus. De tertio di-  
cit **Arist.** iii. phi. **Dis** magnitudo  
est pfectio. Et qz iesus voluit face-  
re rem. s. de pane corpus suu et de  
vino sanguine suu voluit illa co-  
tinuari ppetualit. **Dans** tale po-  
testate aplis suis et pnter omnibz  
sacerdotibz. **Lu. xxi.** Hoc facite i  
mea comemoratione. qd extendit  
in fine mudi. qz ibi celebrauit sua  
pma missa et ordinauit pmos sa-  
cerdotes. quibz dedit pntem s fa-  
ciendi. et tunc vltari nobis qz firmi-  
ter est credendu cu sacerdos dicit  
illa vba qnqz sanctissima qz ibi fit  
de pane veru corp<sup>9</sup> xpi. et de vino  
verus sanguis nec tñ corp<sup>9</sup> sine  
sanguine nec sanguis sine corpe. s.  
fit vnu corpus veru pfectu. **Joh.**  
**Ago** sum panis viu<sup>9</sup> q de celo de-  
scendit. et h sacramentalit. Et hoc  
facit p ministeriu sacerdotu. quod  
etiā nō angeli facere pnt. qz talis  
potestas data est solūmodo sacer-  
dotibz. **Richardus** sup cantica.  
**Insigni** privilegio sacerdotis stu-  
pet celuz. mirat terra. verec homo  
diabolus corremiscit. infern<sup>9</sup> ex-  
horret. venerat angelica celsitu-  
do. **Un Gregori.** Sic sacrificiu  
istud instituit cuius officium co-  
mitti voluit solis pbyteris vt su-  
mant et dent ceteris.

De diuisione apostolorum.

**Sermo. xxvj.**

**Venite ad**  
me oēs qui laborat<sup>9</sup> et  
onerati estis et ego re-  
ficiam vos. **Verba** pmissa **Mar.**  
**xj. ca.** sunt scripta et ad laudē oim  
apostoloru sūt dicta quoz hodie  
diuisio colit. Et sunt vba saluato-  
ris sanctos aplos ad cōuiuū in-  
uitant<sup>9</sup> post certamē laboris talit<sup>9</sup>  
bus vbi eos alloquēs vicz. **Ven-**  
**ite** ad me oēs qui tribulationes et  
passiones p me sustinistis. et ego  
reficiam vos in celesti cōuiuio sepe  
sectionibz vos reficiendo. **Prima**  
est sanitas sine languore. **Secun-**  
**da** qes sine labore. **Tertia** ē am-  
plicia sine corruptione. **Quarta** est  
gaudiū sine tedio. **Quinta** est vita  
sine terminio. **Sexta** est oim bono-  
rum cōprehensio. **Quā** dñs volebat  
mittere discipulos suos in mūdū  
pdicare vocauit eos et dedit eis  
pntē et pntēz sup omnia demo-  
nia. et vt languores curaret et mi-  
sit illos pdicare regnū dei. et dixit  
eis. **Ecce** ego mitto vos sic oues  
in medio lupoz. **Sed** nolite time-  
re. qz ego sp vobiscū sum. **Sic** me  
misit p sic ego mitto vos i mūdū  
ite g in mūdū vniuersuz et pdicare  
vbu dei omni creature corā regi-  
bus et pncipibz dicetel. **Appropin-**  
**quabit** in vos regnū dei. Et tunc  
diuiserūt se apli iuxta verbuz dñi  
in vniuersuz mūdū. **Un** de eis scā  
canit ecclesia. **In** omnē terrā exten-  
son<sup>9</sup> eoz. **Sciendū** aut qz sancti  
apli pro dño multa sunt passi. et  
ideo dixit dñs eis. **Venite** ad me



omnes **re. Prima** refectio qua reficit dñs aplos suos z alios fideles laborantes z fideles seruitutes. e. sanitas sine languore ita q. de cetero nūq. infirmant. Sciendū aut q. infirmitas in b. mundo infligit homini mltiplici de cā. **Prima** causa vt de p. eam laudet. **Secūda** causa vt hō per eā emendet. **Tercia** causa vt meritū hoīs ppter eam cumulet. **De** hmo scz q. de p. eam laudet legim⁹ **Jo. ij.** q. frat. marie magdalene et marthe lazarus infirmat. morit⁹ z excitat⁹ vt glorificet deus p. eū. **De** secūdo scz q. homo p. eū emendet. p. p. psalmistā dicentē. **Multiplicate** sunt infirmitates eorū. postea accelerauerūt. **De** tertio scz q. meritū hoīs cumulet. **Legit. ij. Jo. xij.** **Aum** em infirmos tūc fortiores scz meritis z virtutibz. **Sci.** tis em q. sanitas sine languore h. in mūdo multū desiderat sed minime habet. **Quare** hoc. certe ideo q. natura hoīs est debilitata in tantū z quotidie debilitat q. homo nō diu pōt esse in vno statu scz de die in diē deficit homo in viribus. **Un. ps.** **Clamat** ex pte oīm nostrorū. **Miserere** mei dñe qm infirm⁹ sum zc. **Istud** desiderin⁹ impleuit dñs in discipulis suis. q. eos intantū sanauit q. de cetero nūq. infirmant. qd. adhuc impleuit omnibz fidelibz sibi seruiētibz. **Ibi** in patria erit sanitas z sana eternitas. **Secūda** refectio est quies sine labore quā p. mittit nobis dñs **Mat. xj.** dicens. **Tollite**

iugū meū sup. vos. i. laborē in hoc mūdo. et discite a me q. mit⁹ sum z bñlis corde z inueniet⁹ requiē aiabz vris. **Hoc** fecerūt apli. **Fideliter** em laborauerūt z deo diligēter seruiuerūt in mūdo. z ideo eter⁹ nam requiē possident in celo. **Tota** vita pñs i. qua iam sum⁹ labor est. z diuersimode querit hō requē et nō inuenit. q. nō est locus vere requē nisi in celo. **Hoc** scripsit **Sic.** dicens. **Perfecta** requē in hac vitā nō est. sed sola vera requē est in eterna vita. **Sic** em hō mercedē laboris z requiē eternā quāz dñs dabit post laborē cogitaret mltolibent⁹ z fort⁹ laboraret. **Unde** hortat⁹ nos **Bern.** dicens. **Si** labor terreat. merces inuitat. que. i. merces etna est tā magna q. nō pōt mensurari. tā multa q. nō pōt numerari z finiri tā p. ciosa q. nō pōt estimari. **Sz** pigris et deo non seruientibz dicit dñs. **Viere. xvj.** **Vos** aut eūciā in terrā alienā quā ignorat⁹ z ibi fuit⁹ dñs alie⁹ nis scz demoni⁹s q. nō dabunt requiē die noctuq. **Ergo** si eternā requiē possidere volum⁹ in celo. tūc dñm⁹ fidelit⁹ laborare i. mūdo. **Prima** refectio est amicitia sine corruptione. i. amicitia vera sine omni inuidia. **Amicitia** stabilis z vera valde raro inuenit in mūdo. **Hoc** scribit ppheta **Viere.** dicens. **Omnis** amic⁹. i. oīs q. videt tibi amic⁹ fraudulēt incedit nec par diligēt filiū sicut deberet nec puer patrē. **Hoc** pbat **Matth.** in euāgelio di. **Traget** aut frat. frēm



## De diuisione apostolorum

in morte. et p[ro] filii. et sic nec fides  
nec amicitia est sup[er] terra. Qui ho  
die est amic[us] cras est inimicus et  
odit te. et sic amicitia h[uius] m[un]di fal  
sa et instabilis est. **S**ed vera et stabil  
amicitia sola e[st] in celo. q[uia] ibi veri  
amici n[ost]ri sunt **M**aria cu[m] o[mn]ib[us] vir  
ginib[us]. **P**etr[us] cu[m] o[mn]ib[us] ap[osto]lis. **L**au  
renti[us] cu[m] o[mn]ib[us] martyrib[us]. **M**arti  
nus et **N**icolaus cu[m] p[re]sbyterib[us]. san  
ctus michael cu[m] o[mn]ib[us] angelis.  
**I**bi ver[us] amic[us] e[st] iesus xp[istu]s cu[m]  
toto agmine curie celestis. De hac  
amicitia scribit **A**nselm[us] dicens.  
**S**i de amicitia querit[ur]. et vbi vera  
sit certa et vera i[n] celo. q[uia] o[mn]es ibi ex  
stet[us] diligunt deum plusq[ue] seip[s]os.  
**S**ciend[um] aut[em] q[uod] ho[m]o triplici de ca  
inducit[ur] ad hac celestem amicitiam.  
**1** **P**rima est p[re]emptus m[un]di. de h[uius]  
scribit **I**ac[obus] iiij. Qui voluerit ami  
cus esse hui[us] seculi inimicus deo  
p[ro]stituit. g[ra]tiam m[un]di p[re]tenuam[us] vt  
**2** amicitia[m] dei acq[ui]ram[us]. **S**ecunda e[st]  
observantia diuini p[re]cepti. hoc ipse  
d[omi]n[us] dicit **I**oh[ann]es. xv. Vos amici mei  
estis si se. que p[re]cepta. vobis. **3** **T**ertia e[st]  
mudicia cordis. hoc **P**rouer. xxiij.  
legim[us] vbi d[icitur]. Qui diligit cordis  
mudicia amic[us] habebit regem se[ci]  
Jesum xp[istu]m regē celi et terre. **N**oc  
impleuerunt sci ap[osto]li. q[uia] m[un]dū p[re]m  
pserunt. p[re]cepta dei impleuerunt et ser  
uauerunt. et cu[m] h[uius] cordis mudiciam  
seruauerunt. et sic deū dilexerunt et  
i[n] amicitia eterna sunt refectioni. **4**  
**Q**uarta refectione e[st] gaudiū sine te  
rro. **N**ō e[st] aliq[ui]d gaudiū sup  
terram q[uam] h[uius] b[ea]t[us] aliq[ui]d afficiat tedio  
sz v[er]e et p[er]fectū gaudiū solū e[st] in

celo. vbi mille anni vident[ur] sic vna  
dies. **O**mne e[ss]e gaudiū solū p[ro]stitit  
in facie diuina q[uod] tā pulchra est q[uod]  
**B**ern[ardus]. dicit. **O**culus nō vidit. nec  
aur[is] audiuit. nec in cor ho[m]inis ascen  
dit. **Q**uāta claritas. q[ui]ta suauitas  
q[ui]ta nob[is] i[n] illa visione erit iocūdi  
tas. q[uam] videbim[us] deū facie ad facie[m]  
q[uod] e[st] lux illuminato[rum] re[gi]es exercito  
rū vita viuētū corona victōrū. s[ed]  
vicia et peccata. d[icitur] q[uod] gaudio scribit  
b[ea]tus **A**ug[ustinus]. di. **G**audiū sup[er] gau  
diū excellens o[mn]e gaudiū q[uam] ve  
niā ad te vt videā d[omi]ni meū iesu  
xp[istu]m. **I**n tali gaudio ap[osto]li sunt re  
fecti in celo. **Q**uinta refectione e[st] vi  
ta sine termino. **V**ita p[ro]p[ri]a finem  
h[ab]et sed nescit q[uam] aut quō. de q[uo] scri  
bit **B**ern[ardus]. dicens. **T**ertū e[st] q[uod] mo  
rieris. et incertū quō. q[uam]. vbi. quia  
nihil certū morte. et nihil incertū  
hora mortis. **I**oh[ann]es. x. nos **A**ug[ustinus].  
dicens. **S**i vis b[ea]t[us] mori disce bene  
vivere. nūq[ui]d e[ss]e b[ea]t[us] morier[is] si nō  
bene vixeris. **U**n[de]. **S**ap[ientia]. **I**usti in p[er]  
petuū viuēt. et sancti ap[osto]li et om  
nes deū diligentes viuēt in eternū.  
**S**exta refectione e[st] o[mn]iū bono[rum]  
app[re]hensio. **N**oc e[ss]e scribit **I**oh[ann]es  
dicens. **I**n illa die se[ci] refectionis  
vestre q[uam] reficiet vos d[omi]n[us] omni  
bono nō peretis quicq[ue]. sed acci  
pietis q[ui]ntum placet. **I**bi accipit q[uod]  
libet homo iustus gaudiū et sola  
tium sine m[ea]sura q[ui]ntum vult et des  
siderat. **U**n[de]. **A**ug[ustinus]. **Q**ui hoc gau  
dio fruet[ur] quid illi erit. q[uod] illi non  
erit. certe quicq[ui]d velit erit. et quic  
quid nō vult nō erit. **N**odo con  
cludit sensus s[er]monis hui[us] in vna



**S**ermo

auctoritate dicēs. **I**bi scz in celo ē  
 vita sine morte ē quies sine labo-  
 re. salus sine egritudine. lux sine  
 nube. dies sine nocte. ⁊ par sine fi-  
 ne. **¶** Qñ beati q̄ ibi venerunt sicut  
 apl̄i dñi quibz dicit **Mat.** Veni-  
 te benedicti patris mei ⁊ posside-  
 te vob̄ pat̄i regnū ab initio seculi

**D**epenitentij's. Sermo. xxvij.

**E**nitentia  
agite et appropinqua-  
bit vobis regnū dei. **S**z  
qz mō est temp<sup>9</sup> penitendi nota-  
dum est qz tres sunt pres pnie scz  
p<sup>9</sup>ritio. p<sup>9</sup>ssio z satisfactio. **P**  
A<sup>9</sup> circa p<sup>9</sup>ritiōne nota. ad verā cō-  
tritiōe quattuor requirunt. In  
p<sup>9</sup>ritiōne siqdem debet esse dolor  
peccati cōmissi. in tentio cauendi  
p<sup>9</sup>situm p<sup>9</sup>ritendi z satisfaciēdi et  
spes veniā impetrādi. **P**rimo di-  
co qz in p<sup>9</sup>ritiōe d<sup>3</sup> esse dolor pec-  
cati cōmissi. **p**s. Dolor me<sup>9</sup> in con-  
spectu meo temp<sup>9</sup>. **U**n p<sup>9</sup>ritio dici-  
tur qz in ea cor p<sup>9</sup>rit. z qz scindit  
p<sup>9</sup>dolore **I**ohel.ij. Scindire corda  
vestra et nō vestimēta v<sup>9</sup>a. **A**ug<sup>9</sup>.  
**C**ontinue dolendū est d<sup>3</sup> peccarō  
qđ manifestat ipsa dictionis **1<sup>a</sup>**.  
**P**enitere em̄ est penaz tenere. vt  
semp teneat in se vlciscēdo qđ cō-  
missit peccādo. **D** peccarō si attri-  
deris qđ p peccati pdidisti. quid  
incurristi. quis sit quē offendisti.  
vtiqz doleres. **P**erdidisti amici-  
tiam toti<sup>9</sup> trinitat<sup>9</sup>. angeloz. apo-  
stoloz. z omniū sanctoz. decorez

## xxii

anime. suffragia ecclesie. inuenerunt  
laqueos fortissimos. hostes cru-  
delissimos. statum piculosum. hor-  
ribile precipitium. defectum græ et mor-  
tem aie. Offendisti enim qui te crea-  
uit. p te mortem sustinuit. multa be-  
neficia contulit. et eterna promissa re-  
promisit. Si hec iugiter cogitares  
vtriusq doleres pro peccatis et fletes  
exemplo beæ marie magdalene. q̄  
raptim p peccatis fleuit q̄ xpo pedes  
lauit lachrymis. Sed heu quidam  
ita miseri sūt et habēt cor adeo per-  
uersum q̄ multum dōlet de p̄ditio-  
ne pecunie et flent amicoꝝ et mortē  
sed de amissione græ et de morte  
p̄prie anime nesciūt dolere. Con-  
tra q̄s inuebit. Aug. dicēs. Sciat  
se culpabiliter durū q̄ desit t̄p̄is  
damna et mortē amici et doloꝝem  
peccati nō ostendit in lachrymis  
fac ergo s̄m consilium prophete  
Ireñ. ij. Deduc quasi torrentē la-  
chrymas p diem et noctem et non  
des requies tibi. neq̄ taceat pupi-  
la oculi tui. Si hec feceris et toto  
corde defleueris peccata. de⁹ vtriusq̄  
te exaudiet. ps̄. Lauabo p singu-  
las noctes lectus meus. i. scientia et  
sequit. Exaudiuit domin⁹ vocē  
fletus mei. ¶ 2. Secūdo in cō-  
tritione debet esse intentio cauē-  
di. Job. viij. Uade et ampli⁹ nō  
peccare. Gregori⁹. Penitentiam  
agere est p̄terita mala plangere et  
plangenda iterum nō cōmittere.  
Itaq̄ quis si aliqua deplorat vt ta-  
men alia committat. adhuc peni-  
tentia et agere aut ignorat aut dis-  
simulat. Audio peccatoꝝ qui dō-



# De penitentiis

les de vno peccato z vis cōmitte/  
re aliud. qd aliud agis q̄ si dedis/  
ses alapā vni vt peteres veniāz et  
manū haberes extensam z dāres  
ei aliā. nunqd ignosceret tibi. cer  
te nō qz poti⁹ videris subsanare  
q̄ veniā petere. Sic subsānas qm̄  
veniā petis de vno z alios vis cō  
mittere **Isidor⁹**. Irrisor est z n̄ pe  
nitens qui ad buca agit qd penitet  
nec videt deū poscere subdit⁹. sed  
subfannare supbo. **Tertio** in con  
tritione d̄z b̄re ppositū cōfitendi.  
**ps.** Dixi cōfitebor aduersus me in  
iusticiā meā dñō z tu remisisti im  
pietate peccati mei. **Cassio. dixi. i.**  
deliberaui **Magna** dei misericor  
dia q̄ ad solā pmissionē peccatorū  
dimittit. **Votū** em̄ p ope iudicat  
**Aḡ. Iniaz. li. iij. ca. ix. dic.** Vere  
penitēs nō est q̄ cōfitendi votū nō  
h̄. **Cōfessio** em̄ in pposito ē si ad  
est facultas. **Budi** pccōr si toto cor  
de doleres de peccat⁹. si la sanguine  
as lachrymis fūderes z nō habe  
res ppositū cōfitendi nūq̄ inueni  
res grām. **Prover. xxviii.** Qui ab  
scondit scelera sua nō diriget. qui  
aut̄ cōfessus fuerit z requit ea mise  
ricordiā psequet. **Sz** dic⁹ tā feda  
z imunda sūt pccā q̄ verecundor  
ea dicere. **Noli** h̄ dicere. imo qz fe  
da sunt dic vt emunder⁹. **Isa. xliij**  
**Dic** tu iniquitates tuas vt iustifice  
ris. **Propter** qd dñs pcepit lepro  
so. **Vade** onde te sacerdoti **Luy.**  
imo si modo nō vis cōfiteri sacer  
doti. toti mūdo reuelabunt pccā  
tua in iudicio fm̄ illō **Naū. iij.** **Re**  
uelabo pudenda tua i facie tua et

onā in gentib⁹ nudatē tuā z re  
gnis ignominia tuā. **Stult⁹** esset  
q̄ haberet vuln⁹ z veniret ad me  
dicū q̄ posset eū curare z noller ei  
parefacere. **Sic** stulti sūt oēs q̄ ve  
niūt ad cōfessionē z occultāt pccā.  
vel oīno tacēdo vel se excusando.  
vl̄ ita obscure. vl̄ ita curiose dicē  
do q̄ sacerdos nō pōt scire qd in  
tendat. **Nō** pōt medic⁹ vulnerato  
sufficiēter cōsulere nisi vulnus vi  
deat. **Sic** nec sacerdos pccōri nisi  
pccm̄ cognoscat. **Quarto** in  
cōtritione d̄z esse spes veniā impe  
trandi. **ps.** Sperate in eo oīs cō  
gregatio ppli. effūdite coram illo  
corda v̄sa. q. d. **Si** habuer⁹ veraz  
cōtritionē necesse ē vt habeas spēs  
sine q̄ cōtritio vā esse nō pōt. **Noli**  
dicere cū **Layn.** Maior ē iniquitas  
mea q̄ vt veniā merear. **Gen. iij.**  
**Judas** desperās laq̄o se suspēdit.  
z pl⁹ offendit deū desperādo q̄ eū  
tradēdo. **Sz** forte dicerēs mīta sūt  
pccā mea z tā magna q̄ dñs nūq̄  
remitteret mibi. **Noli** hec dicere. **Co**  
gita q̄ mīa dei sp̄ maior ē cū sit in  
finita. **ps.** Misericordia tua ma  
gna ē sup me. z eruiisti aīam meā  
ex inferno inferiori. **Et** alibi. **Mi**  
sericordia dñi plena est ēra. **Audi**  
Abū solatorū. si mille pccā mor  
talīa cōmisisses. si xpm̄ manibus  
tuis crucifixisses. si oēs aplos et  
martyres occidisses. si n̄ haberes  
copiā sacerdot⁹. si loq̄ nō posses.  
sz cogitares tm̄ in cord. **De** p̄pici⁹  
esto mibi pccōri. toto corde doleo  
q̄ vnq̄ te offēdi. si sic morer⁹ nūq̄  
descēderet aīa tua i infer. audi do

**Cōfessio**



pheta[m] dicentē. In quacūq[ue] ho-  
ra peccator ingemuerit. oim iniq[ui]  
tatu[m] suu[m] nō recordabor ampli[us].  
**Ezechie. xviij.** Si adhuc dubitas.  
respice mariā magdalēnā. Petru[m]  
paulu[m]. latronē. dauid. longinu[m].  
qui transfixit latus dñi. **Un[de] loq[ui]t[ur]**  
egregi[us] verificato[r]. **Spem** dat la-  
tro. dauid. paulus. petr[us] atq[ue] ma-  
ria. **Perfidus** inspicit petru[m]. pre-  
doq[ue] latronē. **Arudelis** paulu[m]  
querēs frenā. **Nathēu**. zacheu[s]  
cupidus imūdu[s] carne mariam  
**Abrāhā**. dicit. **Talis** mihi crede est  
erga hoies pietas dei q[uod] nūq[ue] sper-  
nit pñiam si ei sincere z simplici-  
ter offerat. **Etia[m] si** ad summū q[uod]s pue-  
nit maloz et inde velit reueri ad  
veritatis viā suscipit libent[er] z reci-  
pit. z fa cit oia quatin[us] ad pōrē re-  
uocet statum zc.

De nouo anno. Sermo. xxviij.

**Vocatu[m] est**

nomen ei[us] iesus. **Lu. iij.**

**Audist[is] themar[um] intro-**  
ductionē. **formo** talē rōnez. **Quia**  
p[ro]p[ri]o fuit collocatū vt p[ro] ipsum sal-  
uaret gen[us] humanū. digne ē ergo  
vocatū nomen ei[us] iesus. p[ro]p[ri]a pñia.  
quia noīa dñi imponi a p[ro]phetari-  
bus rerū. iij. met[er]ba. **Vide** postil-  
lam nicolai de lyra sup[er] euāgelii.  
**Dicit** em̄ **Bern[ardus]** i soliloquio. **Sau-**  
dere i natali iesu vestri o pat[er]iar[um]  
cheq[ue] in eo completa est ois expe-  
ctatio v[est]ra. **Et** ecce sublimis ē val-  
de. z bñdicent[ur] in ipso semine v[est]ro  
ois genes. sicut olim pollicitus  
est fmo diuin[us]. **Saudere** g[er]m[in]u[m] iesu

magno. **Et Abacuc p[ro]pheta.** **Exul-**  
tabo inq[ui]t in deo iesu meo zc. **Aba-**  
rissimi p[ro]suetudo est terre vt ami-  
cus det amico enceniū. z q[uod] argēs-  
tum z aurū non est mihi eo q[uod] res-  
gnum mūdi z om̄e ornatū ei[us] cō-  
temp[er]si. p[ro]pter amorem dñi mei iesu  
xp̄i. q[uod] aut[em] habeo p[ro] grām dei hoc  
vobis do. **Un[de] spūal[iter]** volo bodie  
q[ui]ntuplicem statū enceniare p[ro] no-  
uo anno. **p[ri]mo** xgines. **secūdo** vi-  
duas. **tercio** p[ro]iugaras. **q[ui]nto** reli-  
giosos. **s[exto]** peccatores. **tria** mu-  
niscula cuiuslibet statui spūal[iter] lar-  
giendo. **S[ed] p[ri]mo** do enceniū  
virginib[us]. **seruiz** de folijs lilioz q[uod]  
orneris. **Secūdo** mysteriū musi-  
cale q[uod] gratuleris. **Terzio** dilectū  
diuinale q[uod] delecteris. **D[ecimo]** xginalē  
dec[imo] assigno tibi p[ro] encenio seu no-  
uo āno. **scitum** spūale de folijs lilio-  
rū p[re]textū. **Nā** sicut flos lilij est to-  
taliter alba et candida. sic xginal[is]  
castitas d[icitur] esse clara taz ad intra  
q[uod] ad extra. **Nā** s[ecundum] **Amb[rosiu]m**. virginis  
tas sup[er]gredit[ur] p[ro]ditionē hūane na-  
ture. p[ro] quā hoies angelis assimi-  
lant[ur]. **Maio[r]** tñ est victoria virgi-  
ni q[uod] angelo[rum]. q[uod] angeli sine car-  
ne viuūt. **xgines** in carne trīum-  
phant. **Figurā** habem[us] in **Apo.** q[uod]  
**Iohes** euāgelista voluit a dorare  
angelū s[ed] ipse renuit di. **Vide** ne-  
feceris. p[ro]seruus em̄ tu[us] sum z fra-  
trum tuoz. **Dic** etiam **Amb[rosius]**. **ait.**  
**In** carne p[re]ter carnē viuere. n[on] ter-  
rena vita est s[ed] celest[is]. **Quare** xgi-  
nes merito habebūt ferrū d[icitur] folijs  
lilioz. q[uod] p[ro]p[ter] mūdiciā. z castitatem  
lilio compant[ur]. q[uod] inf[er] ois flores ē



# De nouo Anno

mūdissima. Et nota sicut liliū bz  
ser folia. sic in vginibz dñt esse ser  
vices que sunt vere vginitas si  
gna. et cause pseruatiōis virginita  
tis. Per p̄mū folium intelligit so  
brietas. qđ foliū lacerat excessus  
cibi et potus quasi qđaz spina que  
via est ad luxuriā. **Un̄ Loth Ben.**  
**ix.** Postq̄ egressus ē de sodoma  
que p̄t immūdiā et gulā perie  
rat et ipse ebri⁹ fuerat de vino for  
nicationē cōmisit cū p̄p̄is filiabo  
quare vginēs dñt se cauere a cra  
pula et a gula cibi et pot⁹ in quo ē  
luxuriā. ad qđ hortat dñs. **Luce**  
**xxi.** Attēdite negrauent corda v̄ra  
in crapula et ebrietate. sed cibo tu⁹  
sit in pondere et in mensura. Nec  
autē sobrietas cōpetit vginibz vt  
pseruet vginitas. Per scđm foliū  
intelligit modestia sermonis siue  
loquēdi. qz vt dicit sapiēs. In mlti  
loqo nō deerit peccatū. Et ap̄lus  
Nolite seduci. Corrūpunt em̄ bo  
nos mores colloq̄a mala siue pra  
ua. **Diero.** Sic fmo vginis pru  
dens modest⁹ et rarus. qz p̄t im  
moderatiā loquēdi ipudicitia ge  
nerat n̄ tñ q̄ aīa maculat s̄ etia  
De q̄ habem⁹ figurā d̄ sorore moy  
si. q̄ cū detraxisset moȳsi p̄t ethio  
pissam facta est leprosa in signū  
vindictē q̄ de⁹ nō vult detractio  
nes fieri in vginibz. Per tertium  
foliū intelligit verecundia et fuga  
occasionis peccādi. qz qñ vginēs  
temprant. tūc nullo mō dñt p̄sen  
tirez verecū dare dñt. nec etiā dñt  
dare occasionē peccādi. **Un̄ legit**  
**ij. Reg. xlii.** q̄ **Thamar** corrupta

fuit ab **Amon** fratre suo. qz sola  
fuit cū eo in thalamo. **Etiā legit⁹**  
**in Ben.** q̄ **Joseph** temptat⁹ fuit  
ab vxore dñi sui. s̄ nō acquiescēs fu  
git zc. **Ben.** Solēt vginēs q̄ de  
vginēs s̄ sp̄ pauide et nunq̄ secu  
re eē et vt caueāt timēda etiā cura  
p̄mescere. Per q̄rtū foliū intelli  
git labor. s̄ spina lacerās ē quies  
ignauia vel ociositas q̄ est via ad  
luxuriā. **Ezech. xvi.** Nec iniquitas  
sodome sororis tue. supbia. satura  
ritas panis et vini abundantia et  
ociū. Per q̄ntū foliū intelli  
git asperitas et hūilitas vestium.  
**Un̄ legit de Iobē bap. Mar. iij.**  
q̄ habebat vestimētū de pilis ca  
meloz et zonā pelliceā circa lūbos  
suos. S̄ spina lacerās foliū istd  
est supb⁹ habitus vel mollis et via  
ad luxuriā. **Nu. xxi.** Filij isrl forni  
cati sūt cū mulieribz moabitaz q̄  
se ornauerāt in vestimētis p̄ciolis  
deauratis et margaritis. Per sextū  
foliū intelligit custodia q̄nq̄ sen  
suū vt ē visus. vt videre vana ma  
la et audire noua est velut spina la  
cerans et via ad luxuriā. vt p̄t in  
**Dyna** filia iacob q̄ egressa ē vt vi  
deret mulieres regionis illi⁹ et cor  
rupta ē a sychem filio emor. **Ben.**  
**xxiiij.** Et dñs in euāgelio. Qui vi  
derit mulierē ad cupiscēdū eam  
iā mechar⁹ ē eā in mēte sua. Item  
glosa **Prover. vi.** Virginitas cor  
poris nihil p̄dest vbi opat corrup  
tio mentis. q̄ hñt vginitatē corp̄is  
nō mentis siles s̄ sepulchris deal  
batis exteri⁹ et interi⁹ vmbis ple  
nis. Itē quis vginitas siue casti



tas ē oprim<sup>9</sup> stat<sup>9</sup>. tñ nō valet sine  
charitate. **Un̄ glo. Mat. xxy. Ca-**  
stitas sine charitate est lāpas sine  
oleo. qz sicut lāpas sine oleo nō lu-  
cet. sic castitas deo nō placet sine  
charitate. **At** hec ē cā qre fatue vir-  
gines nō recepte fuerāt ad nupti-  
as. qz nō habuerūt secū oleū cha-  
ritat<sup>9</sup>. **¶ Scdo do** vginibz cy-  
thara spūalē in q gratuler<sup>9</sup>. p quā  
intelligit meditatio passionis xpi  
**Et** cā ē. qz tu habes inimicos tuo  
statui insidiātes qz fugere potes  
cangēdo cytharam passionis xpi.  
Passio em̄ xpi assilāt cythare in  
sacra sc̄ptura fm̄ illud ps. **Exur-**  
ge gl̄ia mea. exurge psalteriū z cy-  
thara. Nā sicut in hm̄oi instro cor  
de trahunt z fm̄ lignū extendunt  
sic in ligno crucis nerui corporis xpi  
fuerūt tracci crudelit<sup>9</sup> z extēsi. **In**  
cui<sup>9</sup> cythara tu vgo dilectabil<sup>9</sup> lu-  
de z tui inimici fugient a te. **In** h<sup>9</sup>  
figurā legim<sup>9</sup>. **1. Re. xvi. z. xvii.** de  
dauid quō pcutiebat cytharā co-  
ram rege z cessauit ira reg<sup>9</sup>. **Sup**  
q dicit scholastica hystoria cū tex-  
tu. qz qñ dauid pcutiebat cytha-  
ram recessit spūs malign<sup>9</sup> a saul.  
**Nota** h est qd dicit **Bern.** Cū im-  
pulsat aliq mala rēptio siue cogi-  
tatio. recurro ad vulnera xpi. Cū  
me pmit caro. recordatōe vulnez  
dei mei resurgo. **Cū** mibi diabol<sup>9</sup>  
parat insidias fugio ad viscera mi-  
sericordie dei mei et fugiet a me.  
**In** oibz aduersitatibz meis nō in-  
ueni tā efficac remediū sicut vul-  
nera xpi in illis secur<sup>9</sup> req̄resco z i-  
trepi<sup>9</sup>. **¶** Nec ille. **Tertiū** encensū ē

q do tibi dilectū amasiūz vocatū  
ē nomē ei<sup>9</sup> iesus. z sic ille erit spō-  
sus tu<sup>9</sup>. **Un̄ dic Bern.** i. soliloqo.  
**Gaudete** inq̄t in iesu o vginēs in  
vginū scificatore. **¶** Vos oēs pa-  
radisi cole vginēs z āgeloz siles.  
**Quia** ecce quē amast<sup>9</sup>. quē opast<sup>9</sup>  
quē ardētibz desideriis expectast<sup>9</sup>  
p cui<sup>9</sup> amore spōsosz z oēs ornatū  
seclī p̄tēpsist<sup>9</sup>. sūmi reg<sup>9</sup> filiū vider<sup>9</sup>  
nūc tener<sup>9</sup>. i cast<sup>9</sup> ei<sup>9</sup> aplexionibz q  
escite. illū diligite p oibz. illū i cor-  
dibz fuare. illi fuit. **Ille** ē tā pul-  
cher q de pulchritudinē ei<sup>9</sup> sol z lu-  
na z ois creatura mirāt. **¶** Et q euz  
diligite ille diliget ab eo. **¶** **Un̄** Se-  
cūdo do vidue tria. **¶** **Pro** fertū de  
floribz viole vt orner<sup>9</sup> illo. **h ē.** hūi-  
litarē p̄cipue tuo statui cōpetētē.  
**Viola** em̄ int vernātes flores p̄-  
mo orit. sic vt dic **Greg.** origo vir-  
tutū est hūilitas. **Quāto** em̄ viola  
semē sparsit tāto capit pl<sup>9</sup> de loco  
vbi crescit z odorē mīstrat. **Sic** tu  
vidua q̄to ei hūilior es i statui vi-  
duitar<sup>9</sup> tāto maior<sup>9</sup> meriti es apd  
istū cui nomē iesus **¶** **Itē** de hūilira-  
te dic **Amb.** Custos virtutū ē hūili-  
tas. **Itē** sine hūilitate audio dice-  
re vginitas marie dō n̄ placuiss<sup>9</sup>  
**Quā** hūilitatē de<sup>9</sup> sp docuit. **Un̄**  
**Mat. xj.** Discite a me zē. **Itē** hūili-  
tas ē triplex. s. sufficiens. abundās.  
z supabūdās. quā diuisionē inuit  
glo. **Mat. iij.** Sic decet nos ad-  
implere oēs iusticiā. i. hūilitatē. **¶** **Itē** ei  
ibi. p̄fca hūilitas hz tres qd<sup>9</sup>. **¶** **Pr**  
m<sup>9</sup> ē subdere se maioriz se n̄ pferre  
eq̄li. **h ē** sufficiens qz suffic aliqū eē  
sic hūilē. z iste qd<sup>9</sup> oī iusto ē ncar<sup>9</sup>.



## De nouo anno

2  
3

**S**ecūdo gradus est se subdere eq̄li  
hic est abūdas. **Tertio** ē subijcere  
se in minori in q̄ ē ois iusticia. **I**l  
lam obedientia xps adimpleuit.  
**I**te sciendū est q̄ de hā vidua di  
cit **Ap̄ls. i. ad Thi. v.** Que vere  
vidua est z desolata speret in deū  
z instet orōibz ieiunijz. z vigilijs  
**Tal** erat **Anna** de q̄ legit in euā  
gelio q̄ q̄tidie erat in. rēplo fūiel  
deo. **Sic** z tu vidua deuote orōi  
bus isiste. solitaria loca quere. **E**t  
norandū q̄ color viole signat sta  
bilitatē seu fidelitatē. ad ondēdū  
q̄ licet sp̄sus tu? vl sp̄sa sit na  
turalit̄ mortu? vl mortua. verū/  
tū in tuo corde maneat sp̄ualit̄ vi  
uus. **U**n legi de natur? aialit̄ q̄  
turtamisso p̄pari alteri? copulā  
nō requirit. s; p̄ solitudinēz incedit  
et mēor p̄dicte societat? sp̄ gemit  
solitudinē diligit. z auiū p̄fortiūz  
fugit. ad ortos z agros ascendit  
z q̄rit cibū. sed cito obrēto itēz so  
litaria loca requirit. **N**ō sedet in ra  
mo viridi s; in arido. etiā nō solz  
bibere aquā mūdā s; aūq̄z bibit i  
mū dat aquā pede. **I**n omibz his  
momentē vidue. qz necessitate cor  
pis obrēto itēz ad loca solitaria  
recurrat ieiunādo z deo fūiendo  
in hūilitate. **A**d qd̄ monēs beat?  
**V**iero. dicit. **E**sto pu? in oclis tu  
is vt sis magn? in oclis dei. **T**ā  
ro em̄ er? apd̄ deū p̄ciosior q̄nto  
fuer? in ocul tuis despectior. **Sic**  
ergo fr̄u tuū vidua z ornat? cuius  
vt placere possis altissimo regi.

2

**S**ecūdo donū est monocordiū  
in q̄ gratuleris. qd̄ ē instrumētuz

vnū? corde. p̄ qd̄ intelligit̄ vnitas  
z simplicitas tue vite. **I**n isto in  
strumēto sp̄ualit̄ lude z delectare  
q̄uis si generat alienā melodiaz  
tū dulcem. **Sic** stat? vidua? bea  
rior ē q̄z m̄rimonial. naz generat  
fructū sexagesimū z iugal tricez  
simū. **E**t est norandū q̄ instrum  
tum monocordē ad p̄sonādū euz  
difficultate trabit̄z diu nō p̄sistit  
in musicali stabilitate. **Sic** mora  
liter tu vidua si tu anbelas mūda  
na gaudia. corpalia solacia. z rpa  
les vanitates. illa optime nequa  
q̄z p̄nt saluare tuā famā nisi cum  
magna difficultate. **Tertio** do ti  
bi p̄ nouo āno dilectū aduocatz  
quo bñ indiges i tuis causis. z vo  
catum ē nomē ei? iesus. **D**icit em̄  
**Iohes** in canonica sua. **A**duoca  
tum em̄ habem? apud p̄fz dñm  
nrm̄ iesum xpm̄. **N**ec tria scz ser  
tum de violis humilitatē et mo  
nocordiū vanitatē z aduocati apd̄  
iudicē equitatē sit tuū encenitum.  
**I**lle aduocat? debet tibi p̄esse in  
omnibz aduersitatibz z tribulatio  
nibz tuis. **P**ertio do iugatz  
etiā tria p̄ nouo āno. **P**rio do vo  
bis fertū de rosis rubeis vt illo or  
neris. **R**ubedo inf̄ colores signi  
ficat amorē que precipue requirit̄  
inf̄ iugatos. **V**oc p̄z rōne. **D**ic  
em̄ **Arist. i. etbi.** **G**ile simili ē ami  
cum. z mulier est cōsillis viro. fm̄  
dictū p̄mi artificis. **F**aciam? ei ad  
tutoriū sile sibi. **G**etiā merito de  
bet esse amor z vnitas inter eos.  
**A**ruen? rose hz stipulos acutos  
z nō pōt rāgi nudis manibz. **Sic**



amor iugal' oēm amorē alienuz  
carnalē dz renuere z reculare. Et  
sicut rosa artificiali pōt cōserua/  
ri. vt dicit **Theophrastus** in libro di/  
persaz artū q' si rosa rozi intin/  
cta fuerit in vase cooproz in loco  
humido p totū annū pōt cōserua/  
ri. Sic cuz patiētia z silencio vni/  
cōiugati tpe furoris alteri' amor  
eoz roseus stabit. Dicit em **Sap.**  
**R**isio mollis frangit iram. s' ser/  
mo durus suscitāt furozē. qz q'to  
fortius insufflat ignis tanto am/  
plius augmentat. **N**oc g' diligen/  
ter custodias fertū istud. h' ē. amo/  
rem roseuz. z tua fama sit q'si flos  
rosaz in dieb' vernis. z est p'muz  
donū. **S**ecūdo do tibi infirm' musi/  
cale. s' qnternam. et bz q'tuoz cho/  
ros cordaz. sic tu debes cōsidera/  
re q'tuoz. **P**rimo te. secūdo cōiu/  
gem. tertio liberos tuos. q'to ser/  
uos z ancillas tuas. **S**z beu ra/  
ro inueniunt tales q' statū suū p/  
pium cōsiderant qd vouerūt deo.  
nec suos pueros discūt quō ad vi/  
tam eternaz dñt venire. sed poti/  
us quō bonum t'pale possunt acqui/  
rere nec suos z ancillas inspicūt.  
Et ideo nō sunt fideles xpiani. te/  
stante aplo. j. ad **Thi. v.** Qui suo/  
rum z marie domesticoz curā nō  
habent fidē negant. **I**n ista quin/  
terna est ludendū z singla fm sta/  
tum suū sunt regēda. **T**ertio do  
vobis heredē. et vocatū ē nomen  
eius iesus. Ipsum heredē bonoz  
vestroz cōstituit dicētes cū ppha  
Dñs pō hereditas mee. **N**ic nō ē  
seruus s'z filius. q' si fili' et beres

p deum. **Q**uarto do tibi reli/  
gioso d' florib' ysopi fertū. **V**erba  
ysopi facit claraz vocē. qz purgat  
pectus. **N**ec herba puenit clerici  
z religiosi q' habent vba dei p'di/  
care z diuinū officiū decātare. **E**t  
alta g' vocem tuā z annūcia p'plo  
tuo scelera eoz. **I**sa. lviij. **E**t can/  
tate dñō qz bñfecit vobis. p'bēdas  
largas bñficia pcedēdo. **S**ecūdo  
do tibi infirm' musicale lucinam.  
**N**ā lucina ē infirm' magnū respec/  
ctu alioz infirmoz. sic tua vita de/  
bet esse in exemplū oīm statuz et  
in seclariū hominib' bonā z san/  
ctam vitā causare. **S**i ludis istuz  
tenozē fundat' rectū sanctitudi/  
nē exemplariē pcedabūt. **T**er/  
tio do tibi p dilecto patrē p'sola/  
tionis. **D**e quo dr. ij. **1**oz. yj. **I**m/  
mūdū ne tetiger. et ego recipiam  
vos. eroq' vob in patrē. z vos cri/  
tis mibi in filios. **A**store g' imita/  
tores dei sic filij charissimi. z am/  
bulate in dilectione sicut z xpus  
dilexit vos. **S**equit'. **U**t filij lucis  
ambulate **Ephe. v.** **Q**uinto do vob  
peccatozib' fertuz de ruta que est  
amarissima herba. p quā intelli/  
gitur pcti cognitio z detestatio. **N**ā  
ruta crude comesta acuit visum.  
vt dicit mgf de p'prietatib' rerum  
**S**ic tu pctōz cognosce miserabi/  
lem statū tuū. z sic ex illo puenies  
detestatio pctōz. cū amaritudine  
**I**sa. xxxvij. **R**ecogitabo tibi oēs  
annos meos in amaritudine aie  
mee. **N**ā fm mgf de p'prietatib'  
rez. **R**uta iuxta ficū fecūdiōz erit  
atq' crescit. **S**ic pctōz iuxta ficū



# De dedicatione templi

**2** misericordie et benignitatis dei in  
spūali vita qualescit. **S**ecūdo do  
tibi instrū musicale. s. fiellaz. que  
tres cordas hz. p. quas intelligūt  
tres pres pnie. s. p. tritio. p. fessio et  
satisfactio. **A**pplica **D**e tres pres  
pnie dulcificant oīa alia instrū. i.  
**3** stat<sup>o</sup> et aperit aures dei. **T**ertio  
do tibi p. nouo anno parū puer  
et vocatū est nomen ei<sup>9</sup> iesus. id ē  
saluator. q. se saluat ab oīb. pecca  
tis tuis. **N**ō em̄ offero tibi regem  
pomposū in cui<sup>9</sup> p. sencia pauper  
nō audet apparere. nō senē quem  
times. nō iudicē quē metuas. **S**z  
parūlū benignū iesū. i. saluato  
rem q. tibi. p. puo obsequio. i. affe  
ctione cordiali deuoto tibi dabit  
castrū sui patr<sup>9</sup> eterni. **U**n̄ **A**ug<sup>9</sup>.  
dicit in p. sone hui<sup>9</sup> parūli. **L**um  
esses inimic<sup>9</sup> patri meo recōcilia  
ui te p. me. **Q**n̄ inter siluas et mon  
tes errabas quesui te. laborās su  
daui. caput meū spinis apposui.  
man<sup>9</sup> meas clauis adieci. latus  
meū lācea aperui. tot vt dicam in  
iurijs et asperitatib. lacerat<sup>9</sup>. san  
guinē meū fudi. et aīam meam po  
sui. vt plungerē te mibi. et tu p. pec  
catū diuideris a me. **R**euertere dile  
cte mi. accipe me puerū parūm.  
pone me vt signaculū sup. cor tuū  
et dabo tibi coronā vite. **H**anc co  
ronam tu amātissime puer do tibi  
bi. p. nouo anno cū toro isto pplo  
supradicto rē.

De dedicatione templi.

Sermo. xxi.

**Emplum**  
hoc sanctū ingredien

tes rex pie exaudi dñe. Ita scribit  
iij. Regū. viij. **E**t illa vba sumpta  
sunt ex orōne salomonis quā fe  
cit in templo in hierl̄m postq. edi  
ficauerat illud et intravit in templū  
et dixit. **D**ñe deus si quis cogno  
uerit plagā cordis sui et expande  
rit man<sup>9</sup> suas in domo hac tu ex  
audies in celesti loco habitatiōis  
gl̄ie tue. **I**deo nō immerito dicit.  
**T**emplū hoc sanctū ingredietes  
rex pie rē. **N**ota q. dñs nō  
ster iesus xps habet q. tuor. rēpla  
in q. b. ipse essentialit. manet. **P**ri  
mū ē quelibet ecclia. **S**ecundū  
est cor cuiuslibet boni hoīs. **T**er  
tiū est vter<sup>9</sup> marie et ginis. **Q**uar  
tum est regnū celoz. **P**rimū est  
quelibet ecclia que edificat et con  
secrat ad laudē et ad gl̄iam dei vt  
in ea dñm rogem<sup>9</sup> p. peccat<sup>9</sup> et tri  
bulatiōib. nris. **Q**d bñ figuratū  
est in veteri lege q. quicūq. aliqua  
tribulatio oriebat. tūc moyses et  
aaron currebāt in templū et cū de  
uota orōne clamauerūt ad dñm  
et liberati fueūt. **E**t hoc fecerūt no  
bis in exemplū cū in aliq. tribula  
tione sum<sup>9</sup> debem<sup>9</sup> currere i. tem  
plum dei. q. deuota orō multū  
placet deo in ecclia. **E**t b. pp. tres  
cās. **P**ri<sup>9</sup> pp. incitū crucifiri. q.  
tūc statim maior incitat deuotio  
q. alibi. **U**n̄ dñs dixit p. regem sa  
lomonē. q. **P**ara<sup>9</sup>. viij. **E**legi et san  
ctificauit mibi locū istū vt nomen  
meū sit ibi vsq. in sempiternū s. s.  
inuocandū et laudandū. **U**n̄ dñs  
dixit. **D**om<sup>9</sup> mea domus orōnis  
vocabit<sup>9</sup> rē. **S**ecūdo bonū ē orare  
in ecclia pp. magnā et curē vboz.



qz epalis bñdictio q̄ facta ē in ec-  
clesia p̄fert oranci salutē z oīo cō-  
fert z meret magnā grām z maio-  
rem quā perit. **Un̄** dicit **Gregori⁹**  
**Quicqd̄** hō iuste ac recte perit qd̄  
nō est p̄tra salutē aīe sue. de b̄ d̄z si  
dem verā b̄fe qd̄ a dño exaudir̄  
**Un̄** dicit dñs. **In** ea omis q̄ petit  
accipit z q̄ querit iueniet. **Tertio**  
bonū est in ecclesia orare p̄p̄ p̄sen-  
tiam angeloz z oīm sanctoruz. qz  
tūc oēs assit̄ qñ sacerdos cōfi-  
cit corp⁹ c̄bisti. **Ibi** bonū ē boiem  
deū adorare. qz ibi de⁹ corp⁹ alr̄ assi-  
sit. **Ibi** sunt angeli q̄ ofonē tuaz  
si deuota fuerit offerūt coraz deo  
**Ibi** sunt sci quoz bonore ecclesia  
p̄secrat q̄ orates adiunāt excitāt  
deuotionē corz vt fideles facilius  
impetrēt quicqd̄ petūt. **Jo** bonuz  
est in ecclesia orare. **B̄** **Secūm**  
templū in q̄ xp̄us essentialr̄ inha-  
bitat ē cor cuiuslibet boni hominis  
**Un̄** dicit paulus. **Templū** dei san-  
ctum ē qd̄ estis vos. s. si sic mūdi  
in cordibz v̄ris. **Un̄** **Mar. v.** dicit  
**Si** mūdo corde qm̄ ipsi deū vide-  
būt. **Jo** si vis esse templū dei tunc  
optet mūdare te cor cū tribz scho-  
bis vt nulla sordes vicioz rema-  
neat in corde tuo. **P̄**io cū pura  
p̄fessione vicz q̄ sit p̄ lachrymaruz  
effusione. **Un̄** dicit **Aug⁹**. **Acro-**  
**res** dolores demonibz in inferno  
nō sunt q̄ cū p̄cā p̄fitendo deplā-  
gim⁹ qz lachryme q̄ p̄cedūt de cō-  
trito corde plus lauant aīam q̄  
oēs aque tot⁹ mūdi. **Jo** pura cō-  
fessio est medicina aīe. **Sicut** em̄  
medicina v̄ruosa expellit infirmi-  
tatem a corpe. sic cōfessio expellit

oēs ifirmitates aīe. vñ dē **Aug⁹**.  
**Cōfessio** cū p̄tritione ē sōns q̄ la-  
uat oēs vicioz sordes aīe. **In** hoc  
fonte fuit lor⁹ latro cui dñs dixit  
**Hodie** mecū eris in paradiso. **In** b̄  
fonte fuit lor⁹ ille publican⁹ cui  
dñs dixit. **Descēdit** b̄ iustificatus  
in domū suā. **In** b̄ fonte fuit etiā  
lora **Maria** magdalena cui dñs  
dimisit oīa p̄cā. **Jo** qñ aīa tua b̄  
fonte lora fuerit. tūc dñs ī corde  
tuo vult habitare zc. **Secundo** de-  
bes cor tuū mūdare cū bñlt̄ de-  
uotione. **Un̄** legīt hodie in euan-  
gelio de **Zacheo** q̄ querebat dñm  
videre cū magna deuorē z bñli-  
tate z nō poterat p̄ turba qz sta-  
tura pusill⁹ erat z p̄currēs ascen-  
dit in arbores zc. Et tō ibi meruit  
audire a dño. **Zachee** festinās de-  
scende. q. d. deuotionez tuā vidi z  
audiui qd̄ me iuicasti z videre me  
desiderasti. q̄ oz me in domo tua  
manere. **Jo** fac vt zache⁹ z sis bñi-  
lis ī tua ofone zc. **Tertio** si vis eē  
tēplū dei debes mūdare cor tuū  
cū v̄a p̄tritoē. vñ dīc **Ezech.** **Qua-**  
cūqz hora p̄cōr l̄gemuerit oīa pec-  
cata sua n̄ recordabunt̄ corā dño  
deo tuo **Jo** hēas p̄tritoz vt dauid  
vt maria magd. vt latro. vt sic de  
alijs. **Terziū** tēplū ē vterus  
marie v̄gis ī q̄ suscepit suā hūani-  
tatē p̄ nob̄ p̄cōribz. z māsīt in hac  
domo. ix. mēsbz. sic ipsa brā v̄go  
dixit. **Qui** creauit me requirit ī ra-  
bernaculo meo zc. **Nora** q̄ rex ce-  
lest̄ requirit ī vtero brē marie vir-  
ginis. ix. mēsbz p̄p̄ tres cās. **P̄**io  
p̄p̄ dulce odore q̄ fuit ī cord̄ ipsi⁹  
vñ **Bern.** **Quid** dicā d̄ te scīssima

**Offitio**

2

3

3

1



## De dedicatione templi

**E**go maria pulcherrima mulier.  
**S**i solē te dixerim splendor es. si  
lunā candidior es. si synamomuz  
et balsamū tūc tu oēs spēs aroma  
ticas precellis nobilissimo odore  
tuo. vñ dicit **Sap.** Multe filie cō  
gregauerūt diuitias. tu supgressa  
es vniuersas. i. q. odore tuo nobi  
lissimo oēs virtutes virginū et her  
barū vires pcelliorē. **S**ecūdo p  
eius virtuosam vbertatē quā hūit.  
**Uñ dicit Salomon** in psona ma  
rie. **E**go q̄si vitē fructificauī suau  
itatē odoris. et flores mei fructus ho  
noris et honestatē. q. d. Quis vnq̄  
nobiliorē fructū sub celo vidit q̄  
fructus mei corporis et c. **T**ercio p  
eius magnā pulchritudinē. **Uñ di**  
**cir Salomon.** Pulchra vt luna  
electa vt sol. **I**te **T**ota pulchra es  
amica mea et macula nō est in te.  
**I**deo brā ego maria tate pulchritu  
dinis erat q̄ sub celo pulchrior  
nō est nec erat. **I**stā tñ grāz a dño  
habuit vt nullus eā in malū aspi  
cere potuit. sed q̄cūq̄ eā inspicie  
ret de ei⁹ pulchritudine deuorio  
nez arripiebat. **E**t iō p̄p̄ has tres  
causas requirit dñs in vtero eius.  
**D**ñs **Q**uartū templū est regnū ce  
lorū i q̄b ipse cū omnib⁹ scis suis  
habitat. ibi est gaudium sine fine.  
**Uñ Aug⁹ dicit.** Quia ibi est gau  
dium inensurū et indicibile et gran  
de q̄ mille āni ibi vident ac si eēt  
vna dies. **Uñ Paulus dicit.** Ad  
ocul⁹ n̄ vidit nec aur⁹ audiuit nec  
in cor hoīs ascēdit que pparauit  
de⁹ diligentib⁹ se. **I**bi tūc erit so  
cietas delectabilis vicē cū angel⁹

dei. **Uñ dicit Bern.** Angelorū et  
hoīm vnū erit gaudium. **N**oc gau  
dium requirit sex gradus nec ē alia  
via salutis illi q̄ vult venire ad ce  
lorū regnū. **P**rim⁹ gradus est do  
lor in p̄ritione. **Uñ Hiero. dicit.**  
**S**i quer⁹ quātus debeat esse do  
lor. rñdeo. q̄to maior tāto melior.  
**S**i quer⁹ q̄dū dōz durare. de hoc  
dicit **Aug.** Ubi dolor finit ibi de  
ficit p̄nitia. **Uñ dicit Cyprian⁹** Qui  
veracit⁹ penitet laborē p̄nitie nō ab  
horret. **S**ecūdus gradus ē humi  
litas in p̄uersatiōe. **Uñ dicit Hiero.**  
**N**ec est v̄a et p̄fecta humilitas  
vt nos semp reputem⁹ imperfectos.  
**Uñ dñs dicit** discipulis suis cu  
oia hñ fecerit que ego p̄cipio vob⁹  
bis et que p̄cepta sunt vob⁹ adhuc  
dicere debet⁹ q̄ serui inutiles fue  
ritis. **Uñ dicit Grego.** Quāto ma  
ior es in bonis opib⁹ tāto mag⁹  
humilia te in oib⁹. **T**ertius gradus  
est patientia in tribulatione. **Uñ**  
**dicit in actib⁹ ap̄lor.** Oportet nos  
p̄ multas tribulationes intrare i re  
gnū celoz. **Uñ dicit Mar. y.** Bñ  
qui p̄secutionē patiunt⁹ p̄ iustifi  
ciam. **Q**uart⁹ gradus ē misericor  
dia in cōpassione. **Uñ dicit Mar. y.**  
**B**eatī misericordes qm̄ ipsi mis  
ericordiā p̄sequēt. **Uñ dicit in decre  
tis.** Afflictis nō debet addi affli  
ctio. sed miserationis compassio.  
**A**udi qd dicit **Jacob⁹ ap̄lus.** Iu  
diciū sine misericordia fiet illi q̄  
nō facit misericordiā. **Q**uin⁹ gra  
dus est feruor in dilectiōe dei. **Uñ**  
**dicit Dent. xj.** Diliges dñm deum  
tuū. vt bene sit tibi et abundet in



omnibz bonis. **Sextus** gradus est  
pseuerantia i finali pclusionione. **Un**  
dicit **Matth. x.** Qui pseuerauerit  
vsqz in fine hic salu<sup>s</sup> erit. **Jo** dicit  
saluator illud **Lu. viij.** Vos estis  
q mecu pmasistis in tentationibz  
meis. z ego dispono vobis sic dis/  
posui mihi p<sup>r</sup> me<sup>o</sup> regnu vt eda/  
tis z bibatis i regno celoz. **Ad** no/  
bis omnibz pcedat iesus christus  
marie fili<sup>us</sup> Amen.

**De animabz. Sermo. xxx.**

**Memento**

mei dum bn tibi erit.

**Ita** scribit **Gen. xl. c.**

**Verbū** positū dixit **Ioseph** exis  
in carcere pharaonis reg<sup>i</sup>. **Et** pnt  
esse verba animaz in purgatorio  
existentiu. q. d. **O** pater z m<sup>r</sup> soroz  
et frat<sup>r</sup> q adhuc estis in mundo et  
opa misericordie exercere valetis  
memetore n<sup>r</sup>i et subuenite nobis  
cū bonis operibz vestris vt libere  
mur de isto carcere. **Ligne** purga/  
torij. **Nota** q aie discedētes  
de hac vita qdruplicem viā ibūt.

**Prime** ibūt in tenebras. sicut pu  
er nō baptizati. **Secūde** ibūt in  
purgatorio. vt aie contrite z con/  
fesse. z tñ nō satisfecerunt. **Tertie**  
ibunt in infernū. sicut aie dānate.

**Quarte** ibunt in celū. sicut aie be  
ate z vnaqueqz bz suū clamorem.  
**Primo** autē pueri nō baptizati q  
ibunt in tenebras qd clamāt. ve/  
re clamāt illud qd scribit **Tren.**  
**v. ca.** **Ue** nō obis qz cecidit corona  
capit<sup>i</sup> nostri. **Corona** capit<sup>i</sup> est vi/  
sio diuina quā de cetero nunqvi

debunt. **Ideo** bn pnt dicere illud  
**Tren. v.** **Pupilli** facti sum<sup>s</sup> absqz  
patre. **Et** p<sup>r</sup> est xp<sup>us</sup> q eis nunqz  
miserabit. quia si oēs lachrymas  
sanguineas effunderem<sup>s</sup> vnū tm  
eripe nō possem<sup>s</sup>. **Secūdo** aie in  
purgatorio sic clamāt **Miseremi**  
**ni** mei miseremini mei saltez vos  
amici mei qz man<sup>s</sup> dñi tetigit me  
**Ite** clamant. **O** pater et m<sup>r</sup> qui pos/  
testis leuare oculos in celū et ex/  
tendere man<sup>s</sup> ad paupes memetore  
nostri. **Et** sūt in triplici tribu/  
latione. **Primo** sūt in ore leonis.

**Un** **David** dicit. **De** ore leonis ly/  
bera me dñe. **Trem** secūdo sunt in  
magno igne positi. **Un** **Aug<sup>o</sup>.** dīc

**Ignis** purgatorij licet nō sit eter/  
nus. tñ grauis est. qz excedit oēm  
penaz hui<sup>s</sup> mūdi. **Tercio** sunt in  
tenebris. **Unde** dixit angelus ad  
**Abobā.** **In** primo ē vt a deo cu/  
reris. **Qui** rñdit. **Quale** mihi gau/  
dium q in tenebris sedeq. et lumē  
celi nō video. **Ideo** ecclia scā orat

p istis q sunt in purgatorio z dīc  
**Lux** ppetua luceat scis tuis dñe.

**Tercio** aie i inferno existētes cla/  
mant illd **Apoc. iij.** **Ue** ve ve. **Pr**  
**mo** dicūt ve. qz etnis supplicijs  
deputati sum<sup>s</sup>. **Secūdo** ve. quia

a psortio beate **Marie** vginis et  
omniū sanctorz eiecti sum<sup>s</sup>. **Ter**  
**tio** dicūt ve. qz iocundissima facie  
iesu xpi separati sumus zc. **Quarto**

aie brē in celo clamāt illud qd dī/  
xit **David.** **Via** nostra sicut passer  
erepta est de laqueo venātuz. **Et**

illis dabunt<sup>r</sup> etia dona **Primo** qz  
de cetero nūqz dolebūt. **Secūdo** qz



# De resurrectione domini

a p[ar]tortio beate Marie v[ir]ginis et  
oim sanctor[um] n[un]q[ue] eijci[er]t. **Tercio**  
q[ui]a a facie iesu xpi n[un]q[ue] sepabunt[ur].  
Regemus d[omi]n[u]m iesum xpm zc.

De resurrectione domini.

Sermo. xxxj.

**H**ec ē dies  
quā fecit d[omi]n[u]s exult[are]  
m[ur] z letemur i ea. ps.

cxvj. Notate charissimi. dicit em  
Aug[ustinus]. in f[est]one d[omi]ni festo hodierno  
Dilectissimi resurrectio christi de  
funct[us] est vita. peccatorib[us] venia.  
sanctis gl[ori]a. **Hec** est dies quā fe-  
cit d[omi]n[u]s in qua resurrexit z m[er]ites  
singulor[um] gaudio z exultatione p[re]-  
fudit. **Hoc** cognoscēs psalmista  
sp[irit]u sancto. ideo horat omnes fi-  
deles ad gaudiū cū dicit. **Hec** est  
dies quā fecit d[omi]n[u]s exultem[us] et le-  
temur in ea zc. **¶** **¶** Est notādū  
q[uo]d hodie merito debem[us] gaudere  
de resurrectione d[omi]ni nostri iesu xpi  
q[ui] ipse fecit quattuor valde glo-  
riosa. **Primo** veracit[er] resurgendo  
**Secūdo** infernū pontēter destru-  
endo. **Tercio** in limbo p[re]s dul-  
citer solādo. **Quarto** ipsos letā-  
ter in celū p[ro]ducendo. que bñ sunt  
gl[ori]osa. **Vico p[ri]mo** q[uo]d p[ri]mū glorio-  
sum factū q[uo]d xpus hodie fecit. est  
q[uo]d veraciter resurrexit. q[ui]re meri-  
to debem[us] gaudere. vñ d[icitur] Lu. vl.  
**Surrexit** d[omi]n[u]s vere zc. **A**irca q[uo]d  
notandū q[uo]d quattuor sunt que p[re]-  
bant resurrectionē d[omi]ni. **Primum**  
est ioseph inclusi p[er] xpm liberatio.  
**Secūdu** est custodiū sepulchri re-  
stificatio. **Terciu** est sudariū inue-

tio. **Quartu** est mortuor[um] resurre-  
ctio ac eorū q[ui] p[ro]p[ter] inferos egre  
recitatio. **P[ri]mū** p[ro]bat resurrecti-  
onē xpi ioseph inclusi liberatio.  
**A**git em in euāgelio Nicodem[us]  
q[ui] postq[uam] iudei crucifixissent iesu  
erat q[ui]dam vir bon[us] z iustus n[on]ie  
Ioseph de arimat[hi]a civitate iu-  
da q[ui] erat expectās regnū dei z nō  
fuit p[re]sentiens volup[er]atib[us] accu-  
sationib[us] iudeor[um] p[ro]tra xpm. **Ni-**  
cogauit pilatū et petijt corp[us] iesu  
z depones eū de cruce inuoluit eū  
in syndonē mūdā. z posuit eū in  
monumentū suū nouū in q[uo] null[us]  
positus fuerat. p[ro]pter q[uo]d iudei eū  
oderāt z oēs q[ui] cū ip[s]is p[ro]tra iesu  
nō p[re]senserūt. **Uñ** iudei querebāt  
eos. omnib[us] autē se occultātib[us] **Ni-**  
codem[us] ostēdit se illis. q[ui] p[ri]nceps  
iudeor[um] erat. **A**ui dixerunt iudei.  
**Quō** audes intrare synagogā cū  
p[re]sentiens eras xpo. ps ill[ud] sit te  
cum in futuro. **R[es]p[ondit]** Nicodem[us]  
**A**men amen amen. **S**il[icet] Ioseph  
ostēdens se dixit. **Quare** cōtristari  
estis aduersum me. q[ui]a petijt corp[us]  
iesu. **E**cce in monumento meo pos-  
sui eū z inuolui syndonē. z appo-  
sui lapidē ad ostiū spelunce. **N**a  
le egistis p[ro]tra eū. **Q**uo audito ap[osto]-  
l[us] p[re]benderūt eū z iusserūt eū custo-  
diri vsq[ue] ad vñū diez sabbator[um]. et  
dixerūt ei. **A**gnosce q[ui]a hac hora n[on]  
cōpetit aliqd agere aduersum te.  
q[ui]a sabbatū ē. s[ed] scias q[uo]d dabim[us] car-  
nes tuas volatilib[us] celi z bestiis t[er]re  
et sic clauserūt eū in cubili vbi nō  
erat fenestra z signauerūt hosti[us]  
cubilis sup[er] clauē z abierunt. **A**ui



in ipsa hora resurrectionis xpus apparuit et cum de carcere eduxit et in domū suam ire pcepit. Et sic per p̄mū. **S**ecundo pbat resurrectionē christi custodiū sepulchri testificatio. Un̄ legim⁹ sequē q̄ milites q̄ custodiebāt sepulchz intrantes synagogā dixerūt. **N**obis em̄ custodiētibz monumētū iesu facta est terremotio. et vidim⁹ angelū dei quō revoluit lapidem monumēti et sedit sup eum. et aspectus eius erat sicut fulgur. et vestimenta ei⁹ candida sicut nix et p̄ timore ei⁹ facti sum⁹ sicut mortui. et audiui⁹ angelū dicentem ad mulieres que venerunt ad sepulchru. **N**olite timere qz scio q̄ illuz crucifixuz querit⁹. Surrexit sicut p̄dixit. Venite et videte locum ubi positus erat. sed cito eūtes dicite discipulis eius. qz surrexit a mortuis et p̄cedet vos in galileā ibi eū videbit⁹. **Q**uo audito dixit iudei. **Q**ue sūt mulieres ille q̄b locut⁹ est angelus. et quare nō tenuist⁹ eas. **R**ēderunt. **M**ulieres nescim⁹ q̄ fuerint et quō potuissē⁹ eas apprehendere cū facti fuimus vt mortui p̄ timore. **D**ixerūt iudei. **V**ivit dñs quia nō credim⁹ vobis. **R**esponderūt milites et dixerunt iudeis. **T**anta miracula deū facientem vidistis et audistis et ei nō credidistis quō nobis credituri est⁹. **S**i dixistis. vivit dñs. et vere do/min⁹ vivit quē crucifixistis. **N**os audiui⁹ q̄ Ioseph q̄ sepeliuit corpus iesu inclusistis in cubiculum et signast⁹ ostiū et postea aper-

uistis et nō inuenistis. **D**ate igit⁹ nobis ioseph quē inclusist⁹ et nos dabim⁹ vobis iesum quē custodiimus. **R**ēderūt iudei. **N**os dabim⁹ Ioseph. date vos Iesum. **I**oseph em̄ est in civitate sua arimathia. **T**ūc dixerūt milites. **S**i ioseph est in arimathia. et iesus est in galilea sicut audiui⁹ de angelo dicente mulieribz. **N**ec audietes iudei timuerūt dicētes. **N**e qñ audient iste smones. alio oēs credēt in iesum. **E**t p̄siliū interūt. et dederūt eis magnā pecuniā dicētes. **D**icite. nobis dormientibz venerūt discipuli iesu nocte. et furati sūt corpus iesu. **E**t si hoc pceperit p̄silius nos respōdebim⁹ p vobis. **M**ilites tō accipiētes pecunias dixerūt sicut iudei eos informauerūt. et diffamar⁹ est s̄mo cor. **R**esponde vt habet in secūdo s̄mone q̄ si in fine. **N**ic sufficit si placet. **P**ost hoc qdā sacerdos noie sines et abda pceptor et leuita nomine aggeus. isti tres venerūt in galilea in hierl'm. et dixerūt p̄ncipibz sacerdotū et omnibz in synagoga. **V**idim⁹ iesū quē crucifixist⁹ sedentē in medio disciploz suoz in mōte oliueti et dicentē eis. **E**ntes in mūdiz vniuersum p̄dicare oibz gentibz. et baptizare eos in nomine p̄ris et filij et spūs sancti. **Q**ui crediderit et baptizat⁹ fuerit salu⁹ erit zc. **E**t cū h̄ dixisset vidim⁹ eū ascendentē in celū. **N**ec audietes p̄ncipes et seniores dixerūt istis tribus viris. **D**ate gl̄iam deo si sunt vera q̄ audist⁹ et vidist⁹. **R**ēderūt.



## De resurrectione domini

Vixit dñs deº patrū nrºz. deus abrahā. deº isaac. z deº iacob. audi- uimº et vidimº que diximº. z si ta- cemus peccatū habemº. Quo au- dito statim dederūt eis magnam pecuniā vt talia nulli vnqz dice- rent. z miserūt euz eis tres viros vt deducerēt de regionibz suis. et nullo mō starēt i bierlm. Postea pgregati sunt oēs z fecerūt lamē- tationē int se dicētes. Ad est h si- gnū in isrl. Tūc annas z cayphas p solātes eos dixerūt. Nunqđ mi- litibz custodientibz iesum debemº credere. qđ dixerunt nobis quō an- gelus reuoluit lapidē zc. forte h discipuli eiº dixerūt eis. z ideo de- derunt eis pecuniā vt hec dicerēt z tollerēt corpº illud. Hoc scito te qz nō est credendū alienigenis vl lum xbu. qz a nobis acceperūt pe- cuniā. z sicut docuimº eos dicere sic omnibz dixerūt. et sic nec nob tenuerūt fidem nec discipul iesu. Tūc exurgēs Nicodemº ait. Res- cte loqmini filiū isrl. vos em̃ audi- uistis oia que locuti sunt illi tres viri iurātes in lege dñi. qz audiui- mus iesum loquentē cū discipul suis in mōte oliuēti z vidimº euz ascēdentē in celuz. tertio tñ docet nos sc̃ptura qđ Helyas ppha as- sumptº est z interrogatº Helyseus a filiis pphetaz. Ubi est pater nr̃ helyas. dixit eis. Assumptº est. Et dixerūt filiū pphetaz ad euz. Forte spūs rapuit eū. z posuit illum in monteibz isrl. Sz eligamº nobiscū viros z circueamus montes isrl. forte inueniemº eū. Et de pcati sūt

belyseum qđ ambulauit cū illis tri- bus diebz. z nō inuenerūt euz. Et nūc audite filiū isrl. **M**icramº vi- ros querētes in mōtibz isrl ne for- te spūs rapuit iesum. z forte inue- niemº eū z agamº pniām. Et pla- cuit omni ppho z filioz Nicodem. Et miserūt viros querētes et nō inuenerūt iesum. Et reuersi sunt dicētes. Nō inuenimº iesum sz in- uenimº Ioseph in ciuitate sua ari- marthia. Nec audicētes pncipes sa- cerdotū et oēs ppli gauisi sūt z glo- rificauerūt deū isrl. qz inueniº est Ioseph quē incluserunt in cubi- culo zc. **T**ertio pbat resurre- ctionem xpi sudarij inuēcio. Tūc legit psequēt qđ postqz audiuerūt inuēcionē Ioseph fecerūt magnā cōgregationē dicētes. Quo or die possumº adducere ad nos ioseph et loqui cū eo. Et collētes charaz scripserūt ad ioseph. Pax tecuz z oibz qđ tecū sūt. Scimº qz peccauimº i deū z i te. dignare gvenire ad p̃res tuos z ad filios tuos. qz admi- rati sumº oēs de tua assumptione. scimus qđ malignū p̃siliū cogita- uimº aduersuz te z dñs liberauit te. Pax tibi dñe Ioseph honora- bilis ab oī plebe. Et sic elegerunt septē viros amicos ioseph. et dix- erunt ad eos. Dū pueneritis ad Ioseph salutare eū pacifice et dare ei eplam. Qui cū legisset dixit. Bñ dictus dñs qđ liberauit vt nō effū- derent sanguinē meū. et osculaº est viros Ioseph z suscepit eos in domū suā. Alia aut die ascēdēs alinū venit euz illis in bierlm. Et



cum audissent oēs iudei occurrerunt ei obuiā clamātes et dicētes **Pax** introitui tuo pater **Ioseph**. **Et** respondēs **Ioseph** dixit. **Pax** dñi pplo. et osculati sunt eū omēs. **Et** **Nicodem⁹** suscepit eū in domū suā faciēs magnā susceptiōis. **Alia** autē die **Annas** **Cayphas** et **Nicodem⁹** dixerūt ad **Ioseph**. **Da** p̄fessiōē deo isrl et manifesta nob oīa q̄ interrogatus fueris. qz cōtristati sumus eo q̄ sepelisti corpus iesu. et inclusimus te in cubiculo et nō inueniemus te. et āmirati sē nimis. et pavor nos inuasit vsqz dū suscepim⁹ te p̄sentē. **Et** nūc coram deo manifesta nob qd de te factū sit. **Rēdens** **Ioseph** dixit. **Qm̄** me ielusisti in die pascepe ad vesper. dū staret in orōe in die sabbari media nocte suspens⁹ est domus a q̄tuor angel. et vidi **Ihm̄** sicut fulgur luc⁹ et p̄rimore cecidi in terrā et ipe tenēs manū meam eleuauit me et dixit. **Noli** timere **Ioseph** s; respice in me qz ego suz. **Et** resperi et dixi raboni. **Helya**. Dixit mihi. nō sum helyas s; sum **Iesus** cui⁹ corpus sepelisti. **Et** dixi ad eū. **Qm̄** de mihi monumētuz vbi posui tē. et tenēs manū meaz et duxit me in locū vbi posui eū et ostēdit mihi syndonē et fascile in q̄ corp⁹ eius inuolui. tūc cognoui qz **Iesus** est. et adorauī eū et dixi. **Bēdictus** q̄ venit in noīe dñi. **Et** tenēs manū meā duxit me in ariarthā in domū meā et dixit mihi. **Pax** tibi nō eras domū tuaz vsqz ad q̄dragesimā diez ego em

abulabo ad discipulos meos. **Et** qz hec oīa audissent p̄ncipes sacerdotū et ceteri oēs stupefacti sē et velut mortui ceciderūt in facies suas. et exclamauerūt ad se dicētes. **Qd** signū est h̄ qd factū est in israhel. **Tūc** **ānas** et **cayphas** dixerunt eis. **Alex** n̄ra continet qz in ore duoz vel triū testiū stabit oē vbum. scz qd dicim⁹. **Nam** enoch placuit deo et trāslat⁹ est. et sepultura moyse nō inuenit. nec moyses helie p̄bete inuenit. **Ihs** autē traditus est pilato. flagellat⁹. p̄spuitus. spinis coronat⁹. lācea p̄fortatus. crucifixus. mortu⁹ in ligno. et sepult⁹. **Et** ecce custodes sepulchri dicūt eū resurrexisse. tres viri p̄testati sē se vidisse eū ī mōte oliueti cū discipulis suis et ascendisse in celū. **Et** iste venerabilis ioseph dicit eū etiā vidisse necnō syndonē et fascile in q̄ inuoluit eū silr vidisse et. **Et** sic p̄ p̄mū. **R.** **Quar**to p̄bat resurrectionē xpi mortuorum resurrectio ac eo qz xps apd inferos egit narratio. **Qm̄** legitur p̄sequētē qz p̄ p̄dicta exurgēs ioseph dixit ad **Annā** et **cayphā**. **Sū** āmiramini vere. qz audistis qm̄ vius est ihs et in celū ascēdisse. vere plus admirandū est qz nō solum resurrexit a mortuis s; et mltos alios d̄ monumēto suscitauit viuos et a multis vīsi sunt in hierlm. **Et** nūc audite me. qz audistis beatū symeonē sacerdotē magnū quē nos oēs nouim⁹ q̄ suscepit iesuz ī manib⁹ suis in tēplo. et ipe symeō habuit duos filios frēs. et nos oēs

**R.**



## De resurrectione domini

i sepultura eoz suim<sup>9</sup>. abulate g<sup>o</sup>  
z videte monumta eoz ap<sup>o</sup> sunt  
z resurrexer<sup>o</sup>. z sc<sup>o</sup> i ciuitate arima  
thia viuētes. In ofonib<sup>9</sup> qdē sē z  
cū nemi loquūt. s<sup>z</sup> sic sūt mortui  
silētes. Venite g<sup>o</sup> abulem<sup>9</sup> ad eos  
cū oī bonore z moderatiōe z pdu  
cam<sup>9</sup> ad nos z p<sup>o</sup>uērem<sup>9</sup> eos forte  
loquūt nob de resurrectione eozū  
mysterio. **H**ec audiētes oēs gaudi  
si sūt cūtes ānas caphas nicode  
m<sup>9</sup>. gamaliel z ioseph<sup>9</sup> nō iuenēr<sup>o</sup>  
eos i sepulchris eoz. s<sup>z</sup> abulātes  
i ciuitate arimatthias iuenēr<sup>o</sup> eos  
ibi in orōe fletis genib<sup>9</sup>. **E**t oscu  
lātes eos cū oī veneratiōe z timo  
re dei pduxerūt eos in hierlm ad  
synagogā. z clausis ianuis rollen  
tes legē dñi posuerūt in manib<sup>9</sup>  
eoz p<sup>o</sup>uērat<sup>o</sup> eos p deū isrl<sup>9</sup> q p le  
gem z pphetas locut<sup>9</sup> est p<sup>o</sup>ribus  
nostris si ipse est **I**esus<sup>9</sup> q suscita  
uit vos a mortuis dicite nobis.  
**N**ūc p<sup>o</sup>uēratōez audiētes **K**ari  
nus z **L**eu<sup>9</sup> p<sup>o</sup>urbati sunt z ge  
muerūt corde. z respiciētes in ce  
lum fecerūt crucē digit<sup>9</sup> suis i lin  
guas suas. z statim locuti sunt di  
centes. **D**ñe iesu xpe resurrectio z  
vita mortuoz p<sup>o</sup>mitte nos loq<sup>o</sup> mi  
steria facta p morte cruc<sup>9</sup> tue. qz  
p te p<sup>o</sup>uērat<sup>o</sup> sum<sup>9</sup>. **T**u em iussisti  
nemini referre secreta tue diuini  
tat<sup>9</sup> z maiest<sup>9</sup> que apud inferos  
fecisti. **Q**uā dixerūt ppter p<sup>o</sup>uē  
ratiōez. **N**os cū eēim<sup>9</sup> cū oib<sup>9</sup> pa  
trib<sup>9</sup> n<sup>o</sup>ris positi in p<sup>o</sup>fundo z cali  
gine tenebrar<sup>9</sup>. subito fact<sup>9</sup> est au  
rens color solis refuls<sup>9</sup>. lux illu  
strās sup nos. z statim p<sup>o</sup> **A**daz cū  
oib<sup>9</sup> p<sup>o</sup>ph<sup>9</sup>etis z p<sup>o</sup>phet<sup>9</sup>is exultātes

dixerūt. **L**ux ista est auctoz sempe  
terni luminis q p<sup>o</sup>misit nob trās  
mittere coeternū lumē suū. **E**t ex  
clamauit **I**udas dicēs. **D**ic ē lux  
p<sup>o</sup>ris filius dei. quē p<sup>o</sup>di<sup>9</sup> ex in sti  
ctu spūs sancti cū adhuc essem in  
terr<sup>9</sup>. **P**opulus q sedebat in tene  
bris vidit lucē magnā. habitātib<sup>9</sup>  
in regiōe vmbre mort<sup>9</sup> lux orta ē  
eis. z nūc aduenit z illuxit nobis  
**S**upuenit etiā genitor n<sup>o</sup> z exul  
tans dixit oib<sup>9</sup>. **G**lorificate dñm  
nost<sup>9</sup>. **I**esus xpm filiū dei. qz ego  
suscepi infantē natū in manibus  
in tēplo. z p<sup>o</sup>pulus spūscō dixit ad  
eū. **N**ūc dimittis seruū tuū z o. zē  
**D**ec audiēs oīs mltitudo pl<sup>9</sup> ex  
ultauerūt. **E**t post h<sup>9</sup> supuenit be  
remicola. **Q**ui interrogat<sup>9</sup> est ab  
oib<sup>9</sup>. **Q**uis es tū. **Q**ui rēdit. **A**go  
sum **J**ohes vox et p<sup>o</sup>pheta altissi  
mi p<sup>o</sup>iens aī faciez aduen<sup>9</sup> et  
p<sup>o</sup>parare vias eius. ad dandā sciē  
tiam salut<sup>9</sup> plebi ei<sup>9</sup> in remissiōez  
p<sup>o</sup>cōz. zē. **E**t vidit eū venientē ad  
me z compulsus spūscō dixit. **E**cce  
agnus dei ecce q tollit p<sup>o</sup>cā mūdi  
**E**t baptizauit eū in flumine iordā  
nis. z vidit spūscm descēdentē su  
per eū in specie colūbe. et audiuit  
vocē de celo dicentē. **D**ic est filiū  
me<sup>9</sup> dilect<sup>9</sup> in q mibi p<sup>o</sup>placui. et  
nūc p<sup>o</sup>ui aī faciez ei<sup>9</sup> z descēdi. nū  
ciare vobis. qz in primo est v<sup>o</sup>lūta  
re nos in tenebris z vmbra mort<sup>9</sup>.  
**E**t cū hec audisset p<sup>o</sup> n<sup>o</sup> adā excla  
mauit ad filiū suū sed di. **E**t narra  
uit filij **G**erth p<sup>o</sup>ph<sup>9</sup>etis z p<sup>o</sup>ph<sup>9</sup>et<sup>9</sup>is oia q  
ab archāgeto michaelē audisti qū  
misi te ad portē b<sup>9</sup> padisi vt dep<sup>o</sup>ca  
rer<sup>9</sup> deū q<sup>o</sup>tin<sup>9</sup> mibi transmitteret



oleū mie vngerē corp⁹ meū cū eēs infirm⁹. Tūc seth dixit oīb⁹. Ego seth cū essem orās dñm ad portas paradī. Ecce āgel⁹ michael appuit mibi dī. Ego missus sū a dño ad te. ⁊ pstitue sup corp⁹ hñanū dico em tibi seth noli laborare lachrymis orādo pp oleū lignūz mie vt pūgas pñes tuū adam p dolore corpis sui qz nllō mō poter⁹ ex eo recipe nisi i nouissimis dieb⁹ tpm qñ cōpleti sūt qñqz milia ānoz ⁊ i sexto millenario nūc veniet amāritūm⁹ dei fili⁹ iesus xp⁹ q resurges a mortuis ⁊c. ⁊ tūc d oleo mie vnger oēs credētes i vitā etnā. nā ipse iroducet pñes tuū in paradīz ad arborē mie. Dec audietes oēs exultauē. **M** Et cū sic nimis exultauē. ecce sathan pñceps inferni dixit ad infernū. Prepara te suscipe iesus q glīat se esse filiū dei ⁊ multū aduersa mibi facies. Nā multos cecos. claudos. leprosos ⁊ infirmos. vbo sanauit ⁊ qz mortuos ad te pduxi ipse a te viuos abstraxit. Rñdens infern⁹ dixit ad sathan pñcipē. Quis ē iste tā potens. oēs enī potētes tre me petāti subiecti sūt ⁊ tenent. ⁊ tu dicis q ipse mortuos a me traxit. forte ipse est iesus q p vbiū suū lazaz quē ego tenebā mortuū viuū reddidit. Rñdens sathan dixit. ipse est ille iesus ⁊ ego tentauī eū ⁊ iudeos cōcitauī vt eū crucifigerēt. Et in primo ē vt pducā eū subiectuz tibi et mibi. Dec audietes infern⁹ dixit ad eū. Soluro te p vtutes tuas ⁊ meas ne pducas illū ad me. Ego em tēqñ audiui iquū vbi ei⁹ p tremui

⁊ oēs diaboli q meū sūt. nec ipz lazaz potuim⁹ tenere. ego nūc scio qz ille hō ē de⁹ fort⁹ ⁊ potēs impio suo ⁊ saluator gener⁹ hñani. Et si illū pduxer⁹ ad me oēs q sūt in crudelitate carcer⁹ detēti soluet ⁊ ad glīas sue diuicat⁹ pducet. Et sic pz p mū glīosū factū qd xp⁹ hodie fecit q veraci⁹ resurrexit. **S** Scdo dico q fm glīosū factū qd xp⁹ hodie fecit ē q infernū poter⁹ destruxit. qre merito dēm⁹ gaudere. vñ ps. Lōtriuē por. ere. ⁊c. Est notādūz q sūt qttuor q pbāt ⁊ oñdūt inferni destructōz factā p xp̄m. **P**rimū ē tribil⁹ apiedī pullatio. **S**cd⁹ ē xpī poter⁹ ⁊ fort⁹ igressio. **T**ertū ē amirabil⁹ supuentē seu igredientē p sūptio. **Q**uartū ē dura icrepatio sathane ab inferno. **P**rimo oñdūt ⁊ pbat inferni destructōz tribil⁹ apiedī pullatio. vñ le. pñt q cū infern⁹ ⁊ sathan pdicta iūicē loqrēt statz sca ē vox tribil⁹ vt conitruū dicēs. **T**ollite por. pñ. ve. ⁊c. Qd audietes infern⁹. i. oīs mltitudo demonū dixit ad sathā. Recede a me exia meis sedib⁹ foras. si potēs pliator es pliare cū rege glīe. Et iecit infern⁹ sathā foras d se dīb⁹ suis. Et dixit infern⁹ ad ipia officia sua. Laudate me crudeles portas cre. ⁊ vec. fer. supponite. fortis resistite ne capti uemur tenētes captiuitatē. Dec audietes oīs mltitudo scōz cū voce icrepatōis dixit ad infernū. Api portas tuas vt intret rex glīe. Et tūc incepit clamare David dicēs. Nōne cuz essem vig⁹ in terris p dixi ex instinctu spūsci. **L**ōfiteat



# De resurrectione domini

dño misericordie ei⁹ et mirabilia  
ei⁹ filiis hoim. Quia peritit por/  
tas ereas et vectes ferreos pfregit.  
Suscepit eos de via iniquitat⁹ eor⁹.  
Post h̄ dixit **I**saías ad oēs scrōs.  
**N**ōne ego dixi vobis cū essem in  
terr⁹ resurgēt mortui q̄ sunt i mo/  
numētis et erulabūt. qm̄ ros qui  
est a dño est sanitas illi⁹. **N**ec au/  
dientes oēs sancti ab **I**saia dixe/  
runt ad infernū. **A**peri portas tu/  
as nunc victus es et infirm⁹ eris.  
**T**ūc statim interim facta est vox  
vt contritū dicēs. **T**ollite portas  
p̄ncipes v̄ras zc. **V**idens aut in/  
fernus qz iaz duab⁹ vicib⁹ sic cla/  
mauerat. qm̄ ignorans ait. **Q**uis  
est iste rex glorie. **A**ui r̄ndit dauid  
dicēs ad infernū. **I**sta v̄ba clamo/  
ris ego cognosco. qm̄ p sp̄m ei⁹  
varicinaui. et nūc que sup̄ dixi di/  
co. **D**ñs fort⁹ et potens zc. **E**t nūc  
ipse dñs in terrā p̄spexit vt audi/  
ret gemit⁹ cōpedito zc et solueret fi/  
lios in interempro zc. **E**t nūc feda/  
tissime inferne aperi portas tuas  
vt intret rex glorie. et sic p̄z p̄m̄z  
**S**ecūdo ostēdit et pbat infer/  
ni destructionē xp̄i potens et fort⁹  
ingressio. **U**n̄ legi⁹ p̄sequenter q  
hec dicere **D**auid ad infernū sup̄/  
venit rex glorie in forma hois de⁹  
maiestat⁹. et eternal tenebras illu/  
stravit et visitavit nos sedētes in  
tenebris et ymbra mort⁹. **Q**uo fa/  
cto infernus et mors cū crudelib⁹  
ministr⁹ expanerūt claritatē tanti  
luminis dñi xp̄m viderūt. dicētes  
victi sum⁹ a te. **Q**uis ē tā magn⁹  
et parū⁹ humilis et excelsus. miles

et impator in forma serui admira/  
bilis p̄liator. rex glorie mortu⁹ et  
vivi⁹. qz in cruce mortu⁹ fuisti. in  
sepulchro iacuiisti. et viuis iam ad  
nos descēdisti et legiones n̄ras p̄/  
turbas. **E**t sic pater secundum.  
**T**ertio ostēdit et pbat inferni de/  
structionē ammirabil⁹ ingredit⁹  
p̄sumptio. **U**n̄ legi⁹ p̄sequēter q  
infern⁹ ammirat⁹ est d̄ p̄sumptio  
ne xp̄i. ideo dixit. **Q**uis es tu q̄ in/  
trepidus fines n̄ros ingressus es  
et n̄ra supplicia nō verer⁹. imo oēs  
d̄ vinculis n̄ris eripe conar⁹. **Q**uis  
es tu q̄ absoluis ab originali pec/  
cato et in libertatē p̄stinā reducis  
**S**ilr et omnes legiones demonū  
simul p̄errite clamauerūt. **Q**uis  
es tu tā p̄clar⁹ maiestate. hō sine  
macula. nunq̄ mūdus nob̄ tales  
hoiēm trāsmisit. forte tu es ille iez/  
sus de quo n̄r p̄nceps sathan di/  
cebat q̄ p̄ tuā mortē cruc⁹ totius  
mūdi p̄ratem a nob̄ accepturus  
esses. **T**ūc rex gl̄ie dñs maiestate  
sua app̄bendens sathan p̄ncipē  
inferni tradidit p̄ratē inferni su/  
per eū. et traxit adam ad suā clari/  
tatem. **E**t sic p̄z tertius. **Q**uarto  
ostēdit et pbat inferni destructionē  
dura increpatio sathane ab iferno  
**U**n̄ legi⁹ p̄nter q̄ tūc infern⁹ su/  
scipiēns sathan cū nimia increpa/  
tione dixit ad eū. **O** p̄nceps p̄di/  
tionis eterne vt qd̄ facere voluisti  
regē glorie crucifigi in cui⁹ exitu  
mort⁹ nob̄ tanta spolia pcurasti.  
vere ignorasti vt insipiens. **Q**uid  
fecisti. **A**cce tam iste iesus fulgore  
sue d̄nitat⁹ fugavit oēs tenebras



mōrtis z firmū carcerē p̄fregit et  
soluit vinclos. z regna n̄ra vinctū  
tur. de cetero nō igrediet̄ ad nos  
humanū gen<sup>9</sup>. **P** princeps sathā  
qd̄ b̄ facere voluisti. Nam illi q̄ a  
p̄ncipio vsq; nūc fuerūt despera-  
ti salute ecce nūc liberati sūt. **P** p̄n-  
ceps sathan oēs q̄s p̄ lignū p̄ua-  
ricatiōis acq̄sieras nūc p̄ lignū  
crucis p̄didisti. z perijt oīs leticia  
tua omnino p̄gnosce q̄nta infini-  
ta supplicia passur<sup>9</sup> eris in custo-  
dia mea sēpiterna. **E**t cū infern<sup>9</sup>  
hec loq̄ret̄ ad sathan p̄ncipez tūc  
dixit ei rex gl̄e. Sathan princeps  
erit sub p̄tate tua in sēpitna secu-  
la loco **A**de z filioz ei<sup>9</sup> iustoꝝ eo-  
rū. **E**t sic patz q̄rctū z p̄ p̄ns fm̄ glo-  
sum qd̄ xps hodie fecit q̄ sic infer-  
nū potēter destruxit. **T**ertio  
p̄ncipalit̄ q̄ scdm̄ gl̄osum fa-  
ctū qd̄ xps hodie fecit q̄ p̄fēs in  
limbo dulci<sup>9</sup> cōsolabat̄. **U**n̄ legit̄  
p̄nter q̄ post p̄dcā dñs extēdens  
manū suā dixit. Venite ad me oīs  
sci mei q̄ habet<sup>9</sup> imaginē z silitu-  
dinē meā q̄ p̄ lignū z dyabolū in  
mortē dāpnari fuisse. **N**ā p̄ lignū  
dyabolū dāpnauit z mortē sup̄a-  
uit. z statim oēs sub manu dñi ad  
vnati sūt z dñs tenēs manū **A**de  
dixit. Pax tibi cū oībo filijs tuis  
elcis meis. **T**ūc adā puoluc<sup>9</sup> ge-  
nibus magna voce dixit. **E**xalta-  
bo te dñe q̄niam suscepiisti me. zc.  
**D**ñe abstraxisti ab infer<sup>9</sup> aī z me  
am saluasti me. zc. **P**sallice deo  
oēs sci ei<sup>9</sup>. z cōfitemini memorie  
sanctitatis eius. **S**ilr oēs sci p̄  
voluc<sup>9</sup> ad pedes dñi vna voce di-

ixerūt. **A**duenisti desiderabilis no-  
ster redēptor mūdi sicut p̄ leges et  
p̄phas dixisti adimpleuisti. redemi-  
sti nos p̄ crucē tuā z mortē z descē-  
disti ad nos vt nos eripes ab infe-  
ris. **D**ñe sicut posuisti titulū gl̄ie  
tue in celo z exexisti signū resurre-  
ctionis in trīs. pone etiā dñe i in-  
ferno signū victorie tue ne mors  
dñet ampl<sup>9</sup>. **E**t extēdes dñs ma-  
nū suā fecit signū crucis sup̄ adam  
z oēs scōs. z tenēs dexterā adē as-  
cendit ab infer<sup>9</sup> z oēs sci secuti sūt  
eū. **T**ūc sc̄tus dauid fortiter cla-  
mauit dī. **A**ntate dñi canticum  
nouū qz mirabilia fecit zc. **E**t oēs  
sancti r̄nderūt dicētes. **B**ndict<sup>9</sup> q̄  
venit in noīe dñi de<sup>9</sup> dñs z illuxit  
nob<sup>9</sup>. **N**ic est de<sup>9</sup> n̄r in eternū z in  
seculū seculi ipse reget nos in se-  
cula. **E**t sic patz tertiu<sup>9</sup> gl̄oriosum.  
**Q**uarto p̄ncipalit̄ dico q̄ q̄r-  
tum gl̄iosum qd̄ xps hodie fecit ē  
q̄ oēs electos letant̄ in padisum  
p̄dixit z eos angelo michaeli cō-  
misit. **U**n̄ legit̄ p̄sequēter q̄ dñs  
tenēs manū adē tradidit eū archā-  
gelo michaeli z oēs sancti seq̄bāt  
michaelē q̄ introduxit eos oēs in  
padisum exultatōis. **T**ūc occur-  
rerunt eis duo viri valde vetusti  
diez. q̄s interrogauerūt sci. q̄ estis  
vos q̄ inferis mortui nō fuisse no-  
bis cū z in padisum corpe colloca-  
ti estis. **R**ndens vn<sup>9</sup> ex eis dixit.  
**A**go sum **E**noch q̄ v̄bo dei trās-  
tus sum huc. **I**ste aut̄ q̄ mecum est  
**N**elyas ē q̄ curru igneo assūp<sup>9</sup> ē  
huc. **U**sq; nūc nō gustauim<sup>9</sup> mor-  
tem. sed vsq; ad aduentū antēpi-



# De resurrectione domini

seruari sum? diuis signis cuꝫ eo  
pliatuꝫ et ab eo occideꝫ i hierlm  
et post triduꝫ itez viui in nubibꝫ  
assumedi. Et cuꝫ loqrent. **E**noch et  
**M**elyas. ecce supuenit aliꝫ vir mi  
serrimꝫ portas in bueris suis si  
gnuꝫ crucis. Videtes autꝫ euꝫ oēs sci  
dixeruꝫ. Quis es tu. qꝫ visio tua la  
tronis ē. et qꝫ d b signuꝫ qꝫ portas  
in bueris. Quibꝫ rñdit di. Vere dixi  
stis qꝫ latro sui et oia mala facies  
sup terrā. et iudei crucifixeruꝫ me  
cuꝫ **I**esu. et vidi oia qꝫ facta sūt sup  
crucē ihu. et credidi euꝫ eē creatore  
oim et deū oipotēte. et pcarꝫ sum euꝫ  
di. **M**emeto mei dñe dñi venerꝫ i  
regnuꝫ tuū. qꝫ statim suscipies depca  
tionē meā dixit mibi. **A**mē dico ti  
bi. hodie mecuꝫ eris in paradiso. **E**t  
dedit mibi illud signum crucis di  
ces. hoc portas ābula in paradisuꝫ  
si nō te pmiserit angelꝫ ingredi cu  
stos paradisi. oñde illi b signuꝫ crucis  
et dic ad euꝫ **I**hs xps filiꝫ dei qꝫ nūc  
crucifixꝫ est misit me huc. et cū b fe  
cissim statim āgelus custos padi  
si apiens inroduxit me et colloca  
uit me ad dexterā paradisi dicēs. **E**c  
ce modicuꝫ sustine et ingredierꝫ tu.  
et **A**dā pꝫ ois hūani generis cū oī  
bus filiꝫ suis scriis. Audietes autꝫ  
patriarche et pphete et scri ad oia v  
ba hec larronis vna voce dixerunt  
**B**ndictꝫ deus oipotēs pater eter  
noz qui talē grām dedit pctōzi  
bus et i pascua paradisi reduxit **A**mē  
**N**ec sūt diuina et sacra misteria qꝫ  
vidimꝫ et audiuiꝫ karinꝫ et leuꝫ  
frēs et filiꝫ symeonis.

**De resurrectione dñi. Ser. xxxij.**

**S**urrexit  
dñs vere et c. Circa res  
urrectōz dñi nostri **I**hu xpi tria  
sunt pñderāda. **P**rio qꝫ potenter  
surrexit scdo veracitꝫ tertio felici  
ter. **P**rimo surrexit potēt. qꝫ p  
pria vte. **E**st notandū qꝫ in sa  
cro eloqꝫ legimꝫ triplicē resurre  
ctionē scz fictā et fallam. realē sed i  
pfectā. potētēz pfectā. **T**ri  
co pmo qꝫ habemꝫ in sacra scri  
ptura resurrectionē fictā et fallam. si  
cut incātatores et incātatrices res  
suscitāt mortuos. **D**e ista resurre  
ctionē legit. j. Reg. xviij. vbi dꝫ qꝫ  
cum **S**amuel mortuꝫ est et plāte  
euan ois isrl et sepelieruꝫ euꝫ in ra  
matha vrbē sua. **T**unc dixit saul  
seruis suis. **Q**uerite mibi mulie  
rē hñtez pbitonē. i. exptaz in sciaz  
incantatricū. **N**ā pbiton pbitonis  
dicit incantator vel diuinatoꝫ v  
diuinatrix. **U**n dꝫ qꝫ rite mibi mu  
lierē habentē pbitonē. i. pitā in il  
la scia. **N**ā vt quidā tradūt est que  
dā ars suscitādi mortuos fice qꝫ  
pbiciꝫ adinuenit. **S**erui autꝫ saul  
inueneruꝫ vnā mulierē pitā in il  
la arte. qꝫ cum venisset ad saul. dꝫ  
xit ei saul. **S**uscita mibi sam uelē  
quo fice suscitāro. appuit vt dicit  
glo. iudeoz euerꝫ. **N**ā caput fuit  
vꝫ sus terrā et pedes sursum. **E**t dixit  
samuel ad **S**aul. **Q**uare inqꝫrasti  
me vt suscitārer **A**it saul. **C**oartor  
nimis. **P**bilistij pugnāt aduersus  
me. et dñs recessit a me et exaudire  
me noluit neqꝫ i māu pphaz. neqꝫ  
p sōnia vocauit grē vt oñderes qꝫ



faciam. Et ait samuel. Quid inter  
rogas me cum dñs recessit a te z  
trāsierit ad emuluz tuū. faciet em̃  
tibi dñs sicut locut⁹ est in manu  
mea. z scindet regnū tuū d manu  
tua. z dabit illud prio tuo dauid  
qz nō obedisti voci dñi zc. **Dec** ac  
suscitatio est ficta z nō realis. Isto  
mō & tute diaboli resuscitāt īcan  
tatores et incātrices mortuos  
sicut fecit simon magus. vt habet  
in legēda apłoz petri z pauli. **Et**  
sic p̃similes resuscitāt. **Secdo** legi  
mus in sacra sc̃ptura resuscitatio  
nem mortuoz nō fictā sed realem  
em̃ imperfecta. qz itez in cineres re/  
digunt. **Istā** legim⁹ in veteri lege  
iii. **Re. iij.** qz helyseus p̃misit gīzi  
cū baculo suo ad suscitandū pue/  
rum. **Regre** Ita ī nouo testamē/  
to legim⁹ **Jo. ij.** qz xp̃us suscitauit  
lazaz. qdriduanū in monumēto  
dicēs. Lazare veni foras. z statim  
p̃dixit qd fuerat mortu⁹. **Talis** re/  
suscitatio nō fuit ficta s; real. **Nā**  
postea ipse lazarus come dit z bi/  
bit z supuitit mult⁹ annis. z fac⁹  
est ep̃us ciuitat⁹ marsilie. s; ista re/  
suscitatio fuit imperfecta. qz oportē  
bat em̃ iterū mori. **Isto** mō & tute  
dei z dñi n̄rī iesu xp̃i resuscitāt ele  
cti mortuos. sicut petr⁹ q̃ suscita/  
uit mortuū. **Req̃ cathedra petri.**  
**3** **4** **S** **Tercio** legim⁹ in sacra sc̃ptu  
ra resuscitationē realē et p̃fectam  
z nō tm̃ resuscitationē que fit au/  
xilio alteri⁹ resuscitātōz q̃ fit p/  
p̃ia & tute z diuina. q̃ tm̃ facta ē in  
xp̃o. **Et** b̃ cōuenit p̃prietatib; di/  
uinis sc; potentie sapie z iusticie.

**S**apientia em̃ dei dicat qz vbi nō  
est culpa nō debz esse pena. sed in  
christo nulla fuit culpa. teste pila/  
to z demnatoze z iudice suo dicē/  
te. **O**brulisti mibi hunc hoīem q̃si  
auertentē populū. z ecce corā vo  
bis interro. zc. ergo in eo non de/  
buit esse corruptio īcinerationis.  
**Un̄ ps.** Nō dabis sc̃m̃ tuū. i. cor  
p⁹ sc̃ificatū z deificatū. videre cor  
ruptionē. **Secdo** iusticia dei b̃ ob/  
seruat vt vbi sit meritū ibi sit et p̃/  
miuz. teste augustino dicēte. **Nul**  
lū bonū irremuneratū. sed in xp̃o  
fuit meritū sūme hūilitat⁹. qz vsq;  
ad mortē se humiliāuit. iō iustuz  
fuit vt ei daret p̃mū resurrectōis  
**Un̄ phil. ij.** Humiliāuit semet/  
ipsum fac⁹ obediēs vsq; ad mor/  
tem. p̃p̃ qz de⁹ exalta. zc. **Ter**  
tio potētia dī b̃ clamar. **Dedit** em̃  
voci sue vocē & tute. quā virtutez  
filius sentiens statī surrexit. **Qu**  
ius exemplū habem⁹ in naturalī/  
bus. dicūt em̃ leo qñ nascitur tri/  
bus dieb; manet quasi mortuus  
sed tertia die mittit sup̃ eum rugi  
tum z statim apparet viu⁹ sic & tute  
diuine vocis z potentie surre/  
xit xp̃us tertia die. **Lu. vii.** Sur/  
rexit dñs vere. **Un̄** p̃bus in p̃nci/  
pio de celo z mūdo loquens d̃ ter  
nario dicit. **Per** hūc autē numerū  
adhibuim⁹ nosmetipsos magnū  
ficare deū creatorē p̃prietatib; eo/  
rum que sunt create. **Unde** d̃ ista  
perfecta et potenti resurrectione  
dicit apostolus **Romanoz. vi.**  
**Christ⁹** resurgēs ex mortuis tā nō  
morit. mors illi vltra nō dñabit.



## De resurrectione domini

**I**Est notandū q p q̄tuor ostēdit xpm̄ mortui resurrectionē. P̄mo ostendit q potēte surrexit p p̄p̄ia virtutē. Ipse em̄ nō indiguit auxilio alteri. sic alij oēs indigēt. s̄z virtute diuina surrexit. iō d̄r resurrectionē. alioz aut̄ dicit̄ resuscitatio. **Uñ** dicit̄ **Jo. x.** Potestatez habeo ponēdi aīam meā. z iterū sumēdi eas. **Uñ** sicut potēte aīam cū clauore valido deposuit dī. **Pat̄** in man⁹ tuas cōmēdo spūm meum z inclinato capite tradidit spūm. ita potēte eam virtute p̄p̄ia resuscipuit. **Uñ** dicit̄ **Mat. xl.** Data est mibi oīs p̄as in celo z in t̄ra. **Uñ** in signū hui⁹ p̄as r̄ndit iudeis q̄ petiuerūt signū sue p̄as dicētes **Jo. ij.** Qd̄ signū ostendis nobis. r̄ndit. Soluite templū h̄ et in tribz diebz excitabo illud. h̄ ē dicebat de templo corpis sui. **Cū** surrexit a mortuis recordari sē discipuli ei⁹. q̄ h̄ dicebat z crediderūt. **Figura** hui⁹ habet̄ **Jone. ij.** vbi legit̄ q̄ ipse ionas fuit in ventre ceti tribz diebz z tribz noctibz. postea ipse piscis expuit eū ad terram. **Jonas** q̄ p̄ tres dies in pisce iacuit z post tres dies de pisce exiit significat xpm̄ q̄ post tres dies de sepulchro resurrectionē. **Uñ** iterū in hui⁹ signū qñ iudei petiuerunt signū a x̄o. Respondit vt habet̄ **Mat. xij.** **Magr** volumus a te signū videre. **Quibz** ait. **Generatio** mala signum querit. z nō dabit ei nisi signū **Jone** p̄phete. **Sicut** em̄ fuit **Jonas** in ventre ceti tribz diebz z tot noctibz. sic erit fili⁹ ho-

minis i corde t̄re tribz diebz z noctibz. **Uñ** p̄p̄ia virtute postea resurget. **Uñ** hec potētia figurat nob̄ i potētia samsonis. de q̄ d̄r **Judith. xij.** q̄ ipse ingressus ē ciuitatē gazam. et audiētes philistei circūderūt eūz positi i porta ciuitat̄z custodibz ne euaderet. q̄ i medio noctis surgēs apphēdēs ambas porte fores cū postibz suis z portauit ea humeris suis ad t̄ricē mōis. **Uñ** canit ecclesia de ei⁹ potētia. **Samson** portauit valuas. i. (cor) z c. **Samson** fecit xpm̄ q̄ media nocte cū p̄p̄ia potētia de sē resurrectionē. **Uñ** dicit̄ **Ambr.** Quō potuit q̄rere adiutoriz sui corpis suscitātiq̄ alios suscitauit z c. **Uñ** **Uñ** ostendit ex tumuli clausione z signaculorū illesione. **Iudei** ei timētes ne discipuli corp⁹ iesu de sepulchro asportarēt z dīcerēt plebi q̄ a mortuis resurrectionē iō magno lapide tumulū clausērūt z signacula imp̄ssērūt vt null⁹ posset lapidē ab extra tollere sine signaculorū fractiōe. z custodes posuerūt vt custodirēt. **Uñ** xpm̄ euident̄ ostēdit magnitudinem sue potētie in h̄ q̄ clauso tumulo z illesis sigillis de sepulchro resurrectionē. **Uñ** dicit̄ **Mat. xl.** q̄ maria magdalena et maria iacobi z salome em̄erūt aro mata vt venīrēt vngerēt iesū. Et valde mane vna sat baroz p̄ueniūt ad monumētū orto iā sole. Et dicebāt ad inuicē. Quis reuoluet nob̄ lapidē ab ostio monumēti. **Arat** q̄ppe magn⁹ valde. **In** h̄ b̄ ostēdit q̄ ipse potētia diuina clauso sepulchro surrexit. z illesis sigillis



Uqz dñ angel<sup>9</sup> reuolucbat lapidē  
**Un dñ Mar. vi.** Angel<sup>9</sup> dñi descē  
 dit de celo z accedēs reuol. la. zē.  
 Et iō in signū potētē rufurgendi  
 custodes q sepulchrū custodierūt  
 audiētes tremorū qñ xps resurre  
 xit timuerūt valde. **Un Mat. vi.**  
 Pre timore at exfriri sē custodes  
 z faci sē velut mortui. **Un b pñt.**  
 dit pphā in spāscō cū dicit. **Nor<sup>9</sup>**  
 iudea de<sup>9</sup> in iūrl magnū nomē ei<sup>9</sup>  
 Et fac<sup>9</sup> ē in pace loc<sup>9</sup> ei<sup>9</sup>. s. i. sepul  
 chro. **Seqt.** Ibi p̄regit potētias  
 sēs terrēdo custodes sepulchrū i re  
 surrectōe. **Seqt.** Tu terribil<sup>9</sup> es z  
 q̄s resistit tibi. ex tūc ira tua. de ce  
 lo auditū fecisti iudiciū. terra tre  
 muit zē. **Un dñ Mar. vi.** Ecce ter  
 remone<sup>9</sup> fac<sup>9</sup> est magn<sup>9</sup>. **Un ps.**  
 alibi. **Quis de<sup>9</sup> magn<sup>9</sup> sic de<sup>9</sup> nñ**  
 tu es de<sup>9</sup> q̄ fac<sup>9</sup> mirabilia. **Notaz**  
 fecisti in pplis tūc tuā. z rede  
 misti i b̄achio tuo z in potētia po  
 pulū tuū. Et sic p̄tertio q̄ potēf  
 surrexit cū sic illelis signaculis et  
 clauso sepulchro z custodibz p̄ter  
 ritis surrexit. **Un bñ dñ ps. xviij.**  
 In deo meo trāsgrediar mur<sup>9</sup>.  
**Tertio** oñdī p̄ celere sol ortum.  
 Nā sicut sol in suo ortu potēf te  
 nebras fugat. z sua tūte diē facit  
 clarescere. ita xpo resurgēte nor z  
 tenebre fugerūt. z sol ad glāz z ad  
 potētiā resurgēf celerit<sup>9</sup> or<sup>9</sup> est  
 nec mirū. **Naz** vt dicit euāgeliste  
 q̄ tpe possiōis xpi a sexta hora p/  
 p̄ter passiōē xpi tenebre sacre sūt  
 vsqz ad horā nonā. z sol obscurat<sup>9</sup>  
 est nō naturalr s̄ miraculose et p  
 potētiā diuinā ita i resurrectionē

xpi festinauit sol z gaudendo dñō  
 q̄ p̄ potētiā diuinā luxit p̄ tres  
 horas p̄us q̄ fin cursuz lucet. **Un**  
 ganfredus i expositione sup lucā  
 q̄ dicit. Tenebre sacre sūt in vñ/  
 uersa terra vsqz i horā nonā. z sol  
 obscurat<sup>9</sup> ē. dicit. Sicut sol obscu  
 rat ad exēdas morient<sup>9</sup>. sic celerit<sup>9</sup>  
 or<sup>9</sup> est ad glāz resurgēf. **Un in**  
 signū hui<sup>9</sup> dñ **Mar. vlti.** q̄ maria  
 magdalena z maria iacobi z salo  
 me val. ma. vna sab. ve. ad mo. or  
 to iam sole. Ecce q̄ dicit vald ma  
 ne. i. tēpestiue z in orto sole. **Un dñ**  
 dicit **Petr<sup>9</sup>** rauenf. q̄ nor dñi  
 ce resurrectionis reddidit diei tres  
 horas q̄s amaritudo passiōis ab  
 stulerat. **Un in signū huius dñ. ij.**  
**Mar. i.** Sol refulsit q̄ p<sup>9</sup> erat in  
 nūbilo. s. tpe passiōis refulsit cele  
 ri<sup>9</sup> i die resurrectionis. Et iō dixerūt  
**Karin<sup>9</sup> z Leuci<sup>9</sup>.** Nos cū essem<sup>9</sup>  
 cū oibz patrībz nñis positi in cali  
 ginē zē. **Req. sup smone. xxxi. 2.**  
**Quarto** oñdī p̄ multoz mor  
 tuoz resurrectionē Nā sicut feriā  
 sexta fuerunt cū eo duo latrones  
 crucifiri vn<sup>9</sup> a dextr<sup>9</sup> z vn<sup>9</sup> a sinis  
 stris p̄ fallaz potētiā iudeoz cū  
 cōfusione sibi. ita ipso resurgēte p̄  
 tūte diuinā multi mortui surre  
 xerūt sibi in glām. **Un dñ Mar.**  
**xxviij.** Monumenta ap̄ta sūt z mul  
 ta corpa scōz q̄ dormierūt. surre  
 xerūt. z exētes de monument<sup>9</sup> p<sup>9</sup> re  
 surrectionē ei<sup>9</sup> venerūt in scāz ci  
 uitate. s. hierlm. z apparuerūt mul  
 tis. **Quoz** resurrectio facta tū  
 te diuina fuit realis z vera. **Un dñ**  
**Raban<sup>9</sup>.** Nulla fides adhibēda ē



# De resurrectione domini

temeritati eorum quod dicunt sanctos inci-  
neratos quod cum christo surrexerunt. Et  
res est. Nam ipsi dunt esse testes quod christus  
potens surrexit. id non sunt reincidente  
rati. Unde Augustinus dicit. non fuissent  
veri testes resurrectionis nisi cum  
christo fuissent veraciter vestiti stola  
immortalitatis. et cum christo celos ascen-  
dente sibi ascenderent. Sic nota in  
euangelio Nicodemi quod potentia  
resurgendi christi probatur per resurrectionem  
mortuorum ut super. Et sic finit  
vultus primo. **S**ecundo principaliter  
dico quod christus veraciter surrexit. Unde  
Mat. xxvij. dicit quod angelus dixit mu-  
lieribus. scilicet marie magdalene etc. No-  
lite timere. Scio enim quod iesum qui  
crucifixus est queritis. Non est hic surre-  
xit sicut dixit. Circa quod notandum quod  
per quatuor ostenditur probatur quod christus ve-  
raciter resurrexit. Primo per inuen-  
tionem sudarii et lintheaminis quibus  
corpus iesu et caput fuit involutum.  
Nam dicit magister li. iij. dist. xliij. quod cor-  
pora glorificata resurgunt sine ulla  
deformitate. sine ulla corruptione.  
sine onere et difficultate. propter quod  
spiritalia dicta sunt. id non retinet pan-  
nos quibus involuunt. Ita christus quod est  
sanctus sanctorum gloriosissime surrexit et di-  
misit sudarium etc. Unde in signum hu-  
ius quod christus apparuit ioseph. tunc pe-  
trius a christo ut ostenderet sibi sudarium  
ut sciret quod veraciter resurrexisset.  
Requere super in primo sermone. **U**nde  
etiam cum maria magdalena ut dicit  
Jo. xx. non inuenit corpus iesu in mo-  
numento. Tunc venit ad symonem  
petrum ad alium discipulum quem ama-  
bat iesus et dicit eis. Quia est dominus

meus et nescio ubi posuerit eum. **E**xpe-  
ctate petrus et ille alius discipulus et vene-  
runt ad monumentum. Currebant autem  
duo filii. et ille alius discipulus per-  
currit citius petro et venit prius ad  
monumentum. Et cum se inclinasset vi-  
dit per ostium illius edificij intra quod erat  
corpus christi sepultum. Nam sepulchrum  
erat factum ad modum cuiusdam do-  
muncule lapidee intra quod erat se-  
pulchrum excisus in petra. et sic erat  
ibi quoddam ostium per quod erat ingres-  
sus ad locum illum sic enim fiebat ante  
quod sepulchrum iudeorum et maxime ma-  
gnarum personarum. Et sic iohannes vidit  
lintheamina posita et posita. non  
tamen introiit. Venit autem simon pe-  
trus sequens eum et introiit in mo-  
numentum. Nam ex ampliore sermone  
non est preterit solum respicere sic iohannes  
habet solum voluit omnia diligenter perscru-  
tari. et vidit lintheamina posita et  
sudarium quod fuerat super caput eius  
non cum lintheaminibus positum sed se-  
paratim involutum in uno loco. **U**nde  
et petrus sic diligenter re-examinasset  
et tam evidenter signa resurrectionis  
vidisset. tunc introiit et ille alius dis-  
cipulus qui venerat prior ad monu-  
mentum quod ambo viderunt et crediderunt.  
Unde istud totum factum est ad  
maiores probationes resurrectionis christi.  
Nam si aliquis corpus abstulisset furti-  
ue. nullo modo lintheamina et suda-  
rium deposuisset et eum sic nudum aspor-  
taisset. Et ideo dicit Augustinus. quod magni  
argumentum evidens resurrectionis  
christi est inuentio predictorum. Nam si disci-  
puli asportassent corpus christi furti-  
ue sicut iudei timebant tunc non ve-

*Uult*



nissent ad videndū. nec etiā ppter  
timorē militū sepulchrū custodiē  
tū tantā morā pissent q linthea  
mina p mirrbā z aloes z glutina/  
ta corpi nō depōtrassent. **¶** **Se**  
cundo p manifestā apparitionez  
z multiplicē. Ipse em sepe appa/  
ruit dilectis suis. Et pmo oīm dile  
cte sue mīi credit apparuisse. licet  
b null' euāgelistaz ponat. Qd for  
te iō dimiserūt. qz corz officiū fuit  
testes resurrectionis inducere mīez  
aut ad testificandū p filio induce  
re eos nō decuit. Nā si vba extra/  
neaz seiaz velut deliramentavisa  
sunt. quō nō mag' matrē d' līrare  
crederet. iō euāgeliste scribere nō/  
luerūt. Debuit em xps matrē suā  
lerificare de resurrectione. quā am  
pli' ceter' oibz cōstat doluisse. Et  
dicit Amb. in li. de xginibz. **¶** **Ma**  
ria vidit resurrectionē dñi. **¶** **Prima**  
vidit z creditur vidit z maria ma/  
gdalēa q̄uis adhuc nūreret. i. du  
bitaret. hoc etiā romana eccl'a ap  
pbare videt. Nā statz ipso die re/  
surrectionis apd sanctā mariā ce  
lebrat stationē. Est etiā alia appa  
ritio q̄ appuit iacobo iusto. q̄ nō  
p̄tinet in euāgelio. tñ i legēda sua  
inuenit. **¶** **Requē philippi z iacobi**  
**¶** Itē est alia apparitio q̄ apparuit  
Ioseph ab arimathia. quē libera/  
uit z duxit in domū suā. vt patuit  
in pcedenti smone. Et q̄uis iste  
apparitiōes nō sūt scripte in euā/  
gelis. tñ alibi scripte sūt. **¶** **Un' dicit**  
**Jo. ca. xi.** Multa qd dēt alia signa  
fecit iesus q̄ nō sūt septa i libro b  
i. z euāgelioz. **¶** **Sz** est norandū de

apparitionibz de qbz euāgeliste  
scribūt q sūt decē. **¶** **Xps** em appa/  
ruit q̄nqes post pasca vsqz ad bo/  
ram ascensionis. De q̄nqz p̄mis est  
sciendū q in die pasce pmo appa  
ruit marie magda. **¶** **Un' Mar. xl.**  
**¶** **Surgēs** at iesus mane p̄ma sab/  
bati appuit pmo marie mag. se/  
cūdo appuit mulieribz redētibz  
a monumēto qbz dixit auere. **¶** **Mat**  
**thē. xl.** q̄ accesserūt z tenuerūt pe  
des ei' z adorauerūt eū. **¶** **Tertio ap**  
**paruit simoni.** **¶** **Un' Lu. xl.** **¶** **Surre**  
**xit** dñs vere zc. sz vbi vl' qñ nescit  
qz euāgeliste nō ponūt. **¶** **Dicit** tñ in  
hystoria scholastica q qñ monu/  
mētū sol' intrauit. Et d' in eadez  
hystoria q qñ xpm negavit fugit  
in cauernā q mō d' gallicatus. in  
q p tres dies sp plorauit ex eo q  
xpm negavit z ibi sibi xpus appa/  
ruit z eū p̄forauit. **¶** **Quarto appa**  
**ruit discipul' cūtibz i emaus i for**  
**ma pegrini Lu. xl.** **¶** **Quinto discipu**  
**lis z gregat' sero i domo dicēs eis**  
**par vob ego sū nolite timere Lu.**  
**xl.** **¶** **Sexto appuit discipul' octauo**  
**die thoma p̄ire. vt hēt Jo. xl.** **¶** **Se**  
**p̄timo discipul' piscatibz Jo. xli.**  
**¶** **Octauo discipul' in mōte thabor**  
**vbi p̄stituerat illis iesus. z vidēt**  
**eū adorauerūt Mar. xl.** **¶** **Nono ap**  
**paruit. ij. discipul'. Requē in cena**  
**vbi exprobrauit incredulitatē eoz**  
**z duriciā cordis Mar. xli.** **¶** **Decio**  
**et vltio appuit discipul' in monte**  
**oliueti vbi bñ dixit eis: ferebat in**  
**celū Lu. xl.** **¶** **¶** **Tertio ostendit**  
**p angeloz testimoniū q̄ direxerūt eū**  
**resurrexisse. Nā sic dñs n̄ q̄ ē ip̄a**



De resurrectione domini

entes dicite discipul<sup>is</sup> ei<sup>us</sup>. q<sup>uia</sup> surre-  
xit. z ecce pcedet vos in galileam.  
Ibi eu<sup>angelus</sup> videbitis sicut p<sup>re</sup>dicat. Et i<sup>ohannes</sup>  
lucas dicit q<sup>uia</sup> illi angeli dixerunt  
etiam. Recordamini qual<sup>iter</sup> locut<sup>us</sup>  
sit vob<sup>is</sup> dñi adhuc in galilea esset.  
dicēs. Oportet filiū hoīs tradi in  
man<sup>us</sup> hoīm peccator<sup>um</sup> et crucifigi  
z tertia die resurgere. q<sup>uia</sup>si diceret.  
fili<sup>us</sup> **thys**. Et si mibi nō creditis  
mementore<sup>mini</sup> v<sup>er</sup>bo<sup>rum</sup> q<sup>uia</sup> se dixit die  
tertia resurrecturū **2u**. Et recor-  
date sunt v<sup>er</sup>bo<sup>rum</sup> ei<sup>us</sup> z egresse a mo-  
nūmēto nūciauerūt hec oīa illis  
vndecim z ceter<sup>is</sup> oīb<sup>us</sup>. Erat autē  
maria magdalena z maria iaco-  
bi z maria salome z iohanna vxor  
pcuratoris herodis. Cū canit ec-  
clesia z querit. Dic nob<sup>is</sup> maria qd  
vidisti p<sup>ri</sup>o<sup>rum</sup> illū amicū tuū cer<sup>es</sup> z  
m<sup>ultos</sup> argum<sup>enta</sup> vidisti. signat<sup>ur</sup> rñd<sup>us</sup>.  
Angelicos testes sudariū z vestes  
surrexit xps spes mea pcedet su-  
os in galileam. **Quarto** ostē-  
dit p<sup>er</sup> marie magdalene sedulaz z  
multiplicē inq<sup>ui</sup>sitionē. Ipsa enim  
noluit p<sup>ro</sup>ntari in angeloz tal<sup>iter</sup>  
monio nec in dic<sup>to</sup> cuiuscūq<sup>ue</sup> ni-  
inueniret dñm suū aut mortuū  
aut viuū. Cū postq<sup>uam</sup> ipsa ex iussu  
angeloz nūciauerat petro z alijs  
discipul<sup>is</sup> q<sup>uia</sup> fuisset i<sup>n</sup> monūmēto et  
nō inuenisset corp<sup>us</sup> iesu z vidisset  
āgelos. Tūc petr<sup>us</sup> z iobes iuerūt  
sist<sup>ere</sup> vt viderēt qd esset. Illis autē  
recedentib<sup>us</sup> maria iterū reuer<sup>sa</sup>  
ad monūmētū nō recedebat sed  
ibi stabat vt dicit<sup>ur</sup> Job. vlti. Abie-  
runt ergo discipuli. s. petrus z ioh<sup>annes</sup>  
bānes ad semetip<sup>so</sup>s. i. i<sup>n</sup> domū suā



**M**aria aut stabat foris plorans de ablatione dilecti sui. et dum sic staret tunc inclinante se iterum et prospexit in monumentum. **V**ic querit eum ipsa sciret. et ipse sublatum quem tunc sic respexit. **R**ndet **G**rego. **A**mani semel insperxisse non sufficit. quia vis amoris multiplicat insecutionem inquisitionis. **S**ed enim desideria dilatione crescut. **S**i autem dilatione deficiunt desideria scilicet non sunt. **U**n de siderium marie magdalene fuit ita magnum quod non curasset quicquam iussit ut suum dilectum etiam mortuum invenisset. **Q**uapropter ipsa meruit tria. **P**rimo angelorum iterata visio. nem ac iocunda consolatione. **U**n dicit **Jo**. xl. que cum sic diligenter respexit in monumentum. tunc vidit duos angelos in albis sedentes. unum ad caput et unum ad pedes ubi positum fuerat corpus iesu. qui dicunt ei volentes eam consolari. **M**ulier quod ploras. q. d. **N**on habes causam fletus sed gaudij. quia ille quem credis mortuum surrexit. **U**n dicit **O**rige. **M**aria magnas consolationem invenisti. nam tu querebas unum hominem et duos angelos invenisti. querebas iesum mortuum et ipsum vivum ab angelis intellexisti. **M**aria quod tam amplius turbas. quod ploras. ecce habes angelos sufficit eorum visio. **M**aria non si curavit angelos sed dicit eis assidue gaudendo causam sui doloris. **T**ulerunt dominum meum et nescio ubi posuerunt eum. q. d. **N**on immerito ploro. quia illud perdidit in quem totam spem meam posui igitur angustie mihi sunt vndeque nescio enim quo vadam. nescio ubi requi-

raz. stabo igitur hic et plorabo usque dum mihi deficiet lachryme. **U**n dicit **O**rigenes. **M**aria quod spei quidam consilij erat tibi ut sola stares ad monumentum discipuli abeuntibus. cum autem illos invenistis post illos remansisti. cur hoc fecisti. diligebas plus quam illi. an sapiebas plus quam illi. quia non metuebas ut illi. certe nihil sapiebat marie nisi diligere. per dilecto dolore. ideo secundo meruit sui dilecti visionem. **U**n dicit **Jo**. xl. quia cum dixisset angelis respondendo. scilicet. **T**ulerunt dominum etc. et cum hoc dixisset conversa est retrosum et vidit iesum stantem. et nesciebat quia iesus est. **D**ic querit. quare cum angelis loquitur conversa est retrosum. **R**ndet per doctores quia ipse per eam apparuit et angeli cognoscetes dominum signo et motu reuerentie considerunt se aliquid magnum videre. et hoc est quod fecit eam converti retrosum. **I**deo dicit euangelista. **C**onversa est retrosum. **S**equitur. **E**t nesciebat quia iesus est. **E**t huiusmodi ratio est ut dicit **Ch**rysostomus. **C**hristus enim apparuit angelis tanquam dominator. ideo cito cognouerunt eum. **M**arie vero in forma ancillam. ideo non cognovit eum. **S**equitur. **D**icit ei iesus. **M**ulier quod ploras. quem queres. **V**ic dicit **O**rige. **M**ulier magister ad quod provocas spiritum et animum huiusmodi mulier. an putas quod ipsa dicat tibi. te ploro. te quero. nisi tu cordi eius prius inspiraveris et dixeris. **A**go scis quod ploras. et quem queres. an putas quod ipsa cognoscat te quod diu volueris celare te. **S**equitur textus. **I**lla estimas quod ancillam esse ex eo



## De resurrectione domini

q̄ ita mane euz sic in orto videret  
Jē dixit ei volēs cape eꝑ beniuo/  
lentiā. Dñe si tu sustulisti eū dici/  
to mihi vbi posuerūt eū. ⁊ ego euz  
tollaz. Ecce quāto desiderio fuit.  
Un̄ Origenes. O mirabilis muli/  
eris audacia que nullum excipit.  
nec in deos seculentes veret. sine  
omni timore stanti aīo dicit ego  
eū tollam. O bone iesu ioseph ti/  
muit ⁊ nō fuit ausus tollere cor/  
pus tuū de cruce nisi in nocte ⁊ d/  
licētia pilati. Maria nec pilatū  
nec noctē vereret dicens. Ego euz  
tollam. Et si in atrio p̄ncipis sa/  
cerdotū o maria tuisses qd fecis/  
se ego eū tollā. Et si ancilla ostia/  
ria te interrogas qd rēdisse. ego  
eū tollam. O mulier. nō mulier q̄  
iesum anteponit. O bone iesu io/  
seph posuit corpus tuū in monu/  
mēto. Maria autē ex amore ita se  
pelavit spūm suū cū corpe tuo. vt  
facilius posset separi aīa sua a vi/  
uente corpe suo q̄ spūm suū te di/  
ligente ⁊ defuncto corpe tuo. Ideo  
fertio meruit sui dilecti iesu chri/  
sti cognitionē. Nam cū dñs eā cō/  
muni vocabulo appellat dicens  
mulier. xp̄us nō fuit ei cognitus.  
sed statim qñ eā. p̄prio noīe noīa/  
uit dicens maria. tunc reuixit spūs  
eius ⁊ cognouit eū. Un̄ dicit Ori.  
O mutatio dextere excelsi cōuer/  
sus est dolor magn⁹ in magnum  
gaudiū mutare sūt lachryme do/  
loris in lachrymas amoris. Nam  
vt audiuit se noīe suo vocari fen/  
sit in p̄prio nomine quandaz sin/  
gularem dulcedinē vocationis. ⁊

sic p̄ eum cognouit ip̄m magistꝛ  
a quo vocabat. Un̄ xp̄o dicere ad  
eam maria. iterum cōuerit se ad  
xp̄m dicens. Rabboni qd dicit m̄ḡ  
sic psuevit eū appellare. ⁊ tūc vo/  
luit amplecti pedes ei⁹ p̄e nimio  
amore. qz iaz cognouit eū. Un̄ di/  
cit Origenes. O amor impatiēs  
nō sufficiebat ei videre iesum ⁊ lo/  
qui cū iesu nisi etiā tangeret iesū  
Sciebat em̄ q̄ vtrus exibat d̄ illo  
⁊ sanabat oēs. ⁊ q̄tquor tangebāt  
eum saluificabant. S; xp̄s noluit  
tangi ab ea. ideo dixit ei. Noli me  
tangere. Hic queri pōt. cur nō p̄/  
misit se tangi ab ea sed dixit. Nō/  
duz em̄ ascēdi ad patrē meū. q. d.  
fin Brezo. Nōdum ascēdi ad pa/  
trem meū. i. ad equalitatē patris  
mei in corde tuo. Ipsa em̄ adhuc  
carnalit̄ sapiebat de xp̄o quē sicut  
puz hoīem fleuit. ideo noluit tan/  
gi ab ea. sed dixit ei. Uade autē ad  
fratres meos ⁊ dic eis. Ascēdo ad  
patrem meū ⁊ patrē vestꝛ. deum  
meū ⁊ deū vestꝛ. s. p̄ equalitatez.  
qz ego ⁊ pater vnus sum⁹ vt p̄dicit  
vobis. Venit maria magdalena  
annūciāns discipulis. qz vidit do/  
minū. ⁊ hec dixit mihi. Un̄ ipsa p̄/  
dicere illud. j. Cor. xj. Ego em̄ ac/  
cepi a dño quod ⁊ tradidi vobis.  
¶ Quinto ostendit p̄ custodum  
sepulchꝛi narratōez. dicit em̄ san/  
ctus Mat. xxvij. q̄ altera die con/  
uenerūt p̄ncipes sacerdotū ⁊ pba/  
risei ad Pilatum dicētes. Dñe re/  
cordari sumus q̄ seductor ille ad  
huc viuēs dixit. post tres dies re/  
surgat. Iube ḡ custodiri sepulchꝛū



vsq; in diez terciū. ne forte veniāt  
discipuli ei? et furent euz et dicant  
plebi. Surrexit a mortuis. Et erit  
nouissim⁹ error peior p̄ori. **Aut ill⁹**  
**Philat⁹** habet custodiā ite custo/  
dite. **Ill⁹** autē abeūres p̄duxerunt  
custodes et munierūt sepulchrum  
cū custodib⁹ signātes lapidē. **Ill⁹**  
hō postq̄ dñs surrexit intraueſt  
ciuitatē et nūciauerūt p̄ncipib⁹ sa  
cerdotū oīa que facta fuerūt. vt le  
gīt in euāgelio **Nicodemi**. et scūs  
**Nat. xxviii**. approbat. **Require**  
in p̄mo s̄mone de resurrectione in  
p̄ncipio. **Acce** apertū mendaciū  
**Un⁹** dicit **Aug⁹**. Si em̄ dormierit  
quō testes esse potuerūt. enīsta s̄i/  
bi p̄traria fuerūt. **Un⁹ ps.** Insur/  
reuerūt in me testes iniqui et men  
tita est iniquitas sibi. **Et ideo** canit  
ecclia in sequēcia de veraci annū  
ciatiōe marie magdalene. **Crede**/  
dum est mag⁹ soli marie veraci q̄s  
iudeoz turbe fallaci. **Nam** scim⁹  
xp̄m surrexisse a mortuis vere tu  
nob⁹ victor rex miserere. **S. Ser.**  
to oñdī p̄ vulnez ostensionē. **Nā**  
vt dicit **Luce. vlti.** qñ ipse apparuit  
discipul⁹ suis et stetit in medio. tūc  
p̄turbati et cōterriti et existimabāt  
se sp̄m videre. ideo dixit eis. **Vi**/  
dete man⁹ meas et pedes meos.  
q̄ ego ipse sum. **De hoc Regre** in  
allo libro. **Tertio** p̄ncipalit̄ dico  
q̄ xp̄s surrexit felicit̄. q̄ oēs ele  
ctos letant in paradysu p̄duxit **Re**  
quire sup̄. **Vel sic.** **Nā** deposita oī  
misericordia in gl̄ia surrexit. **Un⁹** in si  
gnū hui⁹ dixit **Nat. xvij.** Postq̄  
q̄ aut surrexero p̄cedam vos in

galileam. **Galilea** interpretat̄ tras/  
migratio. et significat q̄ xp̄s d̄ cor  
ruptiōe ad eternitatē de miseria ad  
gl̄iaz trāsīuit. **Un⁹ Ro. ij.** **Christ⁹**  
resurgēs ex mortuis zc. **Sic** nos  
resurgam⁹ cū xp̄o in nouitate cor  
poris gl̄ificari. id dicit. p̄cedā vos  
**Un⁹ ad Ro. ij.** sic xp̄us surrexit  
a mortuis in gl̄iaz patris. ita et nos  
innouitate vite ambulem⁹. **Nam**  
sicut xp̄s surrexit cū corpe gl̄ifi/  
cato. ita p̄tute resurrectionis xp̄i  
oēs electi resurgēt euz gl̄ificatio  
corpe. **Un⁹ magister** in li. iij. di. xl/  
iij. **Ad** p̄a scōz resurgēt sine vlla  
deformitate. sine vlla corruptiōe  
sine onere et difficultate. p̄pter qd̄  
sp̄alia dicta sunt et resurgent ful  
gida sicut sol zc.

De ascensione dñi. Sermo. xxxiii

## Dominus

qd̄ iesus postq̄ locu/  
tus est eis assump⁹ ē  
in celū et sedet a dextr⁹ dei **Nat.**  
**vi.** **Notate** charissimi. dicē p̄hs  
iij. p̄bi. q̄ q̄to vnaqueq; res ē me  
lior et p̄fectior tāto debet ei loc⁹ al  
tior et p̄fectior. **Sz** xp̄s dñs n̄r ē p̄  
fectior et nobilior oib⁹ creatur⁹ q̄  
re merito deat ascendere ad sublit̄  
miorē locū. i. sup̄ oēs celos. **Ideo**  
dicit dñs zc. **In** quib⁹ qd̄ verbis  
tria notant. **P̄rio** discipuloz fru  
ctuosa instructio qd̄ notat. cū dicit.  
**Dñs** qd̄em iesus postq̄ locutus.  
**Secūdo** est xp̄i gl̄iosa ascensio. qd̄  
notat. cum addit. assump⁹ est in  
celū. **Tertio** xp̄i sup̄ma locatio qd̄  
notat cū p̄cludit. et sedet a dex. dei



## De ascensione domini

**I**n primo dico q notat discipu-  
loꝝ fructuosa instructio. Et no-  
tandū q dñs hodierna die qntu-  
pliciter locut⁹ est discipul⁹. **P**ri-  
mo ipso dure increpado de eoz in fi-  
delitate. vt dicit **Mat. vlt.** q postq̃  
xps in die resurrectionis apparuit  
marie magdalene. tūc ipsa pcur-  
rens nūciauit discipul⁹ fm q an-  
geli iusserant eā z etiam ipse dñs.  
Et illi audientes qz uiueret z visus  
esset ab ea nō crediderūt. Post hec  
autē duob⁹ ambulanti b⁹ i emaus  
ostensus ē in alia effigie. s. in for-  
ma pegrini. q nūciauerūt ceteris.  
nec illi pfecte crediderūt. Etia nec  
ipsi dño pfecte crediderūt vsqz dñ  
eis ostendit man⁹ z pedes zc. **Uñ**  
dicit q nouissime recubentib⁹. q.  
discipulis in cenaculo vic⁹ in quo  
xps iussit sibi pparari pasca. p die-  
cene cū alijs mulierib⁹ z mīre xpi.  
et alijs discipulis. qui xpm seque-  
bant in uita qzuis illi vñdecim so-  
lum noiant in textu. Illis simul  
recubentib⁹ in tertiā z sextā ap-  
paruit eis iesus intrās iuxta mo-  
dum suū clausis ianuis. z come-  
dit cum eis vt dicit **Act. i.** Per qua-  
draginta dies apparēs eis et lo-  
quēs de regno dei. Et cōuēscēs zc  
**Uñ Greg. in omel. hodierna.** Co-  
medit z ascēdit vt effectus come-  
stionis veritatē patefceret carnis  
Et **Act. x.** Adūcauim⁹ z bibim⁹  
cum illo. Et sic post h⁹ increpauit  
eos fm q **Mat. 23.** dicit q expro-  
brauit incredulitatem eoz z duri-  
tiam cordis. qz his q viderāt eum  
resurrexisse nō crediderūt. Et hoc

fecit fm **Greg. in omel.** qz eos cor-  
poraliter relinqre voluit vt verba  
que recedēs diceret in corde audi-  
entiū arti⁹ imp̃sa remaneret scz  
illa que sequunt⁹. **Nā** in oēs arti-  
culos fidei articulus resurrectio-  
nis fuit difficilior ad credendū.  
ideo zc. **S**ecūdo locut⁹ est  
xps hodierna die discipul⁹ officiū  
p̃dicationis eis inuigēdo. **Uñ** dicit  
**Mat. vlt.** q dixit. **A**ntes i m̃ iudū  
vniuersuz p̃dicare euāgelīū omni  
creature. Ecce quō iussit euange-  
liū p̃dicare q est p̃tra curiosos q  
mag⁹ vtunt p̃bo qz euāgelīo. z ma-  
gis poet⁹ qz p̃phetis. **C**ōtra quos  
dicit ad **Roma. i.** Non em̃ erubesco  
euāgelīū. **X**rus em̃ dei est in salu-  
tem omni credēti. **N**am hō p illd  
saluabit⁹. **Uñ** sequit⁹. **Q**ui credide-  
rit et baptizat⁹ fuerit salu⁹ erit. q  
vero non crediderit p̃demnabit⁹.  
**C**harissimi notate magnū seriū  
et dilectionē xpi q in fine deside-  
rauit nos scire verā viam z vitā  
vt possem⁹ post eū ascendere. **N**ō  
em̃ sufficiebat q passus mortu⁹ e  
sepule⁹ est p nobis s; desiderauit  
nos scire modū p que possum⁹ sal-  
uari cū dicit. **Q**ui cre. et bapti. zc.  
**Uñ Jo. iij.** Omnis q credit i ipm  
nō pere. sed habeat vitā eternam.  
ideo dicit **Jo. xij.** **I**esus cū dilex-  
it eos. s. dando eis modū quō  
possant saluari. **Nā** sine fide nul-  
lus pōt saluari. **T**ertio lo-  
cut⁹ est eis informādo eos forma  
baptizādi. **Nā** sine baptismo nul-  
lus pōt saluari. sic ipse dicit **Jo. iij.**



Nisi quis renatus .i. baptizatus fuerit  
ex aqua et spiritu sancto non poterit intrare in  
regnum dei. et ideo multum et necessaria  
fuit hec locutio. **Un** de **Mat.** vi.  
quod iesus locutus est discipulis dicens. **Data**  
est mihi omnis potestas in celis et in terra  
id est secundum gloriam. interli. ut quod auctor regna-  
bat in celis cum angelis modo per fidem  
regnet in terris. produciendo omnes fide-  
les per fidem baptismum ad celestem pa-  
triam. ut impleatur illud. **Fiat** volun-  
tas tua etc. **Secundus**. **A**ntes quam doce-  
re omnes gentes. scilicet. suare omnia que man-  
dauit propter que possunt saluari. baptiza-  
res eos in nomine patris et filii et spiritus sancti  
tunc remittuntur eis peccata sua et a ori-  
ginale quod est actuale. et a mortale quod est ve-  
niale que erant causa eorum damnationis  
**Un** dicit magister li. iiii. dist. ii. c. de ba-  
ptismo. quod baptismus iohannis erat in-  
prias non in remissione. baptismus  
vero christi in remissione. **Un** **Act.** i. **J**o-  
hannes quidem baptizauit aqua. vos  
autem baptizabimini spiritu sancto. non per  
multos hos dies. quod dicitur. tunc. perfecte  
eritis mundi ab omnibus peccatis. **I**deo  
baptismus secundum magister li. iiii. dist. ii. de-  
tinctio. scilicet. ablutio corporis. **Un** in ba-  
ptismo scribitur nomen iesus in  
auiab. **R**ecte sicut serui solent scri-  
bi ad curiam vniuersi regis principes. ita  
nos scribimur ad curiam summi regis  
**N**am sicut scriptor scribit tribus digi-  
tis sic ad inuocationem trinitatis  
scribit illud nomen in auiab nostris  
quoniam sacerdos dicit. **E**go baptizo te  
in nomine patris. et filii. et spiritus sancti. **Un** **Apo.**  
xiii. **V**idi super montem syon agnuz  
stantem etc. **Un** **ps.** **S**ignatus est super  
nos lumen vultus tui domine etc. **K**

**Quarto** locutus est eis gratias mira-  
culorum et donando. **Un** **Jo.** xiii. **Q**ui  
credit in me opera que ego facio etc.  
**Un** dicit venerabilis **Beda** super  
**Mat.** **O**portuit eos magna et no-  
ua facere quod debebant magis et noua  
predicare. **E**t ideo noua doctrina scilicet.  
euangelica ac fide catholica et firma-  
rent necesse erat ut mirabilia fa-  
cere possent **I**deo dixit eis hodie  
ut habet **Mat.** vi. **S**igna autem  
eos quod credi. in me hec sequentur. id est. vos  
quod creditis in me facietis talia signa  
quibus probetur predicationem vestram. **Un** p-  
mo dixit in nomine meo. id est. in virtute  
nominis mei. demonia eicient. sicut  
**Paulus** fecit. ut habet **Act.** xvi. quod  
quedam puella habuit spiritum phitonie.  
cui spiritus dixit paulus. **P**recipio ti-  
bi in nomine iesu christi exire ab ea. et exiit  
eadem hora. **P**atet etiam in multis  
scriptis multipliciter. **R**equi legem de scorum  
**S**ecundo dixit. linguis loquentur no-  
uis. sicut apostoli. ut habet **Act.** ii. **N**am  
loquebantur variis linguis. **T**ertio serpentes  
tollerent. id est. virtutes et preces habent super  
serpentes quod nihil possunt eis nocere si-  
cut paulus fecit ut habet **Act.** vi. **q**uod  
vipera inuasit manum eius. ipse vero  
excitatus eam in ignem nihil mali pas-  
sus est. propter quod barbari dicebant eum  
esse deum etc. **Quarto** dixit. et si quid  
mortiferum biberit non eos nocebit  
sicut accidit **I**ohi euangeliste. **R**equi  
quod iohes euangeliste in primo. **Q**uinto  
dixit eis. super egros manus  
imponet et bene habebunt. sicut fece-  
runt sancti multipliciter. **R**equi cathedra  
petri et alius legem deis. imo non solum  
ad manus impositionem verum etiam  
**R**



## De ascensione domini

ad vbi. vt ptz **Act. iij.** vbi ad vbi  
sancti petri q dicit. Argentū z au  
rum non est mihi zc. In noie iesu  
xpi surge z ambula. Qui statim sur  
rexit san<sup>9</sup>. Ita z multa alia mira  
cula opati sūt v<sup>9</sup>ute xpi. Un dicit  
**Mar. xl.** Illi aut pfecti p<sup>9</sup>dicauē  
rūt vbiq; duo coopante. z fmonē  
pfirmate sequētib; signis. Et etiā  
nō tm apli hec fecerūt verū etiam  
pfecti fideles ac vbi dei p<sup>9</sup>dicātes  
vt ptz in legēdis multipl<sup>r</sup>. **Regre**  
**Ar** sic impletū est illō ps. Dñs da  
bit vbi euāgelizātib; v<sup>9</sup>ute mul  
ta. Un sup illud **Lu. ix.** Cōuoca  
tis iesus. xij. discipulis suis dedit  
illis virtutē et prātem sup oia de  
monia. z vt languores curarēt. et  
misit illos p<sup>9</sup>dicare regnū dei. z sa  
nare infirmos. dicit glo. Cōcessa  
prāte signo z mittunt p<sup>9</sup>dicare re  
gnū dei vt magnitudo factorū  
z virt<sup>9</sup> ostensa fides daret vbi. et  
in noua facerēt q noua p<sup>9</sup>dicarēt.  
**7** **9** **Quinro** locut<sup>9</sup> ē eis hodie. an  
nūciādo eis regnū dei. Ipse em  
descendit de sinu. i. de throno pa  
tris vt gen<sup>9</sup> hūanū ad regnū celo  
rum perduceret. In die ascēsiōis  
nouissime loqbat eis d regno dei  
sicut sepi<sup>9</sup> dixit. Naz d<sup>r</sup> **Mar. yj.**  
Ipse exclusis oib; t<sup>r</sup>enis sollici  
tudinib; dixit. Querite p<sup>mū</sup>. id ē  
p<sup>mō</sup> z p<sup>n</sup>cipāl<sup>r</sup> z añ oia regnū  
dei z iusticia ei<sup>9</sup>. q. d. Nā ad h crea  
ti est. sicut mgi dicit li. ij. di. j. De<sup>9</sup>  
fecit hoīem vt summū bonum zc.  
Un d<sup>r</sup> **Act. j.** q in die ascensionis  
appa. z lo. de regno dei. Un dixit  
p dies. xl. appa. e. zc. Moyses z p

phete pmittebat t<sup>r</sup>alia. xpus autē  
regnū celoz. qd qdē etiāz cōmisi  
eis nūciare alijs. Un dicit **Chrys.**  
**Nō** cōmittit aliqd sensibile. i. ter  
renū dicere sicut moyses z p<sup>9</sup>bere  
q terrā z bona t<sup>r</sup>alia pmittebant  
hij v<sup>9</sup> regnū celoz z oia que con  
tinent in eo. Un in signū hui<sup>9</sup> qñ  
xps nouissime voluit eis loq añ  
q in celū ascēderet eduxit eos de  
domūcula in q eis p<sup>9</sup>dicauit z q  
tuoz locutōes fecit in signū q nō  
de t<sup>r</sup>enis s; de celestib; intrēderet.  
Un d<sup>r</sup> **Lu. xlv.** Eduxit aut eos so  
ras in bethaniā que sita ē in late  
ra mont<sup>9</sup> oliuēti. de q monte ipse  
ascendit. Un dicit hystoria q illa  
que dicta sūt facta sūt in cenaculo  
sed statim post eduxit eos i betha  
niā z in montē oliuēti. **Un**  
aut nūc cū eis p<sup>n</sup>ue ad locū ascē  
siōis iuit sicut iuit cū duob; disci  
pulis eūtib; i emaus nescit. Cum  
aut ipsi exētib; in monte oliuēti  
ac xpo loquente de regno dei aliq  
q min<sup>9</sup> spūales fuerunt de regno  
t<sup>r</sup>eno intellereūt. iō in erro. eñ bi  
centes vt d<sup>r</sup> **Act. j.** Dñe si in t<sup>r</sup>eb  
resti. regnū isrl. Quib; rōdit. Nō  
est v<sup>r</sup>m nosse t<sup>r</sup>a vel momenta q  
p<sup>9</sup> posuit i sua prāte. q. d. dñs vos  
adhuc terrena sapit. iō nō pote  
stis intelligere celestia sicut parer  
me<sup>9</sup>. qz nōdū pfecte recepistis spi  
ritū sanctū. Un sequit q dicit. ac  
cipietis v<sup>9</sup>utē supuentē spūali  
in vos. q. d. qui faciet vos sapere  
celestia zc. Et ideo vt d<sup>r</sup> **Act. j.** p<sup>9</sup>  
pit eis ab hierosolimis ne discede  
rent. s; expectarēt pmissionē p<sup>r</sup>is



quā audistis inquit p os meū. que p/ missio fuit spūscūs. sicut dicit **Job. xliij.** Paraclyt⁹ aut spūscūs quez mittet p̄r in noīe meo docebit vos oīa. vñ dicit **Lu. vi.** q dicit eis **Vos autē sedete in ciuitate quīqz in dua mini fratre erat lo spūscō quī vos pfortabit ⁊ illuminabit sicut pmi si vobis añ.** **11a dicit Jo. xvi.** q dicit eis. **Expedite vob v̄ ego vadā.** Si em̄ nō abiero p̄actus nō veniet ad vos. **Si autē abiero mittā eum ad vos.** Et cū venerit docebit vos oēm veritatē. Et sic dedit eis suaz bñdictionē ⁊ ascendit in celū. Et dicit **Dam. li. iij.** ca. x. q v̄sa facie ad orientē eleuat⁹ manib⁹ ascendit in celū. **Un̄ dicit Lu. vi.** Eleuat⁹ manus suis bñdixit eis. Et factus est dñs benediceret ill⁹ ferebat⁹ in celū. **Qualr autē valedixerit.** nō putauerit euāgeliste esse scribendū s3 dī miserit de not⁹ hominib⁹ ad cōsīderandū. **Un̄ dicit Jo. vi.** Sūt autē et alia multa que fecit iesus que si scribant⁹ p singla nec ipm mūdūz arbitror cape posse. **Un̄ de veritate ascensionis legi⁹ in euāgelio Ni. codem.** **Req. in pmo ser. resurre.** cōis. Et sic p̄z p̄mū. **11. Scdo** p̄ncipalr dico q norat rpl glīosa ascēsiō. cū dicit. **Assumpt⁹ est in celū** **Airca qd notandū q dñs glīose q̄ dupl̄r ascendit. P̄mo veracit⁹ secūdo potēti.** **tercio gloriā.** **quarto letanē.** **Dico pmo q dñs veracit⁹ ascendit q oñdīt tripl̄r. s. p spaciū t̄pis. p determinatū diē ⁊ horam cōgruam.** **P̄mo oñdīt p spaciū t̄pis.** **11a ipse nō statim vt resurre**

xit ascendit s3 p. xl. dies expectare voluit p̄p̄ maiorē certitudinē re/ surrectiōis sue. **Difficili⁹ em̄ erat** p̄bare veritatē resurrectiōis quaz passionis. **11a passio sua fuit visa q feria sexta mortu⁹ fuit in cruce s3 ad pbandū verā resurreccionēz plures dies req̄rebant.** iō distulit suā ascensionē vsqz ad. xl. diem vt sic sua resurrectio fieret certa et p p̄is p spaciū t̄pi t̄pis fieret ⁊ certificaret ei⁹ ascensio q̄ erat ita pos sibilis sicut resurrectio. **Un̄ dicit Act. i.** p̄buit seipm viuū. s. discipulis suis post passionē suā in mlt⁹ argument⁹ p dies. xl. zc. **Un̄ dicit glo. xl.** horis mortu⁹ erat sic. xl. die b̄ se viuere cōfirmabat. **Qd fecit i** cōsolationē etiā discipuloz. **Nam sicut discipuli fuerūt turbati. xl. ho ris q̄b i sepulchro mortu⁹ iacuit. ita p. xl. dies resurgēs disci. appa/ ruit multipl̄r in cōsolationē et qz sicut dies p̄p̄ ad horā ita annus ad diē. s̄ est dicere. sic dies cōsolati onis comp̄at ad horā p̄ristatiōis sic ann⁹ cōsolatiōis ad diē turbatiōis. vñ **11a. iij.** Spūs dñi sup me vt p̄dicarē annū placabilē dño et diem vltionis deo n̄ro. **Acce sicut p die tribulatiōis reddit annū cō/ solationis sic p hora tribulatiōis dedit diem cōsolationis.** **Un̄ dicit Leo papa in smone de ascensio/ ne.** **Quadragenari⁹ numer⁹ hor/ diē cōpler⁹ est ordinatiōe diuina ad vtilitatē n̄re eruditiois.** **11a duz dubitatum est ad illis scilicet disci pulis ne dubitaret a nobis zc.** **Ac sic completo spacio t̄pis ascendit.****



## De ascensione domini

2

**S**ecundo ostēdit p determinatum diē qz feria qnta ascendit celos. Nā xps iesus passus est. viij. kal. april. z in die dñico imediate sequenti surrexit. z xl. die ab ipso die resurrectionis que tūc fuit qnta die mēsis maijz fuit feria qnta eadē die xps ascēdit. **Uñ** diē **Act. 1.** p dies. xl. apparēs eis z lo. de regno dei. **Seqt.** Et cum b dixisset videntibz illis eleuat<sup>r</sup> est. Sed est notandū qz dñs feria qnta ascendit. p t<sup>r</sup>ia mysteria tali die facta quibz talis dies est psecrata. vt recitat m<sup>r</sup> **Francisc<sup>o</sup>** de maronis. pmo natali die pisces aues z volatilia fuerūt creata. vt d<sup>r</sup> **Ben. j.** et iō vt esset pformitas creatoris ad creaturas z econuerso. tali die ascēdit. qz pisces z volatilia sunt agiles z mobiles valde z facilliter ascendūt. s. pisces flumē. aues aerem. sic xps zc. **Uñ** **Niere. xlix.** Ecce qñ aquila ascēdet z volabit zc. **2.** **S**ecundo nā tali die puer iesus in templo est pscntat<sup>r</sup>. vt d<sup>r</sup> **Luc. ij.** Nā xpus fuit dñica die nat<sup>r</sup>. z. xl. dies a natiuitate fuit qnta feria i qua puer debebat in tēplo pñtari iuxta pceptū dñi **Leui. xij.** Reque purificationis. Sic xps hodie fuit angel<sup>r</sup> z nubibz pducētibz in templo celest<sup>i</sup> parrie deo pñi pscntatus z ad dexterā ei<sup>9</sup> collocat<sup>r</sup>. **Uñ** **Act. 1.** Eleuat<sup>r</sup> ē z nubes suscepit eū. **Uñ** ps. Qui ponis nubē ascēsum tuū. z ambu. sup pēnas ventoz. i. angelozū. **3.** **T**ercio nam tali die cena dñi fuit celebrata. vt d<sup>r</sup> **Jo. xij.** Et sacm eucharistie pmi

tus institutus. p qd figurat illud eternū cōiuiuiū. ideo xpus tali die ascendit ad celeste cōiuiuiū. **Iuxta** illud ps. Dñs regit me. i. ipsa diuinitas. et nihil mihi deerit. in loco pascue ibi me colocaui. **P. 3.** **R**ecio ostēdit p horā zgruā. qz hora nona ei<sup>9</sup> diē dñs ascendit circa meridiē. Nā pñ<sup>9</sup> bō ob demeritū sue trāsgressionis fuit tali hora d padiso terrestri expulsus. qz tua hora sexta comedit d fructu. z hora nona fuerat expulsus. z p angelū adit<sup>r</sup> paradisi pclusus. Et talis reseratio nō poterat fieri nisi p xpm nec etiā adit<sup>r</sup> celestis paradisi. **Jo** zgruū fuit vt xps eadē hora ascēderet z homo eadē hora padisum celestem recuperaret. z sic xpus sua ascēsiōe aditū ei<sup>9</sup> nobis oībz reseraret. **Jo** nos debem<sup>9</sup> exemplo xpi cū seruenti desiderio ascēdere ad celū in meridiē. i. i seruire di/lectionis. **Iuxta** illō **Job. xxiij.** Vestigia ei<sup>9</sup> secur<sup>9</sup> est pes me<sup>9</sup>. viam ei<sup>9</sup> custodiui z nō declinaui ex ea. **Uñ** **Aug<sup>9</sup>** in sermo. de ascensione Ascendam<sup>9</sup> cū illo z sursum corda habeam<sup>9</sup>. Sic ascēdit qdā deuotus miles. Nā legit<sup>r</sup> qz qdā miles sic ascēdit corde qz i patribz bieroz solimis oīa loca in qbz saluator n<sup>r</sup> fuerat sollicitus cū lachrymis visitaui<sup>t</sup> z cū oīa sancta loca p totū p<sup>9</sup> suisset. vltio venit in montē oliuerti. vñ dñs celus ascendit. vbi post longā oronem cū lachrymis dixit. Ecce dñe vbiqz quesui te diligēti. **Uñ** dñi venerim ad locum vbi celos ascēdisti. nescio ampli<sup>9</sup>



ubi te requirā. p̄cor te o meū gau/  
dium z vnicū solatiū suscipe sp̄m  
meū q̄ taz ardent affectat te vt ad  
dexterā patr̄ videā sedere te ī gl̄ia  
**Et** his diceſ sp̄m suū sine dolore  
reddidit deo z in celū ascēdit. **Un̄**  
hortat̄ nos apl̄s **1o. iij. Que** surſū  
sūt querite vbi x̄ps est in dextera  
dei sedēs. **Un̄ Aug. in ser. bodier,**  
**no. Ascendam** cū x̄po interi cor/  
de vt cū dies p̄missus aduenerit  
sequamur corpe. **Un̄ i signū hui⁹**  
**imp̄sit** fr̄e vestigia pedū ei⁹. **Un̄**  
**dicat** **Simplici⁹** ep̄s hierosolimi  
tan⁹ vt habet̄ in glo. de loco ascen  
sionis. q̄ cū postea esset ibi eccl̄ia  
edificata loc⁹ ille in q̄ steterūt ve/  
stigia pedū x̄pi ascendent̄ nunq̄  
poruit sterni pavimēto. imo mar  
mora resiliēbat in ora collocātūz  
**Et** ē documentū q̄ sicut vestigia  
ad huc terra custodit. z sic nos cu  
stodire debem⁹ in corde p̄tinuā  
recordationē. **2o. Secūdo dico**  
q̄ dñs ascendit potent⁹. q̄ pp̄ia z  
diuina v̄tute. vñ **ps. Exultate** dñe  
in v̄tute tua canta. z **psal. v̄tutes**  
tuas. **Sicut** em̄ x̄ps v̄tute diuina  
tis seip̄m resuscitauit a morte ita  
pp̄ia v̄tute diuina ascēdit. **Et** iste  
ē gloriosissim⁹ ascēdēdi mod⁹. In  
sacra em̄ sc̄ptura rep̄it q̄druplex  
modus ascēdēdi seu eleuādi. **1o.**  
**m⁹** ē trāslatio. sic fuit enoch trāsla  
tus. vt d̄r. **Gen. v. q̄** Anoch ambu  
lauit corā deo z nō appuit. q̄ tu/  
lit ei⁹ dñs. vñ d̄r. **Eccl. xliij. Anoch**  
placuit deo z trāslat⁹ ē in paradisu  
**2o. Scdus** mod⁹ ē subuectio. sic fuit  
belyas subuect⁹. vt d̄r. **iiij. Re. ij.**

q̄ cū belyas z belyseus pgerent si  
mul ecce curre igne⁹ et equi ignei  
z belyas p̄urbine ascēdit. **Terri⁹**  
mod⁹ ē raptio. sic fuit rapt⁹ sc̄tus  
paul⁹. vt d̄r. **ij. 1o. xij. Scio** ho/  
minē in x̄po añ annos. xliij. siue in  
corpe siue extra corpe nescio. deus  
scit. raptū h̄mōi hoīem vsq̄ in ter  
rium celū. **Quart⁹** mod⁹ est ascen  
sio. z iste ē mod⁹ nobilissim⁹ z glo  
riosissim⁹. q̄ sic pp̄ia v̄tute. Sic  
ascendit bodie dñs n̄r iesus x̄ps.  
**1o** d̄r ascensio nō assūptio. q̄ assu  
mere nō est pp̄ia v̄tute s̄ auxilio  
sicut p̄mi tres modi. s̄ ascēdere ē  
pp̄ia v̄tute. **Un̄** hec ascensio pro/  
pp̄ia v̄tute elegā figurata ē. **Die**  
**re. xliij. vbi** ipse in sp̄u p̄uidit ascē/  
sionem x̄pi cum dicit. **Acce** q̄si leo  
ascēdit ad pulchritudinē. **Leo** est  
asial fortissimū iō p̄ eū siḡ pp̄ia v̄tute  
x̄pi ascēdēdi ad pulchritudinē. i.  
ad celum. **Un̄ Aug. in ser. de ascē**  
**sione. Sup** excelsa celi terrenum  
corp⁹. i. h̄manitas ponit̄. **Un̄ i euā**  
**gelio Nicodemi. Req. i. ser. resur**  
**rectionis. Un̄ ps. Agnosces** in  
sp̄uscō ascensionē x̄pi dicit. **Confi**  
**tebor** tibi in pplis dñe. z **psalmus**  
dicā tibi in gentib⁹. **Om̄** magnifi/  
cata est vsq̄ ad celos m̄ia tua ve/  
ritas tua vsq̄ ad nubes. **Sequit̄**  
**Exultare** sup celos de⁹ z sup oēm  
terrā gl̄ia tua. **3o. Tertio dico** q̄  
dñs ascendit gloriant⁹. **Naz** celest̄  
exercit⁹ cū magna gl̄ia z reueren/  
tia obuiant̄ sibi. **Ad** h̄n offēdit̄ p̄  
exēplū. **Nā** si aliq̄s rex terren⁹ q̄ p̄  
gere. p̄fect⁹ eēt in terrā longinquā  
z diu extra steterisset. cū ille rep̄tia



## **D**e ascensione domini

recurrere sine dubio tot<sup>o</sup> ppl's obuia/  
ret sibi reuerent. vt pz p expientia  
z recipet eum cū magno honore.  
q̄to mag<sup>is</sup> tūc dñs nř qui ē rex an  
geloz q̄ fuit in terra longiqua cū  
hodie reuerfus ē cū honore z gl'ia  
recept<sup>us</sup> est. **Uñ** dicit **Aug<sup>o</sup>** in ser.  
de ascensione. **Cū** audis eleuatur  
agnosce milicie celest<sup>is</sup> obsequium  
**Uñ** dicit ps. in psona xpi ascenden  
tis ad celestē exercitū. **Cū** gl'ia sus  
cepisti me. et nō imerito. **Nā** ipse  
dñs cū corpe glorificato gloriose  
ascēdit. qđ nullus angeloz antea  
vnq̄ uidit. **Dicit** em̄ mgt li. iij. di.  
xliij. q. corpora sanctorum rursus  
gēt sine mortalitate cuz agilitate.  
subtilitate. z claritate. **Sic** domi  
nus nř resurrexit cū dotibz corpis  
pfectissime z clarissime. z sic ascen  
dit in celū valde gl'iose et fulgide.  
**Uñ** b cognoscit sapiēs in spūscō  
cum dicit **Acti. xliij.** In firmamē  
to celi resplicēdens gloriose. **Spēs**  
celi z gloria stellaz mūdū illumi  
nans in excelsis dñs. **Uñ** **Aug<sup>o</sup>**  
in ser. bodierno. **Sanc<sup>o</sup>** z solēnis  
dies ascēcionis dñi nostri iesu xpi  
hodie illucit exultem<sup>us</sup> et letemur  
in eo. xps ascendit. supna clarue  
rūt. **Et** iō ppter eā fulgidā z gl'io  
sam ascēcionē dñi aliq̄ angeli mi  
rabant<sup>ur</sup> z fecerūt q̄stiones dicētes  
illō **Isa. lxiij.** Quis est iste q̄ venit  
de edom. tinctis vestibz de bosra.  
**Ite** formosus i stola sua. gradies  
in multitudine vtur<sup>us</sup> sue. **Uñ** dic  
glo. q. qđā angeli nō plene cogno  
scētes mysteriū incarnatōis pas  
sionis z resurrectionis videntes

dñm ascendente āmirātes dixerūt  
angel<sup>us</sup> comitantibz dñm. **Quis** est  
iste q̄ venit de edom zc. **Dicit** autē  
**Diony.** in li. āgelice hierarchie. ca.  
vij. q. cū xps ascēdit facie sūt tres  
qōnes ab angel<sup>is</sup>. **Prīmā** fecerunt  
maiores āgeli ad inuicē sibiipsis  
di. qđ ē iste q̄ venit de edom zc. b ē  
dicere. qđ ē iste q̄ venit ita gl'iose z  
fulgide d edō. i. de fra edō. **Edom**  
em̄ interpretat terren<sup>us</sup>. tinct<sup>us</sup> vesti  
bz de bosra. i. dotibz corpis gl'iosi  
cari. **Iste** formosus i stola sua. i. in  
hūanitate gradies i multitudine vir  
tut<sup>is</sup> sue. i. ascendēs i multitudine  
claritat<sup>is</sup>. **Tūc** rñdere potat xps  
illud **Jo. viij.** Ego sum lux mūdū.  
**Et** vere nō tm̄ mūdū s; tot<sup>us</sup> celest<sup>is</sup>  
patrie. **Et** iō dicit **Jo. Apo. xij.** Vi  
uitas illa nō eger sole neq; lūa vt  
luceat in ea. **Nā** claritas dei illu  
nabit eā. **Ad** pgnoscēs ps. in spū  
scō dicit. decorē induisti. amicus  
lumiē sicut vestimēto zc. **S; Be**  
cūdo fecerūt questionē supmā an  
geli ad xpm dicētes illō **Isa. lxiij.**  
**Quare** g rubrū est indumentū tuū  
z vestimēta tua sic calcantū i cor  
culari. **Dicit** autē dñm habuisse in  
dumentū rubrū. i. corp<sup>us</sup> suū cruen  
tatū sanguie. ex eo q. adhuc dum  
ascēdit i corpe suo habuit cicatrī  
ces. qđ voluit seruare qnq; d cau  
sis fm̄ q. dicit **Bedā.** **Al**catrices  
em̄ dñi fuauit z in iudicio fuatur  
rus ē vt fidē resurrectionis astruat.  
z vt p oibz supplicādo eas pñre  
pñtent. vt boni videāt qđ miserī  
cor diē sint redēpti z reprobi agno  
scant qđ iuste sint dñari. z vt de  
rat pperue certū triumphū sue vi



trozie. **I**o cū angeli vidētr cicatri/  
ces zc. nō imerito dixerūt. **Q**uare  
zc. sz huic qōni rñdit dñs sic **I**sa.  
lxij. **T**orcular calcaui sol<sup>2</sup> z d gen  
tibo nō est vir meuz. **E**t pōt crux  
xpī vocari torcular in q̄ tanq̄ in  
plio passus ē. ita vt sanguis effū/  
deret. **U**n ego solus torcular cal/  
caui. z sic hūanū gen<sup>9</sup> redemi. qd  
null<sup>9</sup> d boibo poterat facere. **T**er  
tio fecerūt qōnez mīozes angeli z  
ad maiores vidētes xpī ita glōi  
se ascēdere. dicētes illd ps. **Q**uis  
est iste rex glīe. **Q**uibo illi rñderūt  
**D**ñs vtutū ipse ē rex glīe. **S**z fm  
b facit **D**ionys<sup>9</sup> qōnez dī. **A**ū ipsi  
supiores sint. p̄rio deo z imēdiate  
a deo illuminē. z inferiores a su/  
perioribz. q̄re ab inuicē querūt ac  
ab inuicē discere cupientes. **A**d b  
rñdet ipse. z etiā cōmēdator expo/  
nit dī. **I**n eo q̄ inērogāt signāt se  
sciam appetere. **I**n eo autē q̄ p̄mo  
in se p̄ferūt demōstrāt q̄ diuinaz  
p̄cessionē nō audent puenire. **U**n  
de hac q̄stio ne angeloz z zueniēti  
mīone alioz dicit **A**ug<sup>9</sup>. sic **S**ci/  
ficat diuio comitatu vniuers<sup>9</sup> aer  
z ois illa turba demonū volitās  
paera xpō ascēdēte trāsfugit. **C**ui  
occurrētes angeli q̄s eēt sciscitāt  
dicētes. **Q**uis ē iste rex glīe. **Q**uibo  
rñdet. **D**ic ē ille candid<sup>9</sup> z roseus  
**N**ic ē ille q̄ nō habuit spēm neqz  
decorē. **I**nfir<sup>9</sup> in ligno. fort<sup>9</sup> in  
spolio sedus i morte. pulcher i re  
surrectōe. clar<sup>9</sup> in celo. **Q**uar  
to dico q̄ dñs ascēdit letanē. qz cū  
ois q̄ captiui fuerūt i lymbo ascē  
dit. **M**az p<sup>9</sup> q̄ p̄mi parētes expulsi  
fuerūt d paradiso tūc ianua fuit clau

sa quā nemo posat apire nisi xp̄s  
in hora ascēsiōis. **U**n dñs **I**sa. xxij  
**P**atrem dabo i manu ei<sup>9</sup> et dabo  
clauē dom<sup>9</sup> dauid sup hūez ei<sup>9</sup>. z  
aperiet z nō erit q̄ claudat. z clau/  
det z nō erit q̄ aperiat. **E**t iō ante  
ascēsiōē dñi null<sup>9</sup> poterat itrare  
regnū celoz. q̄stūcūqz scūs z iust<sup>9</sup>  
vñ **N**eb. iij. diē spūscūs. **I**psi autē  
coguerūt vias meas q̄b iurau i  
ira mea si itroibūt in requiē meā.  
**Q**uibo ac iurauit nō intrare i reges  
ipsi nisi ill<sup>9</sup> que peccauerūt zc. **U**n  
**Z**ach. viij. **I**n dies illos merces  
boim nō erat. **U**n **A**ug. **I**n aduētū  
xpī q̄stūcūqz scūs mercedē nō re  
cipiebat p bono ope suo. sz ad iser  
nū descēdebāt vt dauid daniel sy  
meon zc. **I**obes bap. z alij p̄fes. sz  
in resurrectione xpī sē liberari. **U**n  
legit in euā. **N**ic. **R**eq. añ in fmōe  
p̄mo resurrectōis. **E**t sic i ascēsiō/  
ne a xpō in celū sē deducti. **U**n ps  
**A**scēdisti i altū. cepisti captiuitatē  
**E**cce q̄s p̄clare p̄dixit **D**auid. **U**n  
etiā p̄dictū ē **N**icb. ij. **A**scēdit em  
iter pādēs añ eos. **T**rāsibūt portā  
z ingrediēt p eā. z trāsibit rex eoz  
corā eis. z dñs i capite eoz. **O** hō  
psidera q̄s glōse xp̄s hodie cū scīs  
q̄ p mltā milia ānoz i tenebris et  
z in ymbra mort<sup>9</sup> fuerūt ascendit  
z eos cū magno gaudio in celum  
dixit. **U**n ps. **A**scendit de<sup>9</sup> in ius/  
bilatione. z dñs in voce tube. q. d.  
zc. **U**n **I**sa. xxv. **Q**ui redēpti sunt  
a dño reuertent in syon z venient  
laudātes. z leticia sempiterna su/  
per capira eozum. **O** q̄trum gau/  
dium est. hodie factum. **N**am ce/  
lum apertum est. **C**aptiui sunt



# De ascensione domini

liberati ⁊ ad celestē glām deducti  
⁊ angeloz gaudiū ē pp̄ b̄ augmē  
tum. **Nā** quot aīe hodie in celū s̄  
deducte tot speciales leucias acce  
perūt. **Un̄ Baruth. v.** Adducet ei  
de⁹ isrl̄ cū iocūditate in lumie ma  
iestat⁹ sue cū misericordia ⁊ iusti  
cia q̄ est ab ip̄so. **Un̄ Aug⁹.** in se  
hodierno. **Resurrectio dñi** spes  
n̄ra est ascensio dñi glificatio n̄ra  
est ⁊. **U** **Tertio** p̄ncipalr̄ dico  
q̄ notat xpi sup̄ma locatio. cum  
p̄cludit. **Et** sedet a dextr⁹ dei. **De**  
xtera ē eq̄litas dei. **Dicit** em̄ p̄bus  
vt sup̄a in p̄ncipio. quare meri  
to ascendit hodie ad dexterā. i. ad  
equalitatē. **Un̄** ip̄e p̄dixit hoc **Jo.**  
**xv.** **Exiui** a patre ⁊ veni in mūdū  
iterū relinq̄no mūdū ⁊ vado ad  
patrē. **Qui** p̄cordat p̄s. cū dicit. in  
sp̄s̄sancto. **A** sūmo celo egressio  
ei⁹ ⁊c. **Exultauit** vt gygas ad cur  
rendū viā. **Valde** em̄ velocit̄ ascē  
dit qñ tantū spaciū quasi i momē  
to p̄transcurrit. **Refert** em̄ raby  
moyses maxim⁹ p̄bus. q̄ quilibet  
circulus. siue celū cuiuslibet pla  
niete bz in spissitudine viā q̄ngen  
toz. annoz. i. tantū spaciū q̄tum  
aliq̄s de via plana in q̄ngent⁹ an  
nis posset ire ⁊ distantia int̄ celū  
et celū est silr̄ viā q̄ngentoz. ānoz.  
et ideo cū sint septē celi siue spere  
erit fm̄ euz a centro terre vsq̄ ad  
p̄cauū celi saturni qd̄ est septimū  
celū viā septē miliū annoz. i. tan  
tum spaciū q̄tuor de via plana ali  
quis irer in septē milibz septingē  
tis annis si tamdiu viuere posset  
**Ita** tñ q̄ quilibet ann⁹ cōponat

ex tricentis ⁊ lxx. diebz. ⁊ iter cu  
iuslibet dies sit. xl. miliaria. et qd̄li  
bet militare sit duoz. miliū passū  
**Nec** Rabi moyses. **Iste** igit̄ fuit  
magn⁹ saltus quē fecit xps d̄ rer  
ra in celum **Un̄** de hoc saltu dicit  
**Amb.** **Quodaz** saltu venit xps in  
hunc mūdū. **Apud** patrē erat. in  
virgine venit. de virgine in p̄sepe  
trāsiliuit. descēdit in iordanē. ascē  
dit in crucē. descēdit in tumulu.  
surrexit de tumulo. ⁊ ascēdit ⁊ se  
det a dextris patr⁹. **S** **U** **Sed** ē no  
tandū q̄ xpus in ascensu suo lo  
cauit electos suos q̄s secum venit  
singularit̄ ad choros āgeloz fm̄  
merita eoz. **Jo** dixit **Joh. xiiij.** In  
domo patr⁹ mei māsiōnes multe  
sunt. **Nā** sancti fm̄ merita sua de  
bent remūerari. **Et** qz v̄dicit ma  
gister li. iij. dis. v. q̄ de q̄libet ordi  
ne aliq̄ ceciderūt. **Et** fm̄ **Breg.** nō  
p̄nt nisi p̄ boies reparari. iō opoz  
ter ad quēlibz ordinē aliquos san  
ctos locari fm̄ merita eoz. **I**deo  
dñs n̄r in quolibet ordine qñ ascē  
dit aliq̄s locauit. **Et** credit̄ ab ali  
quibz q̄ xps omni die fecerat vnā  
māsiōnē ⁊ vnā dietā a die ascēsi  
onis vsq̄ ad p̄thecosten. ⁊ ad qua  
libet māsiōnē durisse eos fm̄ me  
rita eoz. **Et** sic ascēdit i ordinē angeloz  
et ibi locauit eos. q̄ nō p̄p̄is me  
rit⁹ s̄ sola merēte passione xpi sūt  
saluari. sicut puuli renati fore bz  
p̄silmar⁹. nā āgeloꝝ officii ē boi

Rabi  
moyses

celi int̄ celi



# **Sermo**

## **xxiii**

ministrare et minora nunciare et in-  
struere homines ut iuste uiuant. **Un** di-  
cit **Dyonisius** de celestibus hierarchiis. **Ad**  
hunc enim chorum uidentur pertinere qui ex  
se parum boni agere sciunt nisi ab alijs  
inducantur. qui tamen seruatur precepta ec-  
clesie in ieiuniorum alijs obseruationibus  
seu ex se modicum addunt. qui tamen de nouis  
ro saluatorum sunt in gentem se a pec-  
catis custodiunt. et sic in choro infimi  
collocantur. **Un** **Breg.** in omel.  
super illud. **Erant** appropinquantes ad  
ibidem publicum. et **Hugo** de sancto victore  
lib. iij. de claustris anime. **xxiiiij. c.** disti-  
guunt has mansiones secundum modum angelorum  
capitulum mansionum. et dicit **Secundum** gra-  
dus spiritualium perfectum in nobis distin-  
guuntur etiam in nouis angelorum. **Un** dicitur  
de istis qui in choro angelorum locantur.  
**Sunt** nonnulli qui quia capiunt  
illi itaque in nouis. i. in mansionibus an-  
gelorum currunt. et sic de alijs patet.  
**Un** secundum doctores tales sunt de quibus  
christus in parabola dixit **Lu. xv.** **Mul-**  
lier habens dragma decem. si perdiderit  
dragmam unam accedit lucernam et e-  
uertit domum et quatit diligenter do-  
mum nec inueniat. et cum inuenerit puo-  
cat amicas et uicinas dicens. **Con-**  
gaudere mecum quia inueni dragmam  
quam perdideram. **Moraliter** mulier ha-  
bens decem dragmas est essentia di-  
uina. **Dragma** est denarius in quo scri-  
pta est imago regis. et significat ani-  
mam hominis ad imaginem dei creatam quam  
dicitur erat et dominus inuenit. **Io** uult  
ex modo dicere. **Habeo** in celo nouem  
dragmas. i. nouem ordines angelorum  
et decimam. i. angelum predictum propter peccatum.  
ueni querere et ad se accedit lucernam.

quia humanam naturam uniuersi diuini-  
tati. et euerit domum quia circumui predictum  
cado. miracula faciendo. deinde po-  
suit hanc lucernam super candelabrum  
crucis et sic dragmam. i. angelum predictum in-  
ueni. quam inuentam feci totam angelorum  
societatem mecum gaudere. quod ho-  
die impletum est. **Un** sequitur quod christus  
dixit **Luce. xvi.** super. ita dico uobis  
gaudium erit angelis dei etc. **2**  
**Secunda** die debet fuisse in ordine arch-  
angelorum et ibi collocasse sanctos qui  
meruerunt ad istum ordinem assumi.  
Est autem officium archangelorum secundum **Dyonisium**  
nisi. quod maiora nunciant de fide et  
de natiuitate christi. et facit et prophetas  
et reuelare. **Un** dicit **Lu. i.** **Misus**  
est angelus **Gabriel** etc. **Inter** **Ga-**  
**bril** est archangelus. **Sic** homines qui  
nunciant alijs et instruunt eos in fi-  
de christi. ut se in bonis operibus exerce-  
ant locantur cum archangelis. **Unde**  
**Breg.** et **Hugo.** super. **Unusquisque**  
uester si primum exhortari ad bonum op-  
erandum curat etiam a puritate reuocat  
et eternum supplicium denunciat. **per-**  
**fecto** est angelus. qui isti nisi inter arch-  
angelorum numerum deportantur. et ta-  
les christus secunda die in choro archan-  
gelorum collocauit. **3**  
**Tertia** die debet  
fuisse in choro uirtutum. i. **(krestige**  
**engel)** et ibi collocasse sanctos qui me-  
ruerunt assumi ad istum ordinem. **Quo-**  
**rum** officium est secundum **Dyonisium** mirabilia fa-  
cere. et potissime relucere diuina  
virtus in eis. propter quod per eos uirtus di-  
uina facienda mirabilia procedit uirtus  
perfectis qui fecerunt multa mirabilia  
**Io** dixit christus **Io. xiiij.** **Qui** credit in  
me. opera que ego facio etc. **Sed** nota si



## De ascensione domini

placet de<sup>o</sup> fecit mirabilia paucoritate ageli p<sup>r</sup>imuraciones materie. demones p<sup>r</sup> virtutes naturales reb<sup>u</sup> infirmas. magi p<sup>r</sup> occultos tract<sup>u</sup> cum dem<sup>o</sup>nibus. boni xpiani p<sup>r</sup> iusticiam publicam. mali xpiani p<sup>r</sup> signum publice iniusticie. **U**n dicit Aug. Miracula hoiez sc<sup>r</sup>ptm non faciunt. s<sup>z</sup> ostendunt. neq<sup>z</sup> q<sup>u</sup>icq<sup>z</sup> q<sup>u</sup> miracula facit h<sup>u</sup> sp<sup>r</sup>it<sup>u</sup> sc<sup>r</sup>ptm. q<sup>u</sup>m z mali asserunt se fecisse miracula. **S**z mo<sup>o</sup> q<sup>u</sup> faciunt sp<sup>r</sup>it<sup>u</sup> alit<sup>r</sup> miracula. ita q<sup>u</sup> mortuus p<sup>r</sup>cc<sup>o</sup>. x<sup>o</sup>bo diuino p<sup>r</sup>silio z auxilio suscitatur. p<sup>r</sup> p<sup>r</sup>cc<sup>o</sup>z curatur. p<sup>r</sup> p<sup>r</sup>cc<sup>o</sup>z p<sup>r</sup>cc<sup>o</sup>z leprosos mundatur. pigros excitant ad satisfactio<sup>z</sup> sicut potissime faciunt sacerdotes q<sup>u</sup> p<sup>r</sup>cc<sup>o</sup>z ligatos vincunt p<sup>r</sup>cc<sup>o</sup>z vnico x<sup>o</sup>bo autoritate dei absolunt. z sic mortuos p<sup>r</sup>cc<sup>o</sup>z resuscitant. Et o<sup>es</sup> q<sup>u</sup> in semetipsis sp<sup>r</sup>it<sup>u</sup> alit<sup>r</sup> mirabilia faciunt seipos suscitando a morte p<sup>r</sup>cc<sup>o</sup>z. tales locantur in choro virtut<sup>u</sup>. **U**n Grego. vt s<sup>z</sup>. S<sup>u</sup>nt alij q<sup>u</sup> mira faciunt signa. valenter op<sup>r</sup>antes. q<sup>u</sup> ergo isti nisi ad mai<sup>o</sup>re<sup>m</sup> z numer<sup>u</sup> virtut<sup>u</sup> locantur. **Q**uarta die d<sup>r</sup> fuisse in choro p<sup>r</sup>cc<sup>o</sup>z. i. (geweltigengel) z ibi collocatur zc. Quor<sup>u</sup> officiu<sup>m</sup> est fm dyoni. coercere demones ne tm noceant hoib<sup>u</sup> q<sup>u</sup>ntu cupiunt. **A**d p<sup>r</sup> i Apo<sup>o</sup>. x. vbi d<sup>r</sup> q<sup>u</sup> angel<sup>u</sup> habuit catenam z ligauit dyabol<sup>u</sup> z misit eu<sup>m</sup> i abyssum. **A**d illoz choz p<sup>r</sup>cc<sup>o</sup>z qui te p<sup>r</sup>cc<sup>o</sup>z demonu<sup>m</sup> z carnis z tribulationib<sup>u</sup> mundi resistent. z sic viriliter dyabol<sup>u</sup> vincunt. **U**nde Grego. zc. S<sup>u</sup>nt nonnulli q<sup>u</sup> de obsessis corpib<sup>u</sup> sp<sup>r</sup>it<sup>u</sup> malignos fugant z eos virtute oronis eiciunt. io ipi masio

ne inter p<sup>r</sup>cc<sup>o</sup>z habet. **Q**uinta die dicit fuisse in choro p<sup>r</sup>cc<sup>o</sup>z. i. (furte engel) z ibi collocant. Quor<sup>u</sup> officiu<sup>m</sup> est fm dyoni. docere hoies inferioris g<sup>r</sup>adus maiorib<sup>u</sup> debita reuerentia exhibere. sicut regib<sup>u</sup> p<sup>r</sup>cc<sup>o</sup>z p<sup>r</sup>cc<sup>o</sup>z p<sup>r</sup>cc<sup>o</sup>z obedi<sup>r</sup>re p<sup>r</sup>cc<sup>o</sup>z amor<sup>e</sup> dei. ac maiores docere p<sup>r</sup>cc<sup>o</sup>z subditi fm iusticia<sup>m</sup> dei z regere. **A**d istu<sup>m</sup> igit choz p<sup>r</sup>cc<sup>o</sup>z n<sup>o</sup>nt o<sup>es</sup> q<sup>u</sup> regunt p<sup>r</sup>cc<sup>o</sup>z subditum fm iusticia<sup>m</sup> dei siue sint p<sup>r</sup>cc<sup>o</sup>z seculares siue religiosi siue reges. **E**t inferiores siue religiosi siue seculares q<sup>u</sup> seipos iugo obedi<sup>r</sup>tie p<sup>r</sup>cc<sup>o</sup>z deu<sup>o</sup> voluntarie astrixerunt. **U**n Grego. S<sup>u</sup>nt nonnulli q<sup>u</sup> acceptis virtutib<sup>u</sup> merita electo<sup>z</sup> hoim transcendunt. i. per obedi<sup>r</sup>entia merita accipiunt. **S**exta die d<sup>r</sup> fuisse in choro d<sup>r</sup>cc<sup>o</sup>z. i. (bersehe engel) q<sup>u</sup> io sic vocant q<sup>u</sup> ceteri angel<sup>u</sup> d<sup>r</sup>cc<sup>o</sup>z. Quor<sup>u</sup> officiu<sup>m</sup> est fm dyoni. instruere in bello sp<sup>r</sup>it<sup>u</sup> alit<sup>r</sup> quo hoies d<sup>r</sup>cc<sup>o</sup>z d<sup>r</sup>cc<sup>o</sup>z membris z sensib<sup>u</sup> suis ne errant in bene faci<sup>r</sup>do. **A**d istu<sup>m</sup> choz p<sup>r</sup>cc<sup>o</sup>z n<sup>o</sup>nt o<sup>es</sup> q<sup>u</sup> potent m<sup>o</sup>bris z sensib<sup>u</sup> d<sup>r</sup>cc<sup>o</sup>z ne mala faci<sup>r</sup>nt. **U**n Grego. S<sup>u</sup>nt nonnulli q<sup>u</sup> sic in seipis cunctis viciis z desiderijs d<sup>r</sup>cc<sup>o</sup>z vt ex m<sup>o</sup>dia vite inter hoies d<sup>r</sup>cc<sup>o</sup>z vocant. q<sup>u</sup> igit isti nisi inter d<sup>r</sup>cc<sup>o</sup>z currunt. **S**eptima die d<sup>r</sup> fuisse in choro thronoz. i. (rechtferige engel) q<sup>u</sup> ideo dicunt throni eo q<sup>u</sup> de<sup>o</sup> in eis sedeat z sua iudicia discernat. Quor<sup>u</sup> officiu<sup>m</sup> est fm dyoni. instruere hoiez dei eq<sup>u</sup>itate z iusticia. io dicunt libra iudicij. **U**n ipi sunt isti angeli de q<sup>u</sup>o d<sup>r</sup> **Nat.** xij. **E**t



bunt angeli sepabunt malos & me-  
dio iustoz. **Ad** hoz. choz. locant  
q sequunt eoz. doctrinā vt tanq  
i libra spūalia carnalibz. eterna tē/  
palibz pponunt. vt q in hac libra  
deo ipendūt bonoz. primo dile/  
ctionē. carni castigatōz. **Un die.**  
Sūt nōnulli q sibimetipis sapiē/  
ter rvgilant dñant. discutiunt se  
deo sp inherētes. recte alios iudi/  
cāt. ac se iuxta primos iuste tenēt  
**In** his velut in throno de⁹ sedet.  
cūcta mirabilē examinat. Quid  
isti sunt nisi throni sui p ditoris z  
ad māsioēs supnaz. sedū ascribū/  
tur. **Octaua** die dñ fuisse in cho/  
ro cherubi. i. (durechliebrigel)  
qd iō dicunt. qz in plenitudine sci/  
entie p ceteris relucēt radio diu/  
ni lumis. ex eo q p me veritati in/  
timus p iungunt. Quoz. officiū  
est fm dyoni. plenitudine sapien/  
tie quā in fonte p me veritat⁹ bau/  
rūt alijs inferioribz cōmunicare  
z diffundere. **Ad** hoz. choz. locan/  
tur doctores q habēt plenitudinē  
sciētie sacre scripture. z ppter dile/  
ctionē dei z primi corda fidelium  
imbribz sapie irrigarūt. **Un die.**  
Sunt nōnulli q plenitudinē ac/  
ceperūt q cherubin iure noīant.  
qz in dilectōe dei z primi plenif.  
**Di** forte māsionis sue inf cherubi  
pēpiūt **Nona** die dñ fuisse in cho/  
ro seraphin. i. (in der minn byn/  
nender engel) q dicunt in seipis  
ardētes. z ibi collocant zc. Quozū  
officiū est fm dyoni. boiem in dei  
amore accēdere. **Ad** hoz. choz. pri/  
mē pte apli z martyres q tm in

diuino amore arserūt q ppter ips  
oia spalia reliquerūt z pro amore  
xpi suppliciu mortis ptulerūt. et  
ad eundē amorē alios incēdebāt  
z similē oēs q talia faciūt. **Unde**  
**Brezo.** Sūt nōnulli q sūt accensi  
facibz supne cōtemplatōis z solo  
amore eternitatis pascunt. terrēa  
abijciunt. amādo ardēt. loquēdo  
alios accēdūt z in dei amore alios  
ardere faciūt. qd istos nisi seraphi  
dixerim. **Iō** inter seraphin fortem  
sue māsiois acceperūt. **Decima** die  
dicūt nō mansisse in loco in q ma/  
ter dei nūc stat sup oēs choros an/  
geloz exaltata. qz virgo **Maria**  
adhuc fuit in terra quaz locasset.  
ibi si eā secū adduxisset. **Iō** ibi nō  
stetit sed ascēdit ad thronū trinita/  
tis ad dexterā patris. **Et vndeci**  
**ma** die fuit pēbeccoste. z tūc misit  
spūscm sic ipe pmissit aplis. vt hī  
**Io. xvi. q** dicit. **Expedit** vobis va/  
dā zc. **Et** sic pz quō xps ascēdit su/  
p oēs celos. z sedet ad dexterā pīs  
**Un ps.** **Tu** sol⁹ altis. sup om. ter.  
nimis exal. es sup oēs celos zc.

**De** scā trinitate. **Ser. xxiiii**  
**Res** sūt  
qui testimoniū danc  
in celo. pi. vbi spūsa  
ce. z bī tres vñi sūt. **Jo. v.** **Nota**  
te kmī dicit em **Arif. p.** matha. q  
sciētis ē posse docere. **Vinc** ēi q  
scūs **Johes** q celestia secreta pe/  
netrauit dum super pectus dñi i  
cena recubuit. z ibi fluentia diuiz/  
ne sapiētie copiose hausit. iō oñdit  
se scire dina secreta cū nos salubē



## De sancta trinitate

docet dicens. Tres sunt q̄ zc. **Un**  
**Boeti** de trinitate. Trinitas p/  
sonaz in pluralitate p̄sistit. vni/  
tas v̄o in simplicitate sube q̄re bñ  
dicit. Tres sunt q̄ testimonium  
dāt zc. **B** Notādū k̄m q̄ s̄a/  
cta mat̄ eccl̄ia que vult oēs filios  
i. xp̄ianos saluari. q̄ tñ nō p̄nt sal  
uari nisi p̄ fidē sc̄e trinitatis. Jur  
ta illud arbanasy ep̄i alexandrini  
dicētis. Quicūq; vult sal. eē ante  
oīa op̄ est vt teneat catholicā fidē  
Quā nisi q̄sq; integrā inuiolatā/  
q; seruauerit absq; dubio in eter  
nū p̄bit. Fides aut̄ catholica hec  
est. vt vnū deū in trinitate. z trini  
tatē in vnitrate veneremur. **H**o or/  
dinauit eccl̄ia hodiernū festū. in q̄  
sc̄a trinitas venerat vt oēs xp̄ia/  
ni in v̄a fide trinitatē p̄sonaz et  
vnitratē essentie venerent z sic sal/  
uarent. **A** aut̄ oēs xp̄iani faci  
lius possint h̄c fidē trinitatis. nō  
trinitas p̄sonaz. z vnitas eēntie  
multiplex nobis oñdit. **P**riō oñdi  
tur ip̄a trinitas p̄sonaz in crean  
do oēs creaturas. **Un** Moyses  
ait **Gen. i.** In p̄ncipio creauit de/  
celū z terrā. **Q**d exponit maḡ l̄nia  
rū dī. p̄ deū signans p̄res. p̄ p̄nci/  
piū signans filiū. Sequit̄ q̄ sp̄s  
dñi ferebat sup̄ aquas. **Un** quod  
apud nos dī de⁹. hebraica v̄itas  
h̄z beloym. **H**o dicit. In p̄ncipio  
creauit beloym. q̄d est pl̄ale ad il  
lud singulare q̄d est el. Et significat  
pl̄alitatē p̄sonaz. **N**ā beloym int̄/  
prat̄ dī in pl̄ali. el v̄o de⁹ in sin/  
gulari. In cui⁹ figura dixit dyabo  
lus p̄ serpentē **Gen. iij.** Artis si/

cut dī. p̄ quo dicit̄ in hebreo belo  
ym. Et iō de⁹ fm trinitatē est cau/  
sa oīs creature fm triplicē rōnem  
causalitatis. **P**rimo ē causa effi/  
ciēs p̄ potentia. **S**ecdo est cā essen/  
tialis p̄ sapiam. **T**ertio est causa  
finalis p̄ bonitatem. **D**inc est em̄ q̄  
in oīi creatura oñdit similitudī/  
nē bñ⁹ causalitatis. **Un** nō tā ma  
gna esset creatura nisi potēs esset  
creator. nec tā pulcra nisi eēt sapi  
piens. nō tā ordiata z v̄ilis nisi  
esset bon⁹. **Et Amb. De⁹** qui na/  
tura est inuisibilis vt posset feri  
opus fecit qd sua v̄isibilitate opi  
ficē manifestaret. Et iō fm tria ac  
tributa in diuis oīa sunt creata. s.  
p̄ potentia patris. p̄ sapiam filij. z  
p̄ bonitatem sp̄s sc̄i. **Un** ap̄us ad  
**Ro. ij.** dicit. **Q**m̄ ex ip̄o z p̄ ip̄m z  
in ip̄o sunt oīia. ip̄i bonor z gl̄ia i  
in sc̄a sc̄loz amē. **Q**d exponit **Aug.**  
in li. de ciui. dī dī. **Et** ip̄o dicit  
p̄pter p̄em. p̄ ip̄m dicit p̄pter filiū. i  
ip̄o dicit p̄pter sp̄m sc̄m. **Et** cū dicit  
ip̄i bonor insinuat h̄c trinitates  
vnū deū eē. **P**riō igit̄ oñdit p̄is  
potentia q̄ oīa ex nihilo creauit.  
**N**ā vt dicit maḡ li. ij. dī. j. q̄ crea/  
re ē ex nihilo aliqd̄ facere qd tñ p̄  
uenit potētie p̄is. **Un** **Sap. ij.**  
**O**m̄ps man⁹ tua dñe creauit or/  
bē terraz ex materia inuisa. **Et** dī  
cit **Aug.** In b̄ notat̄ oīpotētia sua  
qz oīa dñi nihilo creauit. **S**ecdo ostē  
dit filij sapiā q̄ ita sapientē ordina  
uit. **Un** p̄s. **O**m̄a in sapiā fecisti.  
gl̄o. i. i filio p̄ quē creauit celū z ter  
rā z oīa q̄ i eis sūt. **Et** ita sapienter  
oīa disposuit qm̄ mīmo n̄ p̄ sapiā



# Bermo

# xxiiij

elus inuestigari. **Un** Ro. x. d  
altitudo diuitiar. sapien. scie. di. zc  
**Un** illud Jo. i. In principio erat v.  
bū z vbu. zc. **Tertio** ondit spūsci  
bonitas q̄ oia bū fecit. **Un** Gen. ij  
Vidit dē cūcta q̄ fecerat. z erant  
valde bona. **Un** dicit Aug. Bon.  
ē dē z inq̄tū sum. boni sum. **Un**  
etiā dyabol. inq̄tū est creatura ē  
bon. **Ad** etiā ondit **Aref.** iij. et b.  
vbi dicit q̄ q̄lis vnusq̄s est talia  
opaf. cū ḡ deus sit optim. seq̄t zc  
**Un** d illis tribu dīc **Raban.** Per  
potētiā p̄is ois res creata ē. Per  
sapiam filiū ois res sapien. dispo  
sita ē. Per bonitatē spūsci omis  
res bona ē. **¶** **Scdo** p̄ncipa  
lit ondit ipa trinitas p̄soz z vni  
tas diuie z simplicissime eētie i  
rebus creatis et hoc tripliciter scz  
in creatur. supioribz. medijs. z in  
ferioribz. vñ **Sap.** iij. Per magni  
tudine creature z spēm p̄t intel  
ligibilit. creator vīdri. **P̄rio** ḡ ostē  
dit in rebz creatis supioribz. s. i. so  
le. **Sol** em̄ est vn. i. suba z triplex  
i p̄prietate z oparōe. Nā bz valorē  
seu dignitatē. spēdorē z calorē. p̄.  
bz valorē seu dignitatē. vñ **Amb.** i.  
erā. **Sol** ē dñs p̄ plāetaz. **Jo** di.  
**Aref.** q̄ sol z hō generāt boiez. **Se**  
cūdo bz splēdorē p̄ quē illūinat co  
tū mūdū. **Un** **Boc.** **Sol** ē oculus  
mūdi. claritas diei zc. **Tertio** ba  
bet calorē p̄ quē hyems z frig. cpa  
tur. **Sic** in deo ē vna eētia z tri  
nitas p̄sonaz. **Un** **Aug.** in li. de v  
bis dñi. In sole tria p̄siderāda s̄t  
q̄ oino separi nō p̄nt. s. suba splē  
dor. z calor. **Sic** ḡ nemo p̄t diui

dere creatū solē a splēdore z calo  
re. quō tunc q̄s diuidere p̄t crea  
torē. q̄ d. impossibile ē. **Un** **Ansel**  
in de p̄cel. c. xj. di. **Ponam.** filiū z  
spūscm̄. ita pes esse de p̄e solo  
sicut calor z splendor de vno sole.  
pponam. deū patrē tāq̄ solis sub  
stantiā seu rotunditatē q̄ ē sine ini  
tio. **De** de. pponam. filiū sic splēdo  
rē. notificas patrē sic splēdor. soles  
**In** sup. pponam. spūscm̄ tanq̄  
calorē ab vtroq̄ p̄cedentē. s. a sole  
z a splēdore. **Tūc** vt p̄stat ista tria  
sunt in sole z nō possūt separi ab  
inui. sed sūt vn. sol. **Sic** p̄ z fili.  
z spūscm̄ sunt vn. deus in essen  
tia. **Un** **Baymo** sup. **Apo.** **Req̄**  
**re** in natiuitate xpi. **In** cuius fi  
gura testat **Eusebi.** circa natiuita  
tē xpi tres soles apparuerūt in ori  
ente q̄ paulatim in vnū corp. so  
lare redacti sūt. **Un** exemplo solis  
p̄siderare debem. z intelligere tri  
nitatē p̄sonaz z vnitatē essentie.  
**Un** de b̄ habet figura **Gen.** xviij. i  
abrahā q̄ vidit tres viros z vnum  
adorauit. **Un** dī q̄ apparuit ei do  
min. sedēti in hostio tabernaculi  
sui. in ipso fauore diet. **Quq̄** eleua  
set oculos suos apparuerūt tres  
viri quos cuz vidisset cucurrit in  
occursum eorum z adorauit di.  
cens. **Dñe** si inueni grām in ocu  
lis tuis ne trāseas seruū tuū. **Ac**  
ce quō hic bū notat trinitas p̄so  
naz cum tres vidit. z vnitatis eē  
tie cum adorās dicit in singulari.  
**Dñe** zc. **Sic** nos spūaliter debe  
mus exemplo solis p̄siderare z in  
telligere trinitatē p̄sonaz z vnitatē



## De sancta trinitate

rem essentie. tunc i ipso seruiore dici  
i. in splendore et calore solis bñ ap/  
parēt nobis tria zc. **Un** Aug. sup  
**Job**. Si sepa solis candore a so  
le sepať xñu a pte. q. d. sed pñu ē  
impossibile zc. **Sec**do oñdit i crea  
turis medijs pura in aia. **Un** di/  
cit **Augu**. q. in aia est vna essentia  
et tres potētie. et sic bz vnitatē in es  
sentia et trinitatē in potētīs. nā  
aia imago est trinitatis. sz bz me/  
moriā intellectū et voluntatē. q. se  
potētie aie et memoria nō est intel  
lectus. nec intellect⁹ volūtas. nec  
ecōuerso. et tñ hec tria sūt vna aia.  
sic est in dñis zc. **Un** aia est crea/  
ta fm potētiā ad imaginē totius  
trinitatis. **Jo** dicit mgt li. ij. disti.  
xvj. **Fact⁹** est hō fm aiam ad ima/  
ginē et similitudinē nō tñ patris  
vel filiū vel spūscī sed toti⁹ trini/  
tatis. **Est** g notandū q. aia pmo  
creata est ad imaginē patr⁹ q̄tuz  
ad memoriā vt deū semp in mēo/  
ria habeat **Sec**do ad imaginē filiū  
q̄tū ad intelligentiā. vt intelligē/  
tia deū sp̄ intueat. **Ter**tio ad ima/  
ginē spūscī q̄tū ad voluntatē vt  
eum in voluntate sp̄ diligat. **Un**  
dicit **Ber**. i. li. meditationū. **Tria**  
in mente mea inuenio. s. memoriā  
p quā deū reminiscor. intelligenti  
am p quā deū intueor. et volunta/  
tē p quā deū āplector. **Ad** **Ter**  
tio oñdit in creaturis inferiorib.  
i. terrestrib. **Videm⁹** em̄ q. vna ē  
aqua in fonte riuo et stagno. sed ri  
uus emanat a fōre. stagnum autē  
psurgit a fōre et riuo **Sic** fili⁹ a pte  
et spūsanctus ab vtroq. **Unde** in

symbolo **Athanasij**. **Pater** a nullo  
est. filius a pte. spūscī a pte  
et filio. **Sic** fons a nullo ē. riu⁹ a  
fonte solo et stagnū a fonte et riuo  
**Ite** pcedit odor a balsamo. **Red**  
re natiuitatis. **Et** sic p̄t quō ex  
emplis pōt demonstrari trinitas p  
sonar et vnitāz eētie. **Quare** me  
rito debem⁹ hoc credere et firmē  
tenere. **Un** exemplū hui⁹ habem⁹  
in legēda scī **Siluestri** de impato  
re **Constantino** cui scūs **Siluester**  
p̄ exēplū demonstrauit. **Legit** em̄  
q. **Constantin⁹** impator multū ple  
quebat xpianos. q̄re cecidit in in/  
curabile leprā. **Tandē** ad p̄siliū  
porificiū idolo p̄ adducta sūt tria  
milia pueroz. vt omīs occidī face  
ret. et se in eoz sanguine recent et  
cāldo balnear. **Egredite** autē  
eo ad locū vbi balneū parari debe  
bat. matres pueroz ei obuiabāt.  
q̄ resolutis criminib. miserabilr vlu  
labāt. **Tunc** dixit impator. **Audi**  
te me comites et oēs ppli. **Digni**  
tas romani imp̄ de fonte pietat⁹  
nascit⁹. **Et** hāc etiā dedit legē q̄cū  
q. in bello aliquē infante occidit/  
set capitali snie subderet. **Quāta**  
g crudelitas erit illos infātes oc/  
cidi. meli⁹ est me mori salua vitā i  
nocentiū q. vitā recupare p eoz i  
teritū. **Iussit** ergo pueros matri  
bus reddi. **Qui** seq̄nti nocte **Petr⁹**  
et **Paulus** appuerūt dicētes. **Am**  
p̄pter pietatē abhorruisti effusio/  
nē sanguis innocentū. misit nos  
dñs nř ihs xp̄s dare tibi p̄siliū re  
cupande sanitatis. **Siluester** q. p  
p̄ter tuā credulitatē latitat apud



## Berno

montē syracim. ibi em fugit. Et  
bi piscinā ondet in q̄ imersus ter  
tio ab oī morbo lep̄ curaber̄. **Tu**  
ho hāc vicissitudinē xp̄o reddas.  
vt idolorū tēpla destruas. et xp̄i ec  
clesias restaures. et scē trinitatis  
deinceps cultor fias. **Au**gilās igitur  
**Cōstantin**⁹ misit p̄ siluestro. q̄  
vidēs milites credidit se ab eis oc  
cidi. et deo se cōmendāor in trepi  
dus **Cōstantino** p̄ntat. **Au** **Con**  
**stantin**⁹ assurgēs agit. **Sū** te ve  
nisse ḡculamur. et narrauit ei ordi  
nē somnī sui. **Et** dixit q̄ sūt illi dī  
q̄ mihi appuerūt. **Siluester** r̄ndit  
eos eē nō deos s; cultores trinita  
tis et ap̄los xp̄i. **Et** sic **siluester** ba  
ptisauit eū in noīe pa. et fi. et fl. et sta  
tim mūdāt⁹ est. **Un** p̄ma die sui  
baptismi hāc legē dedit q̄ xps ab  
vibe romana tāq; ver⁹ de⁹ colere  
tur. et ecclesias p̄struxit et ad fūdam  
tū vni⁹ basilice p̄struēde p̄m⁹ ter  
rā apuit et duodecim cophinos in  
scapulis suis foras eiecit et multa  
bona fecit p̄ xp̄ianitate. **Iudi**ens  
aut mī ei⁹ **Helena** p̄lras laudat  
filiū q̄ abrenūciasset idolis. s; du  
re increpat q̄ relicto deo iudeoz  
crucifixū hoīez deū colat. **Rescri**  
**bit** **August**⁹. **matr**i exīti i bethāia  
q̄ secū mḡfos iudeoz ferat et veni  
at. et ip̄e doctores xp̄ianoz p̄ferat  
vesic et disputatōe mutua appeat  
fides vā. **Duxit** ḡ secū **Helē**a. cxi  
viros doctissimos iudeoz. inter  
q̄s erāt duodecim q̄ sapia et eloq̄n  
tia p̄ ceteris rucilabāt. **Qu**q; **Sil**  
**uester** cū clericis suis et p̄dicti iudi  
ad disputandū corā impatore cō

## Extitit

uenissent. **Tunc** vnus de duode  
cim doctissim⁹ dixit. incipies dis  
putare p̄tra trinitatē. **Cū** isti tres  
deos dicāt. s. ipsi xp̄iani. s. patrē et  
filiū et sp̄m sc̄m. manifestū est eos  
p̄tra legē agere q̄ dicit. **Videte** ego  
sum solus. et nō sit ali⁹ deus p̄ter  
me. ad hoc r̄ndit **Siluester**. **Nos**  
vnū deū colim⁹. et ex vest r̄ libris  
trinitatē p̄sonaz vobis demon  
strare valeam⁹. **Nā** patrē dicim⁹  
de quo p̄pheta ait. **Ip̄e** inuocauit  
me. pater meus es tu. **Et** filiū di  
cimus. de quo idē p̄pheta dicit. **Fi**  
**lius** me⁹ es tu et c. **Sp̄m** sc̄m vō  
de quo similis dicit **Sp̄s** oris ei⁹  
om̄is virtus eorū. **In** hoc etiā q̄  
dixit. **Faciam**⁹ hominē ad imagi  
nem et similitudinē nostram. et c.  
evidenter pluralitatē p̄sonarū et  
vnitatē deitatis demonstrat. **Et**  
ceteri aut tres sunt p̄sone. vnus ta  
men deus est quod exemplo vñi  
bili aliquatenus demonstrare va  
lemus. **Et** accipiens purpurā im  
patoris tres ibi plicas fecit dicēs  
**Acce** videtis tres plicas. et expli  
cans ait. ecce q̄ tres plice sūt. vn⁹  
pannus. ita tres persōe vnus de  
us. **Et** sic superatus est primus.  
**Et** consequenter om̄es superauit  
in articulis fidei. **Quare** impator  
et iudices et om̄s iudei et regina cō  
uersi sunt ad fidē. **¶ Et** **tertio**  
p̄ncipalr̄ oñdit trinitas p̄sonaz et  
vnitas essentie p̄ testimonia sacre  
scripture veteris legis et noue. q̄  
mḡr sniaz ostendit libro. j. distin  
tū. vbi testimonia sacre sc̄pt̄e adduc  
**Et** p̄mo adduc̄ auro ritates veteris



## De sancta trinitate

legis de unitate diuine eēntie vbi do  
min<sup>9</sup> p moysen ait vt hī **Deut. vj**  
**Audi isrl dñs de<sup>9</sup> tuus. de<sup>9</sup> vn<sup>9</sup> est**  
**Ite Exod. iij.** loquit dñs ad moy/  
sen dicens. **Ego sum q̄ sum. z si q̄s**  
erint nomē meū vade z dic eis. q̄  
est misit me ad vos. **Item Exo. xx.**  
**Ego sum dñs de<sup>9</sup> tu<sup>9</sup> q̄ eduxi te de**  
terra egypti. **Nō erūt tibi dy ali<sup>9</sup> p**  
ter me z p̄la dicit zc. **Mḡr dicit.**  
**Dic aprissime declarā vnitas di**  
uine eēntie. **Sec̄do adducit autori**  
tates noui testamēti vbi xp̄us ait  
**Job. x.** **Ego z p̄ vnū sum<sup>9</sup>.** **Mḡr**  
dicit. **Unū dicit ne fiat discretio. i.**  
diuisio diuine nature. **Unū p̄f hāc**  
vnitate diuine eēntie rñdit xp̄us.  
**Philippo q̄rēti z di.** **Dñe onde no**  
bis p̄z z sufficit nob. **Dixit phi**  
lippe q̄ videt me videt z p̄z meū  
**Tertio adducit auctoritates vete**  
ris testamēti de trinitate psonarū  
**Unū dī Gen. j.** **faciam<sup>9</sup> boiem ad**  
imaginē z silitudinē n̄fz. **Ubi di**  
cit mḡr **Dicēs em. faciam<sup>9</sup> ad no**  
strā ondit p̄litate psonaz dicēs  
ho ad imaginē. ondit vnitate eēn/  
tie. **Unū Aug. in li. de fide ad petr.**  
dicit. **Si in illa natura p̄is z filij**  
z sp̄s sc̄i eēt tm̄ vna natura non  
diceret faciam<sup>9</sup> boiez ad imaginē  
z silitudinē n̄fam. **Aut em̄ dīc ad**  
imaginē ondit vnā naturā esse ad  
cū<sup>9</sup> imagines hō fieret. cū ho dīc  
n̄fam ondit eūdē deū nō vnā sed  
ples eē psonas. **Sz tu iudee mo**  
do dicerēs forte ad āgelos dicit.  
**faciam<sup>9</sup> zc. qz fuerūt creati. Ec̄o**  
tra mḡr li. ij. dis. j. dicit. **Creare est**  
de nibilo aliqd̄ facere. qd̄ nō p̄ue

nit āgel<sup>9</sup> iḡr. **Unū dī mḡr li. ij. disti.**  
xvj. q̄ nō dī ad āgelos sz ad filiū z  
sp̄m sc̄m. **Ite ondit tres eē p̄soas**  
in eēntia diuina allegādo illud p̄s  
**Verbo dñi celi firmati sūt. p̄ vbi**  
intelligit fili<sup>9</sup> qz vbi caro factū ē  
p dñm intelligit p̄i. **Sequit<sup>9</sup> z sp̄s**  
oris ei<sup>9</sup> oēs virt<sup>9</sup> eoz. **Ite ait p̄s.**  
**B̄ndicat nos de<sup>9</sup> deus n̄r z b̄ndi**  
cat nos de<sup>9</sup> zc. **Ecce quō ondit tri**  
nitatē psonaz. **Unū in figurā bu<sup>9</sup>**  
dī. **Esā. vj. q̄ Isaias dicit se audi**  
uisse seraphin clamātia. sc̄s. sc̄s.  
sc̄s dñs de<sup>9</sup> sabbaoth zc. **Mḡr**  
**Per h̄ q̄ dicit ter sc̄s trinitatē si**  
gnificat. **Per h̄ autē q̄ subdit dñs**  
de<sup>9</sup> i singlari vnitate eēntie. **Ter**  
tia autē p̄fessio dei trinitatē exp̄mit  
p̄sonaz. vnitatē ho eēntie ap̄le cū  
singlari ter subiūgit eū. **Ite tertio**  
adducit auctoritates noui testamē  
ti q̄ xp̄s dicit **Mat. vl.** **Ite bapti**  
sate oēs gētes in noīe p̄is z filij z  
sp̄s sc̄i. **Ite Apoc. iij.** **Sc̄s sc̄s**  
sc̄s dñs oipotēs. **Ite ap̄ls ad**  
**Ro. ij.** ondit trinitatē dī. **Am̄ ex**  
īp̄o zc. v̄s. **Tertio ondit distice**  
p̄sonas. **Nā dō dicit. Dñs. i. p̄i dī**  
xit ad me fili<sup>9</sup> me<sup>9</sup> es tu zc. **Quis**  
eternitas ondit **Ec̄i. xxiij.** **Ego**  
ex ore altissimi p̄dīui p̄moge. ante  
oēm creaturā **Ite Mat. v.** eterna  
lē generationē vbi a p̄e z ep̄alē ex  
**Maria insinuat dī. Et tu verbe**  
em effrata puula es in milib<sup>9</sup> iu/  
da. **Et te em̄ egrediet<sup>9</sup> q̄ sit dñator**  
in isrl. z hoc q̄z ad ep̄alē genera/  
tionē. **Sequit<sup>9</sup>. Et egresus ei<sup>9</sup> ab**  
initio. i. eternitate. **Ite ondit p̄so**  
nā sp̄s sc̄i **Gen. j.** **Sp̄s dñi fere**



**B**ermo

**b**aſt ſup aq̄s. et dō. **Q**uo ibo a ſpi  
ritu tuo. Et Eſa. lxx. Spūs dñi ſu  
per me zc. ¶ **¶** Quarto pñcipa  
liter oñdit in miracul triplr. Pri  
mo in forma baptisandi. Reqrē  
alceſciōis. J. Quā qdā formā vt re  
citāt Luſebi⁹ quidā arrian⁹ dum  
quendā baptizaret z formā trini  
tatis puerteret mor in deſecratio  
ne puidit aq̄ diſputauit Scdo oñ  
dit. Legit em̄ de quodā epō q̄ duz  
miſſas celebra ret tres clariffime  
gutte ſup altare celit⁹ ſūt emiſſe q̄  
ſibi appropinqntes vnā clariſſi  
mā gēmā effecerūt. quā cū idē ep⁹  
in qdā cruce reponeret in q̄ erant  
plures alie gēme. Ille tāta excellē  
tiā ill⁹ ſacre gēme n̄ ferētēs d̄ cru  
ce prin⁹ ceciderūt. Per b̄ oñdit ex  
cellētia ſcriſſime trinitatis. Itē ex  
emplū reqre in fmōe de ſcto Au  
gu. Tercio oſtendit in quodā mi  
raculo qđ accidit ſco Augu. Legi  
tur q̄ eo tpe q̄ ip̄e libros de trini  
tate cōpoſuit. qdā vice dū cā ſpa  
ciādī tytra liter⁹ maris ābulauit.  
ſocij a longe ſequenti⁹. z quedā  
meditatio de ſctā trinitate diſcur  
reret. quendā puerū in littore ma  
ris inuenit q̄ cum cocleari argen  
teo in quādā foueā quā fecerat a/  
quā de mari effundebat z dixit ſe  
velle totū mare i illā foueā ſic hau  
rire. Qui Augu. in riſum puocat⁹  
nit. Fili mi quō hoc facere poſſes.  
cū mare fit magnū. coclear modū  
cū fouea pura. At ille. Facili⁹ ē m  
bi b̄ facere q̄s tibi qđ cogitas ad/  
plere Cogitas em̄ in libro tuo mi  
ſteriū trinitatis cōprehēdere. cū li

קקמ

ber tu sic pua fonea ad recipiēdū  
ingēiū tuū parūū coclear ad inq̄  
rendū z ipa trinitas imēnsūz pe  
lag⁹ ad hauriēdū. Et sic puer sta  
tim dispuit z Augu. deo gratias  
agēs q̄ vez sit qd̄ puer dixit cogi  
tauit. Et sic p̄z multipl̄ trinitas  
plona z trinitas diuīe essētie. vñ  
**Joh. xi.** hec scripta sunt vt creda  
tis. s. trinitatē. q̄ **Jhs** est fili⁹ dei. z  
vt credētes vitā habeatis in noīe  
eius. **Un** in signū huius dī: q̄ **Jo**  
hānes baptista cognouit trinita  
tē. Nā rota trinitas manifestauit  
se sibi cū vidit celos aptos z vocē  
patris audiuit. **Require** in scō  
sermōe **Johannis baptiste.**

De natiuitate Iohis baptiste.

Sermo. xxxv.

Sermo. xxxv.

**E**rit enim magn<sup>9</sup> corā dñio Lu.  
Notate kñi dicit em̄ Aref. vj. etb.  
q̄ ois cognicio fit p̄ silitudinē bic  
est em̄ q̄ angelus **G**abriel vn<sup>9</sup> de  
archagel<sup>9</sup> q̄z officii est fm̄ Dyoni.  
maiora nūciare de fide vt de nati  
uitate xpi z p̄phetias reuelare z si  
derās z cognoscēs q̄ p̄ceptor na  
tiuitas sc̄i Joh̄is sili mō debebat  
p̄ ip̄m nunciari sicut p̄ceptor z na  
tiuitas xpi. Jō merito dixit de eo  
**E**rit mag. zc. **B.** Est notādū q̄  
magnitudinē z dignitatē. sc̄i. io  
hāntes. zsiderare possum<sup>9</sup>. in. vij.  
Dño in p̄ceptu. nā ei<sup>9</sup> p̄cept<sup>9</sup> a dō  
miraculose faci<sup>9</sup> ē ab āgelo gabrie  
el. nūciar<sup>9</sup>. qualē autē hoc factū ē  
nora. Legit em̄ in hystoria scolaz  
stica z p̄cordat sc̄tijs Lucas. i. c. q̄



## De natiuitate Johānis bapti

rex David volēs cultū dñi ampli  
are. **Nā** vt dicit venerabil' Beda.  
**Dñs p' Moysen constituit. vnū sū-**  
**mu sacerdotē. q' mortuo vnū aliū**  
p ordine succedere iussit. q' serua-  
tū est vsq; ad tpa David. **Un' dō**  
volēs ampliare cultū dei instituit  
priū. sūmos sacerdotes quoz tñ  
vn' maior erat. q' pnceps sacerdo-  
tū vocabat'. **Statuit aut. xvi. vi-**  
ros de eleazar z octo de isachar. z  
fin sortēs dedit vnicuiq; hebdo-  
modā vicis sue. **Abras aut habuit**  
octauā hebdomadā. de cul' gene-  
re fuit Zacharias. **Erat aut ipe et**  
vxoꝝ ei' elizabēth senex z sterilis z  
absq; liber'. **Am aut zacharias**  
templū dñi ingressus fuisset. vt i-  
censum poneret. z multitudo po-  
puli deforis expectaret. appuit ei  
angelus Gabriel stās a dextris al-  
taris. **Am aut zacharias in ei'**  
visiōe timeret ait. **Ne timeas Za-**  
charia. qm̄ exaudita est oīo tua. p  
priū em̄ est bonoz angeloz vt di-  
cit. **Ozi. ex sua visiōe territos. cū**  
se p̄bentes humāis obtutib; mē-  
te turbant. p̄m̄ benigna exhorta-  
tione cōsolari. **Ecōra aut mali ā-**  
geli se in angelos lucis trāfigurā-  
tes si q's ex sui p̄sentia territos vi-  
derint eos ampliori honore p̄cuti-  
unt. **Jō dicit. Ne timeas Zacharia**  
**Ece elizabēth vxor tua pariet ti-**  
bi filiū. cuius nomē Johānes erit  
**Vnū z sycerā non bibet. z ante de-**  
um in virtute z spiritu Delve p̄-  
cedet. **Zacharias aut consideras**  
sui senectutē z vxoris sterilitatē  
dubitare cepit. more iudeozum si

gnū ab angelo acquisiuit. Ange-  
lus aut eo q' verbis suis nō credi-  
dit. plaga taciturnitatis ipm̄ p̄cut-  
sit vsq; ad natiuitatē filij. qd̄ in si-  
gnū accepit. **Am aut zacharias**  
foras ad pplm̄ exisset. z populus  
eum mutū factū vidisset. cognō-  
uerūt q' ipe in tēplo visiōe vidis-  
set. **Completa septimana officij sui**  
abiit in domū suā. z cōcepit eliza-  
bēth z qnq; mensib; occultauit se  
dicens. **Quia sic fecit mihi dñs in**  
dieb; qbus respexit auferre oppro-  
briū meū inter homies. **Un' dicit**  
**Am̄b. Erubescēbat etatē par' sui**  
ne in senectute videret vacasse li-  
bidini. z tñ gaudebat sterilitatis  
opprobrio carere. qz opprobriū ē  
mulierib; nō h̄re p̄mū nupriarū  
p̄pter qd̄ celebrant nuptie z carna-  
lis coit' excusat. **Et sic p̄ q' fuit ma-**  
gn' in p̄ceptu. cū sic de' ita mira-  
culose opat' est. z āgelus hec nūci-  
auit. **Un' Augu. Magna gloria**  
fuit q' ab eodē āgelo nūciat' fuit  
**Joh. z xps. Legim' em̄ q̄rtuor vi-**  
ros solēnes q' cursū nate gēitos z  
p āglos nūciatos. s. ysaac. **Gen. x.**  
**vij. Sālon. Judic. xij. qz āgloz**  
tñ ppria noīa nō legim' xpm̄ **Lu.**  
**1. z Jobez. Lu. j. angeli anūciant**  
nomē legim'. **Nam fuit Gabriel.**  
**14 Scōdo fuit magn' i vfo qz s̄a**  
ccificat' anqz nat'. vñ **Lu. j.** dixit  
angelus Spūs scō replēbit ad huc  
in vtero m̄ris sue. **Jō vificat' d̄ eo**  
illud **Hier. j. Priusq; te formare**  
i vfo noui te. z anqz erires d̄ vulua  
scificauit te. z p̄paz i gētib; dedi te  
**Un' notandū q' scificat' erat triū**



in vtero ei? **Uñ** dicit **Amb.** Vocē  
pōz auditiā **Elisabeth.** s; **Johes**  
pōz gratiā sēnsit. **Illa** audiuit iste  
exultauit. **Illa** **Maria.** iste xpm  
Ecce quantā illuminatiōem rece  
pit a xpo q; in vtero cognouit ei?  
p'sentiā. **Uñ** dicit **Grego.** **Johes**  
q; nō poterat xpm salutare salta  
uit in vtero. **Et** diē **Johes** **Abz.**  
sup **Matth.** q; genua flexit i vte  
ro saltādo in reuerētiā aduen  
tus sui saluatoris. **Unde** admirā  
do dicit **Greg.** **Quis** vnq; nouit  
tale tripudiū. miles reclus<sup>9</sup> in vē  
tre cognouit dñz ac regē. **Tertio**  
fuit a spūscō sanctificatus p; suaz  
bonitatē **Uñ** dicit **Innocentius**  
**Sanctificatus** fuit anteq; nar?  
cum a xpo et maria dignus fuit  
in vtero visitari ideo dicit. **Antq;**  
exires de vulua sacrificauit te qd  
fuit magnū. **Sed** nō fuit tm̄ san  
ctificatus in vtero vezetiā spī  
ritu sancto repletus. **Unde** dicit.  
**Amb.** sup illud **(Lu.)**. Spiritus s̄  
cō replebitur adhuc in vtero zc.  
**Cui** spiritus illanc<sup>9</sup> infundit ma/  
gnorūm est z plenitudo virtutuz  
**Nā** multo excellentius ē est spīri/  
tu sancto repleti q; san'ctificari.  
**Et** ratio est. nam sanctificari mū  
latiōis significat. s; repleti redū  
lantiā siue abundāciā dicit.  
**Uñ** discipuli xpi vsq; ad diē pēthe  
ostes nūq; ad illū gdn potuerūt  
tingere vnde eis poss; dici. **Reple**  
i sunt spūscō. q; tñ fuerunt scifica  
i z mūdaci s; dcm saluatori. vof  
rdi est; pp' smonē q; locur<sup>9</sup> sum  
obis. qd tñ **Job.** hūit i vtero ma



# De natiuitate Johānis bapti

eris sue. **Un** dicit **Bern.** **Johes** nō  
legit solū i vtero scificat<sup>9</sup> s<sup>3</sup> etiaz  
spūscō replet<sup>9</sup>. **Et** si placet dic. vñ  
in signū h<sup>9</sup> excellēcie hūit p<sup>r</sup> etia  
m<sup>9</sup> grāz p<sup>r</sup>berādi quā ipse eis me  
ruit. **Requre** i **segni** ser. **Ter**  
tio fuit magn<sup>9</sup> in p<sup>r</sup>u. **Un** salua/  
tor. **Mar.** xj. **Int** na. mu. nō sur  
ma. **Jo. bap.** Circa qd<sup>9</sup> notāduz q<sup>d</sup>  
ipse in sua natiuitate fuit magn<sup>9</sup>  
p<sup>r</sup>pter tria. **P<sup>r</sup>o** ex hoc q<sup>d</sup> m<sup>9</sup> dñi  
n<sup>r</sup>i eū more gerule nutruuit. **Si**  
nō fuisset magn<sup>9</sup> regina celiz dñā  
mūdi bñ māsūz i p<sup>r</sup>ijis. **Un** legi  
tur **Lu. j.** q<sup>d</sup> cū āgel<sup>9</sup> voluit certi/  
ficare brāz virginē q<sup>d</sup> intacto vte/  
ro ac v<sup>9</sup>gie pmanēte posset filium  
portare. arguit sibi p locū a sili di  
cēs. **Ecce** eli. cog. tu. z v<sup>9</sup>sp<sup>r</sup>ibi. **Dē**  
v<sup>9</sup>bū. **Tūc** exurgēs maria abijt in  
mōrana ad eli. cog<sup>r</sup>ā suā. z māsū  
cū illa q<sup>d</sup>i tribz mētibz v<sup>9</sup>sqz dū pu  
er nascit<sup>r</sup>. natūqz puez virgo ma/  
ria suis scis māibz de fra lenauit  
z q<sup>d</sup>i ad morē gerule eū nutruuit.  
**Un** eli. potuit dicere ad brāz v<sup>9</sup>gi  
nē illud **Ero. ij.** Accipe puez z nu  
tri eū. ego tibi dabo mercedē tuā  
s. laudē z grāz p<sup>r</sup>actiōes. **Secdo** fuit  
magn<sup>9</sup> in p<sup>r</sup>u. q<sup>d</sup> in sua natiuita/  
te pētes letificauit. **Letificauit**  
ei p<sup>r</sup>ez suū zachariā. q<sup>d</sup> loq<sup>r</sup>la fuit  
sibi restituta quā. p<sup>r</sup>didit. p<sup>r</sup>pter in  
credulitatē cū nō credidit āglo. vñ  
d<sup>r</sup> **Lu. j.** q<sup>d</sup> cū q<sup>r</sup>ebār a p<sup>r</sup>e quem  
vellet vocari eū. q<sup>d</sup> postulās pugil  
larē sc<sup>r</sup>p<sup>r</sup>it di. **Johes** est nomē ei<sup>9</sup>  
**Ap<sup>r</sup>ti** autē ē ilico z s ei<sup>9</sup> z lingua e<sup>9</sup>  
z loq<sup>r</sup>bat bñdicēs deū. **Tūc** i<sup>9</sup>pletū  
fuit illō pūisūz āgeli dicēs. **Lu.**

**j.** Vocab nomē ei<sup>9</sup> **Johānē.** z erit  
tibi gaudiū et exultatio. **Terrio**  
fuit magn<sup>9</sup> i p<sup>r</sup>u q<sup>d</sup> nō tñ p<sup>r</sup>ez le  
tificauit v<sup>9</sup>perā oēs vicinos. **Un**  
**Lu. j.** **Eliza.** i<sup>9</sup>pletū ē tps piendi et  
p<sup>r</sup>epit filiū z audierūt vicini z cog  
gnati e<sup>9</sup> q<sup>d</sup> magni. dñs mīaz suaz  
cū illa z p<sup>r</sup>grulabatur ei. **Jo** dixit  
angel<sup>9</sup> ad zachariā. **Lu. j.** **Mlti** i  
natiuitate ei<sup>9</sup> gaudebūt. **Et** meri  
to gaudebāt. **Nā** p<sup>r</sup>e ei<sup>9</sup> fuit mira  
culō<sup>9</sup> z sic excludit defect<sup>9</sup> iporē  
cie. q<sup>r</sup>e merito gaudēdū ē. **Fuit** et  
ei<sup>9</sup> p<sup>r</sup>e scis. z sic excludit reat<sup>9</sup> cul  
pe. i. obligatio pene t<sup>r</sup>pal. q<sup>r</sup>e gau  
dendū est. **Fuit** et ei<sup>9</sup> p<sup>r</sup>e iocūd<sup>9</sup> z  
sic excludit lamētū miserie. **Nā** v  
dicit **Aug<sup>9</sup>.** de spū z aīa. q<sup>d</sup> cū do/  
lore vitā istā terauim<sup>9</sup>. vñ i signū  
ill<sup>9</sup> dixit dñs. **Ben. iij.** **In** dolore  
ples si. tu. **Et** x<sup>r</sup>p<sup>s</sup> **Joh. xvj.** **Mlt**  
cū p<sup>r</sup> tristitiā bz. sed i natiuitate io  
hānis nō fuit dolor. nec lamētūz  
misie rōe scificatiōis in vtero. **Jo**  
merito fuit gaudēdū. vñ p<sup>r</sup>e illō  
gaudiū celebrat ecclia e<sup>9</sup> ortū z na  
tiuitatē. **Un** d<sup>r</sup> **Aug<sup>9</sup>.** i ser. **Post**  
illū sacrosēm dñice natal<sup>9</sup> diē nul  
lūs hoīs natiuitatē legim<sup>9</sup> cele/  
brari nisi solū **Johis** bap. **In** alijs  
scis z elcis dei nouim<sup>9</sup> illū diē co  
li q<sup>d</sup> illos post p<sup>r</sup>sumatiōes laborz  
z deuictū mōm in p<sup>r</sup>peruas etnī/  
tates bec p<sup>r</sup>is vitā parturiūt. **Et**  
norādū q<sup>d</sup> q<sup>r</sup>uis brūs **Johes** euā  
gelista hac die migravit ad dñm  
tñ ecclia festū **Johis** euāgeliste in  
tertiū diē post x<sup>r</sup>i natiuitatē ecclia  
lebrādū instituit. **Et** sic solēntas  
**Johis** baptiste in suo die remāsit



Non tñ dogmatifandū est q̄ euā  
gelista Iohi baptiste cesserit tāq̄  
minor maior. cū abo sint magni  
feti. nec decēs est disputare q̄s eo/  
rū sic maior. **Ad** oñsum ē diuini/  
tus bñ in q̄da exēplo **Legit** em̄ q̄  
erāt duo doctores theologie. q̄ruz  
vñ baptista. alter euāgelista p̄fe/  
rebat. Tandē sup hac q̄stione solē  
nī disputatiōe idicta qliber valde  
solicū erat autoritates et efficacē  
rōnes inuenire q̄b̄ suū Iohēz pos/  
set p̄ferre. Adueniēte autē die dis/  
putatiōis qliber scōz suo emula/  
tozī appuit. ei q̄z dixit. **Sñ** p̄cordes  
sum⁹ in celis. id de nob̄ nō dispu/  
tes in terr⁹. Tūc illi sibi adinuicē  
et oī p̄plo visiōe publicauerūt. et  
deū bñdixerūt. **¶ Quarto** fu/  
it magn⁹ in mūdo. q̄z ipe hūit p̄fe/  
ctōz oīm scōz. vt postea dicet **Re**  
**gē. et potes** recipe vñū mēbroz **¶**  
**¶ Quinto** fuit magn⁹ in egressu  
de mūdo. Nā ipe p̄p̄ iusticiā fuit  
decollat⁹. q̄re merito fuit magn⁹.  
q̄z p̄p̄ martiriū meruit possessio/  
nē igni celest⁹. ceste x̄po. q̄ dē **Mar**  
**v. Sñ** q̄ p̄secutiōez patiunt⁹. p̄p̄ ius/  
ficiā. qm̄ ipoz est reg. ce. Qualit̄  
autē p̄pter iusticiā sit decollat⁹. **Re**  
**gē in sermōe decollatiōis. Sermo**  
fuit magn⁹ in libo Nā ipe sc̄tis in  
limbo exñct⁹ et saluatoz expectā/  
tibo x̄pi aduentū in breui futuruz  
nūciauit. **Scti** em̄ p̄s exñtes in  
limbo erāt in magna desolatione  
positi. eo q̄ spes deliberatiōe eoz  
differebat. et nullus de terminare  
potuit eis dicere qm̄ saluator ve/  
t̄ret. sed **Iohes** descēdit ad eos et

lectificat eos asserēs q̄ cito essent  
educēdi p̄ p̄missum saluatorē. vñ  
legit i euā. **Nico.** q̄ qm̄ **Iohes** fuit  
decollat⁹ et venit ad limbus fuit a  
sc̄tis patrib⁹ interrogat⁹. **Quis es**  
**tu Regē in sermōe p̄mo p̄fice. ¶**  
**Un** dicit **Aug.** in ser. **Alī** aduentuz  
supni regis añ multa t̄p̄a p̄dica/  
uerūt. iohes autē futurū venisse in  
mūdu mōstrauit. et sc̄tis patrib⁹ i  
limbo nūciauit ipm̄ saluatorē eē  
natū et in p̄rio futurū ip̄os liberā/  
do. **Un** veracit̄ est iplera in eo. p̄/  
phētia **Isa. lxx. di.** Sp̄s dñi sup  
me. vt p̄dicarē captiuis idulgētiā  
et clausis aptiōē. vt p̄solarer oēs  
lugētes. et darē eis oleū gaudiū p̄ lu/  
ctu. **Un** dē **Sre. sup. Mar.** Quē p̄  
currēs mūdo nūciauerat. hūc mo/  
riēs ad inferos p̄currebat. **Sicut**  
em̄ in mūdo mlti in ei⁹ natiuita/  
te gaudebāt. sic etiā in limbo sc̄ti  
p̄s de ei⁹ aduentu gaudebāt. **¶**  
**¶ Primo** ē magn⁹ regnās i celo  
Nā p̄ alijs sc̄tis est i celo sublima/  
tus ac dicit⁹. **Un Bern.** in fmōe  
Aleuent oēs sc̄ti meritoz progā/  
tiuis añ p̄sistoriū diuine maiesta/  
tis. et nō erit q̄ ad p̄uilegiū iohis  
baptiste audeat aspirare. **Un** sciē  
dñ q̄ magnitudo dignitatis ip̄i  
i celo tripl̄r oñdit⁹. **Orō** q̄ ē collo/  
cat⁹ in celo in supmo ordine ange/  
lorū. s. seraphico. Nā vt dicit sc̄tis  
**Aug.** q̄ de qliber ordie āgloz aliq̄  
cecidit. et fm̄ **Breg.** Ordies āglo/  
rū nō p̄nt nisi p̄ hoies repari. id oī  
ad quēlibet ordinē a liq̄s sc̄tōs al/  
sumi. **Un** igit̄ ex sc̄titar⁹ sue certitu/  
diei hac vita bñ certitudo felicitat⁹



# De nativitate Johānis bapti

2  
i alia vita. et iō sic xps posuit. s. iō.  
i supmo statu scōz. b<sup>o</sup> vite. ita pñr  
posuit i supmo ordie āglōz. vt col  
ligit ex dicti scri Augu. Un i signū  
hui<sup>o</sup> cōpauit eum xps lucerne ar  
dēri **Joh.** v. cū dīc. Ipe erat lucer  
na ardēs et lucēs. ardēs idēi amo  
re. lucēs in oī scritate. Et fm dpo  
ni. seraphin dicunt ardētes iō re  
linquit scētus **Johes** in choro eo  
rū. Un **B. reg.** Regre aū in sermo  
ne a scētōis in fine. Scdo oñ dīc.  
qz est inronizat<sup>o</sup>. et vt qdā docto  
res dīcūt in sede pmi āgeli. s. luci  
feri sedet. Nā ruina sedis luciferi  
nō potuit nec debuit repari p xps  
qz fm aplm ad **Heb.** 1. Seder ad  
dexterā maiestatis in excelsis. tā  
to melior āgelis effect<sup>o</sup> quāto dif  
ferent<sup>o</sup> p illis nomē hereditauit.  
Aut em angeloz de<sup>o</sup> dixit aliqñ.  
Fili<sup>o</sup> me<sup>o</sup> es tu ego hodie genui te  
Et rursum. Ego ero illi in pñm. et  
ipe erit mibi in filiū. Nec debuit p  
brām vginē. qz fm scēm **Miero.**  
īpā excessit oēs āgelos sola et ascē  
dit sup oēs angelos vt de īpā di  
cat. Ascēdit sup cherubin. Un dē  
**Anselm<sup>o</sup>** de pceptu vgiāli. O dñā  
oē qd de<sup>o</sup> nō ē īfra te est. nec p aliuz  
scēm īpō minorē. qz sic excederet  
talē in merito et nō in pñia. qd est  
p **Iero.** Nec p aliū scēm maiorē  
eo potuit. teste xpo **In** natos mu  
lierū nō surrexit maior iohē bapti  
sta. zc. gā sufficiēt diuisiōe posie  
est in loco supradīco. **Tertio** ostē  
dīc. qz est dorat<sup>o</sup> felicitate quā lu  
cifer habuisset si sterisset q felicitas  
3  
includit in se oēs pfectōes aliorū

ordinū. vt inducit **Isi.** 8. sūmo bo  
no sup illud **Ezech.** xxvii. Oīs la  
pis pñosus opimētū tuū. i. oēs p  
fectōes aliorū ordinū. Ita dīco q  
scētus **Johes** q in loco luciferi po  
situs ē p dīcta felicitate et pfectōibz  
donat<sup>o</sup> est. Un ipe excellenter ē de  
numero illoz de quibz dī **Roz.**  
vii. Quos iustificauit bos et ma  
gnificauit. Iustificauit autē de<sup>o</sup> sā  
ctū **Johem** in pñenti multiplicif.  
p excellentē grām. ita magnifica  
uit eū in regno p supabundantes  
glām. **Nec** autē magnificētia bñ  
figurat<sup>o</sup>. **Mat.** x. q rex **Alexāder**  
magnificauit et honorauit **Jona**  
thā. et scripsit eū inter pmos ami  
cos regis. Per regē **Alexandri** i  
telligit de<sup>o</sup> rex regū. Per **Jonathā**  
scētus **Johes**. **Jonathas** interpra  
tur donū columbe. et significat sā  
ctū **Johem** q bene dīcīt donū co  
lumbę cum sit donat<sup>o</sup> donis co  
lumbę. i. spūscī. Nunc scēm scri  
psit de<sup>o</sup> inter pmos et pñipuos sā  
ctos ac īpō sublimauit. Un dīcīt  
**Bern.** Cōsidera māsīōes regni ce  
lestis et vniuersum orbē humāe ge  
neratōis circūuola. solū **Johes** vi  
deb oībz alijs ppositū. gñ vt pr  
erit magn<sup>o</sup> corā dño zc quibz ppe  
cris aduertere dilectissimū qstū bu  
ic reuerēcie qstū deuorōis debeat  
mus impēdere q vt honorabil<sup>o</sup> sit  
a spūscō ē pphrat<sup>o</sup>. pmissus ab ā  
gelo. laudat<sup>o</sup> a dño. et pperua scē  
morris gloria cōsecratus. Quem  
sanctū **Johem** rogem<sup>o</sup> p impetrā  
da deuotionis pñia. mundatiōe  
pctōz. vt sanctificemur a spūsan



cto. z post hanc vitam pducamur  
ad eandē glāz qua Iohes vritur  
Quod nobis concedat. zc.

De eodem Bermo xxvj.

**I**ohānes

est nomē ei⁹. Luce. j.  
Est notandū qd scūs

Iohes sextupl⁹ seu mlti ipl⁹ noia/  
tur in sacra scptura. ppter sex sta/  
tus pfectiōis oīm elcōz qd ipe in  
se habuit. qre bñ sibi ista sex noia  
st imposita. **P**rimo vero ppheta  
rōe cognitiōis diuinorū secretorū  
Nā pphete est cognoscere diuina  
secreta. istā pfectiōem hūit in se.

**S**ecdo tō pcursoz seu pco iudic/  
rōe pñciatiōis vbi dei. qd est p/  
fectio aploz. **T**ertio amicus rōe

passiōis qd ē pco martiz. **Q**uar/  
to lucerna rōe scitaz qd ē pfectio  
pessoz. **Q**uinto belias rōe auste/  
ritaz vite qd ē pfectio monachoz

z heremita. **S**exto āgel⁹ rōe pu/  
ritaz. qd ē pfectio vginū. **N**as p/  
fectiōes hūit. s. Jo. pferē i eo qd

ipe meruit volare z peruenire ad  
etnāz glāz **U**n figurat **A**co. xxvij  
vbi dī qd dñs dixit ad moyse. **S**u

mes lapides z sculpes in eis no/  
mina filioz isrl. sex noia in lapi/  
de vno b est sex pfectiōes filioz

isrl. i. elcōz in scō **J**o. qd volauit  
ad etnāz pñaz. **U**n seqtur qd dñs  
dixit. portabitqz aaron noia corā

dñs. **M**ico pmo qd Jo. hūit  
in se pfectiōē ppheta. q pñstic  
i cognitiōe diuinorū secretorū. **J**o

dī ppheta qñ vidēs secreta. **N**az  
ipe ad huc in vtero matris exis

agnouit xpm. **R**egre in pñci ser.

**U**n ipe fuit etiā tātē pfectiōis et  
stutis ac grē in diuinorū secreto  
rum pñtiōe qd vtriqz pñti me/  
ruit grām pphetizando. **M**eruit

pmo mñi grāz pphetandi dupli/  
cis. s. mñez xpi bñdicēdo. z sibi no/  
mē iponēdo. pmo mñi. **N**ā dī **L**u. j.

q cū maria vñt in mōta. cū festia  
tōe i ciuitatē iude itra. **D**o. **Z**acha  
z salu. eliza. **S**ctm ē vt audi. saluta

tōz eli. exul. in gaudio isās in vte/  
ro ei⁹ z repleta ē eliza. **S**z dixit. bñ  
dicta tu in t mu. z bñdi. fru. vñ. cui

**A**t vñ b mibi vt veiat mñ dñi mei  
ad me. **E**cce quō tā tāqz pphrissa  
loqbat cñ coguit xpm i vtero ma

rie pñtē ac mariā pñciētē qd hūit  
a filio. **U**n seqt. **E**cce em vt facta  
ē vox salutaris tue i auribz meis

erulauit i gaudio isās in vtero  
meo. **U**n **A**ug. **D**oc vñ vt dice/  
ret eliza. repleta ē spūsco. q reuelā

te pñt qd ista erulatio isās si/  
gnificaret. **U**n **A**brif. **Q**uis ppha  
rū cū eēt. ppha pphetā facē potuit

**H**elyas vñt helysē i pphaz. sed  
tñ nō donauit illi grāz. pphē **I**ste

āt ex vfo mñs sciaz donauit mñi.  
vt cui⁹ psonā nō vidit ei⁹ dignita/  
tē pñscerz di. **U**n b mibi vt veniat

mater dñi mei ad me **S**ecdo dedit  
matri grātā sibi nomē imponen  
do. **U**nde **L**u. i. q cū impletū eēt

tps piendi elizabēth pepit filiū. z  
audierūt vicini z cognati qz ma/  
gnificauit dñs miscōiam suaz cū

illa z cōgratulaban t ei. **E**t factus  
est die octauo venerunt circūcide

re puerū. z voca. euz noie pñs sui



# De nativitate Johānis bapti

**Zachariā.** Et rīdens mater ei<sup>9</sup> di  
xit. Neq̄s sed voca. **Job.** Sup q̄  
vbo dicit Amb. Nomē filij p̄be/  
tiam indicat q̄ nō a muto mari/  
to didicerat q̄ in circūcisioe vocā  
tibz eū noīe p̄ris sui zachariā dicit  
neq̄s sed **Jobes.** vo. **¶** **Se**  
cūdo p̄ri duplicif. primo deū be/  
nedicendo. **Nā dī.** Lu. j. q̄ postq̄  
mater dixit neq̄s. zc. dixerūt ad  
illā q̄ nemo est in cognatōe tua  
q̄ vocet h̄ noīe. Innuebāt autē p̄ri  
eius quē vellervocari eū. Et po/  
stulavit pug. scripsit dī. **Jo.** est no  
men eius. Et mirati sunt vniuer  
si. Aprū est autē illico os eius z li/  
gua eius z loquebat̄ bñ dīcēs dñi  
**Benedictus** dñs deus israel. zc.  
**2** **Secō** sibi nomē p̄bete imponē/  
do. **Un̄ dī.** Lu. j. q̄ dixit ad filiuz  
Tu puer p̄bete altissimi voca/  
beris. p̄rebis. zc. **Un̄ dicit Orige.**  
**Zacharias** plenus spirituscō du  
as p̄betias nūciat. primā de xpo  
dicēs. **Bndict** dñs deus israel  
aliā de filio. Et tu puer p̄bete. z  
sic p̄ p̄mū nomē. s. p̄bete **Un̄** in  
signū hui<sup>9</sup> dixit xps ad turbas vt  
bētur **Mar. xj.** Quid existis inde  
fertū videre p̄betā. **Enā** dico vo  
bis plus q̄z p̄betā. **¶** **Se**  
**2** **Secūdo** hūit **Johānes** p̄fectiōez aplo/  
rum. q̄ s̄sistit in p̄nūciatiōe verbi  
dei. **Jo** dī p̄co iudicis seu p̄cursor  
dñi. sicut apli fuerūt nūcij xpi. iō  
apls dī missus q̄z xps misit eos i  
vniuersū mōm p̄dicare evāgelij  
**Mar. xl.** **Antes** in mūdiz vni/  
uersū p̄dicare evāgelij. zc. **Arte**  
h̄ fecit scūs **Jo.** ipe em̄ vt fidelis

nūcius p̄dicavit vbum dei. z cō/  
uertit multos ad fidē sancte tri/  
nitatē. quā tota trinitas sibi ondit  
cū vidit celos ap̄ros z audiuirō  
cē patris. z filiū in humana car/  
ne cogouit. ac sp̄m sc̄m i specie co/  
lūbe insperit. **Un̄ dī** de eo **Jo.** pri  
mo. **Fuit** homo missus a deo cui  
nomē erat **Jo.** hic venit i testimo/  
niū vt test. p̄bi. s. p̄dicādo fidē tri/  
nitatis. vt dicit **Chrys.** **Johānes**  
testimoniū dei fuit. z h̄ nō inq̄ntū  
hō vep̄ inq̄ntū missus a deo et  
electus. **Un̄** seq̄tur. **Testimoniū**  
p̄buit **Jo.** dicēs. **Vidi** sp̄m sc̄m  
descendentē q̄si columbā de celo  
z mās̄ sup eū. s. xpm z ego nēlece  
baz eū. **Sz** q̄ misit me. s. p̄ bapti/  
sare in aqua ille mihi dixit. **Sup**  
quē videt̄ sp̄m descendentē z ma  
nentē sup eū. s. filiū hic est q̄ bapti  
savit in sp̄s sc̄o. **Et** ego vidi et testi/  
moniū p̄bui q̄z hic est filius dei  
**Un̄ dicit Bern.** **Usq̄** ad **Johē**  
nunq̄z trinitas hoibz manifeste  
apparuit. sed veni intueri **Johā**  
nem deū z hoīez p̄ris manibus  
contingentē. z vbi etiā p̄ in voce  
audīt. ac sp̄s sc̄s z in specie co/  
lūbe videt̄. **Un̄** ipe maxime fidem  
trinitatis litteratē z m̄gis iude/  
orū p̄dicavit. **Nā** tpe q̄ inchoavit  
p̄dicare z baptisare miserūt iudi  
ab hierosolimis. vt dī **Jo. i.** sacer  
dotes z leuitas ad eū vt interro/  
garent eum dicentes. **Tu** qs es.  
qui supple talia facis. es tu xps  
es tu helyas. es tu p̄bete rīdit.  
nō. **Quid** ergo baptisas z p̄dicas  
si nō es xps neq̄z helyas. s̄p̄dicit.



## Bermo

## xxxvi

Ego vox clamantis et cetera. Sequitur ego baptizo in aqua medi<sup>9</sup> aut vim fletus que vos nescitis que baptizat spiritus sanctus. Ipse est qui post me venturus est et ante me facit<sup>9</sup> est. cur<sup>9</sup> non sum dignus ut solua corrigiam calciam meam ei<sup>9</sup>. Un<sup>9</sup> dicitur Lu. 1. quod angelus dixit. multos filiorum israel perueret ad dominum deum ipsoz. Et ipse pceder ante illum in spiritu et virtute helye ut peruerat corda patrum in filios et in credulos ad prudentiam iustorum. pare domino plebem perfectam. Un<sup>9</sup> ipse est figuratus in helya de quo dicitur in Malach. 3. Ecce ego mitto vobis helyam prophetam antequam veniat dies domini magnus et horribilis ut peruerat corda patrum et cetera. Iohannes dixit christus Mat. 11. Si vultis scire ipse est helyas. Si cur ille aduentum domini ad iudicium iudeis predicabit. ita iste aduentum saluatoris ostendit. Un<sup>9</sup> dixit. Venit pro me vir qui ante me facit<sup>9</sup> est et cetera. Unde quis responderit iudeis querentibus. es tu helyas. non fuit tamen figuratus et significatus per helyam. Un<sup>9</sup> dicit Beda. Quod de helya per Malachiam predictum est. hoc de Iohanne per angelum dicitur Lu. 1. Ipse pceder ante illum in spiritu et virtute helye parare domino plebem perfectam. Un<sup>9</sup> Aug. Ipse est helyas in spiritu et non in persona. **Pater.** Tercio dico quod Iohannes habuit perfectionem martium quod consistit in constantia patris tribulationis propter deum et iusticiam. Iohannes dixit christus Jo. 15. Nemo habet hanc dilectionem nemo habet. ut aiam. i. vitam et cetera. Quod fecerunt sancti martires. Certe hoc fecit etiam sanctus Iohannes. ideo dicitur amicus sponsi. i. christi

Un<sup>9</sup> potest dicere illud Iam. viii. Fortis est ut mors dilectio. Et bene fortis est ut mors dilectio sua. cum ipse propter charitatem dei et iusticiam decollatus est. Qualiter autem decollatus sit propter deum et iusticiam. Regre sermone decollaris. Quarto dico quod habuit perfectionem confessionis quod consistit in scititate et ostensione boni exempli. Iuxta illud saluatoris Mat. 5. Vos estis lux mundi. quod ad scitatem. Sequitur. Sic gluceat lux vestra coram hominibus. i. per bonum exemplum ut videant opera vestra bona et glorificent patres vestros et cetera. Certe hanc perfectionem habuit sanctus Iohannes. ideo vocatus lucerna. Nam sicut lucerna est clara propter presentiam luminis. sic Iohannes fuit clarus et mundus propter suam scitatem. Un<sup>9</sup> dicit Augustinus. de eius scititate. Quod uersatio Iohannis vitam omnium fecit culpabilem apparere. quod admodum est si videris albam vestem dicis satis candida est vestis. si vero posueris eam iuxta nivem incipit sordida apparere. etiam si sordida non est. Sic quod tamen ad vitam iohannis omnis homo videbatur imundus. ideo reputabatur esse christus. Regre in sequenti sermone. Un<sup>9</sup> et scitatus fuit ita magna quod suo sermone et bono exemplo alios pluxit. Un<sup>9</sup> dicitur de eo Jo. 1. Ille erat lucerna ardens et lucens. ardens. i. in dei dilectione et scititate lucens. i. illuminando omnes virtutes. Un<sup>9</sup> Aug. in sermone. Ille erat lucerna ardens et lucens adeo quod spiritus sanctus igne successa modo possessio nocte igne succensa lumine salutis ostenderet. ideo assimilatus lucifero. i. stelle matutine. sic enim stella matutina differt in claris.



## De natiuitate Johānis bapti

tate ab alijs stell. zfm astrologos  
pceder solē p. vi. grad. de mane qñ  
pmo appet in auroza. Sic **Johes**  
differt z pcellit alios scōs in scēi  
tate z claritate. **Un** verificat d. eo  
illud **Eccl. 1.** Quasi stella matuti/  
na i medio nebule. z qñ luna ple/  
na in dieb. suis lucet. z qñ sol re/  
fulgēs sic ille affulsit i tēplo dei. z  
pcessit solē iusticie. s. xpm p ser mē  
ses. **Jō** dicit āgelus **Lu. 1.** ad vgi/  
nē. **Ecce** Elizabeth cognata tua z  
ipā pcepit filiū in se. su. z h mēsis  
ē ser. zc. **Un** puenient d. de **Eliz**  
abeth illud **Job. xxxviii.** Produ/  
ces lucifer in tpe suo. **Un** etiā si/  
cut stella matutina est termin. no  
ctis z pncipiū diei. Sic **Johes** est  
termin. z finis antiq. legis z pnci  
piū noue legis. **Jō** dicit āgelus ad  
**Zacha. Lu. 1.** Ipē pcedet añ dñm  
pa. do. ple. pfects. **Un** mgr wilbel  
dic ipē tāq. lucifer vāt zēnū gau  
diū nobis pns zpms nūciauit.  
**Un** ppe honorē sci **Jō**. hac die se/  
runt facule ardētes. qz ipē fuit lu  
cerna ardēs z lucēs. Et ignes fuit  
**Un** rō est vt dicit **Jō**. beletb. ad  
repñtādū q. ossa. s. **Jō**. in sebastē  
ciuitate ab infidelib. cōbusta fue/  
rūt. **Reque.** **Jō** fuit sibi ad honorē  
zc. **Quinto** hūit pfectionē  
monachoz z heremitar. q. sūstie  
in aspitare vite seu austeritate. iux  
ta illud **Saruth. iiii.** Delicati mei  
ābu. vias aspās. s. castigādo cor/  
pus suū. **Un** **Gal. v.** Qui xpi sunt  
carnē suā crucifixe rūt. **Ecce** hanc  
pfectionē hūit. s. **Johes**. iō vocat  
belias rōne austeritatis vite. **Naz**

dicif de helya. iij. **Reg. xix.** q. ipē fu  
git a facie iezebel. z venit ad vnū lu  
mptū vbi comedit subcinericiū pa  
nē z bibit aquā. **Et** vt d. añ. c. xvij  
latuit etiā in torrētē. z bibit d. cor/  
rēre corui añt deferebāt ei panes.  
sic **Jō**. latuit vbi duxit aspā vitaz.  
**Nā** cū esset puerul. etatis q. etas  
est inf. v. z. vij. annos fugit mūdū  
perijt desertū ne leui saltē fame  
vitā maculare posset. **Un** canit ec  
clesia. **Intra** deserti zc. **Reque** in  
segni ser. **Sexto** habuit pfectōz v  
ginā q. sūstie in puritate mētis z  
corpis. iuxta illud **Lan. iiii.** **Tota**  
pulcra es amica zc. **Ecce** hac pfe  
ctōz hūit scūs **Jō**. iō vocat ange  
lus. **Nā** vt dicit **Miero.** Sp. ē an/  
gelis cognata vginitas. quā scūs  
**Jō**. pfectissime i se hūit tā in mēte  
q. in corpe. **Un** ad laudē vginat  
sci **Jō**. dicit **Chri. an. ser.** **Johes**  
est speculū vginat. titul. i. bo  
nor pudicie. etēplū castitat. **Un**  
eius puritas bñ figurat nob **Ju**  
dic. xij. vbi d. de **Sāfone.** **Eric** cū  
puer nazare. dei ab infātia sua ē  
vtero mris sue. **Nazare.** interpra/  
tur vnc. mūd. scūs. z floridus.  
z bñ significat. s. **Jō**. q. fuit a xpo  
vnc. in affluētia donoz spūscī.  
**Mund.** ppter vite puritatē. **Sā**  
ctus. ppter exēploz. refulgenciā. **Flō**  
ridus. ppter vite honestatē. qz inf. v  
gines null. eo castior. nec vginali  
nitore splēdidior. **Un** bñ dicit sal  
uator de eo **Mar. xi.** **Hic** est de q.  
scriptū ē. **Ecce** ego mitto āgelū me  
um. **Un** dicit **Chri. Jō**. ē maior bo  
mie. par āgel. s. ppter puritatē. **Un**



# Sermo

# xxvii

bñ dñ de eo illud **Can. x.** Dilectus  
me<sup>9</sup> cadid<sup>9</sup>. s. ppter puritatē mē<sup>9</sup>.  
z rubicund<sup>9</sup> ppter corpis scitatem  
elect<sup>9</sup> ex milib<sup>9</sup>. vñ dicit **Abys. et**  
**Sern.** Circūspice totā sectā vl<sup>9</sup> ce/  
tū nazareoz. nullū puriorē. nullū  
sordiorē iohē inuenies. Et sic p<sup>3</sup>  
quō ille bñt sextuplicē statū pfe/  
ctōis electoz. qre sibi sex noia sūt  
iposita. qb pfectōib<sup>9</sup> meruit qua  
si cū sex alis celū volare **Iuxta illd**  
**Isa. vi.** Sex ale vni. s. **Iohi zc.**

**De eodem. Sermo. xxxvij**

## Eus exal

**D**tauit illū z donauit il  
li nomē **Phil. ii.** No/  
tate kñi dicit em̄ m̄g<sup>9</sup> li. j. dis. j. q  
om̄e bonū n̄oz ip̄e de<sup>9</sup> est. vel ab  
ip̄o est. **Nunc ē em̄ q san. Jo. q in**  
**terp̄at** eū donatū est a deo rece/  
pit nomē a deo. vt dñ **Lu. j.** q an/  
gelus dixit ad **Zacharias.** Vocab  
nomē ei<sup>9</sup> **Jo.** igit bñ dñ. de<sup>9</sup> exalta  
uit illū zc. **In qb** vñs duo notā  
tur **Prīmū** est honor<sup>9</sup> dignitas.  
cū dñ de<sup>9</sup> exal. illū. **Scdm̄** ē nois  
liberalitas siue ipositio cū cōclu/  
dit. dedit illi nomē. **Prō** dico q i  
vñs p̄notat<sup>9</sup> notat honoris digni  
tas zc. **Qualr** de<sup>9</sup> sc̄m̄ **Iobez** ex/  
altauerit z honorauerit p̄z mul/  
tip̄l<sup>9</sup> in p̄dicis zc. **R. Scdo**  
dico q notat nois ipositio cū dñ z  
dedit illi nomē. **Circa** qd notādū  
q de<sup>9</sup> dedit sibi qdruplex nomen.  
**Prō** notat a p̄e āgelus rōe p̄di/  
catōis. **Scdo** a filio helyas rōe  
austeritatis. **Tertio** a sp̄sctō p/  
pheta rōe secretoz z reuelatōis. **Ar**

to a tota trinitate **Iobez** qd inter  
p̄at in q est gr̄a rōne sc̄ificatōis  
**Dico** p̄mo q notat a deo p̄e ange  
lus rōne p̄dicatōis. **Un̄ dñ** **Ma/  
lach. iij.** Ecce inq̄ mittā angelum  
meū qui p̄parabit viā tuam. s. p̄di  
cando fidē catholicā. **Un̄ dñ** **Sre.**  
**sup** **Mat.** Recte angelus vocat<sup>9</sup>  
q nunciare sup̄nū iudicē mitti f.  
vt dignitatē seruet in noie quā ex  
plet in opatōe. qd fecit sc̄us **Jo.** q  
vtiliter p̄dicauit. **Ad** oñd̄ tripli  
citer. **Primo** in p̄ctōz rep̄hensio  
ne. **Scdo** in suauī locutōe. **Ter/  
tio** in eterne vite p̄missiōe. **Et** idō  
dicit **Isid.** q p̄fecta vox est clara.  
suauis z alta. **Alara** vt aures imple  
at. suauis vt anim<sup>9</sup> audicētū blā/  
diat. alta vt in sublimis sufficiat.  
**Aerte** talis fuit vox sc̄i **Jo.** fuit  
em̄ p̄mo clara in p̄ctōz rep̄hensio  
ne. qbus impleuit aures redargu  
tiōe **Un̄** dicit **Mat. iij.** q cum p̄/  
dicauit in deserto iudee dixit pha  
riseis ad eū venientib<sup>9</sup> q p̄p̄ p̄ctā  
sua longe fuerūt a deo. **Progeni/  
es** viperaz quis demonstrauit vo  
bis fugere a ventura ira. sup. quā  
meruistis p̄ctā vestris. q. d. nul/  
lus. qz nō curatis veritatē z iusti  
ciā. ideo merito dānabimini. **Se/  
quitur** q dixit eis exempluz. **Dis**  
arbor q non facit fructū bonū ex/  
cidet z in ignē mittet. **Iā** em̄ secū/  
ris ad radicē arboris posita ē. **Ec/  
ce** quō redarguit peccatores. **Un̄**  
pōt dicere illud ps̄. **Qui** oderunt  
te domine oderā. z sup. inimicos  
tuos tabescebam. **Unde** ip̄e iustī  
ciā dilexit. z iusticiā odiuit n̄ p̄p̄



# De nativitate Johānis bapti

hoc mori formidabat. **Un** dicitur  
**Mat. xj.** q. ipse dixit Herodi cru  
delissimo regi. **Nō** licz tibi hīc vro  
rē fr̄is tui zc. **Quare** fuit decolla/  
tus. **Secūdo** fuit vor ei⁹ in p̄dicā/  
do suavis q̄ ad instructōz oīm au  
dientū q̄ puocavit ad iusticiam  
**Nā** dicit ph̄s. q. voces sunt no/  
te eaz passionū q̄ sunt in aīa. sic  
**Johes** p̄pter dulcedinē interne de  
uorōis semp suaviter loquebat.  
**Et** marie cū loquebat cū bonis si  
cur cū discipul̄ suis q̄b̄ dulcē lo/  
quebat. **Un** tpe q̄ ichoavit baptis  
mū z cepit p̄dicare. **Plū** ei⁹ audie  
res z ei⁹ sc̄rām vitā p̄siderāres cur  
rebāt in deserto ad eū. **Aliq̄** vt ab  
eo baptizarent. **Aliq̄** vt ei⁹ dulci af  
fatu p̄solaret. **Un** dīz **Mat. iij.** In  
dieb̄ illis venit **Johes** bap. p̄di/  
cās in deserto iudee. tūc exibat ad  
eū hierosolima z oīs iudea. z oīs  
regio circa iordanē z baptizaban  
tur ab eo p̄fiteres p̄cā sua. vñ q̄li/  
bet eoz p̄pter ei⁹ dulcē affatū po/  
terat ad eū dicere illud ps̄. **Quam**  
dulcia faucib̄ me. elo. cu. sup mel  
ori meo. **Imā.** tu. non decli. qz tu  
le. po. zc. **Tercio** fuit vor ei⁹ alta i  
eterne gl̄e p̄missiōe. qz d̄ altris z ce  
lestib̄ p̄dicavit cū dixit **Mat. iij.**  
**P̄nīaz** agite ap̄propinq̄bit em̄ reg.  
celoz. **Ecce** q̄s alte loquit̄ hic boi/  
bus p̄pter p̄cā posic̄ in vallē hui⁹  
m̄is̄e. p̄dicavit em̄ eis q. p̄ p̄nīaz  
p̄nt in celū ascendere. **Et** iō dicit glo  
sup **Mat.** Janua celī est p̄nīa cū  
fide quā ip̄e p̄dicavit. q̄re ip̄e bene  
est z vocat̄ angelus. **Un** dicit sal/  
uator **Mat. xj.** **Hic** est de q̄ scri

ptū est. **Ecce** ego mitto āgelū meū  
aī facie tuā q̄ p̄parauit viā tuāz. s.  
p̄dicādo zc. **S. Secūdo** dico q.  
noīat̄ a filio helyas. s. rōne austeri  
tatis vite. **Un** est figurat⁹ i helya  
**Regre** in p̄cedēti ser. **Sz** est notā  
dū q. austeritas vite sc̄i **Jo.** on̄di  
tur tripl̄. s. in colatu seu situ. **Nā**  
cū esset puerulus erat. q. etas est  
inter. v. z. vij. ānos fugit corruptio  
nē mūdi. petijt desertū ne leui sal  
tē fame vitā maclare posset. vñ  
canit eccl̄ia. **Intra** dēf̄i teneris  
sub ānisc̄iuiū turmas fugiēs pe/  
tisti ne leui saltē famie maculare  
possis vitā. **In** q̄ deserto. xxv. ānis  
p̄mālisti z duristi vitā beremiticā  
**Un** dīz **Lu. j.** **Puer** aut̄ crescebat  
z p̄fortabat sp̄ū. z erat i deserto vñ  
q̄ in diē on̄sionis sue ad isrl̄. **Et** lo  
quit̄ **Lu. iij.** **Anno** aut̄. xv. imp̄ti  
berij cesaris factū ē vñ dñi super  
**Jo.** filiū zacharie in deserto. **Et** ve  
nit in oēm regionē iordanis p̄di  
cās baptis̄mū p̄nie in remis. pec.  
sicur scriptū ē in **Isa.** **Vox** cla. i de  
ser. zc. **In** q̄ q̄dē des̄to durit ita s̄a  
ctā vitā. q. repucabat̄ messyas. vñ  
dicit̄ **Jo. j.** q. iudei miserūt ab hie  
rosolimis sacerdotes z leuitas ad  
eū vt interrogaret eū an eēt xp̄us  
zc. **Sz** ait. **Ego** vox cla. in des̄. zc. a  
iō dixit xp̄s turb̄ vt hī **Matth. vj.**  
**Quid** existis i deserto videre p̄phe  
tā. etiā dico vob̄ z plus q̄ p̄pham  
**Amē** dico vobis. **Nō** sur. ma. **Jo.**  
bap. inter na. mu. **Un** **Arif.** **Pro**  
pter austerā vitā quā durit in des̄  
serto putabat̄ eē xp̄s. **Un** ip̄e ē de  
nūero eoz de q̄b̄ dīz **Sar** turb̄. iij.



Delicati mei ambu. vias asperas  
 2 **Regre in ser. pcedēti. Scdo** oñdi  
 tur in vestitu. Nā ipse vili z dura  
 veste tegebat. **Un dicit Nat. iij.**  
**Ipe aut Jo.** habebat vestimētū d  
 pillis cameloz z zonā pelliceaz. i.  
 (remen) circa lūbos suos ppter h  
 dixit xps. **Nat. xj.** Quid existis i  
 deser. vi. ho. molli. ve. **Ecce** q̄ mol/  
 libus vestiunt in domibz regū sūt  
 q. d. nō vidist? hoiez in deserto ve/  
 ste vestitū delicata z p̄iosa sic vti  
 tur viri dlicati q̄ diligūt como dū  
 carnis honoris z diuitias mūdi.  
 sed vidist? hoiez corp⁹ castigatē. ve  
 stimētū asperz hntez durissimū le/  
 ctū. domū sine tecto. sine socio. si/  
 ne hūano subsidio. vt sic sepat⁹ a  
 mūdo totaliter se offerret deo. vñ  
 3 **Ipe. sup Nat.** cameloz pil⁹ p̄tex  
 tis **Johes** fuisse vestitū describit.  
**Tercio** oñdit i victu. Nā durū ci/  
 bū hūit. **Un dicit Nat. iij.** Esca aut  
 ei⁹ erat locusta z mel siluestre. **De**  
 potu dicit **Lu. j.** Vinū z sicerā nō bi/  
 bet. Et iō ppter aspiratē cibi z po/  
 tus dixit xps eū nō māducaſ nec  
 bibere. vt hī **Nat. xj.** Vēit em̄ iō.  
 neqz māducaſ neqz bibēs. **Ecce** zc  
**Un dicit Grego sup Nat.** O hō  
 si cibū q̄ris locusta erat. z potū aq̄  
 erat si domū desertū erat. **Un bene**  
 pōt dicere ad delicatos hui⁹ mū/  
 di illud ps̄. **Ecce** elongaui fugiēs  
 z māsī in solitudine. q. d. zc. Et sic  
 p̄z q̄re merito dicit **hēly. 1. Ter**  
 tio noiat a spūssctū. p̄beta rōe se  
 cretoz reuelatōis z agnitōis. **Un**  
 dicit spūssctūs p̄ os zacharie **Lu.**  
**1.** **Au puer p̄beta zc.** Circa qd̄ no  
 tandū q̄ tripl⁹ oñdit eum nō tū  
 fuisse p̄beta sed etiā plus q̄ p̄be  
 tā. **Pr̄io** sic. nullus p̄betaz fuit  
 1 p̄beta añq̄ nat⁹. s. **Johes** exiūs i  
 vtero m̄ris p̄fūd⁹ cognouit ma  
 ximū secretū. s. incarnationē xpi.  
 qd̄ nec boni nec mali angeli sciue  
 rat excepto **Gabriele. Un dicit Lu. j.**  
 q̄ cū **Gabriel** venit zc. **Regre in**  
 1. ser. scti **Jo. 12.** **Scdo** sic nullus  
 2 p̄betaz fuit tāte vtutis z gr̄e in  
 diuina secretoz reuelatōe q̄ posset  
 alteri dare gr̄am. p̄beta dicit. s. scūs  
**Jo.** meruit vtriqz p̄nti gr̄am p/  
 p̄beta dicit. **Regre in pcedēti sermōe**  
**Tercio** nullus p̄betaz fuit tā/  
 3 re cognitōis q̄ determinato tēpe  
 xpm venturū p̄betauerit. sed. san  
 ctus **Jo.** oñdit eū ad oculū. vt hī  
**Jo. j.** **Grabat Joh.** z ex dis. ei⁹ duo  
 z respiciēs illū ābulantē dixit. **Ec**  
 ce ag. dei ec. q̄ tol. pec. mū. **Nic ē** d  
 q̄ dixi **Post** me veniet vir q̄ añ me  
 fact⁹ est z p̄or me erat. **Un** ipe cer/  
 tū testimoniū vltra oēs p̄betas  
 dedit. **Un Joh. j.** fuit hō mis. zc.  
**Regre in pcedēti sermōe.** **Sz** bic  
 q̄rit **Orige.** **Un** qnqz genera aiali  
 um offerebant in tēplo p p̄ctis. s.  
 vitulus. ouis. cap. currur. z colū/  
 ba. q̄re solū agnū memorauit dī.  
**Ecce** agn⁹ dei. **Rñdet.** agnū cōme  
 morat. qz in sacrificio agni pascat⁹  
 filiū isrl trāsierūt de egypto. p̄uersa  
 ti sunt in deserto. intrauerūt ter/  
 rā p̄missiōis. Sic i sacrificio veri  
 agni z seq̄ possum⁹ h spūalit. **Si**  
 cut em̄ agn⁹ mīstrat lac. lanā car  
 nē. sic agn⁹ dei. i. xps mīstrat nob  
 spūalit lac simplicis doctrine qua



De sanctis Petro ⁊ Paulo

nutrimur. 2. an. i. inducētū vir  
tutē q̄ vestimur. et usq̄ eēne vite in  
p̄ficimur. Illa cognit. Jo. in xpo  
ultra oēs p̄berat. iō mōrauit eū  
agnū zc. Quarto noiā a tota tri  
nitate ioh. qd̄ in p̄erat in q̄ ē ḡra  
rōe s̄cificatiōis. Un̄ Dierē. i. in p̄  
sona trinitatē d̄r. Prius q̄ te for  
marē in vtero zc. Reg. in p̄mo f.  
Et dic tria mēbra xl̄ vniū s̄m pla  
citiū. ¶ Descis Be. z Paulo.

Sermo xxxviij.

**A**ccipimus  
graz et anſarij ad obediē

graz et aplartū ad obediē  
dum fideri oibz. **Ro. 1.** Morate ca  
rissimi dicē ei **Trist. i. li. de regimē**  
**pncipū.** q. qd dāt indignis z in  
gratū pdr. q. p. ne isti glōsi celo  
rū pncipes videant indigni z in/  
grati de donis eis a deo collaris  
crisere. iō regitādo deo dāri dicūt  
**Accepim⁹ graz. zc.** Est notādū q  
recepērūt triplr graz dīnā. s. graz  
diuine electiōis graz vtuose z me  
ritoze opatiōis z gram gaudiose  
exaltatiōis. **¶** **Prio** dico q ipse  
recepērūt graz diuine electiōis. vñ  
d. **Joh. xv.** Ego vos elegi de mu  
do. vt earz fruct. af. zc. **¶** **Ubi** notā/  
dum q dñs elegit eos ad tria vñ  
**iii.** **Prio** ad suū aplartū q fecit pe  
caput z pastore. **¶** **Uñ** dixit pe. **Jo. 1.**  
**Tu es iomon fili⁹ iohāna** tu voca  
beris cephas qd interpretat petr⁹ et  
caput. p b in sinuaz q debebat  
caput z pncps alioz aplor. **¶** **Iō**  
in signū b⁹ dixit sibi **Jo. xv.** Pasce  
oues meas. **¶** **Sivis** req. cathe. p.  
**Ad** pposituz de scō paulo etiā d.

**Act. xij.** Segregate mihi pau. in op<sup>o</sup>. ad qd assumpsit eu. b<sup>e</sup> e ad opus doctrine. **Jo** dñs dixit ananie vt b<sup>i</sup> **Act. ix.** Surge & uade in uicu q<sup>u</sup> uocat rect<sup>u</sup>. **Reg.** puerhois pau. **U.** Un dicit scñs Dyoni. q<sup>u</sup> fuit d<sup>i</sup> scip<sup>u</sup>l<sup>u</sup> fci pauli i placu suo d<sup>i</sup> morte fci pauli. vbi deplorat & pmen dat scm pe. & pau. di. ecce. n. per<sup>o</sup> fundamētū ecclaz. & gla scōp<sup>u</sup> res/ cessit a nob et nos oꝓhaos dere liq<sup>u</sup>r. paulus q̄q<sup>u</sup> doctor doctorū abyssus sapie nos reliq<sup>u</sup>r. **Paulū** dico nobilissimū aplm. h angel<sup>u</sup> fctis r<sup>u</sup> hō celest<sup>u</sup>. imago & fili/ tudo diuinitatis. **Secō** elegit eos i singlarit ad reuelatōez diuinor<sup>u</sup> secretor<sup>u</sup>. **Nā** petz assumpsit ad suā trāsfiguratiōez. qñ trāsfigurat<sup>u</sup> ē iu mōte thabor. vt facies ei<sup>u</sup> res/ plēdūt sic sol. et uestimēta ei<sup>u</sup> fa/ cta sūt alba sic nix. vbi uocē pñs au diuit. di. **Dic** ē fili<sup>u</sup>. me. di. i q̄ m. zpla. ipm audite. vbi tñm gaudiū recepit q<sup>u</sup> dixit ad xp̄z. **Dñe** bonū est nos h eē. vt bētur **Mat. xij.** **Triā** i resuscitatōe puellē assumpsit petz. et dū oraret in orto ad pñz assumpsit eu. & in oib<sup>u</sup> secret<sup>u</sup> suis **Jo** ppter tam amabile secretor<sup>u</sup> reuelatiōez p dibo hoib<sup>u</sup> sciuit le/ cretissimū oim dinoz secretorū qd bñ nota<sup>u</sup>. **Mat. xxi.** vbi d<sup>i</sup> q<sup>u</sup> cū ibi interrogauit dis. su. d. **Quē** dicūt hoies eē filiū hois. **Qui** d<sup>i</sup> xerūt. **Alij** **Iobez**. **hap.** ali<sup>u</sup> ali<sup>u</sup> bez/ lyam ali<sup>u</sup> fō hieremia. aut vñu ex/ pphetis. **Tūc** dixit ihs. **Vos** autē quē me eē dicis. **Ceter<sup>u</sup>** oib<sup>u</sup> ract<sup>u</sup> tibo petr<sup>u</sup> mndit. **Tu** es xp̄s filiūz



i pau. in  
ad opus  
natie ve  
n vici q  
bis pau.  
q fuit d  
o d mor  
z men  
n. per  
scop re  
os dere  
doctoz  
Paulu  
h angel  
go z fili  
legit eos  
diuinoz  
it ad sua  
gurat e  
es ei re  
ita ei fa  
e pñs au  
di. i q mi.  
gaudiu  
ne bonu  
datt. xxi.  
e affupit  
o ad pñs  
creet suu  
secretoz  
scilicet  
secretoz  
vbi d q  
u. d. Que  
i. Qui di  
ali at be  
ut vñ ex  
Uos aut  
oibz cace  
xps filius

dei vini. **E**cce q magnu secretu sci  
uit. Jo nñ dicit sibi xps. **B**erūs es sy/  
mo bariona. qz caro z sanguis nō  
reuelauit tibi. sed pñ me q est i cel  
de pa. dñ q de reuelauit sibi secre  
ta celestia. sicut ipe dicit. **i. Jo. xij.**  
**S**cio hoīem in xpo añ ānos. xiiij  
siue in corpe siue extra corp⁹ ne/  
scio. de⁹ scit. raptu ad tertiu celuz  
z scio eundē hoīez q rapt⁹ est in pa  
disuz. z audiuit archana vba q n  
lz hoī loq. **Uñ** etiā dicit. **j. Jo. xv.**  
**N**otū vobis fa. euā. me. qd nō est  
fm hoīem. neqz ab hoīe didici. sed  
p reuelatoz ihu xpi. **E**cce qnta di  
uinoz secretoz grāz habuerūt vñ  
dixit xps **Jo. xv.** **J**a nñ dicā vos f.  
s ami. qz seru⁹ nescit qd faciat do  
min⁹ ei⁹. vos aut dixi amicos. qz  
qñqz au. a pa. m. no. fa. vo. **Uñ** di  
cit **Aug⁹.** **P**aulū dico vez athle  
ta xpi. doctū ab illo. crucifixū euz  
illo. z gloriuz in illo. **Uñ** de hac suf  
ficiēt scia dñe reuelatoz sci pau  
li dicit **Dyo. x. sup.** **D**eu fr mi tbi.  
q etiā fuit disciplo pauli z ad quē  
scpsit suas eplāz beu fr mi tbi. dile  
cte aīe mee vbi ē mīgru⁹ ibi ē āroz  
n⁹. ingressus ē ad xpm dñm deū  
suū. **E**cce em orphan⁹ fact⁹ es. iō  
neqz scribit tibi manu sua scripsi  
ma di. tibi. **F**ili kñe. iā nō veniūt  
ad te eplē ei⁹ in qbus scriptū ē sic  
**P**aulus modic⁹ seru⁹ iesu xpi iā  
nō scribit de te vltcri⁹ ciuitatibus  
di. **S**uscipite filiū meū dilectum.  
**N**eu neminē habem⁹ iter pñe pa  
bolaz z diuinoz eloquioz. **D**a  
uid. ppheta plangit filiū suū dicē  
ve mibi fili. p te. **A**go aut dico ve

mibi mīgr. iā nemo dicitur est ea/  
mus z videam⁹ doctozes mūdi. i/  
terrogem⁹ eos qualis opteat nos  
regere oues nobis cōmissas. z in  
terprabunt nobis eloqā pphetaz  
z xpi. **¶** **T**ertio elegit eos ad  
pfectōis. s. vinculu charitatis. vñ  
dixit **Jo. xv.** **H**oc est pceptū meū  
vt dili. inui. sicut di. vos. q. d. tunc  
eritis pfecti z deo vniti. **Uñ j. Jo.**  
**iij.** **D**e charitas est. z q zc. **T**erte  
hāc pfectionē habuerūt sci apli  
tripliciter. s. ad deū. ad primū. z inē  
seipos. **P**rimo ad deū quē tener  
rime dilexerūt. qd notat. **Nā** dicit  
**Breg. q.** pbatio dile. exhibitio est  
opis. z qnta est maior dilectio tā/  
to exhibitio opis. mīor z maior  
sed exhibitio fuit maxia. teste xpo  
q dicit **Jo. xv.** **M**atorē hāc dñe.  
qd fecerūt apli. **Nā** petrus dixit ve  
bi **Lu. xxiij.** **D**ñe para. suz. te. i. car.  
z in mor. ire. **Uñ** in signū b⁹ maxi  
me dilectōis dixit ihūz petro tri/  
bus vicibz **Jo. vi.** **S**ymō **Jo.** dili.  
me pl⁹ bis. **D**ic ei **Actiā** dñe tu scis  
qz amo te. dicit **Pasce o. m.** **D**icit  
ei iterū **Symon Jo.** dili. me. **A**it  
illi. etiā dñe tu scis qz amo te. dic  
pasce agnos meos. **D**icit ei tertio  
**Symō Jo.** amas me. **C**ōrristat⁹  
est **Pe. q.** dixit ei tertio amas me.  
z dixit ei. **D**ñe tu oīa nosti. tu scis  
quia amo te. **D**icit ei. pasce oues  
meas. **E**t sic p dixit sibi dñs q a/  
more illi⁹ debebat pati. **Uñ** adiū  
xit. **A**mē dico tibi. **C**ū esses iunior  
cigebas te z ābulabas vbicūqz vo  
lebas. cū āt senuer⁹ extē. ma. tu. et  
ali⁹ te cinget z ducet te q tu nñ vis

manet in xpo  
et tollit in xpo  
manet

3. Jo. i. Jo. i. Jo. i.  
mo hñi z i am  
ma suū quis  
ponit q aut  
et fuit



*Allegor.*

## De sanctis Petro et Paulo

aut dixit scās q̄ morte clarifica/  
rurus esset deū. **Paul⁹** et dixit re/  
babet **Act. xxi.** Ego nō solū all. s. z  
et mori paratus sum p̄ nō. i. b. xpi.  
**Exēplū** req. i. si. f. **Un** in signū b⁹  
dilectiōis dixit **Ro. viij.** q̄s nos  
separat a cba. xpi. tri. an angust. an  
pse. an fa. an nu. an peri. an glo. si  
cur sc̄ptū ē. qz ppter te mortifica/  
mur cō. die. estimati sufficit oues/  
occi. s. in his oibz supam⁹ ppter  
eū q̄ dilexit nos. zcludit g. **Ter⁹**  
suz ei q̄ neqz mors neqz vita neqz  
ali. cre. pot. n. se. a. ca. di. **Qualr** ac  
pp̄ xpm se passi legit q̄ impator  
nero tradidit eos in man⁹ pauli  
n. viri clarissimi. zc. **Req. q̄li i. si. f.**

**25** **Secūdo** hūerūt caritatē ad primū  
**Un** in signū b⁹ i eplis suis qbus  
hortat hoies ad scāz vitā z ad dile/  
ctionē dei z primi sp̄ scribit cba/  
rissimi. **Un. j. pe. iij.** charissimi an  
oīa mutuā i vobmetip̄s ca. zti. ba  
qz cba. opit mlti. pec. **Mospitales**  
inuicē sine mur. vn⁹ qsqz sicut ac/  
cepit grāz in alēctū illaz āmini/  
strātes sic boni disp̄. ml. grē dei.  
zc. paul⁹ et dicad **Aph. v.** charissi/  
mi ābulare in di. zc. qd bñ docue/  
rūt. nā ip̄i pfectā caritatē hūerūt  
ad primū qd bñ ondī. **Nā** sc̄tus  
pau. affectabat p̄re p hoibz ip̄i  
saluaretur. **Req. p̄uersiōis pauli**  
**53** **Tertio** hūerūt dilectiōez inter se  
ip̄os. iuxta illd **Jo. xij.** **Mādatū**  
no. do vobz di. zc. qd fecerūt pe.  
z pau. qd bñ ondī. legit ei **Reqre**  
carthe. pe. **Cl.** **Un** eoz dilectio bñ  
figurat nob. **j. Req. xviij.** vbi dī  
q̄ ionathas diligebat dō q̄li aīaz

suā. sic pe. z pau. **Un** canit ecclia.  
**Glosi p̄n. ē.** q̄ in vi. su. dilex. ita et  
in morte nō sunt separati. **Quarto**  
elegit eos ad statū z p̄mūz etne  
glē. **Un Aph. j.** Elegit nos in ip̄o  
an mū. zsti. vt eēm⁹ scī z im. in cō  
spec. ei⁹. **Quā** claritatē habebim⁹  
dū ip̄m vide. iō dī **Jo. xvij. p̄i** q̄ d  
disti mī. **Req. carthe. pe. l.** q̄nto do  
nore z glā ip̄os sublimauerit i ce/  
lo. **Req. carthe. pe. B. p̄.** **Secūdo**  
p̄ncipalr dico q̄ hūerūt grāz fru/  
ctuose z fructuose opationis. iuxta  
illd. **j. Co. xy.** Grā dei in me vacua  
nō fuit s. sp̄ in me mā. **Est** notan  
dū q̄ ip̄i cū grā diuina triplr fru/  
ctuose ac fructuose z glōse opati sūt.  
s. fidē factz z r̄bis p̄dicando et sic  
pplm p̄uertēdo. infirmos sanan/  
do z miracula faciēdo passiōem et  
mortē sustinēdo z sic ad celū p̄ue/  
niēdo. **Et fm ps.** **Ioh̄** de vir. i. v.  
scz scēvite z r̄e p̄dicatiōis z fructu/  
miracloz opatiōis ad penā pas/  
siōis zvi. de deoz i s̄iō. i. an vitā et  
**Dico p̄mo** q̄ isti glosi scī cū dīna  
grā fructuose opati sūt. fidē scis et  
verb̄ p̄dicādo z sic pplm p̄uertē/  
do. **Nā** xps precepit eis. **Mat. vi.**  
eūtes in mōm v. p̄. e. o. crea. **Sec⁹**  
**illi** sūt p̄fci p̄di. vbi do co. o. q̄l̄r sūt  
fructuose p̄dicauerūt ondī. di. pe/  
trus. n. vtr̄ docuit. **Req. carthe.**  
**pe. B.** **Et** qz dñs cepit fa. z do. vt dī  
**Act. j.** sic ip̄i exēplo xpi scāz vitam  
dixerūt. **Nā** legit de scō pe. z scri/  
bit clemēs papa. q̄ pe. p̄ negati/  
onē sup̄uixit. xxxix. ā. z sp̄ surrexit  
an p̄mū cātū galli z plorādo oīa/  
uit vsqz ad borā p̄maz. p. negati.



# Sermo

# xxviii

One sua Fertur qz qz semp in sinu  
sudariū porauit qz crebro lachry/  
mas fluētes ab oculis terit. **U**nd a  
deo hūit in p̄suetudie flere vt eius  
facies tota adusta lachrymis vide  
bat. cibz etiā ei⁹ erat simplex vt te/  
stat in li. clemētis vbi dicit qz petr⁹ di  
xit. **P**āis inq̄t sol⁹ mibi ē. z caro cū  
oleribz vsus ē. indumētū autē mibi  
ē tunica cū pallio. z b̄ h̄ns nihil a/  
liud regro. hec ille. **Q**ualit̄ paul⁹ do  
cuit oñdī. nā ip̄e statim p⁹ p̄uersio/  
nē suā cepit xpm̄ p̄dicare. req̄re cō  
uer. z de ei⁹ scā vita. **U**n dixit pau  
lus. **i. Cor. i.** Nos p̄dicam⁹ xpm̄  
crucifixū. **U**n canit ecl. pe. ap̄ls et  
pau. doc. gē. ip̄. no. do. le. r. do. **S**e  
cūdo dico qz pe. z pau. cū grā diuī  
na x̄tuoſe z potēt op̄atī sūt mī/  
rabilia faciēdo q̄b̄ firmauēz do/  
ctrinā suā. **U**n glo. sup illud **Lū.**  
**ix.** Dedit eis x̄tutē grām. s̄. z p̄tātē  
sup oīa. z misit illos p̄dicare re/  
gnū dei z sanare infirmos di. glo.  
p̄cessa p̄tātē signoz mittunt p̄di/  
care regnū dei. vt z noua noua fa  
cerēt q̄ noua p̄dicarēt. **Jō dicit. Jō.**  
**xliij.** Qui cre. in me o. q̄ zc. vñ. **B**e  
da sup **Mat.** **O**pruit eos mag⁹ er  
noua facere q̄ debebāt mag⁹ p̄di/  
care. z sic itez iuerūt de x̄t. in x̄. s̄.  
de x̄tute p̄dicatōis in virtutē mī/  
raculoz op̄atōis. **U**n de miracul  
s. petr⁹. req̄re ca. pe. **L**egit etiā qz  
qdā vice pe. duos de dis. su. ad p̄/  
dicandū misisset qz cūz. xx. dietas  
iussent vñ illoz moriebat. alter  
x̄o rediit z qd accideret nūciauit.  
**T**ūc petr⁹ tradidit sibi baculū suū  
um p̄cipiās vt ad foculū rediret z ba

culū sup eum poneret. qd cū ille fe  
cisset p̄tin⁹ q̄ fuit p. xl. dies mortu  
us surrexit viu⁹. **U**n **U**el sic qz  
uis i pluribz locz p̄dicauerūt z po  
pulū p̄uerterūt z mirabilia fecerūt.  
cū p̄ bodierno festo ita recitantur  
**A**irca qd norandū qz cū. s. pe. tpe  
**N**eronis impatoris fidē xpi hie/  
rosolimis p̄dicauit erat eodē tpe  
qdā mag⁹ in hierlīn noie **S**ymō  
q̄ dixit. ego sum p̄ma v̄tas. ego sū  
sermo dei. ego sum pacis. ego sū  
om̄ipotēs. ego sum oīa dei. oīa s̄  
mibi possibilia ego adorabo vt de  
us z dñabo in diuitijs z honoribz  
z fecit p̄p̄tes ercos mouere se z sta  
tuas creas z lapides ridere z cāes  
cātare z h̄mōi. **U**n ic igit volēs dis  
putare cū pe. z oñdere qz esset de⁹  
statuta die venit pe. z dixit. **P**ax  
vobis fr̄es q̄ dili. x̄tātē **L**ui simō  
**N**os tua pace n̄ hēm⁹ op̄si ei⁹ par  
sit z p̄cordia adinueniēdā veritatē  
nihil poterim⁹ p̄ficere. **U**n ei in/  
ter se pacē latronis. p̄pter qd noli  
inuocare pacē sed pugnā. **D**uobz  
em̄ dimicantibz tūc erit pax cū al  
ter fuerit supat⁹ **L**ui pe. cur times  
audire pacē. ex p̄ctis em̄ bella na/  
scunt. vbi autē p̄ctm̄ nō est. pax est.  
in disputatōibz v̄tas. in op̄atōibz  
iusticia inuenit. **E**t symō. nihil di  
cis sed ego osidam tibi potētiā  
dicat⁹ vt rep̄te adozes me **E**go p̄  
x̄t. i. sūma z possū volare p̄ aera.  
nouas arbores facer. lapides i pa  
ne murat⁹ z i igne sine lesiōe dura  
re. z oīa q̄ volo possū facere. **C**ōtra  
hūc pe. disputauit. z oīa ei⁹ malici  
cia deregebat. tūc vidēs s̄. qz non

*Sanctus magus*



## De sanctis Petro et Paulo

posset petro resistere. om̃s libos. sue magice artē in mare p̃iecit ne forte magi p̃deret. et romā prexit ut ibi tāq̃ d̃s h̃iet. q̃d cū pe. p̃cepit ip̃m iseq̃t in romā. symō et o mltā mirabilia in p̃ntia nerōis fecit. et cū p̃e. p̃citauit. tē d̃ns appuit pe di. Symō et nero cogitāt p̃ te ma/ lū. s̃z ne timeas q̃z ego tecū sū vt e/ ruā te et dabo tibi sui mei pau. so/ laciū. q̃ cras romā igredit̃. Post h̃ pau. sic d̃ns p̃dixit romā veit et cū pe. xpm̃ p̃dicauit et magnū pplm̃ ad fidē p̃uerteret et mltā mirabilia fecerūt. simō at̃ magi in t̃m a nero ne amat q̃ vite ei⁹ et salutē. et tori⁹ ciuitatē custos sine dubio puraba tur. q̃dā at̃ die sicut dicit Leo pap̃ dū symō añ neronē staret. subito ei⁹ effigies mutabat̃ et mō senior et mō adolescētor videbat̃. q̃d cū vi deret nero eū veꝝ filiū dei puta/ bat dixitq̃ simō nerōi. impator vt scias optie me veꝝ filiū dei eē. iu be me decollari et die t̃ia resurgā. p̃cepit igit̃ nero carnifici vt ip̃m d̃ collaret. q̃ cū putaret decollare sy monē decollauit arietē. Nā symō arte magica illesus euasit et mēbra arietis colligēs ea abscondit et se iij. dieb̃ occultauit. Sanguis at̃ arie/ tis ibidē p̃gelat̃ remāsit. Die autē iij. oñdit se nerōi. di. Fac sanguinez meū q̃ effusus ē extergi. q̃z ecce ego q̃ decollat̃ fuerā sic p̃misi. iij. die resurrexi. nero obstupuit et ip̃m ve rū filiū d̃i eē putabat h̃ leo. Deni q̃z romā eū in tāta veneratōe h̃ie rūt q̃ imaginē fecerūt eidē et h̃ic ti/ culū sup̃sc̃pserūt. symōi dō sancto.

**A**l. pe. aut̃ et pau. vt d̃c leo pap̃ introierūt ad neronē et oia maleficia ei⁹ detegebāt et dixerūt. sic em̃ in xpo quē nos p̃dicam⁹ s̃c̃ due sube. s̃. d̃i et hois. sic i isto mago sūt due sube. s̃. hois et dyaboli. dixitq̃ simō ne diuri⁹ h̃uc patiar ego p̃cipiā an gel meis vt me viderēt d̃ isto. Cui pe. aglos tuos n̄ t̃ico s̃z ip̃i me t̃i/ mēt. Tūc dixit nero. Nō t̃iel simō nē q̃ d̃nitarē suā rebrāfirmat. cui pe. si d̃nitas ē i eo dicat mihi q̃d nūc cogito. dixit Nero. accede ad me huc et dic mihi q̃d cogitas. pe. aut̃ secrete dixit ei. iube mihi panē ordeacetū afferri. et occle d̃ari q̃ cū allat⁹ fuisset pe. eū b̃ndixit et s̃b ma nica abscondit di. Dicit nūc simō q̃ se deū fec̃ q̃d sic cogitatū. q̃d sc̃m q̃d dicitū. r̃ndit simō. pe. magni di cat q̃d ego cogitē. dixitq̃ pe. q̃d co giter simō me scire docebo deū q̃d cogitauerit fecero. tūc symō indig tus clamauit. p̃cedāt canes ma/ gni et macri. et subito deuorēt eū. et subito cāes maxi appuerūt et ip̃etū i pe. seceſt. pe. et panē b̃ndictū ob tulit et subito eos i fugā p̃uerit. tē dixit pe. ad neronē. ecce oñde me nosse q̃d p̃ me cogitauerat simō n̄. ṽb s̃z sc̃is. nā ip̃e p̃misiſt p̃ me aglos ṽetol et exhibuit cāes vt oñdat se h̃ie n̄ dinos aglos s̃z canios ordi abolicos. Dixitq̃ simō. Audite pe. et pau. si h̃ nihil possū p̃ficere. ṽetis vbi oz me vos iudicat̃. ego at̃ vob mō p̃co. h̃ leo. Tūc simō vt dicit egessit. et lin⁹ i sua supbia et malicia dixit elate vt poss̃ mortuos susci rare. et accidit q̃ iunēis mortuē



# Bermo

# xxviii

**V**ocatus ē pē. z pau. z sy. z hāc sniaz  
oēs firmaverūt ut ille occideret q  
mortuū nō suscitarer. sy. at dū sup  
mortuū suas icāratōes facerz. vi/  
sus ē a circūstātibz q dñct caput  
agitarz. **T**ūc oēs exclābāt z pe. la  
pidaf volebāt. pe. at vit ipetrato si  
lērio dixit. **S**i vivit defūct⁹ surgat  
z ābuler z loqēt. alioqn sciat⁹ fāraf  
ma eē q caput defūcti mouet. sepe  
tur at d lecto vt plene signīca dya  
boli appeāt. qd cū fecm ē puer imo  
bīl fecm ē. pe. at a lōge stāt z scā oīoe  
exclāavit dī. **A**dolēscēs ī noīe ibu  
xpī surge. z stātī sur. z ābu. **T**ū aūt  
ppls vellet simo. lapidaf dixit pe.  
sāt ē illi ad penā q pōscit se ī arti  
bus supatū. mgt at nō docuit nos  
vt p mal bōa reddā. **B**et alt  
ud miraclm accidit si placet potes  
pdicar. **T**ūc sy. vt dī. marcell⁹ iuit  
ad domū ipī⁹. s. marcel. ei⁹ dīf. z li  
gavit mor vniū canē ad ostiū do/  
m⁹ ei⁹ dī. **N**ūc videbo si pe. q ad te  
psuēvit veire īgredi potit. z paulu  
lū p⁹ pe. vēit z sig cruc⁹ fecō canē sol  
uit. cāis at oībz plādēs solū simo  
nē pseqbat z apphēdēs eū ad frāz  
sbe⁹ se pīciet z eū strāglaf voluit.  
accurreō at pe. cāis exclāavit ne ei  
noceret. z cāis qdē corp⁹ ei⁹ nō lesit  
sado vestes laceravit vt ille pē/  
tus remāeret nud⁹ ppls at z mari  
me pueri sīl cū cāe p⁹ eū rādiu cur  
reret dōec illū qī lupū d citate fu/  
gaueēt. **E**o pbrū pudorē nō ferēs p  
ānū ibi nūl qz ppaui. p dicit⁹ autē  
marcel. vides hec mirabilia deīn/  
ceps pe. adbesit. **I**tē no. miraclm  
pau. **L**egit ei q pau. venisset ro/  
mā z nero nūdū ipso eēt pfirmat⁹ q  
eēt audies q d lege iudoz z sūd xpī  
an. inf pau. z iudos qstio vteret n  
dū mltū īn curavit. z sic pau. libe  
iuit z libe p dī. mltos d domo cesa  
ris sibi īnāiciciā coplavit z eos ad  
fidē xpī puerit qdā vō dīcēt pau  
circa vespas ī qdā solario p dīcarz  
qdā iuueis noīe pīand⁹ pīcernane  
rōis z sibi mltū dilect⁹. q vt pau. p  
p mltitudiez pmodios⁹ audirz se  
nestrā ascēd. z paululū dormitā/  
do dīcidit z expiravit qd audies ne  
ro plmū d e⁹ morte qoluit. z stātī  
e⁹ of. aliū ordiavit. pau. vō. b ī spū  
pōscēs dixit astātibz vt illuc trēt z  
patrādū cesar. **K**m ad se dñctū af  
ferēt quē allatū pau. suscitavit et  
ad cesarē cū socijs misit. q cum d  
morte e⁹ lamtaref tē nūciat sibi q  
patrā. p fortibz vniū eēt. audies nero  
pa. vniū quem paulo an nouerat  
mortuū plmū qdē expavit z eū ad  
se īgredi fculavit. s. rādē ad p sua  
sīdō aīcoz ītraf pmlit cui nero ait  
patrā. vniū. qd te fec vīuēt. cui ille  
Dñs ie. xps rex oīm se. **I**rac⁹ nero  
dixit. gille regēdī ī secla. et f soluet  
oīa reg mōi. z ille. ēt cesar. **T**ē ner.  
dīdit ei alapā dī. g milicas illi regi  
z ille **U**trqz milito. qz me a mor. su  
sci. **T**ūc. v. milites ipator⁹ q ei iu/  
giter assīstebāt dīxēt ei. **L**ur ipa/  
tor pcur⁹ iuuenē. nā z nos tali res/  
gi militā⁹. qd audies nero reclusit  
eos ī carcer vt torqēt qd nimis an  
dilexerat. **T**ūc oēs xpīanos fec īn  
qrt z oēs p valida tormīra puniri  
Et sic pz qtr vtuose opati sī cū gra  
dīna. vñ **A**dar. vl. **I**lli at. pfe. p dī.  
U 2

**V**ocatus ē pē. z pau. z sy. z hāc sniaz  
oēs firmaverūt ut ille occideret q  
mortuū nō suscitarer. sy. at dū sup  
mortuū suas icāratōes facerz. vi/  
sus ē a circūstātibz q dñct caput  
agitarz. **T**ūc oēs exclābāt z pe. la  
pidaf volebāt. pe. at vit ipetrato si  
lērio dixit. **S**i vivit defūct⁹ surgat  
z ābuler z loqēt. alioqn sciat⁹ fāraf  
ma eē q caput defūcti mouet. sepe  
tur at d lecto vt plene signīca dya  
boli appeāt. qd cū fecm ē puer imo  
bīl fecm ē. pe. at a lōge stāt z scā oīoe  
exclāavit dī. **A**dolēscēs ī noīe ibu  
xpī surge. z stātī sur. z ābu. **T**ū aūt  
ppls vellet simo. lapidaf dixit pe.  
sāt ē illi ad penā q pōscit se ī arti  
bus supatū. mgt at nō docuit nos  
vt p mal bōa reddā. **B**et alt  
ud miraclm accidit si placet potes  
pdicar. **T**ūc sy. vt dī. marcell⁹ iuit  
ad domū ipī⁹. s. marcel. ei⁹ dīf. z li  
gavit mor vniū canē ad ostiū do/  
m⁹ ei⁹ dī. **N**ūc videbo si pe. q ad te  
psuēvit veire īgredi potit. z paulu  
lū p⁹ pe. vēit z sig cruc⁹ fecō canē sol  
uit. cāis at oībz plādēs solū simo  
nē pseqbat z apphēdēs eū ad frāz  
sbe⁹ se pīciet z eū strāglaf voluit.  
accurreō at pe. cāis exclāavit ne ei  
noceret. z cāis qdē corp⁹ ei⁹ nō lesit  
sado vestes laceravit vt ille pē/  
tus remāeret nud⁹ ppls at z mari  
me pueri sīl cū cāe p⁹ eū rādiu cur  
reret dōec illū qī lupū d citate fu/  
gaueēt. **E**o pbrū pudorē nō ferēs p  
ānū ibi nūl qz ppaui. p dicit⁹ autē  
marcel. vides hec mirabilia deīn/  
ceps pe. adbesit. **I**tē no. miraclm  
pau. **L**egit ei q pau. venisset ro/  
mā z nero nūdū ipso eēt pfirmat⁹ q  
eēt audies q d lege iudoz z sūd xpī  
an. inf pau. z iudos qstio vteret n  
dū mltū īn curavit. z sic pau. libe  
iuit z libe p dī. mltos d domo cesa  
ris sibi īnāiciciā coplavit z eos ad  
fidē xpī puerit qdā vō dīcēt pau  
circa vespas ī qdā solario p dīcarz  
qdā iuueis noīe pīand⁹ pīcernane  
rōis z sibi mltū dilect⁹. q vt pau. p  
p mltitudiez pmodios⁹ audirz se  
nestrā ascēd. z paululū dormitā/  
do dīcidit z expiravit qd audies ne  
ro plmū d e⁹ morte qoluit. z stātī  
e⁹ of. aliū ordiavit. pau. vō. b ī spū  
pōscēs dixit astātibz vt illuc trēt z  
patrādū cesar. **K**m ad se dñctū af  
ferēt quē allatū pau. suscitavit et  
ad cesarē cū socijs misit. q cum d  
morte e⁹ lamtaref tē nūciat sibi q  
patrā. p fortibz vniū eēt. audies nero  
pa. vniū quem paulo an nouerat  
mortuū plmū qdē expavit z eū ad  
se īgredi fculavit. s. rādē ad p sua  
sīdō aīcoz ītraf pmlit cui nero ait  
patrā. vniū. qd te fec vīuēt. cui ille  
Dñs ie. xps rex oīm se. **I**rac⁹ nero  
dixit. gille regēdī ī secla. et f soluet  
oīa reg mōi. z ille. ēt cesar. **T**ē ner.  
dīdit ei alapā dī. g milicas illi regi  
z ille **U**trqz milito. qz me a mor. su  
sci. **T**ūc. v. milites ipator⁹ q ei iu/  
giter assīstebāt dīxēt ei. **L**ur ipa/  
tor pcur⁹ iuuenē. nā z nos tali res/  
gi militā⁹. qd audies nero reclusit  
eos ī carcer vt torqēt qd nimis an  
dilexerat. **T**ūc oēs xpīanos fec īn  
qrt z oēs p valida tormīra puniri  
Et sic pz qtr vtuose opati sī cū gra  
dīna. vñ **A**dar. vl. **I**lli at. pfe. p dī.  
U 2



# De sanctis Petro et Paulo

vbi do. coop. z ser. 7 fir. se sig. Jo di  
xit pau. ad Phil. iij. Dia pol. i. ea  
q me 2 for. **D**ico tercio q isti  
apli meritorie opati sut cu gra di  
uia. s. de pdicti 7 tunc ad tunc  
possessiois cu do. vt sic videret de  
um doz i syon. i. i reg. efno vbi re  
gnabit eternit. **U**n dixit apls. ij. ad  
thi. ij. io oia sustico. na si comortui  
sum 7 zuiuem. si sustinuium 7 co  
regnabim. **Jo** dz Lu. vi. Non o  
zpm pati z ita itra. i. glo. su. **Q**ualr  
aut passi sut legi 2nr in legeda. z  
restat **Leo**. q postea symo redies  
itez in nerdis amicitia recep. est  
z puocauit pplm z se gult a galli  
leis offesus phibuit. z io orbe se de  
serere velle dixit. z die statuit q ce  
lii ascendere vellz. qz dedigbat apli  
us in fra bitare. **S**tatuto igit die  
excellaz turri ascendit z volare cepit  
**D**ixit aut pau. ad pe. **N**on est ora  
re z tuu e pcipe. **D**ixitqz **V**ero ve  
rax e ho iste. z vos seductores estis  
**T**uc pe. dixit ad pau. **P**aule erige  
caput z vide. **T**ucqz caput eleuassz  
z vidissz symone volare dixit ad pe  
tru. **P**e. qd cessas pfice qd cepisti.  
ia em vocat nos dñs. **T**uc pe. ait  
**A**diuro vos ageli sathae z demoes  
q eu feret p aera p do. no. ibm xpm  
vt ipm apli no ferat sz corruet p  
mittat z ptiuo dimissus corruit.  
z expirauit. **A**udies b **N**ero mltu  
doluit q tale viru pdidit. dixitqz  
aplis. **S**uspecto aio me fecistis. p  
pca malo exeplo vos pima. **D**ec  
**Leo**. **E**t sic dedit eos i man pau/  
lini viri kmi. z paulinus tradidit  
eos i custodia mamertini sub cura

milicu pcelli z martiniani. qd mi  
lites petr ad fide puerit. **U**nd ec  
carcere apuerit z eos liberos di  
miserit. **Q**ua. ppe paulin p passi  
one aplor. pcelluz z martinianu  
accessit. z copto q xptam erat iul  
su neronis capite celi sut. **R**oga  
bat g frs plez vt inde discederet.  
z cu descendere noller tade vice p  
cibus abcessit. **E**t cu venisset ad  
porta vt leo z lin testant ad locu.  
q nuc dz ad san. mar. vidit sibi xps  
occurrere z ait. **D**ne q vadis. q re/  
spodit. **V**enio roma itez crucifi  
gi. **Q**d cu pe. dictu de sua passione  
itelligeret redijt. **C**u b fribu reculis  
ser a mltris nerdis capie z agrip  
pe pfecto pntat. **P**au. vo itez re  
duc 7 z aspectu nerdis est pnta  
tus vt postea dicet. **T**uc qsi alie  
nigena sniat est crucifigi. **P**au  
vo qz erat ciuis roman capite e  
tr ucat. **D**e hac aut snia in  
eos data dixit dyo. in epla de mor  
te pay. **D**fr tbimo. si vidisses ago  
nes plumatdis eoz defecisses qd e  
p tristitia z dolore. **Q**uis no fletet  
illa hora qn pceptu snie in eos est  
egressus vt pe. crucifigeret. z pati.  
decollaret. **V**idisses tuc fbas iu  
deoz z getiliu pcutientes eoz expu  
entes in facies eoz. **A**u aut separe  
tur ab inuice tuc dixit pau. pe. pax  
tecū fundamentu ecclaz z pa stor  
ouiu xpi. pe. aut ad pau. **V**ade i pa  
cepdicatoz vitat. z dur salut iu  
stor. **A**u aut elogassent eos ab in  
uice secur su mgi m meū pau. **N**o  
ei i eode vico occideret eos. h dyo.  
**Q**ualr at pe. crucifix 7 e. legitur sic

*hinc dicitur  
de v. l. iij. m.  
John*



**T**estant em̄ leo z marcell⁹. **C**ū at  
petrus venisset ad crucē ait. quo //  
niā dñs me⁹ q̄ de celo in terrā de //  
scēdit recta cruce sublimat⁹ ē. me  
ait quē de terra ad celū reuocare  
dignat⁹. crux mea caput meū i ter //  
ra dz ondere z pedes meos ad ce //  
lū dirigere. z ego q̄ nō sum dignus  
in cruce eē sic ut dñs me⁹. crucem  
meā girare z capite diuerso cruci //  
figure. **T**ūc illi crucē x̄terūt z pe //  
des sursum fixerūt. **T**ūc ppl's furo  
re replet⁹ volebat neronē z p̄fectū  
occidere z apl'm liberare. tūc roga  
uit eos vt passionē ei⁹ nō impedirēt.  
**D**ñs aut vt di. **G**esipp⁹ z lin⁹ ape  
ruit oculos eoz q̄ ibi flebāt z videfēt  
āgelos stātes cū coronis de flori //  
bus rosas z lilior. z petrū in cru  
ce pendētē z ad xpm dicentē. **T**e  
dñe imitari optaui. s. rece⁹ crucifi  
gi nō vsurpauit. **I**n dñe mibi oīa  
es. z totū qd es tu mibi totū z ni  
hil aliud nisi tu solus. **E**t videns  
pe. q̄ fideles glām suā vidissent di  
xit. grās tibi dñe ago toto spū q̄ vi  
uo. z se deo cōmēdās emisit spm̄.  
**T**ūc marcell⁹ z apuleus frēs disci  
puli ei⁹ deposuerūt eū de cruce et  
diuersis eū aromatib⁹ p̄dicētes se //  
pelierūt. **P**assus est autē vt dicit  
**I**sid. xxxix āno a passiōe dñi a Me //  
rone zc. **E**t paul⁹ aut sic decol  
lat⁹ ē. **N**ā post q̄ pau. neroni p̄nta  
tus ē dixit. **T**ollite maleficiū z de //  
collate. ad quē pau. ait. nero mo //  
dico tpe pariat a te. s. viuā eterna  
liē cū dño ihu xpo. **T**ūc dixit nero  
auferre ab eo caput vt me rege suo  
fortiore intelligat. z videam⁹ si sp

viuere valeat. **C**ui pau. **V**t scias  
me eternalit viuere. cū mibi caput  
fuerit abscisus viu⁹ tibi apparebo  
z tunc p̄gnosocere poter⁹ q̄ xps est  
dñs vite z mort⁹. **I**n ip̄a aut die di  
cit dño. in eplā ad thī. z pe. z paul⁹  
sibi viuētes appuerūt. dicit em̄. ar  
tēde miraculū frāt mī rhimorbee. i  
die victimatōis siue passiōis eoz  
p̄sto fui z vidi eos separatim inuicē  
**P**ost mortē aut eoz vidi eos inui  
cē manu ad manū i trātes portas  
urbis z indutos veste lumis z orna  
tos coronis claritat⁹. hec ille. **S**e  
quē. **D**is dicit pau. ad suppliciu  
ducit. q̄ cū duceret dixerūt tres mi  
lites ei q̄ eū ducebāt. **D**ic nob pau  
le q̄s est ille rex vī quē tū diligis  
q̄ peo magis mori q̄ viuere ama  
tis z qlē mercedē inde habebitis.  
**T**ūc pau. de regno dei z pena in //  
ferni adeo eis p̄dicauit q̄ ipos ad  
fidē p̄uertit. q̄ cum rogarēt eū vt li  
bere ascēderz q̄ veller ait. **A**bsit fra  
tres vt fugiā. nō em̄ sum pfug⁹ s. z  
miles xpi legitim⁹. **S**cio em̄ q̄ p⁹  
hāc vitā trāsitoria ad vitā etnā trās  
ibo. mox aut vt fuero decollat⁹ vi  
ri fideles rapiēt corp⁹ meū. vos at  
norate locū z illuc cras mae veite  
inuēiet⁹ em̄ iuxta sepulcr⁹ meū du  
os viros. s. titū z lucā orātes q̄bus  
cū dixerit. q̄ de cā vos ad eos mi  
si ipi vos baptizabūt. z vos faciēt  
heredes regni celest⁹. **Q**d cū loq̄re  
tur misit nero duos milites vt vi  
derēt si adhuc nō eēt occis⁹. **E**t cū  
veller eos p̄uertēt illi dixerūt. **C**ū  
mortu⁹ fuer⁹ z i surrexer⁹ credem⁹  
bis q̄ dicit. nūc at cito vēiet qd me //



# De sanctis Petro et Paulo

ruisti accipe. **U**n aut sic ad locum  
passiois ducere i porta hostiensis  
obuiavit sibi qda matrona noie  
placilla discipula pauli q flexis geni  
bus se suis oionibz comedare ce  
pit. **I**ui pau. Placilla comoda mi  
bi velu q caput tuu regz. z in ocl  
meos ligabo z illud postmodu ei  
bi restitua. q dedit sibi. **E**t cu sic ad  
locu venisset xpus orietem maibz ex  
tensis i celu digbrauit cu lachrymis  
z gras egit. post b vale dixit scribz  
oclos sibi de velo placille ligauit  
z vtruzq genu i tra figes collu te  
tedit. z sic decollat est. **M**ox at ca  
put ei a corpe exiliens nom ibu be  
braice clara voce ter insonuit ad  
designadu fm **B**er. qb nom fuit  
sibi tubilus i corde. mel in ore. z me  
los i aure. **U**n dz in suis eplis ibz  
qngent vicibz noiasse. de vulner  
at vnda lachrysqz ad vestimenta mi  
litis exiliuit. ppe ei x ginalis puri  
tate z postea sanguis effluxit. ppter  
martirij acerbitate. in aere lux i  
mela emicuit. ppe sapie pfuditate  
z a corpe ei odor suauissim ema  
nauit. ppe fame celebritate. na vi  
ta sua fragbat odoribz oim vtutu  
**I**o dz xpi bo. odor su. **S**ic ca  
put suu tres salt fecit. z in qlibz sal  
tu sos aq erupuit ad designadu q  
in vita sua tres salt fecit fructuo  
sus. **P**rim qn d synagoga ad ecciaz  
saltauit tuc apuit nob fore mie na  
in malo pposito fuit. tm misericordie  
vocat z reuersus e. vt piz **A**et. ix.  
**E**cdo qn saltauit i mdo d regioe  
i regione. discurredo p fructuosa  
doctrina. tuc apuit nob fore dine

sapie. **U**n dz doctor sapie. **T**erzio  
qn saltauit a tra ad celu tuc apuit  
nob fore etne gle. z sic iuit de vtu  
te in vtute zc. **U**n. ij. tbi. iij. **B**o  
nu cer. cer. cur. psu. zc. **I**lli x o mili  
tes mane ad sepulchz pau. veneit  
z duos viros. s. titu z lucu o rares  
iueneit. z paulu i medio eoz stare  
videit. qs tit? z lucas videtes ve  
hement territi fugere ceperunt. z  
pau. dispuit. **I**lli aut p eos clama  
bat di. **N**o vt putat vos psequimur  
sed a vob baptisari vol. sic z pau.  
nobis dixit. que mo vobiscu orare  
vidim? **I**lli audietes reuersi sunt  
z cu mag gaudio eos baptisauerit  
**D**yo. in epla ad tbi. dicit de morte  
pauli. **S**i mi in illa hora plea tristi  
cie dicere carnifice paulo. collu e  
rige. tuc pau. suspexit i celu muni  
ens pecc suu z fronte sig cruci z di  
xit. dne mi ibu xpe in ma. tu. co. s.  
me. **E**t tuc sine tristitia exedit cel  
lu. z suscepit coronam. z in ipo ieru  
pau. explicuit velu z collegit ppi  
um sanguine i velo z ligauit z ob  
uoluit z tradidit illi seie q sibi ve  
lu tradiderat. z reuerso militi car  
nifici dixit parilla. vbi misisti ma  
gistz. meu pau. rndit miles cu so  
cio iacer ibi extra urb z velo tuo  
velata e facies ei. ipa aut rndes  
ait ecce nuc itraucte pe. z pau. idu  
ti veste pclara. z coros fulgētes  
bebāt i capitis suis. z prulit velu  
sanguie cruciatu z monstrauit eis p  
pter qd op mlti crediderit z fecit  
xpiani. **H** dyo. Audies nero q ppi  
gerat vebemē exiuit z d his oibz  
cu amic loq cepit. **D**u ar iuice loq



## Sermo

## xxix

rent veir pau. ianuis clausis ⁊ añ  
cesarē stās ait. **A**esar ecce ego pau  
lus regē cēni iuicē miles. nūc cre  
de qz n sū mortu⁹ s3 viu⁹. s3 tu mis  
etna morte morier⁹ eo qz scōs dei  
iniuste iterficiis. **E**t his dict⁹ dispa  
ruit. **N**ero autē ex nimio timore velut  
amēs effect⁹ qd ageret īgrauit. et  
psilio aicōz parādū barnabā cuz  
alijs soluit. ⁊ libe dimisit. nero atē  
punit⁹ n̄ exiit. s3 māu ppa se pēit  
zē. **T**ertio pncipalr dico qz recepe  
rūt grāz gaudiose exultatōis. qn  
ro īgī hōre ⁊ glā eos exaltauerit f  
dre cathe. petri. **B.** Refert **B**re. i.  
dial. qz qda pslbīe magne scitatis  
dñi ad extrēa deducit⁹ eēt cū magle  
ricia cātare cepit di. **B**ñuēiūt dñi  
mei qd ad rātillū suū vēire dīgēti  
est. vēio grās ago. **A**ū astātes inē  
rogaret qd b diceret. rñ. nūqd z  
uenisse h scōs aplos pe. ⁊ pau. vi/  
der⁹. **A**ū īgī itez vr p̄p̄ repeterz scā  
et aia a carne soluta est.

**De visitatōe marie. Ser. xxxix.**

**E**urgens  
maria abiit i mōrana  
cū festinatōe i citatez  
iuda **L**u. i. **N**otate km̄i. dē ei amb  
in hodierna omel. **Q**uo em̄ iā dō  
plēa nisi ad supiora cū festinatōe  
pcederz. **N**escit ei tarda molimīa  
i. (rege beschwerūg. o8 vnōstōe)  
spūsci grā. **A**ū īgī maria fuit ple  
na grā dī iō leuit ascēdit. qre dē ex  
urgēs. **E**st notā qz i p̄nci euā<sup>ta</sup> fa  
onduit. **P**rim⁹ ē x̄gis desiderabilis  
festinatio. qd notat cū dī **E**xurgēs  
ma. qd qd intelligit spūal pfect⁹

gis. qz toro cordis dīderio deside  
rauit aim surū hīe ⁊ sic dō place  
sūt dēapls. j. **L**o. vij. **V**irgo cogitar  
q dñi sūt vr i it scā corpe ⁊ spū. qd  
fecit maria. **R**eq. i. nati. **H**is qz cū  
eēt triū ānoz zc. **S**cōm ē īfār in  
terna exultatō. cū dī scm ē cū au.  
salu. ma. eli. exul. infās in vte. ei⁹ p  
qd intelligit qz puer in p̄nciā sal/  
uatoris hūit cognitōz dīnoz secre  
roz. **E**t iō dī pphera qsi secreta vi/  
des. nā īpe adhuc i vtero m̄ris exi  
stēs cognit xpm qñ maria veit ad  
elīza. **U**n dī **L**u. j. qz gabriel venit  
ad mariā ⁊ nūciauit ei qz dēret fie  
ri m̄r dei ⁊ faciēs sibi mēsiōē de  
pceptōe eli. tūc surgēs ma. abiit i  
mōrana. qz zacharias in mōranis  
hīrauit ⁊ salu. elīza. quā salutarōz  
puer adhuc exīs in vtero m̄ris p  
us senserat qz m̄r. **E**t iō dicit. **P**ro  
pheta in gen. dedi te. vñ **E**hū. vo  
lēs ondere qz fuit etiā plus qz pro  
pheta. dicit p̄mo pphē est p̄meri/  
to puerficiōis ⁊ fidei pphēaz acci  
pe. **R**eq. i. ser. io. bap. **T**ertiu⁹ ē eli/  
zaberb digna cōmendatio ad vir  
ginē cum dī bñdicta tu in muli. p  
qd intelligit qz xgo maria est bñ/  
dicta sup om̄s mu. ⁊ sup om̄s pu  
ras creaturas. ex eo qz est m̄r dñi.  
⁊ iō addit elīzaberb dī. **U**n hoc m̄  
bi. vr ve. mater dñi ad me. qd est  
magna dignitas. vñ bñ vificat d  
ea illud puer. vl. **M**ultre filie con.  
diul. cu sola supgres. es vñ. **U**n d  
īpa est illud pfectum opus ipsius  
dei patris de q dī **E**cci. xxxij. **L**oz  
suum dabit in similitudinē pictu  
re ⁊ pficit opus. **L**oz suū dabit in



# De sancta Margaretha

plūmatorū opeꝝ ornatibꝫ ipsecōꝝ  
q. d. cor suū. i. potētiā dabit i filiū  
dñe picte. i. pfectōꝝ ḡgis ma. **Un**  
ip̃a ē in figura illa mlier d q̃ dicat.  
**Ben. xxiij.** ip̃a ē mulier quā p̃pa/  
uit dñs filio dñi mei. z et ḡgo ma.  
bñ figurat nob i illo pfecto tēplo.  
cui nihil pfectōis defuit qd̃ io. de  
buit mēsurare i spū q̃ i lōgitudie  
z latitudie z altitudie ita pfectū fu  
it q̃ vltra debitā p̃portōz nihil ha  
buit. **Apo. xj.** Sic maria fuit ita p  
fectā i lōgitudie latitudie z altitu  
die q̃ sibi nihil defuit. **Nā** lōgitu  
die ei⁹ vsqz ad nouissimū diēdurat  
vt subuēiat oibꝫ eā deuote iuocā  
tibꝫ. **Latitudo** ei⁹ ē a fine vsqz ad fi  
nē. **Altitudo** ei⁹ ē vsqz ad celū. vñ  
pulchre alioqz eā **Ber. di.** **O** ma.  
q̃s tue mēlōgitudinē latitudinē  
sublimitatē z p̃fūditatē inuestigat  
pōt. nā longitudo tua vsqz ad no  
uissimū diē vniuersis te iuocātibꝫ  
sbuenit. **Latitudo** replet orbē t̃ra  
rū mīa sublimitas supne citati in  
uēit restauratōz p̃fūditas obēiuit  
redēptōz sedētibꝫ in tenebrꝫ z i ym  
bra mortis. **Acce** q̃ntē pfectōis est  
ma. **Jō** diē **Anl. i. li. de p̃ceptis ḡgi**  
**nali.** **O** dñā nihil ē tibi equale.

**De sc̃a Margaretha. Ber. xl.**

**Fuente**  
vna p̃ciola margari  
tha abiit z vēdidit oīa  
q̃ hūit z emit eā **Mat. xij.** **N**otate  
k̃mī iste negociator de q̃ saluator  
filitudinē loquit̃ ē ipe dei fili⁹ q̃ de  
celo vēit q̃rēs bonas margaritas  
i aīas puras z sc̃as z inuēta ē vna

margarita. i. s. **M**argaretha quā  
dei fili⁹ p̃ciolo sanguie emit. **Jur**  
ta illud apli. **1. Jo. vj.** **A**mp̃ti ei ē  
stis p̃cio magno. iō d̃r iuēta ē vna  
p̃ciola margarita. **Est** notādū q̃  
sc̃a margaretha noīat a q̃da p̃cio  
sa gēma q̃ margarita vocat̃ p̃ter  
ser ei⁹ p̃ditōes q̃s p̃fecte in se hūit  
sc̃a ḡgo margaretha. **Via** viri  
hui⁹ gēme est q̃ est cādida. sc̃da q̃  
est p̃ua. tertia q̃ ē ḡtuosa. q̃rta q̃  
valer z effusio nē sanguis. q̃nta q̃  
valer z cordis passionē. sexta q̃ va  
let ad p̃fortatōz animi **Nā** lauda  
biles p̃ditōes moralit̃ i se hūit. s.  
margaretha. **S. Dico** q̃ p̃ma  
p̃ditio hui⁹ gēme est q̃ est cādida.  
**Sic** sc̃a margaretha fuit cādida et  
clara mente z corp̃e. qz ḡginitatē  
fauit x̃po. **Un** x̃ps bñ dicit illd̃  
**Sap. iij.** **O** q̃ pulchra est casta ge  
neratio cū charitate **Jō Bern.** cō  
mēdat ḡginitatē di. **Virgitas** est  
gēma ḡtutū. soror āgeloꝝ. lux aīa  
rū. **Qualit̃** aut̃ ip̃a fauuit ḡginita  
tē legit in vita ei⁹ quā sēp̃te r̃beo  
cin⁹ vir erudit⁹. **Legit** em̃ q̃ mar  
garetha de ciuitate ach̃och̃a fuit  
z filia theodosij p̃tarche gētiliū.  
**Hec** nutriti tradit̃ z adult̃a etatē  
puenīēs baptizat̃. z p̃pter h̃ a pie  
exosa habeat̃. **Quada** aut̃ die cū iā  
rv. ānū attigisset z cū alijs ḡgibus  
custodiret oues nutriti sue rūcp̃/  
fect⁹ olibꝫ inde trāsītū faciēs. et  
puellā tā sp̃ctiosa vidēs p̃siderās  
ei⁹ pulchritudinē mori ei⁹ amore  
erarsit. z p̃ueros ad eā p̃ci⁹ mīsit.  
**di.** **Ite** cōprehēdite eā. vt si libera ē  
eā mibi i vxore accipiā. si acilla mi



hi in cōcubinā hēaz. **A**ū igit̃ fuist̃  
ei⁹ p̃spectui p̃ntata eā de gñe suo.  
noie z religiōe req̃siuit. **I**lla autē  
r̃ndit se gñe nobilē eē z noie mar/  
garetha vocari ac religiōe xp̃iana  
**A**ui p̃fect⁹. **D**uo p̃mo tibi recte p̃  
ueniūt. qz nobil⁹ vider⁹ z margari  
ta pulcerria eē cōprobar⁹. s̃z terciū  
tibi nō p̃uēit vt puella nobil⁹ z cā  
pulebra deū hēat crucifixū. z sic p̃z  
q̃lt̃ fuit pulcra corpe z mēte. nā d̃  
structore sue ṽgitat⁹ noluit h̃ie s̃z  
xp̃z p̃fuatozē puritatē elegit. iō bñ  
d̃r xp̃s ad eā **A**ñ. iij. **20.** pul. es  
vñ p̃s. **D**ilexisti iusticiā. **E**t qz sic  
iuuēcule emūt margaritas vt ind̃  
faciāt clenodia. sic xp̃s emit illam  
nobilissimā gemā margaritā. **A**ñ  
diē thēa. **I**nuē. vna p̃. mar. **q̃re** ip  
sa ē de nūero illoz de q̃b⁹ d̃r apo.  
**xiiij.** **D**iē p̃ri sūe. ex s̃ seq̃t. sine ma  
cula sūt añ tro. dei. **A**ñ p̃p̃ ei⁹ pul  
chritudinē figurat nob in bēster. ij  
de q̃ d̃r qz erat formosa valde z mi  
rabili pulcri. oib⁹ oculis g̃riosa z a/  
mabil⁹ videbat⁹ z adamauit eā rex.  
p̃l⁹ q̃z oēs mulieres. **H**ester inter/  
p̃rat̃ eleuata in p̃p̃lo. z s̃igt̃ castita  
tē scē mar. q̃ castitas siue ṽgitas i  
ter oēs ṽtutes in efna glā eleuat̃.  
z ocul⁹ oīm electoz ī celo g̃rosa est  
idcirco a dō p̃l⁹ oib⁹ adamat̃. **I**do  
d̃r **A**poē. xiiij. qz sequunt̃ agnū q̃/  
cūqz ierit. **A**ñ diē **Aug.** **A**gnū seq̃  
ē xp̃z p̃ ṽgitatē mēt⁹ z corpis imi/  
tari. qd̃ p̃fecte fac̃ mar. **A**ñ di. **Au**  
**gu.** **S**pectiosa xp̃i pulcra inē mlti  
eres. i. ṽtutes. **D**ealбата ascēdēs  
z recubēs sup̃ frēm tuū xp̃m. qm̃  
ei⁹ luie illustrat⁹ vt gaudet. s̃. gau

dio indicibili. gaudiū em̃ ṽginiū ē  
in xp̃o d̃ xp̃o. cū xp̃o p̃ xp̃m. z post  
xp̃m. rō est qz xp̃s ē bñ obiectus  
gaudiū ip̃az. iō nō s̃t talia gaudia  
q̃lia ṽginiū nā alijs sūt alia z null⁹  
talitā. h̃ ille **H**ec d̃ico qz se  
cūda p̃p̃ietas h̃ gēme ē qz est pua  
sic mar fuit pua p̃hūilitatē q̃ facit  
hoiez amabilē deo z hoib⁹. iuxta il  
lud **Eccl. iij.** **Q**uāto mātēs bñ. ce i  
oi. z inue. g. co. de. z ho. **A**ñ ei⁹ bñi  
litate notā i legēda. **N**ā cū oliba  
p̃fect⁹ p̃m̃dauit eā qz eēt puella. z  
nobil⁹ z iō esset dig̃ mag̃ bōre. z nō  
deberet se facere ita vilē qz coleret  
crucifixū. cui illa bñit̃ r̃ndit. **A**ñ  
scis xp̃m crucifixū fuisse. **E**t ille ex  
lib⁹ xp̃ianoz tūc mar. asseruit cū  
spōte z bñilit̃. p̃p̃ salutē z redēpri  
onē ñqz crucifixū. z nūc em̃ etnū  
viuere i glā. p̃p̃ qd̃ erat irat⁹ p̃se/  
ctus eā tāqz vilē hoiez z abiectū. p̃  
pter xp̃m i carcerē mitti iussit. iō  
p̃p̃ ei⁹ bñilitatē in p̃fecta fide xp̃i  
meruit a xp̃o exaltari. nā d̃r **Luce**  
**xix.** q̃ se bu. exal. vñ hec exaltatio fi  
gurat nob i bēster. v. z. ij. q̃ fuit bu  
mil. iō p̃pter suā bñilitatē fuit bo/  
nozata vt reg̃ret p̃ supbia vasti. q̃  
ad regē venire iussa p̃tēpsit. **S**ic  
moralr. nā sic bēster p̃p̃ suā bñili/  
tatē exaltata z bōzata est. ita mar.  
a celesti rege i celo est exaltata. vñ  
d̃r **A**poē. iij. **D**edi corā te ostiū ap̃/  
tū. qz modicā ṽtutē hēs. i. bñilita/  
tē. **A**ñ **Ia. iij.** **D**e⁹ sup̃b resistit bu  
milib⁹ aut̃ dat g̃raz. **T**ertio dico qz  
tertia p̃ditio ē qz ē ṽtuosa. sic mar/  
garetha fuit virtuosa. p̃pter ṽtu/  
tē z potētā z opatoz miracloz in



## De sancta Margaretha

ide. vii. de xpi Jo. xiiij. Qui credit in me opa q̄ ego facio ⁊ ipe faciet. **U**n de ei⁹ miraclosa ⁊ vtuosa opatiōe legit q̄ dñi esset reclusa in carcere orauit ad dñm vt inimicuz q̄ cū ea pugnaret sibi visibilis mōstrarer. **E**t ecce draco imanissim⁹ sibi apparuit. et os sup caput ei⁹ ponēs ac si veller eā deuorare. **C**ū aut eā abforbere veller signo crucis se munivit draco tūte signi crucis crepuit medi⁹ ⁊ illesa exiuit. **U**n merito iustificat de ea illō **Eccl. xxxij.** Fecit mirabilia in vita sua. **U**n hec opatiua vtuosa in fide figurat nob in fortitudine credentiū. **De qua dr. ij. Paral. xvi.** Ocli dñi p̄replant vniuersā terrā. ⁊ p̄bēt fortitudinē his q̄ p̄fēc crederūt in eū. **C**erce hāc p̄fēc fide habuit scā margā. sciēs illō. **1. Pe. v.** Resiste fortes in fide. qd p̄fēc fecit vsqz ad mortē suā. q̄re meruit honorari. **U**n **Apo. ij.** Esto fidelis vsqz ad mortē. ⁊ dabo tibi coronā ⁊ c. **Q**uarto dico q̄ q̄rta p̄ditio est q̄ valet ⁊ effusioez sanguis. **S**ic margā. hūit vtuē p̄stāciā ⁊ p̄ra effusioez sāguis sui cū in suo martirio p̄stāciā fuit. **I**uxta illō p̄s. **U**irilr ag. ⁊ cōfortet cor vrm oēs q̄ spe. in do. qd fecit marg. **U**n de eius p̄stāciā legit q̄ seq̄nti die p̄fect⁹ fecit eam ad se duci de carcere dicēs ei. **B**ona puella misere re pulchritudini tue ⁊ deos n̄ros adorare bñ sit tibi. **C**ui illa. **I**lli adoro quē terra p̄remiscit. mare v̄ti. ⁊ oēs creature timēt. **C**ui p̄fect⁹. **N**isi mibi p̄sentias corp⁹ tu

um faciā laniari. **C**ui marg. **X**p̄s tradidit semetipm in mortē pro me ⁊ ideo p̄ xpo mori nō dubito. **T**ūc p̄fect⁹ iussit eā in eculeo suospēdi ⁊ p̄mo virg⁹ cedi dein p̄ccinib⁹ ferreis laniari vsqz ad nudatiōez ossiū. ita q̄ sanguis eius de corpe tāq̄ de fonte emanauit. **F**lebant aut q̄ ibi aderāt dicētes. **M**argā. **E**t de te lachrimis dolemus q̄ corp⁹ tuū ita crudeliter lacerari p̄spicim⁹. **Q**lē pulchritudinē amisti p̄pter incredulitatez. **I**ā nūc saltē crede v̄vivas. **C**ui. **b**o illa. **M**ali p̄siliarij recedite a me p̄cul. hec carnis cruciatio est aie saluatio. **D**ixitqz ad p̄fēc. **I**n pudens canis ⁊ insatiabilis leo. in carnē meā potestare habes s̄ xps referuat sibi aīaz. **P**refecit aut facie suā clamide operibat qz tāta effusioez sanguis videre non potuit. **D**einde eaz deponi iussit de eculeo et itez in carcerē recludi. qd fortis totū sustinuit. **U**n dice re potuit. **A**ñ. xiiij. **F**ortis est vt mors dilectio. q̄si diceret. **N**ā ita p̄stās volo eē in tribulatiōe q̄ potius volo mori q̄ a deo meo recedere p̄ p̄ctm ⁊ incōstanciā. **U**nde hec p̄stāciā bene figuratur nobis **Dan. xiiij.** in **S**usanna q̄ dixit angustie sunt mibi v̄ndiqz. **S**i em b̄ egero sc̄ p̄sentio senib⁹. mors mibi est. **G**losa. **N**am quoties peccamus morimur. **S**i aut nō egero nō effugiā manus vestras. sed melius est mibi incidere manus vestras q̄ peccare in p̄spectu dñi. **M**oralr **S**usanna interpretatur



gaudii gr̃e et significat sc̃az mar/  
garetha que habuit gaudiu diuie  
gr̃e in sua tribulatioe. qz in suis an/  
gustijs poti⁹ volebat p̃stare pa/  
tri q̃s a xpo declinare. **¶** **R.** Qui/  
to dico q̃ q̃nta p̃p̃ietas est q̃ va/  
let p̃tra cordis passionē sic marga/  
retha habuit virtutē p̃tra cordis  
passionem. i. demonis temptatio/  
nē p̃ victoriā. qz sup̃auit dyabolū  
eo q̃ nō cōsensit sibi. **Uñ** dici Gre/  
go. **A**dversarius p̃fecte vincit qm̃  
mēs nostra in malū qd̃ suggerit.  
nec p̃ delectationē nec cōsensum  
inclinat. **E**t rōem assignat. **Ber.** di/  
cēs. **D**emonis est mala suggere.  
ñm̃ ē nō p̃sentire. **N**ā quoties ei  
resistim⁹. toties eum sup̃am⁹. sic  
certe sc̃a margaretha nō t̃m̃ mē/  
te. verū etiā facto et ope dyabolus  
sup̃auit. **Q**ualiter autē eū sup̃auit  
legit p̃nter q̃ dyabolus itēz vt eā  
posset decipere in sp̃em hoīs se mu/  
tauit. quē vidēs mar. in oīonez se  
dedit. et dū resurrexisset ab oīone  
dyabolus ad eā accessit et manu eā  
tenēs dixit. **S**ufficiat tibi qd̃ feci/  
sti. tā nūc cessa de mee p̃sone p̃secu/  
tōe. **I**lla autē eū p̃ caput app̃hēdit  
et sub se in terrā deiecit. et sup̃ ceruicē  
ei⁹ dextrū pedē posuit di. **S**ter/  
nere sup̃be demō sub pedib⁹ femie  
**D**emō autē clamoit. **O** sc̃a mar/  
garetha p̃ce mihi sup̃ar⁹ sum. **S**i  
iuuenis me vicisset nō curasset. s̃  
ecce a tenera puella sup̃ar⁹ sum. et  
inde plus doleo. qz pat̃ cu⁹ et mat̃  
tua amici mei fuerūt. **I**lla vō coe/  
git eū dicere cur venisset. **Q**ui autē  
venisse vt sibi cōsuleretur moni

tis p̃sidijs obediret. **C**ogit quo/  
qz eum vt diceret cur xp̃ianos tā  
multiplicit̃ tēptaret. **Q**ui r̃ndit q̃  
odiu esset naturale sibi p̃tra hoīes  
virtuosos et xp̃ianos. et q̃uis sepe  
ab eis repellat. t̃m̃ desiderio sedu/  
cendi infestus extitit. et qz iuider  
hoī de felicitate quā ipse amisit et  
q̃uis eā recuperare nō possit. ipam  
t̃m̃ ab alijs auferre conat⁹ et cōren/  
dit addidit etiā q̃ salomon infini/  
tam multitudinem demonū in q̃  
dā vase vitreo p̃clusit. s̃ post mor/  
tē suam cū de illo vase demones  
ignē mitteret. et hoīes ibi magnuz  
thesaurū esse putabāt vas confre/  
gerūt et demones exeūtes aerē im/  
pleuerūt. **N**is dicis. **E**go pedem  
subleuaui et demō statim euanguit.  
**E**t sic p̃z qualiter dyabolū sup̃a/  
uit. **Uñ p̃s.** **S**up̃ aspidē et basilis/  
sc̃ū ambulabis etc. **Uñ** ipa est d̃ nu/  
mero illoz de quib⁹. **J. Jo. ij.** **S**cri/  
bo vobis iuuenes qm̃ fortes estis  
et verbū dei manet in vobis et vici/  
stis malignū. **Uñ** hec victoria fi/  
guratur nobis in rege hierusalcz  
ij. **Paralip. xx.** **Q**ui tribulatus ab  
adversarijs consolatus est pro/  
phetam dicentem. **O** iuda et hieru/  
salem nolite timere nec paueatis  
cras egredimini contra eos et do/  
minus erit vobiscum. **S**equitur  
q̃ mirabiliter ab hostibus libera/  
tur. **S**ic **M**argaretha diuino au/  
xilio dyabolum superauit. **U**nde  
dicit dominus. **E** ieremie p̃imo  
bellabūt adversū te. et nō p̃uale/  
būt. qz ego tecū sū vt liberē te. **¶**  
**S**exto dico q̃ sexta cōditio est q̃

7

65



# De sancta Maria magdalena

valet ad confortatōes spūs et animi  
**S**ic margaretha hūit confortatōis  
ai qz pseuerant sustinuit et p suas  
doctrinā mltōz aios cōfortauit  
et ad fidē cōuertit. **N**āvt dicit **S**ic  
**V**irt<sup>9</sup> boni opis est pseuerantia.  
**N**ā frustra bonū agit siā finitū  
vite deserat. iō forti aīo pseuera/  
uit. **Q**ualr aut pseuerauerit et ali/  
orū aīos confortauerit legit q sequi  
ti die puenientibz pplis iudici p/  
sentat et dū sacrificare cōtēneret  
eruit et corp<sup>9</sup> eius facibz ardētibz  
i lumibz pburit ita vt oēs mirarē  
tur qūo tā tenera puella tot cru/  
ciat<sup>9</sup> posset tolerare. deinde i ma/  
gno vase pleno aq ipm ligari et  
poni fecit vt ex penaz pmutatōe  
cresceret vis doloris. **S**ubito  
terra pcutit et cūcti vidētibz ac pa/  
uentibz virgo illesa egredit. **T**ūc  
quqz milia viroz crediderūt exce/  
pris mulieribz et puul. q etiā ad fi/  
dem pueri sē et ppter xpm in fē/  
cti et p xpi noīe capitalē sniaz acce/  
perūt. cū viderūt vginis pstantiā  
necnō et colūbam de celo venien/  
tem q coronā aureā sup caput ei<sup>9</sup>  
posuit in aq. **P**refecit igit timēs  
ne aliq plures puerterent a vgie.  
pctus scāz margarethā de colla/  
ri iussit. **I**lla aut impetrato oran/  
dis paco p se et p suis psecutoribz  
et pro eius memoriaz hūitibz et eā  
honorantibus vt in omnibus pe/  
riculis exaudiant deuote orauit  
addēs qz vt quecunqz in partu la/  
borās et eā inuocaret illesa prolez  
emitteret. **F**actaqz est vox de ce/  
lo dicens. qm suis periculis

esset exaudita **S**urgensqz ab ora/  
tiōe dixit spicularoz. **F**rater tolle  
gladiū tuū et pcut me. **Q**ui pcut/  
riens caput ei<sup>9</sup> vno ictu abstulit.  
et sic martiriū coronā suscepit. spi/  
culator aut vidit xpm stantē in/  
tra eam ppter quod veniam pe/  
tijt et meruit. **P**assa est aut. xij.  
kal. augu. **E**t sic patet qualis per/  
seueravit et eternam vitam me/  
ruit. **N**ā dicit saluator. **M**ate. x.  
**Q**ui pseuerauerit vsqz in finē. zē.  
**U**nde hec fortis pseuerantia san/  
cte margarethe figurat nobis in  
**J**udith. xv. de qua dicit **A**u glo/  
ria hierusalem. cu leticia isrl. cu bo/  
norificētia populi nostri quia fe/  
cisti viriliter. et confortatū est cor/  
tuū erisqz benedicta in eternū. **J**u/  
dith interpretat pfectēs et signifi/  
cat sanctas margarethā q ppter  
pfectiōes fidei mortē sustinuit et  
sic magnū pplm puerit ppter su/  
am pseuerantiā. **I**deo merito dē/  
glā hierlm et leticia isrl. et hoc po/  
puli dei. **U**n dīc **B**ern. **P**er seue/  
rātia est singlar filia sumi regis  
finis et cōsumatio vtrius. **E**t sic p/  
qtr scā margaretha ppē pdictas  
ser pdictiōes isrl. gēme margarete  
bū noīat margaretha. **Q**uare bñ  
ē illa pciola margarita quā emit/  
negociator xps. nō auro. zē. s. pze/  
cioso sanguine sic dē thema g. zē.  
**D**e scā maria mag. **S**er. xij.  
**E**lectus  
meus mihi et ego il/  
li. **L**an. ij. **M**orate ca/  
ritati. **D**icē **J**si. de sumo. bo. li.



liij. c. xxvij. q. amicitia est amico /  
rū societas. Vñc est em̃ q. maria  
magdalena q. aim z cor suū i pfe /  
cta caritate xpo suo dilecto socia  
uit. q. teste xpo **Lu. vij.** Dulcū di  
lexit. xps q. eū diligūt diligit ac se  
vnit in etna charitate ecōtra di /  
lexit mariā iuxta illud **Jo. xj.** Dili  
gebat **Ihs** marthā z sororē mēm  
e? mariā. **Jo** maria bñ dicit dile  
ctus mē? zc. **Est** notādū q. **Ma**  
ria dilexit xpm fm triplicē statuz  
trū genez deū diligētū. s. incipiē  
tū. pficiētū z pfectoz. q. qdē sta  
tus oñdit xps cū dīc **Jo. xv.** Ego  
vos elegi de mūdo. q. tū ad incipi  
entes q. dñt mūdū relinqre z dō  
in seruētū amore icipe seruire. **Se**  
quit. vt eatis z fructū affe. q. tū ad  
pficiētes q. dñt in pgressu virtutū  
z bonoz opez. pficer **Jo** fm **Be**  
**Star?** pficientū dī rōnalis. **Se**  
quit. z fruct? vñ maneat. q. tū ad p  
fectos q. pseuerantē dñt esse in di  
uino amore. Sic maria fm istos  
tres stat? dilexit xpm tripliciter. s.  
seruenter. sapiētē. z pseueranter.  
**M** Dico pmo q. maria dilexit  
xpm seruenter fm statū incipien  
tū. quo y stat? est mūdū relinqre.  
z xpo in amore seruire. **Jo** dīc. ego  
vos elegi de mūdo. qd fecit maria  
Nā sicut pūs dilexit mūdū z fui  
uit mōdo. sic postea pēpsit mūdū  
z fuluit in amore xpo. **Uñ** legit i  
legēda. **Maria** magdalena a ma  
gdalo castro cognominata claris  
simis natalibz exorta. Nam regīa  
stirpe descendētibz. cui? pater syr?  
mī xpo eucharīa nūcupata ē. **Dec**

cuz fratre suo **Lazaro** z sorore sua  
**Martha** magdalū castrū qd est  
scōo miliario a genezareth z **Be**  
thaniā q. est iuxta **Iherl'm.** et ma  
gnā ptem hierosolimoz posside  
bāt. q. tñ oīa talit? in se diuidebāt  
q. maria magdalena castrū a quo  
maria magdalena est nūcupata.  
**Et** **Lazar?** pte vrbis hierl? z mar  
tha betaniā possiderēt. **Cū** autē ma  
gdalena delicijs corpis se totalit?  
expōeret. z qnto diuitijs z pulchri  
tudine splenduit tāto corp? suū  
voluptati strauit. **Uñ** iam ppro  
noie pōito peccatrit? pseuerat ap  
pellari. **Lazar?** autē milicie pl? va  
caret. **Et** martha pte suaz fratris z  
sororis strenue gubernauit ac mi  
litibz z famulis suis atqz paup?  
bus necessaria mīstrauit. **Dia** tñ  
post ascēsiōē dñi vendiderūt z ad  
pedes aploz pciū posuerūt. **Cum**  
igit maria diu in delicijs mūdi ha  
bitaret. z cum xps ibi pdicaret. s.  
in ciuitate galilee q. dicebat berba  
ma trās iordanē. nō in bethania  
marthe. z eo faciēte ibi signa z ml  
ta alia mirabilia. **Quidā** pharise?  
diues z sapiēs noīe **Symō** vidēs  
xpi scitātē z ei? vītutē. attēdēs i su  
am paupratē inuitauit eū ad suū  
prādū z multos alios. **Adueniē**  
te autē hora prādij hoībz in domo  
pgregat? accidit q. maria q. tūc e  
rat in ciuitate audiuit q. xps debe  
ret comedere i domo pharisei ta  
cta diuīe vītutis radio cepit intra se  
cogitare. **Dic** ē ille q. venit i mūn  
dū pctōres saluos facere. z pctōres  
dulcī? scipit z facill? pctā dimitte



# De sancta Maria magdalena

certe nō recedā ab eo s; ibo ad eū  
 z ponā me in mātib; mie sue z fe/  
 ram meū vngentū p̄ciosū. Scio  
 ei q; h; pedes iustos z imūdos  
 cū vadit discalcia; iō mundabo  
 eos z postea vngēto vngā vt ip̄o  
 viso affectiōis cordis mei amore  
 intrinsec; moueat ad pietatē z fa/  
 ciat mīaz mibi. **Surgēs** igit mlti  
 cū mag; desiderio hīs secū p̄ridē  
 et ad domū symeōis le. p̄i. p̄pera/  
 uit vidēlq; oēs sedētes oblita ve/  
 recūdie femine z nō curāl vt pec/  
 catrix inter iustos apparere s; ex  
 xpi p̄ntia sūpta fiducia audacter  
 intravit ponens se ad pedes xpi  
 retro cogitās em̄ q; non esset dig;  
 stare an facie ei. **Et** p̄sternens se  
 ad trā man; exēdit cū reuerētia  
 in pedes dñi q; in capite vni; mē/  
 se erat. **Et** statim ad tactū pedū  
 xpi tant; odor diuini amor; accē/  
 sus ē in corde ei. z tāta p̄ritio et  
 dolor p; p̄cis ē subsecut; q; lachry/  
 me oculis ceperūt fluere q̄si d; qdā  
 fonte. z in tāta abūdātia q; ex eis  
 sufficiens lauit pedes ei; s; xpi.  
**Et** cū nō haberet pannū q; pedes  
 dñi tergeret fecit de capillis suis  
 terforiū z terxit. Quib; desiccatis  
 cepit dulcē osculari eos. Deīn ap̄i  
 ens p̄ridē diligēt vngēto pun/  
 xit. **Et** sic p̄z q̄l; p̄tēpro m̄do fui/  
 uit in amore xpi. **Un̄** dīc. **Grego.**  
 Quot in se hūit delectamenta. i.  
 kure; wylig trost. cor de se fec; ho/  
 locausta. **Nā** illd ē p̄fē p̄nie. v̄d;  
**Ro. vi.** Sic exhibuit; mēbra ve/  
 stra f. zc. **Un̄** cāt ecclā. de ea. **Re**  
 gnū mōi z o. o. zc. **Jo** xps di

xit phariseo. Remittunt ei p̄ctā  
 mltā qm̄ dilexit mltūz. **Et** sic p̄z  
 p̄mū. i. dilectus me; mibi. **Et** oīra  
 dilexit eā xps. **Nā** sic ip̄a. p̄p̄ fer/  
 uorē amoris nō verecūdabat qm̄  
 xpo sic exhibuit p̄dēm signū dile/  
 ctiōis. ita xps in signū seruēt; dile/  
 ctiōis mltā sig; dilectiōis ei oñdit  
**Un̄** le. q; dñs vii. demonia ab ea  
 expulit. i. vii. vicia. **Un̄** gre. i. om̄.  
**Illā** maria ēē credim; de q; mar/  
 cus. vii. demonia electa fuisse re/  
 stat qd p; vii. demonia nīl vniuer/  
 sa vicia designāt. **Septe** g; demo/  
 nia maria hūit q; vniuersis vicijs  
 plēa fuit. **Itē** **Laza** z f̄rez ei; qdri/  
 duanū mortuū resuscitauit eius  
 amore vt bēt **Jo. xi.** **Itē** martha  
 sororē suā a fluxu sanguis quē vii.  
 ānis passa fuit liberauit **Itē** eius  
 merit; marcellā famulā soror; sue  
 marthe dignā fec; vt illd v̄p; z dū/  
 ce xbi diceret. **Beāt** v̄ter qui te  
 portauit. **Itē** excusauit eā tribu/  
 cijs. **Pr̄o** ap̄d phariseū q; dixit eā  
 ēē imūda. vt bēt **Lu. vii.** **Secūdo**  
 ap̄d sororē suā q; dixit eā ēē ociosa  
 vt bēt **lu. x.** **Tertio** ap̄d iudā qui  
 dixit eā ēē p̄digā vt bēt **Jo. xij.** **Itē**  
 oñdit in diuina p̄solatiōe. **Ita** ei  
 in resurrectiōe dñi. p̄p̄ sedulā in  
 q̄stione q; q̄siuit xps meruit tria  
 q; xps sibi fec; et oñdit in v̄a dile/  
 ctiōe. **Re. in f. resur. ij. d.** **Jo** bene  
 dicit z ego illi. **N.** **Secūdo** dico q;  
 maria dilexit xpm̄ sapiēt fm̄ sta/  
 tū. p̄ficiētiū qz stat; est qdñc  
 in p̄gressu v̄tutū et bonorū opm̄  
 sapient p̄ficere. **Jo** status eorū fm̄  
**Bern.** d; rōnal. **Un̄** dixit xps vt



eatīs z fructū aſſera. Sic maria ī  
pgreſſu z pſpectu ſuo ſapiēſ pſecit  
cū xpm dilexit. **Nā** pp̄ a moſe xpi  
prudēt p̄dicauit xpm vep̄ dei ſi/  
liū iuxta illud. **Jo. ij.** loq̄mur dī  
ſapia; in miſterio abſconditā. qm̄  
nemo p̄ncipū hui⁹ ſeli cognouit.  
**Qualr** autē in x̄tutibz pſecerit et  
xpm ſapiēſ dilexerit. z p̄dicauē/  
re notat. **Legit̄ em̄ q̄** p̄ aſceſſionē  
dñi āno. xiiij. a paſſiōe cū iudei tā  
diu ſtephanū occidiſſent z ceteros  
diſcipulos a ſimbz iude eieciſſent z  
apli in diuerſas regiōes ſubēſceſ/  
ſibidē x̄bū dei ſeminātes. **Erat tē**  
tp̄is cū apls. s. maximin⁹ vn⁹ de  
lxij. diſ. dñi. cui erat maria mag/  
dalena cōmendata a ſctō **Petro.**  
**In** hac igit̄ diſpoſiōe ſctūſ maximi/  
nus ma. mag. lazar⁹ frater ei⁹ mar/  
tha ſoror ei⁹. **Martilla** pediſſe/  
qua marthe z b̄tiſ cedonī⁹ q̄ cec⁹  
a natiuitate ſua extiterat. z a dño  
illuminat⁹ fuerat oēs hi inſiml⁹ z  
plures alij xp̄iani ab infidelibus  
pelago ſine oī gubernatōe ſūt ex/  
poſiti. vt ſic oēs ſubmergerent⁹. di/  
uino candē nutu maſilia vene/  
rūt ſub quodā porticu q̄phano gē/  
tiailius terre p̄erat morabantur  
**Cū** autē ma. mag. vidit pplū ad/  
phanū p̄fluere vt idolis imolarēt  
aſſurges vultu placito. facie ſerēa  
lingua diſſea. eos ab idoloꝝ cultu  
ra reuocauit. z xpm p̄ſtanē p̄dica/  
uit. **Ac** admirati ſūt vniuerſi p̄ ſpe/  
cie p̄ facundia z p̄ dulcedine elo/  
q̄ntie illi⁹. p⁹ h̄ venit p̄nceps pui/  
cie cū vxore ſua. vt p̄ h̄nda. pleido/  
lio imolarēt. **Cui** mag. ſacrificare

diſſuaſit. **Interea** reuolutis aliq/  
bus diebz **Ma. mag.** apparuit in  
viſu matrone dicēs **Quare** cū tot  
z tantis abūdet⁹ diuicijs ſctōs dī  
fame z frigore mori p̄mittis. **Ad**  
dicitq̄z min⁹ niſi merito ſuo p̄ſua/  
deret vt ſctōꝝ inopiā ſubleyaret.  
ip̄a x̄o marito ſuo viſionē indica/  
re timuit. **Sequēti** igit̄ nocte eidē  
ſimilia dicēs apparuit. ſed adhuc  
viro ſuo indicare neglexit. **Tertia**  
vero nocte in ſilēcio apparuit vtri/  
qz irata z vultu igneo ac ſi rota do/  
mus igne arderet. z ait. **Dormis**  
ne tyrāne mēbz patris tui ſatba/  
ne cum vīpa piuge tua q̄ tibi indi/  
care noluit verba mea. ſaces ī pa/  
latio tuo p̄anis ſericis inuolutuſ  
ventrē tuū diuerſis ciboꝝ generi/  
bus nutrit⁹ z ſctōs dei fame z ſiti/  
pire p̄mittis. ac deſolatos z ſine ho/  
ſpicio vides. nō ſic cyades nec ipu/  
ne feres. z ſic abſceſſit. **Atqz** euigī/  
laſſet z vxorē reuoliſſz. vxor ecōtra  
ſibi qd̄ abo vidiffent. dixit ad mu/  
lierē. **Quid** faciem⁹. **Cui** mulier.  
**Utili⁹** ē ei obrep̄are q̄ icurrere idē/  
gnationē dī ſui. q̄ propter ip̄os ho/  
ſpicio ſuo receperūt. z eis neceſſa/  
ria miſtraueſt z maria eis ſapiēſ  
p̄dicauit z fidē docuit. p̄pter amo/  
rē xpi. **Et** ſic pz q̄l̄ xpm ſapiēſ de/  
lerit cū ita prudēt p̄dicauit. **¶**  
**Un̄** bñ dī dī ea illud **Iudic. xj.** nō  
ē tal̄ ml̄ier ſup̄ fr̄ā ī aſpectu z pul/  
chritudi z inſenſu x̄boꝝ. **Ac** cōtra  
dilexit eā xps. **Nā** dī **Prover. xiiij.**  
**Accept⁹** ē regi miſter itelligēs. ſic  
ma. pp̄ ſapiaz q̄ xps ſapiēſ p̄dica/  
uit bñ fuit xpo accepta z dīcā qd̄



# De sancta Maria magdalena

Vita

ondit ope. Na dicit Greg. q. pba  
tio dilectionis sic exhibitio opis.  
Sic xps pbavit ope q. ea dilexit.  
Na eaz in suis petioibz exaudiuit  
pea magnalia fecit. Un legist q. cu  
maria qdaz die pdicaret z pdict  
pnceps ei diceret an posset defen  
dere z pbare fidem qua pdicaret.  
Qui illa. Egdē defendere illaz psto  
sum sic scis pe. q. roma pñdet z fi  
dem pdicatione z miracul teneri  
facit. Qui pnceps cu puge sua di  
xit. Ecce dictis tuis p oia obrepere  
pati sum? sia deo que pdicas no  
bis filii ipetraueris. Tūc maria  
p ipis dñm exorauit vt eis filium  
cedere dignaret. Illi pces dñs  
exaudiuit. z matrona illa pcepit.  
Tūc vir ei cepit velle pficisci ad  
scm petz vt pbaret si vez esset sic  
maria de xpo pdicaret. Qui dixit  
vxo ei? Dñe mi absit q. nō veniā  
teci. Qui vir ait. Non fiat dñs. qz  
cū sis gūda z in mari sint infini  
ta picula posses de facili pericli  
tari. domi igitur quiescas z pos  
sessionibz nris curaz impendas.  
Ecōtra illa instabat cū lacrimis  
z pedibz puoluta petebat. z sic ob  
tinuit. Nauē igit oibz necessarijs  
onerātes z tota q. habebāt in cu  
stodia marie flinqñtes pficisci ce  
perūt. Mariamagda. v. o signuz  
cructs humer? eoz iposuit ne an  
tiqu? host? eos in itinere ipediret.  
Cū autē vni? diei z noct? cursu cō  
summato cepit mare nūntis incu  
mescerevent? flare ita q. oēs ma  
gnis angustijs vigerent? maxime  
matrona gūda q. i. tm cūmuit q.

in ea subito dolor p? irruit z pre  
angustijs filii pruritus expirauit.  
Natusq. est puer viuus z solaria  
mñaz māmilla? qñs z nō in  
uenit. Quid fecit pegrin? cū vxo  
rem mortuā vidit z puez appere  
tem māmās mñis lamētabat mñ  
tum dicēs. Neū heu mñ filiū de  
sideraui mō matrē cū filio pdidi  
naute clamabāt dicentes. pñclat  
b corp? mortuū in mare anq. sil  
peam? z cū corp? appbendissent  
vt in mare iactaret dixit pegrin?  
Sinite modicu z sustinere si for  
te mult in extasi posita adhuc va  
leat respirare. Et ei pcere nolue  
ritis misceamini saltē puuli. z ce  
ce nō pcul a nauī apparuit qdaz  
collis. q. viso vtilius esse credidit.  
corp? mñis et puez illuc deferri.  
q. marinis bestijs ad deuoranduz  
dari. Et vix a nautis pce z precio  
obtinuit vt illuc applicaret et sic  
in secretiori loco collis corp? col  
locauit. et puez māmīs ei? appo  
suit z cū lachrymis ait. O maria  
magda. cur ad cumulū pdictis?  
miserie mee marsilie pñibz appli  
cuiisti. cur infelix amonitōe tua b  
iter arripui. petisti ne dñs vt vxo  
mea hac de cā pcepit vt pareret.  
Ecce em pcepit z pariedo mortēs  
subijt. Accepit. n. natū vt pareat  
cū nō sit q. enutriat. Ecce qd pce  
tua obtinui. tibi cui oia mea com  
mēdaui. deo qz tuo pñendo. Si  
potēs est memor sit aie mñis z p  
ce tua misereat ne pereat natus  
Tūc clamide sua corp? cū puero  
circūqz opuit. z postmodū na



trē restituere sanitati. **A**d hec uba  
mlr rspirauit z q̄i a sōno euigilla  
ait. **S**cā maria mag. magni meri  
ti es q̄i p̄surs mei prus officiū  
obsteris ipleuisti z mibi ancille  
tue i oibz ncārijs meis fuitiū tu  
um ipēdisti. **Q**uo audito pegrin  
ait. **U**ius ne mulr mea dilecta.  
**U**i illa. **U**iuo. **A**t eqdē nūc p̄mo  
de pegrinatōe de q̄ tū uēisti uenio  
**E**t sic petr⁹ te hierosolimā duxit  
ad oīa loca ī q̄bz dñs pass⁹ ē mor  
tuus z sepul⁹ z alia plā loca ostē  
dit sic z ego vna cū maria magd.  
duce uobilcū fuit singlā loca z spe  
xi incipiēs oīa loca z miracula que  
uir cū scō petro uiderat adeo ple  
ne enarrare vt nō in vno articlo  
deuiderat. **E**t pegrin⁹ accepta cō  
iuge sua z puero lcr⁹ nauē z p̄scen  
dit z paulo p⁹ marsilie portibus  
applicuēte. **E**t igressi iuenēte ma  
riā mag. cū discipulis p̄dicārē z ei⁹  
pedibz cū lachrymis puoluti oīa  
q̄ eis acciderāt narrauerz baptis  
mū a brō maximio susceperz. **E**t  
in ciuitate marsilie ydola destru  
entes cū rēplis ipoz ecclās p̄stru  
xerz. z brm lazaz in eadē ciuitate  
epm vna nimit elegerz. **E**t sic prz  
qlr xps eā dilexit cū sic māifesta  
uit suā oipotētā p̄p̄ eā. **U**n̄ Jo.  
ruij. Qui diligit me di. z pa. z ego  
di. eū. zc. **Q**u<sup>o</sup> Tercio dico q̄ ma.  
di. xpm p̄leuer āt fm statū p̄fcoz  
q̄z stat⁹ ē q̄ dñt in diuino amo  
re p̄leuerat. **J**o stat⁹ eoz sz ber.  
dz spūal̄ **J**o dixit xps. **E**t fructus  
v̄r maneat. **S**ic ma. vsqz tū finez  
uite in diuino amore p̄leuerauit  
z p̄pter amorem xpi aspam uitaz

trē restituere sanitati. **A**d hec uba  
mlr rspirauit z q̄i a sōno euigilla  
ait. **S**cā maria mag. magni meri  
ti es q̄i p̄suris mei prus officiū  
obsteris ipleuisti z mibi ancille  
tue i oibz ncārijs meis fuitiū tu  
um ipēdisti. **Q**uo audito pegrin  
ait. **U**ius ne mulr mea dilecta.  
**U**i illa. **U**iuo. **A**teqdē nūc p̄mo  
de pegrinatōe de q̄ tū uēisti uenio  
**E**t sic petr⁹ te hierosolimū duxit  
ad oīa loca ī q̄bz dñs pass⁹ ē mor  
tuus z sepul⁹ z alia plā loca ostē  
dit sic z ego vna cū maria magd.  
duce uobilcū fuit singlā loca z spe  
xi incipiēs oīa loca z miracula que  
uir cū scō petro uiderat adeo ple  
ne enarrare vt nō in vno articlo  
deuiderat. **E**t pegrin⁹ accepta cō  
iuge sua z puero lcr⁹ nauē z p̄scen  
dit z paulo p⁹ marsilie portibus  
applicuēte. **E**t igressi iuenēte ma  
riā mag. cū discipulis p̄dicārē z ei⁹  
pedibz cū lachrymis puoluti oīa  
q̄ eis acciderāt narrauerz baptis  
mū a brō maximio susceperz. **E**t  
in ciuitate marsilie ydola destru  
entes cū rēplis ipoz ecclās p̄stru  
xerz. z brm lazaz in eadē ciuitate  
epm vna nimit elegerz. **E**t sic prz  
qlr xps eā dilexit cū sic māifesta  
uit suā oipotētā p̄p̄ eā. **U**n̄ Jo.  
ruij. Qui diligit me di. z pa. z ego  
di. eū. zc. **Q**u<sup>o</sup> Tercio dico q̄ ma.  
di. xpm p̄leuer āt fm statū p̄fcoz  
q̄z stat⁹ ē q̄ dñt in diuino amo  
re p̄leuerat. **J**o stat⁹ eoz sz ber.  
dz spūal̄ **J**o dixit xps. **E**t fructus  
v̄r maneat. **S**ic ma. vsqz tū finez  
uite in diuino amore p̄leuerauit  
z p̄pter amorem xpi aspam uitaz



# De sancta Maria magdalena

Legit<sup>2</sup>

assumpsit. ut sic p peccis satisfaceret  
et sic saluaret. Sciens ei q xps su<sup>9</sup>  
dilect<sup>9</sup> mgr dixit. **B**ri q psecutor<sup>9</sup>  
pa. p. iust. zc. **L**e. q<sup>9</sup> p<sup>9</sup> p<sup>9</sup> dca dno  
nutu ad citate agnoscere puenit. et  
pplm sibi ad fide xpi p mltā mira  
cula adduxit. vbi scus marinus  
in epm e ordinat<sup>9</sup>. **I**ntra scā ma.  
mag. pp<sup>9</sup> amorē xpi artissimā pe  
nitentiā i afflictoe ppriū corpis assū  
psit et beremū petijt. in q beremo  
in rupe durissima. xxx. ānis oib<sup>9</sup>  
hoib<sup>9</sup> incognita māsit. **I**n q dēz  
loco nec aqz. fluēta nec arborūz  
nec herbaz erat solatia. nec cibo  
corpali vsa fuit. et sic p castigatiōz  
sui corpis in tll amara pnia fecit  
xpo puiuit vbi meli<sup>9</sup> effect<sup>9</sup> ē qz in  
puiuit pharisei. q ipm corp<sup>9</sup> iui  
tauit. **U**n dē **D**e. rauenē. **M**lt  
ista xpo puiuit spūale fec. in men  
sa pnie ponit fclm p pūctiōis et  
panē dolor<sup>9</sup>. **I**nfert potū lachry  
maz. crebris gemitib<sup>9</sup> tāgit sim  
phoniā. i. instrumētū dulcē corde  
et dū pecc<sup>9</sup> sepe peccit ex remorsu  
p scie facit deo placita cimbolo p  
sonare. **U**n b ē illd puiuit d q dē  
**A**poē. iij. **E**go sto ad host. et pul  
si qs mibi. zc. **E**t sic patz q<sup>9</sup> xpm  
dilexit vsqz ad finē vite. **C**ontra  
dilexit eā xps vsqz in finez. **I**uxta  
illud **Jo. xij.** **C**ū dilexiss<sup>9</sup> suos q  
erāt in mdo in fi. di. eos. **Q**ualit<sup>9</sup>  
āt eā dilexerit oñ dñi i legēda. **L**e.  
ei q sicut ipa aspaz vitā in bere  
mo amore xpi duxit. et pfortiū ho  
minū fugit. ita xps eaz cōsolabat<sup>9</sup>  
et āgeloz pocietate misit. **N**ā ipaz  
nō terrenis refectiōib<sup>9</sup> s<sup>9</sup> tñ cele  
stib<sup>9</sup> epul<sup>9</sup> disposuit sariare. **Q**ua

Legit<sup>2</sup>

libet at die in septē hor<sup>9</sup> canoniz<sup>9</sup>  
ab āgel<sup>9</sup> i aera eleuabat. et celestū  
agminū. i. turbaz āgeloz p cētus  
etiā corpaliū aurib<sup>9</sup> audiuir. vñ  
singul<sup>9</sup> dieb<sup>9</sup> his suauissimis da  
pib<sup>9</sup> satiata. et iñ p eodē angelos  
ad locū ppriū reducta corpaliū  
aliment<sup>9</sup> nullaren<sup>9</sup> idigebat. **S**  
**S**acerdos at q dā solitaria vitaz  
dsiderās agere ad xū. ita dia loca  
eius vicinā sibi cellā locauit. **Q**ua  
dā igr die dñs p dicit<sup>9</sup> sacerdotis  
oclos apuit et corpis oculis eui  
denē asperit q<sup>9</sup> agl<sup>9</sup> ad p dē m lo  
cū i q scā ma. mag. morabat de se  
dētes eā i ethera subleuabāt. et p  
vni<sup>9</sup> hore spaciū ad eundē locū euz  
diuinis laudib<sup>9</sup> fducebāt. **U**olēs  
āt p dicit<sup>9</sup> sacerdos hui<sup>9</sup> mirabil<sup>9</sup> vi  
siois veritatē aggere creatori suo  
p cū se p mēdas ad p dē m locum  
mag<sup>9</sup> duotiōe hūilit<sup>9</sup> pperabat. **C**ū  
āt ad vni<sup>9</sup> lapidis iacū appropi  
qret. ceperit ei<sup>9</sup> crura resolui. et i  
more valido ipi<sup>9</sup> p cordia medul  
litus ābelare. **C**ūqz retro rediret  
ābulādi vsū crura cū pedib<sup>9</sup> sil<sup>9</sup> p  
stabāt. s<sup>9</sup> si xfo tramite ad p dē m  
locū accedere conaret. tot<sup>9</sup> c o<sup>9</sup>  
pis eū lāguoz et betudo mēt<sup>9</sup> oib<sup>9</sup>  
modis pbibebāt. **I**ntellexit igr  
vir dei sine dubio celeste eē sacra  
mētuz ad qd accedere nō poterat  
būanū expimētuz nec debz. **I**n  
uocato igr saluator<sup>9</sup> noie exclā  
mauit. **I**diuro te p deūz ve si bō  
es v<sup>9</sup> aliq rōnal<sup>9</sup> creatā q i illa spe  
lūca habitas mibi rñdeas. et di  
cas vitatē. **C**ūqz bec terrio spen  
set ma. magd. rñdit ei di. **A**cce  
ppius et scire poter<sup>9</sup> vitatē oim q



desideravit aia tua. **U**sq; ille tre-  
mes vsq; ad mediū spacii tminuz  
appropinq; set. ait ad eū. **M**emisti  
ex eua de ma. mag. peccatrice. q;  
pedes saluatoris dñi nři ihu xpi  
lachrymis rigauit z capill' suis ter-  
sit z suoz delictoz veniā meruit.  
**Q**ui sacerdos **M**em. z pl' q. xxx.  
ānoꝝ euoluta sē curricula q; b. eē  
scm lca credit ecclia z pfitet. q; mgt  
sū illa q; p. xxx. ānoꝝ spacii oib; ho-  
mib; icognita pmasi. z sic vidisti.  
sic singul' dieb; āgelic' maib; i ethe-  
ra sū sbleuata. celestiu agminum  
dulcissimā iubilatoꝝ septēnis vici-  
bus p singl' os corp' eis aurib; audi-  
re pmerui q; igitā dño mibi reue-  
latū ē q; ex b' sclo migraua sū. vñd  
maximū adeas z b' ei dicas p.  
xio die tpe resurrectōis q; ad ma-  
tutias surge. **P**seuit oratoriu so-  
lus ingrediat z me illic p āgelozū  
mysteriu subuectā inuenit z sūstet  
**S**acerdos aut vocē eius velut vo-  
cē āgeli audiuit. neminē aut vidit  
**S**tati igitā maximū ad hē rei oia  
p ordine narrauit. **S**cūs at maxi-  
min' nimio gaudio replet' salua-  
tori dño nřo ihu xpo grās egit z il-  
la die ac hora vt sibi cōmissus fue-  
rat oratoriu sol' igressus vidit sa-  
crā ma. mag. i choro ad buctātē i  
medio āgl'oz q; eā adduxerāt. erat  
aut spacio duoz cubitoꝝ eleuata  
a terra i medio āgeloz stās. z extē-  
sis maib; deū laudās. cū ā. s. ma-  
ximū ad eā trepidaret puerſa di-  
xit ad eū. **A**ccede buc p. p. ne fu-  
gias filiā tuā **A**ppropinq; nte aut  
ille sicut in libris ipi' maximini le-

git vultus marie ex cōtinua z diu-  
turna vīdē angeloz irradiabat.  
vt facili' solis radios q; ipi' faciē  
intueri q; posset. **C**ouocato igitā  
vniuerso clero z pdicto sacerdote  
maria mag. corp' z sanguinē dñi  
cū multa inundatōe lachrymarū  
ab epō suscepit. deide pstrata aī  
altare scissima e' aia ad dñm mī-  
grauit. z angeli ei' aiam hymnis z  
cānticis in celū pduxerūt i cui' exi-  
tu tant' suauissim' odor ibidē re-  
māsit. vt p septē dies ab ingredie-  
tib; oratoriu sentiret. cui' scm cor-  
pus maximū diuersis aromati-  
bus cōditū honorifice sepehū. et  
post mortē suā iuxta eam se sepe-  
li pcepit. **E**c sic p; qualiter xps eā  
dilexit vsq; in finē. z nūc in celo eē-  
natiter. **U**n bñ dē illud dñs **D**ie-  
re. xxx. **I**n charitate p. dile. te. zc.  
z e' i ea cōpletū ē illd **C**an. iij. **I**n  
uēi. q. dñi. a. m. te eū zc. **N**ā rōez al-  
ligt thēa di. dilect' me' mī. zc. **S**  
**M**iles qdā singul' ānis ad corp'  
ma. mag. pſueuerat ire. q; i plio oc-  
cisus ē. q; dñi i feretro a pētib; plo-  
raret. ma. mag. pñs qrel oppōebāt  
cur duozū suū mozi sine pſessioe z  
pnia dimissis. cē sbito q; dñfct' fue-  
rat cūct' stupētib; surrexit. z sacer-  
dotē ad se vocari pcepit. cūq; duo-  
te pſell' fuissz z viaticū pcepissz pri-  
nus i pace requeuit. **Q**uidā pcā sua  
i qdē cedula pſcipsit z eā sb palla al-  
tar'. s. ma. mag. posuit rogas east-  
vt sibi idulgētā ipetrar; q; p' mo-  
dū cedula accipiet pcā sua d' ipace  
dula dlera oīno iueit. qdā celric' d'  
flādrā noie stephā' i tātā pcoꝝ i;



# De sancto Iacobo maiore

manitate cecidit q̄ oīa flagicia ex-  
ercēs. ea q̄ salutē erat nō solū non  
facere. s; nec audire volebat. In b.  
magdalena tñ deuorōz magnā ha-  
bēs et vīglīā ieiunabat z festū ce-  
lebrabat. Dñi igit̄ ei⁹ cum ulū visi-  
tasset ma. mag. nec ex toro dormi-  
enti neq; ex toro vigilāri tāq; mu-  
lier formosa lugubres oculos se-  
rēz duoz āgeloz dextera leuaq;  
psidio sustērata appuit ei⁹ dixit  
cur q̄so stephāe indiḡ facta meret̄  
meis repēdis. cur labioz meoz i;  
stātia nulla cōpunctōe moueris.  
Et q̄ em̄ deuorōez in me cepisti ha-  
bere. p te dñm instantē orauī. Sur-  
ge igit̄ z penitet neq; em̄ ego te de-  
serā donec fuer̄ dñō recōciliat⁹. Il-  
le igit̄ mortantā grāz in se fūdi sē-  
tit q̄ scō abrenūciās religiōē in-  
trauit. z pfectissime vite fuit. In-  
cui⁹ morte vīsa est mag. iuxta fere-  
trū cū angel⁹ astitisse z aiām ei⁹ q̄i  
colūbā cādidā cū laudibus in ce-  
lum sustulisse.

De eadem. Sermo. xliij.

**D**esui  
queq; diligit aīma  
mea. Cān. iij. No-  
tate km̄. de Aug.  
in li. de p̄fel. Dñe fecisti nos ad te.  
z inderū est cor nrm̄ do. req. in te.  
Aerte b̄ scēs mā. mag. iō toro cor  
de q̄siuit suū dilectū. s. xpm̄. q̄re de  
ecclīa. Est notādū q̄ maria q̄siuit  
suū dilectū. s. xpm̄ tripl̄r. s. sapien-  
ter. dolentē z p̄seuerantē. pmo q̄si-  
uit eū sapienē. s. vt sibi p̄cā dimit-  
teret. Req. añ in f. Scdo dolentē

post passiōē qd̄ oñdit p̄ multipl̄z  
cē inq̄sitōz. Req. in f. resurrectōis  
Tertio p̄seuerantē. qz vsq; ad finē  
vite sue p̄seuerauit ei⁹ amore. Re-  
gre ante in sermone.

De s. Iacobo maiore. Ser. xliij.

**M**agnus es  
tu z magnū nomē tuū  
in fortitudie. Viere. x.  
Notate km̄. di. em̄. Aref. xj. er. b. qz  
ois cognitio sit p̄ similitudinē. Vñ ē  
em̄ q. s. Ja. qz fuit magn⁹ z fortis  
in opib; suis bñ dī de eo Magn⁹  
es tu zc. Est notādū q. s. Jac. fuit  
magn⁹ in q̄tuor fm̄ q̄druplicē ei⁹  
denoiatōz. Vocat̄ em̄ boanerges  
i. fili⁹ tonitruī. Scdo iacob; zebe-  
dei. Tertio iacob; ff iobis. Quar-  
to ia. maior. **I** Dico pmo q̄  
fuit magn⁹ p̄p̄ denoiatōz siue ipo-  
sitōz illi⁹ nois boanerges qd̄ fuit  
sibi ipositū a xpo vt bī mar. iij. vbi  
dī qz ihs ascēdēs i montē vocauit  
ad se q̄s voluit z venerūt ad eū z i-  
posuerūt noia Iacob; fr̄ez iohi. no-  
minauit boanerges qd̄ ē fili⁹ toni-  
trui. qd̄ bñ cōp̄et brō ia. rōne so-  
nore p̄dicatōis. Nā sicut tonitru-  
um terrē z in remoto audit. ita. s.  
Ja. i p̄dicatōe sua terrebat malos  
excitabat pigros. z in longinq; p̄-  
dicabat z audiebat. Añ em̄ dñs i  
ascēsiōe appuit dī. vt bī mar. vi.  
di. eis. Eūtes i mūdū vniuer. zc.  
qd̄ oēs fecerūt. vñ legit̄ de. s. Jac.  
qz post ascēsiōē dñi dū p̄ iudeā z  
samariā p̄dicabat tadē iuit i hispa-  
niā vt ibidē vbi dei semina ret. sed  
dū se nil ibi p̄ficere videret z solū



modo ibide. **Ar.** discipulos acq̄siuit/  
ser. duos ex illis cā pdicadi ibidez  
relinq̄t z alios. vii. secū assumens  
itez in iudeā redijt. **Cū** g̃ in iudea  
xbū dñi pdicaret. mag<sup>o</sup> qdā noie  
hermogenes cū phariseis discipu  
lū suū noie phileti ad iacobū mi  
sit vt eū corā iudeis vinceret ita vt  
pdicatio sua falsa videret. sed cuz  
apls corā oibz rōabiliter vincerz eū  
z mltā mirabilia corā eo facerz re  
dijt philer<sup>o</sup> ad bermoge. approbā  
doctrinā sci iacobi z mirabilia re  
citās ac ei<sup>o</sup> dis. se se velle fieri pte  
stās. vt ipe filr su<sup>o</sup> dis. efficeret sua  
dēs. tūc bermoge. iratus arte sua  
magica ita eum imobilē fecit vt se  
nullaten<sup>o</sup> mouere posset di. vide  
bim<sup>o</sup> si **Ja.** dñs tu<sup>o</sup> te soluat. qd cū  
philer<sup>o</sup> p puerz **Ja.** nūciassz. misit  
ad eū iacoby sudariū suū di. acci  
piat sudariū z dicat. **Dñs** erigit  
eli. z ipe soluit eo. statim qz vt su  
dario tace<sup>o</sup> est. solut<sup>o</sup> a vincul<sup>o</sup> ber  
mogenis magic<sup>o</sup> artibz insultauit.  
z ad ia. p̄pauit. **Trat<sup>o</sup>** bermo. ad  
vocauit demōes p̄cipiēs eis vt ipe  
iacobū cū phileto vincit ad se du  
ceret ne discipuli ei<sup>o</sup> de cetero aude  
rēt sibi talit<sup>o</sup> insultare. venientes āc  
demōes ad ia. in aere vlulare cepe  
rūt di. **Jacobe** ap̄le dei misere no  
bis. qz añqz tps nrm venit iā ar  
dem<sup>o</sup>. **Quibz** ia. ait vt qd venistis  
ad me. qd dixerūt bermo. misit nos  
ad te vt te z phileti ad eū ducere  
mus. sz mor vt ad te venim<sup>o</sup> an  
gelus dñi nos chatbēis igneis li  
gauit z plmū crucianit. **Quibz** ia  
cobz exsoluat vos angelus dñi. et

ad tpm f̄dite z eū ad me ducite vi  
ctū sed ille sū. q cū abissent appre  
hēdentes hermo. man<sup>o</sup> ei<sup>o</sup> a ter  
go ligauerūt. z tpm vincit ad ia.  
duxerūt di. misisti nos vbi incēsi su  
mus. z gūiter cruciati. z dixerūt ad  
ia. da nobis i eū prātē vt possim<sup>o</sup>  
tuas iniurias z nra incēdia vindi  
care. qbz ait **Ja.** Ecce philer<sup>o</sup> ante  
vos est cur eū nō tenetis. **Cui** illi.  
nos nō possum<sup>o</sup> nec formicā q in  
ruo cubiclo est manu t̄gerez. **U**  
**Diritqz** iac. ad phile. vt bōa p. ma  
lis fm q xps docuit reddam<sup>o</sup> ber  
mo. te ligauit. tu eū solue. solucus  
hermo. stetit z fusus. **Jaco.** aut ei  
dixit. vade liber q̄cūqz volueris. n̄  
est em̄ disciplic nre vt inuit<sup>o</sup> aliqz  
puertat dixitqz bermog. ego noui  
iras demonū nisi mihi aliqd de  
deris qd me cū habeā occidēt me.  
cui **Ja.** baculū dedit. **Ille** prexit et  
oēs libros magicē artis ad aplm  
cremandos adduxit. **Ja.** ac ne for  
te odor incēdij vexerat incautos.  
eos in mari pieci iussit. piectis igit  
tur libris ad aplm redijt z plātas  
ei<sup>o</sup> tenēs dixit. aiax. liberatoz acci  
pi penitētē quē inuidētē z detrahē  
tem acten<sup>o</sup> sustinuiti. **Cepit** aut i  
dei timore pfect<sup>o</sup> esse incm q bru  
tes p eū fierēt. **Vidētes** aut iudei  
hermogenē puerfuz. zelo cōmort  
iacobū adierūt z cur ihm crucifi  
xū pdicaret increpauerūt. **Ille** ho  
cū eis p sc̄pturas aduērti z passio  
nē xpi euident<sup>o</sup> pdicasset. z pbasset  
plmū crediderūt. **Et** sic pz q̄lit fuit  
mag<sup>o</sup> pdicādo cū ita forē fuit et  
q docuit fec. vii bñ. verificat de eo



# De sancto Iacobo maiore

2

**M**at. v. Qui fecerit & do. h. mag<sup>o</sup>  
rē. **Req. ca. pe. xx.** **S**ecundo dico  
q<sup>o</sup> fuit magn<sup>o</sup> fm interpretatōz ist<sup>o</sup>  
nois q<sup>o</sup> vocat iacob<sup>o</sup> zebedei. i. fili  
us zebedei. **I**nterprat<sup>o</sup> em zebede<sup>o</sup>  
donas vl<sup>o</sup> donat<sup>o</sup>. **S**ic. s. ia. bñ dē  
fil<sup>o</sup> donat<sup>o</sup> vl<sup>o</sup> dōati q<sup>o</sup> seipm dño  
donauit p mortē martiriū. **U**n cū  
dñs interrogauit eos vt hñ **M**at.  
**xx. di.** **P**otest<sup>o</sup> bibere ca. quez ego  
bi. sū. i. potest<sup>o</sup> sustinere mortē & pas  
sionē p<sup>o</sup> me. rñdēst ei di. possum<sup>o</sup>  
**U**n ait ill<sup>o</sup>. calicē qdē meū biber<sup>o</sup>.  
i. passionē sustinebit<sup>o</sup>. **T**erte h<sup>o</sup> fec. s.  
ia. **U**n legi<sup>o</sup> q<sup>o</sup> postq<sup>o</sup> hermo. ma  
gū puerit & ibm crucifixū p<sup>o</sup> dica  
uit p<sup>o</sup> qd mulci credider<sup>o</sup>. **A**bia  
thar hō pōtifer ani ill<sup>o</sup> seditōz in  
pplo excitauit & missō fūe in collo  
apli ipm ad herodē agrippā addu  
ci fecit. **Q**ui cū iussu ei<sup>o</sup> ad decol  
lādū duceret qdā palitice i<sup>o</sup> via ia  
cēs ad eū clamauit vt sanitarē illi  
pferret. **C**ui ait ia. **I**n noie ihu xpi  
i cui<sup>o</sup> noie ducor ad dcollādū exur  
ge san<sup>o</sup> & bñdic creatorē tuū. & statī  
exurrexit & dñm bñdixit. **S**criba  
autē q collū ei<sup>o</sup> funē misit & trabe  
bat noie iofias h<sup>o</sup> vidēs p<sup>o</sup>iecit se ad  
pedes apli petēs veniaz & se xpiā  
nū fieri postulauit. qd vidēs abia  
thar pōtifer fec eū teneri & dixit si  
bi. **N**isi nomē xpi maledixer<sup>o</sup> tu cū  
ia. decollaber<sup>o</sup> **C**ui iofias. **M**ale  
dice<sup>o</sup> tu & maledicti dies tui. nomē  
autē dñi mei ihu xpi sit bñdictū in  
scēla. **U**n abiathar os ei<sup>o</sup> pugnis  
cedi iussit & missa legatōe de eo ad  
herodē ipetravit vt cū ia. decolla  
ret. **U**n autē abo decollari dēret ia.

vita

a spiculatorē lagenā aq<sup>o</sup> perijt & ibi  
dē iofia prim<sup>o</sup> baptisauit & statī ca  
piē obtruncatōe vterq<sup>o</sup> martiriū &  
sūmauit. decollat<sup>o</sup> ē ar. s. ia. v. kal.  
aplisin anūciatōe dñi. & viij. kal.  
augusti cōpostellā trāslat<sup>o</sup>. **I**ō sta  
tuit eccia vt festū ei<sup>o</sup>. viij. kal<sup>o</sup> au  
gusti dñet celebrari. **E**t sic p<sup>o</sup>z qñtē  
s. ia. fuit magn<sup>o</sup> fm interpretatōz  
ill<sup>o</sup> nois zebedei. i. donat<sup>o</sup> vl<sup>o</sup> dona  
ti cū seipm dño donauit p mortis  
passionē. **U**n pōt dī. p<sup>o</sup>. **P**ropter  
te mortificamur tota die. **I**n cui<sup>o</sup>  
figura dē **Act. xij.** **M**isit herodes  
rex magn<sup>o</sup> vt affligeret qdā d<sup>o</sup> ec  
clesia. occidit autē ia. frēm iohis gla  
dio. **T**ercio dico q<sup>o</sup> fuit ma  
gn<sup>o</sup> fm interpretatōz ill<sup>o</sup> q<sup>o</sup> vocat<sup>o</sup>  
fr iohis. **I**ohs autē iterprat<sup>o</sup> in q<sup>o</sup> ē  
grā dei. **E**t bñ. s. ia. ēst grē **N**ā dē  
fec sibi magnā grāz fm q<sup>o</sup> sibi & a  
plis aplis p<sup>o</sup>misit. vt hñ **Iō. xij.** q  
credit i me opa q<sup>o</sup> ego fa. rē. qd ē li  
gnū magne grē & potētie. **I**ō apls  
ij. **A**o. ix. dixit. **P**otēs est dē om.  
g. abū dare facere i vob<sup>o</sup> vt i oib<sup>o</sup> sp  
oem sufficiētā bñtes abūder<sup>o</sup> i oē  
op<sup>o</sup> bonū. **T**erte bñc grāz sufficiēt  
tie bñt. s. ia. bñt em mltiplicē g  
tiā opatiuā. **P**rio grāz relaxandi  
pctā quā recepit a xpo cū ceteris  
aplis vt hñ **Iō. xxx.** q<sup>o</sup> cū sero eēt die  
illa vna sabbatoz. s. in die pasce. &  
fores eēt clausē vbi erāt discipuli  
ggregati p<sup>o</sup> metū iudoz. vēit ihf  
& sterit i me. dis. & iussit & dixit  
eis. **A**ccipite. s. q<sup>o</sup> re. pec. re. eis.  
**T**erte h<sup>o</sup> fec. s. ia. p<sup>o</sup>scē. q<sup>o</sup> n<sup>o</sup> tñ i v  
ta veruer<sup>o</sup> p<sup>o</sup> mortē suā. **U**n le. q<sup>o</sup>  
qdā bō cū enorme pctm plmū com



misisset ep̄s p̄ficeret timuissz absol  
uere. hoiez illū cū cedula i q̄ p̄c̄m  
illud scriptū fuerat ad. s. ia. misit.  
Aū ḡi festo eiusdē cedulā sup̄ alta  
re posuissz. s. ia. vt illud p̄c̄m dele  
ret suis meritis exorassz. cedula po  
stea apuit z p̄c̄m penit̄ deletū in  
uēit. dō z. s. ia. gr̄as egit. z. s. oibz  
publicauit. **vñ di. Aug.** q̄ dedit de  
us apl̄is gr̄az sup̄ aīas vt eas a pec  
cat̄ solueret. **Sēdo** hūit gr̄az libe  
rādī a malo. **Un̄ Lu. ix.** Couocat̄  
ihs. xij. dis. dedit ill̄ vtutē z pr̄ates  
sup̄ oīa demōia. q. d. sup̄ oīa mala  
**3. Qualr** āt hūit gr̄az oñdīt. legīt  
ei vt calice p̄p̄ fferet q̄ qdā bō cir  
ca ānos dñi. m. c. ad. s. ia. veniēs  
b̄ solū postulasse d̄r ne deiceps ab  
aliqbz hostibz capet̄. rediēs igit p̄ si  
ciliā i mari a sarracēis capīt. z pli  
es ab eis p̄ nūdias vedit̄. s. tñ a ca  
rbēis q̄b̄ ligat̄ fuerat soluebat̄ cū  
āt iā. xij. vicibz vedit̄ fuisse z dupli  
cibz carbēis astric̄t̄ eēt. z ille. s. ia.  
iuocaret. s. ia. appuit ei dī. qm̄ in  
ecclīa mea z s̄stēs p̄ posita salute  
aīe liberat̄ corp̄s tñ petisti. iō i  
hec p̄icta icidisti. s. qz de<sup>o</sup> misicors  
ē misit me vt te redimā. **Statiqz**  
rupes carbēis p̄ fr̄as z castella sa  
racenoꝝ veniēs z qdā pr̄e carbene  
i testimōiū b̄ mirac̄li ferēs ad ter  
rā suā cūct̄ vidētibz z stupētibz est  
fuer̄. z dū eū aliq̄s cape voluit vi  
sa cathēa prin̄ territ̄ fugit. s. z cū  
lēoes z alie fere i eū p̄ deserta ḡdiē  
tē vellēt isurgere. mor̄ visa cathēa  
territi fugiēt. **Un̄ bñ** iplēuit illd  
**1. Beati.** Anusqz sicut accepit ḡ  
tia in alteruz illā āmistrātes sic

bo. dis. mul. gr̄e dei. **Tercio** hūit **3**  
tīā p̄seruādī a morte. **Iuxta** illud.  
**Maryl.** Sup̄ egros mari<sup>o</sup> iponēt  
zbñ ha. **Danc** gr̄az hūit. s. ia. nā  
nō tñ ifirmū hoiez vez et̄ suspē  
suz ad patibulū p̄suauit a morte.  
**Un̄** legīt q̄ qdā tbeuthōic̄ cū filio  
suo circa ānū dñi. m. xx. ad. s. ia. p̄  
gēs. z i vrbē tolosa gr̄a hospicandi  
diuertēs ab hospite inebriat̄ z ab  
eo ciph<sup>o</sup> argētē abscondit i malba.  
**Danc** igit̄ exeit̄ q̄si latrōes i se  
quēs reuocauit z q̄ ciphū argētē  
um furat̄ sūc̄ eis dē obsecit̄ **Cui** cū  
diceret q̄ eos pūiri faceret si ap̄d  
eos ciph<sup>o</sup> iueniri possz apta mal  
ba. cū inuēt̄ fuisset ciph<sup>o</sup> p̄tinus  
ad iudiciū raptū. **Dara** ḡniā oīa  
q̄ habebāt hospiti dant̄. z vñ eoꝝ  
ad suspēdiū iudicat̄. sed cū p̄ p̄fi  
lio. z fili<sup>o</sup> p̄ p̄e mori veller̄ tādē fi  
liū suspēderūt. z p̄ ad sc̄m iā. me  
rēs p̄gredit̄. **Igit** post. xxxvj. dies  
rediēs z ad corp<sup>o</sup> filiū diuertēs z la  
mētabilē flēs. ecce suspensus ip̄m  
solari cepit dicēs. **Dilecte** p̄r ne  
fleuer̄ qz nūqz mihi ita bñ fuit vt  
nūc qm̄ sc̄tūs iā. bucusqz me sustē  
tar z celesti dulcedie refocillat̄. **Dō**  
pater audiēs ad vrbē cucurrit z ve  
niēs ppl̄i filiū pegrini incolumē  
deposuerūt de patibulo z hospite  
suspendērūt. **Un̄ bñ** dicit̄ de eo il  
lud ps̄. **Liberauit** paup̄a potētē.  
z paup̄em cui nō erat adiutor. **Ies**  
aliud. **Triginta** viri de **Lorbrin**  
gia circa annos dñi. m. lxxx. ad s̄  
crum **Jacobū** p̄perātes. oēs vno  
excep̄o fide sibi mutui fuit̄ p̄mi  
ser̄. vñ ar̄ illoꝝ ifirma<sup>o</sup>. xv. dieb̄



## De sancto Iacobo maiore

a socijs expectat. s. tandem a cūctis relinquit. et a solo q. fidē nō pmissit ad pedē mōt. sci michaelis custo- dit. s. ad uel pascēte die morit. **U**nus autē p. solitudinē loci et p. ci- am defūcti et iminētis noctis caligi- nē et gēt. barbare ferocitatē valde timuit. **Sati. s. Ia.** in specie eq. t. sibi appens et cū solās ait. **Tra-** be mihi hūc mortuū tu ascēde p. me equū. sic q. illa nocte an. solis ortū dietas. xv. pagētes ad mōres gaudj q. est dimidia leuca circa. s. ia. p. uenerūt ibiq. scūs **Ia.** utrūq. deposuit. p. cipēs ut canōicos scē- ia. ad sepeliendū pegrinū mortuū p. uocaret. et suis socijs intimaret. q. p. pter fractā fidē eorū pegrinatō- nī valeret. q. iusta cōpleuit et stu- pēt. socijs de ei. itinere ea q. scūs **Ia.** p. cepat intimauit. et sic p. q. lit fuit magn. nā magnā grām a dō- bñt. **Uñ** bñ cōpetit sibi illud **Jo-** sue. iij. **M**agnificauit dñs **Iosue** corā oī isrl. **Iosue** interpretat salua- rior bñ significat. s. **Ia.** q. sic mira- culose saluauit. q. re merito d. frat- iobis. i. grē. **B.** **Q**uarto dico q. fuit magn. fm nomē ei. **Nā** vo- cat ia. maior ex eo q. pri. vocat. ē ad aplar. grām q. alter ia. et ex eo q. p. m. in cētos aplos passus ē et sic p. m. vocat. ad etnā glaz. t. dō- d. **Nat. xx.** mī sua accessit ad ie- sū di. **D**icit sedēat hi duo filij mei vn. ad dex. ali. ad sin. in reg. tuo qd fecim. ē. **Nā** xps dixit **Joh. xij.** **U**olo p. ut vbi ego sū. et. ad quez locū xps sublimat. ē. **Jō** bñ cōpe- rit sibi illud. **J. Mach. x. Magni-**

ficauit rex alexāder ionathā. et scri- psit eū inter p. mos amicos regis **Per** regē intelligit xps. p. **Jonas-** chan intelligit. s. ia. **Nā** **Jonas** interpretat donū colūbe. sic. s. ia. ha- buit donū colūbe. i. grām spūscī p. quā mēruit q. cū p. mis amicis. i. aplis xpi bonozaret. i. eterna gla- **Uñ** ipe est de nūero illoz. de qui- bus **Ro. viij. d.** **Q**uos de. p. desti- nauit hos. et vo. et q. s. vocauit hos. iustificauit. q. s. aut iustificauit il. et magn. et sic p. q. liter bñ d. ia. ma- ior. **Uñ** **Eccl. xij.** **S**uit magn. fm nomē suū. et qualiter i. celo sit sub- limat. req. carbe. **pe. zc.** **Q**ua dā vi- ce tres milites ad s. ia. prexerūt. q. vnus a quadā muliercula amo- re scē **Ia.** rogat. **S**acculū i. p. ius su- p. equū suū portabat. deinde quē- dā infirmū in via deficientē inuē- ens. mīa mort. ipm sup. equū im- posuit cū bado suo. **Qui** cū vēss. galaciā facit infirm. **Uñ** q. a so- cijs de salute aie rogaret ille tribus diebus mort. extitit. s. iij. die socijs ei. mortē expectātibus. **Qui** s. suspi- rās ait. **Grās** ago dō. et. s. ia. q. ei. meritis sum liberat. **Uñ** eū qd mo- nebat. facere vellē demōes ad me venēnt me tā. **Qui** s. p. stringētes ut nihil qd ad salutē aie p. inet. aliq. ten. loq. posses. **Uos** bñ audiebāt. s. nihil rīdes poterāt. nūc at. s. ia. icrauit buc mihi i. auxiliū. et ferēs i. sinistra manu sacculū mulieris et dex. bacculū paupis infirmi. q. i. via adiunabāt. **Sacculū** qd mu- lier p. scuro hñs et baculū paupis p. lācea. **Et** demōes q. i. irat. ag.



grediens eleuato baculo terruit. et  
eos in fugā puerit.

**Ad vincula petri. Sermo. xliii.**

**Nunc scio**

**N**vere qz misit dñs āgel/  
lū suū z eripuit me de  
manu herodis **Act. xij.** Notate  
kāmi. cū ad mīaz p̄ineat desola/  
tos solari. **Vic** est em̄ q p̄ mie  
z de<sup>o</sup> totū solariōis vidēs. s. pe/  
trū miserabilr desolatū. p̄t em̄ in  
vicul herodis misit āgelū suū. vt  
liberaret eū. qre dicit zē. **Est**  
notādū q hodiernū festū qd ad vi/  
cula sci petri dī qdruplici de cā in/  
stitutū ē. **P̄mo** i mēoriā liberatōis  
sci petri. qz viculo herodis ab āge/  
lo dñi liberat<sup>o</sup> ē. **Dixit** em̄ xps dis/  
suis q p̄t eū deberēt pari. vt hī.  
**Jo. xv. xvi** diē memērote sermōis  
quē ego dixi vob. **Nō** ē fū<sup>o</sup> maior  
dñs suo. si me p̄secuti sūt z vos p/  
se. z iō sicut xps p̄secut<sup>o</sup> ē sic z ami/  
ci. **Un** legi<sup>o</sup> **Act. xij.** q in dieb ill/  
cū herodes agrippa eēt hierosoli/  
mis misit manū vt affligeret q/  
dā de eccia. occidit aut iacobū frēz  
iōbis gladio añ dies azimoz. i. fe/  
stū pasce. **Vidēs** aut q placeret iu/  
deis apphēdit z perz. **Quē** cū ap/  
phēdisset misit in carcerē. volēs p/  
pasca. pducere eū pp̄lo. **Et** pe. qdē  
fuabat in carcerē. **Dñs** at fiebat ab  
eccia sine infmissiōe ad deū. p. eo.  
**Qu** aut. pductur<sup>o</sup> eū eēt herodes i  
ipā nocte erat pe. dormiēs inf du/  
os milites vince<sup>o</sup> duabz carhēis. z  
custodes añ hostiū custodiebant  
carcerē. **Ecce** āgelus dñi affuit et

lumē refulsit in hīraculo carceris  
**Percussio** qz lateri pe. excirauit eū  
di. **Surge** velocit<sup>o</sup> z cecidit carhe/  
ne de maibz ei<sup>o</sup>. **Dixit** at āgel<sup>o</sup> dñi  
ad euz. pcingere z calcia te ca. ru. z  
fecit sic. z dixit illi. **Circūda** tibi ve/  
stimētū tuū z seqre me. **Et** exiēs se/  
qbat eū z nesciebat qz vez est qd fi/  
ebat p angelū. **Estiabat** em̄ se visū  
videre. **Trāseūtes** aut p̄mā z secū/  
dā custodiā veneit ad portā ferreā  
q ducit ad citatē. q vltro apra ē eis  
**Et** exētes pcesserūt vicū vnū. z p/  
tinuo discessit āgel<sup>o</sup> ab eo. et pe. ad  
se reuersus ait. **Nunc scio** qz mi/  
sit dñs āgelū suū z eri. me de ma.  
be. z de o. ex. p. iu. **Et** vēit ad dñm  
marie m̄tis iōbis vbi erāt mlti cō/  
gregati z orātes. **Pulsante** aut eo  
ad hostiū. pcessit acilla ad vidēdūz  
**Et** cognouit vocē pe. p gaudio nō  
apuit ianuā s̄z intro currēs nūcia/  
uit pe. stare añ ianuā. **Et** illi dire/  
rūt ad eā **Insanis.** **Ille** aut affir/  
mabat sic se hīe. **Ille** aut dixit. an/  
gel<sup>o</sup> ei<sup>o</sup> ē **Petr<sup>o</sup>** aut pseueravit pul/  
sans. **Qu** aut apuissent hostiū vi/  
derūt eū z obstupueit. **ānuē** at eis  
māu vt tacerēt. narravit quō dñs  
eduxiss̄ eū d carcere. z egress<sup>o</sup> abijt  
i aliū locū. **Scā** at diē erat maḡ fba/  
tio inf milites qd nā d pe. sc̄m eēt  
**Herodes** at cū req̄siss̄ eū z n̄ iue/  
niss̄ scā iqsitōe de custodibz iussit  
eos duci vt pfuga pe. eos pūiret.  
h̄ tñ facer̄ ipedit<sup>o</sup> est ne solutio pe.  
a dō sc̄a alicui noceret. **Nā** p̄citul  
descēdit i cesareāz ibi p̄sup<sup>o</sup> a t̄mi/  
bus exp̄irauit. **Iō** i mēoriā tā mi/  
re liberatōis p̄ncipis ap̄loz a vi/  
p



## Ad vincula Petri

culis ecclia festū. s. pe. ad vincula  
solēnizat. **U**n̄ z epla canit in missa  
in q̄ bec liberatio oñdit z fm̄ b̄ fe/  
stū bodiernū vocat festū pe. a vin/  
cul. **U**n̄ pe. bñ pōt dicere illd̄ Eccl̄  
vl. **A** rege iniq̄ z a lingua iniusta li/  
berasti me. **S**cdo dico q̄ fe/  
stū. s. pe. ad vincula institutū ē i me/  
morā liberatōis alexādrī pa. q̄. vl.  
a. b. pe. rex eccliaz romanā. vt le.  
q̄ **A**lexāder papa. vl. post. s. pe. et  
beremē. p̄fect̄ vrbis rome q̄ p̄ ale/  
xādrū ad fidē p̄uersus ē. a q̄rio tri/  
buno in custodia i diuersis loc̄ re/  
nebant xpiani. **D**ixit aut̄ q̄rin⁹ tri/  
bun⁹ ad beremē p̄fectū. **M**iror te  
virū prudētē hōiez p̄fecture dimit/  
tere z viā aliā sōntā. **A**ui beremes  
dixit. **E**t ego añ hos ānos bec oīa  
deridebā z hāc vitā solaz eē puta/  
baz. **R**n̄ q̄rin⁹ fac ḡ me. pbare q̄  
aliā vitāz eē nouer̄ z ego credam.  
**A**ui beremes dixit. **S**ctūs em̄ ale/  
xāder quē tu tenes in vincul. ipse  
hoc meli⁹ te docebit. **T**c q̄rin⁹ ma/  
ledicēs alexādro ait. **E**go tibi dixi  
vt me pbare faceres z tu mītr̄ me  
ad alexādrū. quē p̄ suis sceleribz te  
neo vicularū. **V**erūtñ sup te z sup  
alexand̄. custodiā duplicabo. z si  
ipm̄ tecū vel te cū illo inire pore/  
ro. **V**e fidē tuāz et̄ sermōibz adhi/  
bebo. **T**ūc bere. s. alexā. intimauit.  
**O**rantē aut̄ alex. angel⁹ ad eū veit  
z ipm̄ ad bere. in carcerē duxit. **I**n/  
ueniēs igit̄ q̄rin⁹ eos insil̄ plīnuz  
admirat⁹ ē. **E**cū bere. q̄rino narra/  
ret quō alexā. filiū suū mortuū su/  
scitasset. **D**ixit q̄rin⁹ alex. **D**eo fili/  
am gutturosaz noīe balbinā. pro

mitto me tuā fidē recipe si eam sa/  
nauer̄. **A**ui alexā. **U**ade cito qz q̄  
me buc adduxit cito me illuc redu/  
cet. **P**ergēs igit̄ q̄rin⁹ filiā suā ad  
carcerē alexādrī duxit. z ibidē ip̄s  
iueniēs ad pedes eius se p̄stravit.  
**T**ūc filia ei⁹ cepit viclā alexā. de/  
uore osculāri vt recipet sanitatē. cui  
alexā. nolī filia meas carbēas oscu/  
lāri s̄z boīas. s. pe. diligētē inq̄ras.  
q̄s deuore osculās sanitatē recipi/  
es. **Q**uirin⁹ igit̄ i carcerē vbi pe. d̄  
cētus fuerat diligētē boīas inq̄ri/  
fecit. z cū inuenisset. filie sue ad o/  
sculādas dedit. **I**lla mox vt oscu/  
lata ē vincula sanata ē. **T**ūc q̄rin⁹  
petēs veniā alexādrū de carcere ex/  
traxit z ip̄e cū filia z alijs q̄p̄libz  
baptismū suscepit. **T**ūc. s. alex. b̄  
festū in kal. augusti celebrādū isti/  
tuit. z i hōiez. s. pe. apli eccliaz fab/  
cauit. vbi viclā reposuit z ad vici/  
la noīauit. **T**ertio dico q̄ fe/  
stū. s. pe. ad vincula institutū est in  
mēoriā d̄structōis solēnizatōis ro/  
manoz. quā solēnitatē hūerūt p̄/  
pter bonorē victorie quā octauia/  
nus hūit p̄ die augusti. **Q**ual̄ ac/  
t̄. **S**eda q̄ octauian⁹ ip̄aror z an/  
toni⁹ q̄ sibz inuicē p̄iicti fuerūt af/  
fūrare. sic in se toni⁹ mūdī ip̄uz  
diuiseft. vt octauian⁹ occidēte ita/  
liā galliā z byspaniā hūit. **A**nroni/  
us vō in oriēte af̄yā pontū z affri/  
cā possideret. **A**nchōi⁹ aut̄ fuit la/  
sciū⁹ z lubric⁹ z cū sororē octauia/  
ni i vrozē bēret ip̄s repudiauit et  
cleopatrá reginā egypti i vrozē re/  
cepit. ob b̄ idigē octauian⁹ arma/  
ta manu i af̄yā z arboniū p̄cessit. z



ipm in oibz supant. Tūc anebōi  
z cleopatra fugierūt. ac seipos p  
minio dolore occiderūt. **O**ctavia  
nus igit regnū egypti destruxit z  
romanā puinciā fecit. **I**nde alexā  
drīa prexit. z eā oibz diuitijs spoli  
ana romā ipas trāsuerit. **U**nī intā  
tū republicā auxit vt p vno dena  
rio daret qd pus p qrtuor vdeba  
tur. **E**t qz itēm republicā auxit iō  
august<sup>o</sup> pmo oīm ē vocat<sup>o</sup>. vñ ab  
eo augusti dicti sunt. q sibi in im  
pio successerūt. sicut a iulio cesare  
aunclō ei<sup>o</sup> cesares appellant. vñ  
z hūc mēsez augustū. q pus sextil<sup>is</sup>  
dicebat. qz a marcio sext<sup>o</sup> erat po  
pulus suo noie intitulauit vocās  
eū augustū. **I**n mēoriā itaqz z ho  
norē victorie illi<sup>o</sup> qm octavianus  
hūit pma die augusti. oēs romani  
bac die solēnisabāt vsqz ad tps tbe  
odosij ipator<sup>is</sup> q cepit ano dñi. cccc  
xxvj. **T**heodosia filia ar p dicit the  
odosij impatoris vxor valētiū hie  
rosolimā prexit ex voto. **U**bi qdā  
iude<sup>o</sup> p magno mūere duas cathe  
nas ei obtulit qbz petr<sup>o</sup> apl<sup>s</sup> sub  
berode vince<sup>o</sup> fuit. **C**ū igit romāz  
redisset in kal. augusti. z in hono  
rē impatoris gentilis romāos vi  
deret solēnsare. dolēs q dānato  
boi tāt<sup>o</sup> honoz exhiberet. **C**ogitās  
qz nō de facili eos a tali p̄suetu  
dine posset auertere cogitādo tra  
ctauit vt obseruātia sic qdē staret  
sed in honore scī petri sic fieret z il  
lum diē vniuersus ppl<sup>s</sup> ad vīcu  
la nosaret. **H**abita igit collariōe  
cū scō pelagio papa pplm blādis

exhortationibz induxerūt vt obli  
uioni traderet memoria pncipis  
paganor<sup>um</sup> z celibris fieret memo  
ria pncipis aplor<sup>um</sup>. **Q**uō cum cun  
ctis placuisset illas cathenas qd  
a hierusalem attulerat ptulit po  
pulo oñdit. **P**apa vero etiā illam  
cathenā qua sub nerone idē apo  
stolus vincrus fuerat illis duabz  
sociauit. **H**ac ergo illis duabus  
sociata ita miraclose vna cathena  
facta est ac si semp vna z eadē fuisset.  
**U**nī papa z regina p̄tinus itaz  
tuerūt. vt quod indiscreta religio  
hoim dānato gentili faciebat mu  
tua in melius faceret petro p̄in  
cipi apostolorū obseruare. **P**apa  
igit cum regina vincula in ecclā  
petri ad vincula posuit. z ipaz mu  
neribus multis dicit. z p̄uile  
gijs magnis dotauit. z p̄dictā di  
em vsqz in eū celebrē fore institu  
it. **N**ec Beda dicit. **Q**ualis autē  
tutis hec cathena fuerit notatur.  
**A**nno em dñi. cccc. lxiij. dyabo  
lus quendam comitem otto nis  
impatoris ante omniū oculos tā  
crudeliter arripuit vt seipsum dē  
tibus laceraret. **T**unc comes q  
fuit p̄pinquus impatoris ad Jo  
hannes papam ducitur vt cathe  
na sancti petri eius collum circū  
daretur. **S**ed dum quedam alia  
cathena collo furentis fuisset im  
posita nihil ex hac euenit salutis.  
nimirum cum nihil ibi latebat  
tutis. tandem vera cathena san  
cti petri collo furēz iponit. qd dy  
abolus ferre n̄ potuit sz mor corā



## Ad vincula Petri

oibz exclamās abscēssit. **E** Quare  
to dico qd festū scī pe. institutū ē pp̄  
absolutōz ipetrādā spiritualium  
vinculōz. Dñs ei. s. pe. miraclose  
absoluit a viculz prātē ligādī z sol  
uēdi sibi dedit. Nos at viculz pēōz  
obligādī tenemur z absolui idigē  
iō ipm i hac solēnitare hōrem⁹ vt  
sic ipe a viculz absolui meruit. z a  
dño prātē ligādī z soluēdi accepit  
sic z ipe nos a viculz pēōz absol  
uat. **I**ō ecclia instituit i hodierno of  
ficio eplaz i q notat libario scī pe.  
a viculz. Et euā in q notat prās  
absoluēdi nos a pēis quā sibi de⁹  
dedit. vt hī **Mat. xij.** q i illo tpe  
venit ihs i pres celaree pbi. z inf  
rogauit dis. suos di. Quē dicūt ho  
mies eē filiū hoīs. At illi dixerūt.  
**Alī Johēz bap.** alī heliā. alī vero  
hieremiā aut vnū ex pphīs. Dīc ill  
ihs. Vos at quē me eē dicūt. rñd  
**Symō pe.** Tu es xps fili⁹ dei vi  
ui. Rñdit ihs di. ei. Brūs es symō  
bariona qz caro z sāguis nō reue  
lauit tibi. s. p̄ me⁹ q ē in cel. z ego  
dico tibi. qz tu es petr⁹ z sup hanc  
petrā edifi. ec. meā. Et porte iſe. n̄  
pua. aduer. eā. Et tibi dabo clauel  
reg. ec. z qd cūqz ligaueris zc. z qd  
cūqz solueris zc. iō hāc absolutōz ab  
ipō nob faciēdā hodierna oīo po  
stulat qd dīc. De⁹ q bñm pe. aplm a  
viculz absolutū illeſū abire fecisti.  
q̄s absolue victa pēōz nro pzoīa  
mala a nob ppiciat⁹ excludē. Un  
ei⁹ prās absoluēdi notat in qdam  
miraclo qd legi i li. miracloz. b.  
xgīo. q apud coloniā vrbē i mōa  
sterio scī petri erat qdā mōach⁹ le

uis lasciu⁹ z lubric⁹. b. dum subitā  
morre eēt puenē. demōes ipm ac  
culabāt z qlibet pēōz gñā z ipm  
clamabāt. Unū dixit. Ego sū cupi  
ditas tua q frequē ptra dei pcepta  
tā frequē pcupisti. Aliud gen⁹ pec  
catorz clamabat. Ego sum vana  
glā q re apud hoīs iactant eral  
tasti. Aliud ait. Ego sū mēdaciū q  
mētiēdo peccasti zc. Sūt ecōrra  
bona opa q fecerat ipm excusabāt  
dicētia. Ego sū obediētia quā seni  
oribz spūalibz exhibuisti. Ego sū  
psalmoz cār⁹ quē frequē deo cecē  
nisti zc. s. pe. aut cū⁹ erat mona  
ch⁹ z monasteriū p eo depcaturus  
dñm adiit. Cui rñdit dñs. Nūqd  
nō ppheta me inspirāte dixit. Dñe  
q̄s habitabit in tabernaculo tuo  
aut q̄s req. Qui ingredit sine ma  
cula zc. Quō hic pōt salus eē cū n̄  
sine macula sit ingressus nec iusti  
ciā sit opat⁹. Rogate igit p eo scō  
petro cū maria xgīe. hanc sniam  
dñs prulit vt ad corp⁹ rediret. et  
ibi pniāz ageret. Tūc pfestim pe  
trus clauē qm i manu tenebat di  
abolū terruit z in fugam puerit.  
Nāz xō ei⁹ in manu cuiusdā mo  
nachi q in p̄dicto mōasterio mōa  
ch⁹ fuerat tradidit. z vt ad corp⁹  
ipam reduceret pcepit. Qui ab eo  
mercede r̄ductōis poposcit vt sin  
gul diebz p eo p̄s. Difere mei de  
us diceret. z sepulcz ei⁹ sepe scōb  
mūdaret. Ip̄c q de morte rediens  
q sibi p̄tgerat oīo enarravit. Et  
sic pr̄ ei⁹ prās absoluēdi. **S. Un**  
**dīc Hiero.** Si apli z mart̄res ad  
huc in corpe positū p̄nt orare p cē



teris qñ de se adhuc deberet eē so-  
liciti. qñto magis plus triūphos  
coronasz victorias. **Un**⁹ hō moy-  
ses se xētis milibz armatoz a dō  
veniā ipetrauit. **Et** stephan⁹ veni-  
am depcabat p se lapidatibz. **Et**  
postqz cū xpō eē ceperūt min⁹ va-  
lebit. q. d. nō **Paul**⁹ aplo. **cc. lxxvi**  
sibi dicit i nauī aīas pdonatas. et  
postqz cepit essz cū xpō tē ora clau-  
sur⁹ ē. **Jo** merito dēm⁹ hodie se-  
stū liberatōis. s. pe. hōzare vt nob  
a deo iperret absolutoz pctōz nfo-  
rū. **Un** diē **Bern**. In festiuitatibz  
scōz gaudere dēm⁹ qz patronos  
pmissim⁹ z hēm⁹ vt sic possim⁹ dice-  
re cū scō pe. **Nūc** scio vere qz mi-  
sit dñs āgelū suū. i. s. pe. **zc.** **Est** no-  
tandū qz ad sensuz spūalē vba. s.  
pe. bñ pñt eē vba hōis in pctō de-  
tēti a dyabolo. qz p herodē intelli-  
tur qz hoīez p pctm̄ incarcerat. qd  
deplorat ps. cū dicit. **Posuer** me  
in lacu iferiori intenebro. z in ym-  
bra mortis. **Et** ligat cū cathenis q  
sunt delectatō carnis z pua p sue-  
tudo qz hoīez stringūt z detinēt in  
pctis iuxta illd **Prover. xxij.** Ado-  
lescēs iuxta viā suā et cū senuerit  
nō recedet ab ea. **Un** de his cathe-  
nis dē **Aug. viij.** p. **scf.** **Ligat**⁹ erā n̄  
ferro aliō s. mea ferrea volūate  
velle meū tenebat inimic⁹. z inde  
mibi cathenā fecit z strixerat me.  
**Acēplū** hēm⁹. **Req.** in f. de. s. **Ja-**  
cobo pcedēti. **Ecce** quō dyabolus  
impediuit hoīez zc. **Sed** p angelū  
intelligit scūs petr⁹ cui cōmisit do-  
minus hoīez a pctō liberare. dum  
hō penitet de pctō suo. ideo bñ di-

cit ad eū. **Surge** velocitē zc. **Un**⁹  
verificat de eo illud **Isa. lq.** Dñs  
misit me vt pdicarē captiuīs in-  
dulgentiā. z clausis aptionē z his  
q in tenebris sūt reuelationē vt po-  
nerē consolatiōē lugentibz z da-  
rē eis coronā p cinere gaudiū p lu-  
ctu. **Un** hō bñ dicit. **Nūc** scio vē.  
qz misit dñs angelū suū zc.

**De scō Lauretio. Sermo. xlv.**

**V**ictoriāz  
honorē acquirit qz dat  
mūera. **Prover. xxij.**

**Notate** charissimi dicit **Arist. iij.**  
ethi. qz laus z gñarū actio debet dā-  
ti z recipienti. **Vinc** ē em̄ qz scūs  
**Laurenti**⁹ qz magnū thesaurū ecclie  
ppter deū dedit paupibz. merito d  
bet sibi laus. zc. quare dē. **Victori**  
am z bon. zc. **In** qbo qdē vbiſteria  
notant ppter qz tripliciter cōmen-  
dat. **Primo** vt viscerosus z miseri-  
cors in dono. in quo notat ei⁹ lar-  
gitas cum dicit. qz dat mūera. **Se-**  
**cundo** vt virtuosus z fortis in p-  
lio. in quo notat ei⁹ strēuitas cū  
addit. victoriā acq. **Tertio** vt glo-  
sus z magn⁹ in pñio. cū pcludit.  
z honorē zc. **¶** **S.** **Dico** pmo qz  
scūs laureti⁹ cōmendat vt miseri-  
cors in dono. in q notat eius lar-  
gitas cū dē. qz dat mūera. **Circa** qd  
notandū qz triplr dedit thesaurū  
pñio abundanter. **Nā** dicit apls  
ij. **Loz. ix.** Qui pce seminat pceet  
metet. in abūdantē. **Un** dē in ei⁹ le-  
gēda qz cū scūs **Vix**⁹ papa ad d  
collandū duceret accurrens scūs  
laurenti⁹ z post eū exclamant di-

legēda



## De sancto Laurentio

**N**oli me derelinquere pater scilicet. quia thesauros tuos iam expendi quos credidisti mihi. Ideo legitur in epistola dei spiritus sancti. diuersis locis omnes sparsit et dicit pauperibus. Non ut multi diuites huius mundi qui quatuorplus a deo recipiunt tanto minus pauperibus christi largiuntur. siles arene qui quatuorplus pluit in eam tanto fit durior. et ideo sunt securi quod hic non comburentur propter elemosinam quam habent. Sic sanctus laurentius fuit combustus qui thesaurum dei habet pauperibus. Sed timendum est quod retinet sibi in malis istis quod in futuro comburentur cum dicet eis a christo. **Su**ruui et non dedistis mihi manducare. **Ite** ergo maledicti etc. **Qui** exemplum bonum habet in diuites qui negauit misericordiam pauperi Lazaro. qui portatus est ab angelis in sinu abrahe. Diuites vero sepulchrum est in inferno. **Aerte** sic non fecit sanctus laurentius qui fuit multum misericors erga pauperes. **Un** legitur quod quidam sacerdos dum quadam ecclesia sancti laurentii repararet quidam crabs nimis brevis erat tunc rogauit sanctum laurentium ut sicut ipse pauperes fouerat sic etiam sue inopie subueniret. qui subito sic excreuit ut post non modica abundaret. **Qua**ntum sacerdos ministrati incidit et cum ea multas infirmitates sanauit. **Quidam** etiam presbiter ecclesiam sancti laurentii a longobardis incensam reparare volens artifices multos adduxit. **Quada**m autem vice dum quid eis apponeret non haberet premissa oratione in clibano resperxit et ibi candidissimum panem inuenit. **Sed** cum vir ad vinum prandij esum tribus personis sufficere videret. **Laurentius**

us artifices suos volens reficere pre dictum panem sic multiplicauit quod in alimentum decem dierum cunctis operariis sufficit. **Un** bonum deus de eo illud posuit. **Tibi** derelictus est pauper orphelinus. **Secundo** dedit gaudens iuxta doctrinam sapientis. **In** omni dato hilaris fac vultum tuum. quod fecit sanctus laurentius. **Na**m eos quesitum ut eis daret. **Un** legitur quod postquam sanctus situs sibi dederit thesauros ut pauperibus daret. laurentius christianos die ac nocte diligenter quesitum et vniuersum quod opus fuerat ministraret. **Venit**que ad domum cuiusdam vidue qui multos christianos in domo sua abscondit. quam longum capitis dolor detinebat. **Laurentius** vero per impositionem manuum eam a dolore liberauit et pedes pauperum lauas omnibus elemosinam dedit quare meruit dilectionem dei. **Un** .ij. **Lxx. ix.** **Nylare** enim dator diligite deus. **Tertio** dedit sapienter. **Na**m thesaurum non seminauit in terra sed in celo. iuxta doctrinam christi **Mat. vi.** **Nolite** thesaurizare vobis thesaurum in terra ubi erugo et tinea dissoluit. et ubi fures effodiunt et furant. **Thesaurizate** ergo vobis thesaurum in celo etc. **Ad** fecit. s. lau. **Un** legitur quod cum tyrannus inquireret de thesauro tunc laurentius collegit pauperes claudos et cecos. et eos decio presbiterum dicit. **Ecce** isti sunt thesauri eterni qui nunquam minuuntur sed crescunt. **hox** enim manus thesauros in celum portauerunt. **Un** dicit **Aug.** **Nulla** turrior custodia thesauroz quam dum recundit sub custodia beatorum. **Un** autem plenius scias vii. s. lau. thesaurum bene



rit et q̄lter distribuerit notat in le  
gēda. **L**egit em̄ q̄ sc̄us lau. genere  
hispan<sup>a</sup> a brō s̄ixto papa romā du  
ctus ē. Nā vt dicit Ro. beletb duz  
s. s̄ixt<sup>us</sup> hispaniā p̄fect<sup>us</sup> esset duos  
iuuenes ibidē repit. s. lau. z vincē/  
tū ei<sup>us</sup> cognatū honestate mox cō  
positos z in oi actōe p̄latos. ipos  
secū romā duxit. **L**aurenti<sup>us</sup> autē  
secū rome p̄mansit. **V**incētius Ro  
eius cognat<sup>us</sup> in hispaniā redijt z  
ibi passus est. **S**ctus autē s̄ixt<sup>us</sup> lau  
rentiū suū dyaconum ordinauit.  
**E**odē autē tēpe **P**hilippus impa  
tor. z fili<sup>us</sup> suus nomie philippus  
fidē xp̄i receperūt. xp̄iani effecti ec  
clesiā dei sublimare p̄limū inten  
debant. **I**ste **P**hilipp<sup>us</sup> prim<sup>us</sup> im  
pator fuit q̄ fidē xp̄i recepit. **E**rat  
autē philippo impatori miles q̄dā  
**D**ecius noie in armis z bellis in  
dustri<sup>us</sup> z famosus. **A**um autē eisdē  
tēpib<sup>us</sup> gallia puincia rebellasset ro  
mano impio. **I**mpator misit deci  
um illuc vt ea romano impio sub  
iugaret. **M**issus ē deci<sup>us</sup> cuncta p  
spe egit. z cū victoria romā redijt.  
**A**udies impator ei<sup>us</sup> aduentū euz  
altr<sup>us</sup> honorare voluit z ei a roma  
vsq<sup>ue</sup> veronā obui<sup>us</sup> iuit. p̄pter quē  
bonorē decius in supbiā elat<sup>us</sup> im  
piū cepit abire. z de morte dñi sui  
tractare. **A**ū igit impator in statu  
suo sub papillione q̄scceret. decius  
latens introiuit z dñm dormiētes  
iugulauit. **E**xercitū autē q̄ cum im  
patorē venerat p̄ce z p̄cio sibi at  
trahit ad vrbē regiā p̄perauit. **A**u  
diēs autē hec philippus fili<sup>us</sup> impa  
toris expanit z totū thesaurū p̄is

et sui beato s̄ixto z laurentio cōmē  
dauit vt sibi ipm a decio interfici  
cōtingeret ipm thesaurū ecclie. et  
paupib<sup>us</sup> erogaret. **P** hoc philip  
pus fugit z se a facie decij occulta  
uit. **S**enar<sup>us</sup> obuiā decio p̄cessit et  
ipm in impiū cōfirmavit. **E**t neve  
ro p̄ditori. sed zelo idolatrie dñm  
suū occidisse videret. xp̄ianos per  
sequit<sup>ur</sup> p̄cipies sine vlla misericor  
dia eos trucidari. **I**n qua p̄secuti  
one multa milia martyry<sup>um</sup> corru  
erunt. inter quos etiā philipp<sup>us</sup> fuit  
martyrio coronatus. **P**ost hoc  
autē decius inquisitionem fecit de  
thesauro domini sui. z oblat<sup>us</sup> ē  
ei sanctus s̄ixtus tanq̄ christicola  
z tanquā imperatoris thesauros  
habens. **T**unc **D**ecius iussit euz  
in carcerem poni donec per illara  
tormenta christum negaret z the  
sauros proderet. **S**anctus lau  
rentius ipsum sequens post eum  
clamauit. quo progredieris sine fi  
lio parer. quo sancte sacerdos si  
ne ministerio properas. **T**u nun  
q̄ sine ministro sacrificium offer  
re consueueras quid in me displi  
cuit paternitati tue. nunq̄ dege  
nerem me probasti. **A**ui sanctus  
s̄ixtus dixit. **E**go non te desero fili  
sed maiora certamina tibi debent  
tur pro fide xp̄i. **N**os quasi senes  
cursum leuiozis pugne recipim<sup>us</sup>.  
te autem quasi iuuenem manet  
gloriosior triumphus de tyranno  
**P**ost triduū me sequeris. z dedit  
sibi omnes thesauros p̄cipies vt  
ecclis z pauperib<sup>us</sup> erogaret. **S**ct<sup>us</sup>  
laurentius xp̄ianos die ac nocte



# De sancto Laurentio

diligent' q'suivit z unicuiq's p'ut op' erat dedit. venitq; ad domū vni' vidue vt s. Adē eadē nocte i domū cuiusdā xpiani veniēs quēdaz cecū ibi repies facto sig' crucis eū illuminavit. **A**ū autē scūs fuit? De cio nō veller acq'scerc nec idol' im molare ipm ad decollādū duci p' cepit. **A**ccurrēs autē scūs **L**aure tius post eū exclamavit. **N**oli me derelinq're p' scē qz thesauros tu os iā expēdi q's tradidisti mihi. milites audietes d' thesauro fieri mē tionē. **L**aurentiū tenuerūt. z eū de cio p'ntauerūt. **U**bi dec' ait. **U**bi fuit thesauri q's apud te cognoui? **M**ua eē absconditos. **Q**ui cū sibi nihil rīderet tradidit eū **v**aleriano p'fecto vt aut thesauros p'deret z idolis imolaret. aut euz diuersis tormētis p'nter. **V**alerian' at tra didit eū **I**polito p'fecto q' eū cū m' tis alijs i carcere reclusit. **E**rat at in custodia qdā gētilis noie **L**ucil lus q' plorādo lumē oculorū ami/ serat. cui laureti' lumē reddere p' misit si in xpm crederet z baptis/ mū suscipet. **Q**ui instans se bapti sari postulavit. **L**aurent' accipiēs aquā ipm baptisauit. z stat' rece/ pit lumē. **Q**uaprop' mlti cecī ad eū vēnēr z ab eo illigati redierūt. **N**oc vidēs **I**polite' dicit ei. **O**nde mihi thesauros. **U**bi **L**aurenti'. **O** **I**polite si i xpm credider' thesau/ ros tibi oīdo z vitā etnā p'mitto. **U**bi ipolite'. **S**i facta dicit' p'p'es facia qd hortar'. **A**dē hora **I**poli tus credidit z vna cū familia ba/ ptisma suscepit. **B**aptisat' autē ait

**U**idi aīas innocētū letas gaude/ re. **S**ic p'z q'liē. s. laureti' cōmen dat vt viscerosus z miser/cors in dono zc. **U**n bñ d'z sibi a xpo illud **M**at. xxv. **E**uge serue bone z fide lis. qz in pauca fuisti si. sup multa re p'sticia itra in gaudiū dñi tui. **I** **S**cdō p'ncipalr dico q' s. lau renti' cōmendat vt for' in p'lio. i q' notat ei' strēnuitas cū addit. vi ctoziā acq'rit. **A**irca qd notādū q' triplicē victoriā hūit quā ver' mi/ les xpi hīe d'z. s. mūdi carnis z dya boli. **P**rio em pugnauit z mūdi virilit'. **I**uxta illud ps. **V**irilite' agi te z p'for. cor. ve. **N**az miles q' vult victoriā acq'rere d'z eē audax i ag/ grediēdo. iuxta illud **A**mb. **B**ellū virilit' aggressus parat victoriā. b fecit. s. **L**aurent'. **U**n leg' q' eum **V**alerian' tyrān' iussit eum duci ad tribunal audacter p'dic' nec vba nec vbera nec mortē formida/ uir. **S**icut apli **Act. v. I**bāt a p'li gaudētes zc. **U**n dixit ad **I**polite' **A**mbulem' ambo p'f qz mihi z ti bi glia p'parat. **U**n bñ dicit de eo. **R**o. iij. **C**ōfortat' est in fide. s. qua mūdi tormēta vicit z fortit' se re/ nuit iō meruit bñdictōz. **U**n dicit **A**ug. **B**ūs laurenti' māsit i xpo vsq; ad acerrimā p'remarcōz. **S**e/ cūdo pugnauit p'tra carnē. **C**aro em p'cupiscit aduersus spm vt di/ cit apls. **I**ō miles xpi d'z pugna/ re p'tra carnē. **I**ō dicit **Gal. vj.** qui xpi sunt carnē suā crucifixerūt. b fecit scūs **L**aurenti'. **N**ā cōtra cō/ cupiscētiā carnis p'misit corpus suū cōburi ne dñaret in eo cōcupi



scencia carnis. **Un** legiſt qđ decius  
dixit. **A**fferat lectus ferreus. vt qđ  
ſcat in eo cōcūmar. **L**aurentius.  
**M**iniſtri eū eruerūt z ſupra cratē  
ferreā poſuerūt. **Un** cōnit ecclia i  
pſona ſua. **A**dbefit ania mea poſt  
te. qđ caro mea igne cre. zc. **I**o dic  
**Rich. de ſcō victore.** Qui carnes  
ſuā debellauerit ipm eternaliter  
tur<sup>3</sup> erit. **T**ertio pugnavit contra  
dyabolū. **D**yabolus em̄ diligēter  
qrit vt poſſit ſeducere hoiez vt pe  
reat. **I**uxta illud. **Pe. v.** **A**duer  
ſari<sup>3</sup> veſter dyabolus tāqđ leo ru  
gēs zc. **S**equit cui reſi. ſoz. in fide  
**N**oc fecit miles xpī **L**aurenti<sup>3</sup>. **N**ā  
nec dyabolus nec tyrā<sup>3</sup> eius ſer  
uus poterāt eū amouē a fide xpī  
p minas tormētoz. **Un** legiſt qđ de  
cius dixit ad laurentiū. **S**acrifica  
nē z deos nōſtros adora. **Q**ui lau  
rentius. **Q**uis debet adorari. qui  
facit<sup>3</sup> eſt an qđ fecit. **I**rac<sup>3</sup> deci<sup>3</sup> iuſſit  
eū ſcorpionibz cedi. z oē gen<sup>3</sup> tormē  
toz. añ ipz fieri z dixit aut ſacrificab  
aut nō. iſta i te cū ſupplicij expēd  
tur. **Q**đ laurenti<sup>3</sup> nō curabat. ec  
ſic nō cōſentiēdo vt idola orando  
ipm dyabolū ſupauit. **N**ā dicie  
**G**reg. **A**duerſari<sup>3</sup> noſter pfecte vi  
ciſ qñ mens nra in malū qđ ſug  
gerit p cōſenſum nō inclināt. **I**do  
dicie ſcētū **B**ern. **D**emonis ē ma  
la ſuggere. noſtrū eſt nō pſentire.  
**N**ā quotiēs reſiſtim<sup>3</sup> toriens euz  
ſupamus. **R**atūc aut hec victo  
ria clari<sup>3</sup> habeat. notat in eius le  
gēda. **L**egiſt em̄ qđ poſtqđ predicta  
mādauit valeriā<sup>3</sup>. **I**polito vt ſcēm  
laurentiū ad tribunal. pſentaret.

**T**ūc ait laurenti<sup>3</sup>. **I**polito **A**mbu  
lemus abo ſil. qđ mihi z tibi glia p  
paraſt. **A**d tridunal gāmbō vene  
runt. z ſit itez inſitio d. theſaur<sup>3</sup>  
laurenti<sup>3</sup> aut p tridunū inducias pe  
tijt. **Q**uas valerian<sup>3</sup> eidē ſub **I**po  
liti pollicitatōe cōceſſit. **I**n hoc tri  
duo laurenti<sup>3</sup> paupes claudos ac  
cecos collegit z eos corā decio p  
ſentavit dicēs. **E**cce iſti ſunt theſ  
ſauri eterni qđ nunqđ minuant. ſz  
creſcūt. hoz em̄ manus theſaur<sup>3</sup>  
ros in celū deportauerūt. **T**ūc va  
lerianus pſente decio dixit. **Q**uid  
varia ris p multa iā nunc ſacrifi  
ca z magicā artēz depone. **Q**ui lau  
renti<sup>3</sup>. **Q**uis debet adorari qui fa  
ctus eſt an qđ fecit. **I**rac<sup>3</sup> deci<sup>3</sup> iuſ  
ſit eum ſcorpionibz cedi z oīe ge  
nus tormētoz. ante ipm poni ſeu  
afferri. **Q**ue cum ſacrificare iube  
ret vt hec tormēta euaderet. reſpō  
dit. **I**nſelix has epulas ſp opraui  
**Q**ui deci<sup>3</sup>. **S**i epule iſte ſunt. tibi  
ſimiles pphanos pāde. vt tecū pa  
riter epulent. **Q**ui leurenti<sup>3</sup>. **I**ā ce  
lis noia ſua dederūt z eoz aspectu  
bus nō es dign<sup>3</sup>. **T**ūc iubēte de  
cio iterū ſuſtibi cedit. z ardētes la  
mine ad ei<sup>3</sup> latera apponunt. tūc  
**L**aurenti<sup>3</sup> dixit. **D**ñe ihu xpe de  
de deo miſerere mihi ſeruo tuo. qđ  
accuſat<sup>3</sup> nō negaui nomē ſcēm tu  
um. **I**nſerrogatus te dñm cōfeſ  
ſus ſum. **D**ixit ei deci<sup>3</sup>. **S**cio qđ p  
artē magicā tormēta deludis. me  
tū deludere nō valebis. **T**eſtor de  
os deaſqz. qđ niſi ſacrificaueris di  
uerſis ſupplicijſ punieris. **T**ūc  
iuſſit euz plumbaris diu cedi. lau



## De sancto Laurentio

rentius autem orauit dicens. **D**ñe ie/  
su xpe accipe spm meum. **T**unc au/  
diente decio vox de celo insonuit.  
**A**dhuc multa certamina tibi debet/  
tur. **T**unc decio furore repletus di/  
xit. **U**iri romani audistis demones  
istum sacrilegum solantes qui nec deos  
colit nec cometa metuit nec ira/  
tos principes primescit. **I**ussit ergo  
eum inter scorpiones cedi. **L**aurēti/  
us autem subridens gratias deo egit et pro/  
astanti erorauit. **E**adē hora  
miles quidam nomine **R**omanus credi/  
dit et beato laurentio dixit. **U**ideo  
scite te iuuenē pulcherrimum stantē  
et membra tua cum lintheo extergere.  
rogo te per dñm ne derelinquas me.  
festina me baptizare. **D**ixitque de/  
cius valeriano. **P**uto quod iam per/  
artem magicam victi sumus. **I**ussit er/  
go eum de catasta solui et inter in cu/  
stodia recludi. **R**omanus autem vi/  
ceum cum aqua afferens ad pedes lau/  
rentii prociuit et sacrum baptismum ab  
eo suscepit. quod cum decius cōperit  
romanum fustibus cedi iussit. **Q**ui  
cum libere se christianum profiteretur iussu  
decii decollatus est. **E**adem nocte  
laurētius addecium ducitur. **C**um autem **I**po/  
litus fieret et se christianum proclamare  
velleret dixit ad eum laurentius. **I**n in/  
teriori homine absconde christum. et dum cla/  
maueris audi et veni. **D**ia igitur ge/  
nera tormentorum ad decium afferuntur.  
**E**t decius dixit ad laurentium.  
**A**ut diis sacrificabis aut mori ista  
in te cum suppliciis expendes. **C**ui  
laurētius. **M**ea mors obscurus non  
est sed omnia in luce clarescunt. **D**ixitque

decius. **A**fferat lectus ferreus ut res/  
quiescat in eo. **P**rimus laurentius.  
**M**inistri ergo eius exuerunt et super cra/  
tem ferream extenderunt. et prunis ar/  
dentibus superpositis cum fureis ferreis  
cōpserunt. **D**ixitque lau. valeriano.  
**D**isce miser quod carbonem cui mihi  
refrigerium praestaret tibi supplicium eter/  
num. quod ipse dominus nouit quod accusatus  
non negauit eum. **I**nterrogatus ipse con/  
fessus super assatus gratias ago. **E**t di/  
xit hilari vultu ad decium. **E**cce mi/  
ser assasti vnam partem. gira et aliam assa/  
et madauca. **E**t dixit gratias ago tibi  
domine quod ianuam tuam ingredi me/  
rui. **E**t sic emisit spiritum. **U**nde dicit  
**A**mbrosius. **S**eres non enim beatus laurentius  
breui et simplici passionis punitus. **N**am  
qui gladio percussus est moritur. **D**icit  
loga et multiplex pena cruciat. le/  
gimus beatos pueros in flammis am/  
bulasse penam. **L**aurētius non mino/  
re gloria est perferendus. **N**am ipse in ipso  
igne supplicii sui non ambulauit sed  
discubuit. **I**lli stantes in pena ele/  
uati manibus orabant ad dominum. **I**ste  
prostratus in sua pena toto corpore  
prostratus ad dominum. **D**ecius autem perfrustus  
in palatium tiberis cum valeriano  
iuit relicto corpore super craticula.  
**I**politus autem mane rapuit corpus et  
cum iustino presbytero in agro vera/  
no proditum aromatibus sepeliuit.  
**A**bristiani autem ieiunantes per triduum  
vigilias celebrauerunt cum lacrimis.  
**E**t sic patrum quatuor sanctus lau. fuit  
fortis in phlo quod victoria acquisiuit  
**C**um ipse est de numero illorum electorum  
de quibus ad **Heb. xij. d.** Fortes sancti  
sunt in bello. **I**politus autem postquam



# Bermo

## xlvi

corp<sup>u</sup> sc<sup>i</sup> laur<sup>e</sup>ti sepeliuit venien-  
tes milites duxerunt eum ad cesaream.  
**Qu**e vides deci<sup>u</sup> subridens dixit.  
N<sup>u</sup>q<sup>u</sup>d tu mag<sup>is</sup> effect<sup>us</sup> es q<sup>u</sup> corp<sup>u</sup>  
laurenti<sup>u</sup> abstulisti. **A**ui **I**politus  
**N**oc feci n<sup>o</sup> q<sup>u</sup>si mag<sup>is</sup> sed q<sup>u</sup>si xp<sup>i</sup>a-  
nus. **T**uc deci<sup>u</sup> furore replet<sup>us</sup> ius-  
sit eum pect<sup>u</sup>inib<sup>us</sup> ferreis laniari. **D**e  
inde valerian<sup>u</sup> **I**polit<sup>u</sup> cum tota fa-  
milia sua duci fecit extra portam ad  
occidendum. **Q**uos ipolit<sup>u</sup> o<sup>m</sup>es p<sup>ro</sup>for-  
tauit di. **F**r<sup>at</sup>res nolite metucere. q<sup>u</sup>a  
ego et vos vn<sup>u</sup> de<sup>u</sup>m habem<sup>us</sup>. **I**ussit  
q<sup>u</sup> valerian<sup>u</sup> vt in c<sup>o</sup>spectu ipoliti  
oib<sup>us</sup> capita ap<sup>u</sup>terent<sup>ur</sup>. **I**politi v<sup>o</sup>-  
pedes ad colla indomito<sup>rum</sup> equo-  
rum fecit ligari. et r<sup>adi</sup>u p<sup>er</sup> carduos  
et tribulos trahi donec sp<sup>iritu</sup>m exala-  
uit. circa annos d<sup>omi</sup>n<sup>i</sup>. cc. lvi. **E**o<sup>rum</sup> at  
corpa **I**ustin<sup>u</sup> p<sup>re</sup>s<sup>bi</sup>ter rapuit iuxta  
corpus sc<sup>i</sup> laur<sup>e</sup>ti sepeliuit. **P**ost  
hoc deci<sup>u</sup> cum valeriano in curru  
aureu<sup>m</sup> ascendit. et p<sup>er</sup>git ad ap<sup>h</sup>itea-  
trum vt crucid<sup>e</sup>t xp<sup>i</sup>ianos. **A**rrept<sup>us</sup>  
igit<sup>ur</sup> deci<sup>u</sup> a demonio clamauit. **O**  
ipolite cath<sup>o</sup>licis asp<sup>ec</sup>tis me ducis vin-  
ctu. **V**alerian<sup>u</sup> similiter clamauit.  
**O** laur<sup>e</sup>ti cachenis igneisme liga-  
tu trahis. **E**t ead<sup>e</sup>m hora **V**aleria-  
nus expirauit. **D**eci<sup>u</sup> aut<sup>em</sup> domu<sup>m</sup> re-  
uersus triduo a dem<sup>o</sup>nio veratus  
clamauit. **A**diuro te laur<sup>e</sup>ti. mo-  
dieu<sup>m</sup> cessa a torm<sup>en</sup>tis. et sic mortu-  
us est. **T**ercio p<sup>ri</sup>ncipali-  
ter dico q<sup>u</sup> lau<sup>re</sup>ti comendat<sup>ur</sup> vt glori-  
osus et magn<sup>us</sup> in p<sup>ri</sup>mo. in q<sup>u</sup> notat<sup>ur</sup>  
e<sup>ius</sup> felicitas cum c<sup>o</sup>cludit<sup>ur</sup> honorem.  
**A**irca q<sup>u</sup> notand<sup>u</sup> q<sup>u</sup> ip<sup>e</sup> est tripli-  
citer honorat<sup>us</sup> inter ceteros mar-  
tyres. **P**rimo in vigilia. solus enim

inter martyres h<sup>ab</sup>et vigiliam s<sup>ed</sup> vigili<sup>e</sup>  
sc<sup>o</sup>rum p<sup>ro</sup>pter multas inordinat<sup>io</sup>nes  
in ieiunio comurate sunt. **R**efert  
enim **I**ohes belet<sup>us</sup> q<sup>u</sup> olim fuit mos  
q<sup>u</sup> in festiuitatib<sup>us</sup> sc<sup>o</sup>rum hoies cum  
uxorib<sup>us</sup> et filiis in eccl<sup>esi</sup>am veniret<sup>ur</sup>  
et ibi cum l<sup>u</sup>narib<sup>us</sup> duor<sup>u</sup>m o<sup>mn</sup>iu<sup>m</sup> p<sup>ro</sup>-  
uocar<sup>et</sup>ur. **S**ed q<sup>u</sup> multa adulteria i  
his fiebat statutu<sup>m</sup> fuit vt vigili<sup>e</sup> in  
ieiunia p<sup>ro</sup>tererent<sup>ur</sup>. **N**om<sup>en</sup> t<sup>u</sup>m an-  
tiquum retent<sup>u</sup> est. q<sup>u</sup> n<sup>o</sup> ieiunia  
sed vigili<sup>e</sup> adhuc appellant<sup>ur</sup>. **U**nd<sup>e</sup>  
eccl<sup>esi</sup>a ordinauit q<sup>u</sup> hodie laur<sup>e</sup>ti<sup>u</sup>  
in vigilia natalis sui ieiunio ho-  
norat<sup>ur</sup>. **U**n<sup>de</sup> dicit **A**mb<sup>rosius. **S**criptu<sup>m</sup> est  
a deo placitu<sup>m</sup> vt natale sc<sup>i</sup> laur<sup>e</sup>-  
ti<sup>u</sup> p<sup>ri</sup>ncipua deuor<sup>u</sup>e veneremur cu-  
ius radiantib<sup>us</sup> flammis vicerit ec-  
clesia in h<sup>u</sup>ic q<sup>u</sup> die choruscet. **S**e-  
c<sup>u</sup>ndo in octaua. n<sup>am</sup> ip<sup>e</sup> solus cum  
**S**tephano habet octauam int<sup>er</sup> mar-  
tyres. q<sup>u</sup>od sit ad maiore<sup>m</sup> gl<sup>ori</sup>am. **U**n<sup>de</sup>  
p<sup>er</sup> ps<sup>almum</sup>. **I**n m<sup>em</sup>oria eterna erit iust<sup>us</sup>. sic  
certe honorat<sup>ur</sup> sc<sup>i</sup>us lau<sup>re</sup>ti ab eccl<sup>esi</sup>a.  
q<sup>u</sup> p<sup>er</sup> octauam celebra<sup>tur</sup>. **U**n<sup>de</sup> dicit **A**u-  
gu<sup>stinus. **S**cu<sup>m</sup> lau<sup>re</sup>ti tota deuor<sup>u</sup>e debe-  
mus suscipere q<sup>u</sup> p<sup>re</sup>ciosus sanguine<sup>m</sup>  
suu<sup>m</sup> p<sup>ro</sup>pter de<sup>u</sup>m tradidit. **T**ercio i<sup>n</sup> et-  
erna vita. n<sup>am</sup> ip<sup>e</sup> cum alijs martirib<sup>us</sup> i  
celo coronat<sup>us</sup> est. **U**n<sup>de</sup> p<sup>er</sup> ps<sup>almum</sup>. **P**osuiisti  
in capite eius coronam etc. **Q**ua<sup>m</sup> co-  
ronam dat d<sup>omi</sup>n<sup>u</sup>s illis q<sup>u</sup> viriliter pu-  
gnauerunt in h<sup>u</sup> mundo **I**uxta illud  
**I**sa<sup>ia</sup>. **B**eatus vir. q<sup>u</sup> sus<sup>cep</sup>it temp<sup>us</sup>. q<sup>u</sup> cum  
p<sup>ro</sup>bat<sup>us</sup> fuerit accipiet coronam vite.  
etc. **H**ac coronam h<sup>ab</sup>uit. s. lau<sup>re</sup>ti. in ce-  
lo. **I**o<sup>h</sup> d<sup>icit</sup> lau<sup>re</sup>ti. quasi laurea tenens  
**E**st enim laurea corona victorie. q<sup>u</sup>  
de lauro facit. **N**am de ramis lauri  
oli victores coronab<sup>antur</sup>. **S**ic lau<sup>re</sup>ti</sup></sup>



## De sancto Laurentio

reatus dñi dñ laureat. Nā coro/  
natus est corona victorie. **Un̄** dñ  
**Aug.** Vere beatū corp⁹ qd nō a  
fide xpī tormentū imutauit. sed  
ad regem sancta religio corona/  
uit. **Un̄** p̄t dicere illud. ij. ad **Ibi.**  
iij. Bonū certamē certauit. cur/  
sum p̄summa. .zē. **De eodez.**

Sermo. lxxv.

**Aspergit**

dedit paupib⁹ iusti/  
cia eius manet in se/  
clm. ps. cxj. Diuisioꝝ introductio  
vt sup. **Thema.** Igne me exami/  
nasti z nō est inuēta in me iniqui/  
tas. ps. xvj. **Notate** carissimi. dicē  
em̄ **Aug.** Dñ flabellū grano. id ē  
purgat granū. lima ferro. forna/  
auro. hoc facit tribulatio hōi iu/  
sto. **Vinc** est em̄ qd scūs lau. quez  
de⁹ p ignē pbauit ac eū sic purga/  
uit ab oīb⁹ vicijs. **Unde** bene dicē  
**Igne** me examinasti. zē. **N** Est  
notandū qd est triplex ignis ī isto  
mūdo qd deus pbat electos. scz  
ignis auaricie. ignis luxurie. ignis  
supbie q maculat aīaz ita qñ pōt  
videre deū z iusticiā. **Iuxta** illud  
ps. **Sup** cecidit ignis z nō vide/  
runt solē. **Un̄** dñ. j. **Job. ij.** Dē qd  
est in mōdo aut est p̄cupiscētia oīu  
loꝝ. aut cōcupiscētia carnis. aut  
supbia vite. **Nā** p̄tra auariciā fuit  
misericoꝝ. p̄cupiscētia carnis  
fuit foris pugil. qz viriliter pugna/  
uit cōtra eā. vt dixit. mea nox ob/  
scuroz nō hz sz oīa in luce clarescūt  
cōtra supbiā q sp̄erigit se fuit po/  
sit⁹ humilitē sup eratē. quare me/

ruit exaltari z honorari. **Nā** dicie  
saluator. **lu. xviij.** Qui se bñi. exal/  
tabit. **De** ist⁹ trib⁹ notat. zē. **Legit**  
in libro de miracul⁹ beate marie v/  
ginis. qd dñ iudex nomine ste/  
phanus erat rome q munera li/  
benter accipies mltroꝝ iudicia p/  
uerterat. **Dic** tres domos scī lau/  
rentij z vñs ortū sancte **Igne** vi/  
olenter abstulit et ablata iniuste  
possedit. **Accidit** autē vt moreret  
et añ iudiciū dei duceret. **Quem**  
scūs lau. cernēs ad eū nimia indi/  
gnatōe accedēs trib⁹ vicijs brachi/  
um ei⁹ durissime strinxit z nimio  
doloꝝ cruciauit. **Bea** tō agnes  
cū alijs vginibus in eū respicere  
noluit sed faciē ab eo auertit. **Tē**  
iudex sup eū sententiā ferēs dixit  
**Qm̄** aliena subtraxit z mīera ac/  
cipies veritatē vendidit in loco q  
iude traditoris tradat. **Scūs** tō  
proiectus quem idem **Srepba**/  
nus ī vita sua valde dilexit ad be/  
atum **Laurentiū** z sanctam agne/  
tem accedēs pro eo veniā p̄caba/  
tur. **Illis** vero z beata vigne pro  
eo intercedētib⁹ p̄cessum est vt  
eius anima ad corpus rediret et  
ibidē triginta diebus penitentiā  
ageret. **Accepit** insup a beata vir/  
gine in mandatis vt psalmū. scz  
**Beati** immaculati singul⁹ diebus  
vite sue diceret. **Quqz** ad corpus  
rediret brachiū eius q eū **Laure**/  
tius strinxit ita erat liuidū z adu/  
stum ac si hoc in corp⁹ passus eēt  
qd signū in eo extitit quo ad vixit  
**Male** igr ablata restituet z p̄nāz  
agēs die. xxx. migravit ad dñm. zē



De assūptōe. b. ma. v. Ser. xlvij

**Hodie ma**

gnificata ē aīa mea pre  
oibz diebz vite mee. **H**  
dieb. xij. Notate kmī. dīc em̄. **H**ie/  
ro. **H**ec ē dies ī q̄ vsqz ad thronū cel  
studies itēerata vgo z inf pcessit  
atqz ī regni solio sublimata p̄ xp̄z  
glōsa reledit. **H**ic em̄ ē q̄d vgo glō  
sa maria bñ dīc. **H**odie magnifica  
ta ē aīa mea zc. **H**ic est notādū  
q̄ ma. hodie assūpta ē q̄drupl̄r. p̄  
veracit̄ iuxta illud **M**aria vgo as  
sūpta ē ad ethereū thalamū ī q̄ rex  
zc. **Q**ualr̄ āt assūpta ē legīt. apl̄s  
nāqz ob p̄dicatōis gr̄az ad diuer/  
sas regiōes mōi diuisis. tūc vgo  
ma. d̄z remāsisse ī domo. posita iu  
ra mōrē s̄yō oīaqz loca. s. locū ba/  
p̄stmi. ieiunij. passiōis. sepul̄se. re  
surrectōis. z ascēsiōis sedule deuo  
te v̄sitauit. xij. ānis q̄b filio sup/  
uixit p̄ ascēsiōe. **R**efert em̄ ep̄/  
ph̄ai q̄ maria qñ xp̄z p̄cepit erat  
ānoꝝ. xiiij. z i. xv. ipm̄ pepit z mā/  
sic cū eo. xxxij. ānis. z p̄ mortē xp̄i  
xij. ānis supuixit z sic sexagenaria  
est assūpta. **D**ie igit̄ qdā dñi cor v/  
gis ī desiderij filij vehemēt estuās  
ī exteriōrē abūdāciā lachrymaz ex  
citāt. tūc angel⁹ cū mltō luīe ei a/  
st̄itit z reuerent̄ vt m̄fz dñi sui sa/  
lutauit. **Q**ue inq̄ bñ dicta. ecce ra  
mū palme de paradiso ad te dñam  
meā attuli. quē ān fererz portare  
subē cū die tertia a corpe assūerz  
**N**ā fili⁹ ru⁹ te venerādā m̄fem ex  
pectat. cui maria r̄ndit. **S**i inueni  
ḡfam in oculis tuis obsecro no

mē tuū reuelare mibi dignerz z pe  
to vt filij z fr̄es mei apl̄i ad me cō/  
gregent̄ vt eos anqz moriar copa  
libz ocul⁹ videā z ip̄is p̄ntibz sp̄m  
deo reddā. **R**ogo etiā vt aīa mea  
de corpe extēs nullū sp̄m teterri/  
mū videat. nullaqz p̄rās sathane  
mibi occurrat. **Q**ui angel⁹ **D**ñā  
cur scire desideras nomē meū qd  
magnū z admirabile ē. **E**cce om̄s  
apl̄i hodie ad te p̄gregabunt̄. q̄ ti  
bi exhibebūt nobiles ereqas fune  
ris. z in eoz p̄spectu sp̄m exalabis  
**M**alignos autē sp̄s cur videre  
metuis cū caput ei⁹ oīno p̄truerz  
**F**iat tñ volūtas tua vt ip̄os nō vi  
deas. **N**is dicit̄ angelus cū mltō  
luīe celos ascēdit. palma autē illa  
nimia claritate splēdebat. **N**ā so/  
lia ei⁹ vt stella matutia fulgebant  
**F**actū est autē dñi **J**ohes in epheso  
p̄dicaret repēte nubes cādida euz  
suscepit z ān ianuā **M**arie collo  
cauit q̄ introiuit. z reuerent̄ vgo v/  
ginē salutauit. **Q**uē vgo maria a/  
spiciēs p̄ gaudio lachrymas effu/  
dit. **E**t dixit. **F**ili **J**ohes memor es/  
sto vboꝝ m̄grī tui q̄b me tibi in  
m̄fem. z te mibi in filiū cōmenda  
uit. **E**cce a dño sum vocata z debi  
tū humane p̄ditōis exoluo. **I**deo  
corp⁹ meū tibi cura sollicita cōmē  
do. **A**udiui em̄ iudeos inq̄sse p̄st/  
lū dicētes. **E**xpectam⁹ viri fr̄es q̄  
usqz illa q̄ **J**hum portauit subeat  
mortē z corp⁹ ei⁹ p̄tinuo recipiem⁹  
z in igne cōburem⁹. **E**t cū corpus  
meū ad sepul̄cz duxerit̄ facies hāc  
palma deferri ān feretruz. **D**ixitqz  
**J**ohes. vtinā h̄ eēnt oēs apl̄i fr̄es



# De assumptōe beate marie vir

mei vt dicētes exeqas tibi facere  
possum? Nec illo dicēte oēs apli  
de locis in q̄b p̄dicabāt nubibz ra  
piuntz an hostiū marie collocāt  
Quise vidētes ibi in sil mirabāt  
dicētes. Que nā cā ē p̄t quā nos  
dñs in sil cōgregauit. Iohes autē  
ad eos exijt z marīa de corpe re/  
cessuram eis dixit. Et ait. Videte  
fres cū obierit ne aliq̄s eā defleat  
ne s̄ vides ppl̄s p̄urbet z dicat.  
Ecce quō isti timēt mortē. q̄ tamē  
alijs p̄dicāt resurrectiōes. Dion.  
discip̄s sci Pauli libro de diuis  
nōibz idē affligit. scz apl̄s in mor  
te Marie puenisse z infuisse. ac  
vnūquēqz in laudē xp̄i z v̄ginis  
fmonē fecisse. **M**ā ḡ beata vir  
go Maria oēs apl̄os p̄gregatos  
vidisset dñm bñdixit. z in medio  
eorz p̄sedit. Circa horā tertiāz hō  
noctis venit Ihs cū ordinibz an  
glor̄z z chor̄z oīz elcōz. z ichoauit  
di. Veni electa mea v̄i spōsa mea  
veni coronaberis. zc. Et illa dixit  
illō p̄s. Paratū cor meū dñe. pa  
ratū cor meū. ecce venio. z sic aīa  
Marie de corpe egredit sū omī  
mōz dñore. dixitqz dñs apl̄is.  
Corp̄ m̄is mee deferte in vallē  
Iosaphat z in monumēto nouo  
qđ ibidē inueniet illud recondite  
z me ibidē seduo expectare donec  
ad vos redeā. Et sic dicit xps ani  
mā Marie cuz magno exercitu  
angelor̄z scōz ad celū. Tūc apl̄i  
clamarūt post eam dicētes. O dñā  
vgo prudētissima q̄ p̄greders esto  
memor nr̄i. Tūc ad p̄centū ascē/  
dentiū cetuz q̄ remāserāt admi  
rati statim obuiā p̄cesserūt et v̄  
dētes regē suū aīam Marie in  
p̄ijs vlnis basulārē. z illā sup cū  
innixā. obstupescaci clāmāre ce  
perūt. **Q**ue ē ista q̄ ascēdit d̄  
ferro delictijs affluens innixa sup  
dilectū suū. Quibus p̄comitātes  
rīderūt. Ista ē speciosa in f̄ filias  
hīrlm q̄a dext̄i dei in throno gl̄e  
debet collocari. Apl̄i autē rulerūt  
corp̄ eius z sup feret̄z posuerūt.  
Dixit qz Iohes petro. Petre hāc  
palmā an feret̄z portabis qz dñs  
te nobis p̄tulit. z p̄ncipē z pasto  
rem ouium suar̄ ordinauit. Cui  
petr̄ ait. Nāc pot̄ conuenire  
portare. qz vgo elect̄ es a dño. z  
dignū est vt palmā v̄ginis vgo  
ferat. Tu sup petr̄ dñi recubere  
meruisti. z exinde sapie ac gr̄e pl̄  
ceter̄ flucta porasti. Et iustū vi  
det vt q̄ a filio recepisti plus nu  
mer̄ impēdas virgini pl̄ bono  
ris. tu ḡ portare debes hanc pal  
mā ego autē portabo feret̄z. Et  
paul̄ ait. Et ego q̄ suz minimus  
oīm v̄m portabo tecū. Eleuātes  
igit̄ petrus z paul̄ feret̄z. Petr̄  
incept̄ cantare. In exitu israel de  
egipto dom̄ iacob. zc. Ceteri autē  
apl̄i dulciter p̄sequuntur. Dñs autē  
feret̄z z aplos nube p̄rexit ita q̄  
ipsi nō videbant s̄z tñ voces eorū  
audiebant. Assuerūt z angeli cuz  
apl̄is p̄cinētes z totā terrā sonitu  
mire suauitatis replētes. Excitati  
oēs ad tam dulcē melodiaz de ci  
uitate velocius exierūt z qđ nazcēs

figura  
santis xij

Venit  
Ihs

ecce venio  
to p̄ 39 cor

in terra  
v̄t corpe  
v̄t p̄uella  
lūm̄ v̄fū  
sol

abn  
alouj



176

diligenter sciscitant. **T**unc dictus  
fuit eis qd dñs ihu portaret mariā  
mortuā. **T**unc oēs ad arina pcurſe  
z dixerūt. **V**enite discipulos oēs oc  
cidam⁹ ac corp⁹ illud qd seducto/  
rē portauit cōburam⁹ z sic pnceps  
sacerdotū misit man⁹ ad ferecruz  
volēs euertere. tūc man⁹ ei⁹ ambe  
subito aruerūt z feretro adheſeſt.  
z nimis cruciabat. **R**eliqu⁹ at po  
pulus ab āgel⁹ qd erāt in nubib⁹ ce  
citare pculſus est. **P**riceps autē sa  
cerdotū clamauit dī. **E**cce petre in  
hac pena ne despicias me z sis me  
mor qd ego te excusauī. ācilla hosti  
aria te accusante. ora qd p me dñm  
**A**ui petr⁹. **S**i in dñm ihu xpm z  
in hāc qd ipm genuit credideris pti  
nuo liberaberis. **A**ui rñdit. credo i  
cū tūc fuit liberat⁹. **D**eide dedeſt  
sibi palmā vt tāgeret pplm ab an  
gelis cecitate pculſus. vt si qd cre  
deret z penitere vellet qd illi salua  
rent. **N**o. pmaſerūt i incredulita/  
terā i cecitate cordis qd corpis ſc  
mortui. pueniētes gāpli ad locū  
quē dixerat ill⁹ ihs ibidez inuene  
rūt monumētū nouū z posuerūt  
corp⁹ hginis i eo cū mag⁹ deuotio  
ne. **E**t sic pz qñt hgo gloſa hodie  
veracitē aſſūpta. qre bñ dicit ma  
gna ē rē. **Q**uōd dico qd ma  
ria ē aſſūpta integritē. ſ. in corpe et  
aia. ſic pie credit eccia. **Q**d qdē ml  
tiſcōp⁹ nō ſolū credūt ſed etiā h. p  
bāt apri rōnib⁹. **S**er. em talē po  
nirōem z pbat⁹ dī. **D**e⁹ corpa ſā  
ctoꝝ glorioſe ſublimauit. vt puto  
petri z alioꝝ ſcōp⁹. quoz corpa h  
venerant z ad ipā qñt cor⁹ mund⁹

pperat. **S**i iſt corpe marie ſup ter  
rā eſſe dicat. cū nec deuota viſita  
tiōe frequent fidelīū nec eidē loc⁹  
deputet honoris videbit xps ho/  
norē materni corpis ptepiſſe cū  
tū ſup terrā alioꝝ ſcōp⁹ corpa ſic  
honorant. **I**tē pbant aliq in hiis q  
cum xpo ſurrexerūt iam ppetuas  
reſurrectionē eſſe cōpleta. **R**eq. ca  
the. pe. ergo videt qd etiā in hginē  
ſit cōpleta. **I**tē credunt nōnulli io  
hannē custodē virginis in gloriſi  
cata carne gaudere cū xpo. nec dī  
maria ambigem⁹. **L**egit em de io  
hāne euāgelista etus mīnisterio.  
**R**eq. in legē. **U**n legi in legēda q  
xps dixit discipulis corpe matris  
mee in vallē Joſaphat deferre z i  
monumēto nouo qd ibi inuenie  
tis recōdite z me ibidē triduo ex  
pectate donec ad vos redeā. qd ſe  
ceſt vñ die trā circa horā trā ſu  
bito vñt dñs ihs cū mltitudine āge  
loꝝ z ſalutaris aplis corpus ma  
tris ſue reſuſcitauit z reſuſcitātū  
ſicut decuit oſculabat. **D**eide oſcu  
latus eſt aplos dicens. **P**acē me  
am do vobis zc. **Q**uo ſacro puent  
entib⁹ angelis dñs ihs cum ma  
tre in celū receptus eſt. **A**poſtoli  
vero inuenti ſunt vnusqſqz i ſor  
tes ſue predicationis. **V**eſtimenta  
autē ipi⁹ ad pſolarōz fidelīū dicūt  
i tumulto remāſiſſe. **I**n reuelatōi  
bus. s. elizaberb legi dū ipa eliza  
berh qdā vice i ſpū rapta eēt. vidit  
in loco valde remoto qdā ſepul  
crū magno luie circumfulſū. z qñ  
ſpēs mulier⁹ ſeo z circūſtabat mul  
titudo angloꝝ. z p⁹ puſillum de

Legit

gen. v. enoch abſoluit cū deo et nō aparuit qd tūc in ſe  
in reg. in cū abſoluit heliū cū heliū obſeg. ignes et  
qui ignes dimiſerūt eſt nō aparuit heliū amplius  
ſunt pſeg. mōty s. mōſes ſpūſ dñi in ſua mōty  
et ſepeluit cū dñs et nō aparuit hō ſepulcrū eſt  
de job vñt pſeg.



# De assūptōe beate marie vir

sepulchro erecta est et in sublime  
cū illa mltitudine astantiū eleua  
ta. Et ecce in ei<sup>9</sup> occurſu 3 vir qdā  
de cel<sup>9</sup> admirabil<sup>9</sup> z glōſus adue  
nit portās in dexterā verillū cruc<sup>9</sup>  
z cū infinita mltitudine angeloz.  
ſicqz eā alacrit<sup>9</sup> ſuſcipiēs cūz ma  
gno pectū eā in celos deduxerūt  
p<sup>o</sup> modicū tps Elizabeth āgelū  
cūz q̄ ſepe loq̄bat de p̄dicta viſiōe  
interrogauit. Qui ait. Oſtenſus  
em̄ eſt tibi in p̄dicta viſiōe q̄ tam  
in carne q̄ etiā in ſpiritu dñā no  
ſtra maria i celū eſt aſſūpta. **Ter**  
**tio** dico q̄ maria aſſūpta eſt ho  
norabil<sup>9</sup> z letant<sup>9</sup>. q̄ ab oib<sup>9</sup> an  
gelis eſt ſuſcepta z in celū dedu  
cta. **Req. in ſeq̄nti f. Quarto** di  
co q̄ aſſūpta ē excellēt<sup>9</sup>. q̄ ſuper  
oēs choros angeloz eſt exaltata  
**Req. in ſeq̄ntib<sup>9</sup>.** De eadem

Sermo. xlvij.

## Maria opti

mā partē elegit. Lu. x

Notate chariſſimi. di. ſerūs Anl.  
in li. de pceptu āgiali. O dñā nil  
tibi egle nūb<sup>9</sup> pabile. O ē em̄ qd  
eſt aut ſup te eſt aut infra te eſt. ſz  
ſic eſſe ſup oēs creaturas eſt opti  
ma p̄s boim electoz. quaz hodie  
elegit maria. q̄re bñ dī. Maria  
optimā p̄tē elegit. zc. **Al** notādū  
q̄ maria hgo tripl<sup>9</sup> elegit optiāz  
p̄tem int<sup>9</sup> oēs elcōs. **Primo** quā  
tū ad integritatē ſiue p̄fectiones.  
**Secdo** q̄ntū ad modum. **Tertio**  
q̄ntū ad dignitatē ſiue locum  
**Dico p̄mo** q̄ Maria optimā p̄  
tem elegit inter oēs electos q̄ntū

ad p̄fectionē. q̄ eſt in corpe z aia  
glificata. **R** Circa q̄ notādūz  
q̄ tripl<sup>9</sup> ē glā quā dē<sup>9</sup> dat ſacris  
ſuis. **Prā** ē q̄ glificat corpa ſcō  
rū in terr<sup>9</sup> vt venerit ab oib<sup>9</sup> ſi  
delib<sup>9</sup>. ſic glificauit corpa ſcōz. ſ.  
petri z pau. z alioz in mōdo vt ve  
nerant. **Mag<sup>9</sup>** ei venerant oſſa  
ſci petri. vel alceri<sup>9</sup> ſci q̄ oſſa **Ale**  
**xandri magni.** Quis em̄ nō oſcu  
lare<sup>9</sup> pedes illoz q̄z pedes dñs  
n̄ ihs xps eſt oſcular<sup>9</sup> q̄n eos la  
uit ſuis ſanc<sup>9</sup> māib<sup>9</sup> in cena z cū  
b̄ dās nob<sup>9</sup> exēplū q̄ nos etiā ve  
neremur ſcōs cū dixit **Job. xij.**  
**Exēplū** em̄ dedi vobis vt quēad  
modū. zc. Nōne eſt magn<sup>9</sup> honor  
q̄ eos ſic hōrauit **Et** et<sup>9</sup> q̄ oſſa co  
rū redolēt z ſc̄ magne virtut<sup>9</sup> ad ſa  
ciēdū mirabilia vt mltipl<sup>9</sup>. **Et** q̄  
oſſa regū z p̄ncipū ferent et ſunt  
null<sup>9</sup> virtut<sup>9</sup>. **Un** ex iſtinctu. ſ.  
dicit **Sapiēs. Eccl. xlvij.** Corpa  
eoz in pace ſepulta ſunt et noia  
eoz. i. aie viuēt in ſecūm ſecū. zc.  
**Et** ſi placet q̄re corpa ſcōz debe  
ant honorari. **Req. oim ſcōz.** **Et**  
hec eſt p̄s bona. **Secda** p̄s ē q̄ glifi  
ficat aias eoz in celis. **Un** dicit  
**Luc. x.** Gaudete q̄ noia v̄ra. i. aie  
ſc̄pta ſunt in celis. i. in li. vite. **Un**  
**Aug<sup>9</sup>.** Oēs regnāturos de<sup>9</sup> ſcri  
bit. z hos p̄tinet liber vite. **Un** di  
cū eſt **Job. vt** bētur **Apoc. ij.** Qui  
cēti dabo māna abſcōditū z nom  
nouū ſc̄ptū qd nemo ſcit niſi qui  
accipit. z ſic glificat eos in celo cū  
ſcribunt ad libū vite. **Nec** ē p̄s  
melior. **Tertia** p̄s eſt q̄ glificat  
electos q̄ntū ad vtrūqz. ſ. corpa



et aiaz. qđ erit brā resurrectōe qñ  
corp⁹ ⁊ aia simul glorificabunt. nā  
vt dicit mgt li. iij. dis. xliij. **C**orpa  
scōz refulget fulgida sicut sol. vñ  
dixit xps **D**at. xij. **T**ūc fulgebūt  
iusti ⁊ c. sic sol in reg⁹ pñs eoz. **Q**đ  
bñ cognoscēs **J**ohānel in spūscō  
dicit **A**po. vj. **D**ate sūt eis singule  
stelle albe. **G**lo. i. dotes corp⁹ ⁊ aie  
**E**t hec est ps optima quā hodie e/  
legit ⁊ recepit maria. **I**pa em cum  
corpe ⁊ aia est assumpta qđ pie cre  
dit. **S**ed hoc vez sit oñdit ⁊  
pbat. **P**rio oñdit p pceptū moza  
le ⁊ diuinū. **S**cribit ei **A**ro. xx. **D**o  
noza prēm ⁊ ma. tu. **T**ū igit xps n  
venit soluere legē s; adimplere. vt  
d; **D**at. v. gvidet q merito hono  
rauit mfez suā in corpe zaia. s; for  
te dicis. **N**unqd satis honorat le/  
tificādo ei⁹ aiam. **R**ñ. q nō. **A**ui⁹  
rō est. **N**ā sicut fm naturā quā ac/  
cepit a pte honorat patrē sicut d;  
**J**oh. viij. **A**go honorifico pa. me.  
s; honore dilectōe ⁊ oī reuerētia q  
maior esse nō pōt sic fm naturaz  
quā accepit a mfe ei⁹ de⁹ non nega  
bit honore. **S**cđo oñdit p pceptū  
iudiciale siue scriptū. **I**n iure enī  
septū ē. **Q**đ sel deo dedicatū ē ad  
hūanos vsus reformari nō d; **S**;  
spūscūs scificauit brāz virginē  
vt eēt p oibus creatur⁹ replū ⁊ ha  
bitatio filij dei. **I**uxta illud **L**u. i.  
**S**pūscūs supueniet in. iō corpus  
ei⁹ nō debebat dari terre vl⁹ vmi/  
bus. p; h etiā p exēplū. **V**idemus  
em q fons eodē tramite aquā dul  
cē ⁊ amarā nō emittit. sic etiā non  
decuit q eadē carne nasceret fili⁹

dei fm būanitatē ⁊ vmiculus. eā/  
dē māmilla suggeret fili⁹ dei ⁊ ro/  
deret vermiculus **U**n dicit **A**br.  
q ps cum deo ⁊ ps cū verme sit n  
credo. **U**n pulcre loquit **A**ug. i. f.  
de assūptōe. **A** maledictōe eue ex/  
cipit **M**aria. cui dictū est. **I**n do/  
loze paries filios tuos. **I**sta dñm  
i leticia parturiuit. g similis a ma  
ledictione. eue debet excipi. cui d;  
**P**uluis eoz in puluerē reuerter⁹.  
**A**rgo maria incinerari nō debuit  
**A**aro xpi est caro mris. **U**n sicut  
caro xpi nō vidit corruptionē. sic  
nec caro vginis. **E**t subdit **A**ug.  
**U**bi posuit rex fili⁹ tuus qđ ex te  
sumpsit ibi posuit te reginaz ex q  
sūpsit. nec fas est te eē alibi q vbi  
est qđ a te genitū est. **D**ec ille. **T**er  
tio oñdit p legē impialē. **D**icit em  
lex impator; q eodē pūlegio gau  
det impator ⁊ impatrix. cuz g xps  
impator b pūlegiū habuit q eius  
corp⁹ nō fuit incineratū. sequit. q  
brā maria impatrix celestis curie  
in suo vginali corpe nō sit incine  
rata s; glorificata. **P**z etiā ex b. **L**e  
gim⁹ em de **J**ohē euāgelista ei⁹ mi  
nistro q ei⁹ sepulcz fuit inuētū  
cui corpe **E**t p hāc rōnez pbat **A**u  
gu **J**ohē glorificatū in corpe et  
aia. **U**n dicit de eo. **D**ic grā resur  
rectiōis ablat⁹ est. **N**ā cōstat sepul  
crū nec inuenit sepulcū. **S**i ergo  
xps hoc fecit discipulo. qđ tunc fa  
cit de matre p quā facta ē reparatio  
**S**i hoc fecit **J**ohānni ratione cō/  
tinētie. q vt dicit **M**icro. tam a do  
loze mortis extrane⁹ q a corrupti  
one carnis nōscit alienus. qđ tūc



**D**e Eadem

facit de matre exemplari totius vgi-  
ginalis pudicitie. **S**i b fecit **Jo** /  
hāni rōne p̄cipue dilectōis. qd fa-  
cit tūc de matre quā ita intime di-  
lexit vt plus de ea doleret in crucis  
passione quam de crucis suppli-  
cio: Et sic vult **Augustinus**. qd sit in  
corpe z aia assūpta. **U**n de **Abro** /  
nū dei tabernaculū xpī dignū est  
ibi eē vbi fili. Dignū est mat p̄ci-  
osum thesaurū in celo seruari q̄s i  
terra. **U**n glificatio corpis z anie  
marie bñ figurat nobis in illa mu-  
liere de q̄ dicit **Jo**. **Apoc. xij**. Date  
sūt mulieri due ale aq̄le magne vt  
volaret in locū suū. Per alas illas  
intelligit glorificatio corpis z aie.  
q̄ data sūt marie vt sic ascēderet in  
locū suū. Alijs em̄ sacris dat vna  
ala. i. glorificatio aie z copa eorūz  
adubc remanēt in terra. sed **Ma**  
ria cū duabz alis ad modū aquile  
alte volātis volauit in celū. i. i cor-  
pe z aia. **U**n **Aug.** in **fmōe**. **L**etare  
**Maria** leticia in enarrabili. quia  
glorificata in corpe z aia in filio cū  
fi. z p̄fi. nec seq̄ debet corruptio  
erūna quā nulla secuta ē p̄iēdo  
filii integritatis corruptio. vt sit  
sp̄s incorrupta quā tāta pfudit gr̄a  
z sit integra viuēs q̄ p̄fecta z ince-  
grā vitam oīm genuit. sit apud il-  
lū de qua aliter sentire nō audeo.  
aliud dicere nō p̄sumo. **N**ec ille.  
**A**c sic p̄z primū. quōd maria opti-  
mā p̄t̄ elegit. **I**n **Scdo** p̄nci-  
palit̄ dico qd maria optimā p̄t̄ ele-  
git inter oēs sc̄as q̄tū ad modū  
Ipa em̄ hodie cū magna leticia z  
honore assūpta z suscepta est i celū

Un nonrandū q̄ mod⁹ quo electi  
assumunt est triplex. **P**rimo ei ali  
q̄ assumunt p̄ vnū angelū z̄ dedu  
cunt in celū. **Un d̄. Ego. xxiij. Ec**  
ce ego mitto angelū meū qui p̄ce  
der te z̄ custodiat in via z̄ introdu  
cat in locū quem paraui. scilicet celum.  
**Un de isto loco dicit p̄s discipul**  
suis. **V**ado parare vobis locū vbi  
ego sum z̄ vos sitis. **Et** hec est ps  
bona. **S**cdo aliq̄ assumunt a mlti  
tis angelis. z̄ hoc notat **Luc. xij.**  
vbi dicit. **F**actū est aut̄ vt mozeret  
mendicus z̄ portaret ab angelis i  
finiū **Abrae**. Sic plures sc̄i assu  
pti sunt. vt p̄s in eoꝝ legēdis. **Et**  
hec est ps melior. **T**errio assu  
pti aliq̄ ab oib⁹ angelis. **Ad fa**  
ctū est in maria. **Un** tance⁹ **B**ern  
bardus ep̄s z̄ martyr i suis om̄i  
lijs dicit. **H**odie celi letant̄r bea  
tā marīā virginē suscepit̄. ange  
li gaudent̄. arch̄ageli iubilando  
chironi exultando. dominaciones  
psallēdo. p̄ncipat⁹ armonizādo  
p̄tates cytarizādo z̄c. **Et** sic eas ad  
sup̄na diuine maiestatis deducē  
do. **Un dicit. V**tero. in sermōe de  
assumptiōe. **Q**uis illud cogitare  
sufficiat. q̄s gloriose hodie regina  
mūdi p̄cesserit. q̄n deuotōis affe  
ctu tota multitudo celestij legio  
nū in eius occursum p̄dierit. q̄n  
tis canticis ad thronū sit deducta  
q̄s placito vultu q̄s serena facie. q̄s  
amicabilit̄ diuiniis amplexib⁹ a fi  
lio sit suscepta. et super oēm crea  
turā exaltatā. **V**oc pulcre figura  
tū ē. ij. **Reg. vj.** vbi dicit q̄ rex da  
uid p̄gregauit oēs electos ex illo

quo ad me  
du



hel. surrexitq; z abiit z vniversus  
ppls vt adduceret archā dei sedē/  
tis sup cherubi. **Atq;** tulissent eā  
dicit **David.** Reducā archam cū  
bñdictione in domū meā. **Et Da-**  
uid z oīs dom⁹ israhel ducebant  
archā dñi in iubilo z clangore. i. so  
no buccine (herbora) z introduce  
rūt archā dñi in ciuitatē **David.** z  
posuerūt eam in loco suo in me/  
dio tabernaculi. **Moraliter** per  
archā intelligit **Maria** in q̄ fuit  
māna panis angeloz filius dei.  
**Virga aaron.** i. sine semine genuit  
vna aurea. i. dilectio dei. **Per Da-**  
uid qui interpretat visu delectabilis  
z pulcher facie intelligit xps qui est  
ita pulcher q̄ angeli desiderāt in eū  
p̄spicere. **Iste rex** gregauit oēs e/  
lectos celestis patrie zc. **Un̄ dicit**  
**Diero.** vt s. **Moderna** die creden  
dū est miliciā celoz festinanter di  
genitrici obuiā venisse z eā ingēti  
lumine circūfuisse z vsq; ad thro  
nū cū laudib; z canticis spūalib;  
p̄durisse. **Credit** quoq; q̄ ipse sal/  
uator p se festinus occurreret z cū  
gaudio eā in throno secū colloca/  
uit. **Als** quō impleset quod ipse in  
lege mādauit. **Honora** pa. tuū. zc.  
**Hec ille.** **Un̄** hoc bñ cognouit in  
spūscō cū querit sapiēs. **Can. viij.**  
**Que** est ista que ascendit de deser/  
to delictis aff. annixa sup dilectum  
suū. **Et** hec bñ est ps optima. **U**  
**Tertio** pncipalit̄ dico q̄ **Maria**  
optima prē elegit inē oēs electos.  
p̄tū ad exaltatōz. **Ipa** em̄ hodie ē  
sup oēs choros angeloz exaltata  
**Est** norandū q̄ electi tripl̄ exal-

rant fm̄ tres hierarchias. **Naz** vē  
dicit **Mag. l. ij. dist. ix.** z allegat be  
atū **Dyonisium** dicens q̄ tres hie  
rarchie sunt. scz infima. media. et  
suprema. ad quas om̄es electi ex/  
altantur fm̄ merita sua. **Dicitur**  
autem hierarchia. vt dicit **Alanus**  
sacer pncipatus. **Unde** aliqui p̄  
mo exaltantur ad infimam. q̄ hie  
rarchia habet tres choros angelo  
rum. **In** primo sunt angeli. **In** se  
cundo archangeli. **In** tertio vir/  
tutes. **Ad** illos tres infime hie  
archie locantur aliqui electi fm̄ me  
rita sua. vt ostendit **Gregori⁹**. **Re**  
quire in sermone ascensionis. **X.**  
**Et** hec est pars bona. **Secundo**  
dico q̄ aliqui exaltantur ad medi  
am hierarchiam que similiter ha  
bet tres choros. **In** primo sunt  
potestates. in secundo pncipat⁹  
in tertio dominationes. **Ad** illos  
tres choros medie hierarchie lo/  
cant aliqui electi fm̄ maiora me/  
rita. vt patet per **Gregorium.** vt  
supra. **Et** hec pars melior. **Tertio**  
dico q̄ aliqui exaltantur ad supre  
mam hierarchiam que etiam ha/  
bet tres choros. **In** primo sunt  
throni. **In** secundo sunt che/  
rubin. **In** tertio seraphin. **Ad** il  
los choros locantur aliqui electi  
fm̄ maxima merita sua. vt dicit  
**Gregorius** vbi supra. **Et** hec est  
pars optima. **Sed** quid dicitur  
de maria **Terre** ipa sup om̄es cho  
ros est exaltata. **Nam** ipsa om̄es  
choros transcendit zc. **Et** sic pla/  
cet q̄liter p singulos choros ascē/  
derit z āgel de suis p̄fectionibus



## De eadem

comunicauerit. reqre in seqnti f.  
**U**n canit ecclesia. Exaltata es sca di  
genitrix sup choros angeloz zc.  
**Q**ua ppter ipa bn spualiter est be  
ster que p oibz electa est vt regna  
ret in regno regis assueri vt dz be  
ster. ij. q. erat formosa valde z in  
credibili pulcritudie oim oculis g  
tiosa. Ducta est itaqz ad cubiculu  
regi assueri z adamauit ea rex pl  
qz oes mulieresz posuit diadema  
regni in capite ei. z fecit ea regna  
re. Moraliter p Hester interpreta  
**M**aria que Hester interpreta  
tur eleuata. qz Maria i regno ce  
lestis regis est eleuata z regnat. p  
regē assueri intelligit xps. Na al  
fuer i terprať beitudo. In q beitu  
die fec xps maria mfez sua regna  
re z io dicit Ansel. in li. d coceptu v  
ginali O pctor gaude z exalta. No  
est em vii despes. no est vii formi  
des. foroz em nostra regnat sup ce  
lu z terra infela scloz. Un iste ho  
nor exaltatōis mris xpi eterni re  
gis bn figurat nob. iij. Reg. ij. in  
berlabee mfe regis salomōis. de q  
dicit q cum ingressa fuit ad regez  
salomōē surrexit i occurfuz ei z  
sedit sup thronū suū i palatio suo  
z iussit poni mfi sue thronū iuxta  
suū. Moraliter p berlabee matrē  
regis salomonis intelligit maria  
mater dñi nostri Ihu xpi eterni re  
gis. q bene intelligit p salomōēz  
q interprať pacificus. Ille ver n  
rex salomō hodie a scēdēte mfe sua  
maria surrexit in ei occurfuz z re  
cepit ea letanter z posuit ea iuxta  
thronū suū. Ad bn cognoscēs Da

uid in spūscō dicit. **A**sticit regina  
a dex. tu. in ves. deu. circū. varietate.  
te. Et que est illa regina cognita i  
spū z a spūscō oīsa nisi ego maria.  
Nulla em creaturā dignū fuit  
ita exaltari sicut maria. Un dicit  
**Anf.** O maria tu em magna femi  
narū. regina angeloz. dñā mūdi.  
Sol est maior terra octies. sic ma  
ria excedit oēm creaturā. qz super  
oēs choros angeloz exaltata. **Se**  
**quit** q oīsa est in vestitu deaura  
to circūdata varietate. Sic maria  
vestita est oī virtute decore z glo  
ria oim electoz. Unde **Aceli. xliij.**  
**In** firmamēto celi resplendēs glo  
riosa spēs celiz glā stella z. i. electo  
rū. Un ipa est illa mulier q osten  
sa est Iobi in spū de qua dicit apo  
ca. xij. Signū magnū appuit i ce  
lo mulier amicta sole z luna sub  
pedibz eius. z in capite corona. xij  
stellarū. i. pfectōis oim electoz. z  
**Lan. vi.** dicif. Que est ista que p  
gredit quasi auroza cōsurgēs zc.  
Certe nulla alia nisi maria. Unde  
**Anf.** O tu bñdicta inter mulieres  
que angelos vincis puritate. z s  
cros supas scititate. qua ppter lau  
dat eternalit. p illud Iudith. xv. a  
tota trinitate. Tu glā hierusalem  
in celestis patrie. tu leticia israhel  
i. angeloz. tu hono rificētia popu  
li mei. i. oim electoz. Et hec est ps  
oprīma quā elegit maria. g. zc.

De eadem. Sermo. xlii.

**I**srahel  
bereditare z in electis  
meis mitte radices.

Joahit

Joahit



**Ecc. xliij.** Notate kmi dicit em  
**Rich.** s. scro yicore q. nihil a th: o  
 no dei muner? desluit qd p man?  
 marie no trāserit. hinc em q sa/  
 piens in spūscō hoc cognoscēs di/  
 cit in psona dei ad maria. **In isra;**  
 bel hereditare. i. (du solt erbe) in is/  
 rabel. i. eterna vita (vnd solt sende  
 vnd vfgesfen din wurtzen). i. tu  
 as virtutes pfectiōes (i min vfer  
 welle) q oēs eternaliter debet cō/  
 gaudere de affluētia oīm bonoz  
 tuoz. **¶ Xl.** Et notādum q vgo  
 maria hodie in sua assūptōe pcur/  
 rendo trāscendit nouē choros an/  
 geloz. z in quolibet choro cōmu/  
 nicauit āgelis de suis vtrūtibz z p/  
 fectōibz. qd bñ cognoscēs sapiens  
 er instinctu spūscō dicit in psona  
 vginis s eadē exaltatōe ac pfecti/  
 one z vtrū cōmunicatōe. **In oi;**  
 bus requiem qsiui z in hereditate  
 dñi morabor. **Tūc** pcepit z dixit  
 mihi creator oīz z q creauit me re/  
 queuit i tabernaclo meo z dixit mi/  
 bi. **In iacob** inhabita. z in isrl' he/  
 reditare z in elects meis mitte ra/  
 ces. **Sequit.** Quasi cedr<sup>9</sup> exalta/  
 ta sum in libano. z qsi cipissus in  
 mōte syon qsi pal. exal. sū in cades  
 z qsi plātatio rose in biericho. qsi  
 oliua speciosa in cāptis. **Sequitur**  
**In plateis.** i. choris angeloz sicut  
 cinnamomū z balsamū aromati/  
 lant. odorē dedi. qsi mirra electa.  
 dedi suauitatē odoris. **Et qsi sto;**  
 rax z galban<sup>9</sup> z vngula gurra. z qsi  
 liban<sup>9</sup> non incisus vaporauit habi/  
 tationē meā. z quasi balsamū non  
 mixtum odor meus. **Acce quo;**

modo sapiēs in spūsancto cogno/  
 uit exaltatōz marie z cōmunicari/  
 onē pfectionū suarū partitā ange/  
 lis zc. **Un** pmo cum ascendit cho/  
 rum angeloz tunc angeli recepe/  
 rūt magnū gaudiū. qz viderūt q  
 numerus eoz augmentabat. **Nā**  
 vt dicit xps. **Lu. xy.** Gaudiū ē an/  
 gelis dei sup zc. **Et** si hoc fit ppter  
 pctorē. qd tunc factum est ppter  
 maria que caruit oīmi pctor. z que  
 fuit pulcerria creatura absqz du/  
 bio. tanto mai<sup>9</sup> gaudiū quāto ma/  
 ria fuit sancior z pulcior. **Un** pre/  
 gaudio de ei<sup>9</sup> pulcritudine amira/  
 ti sunt. z bñ dixerūt q sapiēs spū/  
 scō cognouit dices. **San. vi.** in p/  
 sona angeloz. **Que** est ista que p/  
 gredit sicut auroza cōsurgēs pul/  
 chra vt luna. electa vt sol. **Hāc q;**  
 stionē fecerūt ppter pulchritudi/  
 nē z pfectionē quā viderunt in ea  
**Nā** ipa habuit pfectiōes z pprie/  
 tates oīm angeloz in se. **Est** em p/  
 fectio. pprietas z officiū angelozū.  
 in infimo choro sp oīb<sup>9</sup> ministra/  
 re. vt dicit dyo. s. celesti hierarchia  
**Certe** hoc pfecte habuit in se ma/  
 ria. **Ipa** em ministrat hoīb<sup>9</sup> impe/  
 trando z dando grām dei. **Un** di/  
 cit **Bern.** Intuemini quāto eam  
 dñs honorare voluit q plenitudi/  
 nē totius boni posuit in mariaz.  
 vt p eam qcquid in nobis est gra/  
 tie z salutis ab ea nouerimus res/  
 dundare. **Et** ideo dicit **Ausebius**  
 in sermone. Nullo tempe aut mo/  
 mento sic vixisti vt aliquando ex/  
 pers. i. vntellhaftig. fueris gracie  
 z auxiliū matris xpi. **Cum** igitur



## De eadem

angeli hoc viderunt et ita cognoverunt bene poterant dicere. **D**omina propter pulcritudinem et officium in quibus nobis filius es. imo excellis digna es manere nobiscum quia perfecte in te habes proprium et officium nostrum et gaudium nostrum augmentatur de tua penitentia ideo ne deseras nos ut aliter ascendas. **R**esponde maria. ut bene elicitur ex predictis. **N**on vos desero sed sicut cinamomum inter vos maneo sicut predictum est. **I**n pla. si. cut cina. et ad dilectum filium aliter ascendo. **E**t sic secundo ascendit ad choros archangelorum. **Q**ui similiter receperunt magni gaudium. et cum vidissent eam pulchriorem et perfectiorem dixerunt. **Q**ue est ista que progreditur. **A**utem fuit pulchrior et dignior eis ostendit. **N**am archangelorum officium et proprietas est secundum Dionysium. quod maiora nuntiant de fide. ut de nativitate christi. prophetias revelare. **V**irgo autem non solum sciuit. sed in ea omnia de factis completa sunt. quia ipsa precepit et precepit illi. de quibus omnia prophetata verificata sunt. **U**n. **L**u. j. di. Elizabeth Beata que credidisti et. que angelus dixit. **L**u. j. **E**cce concipies et paries filium. **U**n. dicit Bernardus. **I**nvenisti gratiam quam ante nemo invenire potuit. sed gratiam apud deum que gratia est pax inter deum et hominem. et destructio mortis et reparatio vite. **C**um autem archangelus videretur bene poterat dicere. **D**omina digna es nobiscum manere. quia videmus et cognoscimus in te dei secreta esse completa. ideo ne deseras nos ut altius ascendas. **N**am etiam gaudium nostrum de tua presentia augmen-

tatur. **R**esponde maria. **N**on vos desero. sed sicut balsamum aromatisas vobiscum maneo et aliter ad filium ascendo. **E**t sic tertio ascendit ad chororum virtutum que similiter receperunt magni gaudium. que cum vidissent eam pulchriorem et potentiorē ipsi dicunt. **Q**ue est ista. **R**esponde autem fuerit pulchrior et potentior prius. **N**am eorum officium secundum Dionysium. est miracula facere. **V**irgo autem non solum fecit miracula sed per eam inaudita et per naturam per divinam potentiam facta sunt. **N**am ipsa est illa virgo de qua **Ma. vii.** dicitur. **E**cce virgo concipiet pariet filium. quod fuit et est maius mirum quod videretur. **U**n. **B**ernardus. in sermone de annuntiatione virginis. **D**omina que familia ris facta es deo que intima que propria. et quantā gratiam invenisti apud deum gratiam plenā et gratiam singularem. **N**am tuo amore inflammas ut de celesti sede descenderet in hanc vallē miserie ut te acciperet in matrem et totum populum que hic sustinuit in corpore viderent dies illi pauci per amoris magnitudine. **R**esponde viidentes et cognoscentes bene poterat dicere **D**omina digna es nobiscum manere. quia maiora per te facta sunt et perfectionem et officium nostrum in te perfectius habes. ideo ne deseras nos ut aliter ascendas. **N**am gaudium nostrum per te augmentatur. **R**esponde Maria. **N**on vos desero. sed viri ra electa inter vos maneo ut aliter ascenda. **U**n. canit ecclesia. **E**lecta mirra electa odorem dedisti suavitatis sancta dei genitrix.



Et sic ascendit p pma z infima hie  
rachia z puenit ad choros medie  
hierarchie. in q sunt prates pnci/  
parus dñatōes. **¶** Veniēs igi/  
ad choz pñatū q receperūt ma/  
gnū gaudiū. z vidētes eā z cogscē  
res p admiratōe dixerūt cū alijs  
pme hierarchie. **Que** est ista q p/  
gre. z addētes illd. terribil. **¶** ad/  
diderūt qz isti i media hierarchia  
sūt potētiōres ill' tribi i infima hie  
rarchia. **Un** officiū prātū est fm  
**Dyo**. cōfortare certātes in spñali  
certamine z coercere demōes ne  
tū noceāt hoibz qñcū cupiūt. vir  
go autē maria totalit' vicit inimicū  
i. dyabolū. **Un** dicit de ea **Gen. iij.**  
**¶** **Ipa** pteret caput tuū. **Un** **Gen.**  
sup missus est dō. **Cui** hec victoria  
fuata est nisi marie. **Ipa** ei caput  
venenatū pēruit. **Ipa** ē illa mlt'  
quā salomō qrebat cūdiric. **¶** **Du**  
lier ē forte qd iuenerit **Dō** prates i  
ea cōgnoscētes bñ poterāt dicere  
**Dñā** diges nobiscū manere. qz  
potētiōz nob es. et n tū demōes  
refrenasti. verū etiā viciisti. z sic p/  
scē pfortasti certātes in bello spi/  
rituali cū inimicū sic viciisti. **¶** **Iō** n  
deseras nos vt alci' ascēdas. **¶** **Nā**  
gaudiū nñm p te augmentat. **¶** **Re**  
spōdit maria. **Nō** vos desero sed  
tanqz storax. i. (barz) gūmi arbo  
ris vobiscū maneo. **¶** **Est** autē arbor  
cup' xgule lacrimas fluūt ex qbz  
pctiosus pigmentū pficiū. qd est val/  
de pfortatū. **¶** **Sz** ego māeo vobi/  
scū pfortas vos vt forti' possitis  
resistere diabolo p oibz z eos con  
fortare z alci' ascēdā. **¶** **Et** sic ascē

dit ad choz pñcipatū. **¶** **Qui** cum  
eā viderūt receperūt magnū gau/  
diū z p admiratiōe dixerūt. **Que**  
est ista. zc. addētes. terribil. **¶** **Betiā**  
dixerūt. **¶** **Nā** eoz officiū ē fm **Dyo**  
regñis z puincijs pñdere. z ppter  
dei amorē z honorē istruere iusti/  
ciā facere. **¶** **Sz** maria nō tñ pñatū  
hūit p vnā puincia. vl' p duas sed  
p totū mōz. **¶** **Iuxta** illd. **Eccl. xliij.**  
**¶** **In** oī pplo z in oī gēte pñatū ha  
bui. **¶** **Un** dicit **Ans. in li.** de cōceptu  
virginali. **¶** **Dñā** nil tibi eqle. zc.  
**¶** **Beāt.** **¶** **Excellētū** z sublimū colla  
calcaui. qñ d. pp iusticiā. **¶** **Un** ca/  
nit de ea ecclia. **¶** **Lunctas** hereses  
sola interemisti in vniuerso mōdo  
**¶** **Dō** pñcipatus in ea pñcētes bñ  
poterant dicere. **¶** **Dñā** digna es  
nobiscū manere. qz tu excellis nos  
in pñdētia z instructiōe iusticie z  
destruisti iniusticiā. zc. **¶** **Rūdit** ma  
ria **Ego** vos nō desero sed sic gal  
banus herba cui' succ' spētes fu  
gat circūqz et vulnera sanat. sic  
maneo vobiscū vt meli' possitis  
nō tñ in vna puincia vel in dua  
bz sed p totū mūdū fēgere z inimi  
cos fugare z opatiōez iusticie ex/  
ercere. z hereses in oibz sanare.  
**¶** **Et** sic ascēdit ad chozū dñationū  
**¶** **Qui** cū eā viderunt receperūt ma/  
gnū gaud. z p admiratiōe dixerūt  
**Que** est ista. zc. addētes. terribilis  
**¶** **Nā** eoz officiū ē fm **Dyo**. boies i  
struere i bello spñali qñ pñatū offi  
ciū pñatōs debeāt exercere vt cū d i  
lcōe z rōre dī pplz sibi subditi re  
gant. necnō quō boies dñt dñari  
mēbz z sēlibz suis ne errēt in bñsa



## **De assūptōe beate marie vir**

ciēdo. **Certe** h̄ p̄fē fecit maria vñ  
d̄i **Eccl̄. xliij.** **Ego** m̄ pulchre di  
lectiōis et timor. **zē. Un̄ Ambro.**  
de v̄ginitate. **Tal'** fuit maria vt  
ei⁹ oīm sit disciplina. **Ad** dñatio  
nes in ea p̄gnosceres bñ possunt  
dicere. **Dñā** digna es nobiscū  
manere qz tu plen⁹ q̄ nos boies  
instruis. q̄ nobis non subtrahas  
tuā p̄ficiā. **R̄ndit** maria. **Nō** vos  
desero s̄z sic vngula vobiscū ma  
neo. **Vngula** em̄ carni inseparabi  
ter est iūcta. **Sic** maria ipsa cū  
sua scā disciplina vt sic p̄fecta pos  
sint boies instruere. **Ar̄sact'**  
igit ordinibz inferioz et medie hie  
rarchie puenit ad choros sup̄me  
hierarchie. vbi sunt throni cheru  
bin et seraphin. **Et** p̄mo ad choz  
thronoz. q̄ eam videntes dixerūt  
**Que** est ista. **zē. Sequitur.** terribil  
vt castroz acies ordiata. **Hoc** di  
xerūt qz ipi sunt p̄ceteri ordinari  
pulcri. **Hoꝝ** em̄ officiū s̄z **Dyo.**  
instruere boies dei iusticiā et deus  
q̄scit et sedet in eis et iudicia sua  
exercet. **Certe** h̄ p̄fē fuit in maria  
**Nā** ip̄e deus regeuit in ea et assū  
psit hūanā naturā ex ea. **Un̄ De**  
**bze. ij.** **Nusq̄** em̄ āgelos s̄z semen  
abrae app̄bēdit. **Un̄ d̄i Eccl̄. xliij**  
**Qui** creauit me regeuit in taber  
naculo meo. **Un̄ Bern̄.** sup̄ mil  
sus est. **Virgo** regia gē. h̄tuerū oz  
mēte. et corpe deo specie sua et pul  
critudine sua in celestibz cog. eter  
ni reg' animū in sui p̄cupiscē. in  
clinauit et puocauit. **Dicūt** ḡ thro  
ni. **Dñā** digna es nobiscū ma  
nere v̄l esse. qz deus nouē mētibz

in vtero tuo regeuit tāq̄ i throno  
nō vt exerceret iudicia punient.  
sed poti⁹ vt daret gr̄az iustificat̄  
et dura iudicia mollescent. **Re**  
spōdit maria. **Nō** vos desero sed  
tāq̄ gutta stillās inē vos maneo  
**Nā** sicut gutta stillās dura mol  
lia facit sic maria mollificauit de  
um vt sua dura iudicia mollifica  
ret. **Et** sic ascēdit ad choz cheru  
bin. q̄ videntes pulchritudinē ei⁹  
dixerūt. **Que** est ista. **zē. vt** castro.  
aci. **zē. Hoc** p̄ maḡ admiratione  
dixerūt. qz nō t̄m viderūt ei⁹ pul  
chritudinē veritētiā scie plenitu  
dinē. **Nā** hoꝝ officiū est fm̄ **Dyo.**  
plenitudinē scie quā in fōte p̄me  
ritat̄ hauriūt alijs infundere et  
boies ad dei p̄gnitiōez p̄mouere.  
**Certe** hāc plenitudinē scie p̄fecte  
habuit maria. **Un̄ dicit Eccl̄. xliij**  
**Ego** m̄ agnitiōis. s. diuine sapie  
et scie. **Un̄ Orige.** **Qui** seipsuz tali  
m̄i in filiū dedit n̄bil est oīno qd  
ei p̄ oibz creatur̄ non patefecerit  
s̄z de occultissimo fonte trinitat̄  
p̄fundius oibz creaturis haurit.  
**Un̄** hāc diuinā sapiāz. i. filiū q̄ est  
sapia p̄ris q̄ fuit incognoscibilis  
et inuisibil' p̄ntauit toti mūdo qm̄  
eū genuit in hūc mōm. **Un̄ Ber.**  
**O** venter venerabil' capaxior co  
lia diffusior terr' q̄ illuz circūde  
dit quē tot' mūd' app̄bendere n̄  
poruit. tu oñdisti mōdo dñm suū  
quē nesciebat. tu exhibuisti mōdo  
redemptorē suū quē añ nō vide  
bat. **Dicūt** ḡ cherubin. **Dñā** di  
gna es nobiscū esse qz tu p̄fecta  
babes plenitudinē scie. et nō t̄m p



# Bermo

l

movisti hoies ad dei cognitōz ve-  
rū etiā eum visibīlē z p̄sentasti cū  
mūdo. Rūdit maria. Nō vos de-  
sero s̄ sicut liban⁹ nō incisus vobi  
scū maneo. Liban⁹ em̄ interpretat  
cādidario. Nā sicut vos habetis ho-  
minē ad cognitōz dī p̄movere. sic  
ego sicut liban⁹ vobiscūz maneo.  
Nā bñ mūdo corde zc. Et sic ascē-  
dit ad chor⁹ seraphin. q̄ vidētes eā  
repperūt magnū gaudiū z p̄ ad-  
miratōe dixerūt. Que est ista zc. et  
hoc dixerūt nō tñ p̄pter eius pul-  
chritudinē. verū etiā p̄pter ei⁹ nīmi-  
am dilectōz. q̄ fuit in dei dilectō-  
ne sup oēs creatura s accēsa. Un̄  
eor⁹ officiū est fm̄ d̄yo. hoies ī dei  
amore accēdere. Terre h̄ p̄fecte fecit  
maria. q̄ exēplo ardētissimi amo-  
ris ad filiū accēdit nos z inducit  
ad amorē dī. Nā fili⁹ dicit Jo. xiiij  
Si q̄s diligit me sermonē meū s̄-  
uabit. s̄ ad h̄ inducit nos maria.  
cū dicit Joh. ij. Quicq̄ dixerit fili-  
us mē⁹ hoc facite. s̄ s̄monē z p̄ce-  
ptū ei⁹ facite tunc diligit eū z ipse  
diligit vos. Nā ipse dicit. Qui dili-  
git me diligit a p̄re meo zc. Un̄ de  
Bern. Tu es mīr mē. tu es mīr  
iudicis. tu es mīr exilis. tu es mīr  
deiz hois cū sis mīr virtusq̄ discor-  
diā inter eos sustinere nō potes.  
Dicūt ḡ seraphin. O dñā nobiscū  
debes manere. q̄ tu accēdis z in-  
ducis hoīem ad dilectōz dei. Re-  
spōdit maria. Nō vos desero s̄ tā-  
q̄ balsamū non mixtū inter vos  
maneo. Balsamū em̄ impmētur  
est boni odoris. sic dilectio impmē-  
ta creaturis est deo valde grata.

q̄ vnit aīam deo. Un̄. j. Joh. iij.  
De⁹ charitas est zc. Et sic p̄z quō  
maria discurrēdo p̄ choros ange-  
loz cōmunicauit eis de p̄fectōib⁹  
suis. Un̄ angeli bñ dicunt de ea il-  
lud. Cān. iij. Em̄. r. paradi. Qua-  
re tota celestis curia eternalit̄ me-  
rito laudat eā p̄ illud Judith. xij.  
Benedicta es tu a dño deo excel-  
so p̄re om̄ib⁹. q̄ hodie nomē tuus  
ita magnificauit vt n̄ recedat laus  
tua de ore hoīm. Et sic ascēdit sup  
oēs choros angeloz fm̄ Diero.  
vt de ea dicat. Ascendit sup cheru-  
bin zc. Unde canit ecclesia. Exal-  
tata es zc. Rēq. in prece. sermōe.  
De sc̄to Bartholomeo. Ser. l.

**I**n uenerūt  
me custodes ciuitatis p̄-  
cusserūt me z vulneraue-  
rūt me. tulerūt palliū meū Cān. v  
Notate charissimi. Dicit em̄ Aug  
Si exceptus es a passiōe flagello  
rū exceptus es a nūero filioz. Cū  
igit̄ xp̄s eligit ap̄los ad numer⁹ fi-  
lioꝝ dei. etiā elegit eos ad passio-  
nē p̄ quam saluant̄. Vinc est ei q̄  
bñs Bartholome⁹ vt oñdat se eē  
de numero saluandoz ac filioꝝ  
dei. ideo bene dicit se multiplici-  
ter esse passum. cum dicit. In uene-  
runt me zc. In quib⁹ quidē verbis  
tria notant̄ per que modus passi-  
onis sancti Bartholomei ostēdit̄  
fm̄ triplex genus martiri⁹. q̄d su-  
stinuit. Primū est inimicabilis cō-  
prehensio. q̄d notat̄ cum dicit. In  
uenerūt me custodes zc. Scdm̄ ē  
intolerabilis pcussio cum addit̄.



De sancto Bartholomeo

pufferunt me. Tertius est passiois  
 amara consummario cui concludit.  
 vulneraverunt me. tulerunt pallium  
 meum. **B** Dico primo quod notatur  
 inimicabis comprehensio sci Barth.  
 cuius de inuenerunt me. Circa quod no  
 tandum quod Christus dixit discipulis suis quod de  
 bere ligari et interfici propter eum. ut  
 habet Jo. xv. quod dixit Nemotote  
 sermoneis mei. non est seruus maior do  
 mino suo. Si me persecuti sunt et vos  
 persequentur. Terte habet fuit in scio Bar.  
 impletum. Unde legitur quod post ascensio  
 nem domini diuisis apostolis in diuersis mu  
 ni praebo ut fide Christi predicarent sicut  
 Christus eis commisit di. Mar. xl. Tunc  
 res in mundum uniuersum predicare euam  
 gelium etc. Sanctus vero Bar. precepit  
 domini fideliter impletum. Nam ut testatur  
 Theodorius doctor precipit quod dicit.  
 quod sanctus Bartholomeus quando ad predi  
 candum iuit audiuit a domino. Uade di  
 scipule meus ad predicandum etiam ad  
 pugnam. Esto capax piculorum. Ego  
 suminabo opus tuum. imitare ma  
 gistrem tuum. passus sum pro te. redde  
 vices et sustine. Apostolus uero ut fidelis fa  
 mulus accessit domino precepto per  
 git gaudens tanquam lux mundi ut tene  
 bras illos illuminaret. Unde primum quod de  
 lyconia predicauit. postmodum in in  
 dia. ad ultimum in albana ciuitate  
 Nec ille. Cum autem sanctus Bartholo  
 meus uenit in indiam ut legitur quod est  
 fine orbis terre increuit templum in quo  
 erat idoli nomine asitaroth. et quasi per  
 grinus ibi manere cepit. in hoc idolo  
 quod dicitur de modo habitauit quod dicebat  
 se langueres curare. sed non sanando  
 subueniebat. sed a lesione cessan  
 do. Et cum templum esset plenum lan  
 guentibus ab idolo nomen habere  
 non possent ad aliam ciuitatem prece  
 runt ubi aliud idoli nomine berith co  
 lebat. Et interrogantibus cur eis asta  
 roth nomen non daret. respondit et dixit  
 Deus uis carbenis ignis astrictus  
 est. nec suspirare nec loqui audeat  
 illa hora quod apostolus dei Bartholome  
 us ingressus est. Dicitur illi. Et quod es  
 iste Bartholomeus. Et demum. amicus  
 dei omnipotentis est. et ideo uenit in  
 istam prouinciam ut ocs deos Inde es  
 uacuet. Et illi. Dic nobis signa ei  
 ut eum inuenire possimus. Quibus de  
 mon ait. Capilli ei nigri et crispi.  
 caro cadida. oculi grades. nares  
 equales et directi. barba plixa. pau  
 cos canos habens. statura equilis. in  
 duit pallio albo et purpura uestit.  
 xxvj. anni sunt ei quod uetus et sanda  
 lia eius nec ueterescunt. nec sordidant.  
 Tertius per diem flexis genibus  
 orat. et ceteris per noctem. Angeli cum  
 eo abulantes quod nunquam eum fatigari nec  
 esurire permittunt. Super eodem uultu et  
 aio letus perseuerat. Dia prouidet. oia  
 nouit. linguis omnium gentium loquitur.  
 et intelligit oia. Et quod iam loquor uobis  
 uiscum ipse nouit. et quando queritis eum si  
 uult ostendit se uobis. Si autem non  
 uult non poteritis eum inuenire. ro  
 go autem uos ut cum eum inuenieris ro  
 gate eum ne huc ueniat ne angeli sui  
 mihi habent faciat quod socio meo iam fece  
 runt. **L** Cum autem per duos dies  
 eum sollicito querentes minime uenit  
 sent. Quadam die quod demoniacus  
 exclamauit di. Apule dei Bartho  
 lomae incendit. et inflammat me oia



# Sermo

1

tionem tue. **L**ui ap'ls. Obmutescere et ab eo. **S**tatim liberat' est. **A**d audies rex regiois illius nomine pollemi' q' habuit filia lunaticam. misit ad ap'lm. rogans ut ad eum veniret. **A**d que cum ap'ls venisset. et ea cathenis ligata videret. nam accedentes ad eam moribus lacerabat. iussit eam solui. **C**um autem ministri ad eam accedere non auderent ait. **E**go demonem q' in eo erat iam ligatum teneo et vos timeat. **S**tatim liberata est. **T**unc rex camelos auro et argento et preciosis lapidibus oneravit. ap'lm inq'ri faciens. sed nullatenus inueniri potuit. **V**ane autem sequenti apparuit ap'ls cum solo rege in cubiculo dicit ei. **U**t qd me cum auro et argento tota die quesuisti. ista munera non sunt mihi necessaria. sed his q' terrena requirit. **E**go autem nihil terrenum. nihil carnale desidero. **T**unc sanctus **B**ar. cepit eum multa docere de more dei prois n're ostendens inter cetera xpm vicisse dyabolum p' quatuor. s. p' mirabile congruentiam. potentiam. iustitiam. sapientiam. **C**ongruum enim fuit ut q' filium virginis. i. ad factum de virgine terra. dum ad huc esset virgo vicerat. a filio virginis. i. a xpo vinceret. **S**ecundo p' potentiam. nam potenter ipsum vicit. cum eum puavit sua prece quam usurpavit dyabolus p' deiectionem p' mi hois. **T**ercio p' iustitiam. nam iustum fuit ut q' comedere boie vincens boiem detinebat. a ieiunante victus boiem amplius non teneret. **Q**uarto p' sapientiam. nam sapienter artem diaboli de iudit artem xpi. **E**t cum sic ei fide multiplici predicasset dixit regi q' si bapti-

sari vellet deum suum ligatum cathenis igneis sibi ostenderet. **S**equenti igitur die hora prima iuxta regis palatium dum pontifices idolo sacrificaret. cepit demon clamare et dicere. **T**essate mihi sacrificare mihi ne peiora me patiamini. quia cathenis igneis ab angelis ibi xpi quem iudei crucifixerunt religatus sum. **S**tatimque omnes miserunt funes ut si mulacrum euerteret sed non potuerunt. **A**p'ls autem demoni precepit ut inde exiens idolum comminueret. **Q**ui statim exiens omnia idola templi per seipsum commisit. **T**unc universus populus clamavit dicens. **U**nus est deus bar. **T**unc ap'ls expansis manibus oravit ad dominum dicens. **D**omine deus meus sana istos ut cognoscant nomen tuum statim omnes infirmi curati sunt. ap'ls autem templum deo dedicavit et demonem in desertum abire precepit. **T**unc angelus domini ibidem apparuit templum circumvolans in quattuor angulos signum crucis digito suo sculpsit dicens. **N**ec dicit dominus. **S**icut vos omnes a vestra infirmitate mundavi. ita et templum hoc ab omni sorde mundabitur. et ab habitatore eius quem apostolus in desertum locum abire precepit. prius tamen eum vobis ostendam quem videntes ne timeatis. **S**ed quale signum in his lapidibus sculpsi tale in vestris frontibus imprimatis. **T**unc ostendit eis ethiopem nigerrimum facie acuta barba proluxa crinibus prearsis usque ad pedes. oculis igneis ut ferre ignitum scintillas eminetibus flamas



## De sancto Bartholomeo

sulfuras ex ore et oculis spirantes  
 carbenis igneis vincitū retro ma-  
 nibus. **E**t dixit ei angelus. **Q**uo-  
 niam iussione apli audisti et de tēplo  
 oia idola pfregisti solua te vt va-  
 das ad talē locū vbi null⁹ hō mo-  
 rat⁹ et ibidēsis vīq; i diē iudiciū. **I**lle  
 autē solus cum magno strepitu et  
 vllulatu dispuir. Angelus autē dñi  
 cunctis videntib; in celū euolauit.  
**T**ūc rex cū vxore et filijs oīq; po-  
 pulo baptisar⁹ est. et relicto regno  
 discipulus apli est effect⁹. **T**unc  
 oēs pontifices tēploꝝ cōgregati  
 puenērūt ad astragē regē frēm ipi  
 us polemi⁹ et de amissione deozuz  
 ipoz et de regis deceptōe p partem  
 magicā ptra aplm sunt pquesti di-  
 cētes cū lachrymis. frat tu⁹ fac⁹ ē  
 discipulus ei⁹ seductoris q̄ deos  
 nros et tēplū destruxerat. **A**stra-  
 ges igit rex indignat⁹ mille viros  
 armatos ad capiendū aplm destia-  
 uit. **Q**ui apphenderūt eū et crude-  
 liter ligatū ad astragē regē dedu-  
 xerūt. **E**t sic pz intmicabilis cōpre-  
 bensio scī bartholomei a ministris  
 quare bñ dicit. **I**nuenerūt me cu.  
 zc. **U**n in hoc bñ figurat nobis in-  
 sedechia. de q̄ dicit. **D**iere. vl. q̄ ex-  
 ercit⁹ caldeoꝝ cōprehenderunt se/  
 dedechia et duxerūt eū ad regē babilo-  
 nis. **S**edechias interpretat dei ius-  
 titia. et bñ significat scīm bartho-  
 lomeū q̄ ppter iusticiā dei vincit⁹  
 est et duc⁹ ad regē astragē zc. **U**n  
 ipse bñ pōt dicere illud ps. **A**ircū/  
 dederūt me canes multī. cōci. ma-  
 lig. obse. m. **I**dē ceperūt aīaz meā  
 irruerūt in me fortes. **A**d **S**e/

cūdo dico q̄ notat intollerabilis  
 pcussio bartholomei cum dicitur  
 pcusserūt me. **E**st notādū q̄ xp̄us  
 dixit discipul⁹ suis. vt habet. **M**at-  
 r. **L**auete ab hoībo tra dēt em̄ vos  
 in cōsilijs et synagogis suis fla. vol-  
 z an reges et p̄sides du. zc. **D**oc  
 pletū est in scō bartholomeo. nā  
 tradit⁹ et pcussus est. **U**n legit⁹ q̄  
 cū a ministris duc⁹ fuisset ad astra-  
 gē regē. dixit ei rex. **T**u es ne ille q̄  
 eueristi frēm meū. **Q**ui apls. **E**go  
 illū nō euerri. **Q**ui rex. **S**icut tu se-  
 cisti frēm meū deum suū relinqre  
 et deo tuo credere. sic ego te facia  
 deum tuum relinquere et meo fa-  
 crificare. **Q**ui apostolus. **E**go de-  
 um quē colebat frater tu⁹ ligauī.  
 et ligatū oīdi. et vt simulacrū frā/  
 geres coegi. si sic facere poter⁹ deo  
 meo et me ad simulacrū poteris p-  
 uocare. **S**in autē ego deos tuos cō-  
 minua et tu crede deo meo. **N**ec il-  
 lo dicēte nūcia⁹ regi q̄ de⁹ su⁹ ba-  
 dach corruisset et cōminut⁹ eēt. qd̄  
 audiēs rex purpurā quā induit⁹ es  
 rat scidit et aplm acerrime fustiga-  
 ri fecit. et sic fuit impletū in eo illd  
 ps. **S**up dorsū meū fa. pec. plon.  
 zc. **U**n pōt dicere. **F**ui flagellat⁹  
 tota die. quare d; in themate. per/  
 cusserūt me. **E**t **T**ertio dico q̄  
 notat eius passiois amara psum-  
 matio cū pcludit. vulnerauit me  
 tu. pal. me. zc. **E**st norandū q̄ xp̄s  
 dixit discipul⁹ suis. vt b; **Jo. xvj.** vt  
 hic hora vt oīs q̄ interficit vos ar-  
 bitret⁹ obsequiū se p̄stare deo. **N**ō  
 impletū est in scō bar. **N**ā tyrānus  
 astrages credebatur se deo p̄stare ob



sequit̃ qñ sc̃m̃ **Bar.** ppter xp̃s fec̃  
occidi z viuũ excoriat̃. Qualit̃ ar-  
sit passus le. q̃ p̃mo fuit circūfusus  
vt dicit. b. dorothē. **Bar.** Indis p̃  
dicauit q̃ z euāgelii f̃m̃ **Nat.** eis  
ip̃opria eoz ligua tradidit. **Dor.**  
miuit in albana citate crucifixus  
hñs caput deorsū. **Uñ** p̃t dicere  
illud **Gal. ij.** xp̃s p̃fix̃ sū cruci. De  
inde fuit excoriat̃. **Uñ** potuit di-  
cere illud **Job ij.** **Nud̃** egressus sū  
de utero m̃s̃r̃z. z ibidē. **Lūca** q̃  
bz hō dabit p̃ aīa sua. **Uñ** figurat̃ i  
hēlyā d̃ q̃. iij. **Reg. ij.** d̃ q̃ qñ ascē-  
dit i celū in curru igneo reliq̃t pal-  
liū suū. **Sic Bar.** qñ debebat ire  
ad eternā vitā reliq̃t palliū suū. i.  
pellē suā qñ ferui regis eū excoria-  
uer̃t. z sic p̃fectissime impleuit dictū  
xp̃i **Nat. v.** Si q̃s vult tunicā tu-  
am tollere. dimitte ei z palliū. q̃ d̃  
**Qui** vobis vult vitā tollere dimit-  
tite ei z corp̃. **Uñ** fuit decollat̃.  
**Uñ** cōuenienter poterat di. illud  
ps̃. **Propter** te mortificamur to-  
ta die. **Uñ** dicit. s. **Theodor.** **Uñ**  
s. **Bar.** tanq̃ ver̃ agricola xp̃i eoz  
da gentiliū vbi dei seminibz fecū  
daret. z tanq̃ vā lucerna fidei te-  
nebrosa ip̃oz corda illustraret. **Uñ**  
līfurore excitati apl̃m crucifixer̃t  
z p̃ maiore acerbitate penaz viuũ  
decorationerūt. tādē ex iussu regis  
capite trūcat̃ est. **Hec ille.** **Uñ** p̃  
penas p̃dicat̃ q̃s patient̃ p̃ xp̃o  
sustinuit. bñ de ip̃o verificat̃ illud  
**Lū. x.** **Nō** qdā descēdebat ab iherl̃m  
in biericho z incidit in latrones. q̃  
etiā spoliauerūt eū z plagis ip̃osi-  
tis abierūt seminiū relicto. **Nō**

raliter hō iste significat̃ sc̃m̃ **Bar**  
tho. q̃ ab iherl̃m in biericho descēdit  
qñ eū xp̃s ab iherl̃m post ascēsiōē  
in lyboniā ad p̃dicandū misit fidē  
trinitat̃. **Qui** tūc incidit in latroz  
nes. i. impios tortozes q̃ eū etiam  
expoliauerūt. pellē suā z excoriādo  
a corp̃e. z plagis ei imposuerūt ip̃  
suz flagellādo crucifigēdo z vltiō  
decapitādo. eū seminiū reliquer̃t  
**Licet** em̃ p̃ decollatiōē vere mor-  
tuus fuit. tñ ppter hoc d̃z seminiū  
uus relicto. q̃z q̃uis moreret̃ i cor-  
pore. in aīa tñ que est porior pars  
corp̃is nō potuit occidi. **Sic xp̃s**  
dicit **Nat. x.** **Nolite** timere eol̃ q̃  
occidit corp̃. aīam aut̃ non p̃nt  
occidere. **Et** sic d̃z seminiū relicto  
Xp̃iani aut̃ corp̃ eius tūlest̃ z ho-  
norifice sepelierūt. **Et** sic p̃z passio-  
nis ẽ amara p̃sumatio **Quare** be-  
ne d̃z **Inuener̃t** me custodes ci. zē  
De eodem. **Sermo. ij.**

**O** **Conscidi**  
sti saccū meū z circū-  
dedisti me leticia. ps̃.  
**Notate** k̃m̃i. **Dicit** em̃ **Breg.**  
q̃ mala q̃ nos hic p̃m̃it ad deū ire  
cōpellūt. neq̃ electis de p̃m̃it in  
vita hac gaudia z delectatiōes. sed  
amaritudies z tribulatiōes vt in fi-  
ne p̃nt coronari. **Nunc** est em̃ q̃ s̃c̃  
ctus **Bartho.** q̃ hic sustinuit mul-  
tas passioēs ppter q̃s meruit i ce-  
lo coronari gaudio bñ dicit̃ p̃scidi  
sti zē. **In** q̃bz qdē ṽbis duo notan-  
tur in q̃bz sc̃us **Bar.** merito cōmē-  
dat̃. **Primū** est passiois singulari-  
tas. qd̃ notat̃ cuz d̃z. **Conscidisti** sac-



# De sancto Augustino

cū meū. Scdm est ipius remune-  
 ratōis dignitas. cū addit. z circū.  
 1 me leticia. **P** Dicō pmo q no-  
 tāt passiois singularitas. Est no-  
 tandū q mod⁹ passiois scī Bar-  
 2 oñdit fm triplex gen⁹ martyriū qd  
 sustinuit. **R**eq. an Scdo notatur  
 remuneratōis iocūditas. Circa qd  
 notandū q remuneratio scōz p̄si-  
 stit in tribu. **R**eq. carbe. pe. **S.** An  
 no aūt dñi. ccc. xxx. saraceni silici/  
 am inuadētes liparitana insulaz  
 vbi corp⁹ scī Bartho. q̄secebat va-  
 stauerūt. ac ei sepulchz. p̄fringen-  
 tes ossa ipi⁹ dispserūt. Ad hanc ac  
 insulā corp⁹ ei⁹ ab india talit⁹ adue-  
 nit. **A**ū em pagani p̄p̄ signoz fre-  
 quētā viderūt corp⁹ ei⁹ plurimū  
 venerari. idignati in loculo plū/  
 beo positi in mari p̄cipitauerunt  
 qd diuino nutu ad p̄dictā insulaz  
 puenit. **C**ū igit saraceni ossa eius  
 disp̄sissent. illis recedētibz appuit  
 apl⁹ cuidaz monacho di. Surge  
 collige ossa mea q disp̄sa sunt. cui  
 monach⁹. Quō inuenire possum  
 in t̄or alioz ossa. ait. Nocte ibis  
 ad colligēdū ea. z illa q videris vt  
 ignē splēdētia leuabis. Qui oīa vt  
 dixerat inuenit ossa apli. leuabat  
 z sup qndā nauē p̄scēdēs. bñuen-  
 tū q est metropolis apulie ea trās-  
 tulit. **A**ū impator frideric⁹ bñuen-  
 tum destrueret z oēs ecclias q ibi  
 erāt dirui mādasset totā ciuitatez  
 ad aliū locum trāsferre intēdēs.  
 Vir quidam quosdā viros alba/  
 ros z fulgētes inuenit q ad inuicē  
 loq̄ inter se aliqua tractare vide-  
 bant. Qui cū vehemēt admirās  
 qui nam essent interrogasset. **R**e-

spondit vnus eoz. **I**ste Bartho/  
 lomeus apl⁹ cum ceteris scīs qz  
 rū ecclesie in hac vbe habebant q  
 insimul p̄uenerūt vt inter se inq̄/  
 rāt z tractēt quali pena ille sit ple-  
 ctendus q eos d̄ habitaculis suis  
 elecit. z iam int̄ eos est inuolabili  
 snia firmatū. vt ille sine moza ad  
 iudiciū dei accedat. De his oibz  
 in eius iudicio r̄nsur⁹. **P**ost mo/  
 dicū vō r̄pis dicit impator misera-  
 bilis finiuit vitā suam. **N**unc autē  
 d̄ q ossa scī Bartholo. sint rome  
 licet bñuentani affirmēt se ad huc  
 illud corp⁹ habere zc. **R**ex autem  
 Atrages z tēploz pontifices a dy-  
 abolo suffocati sunt. **R**ex aūt po-  
 lemi in ep̄m ordinat. z. xx. annis  
 officiū ep̄ar⁹ fideliter rexit z ple-  
 nus virtutibz in pace deuit.

De scō Augustino. Ser. li.

## Signa

**S**ignū similitudinis dei. ple-  
 nus sapia. p̄fect⁹ deco-  
 re **Ezech. xxviii.** Notare km̄i. dicit  
 em̄ Aris. vi. topicoz. q imago ē cu-  
 ius generatio est p̄ imitatioz. **D**ie  
 est em̄ q scūs augu. q imitat⁹ de-  
 um p̄ generatōz z exercitiū v̄ritū  
 sapie z decoris. **A**ū p̄pter eas ima-  
 go z similitudo dei d̄. q̄re merito d̄  
 de eo. **I**n signaculū fili zc. **I**n q̄bo  
 qdē v̄bis tria norant in q̄bo. s. au-  
 gu. cōmendat. **P**rimū ē p̄formitas  
 diuine assilatiois cū d̄. **I**n sig. fil.  
 Scdm ē limpiditas diuine cogniti-  
 onis cū addit. plen⁹ sapia. **T**erciū  
 est fecūditas v̄ruose op̄atōis cum  
 cōcludit p̄fect⁹ decore. **S**ed p̄mo q  
 Augu. nobis cōmendat a



proformitate diuine assilatoris cu di-  
cit. **Tu.** Circa qd norandū q. scūf  
augu. fuit pformis deo pueredo  
se ad eū p dilectōz z fidē. **Nā** dicit  
mgt li. ij. dis. v. q. pueri ad deū est  
ei charitate inherere. **Qd** fecit au-  
gu. **Un** petiuit a dño di. **Scribe**  
dñe vulnera tua in corde meo sã/  
guine tuo vt in eis legā tuū amo-  
rē z tuū dolorē vt p te cuncta aspa-  
henter sustineā. z sic cōformauit  
se xpo p verā charitatē. **Un** dicit  
rich. de arra aīe **Scio** inqt anima  
mea q dilectō est vita tua z qcqd  
diligē ipsa vi dilectōis i ei⁹ silitudi-  
nē trāsformar. cui⁹ exēplū ponit  
dyo. **Reg.** alibi. **Sic** aug. q̄uis fu-  
it genti z pbs añ puerionē. tñ in  
puerfioe cepit xpm z fidē intellige-  
rē z deū sup oia diligere. z sic se dō  
pformare q̄lit at sit puerlus ostē-  
dit in legē. **Legit** em q mī ei⁹ pro  
eo plurimū fleuit z orauit. z ipm  
ad fidē reducere satagebat. qdam  
igit vice cū multū doluit q filius  
su⁹ q fuit ita illuminat⁹ in oī scia in-  
credulus eēt. qdā iuuenis pulcer-  
rim⁹ ei astetit z cāz tātē tristitie re-  
q̄siuit. q cum pdirōz filij sui augu.  
deplorare se dixit. rñdit ille. esto se-  
cura. qz vbi tu ibi ille. z ecce filius  
suū iuxta se stare vidit. hec dū **Au-**  
gustino retulisset. ille ait. **Falleris**  
mater falleris nec tibi sic dictum  
est sed tibi dictum est vbi ego ibi  
tu. **Contra** illa dixit. nō fili sic di-  
ctum est. vbi ille ibi tu. sed vbi tu  
ibi ille. s. in fide erit tecū nō tu cuz  
illo in infidelitate. **Rogauit** igit  
sedula mat z qdā vice qndā ep̄m  
adij vt augu. testat in lib. p̄f. vt

ep̄s p filio suo intercedere digna-  
ret q tātā qdāmō importunitatē  
deuic⁹ pphetica voce rñdit. **Uad**  
secura qz impossibile est vt fili⁹ tuus  
tanta z lachrymaz vbertate peat  
**Am** aut apud cartaginē. i. puin-  
ciā multis ānis docuisset rethori-  
cā occulte mfe nesciēte romā veit  
z ibidē multos dis. pgregauit. **Cū**  
aut mī eū vsqz ad portū secura fu-  
isset vt secū irer ip̄e eā decipiēs no-  
cte latent recessit. qd illa mane cō-  
siderās aures dei clamore adiple-  
uit. q̄libet aut die mane z vesp̄e ad  
ecciam ibat z p filio orauit. **Ad**  
Accidit aut illis tpi⁹ q mediola-  
nenses a symacho p̄fecto romāo/  
rū petierūt eis decorē in rethorica  
destiari. fuit ei tē tpi⁹. s. amb. ep̄s  
i mediolāo. tē ad p̄ces mediolanē-  
siū misert aug. z mltū placuit alijs  
mgt is vt aug. recederet. qz excelle-  
bat eos oēs i oī scia z displicuit eis  
mgt at e⁹ q̄scet n̄ valēs. cuz mltā  
difficltate ad eū veit z ipm tā nec  
vez māicheū nec vez catholicū re-  
pit. **Depit** ei aug. amb. adbre. z e⁹  
p̄dicatōis freqnt audir. z qdā vi-  
ce cepit z errorē z heresim māicho-  
rū p̄dicare q xpm carnē fatasticaz  
habuisse affirmāt z carnis resur.  
negāt. quos hereses augusti. it. an-  
nos dum adhuc adolescēs eēt te-  
nuit. **Qōra** illū errorē **Amb.** diuī-  
cius disputauit z ipm ap̄is rōni-  
bz autoritatibz p̄futanit ita vt er-  
ror ille a corde aug. p̄it⁹ pelleret.  
aug. q̄o icēpit aliq̄lr fidē ibire z p̄si-  
derat scāz vitā sāctoz. z miracula  
que sancti fecerunt audire. **No** p̄i  
exēpl. vebemter exarsit ita q sociū



## De sancto Augustino

suū alipiū noīe tam vultu q̄ mēte  
inuasit turbat⁹ ⁊ fortiter exclama-  
uit. qd̄ audim⁹ qd̄ patimur. **Sur-**  
gūt indocti ⁊ celū rapiūt ⁊ nos cū  
doctrinis nr̄is in infernū demer-  
gimur. **Et** currēs in q̄ndā ortū p-  
iecit se sub qdā vicu ⁊ amarissime  
flevit di. **Quādiu** q̄diu cras ⁊ cras  
**D**ñe q̄ excelsus es in excelsis. ⁊  
q̄ pfund⁹ ⁊ tñ nunq̄ recedis ⁊ nos  
vix r̄di⁹ ad te **Age** dñe ⁊ ruoca nos  
accēde rape. fragra ⁊ dulcesce. sero  
te amavi pulchritudo tā antiq̄ in-  
tus eras ego foras. mecū eras ⁊ te  
cū nō erā **Uocasti** ⁊ clāasti ⁊ rapui  
sti surditatē meā. choruscasti ⁊ fu-  
gasti cecitatem meā. ⁊ durasti spm̄  
meū. gustavi ⁊ esurio ⁊ sitio te **Te**  
cigisti me ⁊ exarsi in pacē tuā. **Luz**  
aut̄ amarissime fletet audivit vo-  
cē dicentē sibi **Tolle** lege tolle lege  
apuit statim codicē aplicū ⁊ p̄iecit  
oculis ad p̄mū caplū legit. **In-**  
duimini dñm ihm xpm̄. **Et** statiz  
ab eo oēs tenebre dubitāt. ausu  
gerūt **Interim** aut̄ tā magno do-  
lore dētū corq̄ri cepit vt fere sicut  
īpe ait ducere⁹ ⁊ ad credēdā op̄ini-  
onē corneliū pbi. q̄ sūmū bonū atē  
in sapia. sūmū vō bonū corpis in  
nullū sentiēdo dolores posuerat.  
**Tā** magn⁹ em̄ fuit dolor q̄ loqlā  
amiserat. **Et** in talib⁹ cereis scrip-  
sit vt oēs p eo orarēt. vt dñs illuz  
dolorē mitigaret. **Ip̄e** igit̄ cū alijs  
genua flexit ⁊ subito se sanatū sen-  
sit. **Insinuauit** ḡ p lras scō **Amb.**  
vt eū informaret qd̄ si de libris s̄a-  
crl̄ legendū esset. q̄b⁹ aptior fieret  
fidei xp̄iane. **Et** ille iussit eū **A**saīā

ppham legere eo q̄ euāgelij ⁊ yoca-  
tiōis gentiū p̄nunciator ap̄rior vi-  
deret. **Aduentēte** vō tpe pascali au-  
gu. cū esset ānoꝝ. xxx. cū filio suo a-  
deodato puero valde igenioso quē  
genuit in sua adolescētia duz ad/  
buc genti⁹ ⁊ pbs essz. necnō ⁊ cū ali-  
pio amico suo merit⁹ m̄ris ⁊ p̄di/  
catōe sci **Amb.** sacz baptisina sus-  
cepit. **Tūc** **Amb.** iqr. **Te** deū lau-  
dam⁹ **Augu.** r̄ndit. **Te** dñz p̄fite.  
**Et** sic ip̄i duo hūc hymnū cōposu-  
erūt ⁊ vsq̄ i finē decātauerūt **P**ro-  
tin⁹ aut̄ **Augu.** i fide p̄firmat⁹ oēm  
spē quā habebat in speculo dereli-  
q̄t. ⁊ scolas q̄s regebat abrenūcia-  
uit. vt dulcedie diuini amoris ex-  
tunc frueret. vt dicit in li. p̄sel. **D**o-  
mine tu sagittaueras cor meū i ca-  
ritate tua. ⁊ gestabā x̄ba tua tras/  
fixa in viscerib⁹ meis ⁊ exēpla suo-  
rū tuoz. **Et** sic p̄z q̄liter postq̄ cō-  
uersus est ad fidē p̄firmavit se dō  
i charitate q̄ fac⁹ est filis x̄po. q̄re  
d̄r de eo illud **Dan. iij.** **S**illis filio  
dei zc. **¶** **Secūdo** dico q̄ **Augu.**  
nobis cōmendat a limpiditate di-  
uine cognitōis. cū addit plen⁹ sa-  
pia. **A**irca qd̄ notandū q̄ ip̄e fuit  
pfund⁹ in oī scia. **Un̄** legit̄ **Augu.**  
doctor egregi⁹ in puincia africa/  
na de ciuitate ragastēsi. als̄ habet  
karrbaginēsi. ex p̄centib⁹ honestis  
genit⁹ in artib⁹ liberalib⁹ sufficien-  
ter edoct⁹ fuit adeo vt sūm⁹ p̄bz  
rethor luculētissim⁹ habebat. **N**az  
libros aristotel⁹ ⁊ oēs libros libe-  
raliū artū quoscūq̄ legere potuit  
p se didicit ⁊ intellexit. sic ip̄e in li  
bro p̄fessionū testat̄ di. **O**ēs libros



artū. i. vij. artes libales p me met  
ipm legi z intellexi Quicqd etiā ē  
de arte loquēdi z differēdi. z qcqd  
de dimētionibz figuraz z de musi  
cis z de nūeris sine magna diffi  
cultate nullo hoīm tradere intelle  
xi. Ecce quāte scie fuit. Fuit etiam  
postq̄ puerus ē multū imbue in  
sciētis sacre scēpture quā nūc val  
de āplectat. Nā legi q̄ cū ēēt. xxx.  
ānoꝝ quēdā libꝝ vni pbi in quo  
vanitas mōi ptenenda z philoso  
phia appētēda dicebat plegerz. ex  
b qdē liber multū placuit sibi. sed  
q̄ nomē ību xpī qd a mre didicit  
ibi nō erat. mltū dolere cepit. Ipe  
em fidē xpī multis ecclīis frequē  
ter p̄dicabat. z multos ab errore  
uertebat. Ipe etiā spū diuino ta  
ctus ī scā ecclīa ad instructōz aīa  
rū fecit libꝝ. tractat eplā. nūe  
ro mille. xxx. exceptis q̄ nūerari nō  
pnt. qz nō designat nūeꝝ eoꝝ sic  
semp fuit occupat cū sacra scēptu  
ra exclusis alijs occupatōibz. Ex  
plū hui⁹ legi. Quedā em mulier  
cū a qbusdā maliciose iniuriā pa  
teret. illa ad scm Augu. accessit vt  
sup hoc ei⁹ cōsiliū iplozaret. Que  
cū ipm studentē inuenisset z eū re  
uerenter salutasset. Ille aut nec eā  
resperit. nec qcq̄ sibi rēdit. Logi  
tās illa q̄ forte ob nimā sanctita  
tē in faciē mulieris nollet intēdere  
pius accessit z negociū diligen  
ter exposuit. sed ille nec se ad eā puer  
tit nec rūsuz aliqd sibi dedit. Alte  
ra aut die dñ Augustin⁹ missaz ce  
lebraret dicta mulier post eleuatō  
nē corpis xpī rapta in spū vidit se

positā ante tribunal sc̄issime tri  
nitatis. vbi vidit Augustinū facie  
inclita de trinitatis glā attētissimē  
me disputantē. Et facta est vox ad  
eā di. Cuz ad augustinū iuisti. tūc  
ille sic de trinitatis glā attētissime  
disputabat. Et ideo q̄ sibi locuta  
fuit penit⁹ nō aduertit. sed ad eū  
secure redeas qz eū clementē inue  
nies z cōsiliū ab eo salubre recipi  
es. Qd cum fecisset Augustinus.  
eā benigne audiuit z cōsiliū salu  
bre donauit. Quare bñ dicit de eo  
Ala. lxi. Dedi te in lucē gentium  
R. Un scūs. psp de eo dicit in. iij.  
li. de vita cōtemplatiua Scūs au  
gu. ep̄s acer ingenio. suauis in e  
loq̄o. seculari lītature p̄t. in ecclī  
afficiis laboribz opiosus in q̄tidi  
anis disputatōibz clar⁹. in q̄stioi  
bus soluēdis acut⁹. in quincēdis  
hereticis circūspectus. in oi acti  
one sua cōposit⁹. Ideo bñ dicit Au  
gusti. ppter excellētiā sue scie. Nā  
sicut ipator Augustin⁹ p̄cellebat  
oēs reges. sic August. excellit oēs  
doctores. Und Remi. Alij docto  
res cōparant stellis. Dan. xij. Dic  
autē compar solī Nā ip̄e sicut sol re  
fulsit ī tēplo dei. vñ Piero. com  
mēdas augu. dicit. Aic. Hier. sex  
milia volumia origenis se legisse  
fateat. iste tñ tanta scripsit vt non  
solū q̄s diebz ac noctibz scribere li  
bros ei⁹ n̄ possit. sz nec legere. ostē  
dit etiā limpiditas diuine cognitio  
nis ip̄i ī miracul. Legit em q̄ qd  
dā monach⁹ ī monasterio qd ele  
mosyna dñ in vigilia sc̄i Augu. ra  
ptus in spū vidit nubē spēdicam



## De sancto Augustino

telitus elapsam et sup nubes au-  
gustinus sedente insignitu potifi-  
calibo. cuius oculus duo radij solis  
totam illam ecclesiam illuminabat et  
odor inde nimis exalabat. Scius  
quod Bern. du quadam vice in matu-  
tinis oris aliquotulum obdormiuit  
et de quodam tractatu augusti-  
ni lectiones legerent. vidit pulcer-  
rimum iuuenem stantem. de cuius ore  
cantus inundantem aquam impetus  
exibat ita quod totam illam ecclesiam vide-  
ret replere. Qui Augu. hunc esse  
intellexit quod fonte doctrine totam  
ecclesiam irrigaret. Ite apud burgun-  
diam in monasterio quod dicitur fonta-  
netum erat quidam monachus Hugo  
noie sancti augustini. valde deuotus qui  
in eius scriptis miro pascebat deside-  
rio. qui etiam crebra supplicatione ro-  
gauerat ut eum ex hac luce migrare  
non sineret nisi in die sue sacratissi-  
me solennitatis. Ipse igitur. xv. die ante  
festum eiusdem sic cepit duris febribus  
estuari ut in vigilia ipsius super hu-  
mum tanquam montes poneret. Et ec-  
ce plures decori et fulgentes viri  
amicti albis ecclesiarum dicti monaste-  
rii processionaliter intraverunt quos se-  
quebatur quidam reuerendus ponti-  
fex pontificalibus insignitus. Qui  
dam autem monachus in ecclesia consi-  
stens. huiusmodi obstupuit. et qui naz-  
aretus vel qui pergerent inquisiuit. Qui vi-  
sorum dixit quod sanctus augustinus. esset qui  
ad deuotum suum pergeret ut eius animam  
ad regnum glorie deportaret. Post  
hec illa reuerenda processio infirma-  
tia ingreditur. Ubi cum aliquodiu man-  
sisset sancta illa anima a carne soluta est

quam dulcis amicus. Aug. et ab  
hostibus insidijs securam reddit et in  
celum eam introduxit. **Merito**  
dico quod Aug. commendat a fecundita-  
te virtuose operationis cum concludit.  
perfectus decore. Circa quod notandum  
quod ipse duxit vitam omnibus virtutibus  
decoratam. Nam dicit Dico. quod san-  
ctitas est mundicia ab omnibus iniquita-  
tibus libera. Quam puritatem et sancti-  
tatem Aug. habuit propter quod vi-  
dit. Dñe nihil mihi dulce est nisi de  
te loqui. de te audire. de te cōfer-  
re. de te meditari. et tunc gloriā sem-  
per corde meo reuoluere. Qualiter  
autem huiusmodi operum plenitudo  
ruerit ostenditur in eius legenda  
Legit enim postquam puerus fuit ad  
fidem et sacrum baptismum recepit  
morem exintimis cordis deside-  
rijs ad deum se convertit et omnem spe-  
ram quam habebat in seculo dereliquit. Nam  
non uxorem non filios non diuitias non  
honores seculi querens qui regna-  
uit in mundo. sicut Johannes testa-  
tur prima Jo. ij. Omne quod est in mun-  
do. quod homo maculat augustinus dereli-  
quit. sed deo cum suis seruire statu-  
ens. Scimus enim autem ut ordinaret in  
ecclesia proponere. morum ibi monaste-  
rium instituit et cum dei seruis vivere  
cepit secundum modum et regulam sub sanctis  
apostolis constitutam. maxime ut nemo  
proprium quicquid in illa societate ha-  
beret. sed eis essent omnia communia et  
distribueretur unicuique sicut opor-  
terat. Uixit autem cum suis dei in omnibus  
virtutibus. scilicet humilitate. castita-  
te. obedientia. ieiunijs. orationibus  
et desiderijs sanctis die nocturnis



ita q nullā pcti maculā habuit p  
ter vnā puā. Nam legi q qdā vi/  
ce dū qdā legeret an se trāsire con  
spicit demonē libz bumer/baiulā  
tē. q ab eo pūm ad iurat z q ibi scri  
pta lateāt sibi pādat. Qui pctā ho  
minū ibi scēpta eē dixit. **Mo**x ei p  
cepit vt sibi aliqd pctōz suoz si re  
tineret sibi legeret. Qui pūm si  
bi libz oñdit z in eo scriptū repit  
q qdā vice cōpletōnū ex obliuioē  
dimisit. **P**recipiesq dyabolo vt su  
um pōtolaret aduentū. **Tūc** aug.  
eccliam ē ingressus z cōpletōnū  
dixit. z solitas oōnes pegit. **Re**  
uersusq dixit dyabolo vt pōctus  
locū sibi oñderet iterū relegendū  
Qui dū crebro reuolueret z dyā/  
bolus locū repisset irat⁹ dixit tur/  
piter me decepisti. penitet me q li  
brū meū tibi oñdi q pctm tuum  
oōnū tuaz virtute delesti. **E**t hū  
dictis p̄fusus euauit z aug. mū/  
dus z sine pctō extitit. **I**ō bñ dicit  
**Cañ. iij.** Tota pul cra es. zc. **P**  
aliqd tps cōpulsus ē suscipe epātū  
sci. valerij epi. q ad huc virit z cuz  
ingēti gaudio sibi cessit. Itaqz sa/  
ctū est vt xps ordinat⁹ est. **V**ixit at  
in clericatu z in epatu i scā vita ā  
nis fere xlv. z vbi dei vīqz ad finē  
vite sue fidelit p̄dicauit z fact⁹ cō/  
pleuit. z multos ad fidē p̄uertit. i  
dieb⁹ aut eius āno dñi. cccc. xl. wā  
dali totā puinciā affrice occupa/  
uerūt vastantes oīa nulli parcen  
tes cuiuscūqz status vel sexus. p⁹  
hoc autē ad yponensem ciuitatez  
venerūt z ipsam manu forti obse/  
derūt z ecclias destruxerunt pro

pter quod **Augu.** lugubrē vitā du  
xit z mori desiderauit. q febrizo de  
cubuit intelligēs aut dissolutōez  
sui corpis imminere septē psalmos  
penitētiales decumbēs legebat ac  
iugiter lachrymas fundebat. **E**t  
vt deo liberi⁹ vacaret. z eius de/  
uotio a nullo impediri posset an  
decē dies sui exitus nūllū ad se in  
gredi p̄cepit nisi cum sibi refectio  
portaret. **Q**uidā aut infirmus ad  
eū venit z ipm instānt rogauit vt  
sibi manū imponeret z ab infirmi  
tate curaret. **Q**ui **Augu. respōdit.**  
**Q**uid ē fili qd loqueris. putas  
q si tale qd facere possem tibi b  
idem non conferrem. **I**lle autem  
fortius instabat asserēs sibi in vī/  
one p̄ceptū eē vt ad eū accederet z  
sanitatē reciperet. **V**idēs **Augu.** fidē  
eius p eo orauit z sanitatē recepit  
**Tūqz** appropinquat dissolutioni  
corpis hoc memoriale docuit q  
nullus hō qntumcūqz excellētis  
meriti sit sine cōfessioē z eucharis  
tia deberet trāsire. **A**nno aut etas  
tis sue. lxxvij. epatus vero sui. xlv  
feliciter migravit ad dñm. z sic in  
celo in magno decore choruscet.  
**I**uxta illud **Mat. xij.** Fulgebunt  
iusti sicut sol in regno zc.

**I**n die decollatōis **Job. bapti.**  
**Sermo. liij.**

**E**ati qui  
persecutionem pati  
untur propter iustici  
am quoniam ipsorum est regnū  
celoz **Matth. v.** Charissimi dic  
em **Brego.** Deus elect⁹ nō p̄misit



## De decollatōe Johānis bap

in hac vita gaudia et delectatōes  
sed amaritudines et tribulatōes  
ut post ad dulcedinē eterne salu-  
tis redeāt. Quare bñ dicitur **Mat. v**  
**Bti. q̄ p̄se. pa. 28.** In q̄b qdē x̄bis  
tria norant. in q̄b. s. Jo. nob cō-  
mēdat. **Primū** est tormēti tolerā-  
tia cū dicitur. **Bti q̄ p̄se. pa.** Scdm est  
virtuosi exercitiū causa. cū addit  
ppter iusticiā **Tertiū** eterni p̄mij  
abundācia. cū cludit. qm̄ ip̄o est  
reg. ce. **Pico p̄mo** q̄ sc̄us Jo. nob  
p̄mēdat in tormēti tolerācia. Nā  
ip̄e fuit decollat⁹. iō festū hōd ier-  
nū dicitur decollatio sci Jo. Sed no-  
randū q̄ decollatio sci Jo. q̄dru-  
plici de cā est instituta sicut in li-  
mitrali de officio inuenit. **P̄mo**  
ppter eius decollatōez. **Secūdo**  
ppter eius offiū cōcrematiōem  
**Tercio** ppter capis inuolutiōez  
**Quarto** ppter ei⁹ digiti trāslati-  
onē. **Primo** q̄ celebrat hoc  
festū ppter ipsius decollationez  
Que qdē decollatio isto modo fa-  
cta est **Legit** in historia scolastica  
q̄ herodes antipas fili⁹ herodis  
magni ascalonite. **Tres** em̄ fue-  
runt herodes. **Prim⁹** dicit⁹ **He-**  
**rodes** ascalonita sub q̄ dñs nat⁹  
est. et a q̄ pueri sunt interfecti. **Se-**  
**cundus** dicit⁹ est **Herodes** anti-  
pas qui decollauit **Iohēz.** **Terci-**  
**us** **Herodes** agrippa qui occidit  
**Iaco.** et incarcerationē petz. **Mo-**  
**do** herodes antipas filius hero-  
dis ascalonite romā pficiscēs et p  
fratrē suū philippū trāsitiū faciet  
tūc cū herodia de vxore fratris sui  
philippi que erat soror. **Herodis**

agrippe secreto pepigit ut in redi-  
tu suo vxorē repudiaret et ip̄as in  
iugē duceret. **Rediēs** at **Herodes**  
berodiadē abstulit ffrī suo. iō  
hānes at q̄ tūc t̄pis iusticiā redar-  
guebat dixit **Herodi.** Nō licet te  
habere vxorē ffrīis tui ip̄o viuente  
**Vidēs** **Herodes** q̄ Jo. eū tā du-  
re sup b̄ redargueret. et qz ob p̄di-  
catōez et baptisimū (qm̄ **Iosephū**)  
magnus pplm̄ aggregaret ip̄m in  
carcere vinculauit. vxori placere  
cupiēs. et ppli subsequens. **Johā-**  
**nem** dispendiū p̄misse. Ip̄m  
aut occidere voluit sed pplm̄ ti-  
muit. **Desiderantes** aut herodia  
des pariter et **Herodes** aliquam  
occasionē inuenire ut **Johānem**  
occidere possent. videntur inter  
se secreto condixisse. ut **Herodes**  
diem natalis sui coram p̄mis ga-  
lilee et suis principibz celebraret.  
At q̄ tunc puellē saltāci filie **He-**  
**rodiadis** quicquid peteret suo in-  
ramēto firmaret q̄ veller sibi da-  
re. et q̄ de iuramento facto se con-  
tristari dissimularet. tunc mater  
veller dicere filie q̄ nihil aliud de-  
beret petre q̄ caput **Johānis** ba-  
ptiste **Quod** totū sacrum est. **Un-**  
**dicatur.** **Marci. vi.** In illo tēpo-  
re misit **Herodes** rex man⁹ et re-  
nuir **Johānem** et virit eum in car-  
cerem ppter **Herodiadem** vxorē  
rem philippi fratris sui. quia du-  
xerat eam. Dicebat em̄ **Johānes**  
**Herodi.** Nō licet tibi habere vxorē  
fratris tui. **Herodias** at in-  
sidiabat illi et volebat occidere il-  
lū nec posat. **Herod.** at metuebat



**J**ohem. sciēs eum viz iustū z san-  
ctū z custodiebat eū. Et audito eo  
multa faciebat. Et cū dies oportu-  
nus accidisset. **Herodes** natalis  
sui fecit cenā pncipibz z tribunis  
z p̄mis galilee. Cūq; introisset fi-  
lia ip̄i? **Herodias** dīsz saltasset co-  
rā oibz placuisset **herodi** simulq;  
recubentibz. **Ait** rex puelle. **Pete**  
**a me qd visz dabo tibi.** Et iurauit  
illī. qz qd petieris dabo tibi. licz  
dimidiū regni mei. **Que** cū exisset  
dixit matri sue. **Quid** petā. Et illa  
dixit. caput **Johis baptiste.** Cūq;  
introisset statim cū festinatione ad  
regē petiuit dī. **Volo** vt prin<sup>o</sup> des  
mibi in disco caput **Johis bapti-**  
**ste.** Et tristat<sup>o</sup> est rex ppter iusiu-  
randū. i. p̄stātū se simulauit. vñ  
dicit **Raban<sup>o</sup>.** **Aristicia** p̄ferebat  
in facie. sz letitiā habebat in corde.  
**Sequit<sup>r</sup>.** **Volut** eā p̄stringere. sed  
misso spiculatore p̄cepit afferrī ca-  
put **Joh. baptiste.** in disco. Et de-  
collauit eum in carcere. z attulit  
caput ei<sup>o</sup> in disco. z dedit puelle. z  
puella dedit m̄ri sue. **Quo** audito  
discipli ei<sup>o</sup> venerūt z tulerūt corp<sup>o</sup>  
**Jo. bap.** z posuerūt illud in monu-  
mento. **Tūc** illud impletuz est. ij.  
**Regl. ij.** **Magn<sup>o</sup>** cecidit hodie i i-  
srahel. **Impunit<sup>o</sup>** autē **herodes** non  
extitit. sed in exilio dānat<sup>o</sup> fuit. Et  
postea ip̄e **herodes** z **herodias** lu-  
gdunū deportati fuerūt. z ibi vitā  
miserabiliter finierūt. vt dī in hys-  
toria scolastica. **Augu.** narrat ta-  
le exēplū. **Quis** iurationis occa-  
sione in quodā sermone quē fecit  
de decollatōe scti **Joh. bap.** fuit q

dam hō innocens z fidelis a q̄ au-  
diui qd recito. **Cum** em̄ qdaz sibi  
negasset qd ei accommodauerat vl<sup>t</sup>  
qd sibi debebat. **Comorus** ille pro-  
uocauit eū ad iusiurandū. **Ille** iu-  
rauit z iste p̄didit. **Dicebat** ergo se  
ī ip̄a nocte ad iudicē raptū fuisse  
his v̄bis. **Quare** puocasti homi-  
nem ad iurationē quem sciebas  
falsum esse iuracū. **Respondit** il-  
le. **Negauit** mibi rem meā. Et iu-  
dex. **Meli<sup>o</sup>** erat vt rem tuam per-  
deres q̄ vt aīam eius falsa iurati-  
one perimeres. **Prostratus** igit.  
tam grauit̄ cedi iussus ē vt eu-  
gilans in dorso vestigia plagarū  
apparerent. **Hec** **Aug.** **Ecce** q̄ ma-  
lum est falsum iuramentū. **¶**  
**Scdo** dico ppter eius ossiū con-  
crematōem. **Legit** em̄ in hystoria  
scolastica. qz cum discipuli sancti  
**Johis** corpus ei<sup>o</sup> apud **Sebasten**  
vrbem palastine inter **Heliseum**  
z **abdiam** sepelissent z ad ei<sup>o</sup> tumu-  
lū multa miracula fierēt. **Iussit**  
**Julianus** cesar apostata qz genti-  
les eius ossa sparserūt. z cū mira-  
cula non cessarēt postea sunt col-  
lata z in igne cōcremata z in pul-  
uerē redegerunt z p̄ agros venti-  
lauerūt. **Dum** autē ad concreman-  
dū colligerent quidā monachi ab  
hierosolimis venientes se latēte  
miserūt colligentibz magnā par-  
tem eorū detulerūt qz ad hieroso-  
litanū ep̄m nomine **Philippū**  
attulerūt. q̄ ea postmodū **Athana-**  
sio alexandrino ep̄o misit. **Post-**  
modū vero **Theophilus** eiusdez  
vrbis ep̄s ea in templo serapis a



## De decollatōe Johānis bap

3

sordibz purgato reposuit. et in honore sci io. basilicā psecrauit. hec in historia scolastica. Nūc at apd ianuā deuote colunt sic alexāder tertius et Innocentius quere. rei uitate pgnita suis puilegijs approbata. Et id ecclia ppter pcrematōez offiū tanqz p m ei martiriū b festū hodie celebrat. **Tertio** ppter ipi capis inuētiōez. Nam hac die caput eius reperiū est. **Legit** em in historia scolastica q iohes fuit i castello arabie uincit et capite trū catus. **Herodias** at fecit caput sci Jo. in hierlm deferri et iuxta habitaculū herodis caute sepeliri. tū mēs ne ppheta surgeret si caput cū corpe sepultū fuisset. **Ipe** uo **Narciani** pncipis q cepit anno dñi. ccccj. alias habet. cccij. **Scūs** Jo. caput suū duobz monachis q hierlm uenerūt reuelauit q ad palatiū qd fuit herodis pperātes caput ipi inuenerūt sacis cilicinis inuolutū qbz uestibz in deserto fuerat obuolut. **Qui** cū p dīcro capite ad ppria remearūt. **Quidam** uo figul emissene ciuitas paupertate fugiēs comitē. i. sociū in uia se eis dē exhibuit. **Dic** dñs perā sibi creditā cuz sacro capite portaret admonit in nocte a scō Jo. ipos fugiēs emissenā urbē cū scō capite est ingressus. ibiqz tā diu uixit in qdā specu scēm caput uenerās pspēritatē magnaz est assecutus. **Mozēs** illud sorori sue sub fide reuelauit. et fm eūdē modū sibi in uicē successores. **Post** mltū uero rpiis spacio scō **Marcello** mona

cho in eodē specu degēti. i. paupī scūs **Iohes** caput suū b mō reuelauit. **Uidebat** em sibi dormienti q mltē turbe psallētes incederēt et dicerēt. **Acce** scūs Jo. bap. uēit. **Deinde** uidit scēm Jo. quē vnus a dextris ali a sinistris ducebāt. oēs qz ad eum accedētes ab eo bñdicebant. **Ad** quē cū marcellus accessisset et eius pedibz se pstrasser eleuās eū et p mentū eū apphēdēs dedit ei osculū pacis. **Tūc** marcellus interrogauit eum di. **Dñe** mi vñ uenisti ad nos. **Et** ille. **De** se habste uēi. **Cū** gē excitat fuisset et de hac uisiōe plurimū miraret. qdā alia nocte dñs dormiret qdā ad eū ueniens ipm excitauit. **Acce** dñs excitat fuisset uidit qndā stellam fulgētē in hostio cellule residerē. **Quā** cū surgēs palpare uellet subito in aliā pte se transtulit. **Ille** at cepit abire post eaz qulqz stella stetit in loco ubi caput erat **Iohis** bap. **Ubi** fodiēs spērit uinā seu ydriā et in ea scēm thesaurū. **Quidā** at cū n crederet manū ad ydriā misit et statim manū ydrie adhesit et exaruit. **Orātibz** at sociū manū abstraxit et ualida remansit. **Apparuit** aut eidē **Iohes** dicens. **Dñs** caput meū in ecclia deponet ydriā et inges et sanitatē recipies. **Qd** fecit et integrā sanitatē recepit. **Tū** aut marcellus **Biulia** no eius dez urbē epo indicasset. ab eis est eleuātū et ex tūc incepit in eadē urbē decollatio **Iohis** celebrari. **Quarto** ppter ipius dignitratē et sctiōez. **Legit** em in scolastica



historia q̄ digir<sup>9</sup> suus q̄ dñm ostē  
dit cōburi nō potuit q̄ qdē digir<sup>9</sup>  
a p̄dictis monachis est rept<sup>9</sup>. z a  
scrā Tecla in normaniā deporta/  
t<sup>9</sup> z ibi ad honorē sci Jo. ecciaz cō  
struxit. **Uñ** z a dño papa statutu<sup>9</sup>  
fuit vt bec dies p̄ totū mūdū cele/  
bris haberet<sup>9</sup> zc. Et sic p̄z p̄mum.

**S**cdo p̄ncipalit<sup>9</sup> dico q̄ scūs  
Jobes cōmēdat<sup>9</sup> p̄pter causaz vir/  
tuosi exercitiū cū d̄r p̄pter iusticiā.  
Ipe em̄ fuit iust<sup>9</sup> z iusticiā opatus  
est. **Uñ** dicit **Mar. vi.** Herod es  
metuebat Jobem sciēs eū virū iu/  
stum z scēm dicit em̄ macrobi<sup>9</sup> q̄  
iusticiā ē reddere vnicuiq̄ qd̄ suū  
est. s. deo honorē p̄mo amorē cor/  
pi disciplinā. **Certe** h̄ fecit scūs io.  
Nā deo dedit honorē ip̄m laudan/  
do adhuc ext̄s in vtero **Regre** na/  
tiuitat<sup>9</sup> Jo. bap. in p̄mo sermone.

**S.** Alit<sup>9</sup> v̄l v̄bū dei p̄dicādo z xpo  
testimoniū dādo. **Regre** ibidē in  
scdo ser. iohis bap. **S**cdo dedit p̄  
ximo amorē ip̄os redarguēdo. **Re**  
gre in tertio ser. iohis bap. **Tertio**  
dedit corpi disciplinā. austerā vi/  
tā ducēdo. **Regre** in t̄cio ser. **Ter**  
tio p̄ncipalit<sup>9</sup> dico q̄. s. Jo. nobis  
cōmēdat<sup>9</sup> p̄pter abundantā eter/  
ni p̄mij cū cōcludit<sup>9</sup> qm̄ ip̄oz ē re.  
ce. dicit em̄ **Lypan<sup>9</sup>**. Scis marti/  
ribus pena mortis inferi s̄z imorta/  
litas sequit<sup>9</sup>. z paradisus p̄fert. vita tē/  
palis extinguit<sup>9</sup>. s̄z eterna repa<sup>9</sup> vñ  
dicit **Ja. i.** **Beñs** vir q̄ suffert tem/  
peratōz. **Certe** hāc mercedē celestis  
regni recepit scūs Jo. Nā ip̄e p̄ oi/  
bus sc̄is in celo est sublimat<sup>9</sup> **Re**  
quire nativitatē iohis in p̄mo s̄

vbi dicit<sup>9</sup> septimo. **Q**uedā ma/  
trona scō Jo. bap. fuit valde deu/  
ta z deū instanti<sup>9</sup> oravit vt sibi de/  
reliquis Jo. aliqd̄ donaret. **Uñ** at  
nihil orando p̄ficere se videret re/  
sumpta d̄ deo fiducia iuramento  
se astringit q̄ batten<sup>9</sup> nō comedet/  
rer donec qd̄ petebat recipet. **Luz**  
autē aliq̄b<sup>9</sup> dieb<sup>9</sup> ieiunasset pollicē  
sup̄ altare miri splēdorē vidit et  
dei donū leta suscepit **Tres** at̄ ep̄i  
illuc accurrētes cum q̄libet d̄ illo  
pollice p̄tē velles accipe tres gut/  
tas sanguis stillare i lintheo sup/  
posito viderūt z stupuerūt. z sin/  
guli singulas se meruisse letati s̄  
de nativitate marie. **Ser. liiij.**

**A** **Ma cōce**  
pit<sup>9</sup> pepit<sup>9</sup>. **Reg. i.** **No**  
tate km̄ vt p̄z p̄ **Arif.**  
z doctores naturales tūc quicqd̄  
agit agit p̄pter finē. **Vinc** est ei q̄  
generatio cū sit finis cōceptōis. se  
quit<sup>9</sup> q̄ **Anna** q̄ p̄cepit ip̄a z pepit<sup>9</sup>  
quare dicit zc. v̄s. **Aliter** km̄. vt  
p̄z in p̄mo li. de celo z mūdo. q̄ v̄  
rus actiua diffinit in vltimo aug/  
mēti sui. **Vinc** est em̄ q̄ **anna** q̄ cō/  
cepit in p̄mo. in fine genuit.  
**Ideo** d̄ **Anna** cōcepit zc. **Est** no/  
tandum q̄ generatio marie ē du/  
plex. s. t̄palis z sp̄ualis. **A** **Q** **p̄**  
dico q̄ natitas marie t̄palē ē q̄ a p̄  
tibo suis nata ē q̄ finit<sup>9</sup>. iuxta illud  
**Acti. iij.** **Est** t̄ps nascēdi z t̄ps mo/  
riēdi **Joh. xiiij.** hō na. d̄ mu. bre. vi.  
tē. **Quāl<sup>9</sup>** at̄ v̄. maria sit t̄pal<sup>9</sup> na/  
ta oñdit<sup>9</sup>. **Legitur** em̄ q̄ nativitas  
marie ex tribu iuda z regia stirpe



## De nativitate Marie

ipius david duxit originem. Ad  
ptz ex b. qm vt sepe scriptura testa  
tur xps de semie david duxit ori  
ginem. Iuxta illud ps. De fructu  
ven. tu. po. zc. Tu igit xps de so  
la xgine sit nat. manifestu est ipa  
xgo sit ex david. Et b est ex cathe  
na z genealogia ipi. Natban filij  
David. David em in ceteros ha  
buit duos filios. s. nathā et salo  
monē. Et cathena igit nathā filij  
david vt testat Iohes. damas. le.  
ui genuit melchi z panther. pan  
ther genuit barpanther. barpan  
ther genuit ioachim. ioachim ac  
cepit vxorē noīe annā q̄ habuit so  
rorē noīe hysmeriā q̄ genuit eliza  
beth matrē Iohis baptiste. An  
na aut tres viros habuiffedz. Io  
achim. Cleophas. z Salome. De  
pmo aut viro. scz ioachim genuit  
vnā filiā. s. mariā mīez dñi. Mor  
tuo aut ioachim accepit cleopha  
z genuit ex eo aliā filiā. quā filr  
mariā vocauit. quā postmodum  
alpheo in coniugē sociauit. Nec at  
mariā viro suo. iij. filios genuit.  
iacobū minore. ioseph iustū qui z  
barabas. symonē z iudā. Mor  
tuo aut scdo viro Anne. tertiu ac  
cepit noīe salome ex q̄ aliā filiā  
genuit quā etiā mariā vocauit z  
eā zebedeo tradidit in coniugē. Nec  
aut mariā ex zebedeo viro suo du  
os filios genuit. s. Iaco. maio. et  
Iohes euāge. Historias aut nati  
uitat̄ marie btūs Die. trāsepsit  
d. Joachim ex galilea et ciuitate  
nazareth duxit vxorē noīe Annā  
ex berthee. Ipi aut abo crant iusti

et in oibz mādatz dñi incedebant  
oēzqz suā substantiaz tripharie di  
uidebāt. Unā prez tēplo. z templi  
fuitozibz. aliā pegrinis z paupz  
bz erogabant. tertiā sibi z familie  
sue vsibz reseruabāt. Qui stererūt  
in coniugio. xx. ānis z plē ex coniugio  
nō hñtes vouerūt dño qd si eis so  
bolē pcederet eā in fuitio dñi mā  
ciparēt. Qui rei grā cū singul an  
nis in tribz pcpuis festz tēplū dñi  
in hierlm frequētarēt scm est vt in  
festo encenior. i. dedicatiōis ioa  
chim cū cōtribulibz suis hierlm  
ascēdit z cū ceterz ad altare ascen  
des oblatiōez suā offerre voluit.  
Quē vidēs sacerdos cū nimia in  
dignatōe repulit z cur ad altare  
di accedere psumeret increpauit  
asserēs nō eē pueniēs maledico  
legi obnoxii oblatiōez dño offer  
re. nec infsecūdos infsecūdi q po  
pulū dñi n̄ auxit astare. **R**at  
Joachim sic pfusus se vidēs p pu  
dore domū redire noluit ne filie  
a ptribulibz suis q b audierāt su  
stineret. Secedēs q ad pastores  
suos cū ibi aliqdiu fuissz. qdādie  
angel⁹ ei sol cū mag claritate ap  
paruit z de ei⁹ visione ne timeret  
āmonuit dicēs. Ego sum angel⁹  
dñi miss⁹ ad te vt ānunciē tibi p  
ces tuas eē exauditas z elemosi  
nas i p̄spectu dñi ascēdisse. vidit  
ei pudorē tuuz. z audiuit sterilita  
tis opprobriuz nec recte tibi ob  
iectum. Nam pccī nō nature vs  
tor est dñs. Et iō cuz alie⁹ verum  
claudit. iō fac vt mirabil⁹ denuo  
agiat z q cognoscat qd nascit nō



Joq.

esselibidis sed diuini cē muneris  
nōne saray vsq; ad nōa gesimū ānū  
sterilitatē opprobriū pculit. z tam  
**I**saac gñauit. cui repromissa fuit  
bñdictio oīm gētiū. Nōne etiā ra-  
chel diu steril fuit z cadē ioseph ge-  
nuit q totū egypti dñiuz hñit. qd  
fortior **S**alome z scior samuele  
z tñ hi ābo mres steriles habuefr.  
crede igit exēplis z rōni. **A**ceptū  
diu dilatosz steriles pē mirabili  
ores cē solere. pñde vxor tua āna.  
pariet filiam z vocab nomen eius  
maria. **N**ec vt vouist erit ab infā-  
tia dño psecrata. z adhuc ex vtero  
mfis sui spūscō plena. nec forinse-  
cus inf pplares. sz in tēplo dñi sp  
morabit ne qd sinistz de ea aliqd  
suspicef. **E**t sicut ipa ex sterili mfe  
nascit. ita ex ea mirabilr filiū dei ge-  
nerabit. cui nōmē erit **I**hs z p eū  
erit salus oībz gētibz. **E**t do tibi si-  
gnū. cū puērū ad aureā portā bie-  
rosolimis **A**nnā vxorē tuā obuiā  
hābis. q de tua traditōe mō solici-  
ta. tūc i p̄spectu tuo gaudebit. his  
dicet āgelus discessit ab eo. **A**nnā  
aut cū amare steret z q nā vir suus  
fuissef i ḡraret. idē āgelus appuit  
ei z sibi eadē q viro ānūciauerat pa-  
tescit. addēs vt p sig ad aureā por-  
tā hñlm pgeret z ibidē viro suo re-  
deñci obuiaret. **I**git ābo iuxta p̄-  
ceptū angeli sibi hñuicē obuiātes z  
de mutua vīsiōe letati z de ple pro-  
missa securi. adozato dño domuz  
redierūt diuinū pmissū gaudent  
expectātes. **S** **A**nnā igit pce-  
pit z pepit filiā z nōmē ei vocauit  
maria. **C**ōpleto igit tpe ablactatō

nis p triēniū. adduxerūt vginē ad  
tēplū dñi cū oblatōibz. **E**rat āc cir-  
ca tēplū. xv. ḡdus ascēsiōis. **N**ā tē-  
plū in mōte erat p̄sticū. **I**n hoz  
aut nouissimo. i. infimo vgo p̄sti-  
tura oēs ḡdus sine alicui adiuto-  
rio ita ascēdit ac si tā pfecte etatis  
fuisset. **P**erfecta igit oblatiōe filiā  
cū alijs vginibz in tēplo dimitten-  
tes ad p̄ria redierūt. **V**irgo āt qe-  
tidie in oī scititate pficiēs z ab āge-  
lo q̄tidie vīsitabāf. z vīsiōe dina  
q̄tidie fruebāf. **D**ic em̄ **M**ero. in  
q̄dā eplā ad cromaciū z helyodo-  
rū. q maria hāc reglāz sibi statuit  
vt a mane vsq; ad certā oīonibz i-  
sisteret. z a certā vsq; ad nonā ter-  
trio opi vacaret. z a nonā ab oīoe  
nō cessauit q̄usq; āgelū veni z sibi  
escā dedit. **U**n etiā **M**ero. ex li. re-  
uelationū elizabet dic q qdā vice  
i vigilia natiuitatē xpī. **R**eq. in f.  
ānūcia. **Z**. **Q**uartodecio āno etas  
sue vt inq̄t **M**ero. pōtifer dñūcia-  
uit publice vt v̄gies q in tēplo in-  
struebunt z tps etas i pleuissēt do-  
mū reuerterent z virū legitime iū-  
gerent. **Q**ui mādato cū cetere acq̄  
escebāt sola vgo maria h̄ facere n̄  
posse rñdit. qz pētes sui eā seruitio  
dñi mācipassentz ipa v̄gitare dño  
vouissēt. **T**ūc ārtat pōtifer eo q  
nō faceret p̄scripturā q dicit. **V**o-  
uete z reddite zē. **C**ōuocat igit se-  
nioribz oībz oīm fuit vna snia. vt  
in retā dubia cōsiliū dñi q̄reret. cū  
ḡoōni insisteret z pontifex ad cō-  
sulendū dñm accessisset. mor de lo-  
co oratorij cunctis audientibus  
vox insonuit dicens vt q̄cūq; d do



## De natiuitate Marie

mo David nuptui abiles eēne singuli ad altare deferret vgas singulas. et cuiuscūq; vcula germinasset et i cacumie ei<sup>9</sup> fin vaticinium. **Ma.** spūscū in spē colūbe p̄sedisset ipe pculdubio eēt cui vgo desponsari deberet. Erat autē in ceteros Ioseph de domo dauid. cui cū incōgruū videret si vir tam p̄ necce erat; tā tenera vginē in vxo rē duceret. Ceteri offerentib; vrgas suas solus ipe vga suaz subtrahit. Tū cū nihil diuine voci p̄solendū dñm iur. Qui rīdit q̄ sol<sup>9</sup> ille esset q̄ vga suā non attulit cui vgo desponsari deberet. Cum ergo Ioseph vga suaz attulisset illico vga florē germinauit. et in ei<sup>9</sup> cacumine colūba de celo veniēs p̄sedit clare oib; paruit vginē desponsā; dā esse Ioseph. Desponsata igit vginē Ioseph in ciuitate sua bethleē resedit. domū suā disposuit; et nuptiis necessaria p̄uisit. vgo autē Maria cū seprē vgbus coeuiet collectaneis suis q̄s ad offitōez miraci a sacerdote acceptat addomū parentū in nazareth ē reuersa. **De Hiero.** In dieb; illis āgelus Gabriel vginē orāti appuit. s. i nazareth ei dī. Ave grā plena dñs tecū ē. Sed qd virgo legerit refert Hiero. i. i. reuelationū Elizabeth q̄ legerit illud **Isa. vii.** Ecce virgo p̄cipiet et pa. ē. **Req. annū. marie.** Nō faciū est fin doctores i sex. to millenario **Req. ibidē.** Dies āt natiuitat; virginis marie aliquāto

et p̄ fideles lauit. **Origē** autē sicut **Iobes Beletb** refert vt qdā virsa ceus sedule p̄tēplationi insistent singul' ānis. vi. idus septēbris in oīoe posit<sup>9</sup> iocūdissimā āgloz solenitatē audiuit. Cūq; deuotissimē si bi reuelare p̄fetur. cur q̄lib; āno tā tū illo die et nō alio hec audiret. diuinū accepit r̄sum. q̄ virgo gloriosa Maria tali die fuerit mōdo nata. Et iō hoc manifestaret filiū scē m̄ris ecclie vt p̄cor des fiane in hac celebritate celesti curie. Cūq; āt b̄ sūmo p̄tēfici et alijs inuicem set et illi orātib; et ieiunijs scripturis et antiq̄ratū testimonijs veritati cōpissent. hūc diē in honore natiuitat; virginis marie celebrandū vniuersalr statuerūt. Tū cantē ecclēsia **Antiphona** iocunditate natiuitat; marie cele. ē. **2<sup>a</sup> Secdo** dico q̄ scda natiuitas marie est sp̄s alis qua est ab eterno a deo ordiata. Iuxta illud **Prover. vii.** Ab eē no ordinata sum et ex antiq̄s ānq; terra fieret. nec dū erant abyssi et ego iā p̄cepta erā. Dicit em̄ **Aug.** sup **Gen.** q̄ oīa anteq̄ fierēt in noticia erāt faciēdis. deus em̄ fecit si cut carpentari<sup>9</sup> volēs edificare domū. **omo** in mēte disponit domū postea facit. Ita deus anteq̄ creauit celū et terrā et oīa que in eis sūt in mēte habuit. postea dixit et scda sunt oīa. Sic brā virgo maria p̄ usq; t̄paliē nascere ref erat p̄cepta i noticia dei eternalr. et sic p̄destinata et p̄ordinata fuit a deo vt efficeret mater filij dei. Igit norandū ē



q̄ tota trinitas opata est in ordi-  
 cōe marie fm tria attributa i diui-  
 nis. **P**rimo de pater fecit eā pfe-  
 ctā. z b rōne sue oīporētie q̄ attri-  
 bui patri. vt habet in ser. pceptio-  
 nis in pncipio. **U**n̄ deū ptem face-  
 re pfectū est p potentia. **S**ecō de  
 fili⁹ fecit eā virginē z matrē z hoc  
 rōne sue sapie q̄ attribuit filio. nā  
 facere virginē z matrē est p diuinā  
 sapiam. qz est vltra naturā. **T**er-  
 tio de spūscō fecit eā scām ac  
 oīb⁹ virtutib⁹ plenā. z hoc rōe sue  
 bonitatis. q̄ attribuit spūscō. qā  
 aliqd bonū facere fit p bonitatem  
 spūscō. **Q**uarto tota trinitas sū-  
 fecit eā reginā z impatricē totius  
 celestis curie. **I**o dicit **Aug.** q̄ opa  
 trinitatis sunt indiuisa. **D**ico pmo  
 q̄ deus p̄fecit eam pfectā. z hoc  
 rōne sue oīporētie. **D**icit em̄ **A**ris.  
 iij. etb. q̄ qualis vnusq̄sq̄ est ta-  
 lia opat. **A**um igit de pater est pfe-  
 ctissim⁹ fecit **M**ariā pfectā. **U**n̄  
 pater bñ dicit **1a**n. xj. **U**na est p-  
 fecta mea. **I**pa em̄ supabundantē  
 habuit om̄es pfectōes oīm pfecto-  
 rū z electoꝝ. **U**n̄ **Bern.** in sermōe  
 missus est. **F**uit in ea fides patri/  
 archaz. spes pphetarum. ccharitas  
 aploꝝ. p̄stācia martyꝝ. sobrietas  
 p̄fessoꝝ. p̄tincēcia viduaz. castitas  
 x̄ginū. **D**e cognoscēs sapiēs i spi-  
 rituscō dicit **Prouer.** vl. **M**ulte  
 filie p̄gregauerūt diuitias. tu so-  
 la sup̄gressa es vniuersas. **U**n̄ ipa  
 est illud pfectū opus ipius dei pa-  
 tris de q̄ **Eccl.** xxxvij. **A**oz suū da-  
 bit in similitudinē picture z p̄ficiet

opus. **A**oz suū dabit in cōsumatō-  
 nē opm z ornabit imp̄fectoꝝ. q. d.  
**A**oz suū. i. potentia dabit in silitu/  
 dinē picture. i. in p̄fectoꝝ virginis  
**M**arie. **U**n̄ ipa est in figura illa  
 mulier de qua dicit **Gen.** xxiij. **I**psa  
 est mlier quā ppauit dñs filio dñi  
 mei. **U**n̄ ipa virgo benefigurat no-  
 bis in illo p̄fecto templo cui nihil  
 perfectionis defuit. quod **Joānes**  
 vidit mensurare in spiritu. quod  
 in longitudine et latitudine ita p-  
 fectum fuit q̄ vltra debitam pro-  
 portionem nihil habuit. **A**pocal.  
 xj. **S**ic **M**aria fuit ita perfecta i  
 longitudine latitudine. et altitu-  
 dine q̄ nihil defuit. **N**am longitu-  
 do eius vsqz ad nouissimum diez  
 durat. vt subueniat omnibus eā  
 inuocantibus. **L**atitudo eius a  
 fine vsqz ad finem terre. **A**ltitudo  
 vsqz ad celum. **U**nde pulchre al/  
 loquitur eam beatus **Bernbar-**  
 dus dicens. **O** **M**aria quis tue  
 misericordie longitudinem. lati-  
 tudinem sublimitatem z profun-  
 ditatem inuestigare potest. **N**am  
 longitudo vsqz ad nouissimum  
 diem vniuersis eam inuocanti-  
 bus subuenit. **L**atitudo replet or-  
 bem terrarū misericordia. **S**ub/  
 limitas superne ciuitati inuenit  
 restaurationem. **P**rofunditas  
 obrinuit redemptionem sedenti-  
 bus in tenebris et vmbra mortis.  
**E**cce quante perfectionis est ma-  
 ria. **I**deo dicit **Anselmus** in li. d  
 conceptione **M**arie virginis. **O**  
 domina nil tibi equale zc.

*perfectio  
marie*



## De natiuitate marie

**2** **E**cce dico qd deus fili<sup>9</sup> fecit eam  
 & gine z mferm p suam sapias q ac  
 tribuit filio. **Un** p<sup>9</sup> i spūscro dicit  
**O**ia in sapia fecisti. glo. i. in filio.  
**De** fili<sup>9</sup> fecit eā ita sapient<sup>9</sup> q natu  
 ra mirat<sup>9</sup> cum fecit eā & gine z ma  
 trē. qd est vltra naturā. **Req.** i. na  
 tiuitate xpi. **X. z. y.** **Un** ipa est illa  
 & go de q **Isa. viij. dz.** **Ecce** & go p<sup>9</sup>ci  
 piet z pariet filiū. **N**ōne hoc est sa  
 pient<sup>9</sup> factū cū ita est z naturā. **vn**  
**Augu.** in ser. **U**irgo qppe genuit.  
 qz & go pcepit. vtrobiqz miraculū  
 sine corrupōe guida z in p<sup>9</sup>u vir  
 go puerpe. **Un** ppter illā & ginalē  
 fecunditatē q ira sapient<sup>9</sup> a deo filio  
 facta ē. q mī facta ē. z & go pman/  
 sit figura nobis p portā quā vi/  
 dit **Ezechiel. xliij.** vbi dīc vidi por  
 tā in domo dñi clausa; z sol<sup>9</sup> dñs  
 intrabit p eam z egrediet<sup>9</sup>. z dixit  
 dñs ad me. **P**orta hec clausa erit  
 z nō apiet<sup>9</sup> z vir nō trāsiet p eā. qm̄  
 dñs deus isrl' ingressus est p eam  
 eritqz clausa. **S**up q & bo dīc **Augu.**  
 in sermōe. **Q**uid est porta i do  
 mo dñi clausa nisi q in maria sp  
 erit intacta. z qd est hō nō trāsibit  
 p eā nisi q **I**oseph nō cognouit eā  
 z qd est. solus de<sup>9</sup> intrat p eā z e/  
 grediet<sup>9</sup> nisi q spūscctūs impgna/  
 uit eā. z de<sup>9</sup> solus nascit<sup>9</sup> p eam. et  
 qd est. clausa erit in eternū. nisi qā  
 & go maria & go est añ partū z vir  
 go post partū **Ecce** qz sapienter fe  
 cit eam de<sup>9</sup> fili<sup>9</sup> vt sic etiā oñderet  
 suū mgm. **Un** **Bern.** in ser. **H**ac  
 fecisti dñe imaginē bonitatis tue.  
 vt in ea velut artifex oñderes ma  
 gistr<sup>9</sup> pteritatis tue. **Q**uapropter &

go maria bñ figurata est in illa ar  
 cha sapient<sup>9</sup> facta. de qua **Exo. xxy**  
 q fuit facta ex auro z argēto z gē/  
 mis z lignis serhim. z dixit dñs. sa  
 ciēqz mibi sanctuariū z habitabo  
 in medio. **S**ic & go maria facta ē  
 a filio dei ex auro charitat<sup>9</sup> z argē  
 to puritatis z gēmis & tuctū z de li  
 gnis serhim impuribilibz. i. sine  
 corrupōe & ginitatis. z sic habita  
 uit in medio qm̄ venit de sinu pās  
 in vterū & ginis maris in q nouez  
 mēlibz regeuit. **Un** bene dicit illd  
**Eccl. xxiij.** **Q**ui crea uit me req. in  
 tā. in eo. **Un** **Bern.** sup missus est.  
**U**irgo regia gē. zc. **X. 3** **T**ertio  
 dico q de<sup>9</sup> spūscctūs fecit eam san  
 ctā z oibz virtutibz plenā. z b<sup>9</sup>arō  
 ne sue clemētie z bonitat<sup>9</sup>. **I**uxta  
 illud p<sup>9</sup>. **S**anctificauit dñs spūsc  
 ctus tabernaculū suū altissimus  
**Un** in signū hui<sup>9</sup> dixit angelus ad  
 eā **Luc. j.** **S**pūscctūs supueniet i  
 te z virt<sup>9</sup> altissimi obumbrabit ti/  
 bi in cui<sup>9</sup> similitudinē vocat eā spi  
 ritus scctūs colūbā **Isa. vj.** **U**na est  
 columba mea. **D**icit **Brif.** in li. de  
 aialibz q colūba caret felle z carē  
 tia fellis est causa boni caloris. ca  
 lor est natural' regit totū corpus  
**S**ic maria caret felle. i. oi p<sup>9</sup>ro. et  
 carentia p<sup>9</sup>ti est cā boni caloris. i.  
 charitat<sup>9</sup>. **E**t calor. i. charitas regit  
 totū corp<sup>9</sup> & gis. ita q vixit in oi p  
 fectōe z puritate. **Un** bñ dicit spi  
 ritus scctūs **Isa. ij.** **B**urge ppera  
 amica mea. colūba mea. formosa  
 mea. **E**t ideo dicit **Orige.** **P**rop  
 dona spūsccti sortita ē mī dei. id ē  
 (genuit) hoc vocabulū colūba



# Sermo

lv

que utiqz tanto abundanti⁹ p oibz  
creaturis recepit quāto ei sp ime/  
diatior fuit ex munere. q eā obum/  
brare debuit i cōceptōe filij dei to/  
tū se in donis effundere debuit. **Uñ**  
ppter sanctificatōz suā quā habuit  
a spūscō bñ figurat in archa noe  
in qua tñ octo aie salue factesūt.  
**Sic** in maria spūscōs cū suis se  
ptē donis pfecte in ea ten⁹ est. vñ  
**Augu.** in li. de natura z grā. Aete/  
ris quidē scīs p pres est data grā  
**Marie** autē se totā infudit plenitudo  
grē. **Uñ** hoc cognouit in spū  
scō **Isa. vi.** cum dicit. Egrediet⁹  
go d radice yesse z flos de radice e⁹  
ascēder. z req. sup eū spū dñi. spū/  
rit⁹ sapie z intellect⁹. spū consi/  
lij z fortitudinis. spū scie z pie/  
tatis. z replebit eū spū timoris  
dñi. Et sic pꝛz qualiter virgo ma/  
ria spiritualiter ab eterno a patre  
z filio z spūsancto est ordinata. vñ  
dicit **Bern.** Ipā est liber in q ap/  
parent tres auree man⁹. patr⁹ oī/  
potencia supior. filij sapia media.  
spūscō bōitas inferior. **Quar**  
to dico q tota trinitas fecit eā re/  
ginā z impatricē tot⁹ celestis cu/  
rie. qz oēs scī sunt heredes et/  
ni regni sicut apls dic **Roz. viij.**  
q spūscōs reddit testimoniū pi/  
ritui nfo q sum⁹ filij dei. **Si** autē  
filij dei tūc heredes. tñ maria sup/  
excellēt alijs ē heres. **Uñ** dictū ē  
ei **Eccl. xliij.** In israhel heredita/  
re z in electis zc. Est notādū q sā/  
cta trinitas fecit eam ita dignam  
q in tribus excedit oēs sanctos z  
angelos. **Primo** i singulari digni/  
tate z honore. Ipse em honorat sā  
ctos triplici dignitate. **Primo** q  
glorificat corpa scōz in terr⁹. **Re**  
qre in scōo sermōe assumptōis **R.**  
**Secdo** in singulari decore. **Nā** ipā  
est vestita oīm vture z decore. **Uñ**  
**Eccl. xliij.** In firmamento celi respē  
dens glo. **Req.** ibide. **Tertio** i sin/  
gulari potestate. **Uñ** dicit **Orige.**  
Et si celestis hierarchia tota crea/  
tori suo pmpꝛa volūate obediat  
z strenue militet. audeo tamē dice  
re q nihil audeat facere sine nutu  
regine misericordie. **Ideo** in signū  
huius potestatis exaltata est sup  
omēs choros angelorum. **Uñ** ca/  
nit ecclesia. Exaltata es sancta dei  
genitrix sup cho. zc. **Reqre** assu/  
mptionis marie.

**De exaltatōe scē crucis. Ser. lv.**  
**Go domi**  
nus exaltaui lignū bu/  
mle **Ezech. xviij.** Nota  
te charissimi. dicit em **Aug.** q qñ/  
to qsqz humilior in scīpo tanto in  
conspēctu dñi maior. **Hinc** est ei  
q scē crux fuit humil⁹ z despecta  
ab oībus infidelibz. ideo a deo fu/  
it exaltata. **Quare** dicit ergo dñs  
zc. **¶** Est notandum q sancta  
crux in tribz locis est exaltata **Pr**  
mo in loco caluarie qñ xpūs in ea  
fuit suspensus pro peccatis nostr⁹  
**Legit** em in hystoria scolastica z i  
euangelio **Nicodemi.** q cū **Adam**  
infirmaret. **Require** inuentionis  
crucis. z sic pmo feria sexta para/  
sceue crux cum dño in loco calua  
rie est exaltata. **Quod** figurat⁹ ē

BB 3



## De exaltatione crucis

**Isa. xlix.** Ecce leuo ad gentes manum meam. et ad populos exaltabo signum meum. **Aui** recordat **Ezech. xxxii.** Nec dicit dominus in monte sublimi israel plantabo illud. signum sancte crucis et erumpet in germine et faciet fructum. Fructus iste est doctorina christi que erumpet in germine. **(kyme)** Docuit autem christus in cruce tres lectiones que signant per titulum cruci suppositum. que erumpunt in germina virtutum. **Primo** docuit per os res velle sperare per crucem saluari. et hoc quantum ad incipientes. ideo erumpet illud nobile germe. **Isa. i.** saluator. Nam ihesus cruce liberauit nos ab eterna morte. **Un. Chrys.** Crux est nobis causa totius beatitudinis. hec nos liberauit. **Un. cant. eccl. ia.** Adoramus te christe et benedicimus tibi. quia per crucem tuam. remissum est ab eterna morte. **Un. crux** figurat nobis in baculo per quem puer mortuus resuscitatus est. sicut dicit **aug.** **Reg. iiii. q.** Heliseus propheta premitit biesi cum baculo suo ad suscitandum puerum. quem quidem baculum posuit super puerum. sed per hoc puer non est suscitatus. secus est heliseus et venit postmodum et puerum mortuum suscitauit. **Moralit.** Heliseus interpretatur dei mei salus. et significat ihesum christum qui est verus saluator et salus populi. **Per** baculum intelligitur sancta crux. **Per** biesi que heliseus premitit cum baculo significat lex moysaica in qua sub figuris et enigmatibus implicite premebat passio christi et misterium sancte crucis. **Sed** sicut puer mortuus per hoc suscitatus non fuit donec Heliseus veniret qui incur

uauit se super puerum et suscitauit eum. **Sic** lex moysaica cum baculo. id est cum ligno non poterat suscitare genus humanum mortuum donec christus veniret qui incuruauit se in ligno sancte crucis super genus humanum. et suscitauit eum a morte. **Un. Chrys.** Crux est salus peccatorum spes christiano rum. resurrectio mortuorum. vita desperatorum. gaudium angelorum. **Secundo** docuit eos se virtutibus per crucem ornari. et hoc quantum ad perficientes. qui debent ire de virtute in virtutem. **Ideo** dicit nazarenus. id est floridus. **Un. Luc. ix.** Qui vult venire post me abneget semetipsum et tollat crucem suam etc. **Ubi** dominus tria ostendit que perficientes docuit facere. **Primo** seipsum perfecte negare. quod fit omnibus desideriis carnis et mundi perfecte reluctando et in bonis actibus se exercendo ut dicere possint cum christo illud **Iob. y.** Non veni facere voluntatem meam sed eius qui misit me etc. **Secundo** per patientes patienter sustinendo. **Ideo** dicit. et tollat crucem suam. **Tunc** enim secundum Augustinum. crucem nostram tollimus quando per patientes quaslibet pro christo voluntarie assumimus. **Tertio** ex plorum imitatione et virtutum. **Ideo** dicit. et sequatur me. **Quia** secundum Augustinum. Quicquid gestum est in passione et morte christi mystice configuretur christo virtute christiana. **Ideo** tunc apostolus sequitur qui preformatur sue passioni et morti. **Idem** dicit apostolus **Gal. vi.** **Mibi** absit gloriari. etc. **Si** passiones christi per



fecit imitor ac ad memoriā redu  
co. tūc ppter xpm oēs penalitates  
dulces mihi sunt. **Un** in signū h  
dixit boos q̄ fuit diues ad **Ruch**  
q̄ fuit mlt̄ paupcula z casta. **Un**  
ge panē tuū in iaceto. fecit sic z sa  
pidus fact⁹ est panis. **Unde** dicit  
**Ruch. ii. q̄** Boos dixit ad **Ruch**  
**Audi** filia qm̄ hora vespēdi fuerit  
veni buc z pmede panē. z intrinse  
buccellā tuā in aceto **Que** fecit sic  
z saturata est. **Moralit̄** hō iste bo  
os diues est de⁹ cuius est terra z  
plenitudo ei⁹. q̄ tñ in cruce aceto  
potat⁹ est. **Mulier** est aīa penitēs  
q̄ nō pōt pati. **Qui** dicit deus. **In**  
tinge panē tuū in aceto zc. i. cogi  
ta de aceto qd̄ mihi in cruce p re  
oblatū est. et cogita q̄nta amara  
p te passus sum in cruce. z sic co  
gitādo oīs pena tua efficit dulcē  
**Un** hō habet exemplū. **Qui**  
daz em̄ seculari intrauit claustrū  
vbi paupras z mltū aspavit fuit  
z durissimus panis. et faba mala  
oleata. **Ille** q̄ p̄suevit delicate viue  
re nō potuit sustinere z cogitauit  
intra se. **O dñe** deus libent̄ velles  
deo seruire sed nō possuz cōmede  
re cam mala olera. **Qui** surrexit z  
accepit cappā suā vt rediret in do  
mū suā. **Eo** aut̄ redeūte occurrit  
ei qdā pegrinus qd̄ dixit ei. **Sf** quo  
vadis. **Qui** ait. Ego sum hō qui  
libent̄ velle deo seruire si possem  
sed suz fragil̄ nō possuz pmedere  
duz panem. **Et** tulit pegrin⁹ buc  
cellā panis. z dedit ei. qui cū acce  
pit dixit. **Peyor** ē panis iste q̄ pa  
nis de monasterio. **Qui** dixit pere

grinus. **Sf** vis tu vt dem tibi bo  
nū sapore q̄ facit te bñ pmedere fa  
bam z duz panē. **Qui** monachus  
**Si** h fecer̄ ego libentissime fuio  
deo oibz diebz vite mee. **Tūc** statim  
depouit pegrin⁹ vestimēta sua z  
ōndit ei lat⁹. z illud erat pforatus  
z dixit. **Nō** potes tu pmedere du  
ruz panē. vis cōmedere. z ille. vo  
lo. **Accipe** ḡ sapore de latere meo  
z comede. **Et** ille statim cecidit ad  
pedes eius tūc pegrin⁹ disparuit  
**Monach⁹** vero reuersus in clau  
strū p̄seuerauit vsqz ad mortē. **Ec**  
ce quō passio xpi quā sustinuit in  
cruce facit penalitates dulces. **Un**  
cruz xpi figurat nob in ligno mis  
so in aq̄s q̄s fecit dulces. vt hētur  
**Aro. xv.** **Un** d̄r q̄ cū moyses edu  
xisset filios isrl̄ de mari rubro et i  
gressi sunt in desertū. ābulauerūt  
tribz diebz p solitudinē. z venerūt  
in **Marath.** nec poterant bibere  
aq̄s de marath quia erāt amare.  
**Tūc** murmurauit ppl̄s contra  
moysen dicēs. **Quid** bibem⁹. **Nā**  
aquaz p amaritudine gustare nō  
poterāt. **Et** ille clamauit ad dñz  
q̄ ōndit ei lignū qd̄ cruz misisset in  
aq̄s in dulcedinē v̄se sunt. **Et** cū  
opz hoiez pficere z florere vt pue  
niat ad celū cogitet passiōez crucis  
xpi tūc oēs pene erūt sibi dulces.  
**Un** gre. **Si** passio xpi ad mēoriā  
reducit̄ nihil adeo durū est qd̄ nō  
eq̄ aīo toleret. **Tertio** docuit pec  
catores vt sperēt se p crucē in celo  
corōari. **Jo** d̄r rex iudeoz. **Prope**  
passiōez nāqz cruci meruit xps ho  
norari. **vn̄ ly. xl.** **Nōne** optuit xps



## De exaltatione crucis

pauit et ita intrare in gloriam suam. **I**ohannes apostolus ad philippum. **D**ilexit semetipsum facere obediens usque ad mortem. **S**equens. **et**. Sic nos vocati sumus per crucem supple pnie ad eternam gloriam. **U**n scia crux figurata est aurea. **D**e qua **V**ester. v. q. nullus. **R**egre inuentionis sancte crucis

**2** **1** **R**espondeo dico principaliter quod crux christi est exaltata in limbo siue in inferno in signum sue victorie ac patris liberationis quoniam per signum crucis potenter dyabolus superauit ac sanctos liberauit. et signo crucis eos benedixit. **U**nde in euan. **M**atthei. **q**uod postquam dominus fuit loco caluarie cum sancta cruce fuerat exaltata et in cruce mortuus esset descendit ad limbum. et extendens manum suam dixit. **V**enite ad me omnes sancti mei. **R**e. in ser. resurrectionis quasi in fine. **E**t fuit impletum dictum prophetarum. **V**irga tua et baculus tuus ipsa me solata sunt. **E**st autem notandum quod sancta crux est exaltata in inferno. propter tria. **P**rimo in signum quod dyabolus superauit. **S**ic enim dyabolus per lignum in paradiso humani genus superauit. ita christus per lignum sancte crucis ex dyabolo vicit. **U**n greg. in prefatione. **Q**ui salutem humani generis in ligno crucis constituit. ut vni mors oriebatur. in vincta resurgeret. **U**n lignum sancte crucis figurat nobis in virga de qua dicitur. **N**um. **xliii**. **R**esurget virga de israhel et percutiet duces moab. **P**er virgam intelligitur sancta crux. **P**er moab interpretatur demon. **I**ste percussus est virga. id est sancta cruce cum christus in cruce su-

pauit dyabolus. **U**n **A**rs. **U**bicumque demoni signum crucis videtur erit fugit. timens baculum quod plagam acceperit. **Q**ualiter dyabolus superauit per signum crucis. exemplum huiusmodi requirit inuentionis sancte crucis. **1** **S**e. **2** **C**undo in signum quod christus infernum confregit per lignum crucis. **R**eg. **iterum** inuentionis. **3** **T**ercio in signum quod christus dyabolus ligno crucis vulnerauit sicut enim dyabolus genus humanum letaliter vulnerauit cum ei in paradiso suggererat ut diuinum preceptum transgredere. propter quod morte moriebatur. sic christus cum cruce tanquam cum gladio ipsum vulnerauit et interfecit. **U**n scia crux figurat nobis in baculo ipsius dauid quo secit philisteus. **R**eg. **Georgii**. **S**. **U**n **O**rigenes. **N**ullus demon prope stare poterit ubi signum crucis fuerit timens gladium in quo deiecit est. **U**n **1** **2** **S**cilicet crucis bene patet in quodam tuuene notario quem quidam magister cepit et ad quedam locum in quo demones aduocauerat duxit promittens ei quod multis diuitijs abundaret. **A**t ecce vidit quedam et hyopes magni super excellentem thronum sedentes in circuitu eius alios et hyopes circa eum cum lacrimis et fustibus stantes. **E**t princeps qui sedebat super thronum interrogauit nigromanticum quare conuocati essent. **R**espondit quod uenissent qui secus esset vellet ei seruire ut cum diuitijs faceret. **Q**ui demon. **S**eruis me odorare et serui meus esset et deum christum tuum negare faciam te diuitem. et postea in dexteram meam sedere. **Q**ui ait. **A**bsit ut christum



abnegem ppter diuitias. z mor si/  
gnum crucis edidit. z se christi fuit  
esse libere exclamauit. statimq; cu  
signu crucis fecit omnis illa muli/  
tudo demonu euauit. Post hec  
cum quadā vice pdictus iuuenis  
cū dño suo eccliam sancte sophie  
intrasset z ante imaginē crucifigi  
starēt. uidit dñs suus q imago su  
per notariū oculos fixos haberet  
z inclinauit sibi. admirās dñs. iu  
uenem ex alia pre stare fecit. uidit  
q; q imago in illā partē itez oculo  
los uoluisset z sup notariū fixos  
haberet z ei inclinauit. Tūc adiu  
rat a dño ut sibi diceret qd apud  
demoniū meruisset. ppter qd eum  
sic imago respiceret. Qui rñdit q  
nihil boni nec reuerēcie sibi feciss/  
nisi q xpm tali die corā imago et  
demonib; negare noluisset. ppter di  
uitias. Tūc ciuis dñs su⁹ dedit ei  
diuitias multas z filiā in uxorem.  
**T**ercio pncipalr crux christi  
exaltata est in ecclia z in xpianita/  
te qñ **A**raclius impator restituit  
in hierlm. Legit em q iudei cru/  
cem xpi sub terra absconderūt. qz  
timebāt q lex sua p crucē destrue  
ret quā tñ manifestabāt minante  
belena q ueniens hierlm p cruce  
xpi inueniēda. Qua inuēta z bele/  
na certificata de cruce dñi ptez de  
ea recinēs ad ppria ē reuersa. alia z  
ptem hierosolimis reliq. ut exal/  
tare z honorare in christianita/  
te. Anno dñi. dc. xv. pmittēte dño  
flagellari pplm suū p se uiciā pa/  
ganor. Cosdroas rex psarū oīa  
regna terraz suo impio subiuga/

uit. hierlm aut ueniēs a sepulchro  
dñi. territus rediit. sed secū partes  
sancte crucis quā scā **M**elena ibidē  
reliquerat asportauit z ubiq; oēs  
ecclias xpi destruxit. **V**olens autē  
ab omnib; coli ut deus turrim ex  
auro z argētoz interlucētib; gem  
mis fecit. z ibidē solis z lūe z stel/  
laz imagines collocauit. p subri/  
les etiā z ocultos aqueduct⁹ qua  
si de⁹ desup aquā p pluuiā infun/  
debat. z in subfranca specu eq q/  
drigas trahētes ibant in circuitu  
ut qsi turriz mouerēt. z tonitruū  
silarēt. Filio at suo regno tradito  
residēs ipse in throno tanq; deus  
pat z sanctā crucē sibi a dextris po  
suit loco filij z gallū a sinistris lo/  
co spūs sancti. **S**exto iussit deū pa  
trem noiari. Tūc eraclio impator  
exercitum copiosum collegit z cō/  
tra filiū cosdroe iuxta danubium  
fluuiū dimicatur⁹ aduenit. **T**an/  
dem vtriusq; principib; placuit ut  
ipi soli sup pontē pfligerent. z qui  
victor existeret ipse sine dāno vtri  
usq; exercit⁹ imperiū sibi usurpa/  
ret. **D**ecretū etiā exiit ut qcuq; pre  
sumeret suū pncipem iuuare. ab  
scisis crurib; z brachijs ab eo pti/  
nuo in flumie mergeret. Tūc era  
clius se totū dō obtulit z se sancte  
cruci tota deuotione cōmēdauit.  
**A**mbob; ita in pfectu durancib;  
dñs eraclio victoria tribuit. z to/  
rum exercitū suo impio subiuga/  
uit adeo q vniuers⁹ ppl⁹ cosdroe  
se fidei christiane subdidit. z sacru  
baptisma recepit. **C**osdroas autē  
ignorabat exitū belli qz cū ab oib;



## **D**e exaltatione crucis

odiret sibi a nemine intima. **Fa**cto bello eracti<sup>9</sup> ad cosdroam veniit. et eū in throno aureo sedere reperiit. **Et** dixit ei. Quia lignū sancte crucis in modū tuū honoraſti si baptisū et fidem xpī susceperis vitā et regnū obtrinebis. **Si** aut hoc implere p̄tēper<sup>9</sup> gladio meo caput tuū abscidā. **Cū** aut ille acq̄escere noller p̄tin<sup>9</sup> eū decollauit. filiū vero suū decē annorū quē cū eo repperit baptisū accipe p̄cepit et regnū patnū ei dimisit. **Tur**rim v̄o destrūens aurū argentū et gēmas ad repandas ecclias q̄s tyrann<sup>9</sup> destruxerat reseruauit. **San**ctas v̄o crucē suscipiēs hierlm reſportauit. **Cū** aut de monte oliueti descendēs p̄ portā quā dñs intrauerat passur<sup>9</sup> in equo regio et ornamentis impialibz ingredi vellet. rep̄te lapides porte descēderūt et inuicē quasi mur<sup>9</sup> se clauērūt. **Sup** q̄ cunct<sup>9</sup> stupētibz angelus dñi signū crucis in manibz tenens sup portā apparuit di. **Cuz** rex celoz ad passionē suam p̄ hāc portā intraret nō cultu regio sed hūili afello ingredies hūiliter exemplū suis cultoribz dereliquit. **Et** his dict<sup>9</sup> angel<sup>9</sup> abcessit. **Tūc** impator lachrymis infusus seipsuz discalciauit et vestimēta vsqz ad camisiā eruit. crucēqz dñi accipiens vsqz ad portā hūiliter baiulauit. **Statimqz** porta se erigēs et duricia lapidū libez ingressuz intrantibz patefecit. **D**or aut suauissimus q̄ eodez die eodeqz momēto quo de turri cosdre scā crux fuit

ablata hierosolimis tunc redijt et oēs mirabili suauitate refecit. **R**ex aut deuore in has laudes scē crucis prupit. **C**ru<sup>9</sup> splēdidior cūctis astris. mundo celebris. boibz multū amabil<sup>9</sup>. sanctorū vniuers<sup>9</sup>. q̄ sola fuisti digna portare talē mūdi. dulce lignū salua p̄ntez cāteruā in tuis laudibz bodie p̄grogatā verillo tuo signatā. **Sicqz** p̄ciosa crux i loco suo restituit et antiqua miracula renouant. **Quidā** mortuus vite restituit. **Quatuor** palitici curant. **Decē** leprosi mundant. **Quidē** ceci illuminant. **D**emonēs effugāt. et a varijs languoribz plimi liberant. **Et** sic impator ad ppria remeauit et diuersis loc<sup>9</sup> mltas ecclias repauit. **Et** sic exaltata est scā crux bonozifice. **Cū** institutū est vt dies ille a xpianis veneret. **E**st notandūqz scā crux ē exaltata i ecclia p̄ tria. **P**rio p̄ memoriā passionis xpī. **Cū** ps. **R**espice i sa. xpī t. q. d. **Cō**sidera passionē xpī q̄ta p te ē passus et ne obliuiscar<sup>9</sup>. **Cū** dñs nos **T**ren. iij. monet. **R**ecordare pauprat<sup>9</sup> mee et por<sup>9</sup> absinthei et sell<sup>9</sup> et **A**erre b̄ dz qlibet christian<sup>9</sup> facere vt veraciē possz dicere illud qd se quif ibidē **M**emoriam memor ero et tabescet in me anima mea **Sic** fecerunt sc̄i. **Sic** et nos dēn<sup>9</sup> facere vt possum<sup>9</sup> dicere cū ap̄lo ad **Gal. ij.** Xpus p̄fixus suz cruci. **Et** iō horat nos ap̄lo ad **He. xij.** **D**eponētes omē pond<sup>9</sup> et circūstant nos peccatū. curram<sup>9</sup> ad p̄positū nob certamē aspicientes iesum q̄



sustinuit crucē. **R**ecogitare euz q̄  
talē sustinuit a pccōzibz dīctōez.  
q. d. **O** christiane cū intras ecclāz  
respice crucē p̄sidera z attēde xpm  
crucifixū q̄s nud⁹ i cruce pependit  
vide man⁹ pforatas. totū corpus  
laceratū. lac⁹ lācea pforatū caput  
benigne ad te inclinatū. **U**n dicit  
p̄phaz **I**reñ. j. **O** vos oēs q̄ trās  
sitis p viā zc. q̄re merito debem⁹  
passionē xpi in mēoria h̄re vt pos/  
sim⁹ dicere illd **V**iet. iij. **E**cce nos  
venim⁹ ad te. tu em̄ es dñs de⁹ n̄r  
**I**o merito debemus te adorare z  
laudare. **U**n canit ecclia. **A**dora/  
mus te xpe z bñ. ti. qz p cru. tu. re.  
mūdū. **U**n de b̄ habem⁹ exemplū  
**L**egit em̄ q̄ qdam hñs in p̄suetu  
dine q̄ frequēter orauit añ imagi  
nem crucifixi ac memoriā passio/  
nis ei⁹ semp habuit. cādē ille mor/  
tu⁹ est q̄ habuit amīcū dilectū z de  
uotū. q̄ etiā ieiunjs z ofonibz ro/  
gavit dñm vt ei dignaret̄ oñdere  
vtrū saluaret̄ esset vel ne. **Q**ui vlti  
mo apparē ei deo p̄mittēte dixit  
tuo desiderio exigēte qd̄ habes cō  
cessum ē mibi tibi indicare me eē  
saluatū. cui ille. rogo ḡ te vt mibi  
dicas q̄ sic maior cā tue saluatōis  
**R**ndit. qz in mēoria sp̄ habui pas/  
sionem xpi. **U**n omni die qñ veni  
a deccliam dñi posui iui añ imagi  
nem crucifixi. z dixi **D**ñe b̄ sto tan.  
q̄ pccōz maxim⁹ añ terribilē iudi  
tez. obsecrās tuā miāz vt mibi vel  
esse pius iudex in egressu aie mee  
a corpe. **N**az. p̄p̄ meā culpā tu es  
miserabilis passus. q̄re merito de  
beo te diligere. tibi ḡratiāctōes

referre. te adorare z semp lauda/  
re. p̄p̄ hoc suz saluaret̄. **U**n sic fuit  
impletū illud p̄s. **D**emor fui ius  
dicioz tuoz a se. dñe z cō. zc. **U**n  
o simplex laice q̄ nescis libros le/  
gere audi horas canonicas q̄ desi  
gnant septenā passionē xpi. **N**am  
hora matutina cap⁹ zc. **U**n p̄s.  
**S**epties i die laudē dixi tibi. **S**ic  
z tu facias. **A**cce passionē xpi ex/  
pansam corā te in ecclia in cruce  
in medio tēpli in alto vt oēs pos/  
sint in eo legere. **A**d bñ p̄dictū ē.  
**I**sa. ij. **I**n die illa radix yesse. id ē  
xps i cruce stat. i. in ecclia i signuz  
pploz. ipm gentes dep̄cabunt. z  
erit sepulchz ei⁹ gloriōsuz. **U**nde  
**B**ern. **A**stat imago dei orātī. aut  
nascens. aut resurgens. aut mori  
ens. qd̄ rñdebim⁹. qd̄ loquemur.  
qd̄ cogitabim⁹ dñe nisi q̄ d corpe  
tuo fecisti nob̄ spectaculū. **H**ec il  
le. q. d. vt passionē tuāz in mēoria  
habeam⁹. **S**cdo p̄p̄ excitatio  
nem deuotōis. q̄s em̄ xpian⁹ duz  
in ecclia videt imaginē crucifixi z  
exēplū passiois xpi nō veller deuo  
tionē h̄re et intelligere q̄ dñs p̄p̄  
eū sic eēt passus. z sic ei p̄pari certe  
null⁹. **U**n. j. **P**e. iij. **X**p̄o igit̄ pas/  
so i carne. z vos eadē cogitatōe. i.  
deuotōe armamini. **U**n sic in me  
morā passionē xpi h̄re dēm⁹. ita  
seq̄t q̄ tūc intelligere dēm⁹ ipsuz  
p̄p̄ nos eē passus. z sic deuotionē  
z passionē ad eū h̄re. **U**n **A**ug⁹ i  
ser. **Q**ui recte intelligit vtrūqz im  
plet. i. mēoriā z passionē. z sic ser  
uiet vniuersissimo dño. vñ **V**iet.  
iij. **D**abis eis scutū. cor dñs laborē

2



**De exaltatione crucis**

3

nos ad deū cōpellūt. illū traham  
p. grām ⁊ misericordiā. **Un** dicit  
ap̄lus ad **Gal. vi.** Quicūq; hanc  
regulā secuti fuerit par sup̄ illos  
⁊ misericordiā. **Un** dicit dñs **Osee**  
**xj.** In funicularib; adā trabāz eos. i.  
in penalarib; hui⁹ p̄sentis vite  
**Hoc** considerans p̄s. in ipsū sancto  
dicit. **Multiplicate** infirmitates  
eā ⁊ postea accelerauerūt. scz cum  
tota volūtate pati. ⁊ sic cū xp̄o exal  
tari in et̄na gloria. **Un** p̄p̄ hāc ex  
altationē xp̄i in cruce cū qua nos  
erabit in celūz sancta crux figurat  
nobis in schala quā uidit **Jacob**.  
sicut habet. **Gen. xxiij.** vbi dicit q̄  
qñ iacob patriarcha surripuit bñ  
dictionē frat̄i sui **Esau** fugit eū ⁊  
perrexit in mesopotamiā ad **Laban**  
fr̄em matr̄i sue. **Cūq;** venisset ad  
quēdā locū post solis occasum et  
veller in eo quiescere. vidit in som  
nis scalāz stantē sup̄ terrā ⁊ cacu  
men e⁹ tangēs celūz. **Angelos** q̄z  
dei ascendētes ⁊ descendētes per  
eā ⁊ dñm innixū scale. **Qui** postq̄  
euigilauit ait. **Verē** nō est aliud  
nisi dom⁹ dei ⁊ porta celi. **Mora**  
liter. **Per** scalā intelligit sc̄a crux  
**Per** dñm innixū scale intelligit  
xp̄us affixus cruci. **Per** angelos  
ascendētes ⁊c. hoīes subleuantē  
se toto voluntate ad deū. ⁊ exēplo  
xp̄i passi omnia aduersa libet pa  
tientes. **Et** iō dicit **Bern.** **Impo**  
sibile est vt caput p. vnam viāz in  
cedat ad patriā ⁊ mēbra p. aliam.  
**Ideo** certe sancti imitari sūt xp̄m  
tanta volūtate ⁊ exēplo xp̄i oīa  
aduersa mūdi libet sūt passi vt



sic eraltarent in gloria. **Uñ Greg.**  
**V**ide electos nil pñc glie quere/  
 re. libenter inopiā sustinere. mala  
 mūdi equanimiter ppeti vt possint  
 in fine coronari. **z c. Apud**  
**Syriam** in ciuitate berith qdā chri/  
 stian⁹ sub annua pensione hospi/  
 tium hñs imaginē crucifixi cōtra  
 faciē leculi in pariete affixerat et  
 ibi orōnes suas cōtinue faciebat.  
**P**ost annū vero aliam domū cō/  
 duxit z imaginē ex obliuione reli/  
 quit. **Q**uidā autē iudeus p̄dictam  
 domū p̄duxit. et quodā die vnum  
 de suis p̄tribulib⁹ ad cōuiuiū in/  
 uitauit. **Iñ** epulas autē ille q̄ in/  
 uicatus fuerat circūspexit z ima/  
 ginē infixā parieti p̄tuef. z in illuz  
 q̄ cum inuitauit ira fremens cur  
 imaginē xp̄i iesu nazareni tenere  
 audeat comināf. **I**lle autē cum ad  
 buc p̄dictā imaginē nō vidisset iu/  
 rauit qd de imagine nihil sibi p̄sta/  
 ret. **Tūc** ille placat⁹ se simulans  
 valescit. et ad p̄ncipes sue gent⁹  
 abiens iudeū illū de imagine ac/  
 cusauit. **I**udei igit congregati ad  
 domū ei⁹ cōueniūt z visa imagine  
 illum diris p̄tumelis afficiunt z  
 extra synagogā semiuiuū p̄iciūt.  
 imaginē nō pedib⁹ p̄culcantes z  
 in ea cū tra opprobria dñice passi/  
 onis renouauerūt. **Luz** nō latus  
 lancea p̄forassent. p̄in⁹ sanguis  
 z aqua effluit z suppositum vas  
 impleuit. **S**eu p̄facti iudei sangui/  
 nem illū ad synagogas deculef.  
 et oēs infirmi ex eo inuēti. p̄tinus  
 curabant. **Tūc** iudei ep̄o tre oīa  
 p̄ ordine narrauerūt. z baptisma

et fidem xp̄i vnanimiter acceperūt.  
**S**pūs ac sanguinē illū in ampull⁹  
 cristallinis z vitreis p̄seruauit. **Sa**  
 ctum est autē h̄ anno dñi. d. ccl. tūc  
 oēs iudei synagogas in eccl̄as cō/  
 secrauerūt. **E**t ext̄ic h̄ mos inole/  
 uit vt eccl̄ie p̄secrarent. **Nā** añ tñ  
 altaria p̄secrabant. **Uñ** p̄p̄ istud  
 miraculū ordinauit eccl̄ia. v. yd⁹  
 nouēbris fieri memoriā passiōis  
 xp̄i. **Nam** z rome p̄secrata ē eccl̄ia  
 in honorē saluatoris. vbi ampul/  
 la cū illo sanguine reseruaf z solē  
 ne festum tūc agit. **A**pud p̄stanti  
 nopolim qdā iude⁹ eccl̄iaz sancte  
 Sophie ingressus quandā ima/  
 ginē xp̄i ibidem p̄spexit. **Q**ui se ibi  
 solū p̄siderans gladiū arripuit et  
 ipsaz in guttēre p̄cussit. statim inde  
 sanguis exiuit z caput z faciē iu/  
 dei aspersit. **Q**ui territus imagi/  
 nem accepit z ipsam in puteū p̄i/  
 ciens statim aufugit. **Q**uidā autē  
 christianus eidē obuiauit dicens  
**Uñ** venis iudee aliquē hominēz  
 occidisti. **E**t ille. falsum ē. **Q**ui rur/  
 sus ille dixit. **V**ere homicidiū per/  
 petraisti. z ideo sanguine aspersus ē  
**Tūc** iudeus. **V**ere de⁹ christiano  
 rum magn⁹ deus est z fides eius  
 firma p̄ omnia cōprobat. **N**equa  
 q̄ em̄ hominē p̄cussi. sed xp̄i ima/  
 ginem z p̄tinuo sanguis de gut/  
 ture eius emanauit. **D**uxit autēz  
 iudeus hominē illum ad puteū z  
 inde sanctam imaginē extraerūt  
**P**laga in gutture christi adhuc  
 cernitur vt fert. **I**udeus vero cō/  
 tinuo factus est fidelis.

**De sancto mattheo. Sermo. lvi.**



## De sancto

## Mattheo

### Adit iesus

hoies sedentē in thelōnio.  
et ait illi. Sequere me. Et surgēs  
secur⁹ est eū. **Mat. ix.** Morate cha/  
rissimi. dicit em̃. **Hiero.** in origi. q̃  
maiestas diuinitatis occulta que  
in humana facie relucebat ex pio  
aspectu videns ad se trahere po/  
terat. Nā si in magnete lapide hec  
virt⁹ est vt vestucas sibi copuler.  
q̃to magis dñs oim creaturaz ad  
se trahere poterat quos volebat.  
**Nunc** ē em̃ q̃ xps qui vidit scrip̃m  
mattheū traxit eū vt sequeretur euz.  
**Quare** dicit. Vidit iesus hoies se. zc.  
**In** q̃b⁹ quidem vbis duo notant  
1. Prīmū est vocatio g̃fosa ipsi⁹ xpi  
videns mattheū. qd̃ notat. euz dicit.  
2. Vidit iesus hoies sedentē. Scdm̃  
est imitatio fructuosa ipsi⁹ mat.  
cū addit. Et surgēs secur⁹ est zc.  
Dico p̃mo q̃ in vbis p̃missis no/  
tant voca. g̃fosa. zc. **¶** Est notan/  
dum q̃ xps vocauit sanctū mat/  
theū ad tria quib⁹ posset mereri  
vitā eternam. **Pr̃o** ad fidē christi/  
anam sine q̃ null⁹ pōt saluari sic  
ap̃lus dicit **Deb. xj.** q̃ impossibi/  
le ē sine fide deo placere. **Iō** dicit  
**Aug⁹.** nemo pōt ad filioz nume/  
rū p̃tingere nisi p̃ fidē. **Iō** ne scūs  
matthe⁹ i infidelitate sua periret.  
xpus eū vocauit sic z alios ap̃los  
ad fidē. **Uñ. j.** **Pe. ij.** de tenebris  
infidelitatis vos vocauit in admi/  
rabile lumē suū scz fidei. Et in si/  
gnū hui⁹ ap̃li cū recedere volebāt  
ab inuicē vt fm̃ p̃ceptū xpi fidem  
p̃ mūdū p̃dicaret cōuenerūt z se

cerūt simbolū mat⁹. Dicit ei mat⁹  
p̃p̃ dignitatē p̃sonaz. in q̃ simbo/  
lo sūt. xij. articuli fm̃ q̃ sunt duo/  
decim ap̃li. **Istos** articulos fidei  
fecerūt in signū q̃ sicut eos voca/  
uit ad fidē xpianā. sic etiā volebāt  
ōndere q̃ essent veri xpiani z q̃ p̃  
pter fidē vellēt mori. Et scūs mat/  
the⁹ fecit hūc articulū. **Inde** vetu/  
rus est iudicare viuos z mortuos  
q̃ est magn⁹ articulus fidei. Ipse  
etiā euāgelīū de hūanitate christi  
scripsit. qd̃ incipit. **Liber** genera/  
tionis iesu xpi filij dauid zc. **Qd̃** q̃  
dem euāgelīū vt legit in ei⁹ legē  
da. p̃p̃is suis manib⁹ scripsit. et  
reperit est cū ossib⁹ scri. **Barnabe**  
anno dñi. d. **Barnabas** em̃ vnus  
fuit de septuaginta duobus disci/  
pulis dñi qui multum extollitur  
z laudat in actib⁹ ap̃loz. **Nā** ipse  
multa fecit p̃ xpo. **Qui** p̃gens cy/  
prū vt ibi vbi⁹ dei p̃dicaret euāge/  
lium sci matthei secū dēulit. z sup̃  
infirmos illud ponēs. oēs dei vir/  
tute ac tā fide sci barnabe q̃ meri/  
to matthei p̃tinuo sanauit. Et sic  
p̃tz quō fuit vocat⁹ a xpo ad fidez  
qua meruit eternā gloriā **Uñ** pōt  
dicere illud. **ij.** **Abi. iij.** **Bonū** cer/  
tamen certant. cursum p̃sumauit.  
fidē seruauit. in re. repo. est mibi zc.  
**¶** **Secūdo** vocauit eū ad p̃uer/  
sionē suē p̃niam sine q̃ silr null⁹  
pōt saluari. **Nā** dicit ps. **Nisi** cō/  
uersi fueritis gladius suū vibrabit.  
Et iō dixit xps **Lu. xij.** **Nisi** p̃nias  
habueritis omnes simul pibitis.  
**Ideo** xpus vocauit sanctū mat/  
theum ad penitentias ne periret.



**Qualiter** autem eum vocauit ostendit in euangelio. Et factum est anno domini **xxxj. luna. x. feria secunda.** quod iesus in illo tempore vidit publicanum nomine leui sedentem ad theoloniū. Et ait illi. **Sequere me.** Et relictis omnibus surgens secutus est eum. Et anno quod secutus est eum fecit conuiuium magnum. scilicet ipse leui siue mattheus in domo sua. Et erat turba multa publicanorum et aliorum qui cum illis erant discubebant. Et murmurabant pharisei et scribe eorum dicentes ad discipulos eius. **Quare cum peccatoribus et publicanis manducas et bibis.** Et respondens iesus dixit ad illos. **Nō egent qui sani sunt medicos sed qui male habent. Nec est opus valentibus medicis sed male habentibus.** Antea autem discite quid est. **Volo misericordiam et nō sacrificium; non enim veni vocare iustos sed peccatores ad penitentiam.** **Unus** scribit mattheus potest bene dicere illud **Vere. xxxj. Conuertere me et conuertor. quia tu domine deus meus.** Postquam enim conuertisti me egi penitentiam et postquam ostendisti mihi. scilicet iusticiam percussisti femur meum. Confusus sum et erubui. quoniam sustinui opprobrium adolescentie mee. scilicet peccatum. **Unus** Ambrosius in persona sancti matthei. **O di genitor meum. fuge vitam meam. solus te sequor domine iesu qui sanas vulnera mea. scilicet voca me ad penitentiam.** **Tercio** vocauit ad statum sancte vite in quo posset diuinam pacem mereri. Nam in mundo propter peccatum homo multas miseras patitur. Iuxta illud salua-

toris **Jo. xvj. In mundo pressura habebitis. scilicet propter peccata que in mundo regnant. Nam ut dicitur. Jo. ij. Omne quod est in mundo et quibus tribus inuoluti sunt homines in mundo. Istis enim tribus peccatis peccauerunt tres sancti homines quos si deus non vocasset ab illis peccatis fuissent damnati eternam. Quorum primus fuit dauid qui peccauit peccato luxurie. Nam adulterium commisit cum Bersabee muliere valde pulchra uxore. virie betheij et propter adulterium uxorem fidelissimum militem fecit occidi. ut habetur. **ij. Re. xj. quē tamen dominus ad suam gratiam et misericordiam vocauit quia cognouit peccatum suum et penituit dicens. Misere mei deus et cetera. Ideo deus fecit eum prophetam et psalmistam. cuius psalmi in ecclesia frequenter. Secundo** fuit sanctus paulus qui peccauit peccato superbie. ita quod propter nimiam superbiam ecclesiam dei persecutus est. **Jo** vocabatur prius saulus a saul superbiissimo rege dictus. **Saulus** enim interpretatur peritio mortis. quod sibi bene contemnebat tempe sue persecutionis. Nam sanctorum mortem peribat intimo corde. ut habetur **Act. ix. Saulus** adhuc spiras minarum et cedis in discipulos et cetera. quem tamen deus etiam vocauit ad penitentiam et ad statum sancte vite. Unde dicit ad **Gal. Cum** autem placuit ei qui me segregauit de utero matris mee. et vocauit per gratiam suam. Sequitur. **continuo** non acquieuit carni et sanguini et cetera.**



## De sancto

## Matthæo

**U**n fac<sup>9</sup> vas electionis zc. **A**u<sup>9</sup> doctrine z eple p ceter<sup>9</sup> scripturis ampl<sup>9</sup> in ecclia recitant. **T**ert<sup>9</sup> fuit sc<sup>9</sup>s matthe<sup>9</sup> q peccauit pec/  
cato auaricie. **N**ā turpib<sup>9</sup> lucr<sup>9</sup> ad herebat. **F**uit em<sup>9</sup> thelonari<sup>9</sup>. ideo vocat publican<sup>9</sup>. vt habet **Lu. v.** **A**uidit iesus publicanū noie **Leui** zc. hunc vocauit xpus ad statum scē vite. cū dixit vt sup habet. **S**e quere me. z secur<sup>9</sup> est eu<sup>9</sup>. z sic fecit aplm z euāgelistā. **A**u<sup>9</sup> euāgelica doctrina p ceter<sup>9</sup> euāgelist<sup>9</sup> mag<sup>9</sup> in ecclia frequētat. **U**n dic<sup>9</sup> **Amb.** sup lucam. **S**equebat<sup>9</sup> mattheuz iam letus z exultauit di. **I**am nō publicanū gero. iam nō porto le/  
ui. i. peccatorē. erui leui p<sup>9</sup> q<sup>9</sup> xpm indui. qre bene d<sup>9</sup> matthe<sup>9</sup> qd in/  
terpr<sup>9</sup>at domū festinatōis. **S**ui em<sup>9</sup> domū festinationis p festinā con uersionez. **2** **R** **S**ecūdo notat<sup>9</sup> sancti mat. imitatio fructuosa. cū addit. surgēs securus est eū. **C**ir ca quod notandū q sc<sup>9</sup>s mat. se/  
curus est xpm in trib<sup>9</sup>. que sūt val de fructuosa z eternā vitā meren tia. **P**rimo in vera paup<sup>9</sup>tate. **N**ā xpus dicit **Lu. xiiij.** **N**isi q<sup>9</sup>s renū/  
ciauerit oib<sup>9</sup> que possider nō pōt esse me<sup>9</sup> disci. **A**u<sup>9</sup> rō est. **N**ā ipse vt dicit **Bern.** fuit paup<sup>9</sup> nar<sup>9</sup> paup<sup>9</sup> vixit. paup<sup>9</sup> obiit. **N**ec em<sup>9</sup> pauper tas est euāgelica pfectio. **U**n dixit xps **Lu. xviij.** **S**i vis pfect<sup>9</sup> eē zc. **S**equit<sup>9</sup>. et sequere me. **C**erte hec fecit sc<sup>9</sup>s matthe<sup>9</sup>. **N**am mox vt xps eū vocauit continuo thelonauz reliquit z oia que habuit. **U**n dic<sup>9</sup> **Lu. v. de eo. q** reliq<sup>9</sup> omnib<sup>9</sup> sur/

gens secur<sup>9</sup> est eū. i. in vera paup<sup>9</sup> tate. **U**n **Amb.** in omel<sup>9</sup>. **P**ropna reliquit q rapiebat aliena. **U**n p<sup>9</sup> dicere cū petro illd<sup>9</sup> **Mat. xix.** **N**os reliq<sup>9</sup>mus oia zc. **U**n dicit **Bern.** **O** dulc<sup>9</sup> fatuitas q relinquit mū/  
dus z amplexat<sup>9</sup> xps. quare meri to meruit eternā gl<sup>9</sup>iam. **N**ā dicit saluator. **V**os q reliquist<sup>9</sup> oia z se curi estis me centuplū accipietis et vi. eter. possi. **S**ecūdo secur<sup>9</sup> est **2** xpm i vera obediētia. **A**u<sup>9</sup> em<sup>9</sup> dñs voluit recedere ab eis z celū ascē/  
dere dedit pceptū. vt hēt **Marci** vl. dicēs. **E**ūtes in mūdū vni. zc. **Q**d fecit sc<sup>9</sup>s mat. cū alijs aplis. **N**am d<sup>9</sup> ibidē. **I**lli aut<sup>9</sup> pfecti p di/  
cauerūt vbiq<sup>9</sup> zc. **U**n dicit **Aug<sup>9</sup>.** obediētes mādātū nō pcrastinar. sed parat man<sup>9</sup> opi. pedes itineri z totū se impēdit vt mādātū ipe/  
trans impleat. **C**erte h<sup>9</sup> fecit sc<sup>9</sup>s matthe<sup>9</sup>. **U**n legit<sup>9</sup> q<sup>9</sup> xpus p dīca/  
uit in iudea. postea i macedonia. z diuisis aplis p dīcauit apd mur gundiā. **R**eqre quō post ascensio nē dñi. andree in simone pmo fol. **D**einde p dīcauit in ethiopia in ci uitate q dicebat<sup>9</sup> **Nadaver.** vbi du os magos reperit noie zaroes et arfaxat. qui ita hoīes arrib<sup>9</sup> suis deludebāt vt qscunq<sup>9</sup> vellēt mē/  
broz officioz sanitate p uare vide rent. q in tantā supbiā eruperunt vt se quasi deos ab hoīb<sup>9</sup> facerent adorari. **M**atthe<sup>9</sup> aut<sup>9</sup> p dīcā cū uitate ingressus z apud eumuchū candacis regine quē **Philippus** baptizauit. vt habet **Act. xij. bo/** spirabat. z ita magoz seductioes



detegebat. ut quicquid illi faciebatur hominibus in perniciem. Si ipse converteret in salutem. Eunuchus autem scimus mat. interrogante. quod tot linguas loqueretur et intelligeret exposuit ei martheus. quod spiritus sancto descendente omnium linguarum sciam apostoli receperunt. Et sicut illi qui per superbiam turrim usque ad celum edificare voluerunt et per confusione linguarum ab officio cessauerunt. quia sciam linguarum non habuerunt. sic apostoli sciam omnium linguarum habuerunt ut turrim non de lapidibus sed veritibus construatur. per quas omnes qui crediderint celum ascendant. Tunc venit unus qui dixit illos magos cum duobus draconibus advenisse. seque ignem sulfureum ex ore et naribus euometes cunctos homines occidebant. Apostolus autem signo crucis se munies securus ad eos exiit. Quod mox ut dracones viderunt ante pedes eius principum corruerunt et dormierunt. dixitque magister. Ubi est ars vestra. excitare eos si potestis. Ego nisi dominum rogassem quod mihi cogitastis inferre in vos principum retrocessissent. Cum autem populus venisset precepit draconibus ut in nomine iesu abirent. et nullum ledentes principum abierunt. Cepitque populo de gloria fructus paradisi magnum sermonem facere. asserens ipsius omnibus montibus eminere et primum celo esse. spinas et tribulos ibi non esse. rosas et lilia ibi non marcescere senectute ibi non evenire. sed hominem ibi semper iuvenem manere. angelorum organa spiritui resonare. De his autem terrestri paradiso dixit hominem esse electum. sed christum in celesti paradiso reuertere

dum. Et cum his populo loqueretur. ecce subito tumultus factus est in quo filius regis peragebatur. Quod cum magi suscitaret non possent. dixerunt regi quod ad consortium deorum rapere esset. et ideo imaginem sibi et templum construimus opter. Tunc predicatus eunuchus magos custodire faciens apostolum aduocavit. Qui ostendit ne fusa eius principum suscitavit. Quas propter rex nomine eglippus habens viso per universas regiones suam misit suos di. Venite et videte deum in effigie hominibus latentem. Venerunt ergo cum coronis aureis et diversis sacrificiorum generibus volentes sibi offerre et sacrificare. Quos sanctus mat. compescuit di. Viri quid facitis. ego non sum deus. sed sum servus domini nostri iesu christi. Illi autem de auro et argento quod sibi attulerant ipso iubente magnam ecclesiam fabricaverunt. quam in .xxx. diebus spacio preceperunt. Et apostolus plinius annis ibi sedet et totam egyptum ad fidem pervertit. Rex autem eglippus cum uxore sua et omni populo baptizatus est. Episcopi gentem autem filiam regis apostolus deo dedicavit plusquam .cc. virginibus precepit. Et sic per qualiter obediens preceptum christi contempsit. predicando fidem et pervertendo populum. Unum convenienter per dicere illud Lu. xv. Ecce tot annis servivi tibi et nunquam mandatum tuum preceperunt. Et dicit Ambrosius super Lucam in persona sancti mat. Omne mandatum tuum sicut cauterium impressum tenebo. **2.** Tercio secutus est christum in charitate. iuxta doctrinam christi Jo. xv. Sicut dilexit me pater et ego dilectus vos et scilicet perfecta charitate. Mane in dilectione mea. scilicet me diligendo



## De sancto

## Mattheo

et moriendo p[ro] me sicut ego moriar p[ro] vobis. **S**eq[ue]nt[ur] n[on] maiorem charitatem nemo h[ab]et v[er]o aia[rum] zc. **A**er te ista p[er]fecta charitate habuit sanctus matthe[us]. **N**az p[ro] amore xpi sustinuit mortes. **U**n[de] legit[ur] postq[ue] rex eglippus moriebat[ur] successit ei hirtacus rex q[ui] virginem epigeniam filiam defuncti regis p[er]cupiscens p[er]misit ap[osto]lo dimidium regni sui si ea sibi in coniugium cōsentire faceret. q[ui] pulchra erat. **A**ui ap[osto]lus ait q[uo]d iuxta more[m] p[re]decessoris sui die dñi[us] ca ad eccl[esi]am cōveniret et p[re]sente epigenia cū ceteris virginib[us] audiret q[uo]d bona sint iusta cōnubia seu coniugia. **Q**uo rex cū gaudio festinauit putās q[uo]d ap[osto]lus velleret suadere epigenie coniugium. **M**attheus aut[em] virginib[us] et omni p[ro]p[ri]o p[ro]gregatis de bono matrimonij diu locutus. iō a rege plurimū est laudatus. credēs q[uo]d ap[osto]lus iō faceret ut animū virginis ad p[re]sensum matrimonij p[ro]vocaret. **D**einde silentio facto ap[osto]lus symonem repetijt di. **A**ū bonū sit matrimonij si saluo federe teneat. tñ vos astantes bñ scitis q[uo]d si aliq[ui]s seruo[rum] regis spon[sam] suā sibi vsurparet. nō solū regis offensas s[ed] etiā mortē mereret[ur]. **N**ō q[uo]d vxorē duxisset. sed q[uo]d spon[sam] dñi sui accepisset. **I**ra et tu rex sciens epigeniam eterni regis sp[ous]am effectā et sacro velamine p[re]secratā quō poteris sp[ous]am potioris te tollerere et tuo matrimonio copulare. **Q**uo audito rex p[er] ira furibundus abscessit. **A**p[osto]lus aut[em] intrepidus et p[re]stans oīs ad patientiā et p[re]statiā

p[ro]portavit. et epigeniam ex timore coram se p[re]stratā cū ceteris virginib[us] bñdixit. **P**o[m]issas aut[em] solēnia misit rex spiculatorum et iuxta altare **M**atthei stāre et exp[er]sis manib[us] i celū deū orāre misso a tergo gladio infecit et martyre[m] p[re]secrauit. **Q**uōd p[ro]p[ri]is audies palatij regis incēdere volebat. s[ed] p[ro]f[er]i et diacones mori p[ro]ueniret et martyriū matthei apli cū gaudio celebraverūt. **R**ex v[er]o cū nec p[er] maronias nec p[er] magos posset aim[em] v[er]gis imutare. totā domū ei[us] copioso igne accendere voluit. et ipsas cū ceteris virginib[us] cremare. **A**p[osto]lus aut[em] eiusdē apparēs totū ignē de domo ei[us] excussit et ignis erūpēs palatij regis intrauit. et solo rege cū unico filio evadēte cūcta cōbussit. **S**cratq[ue] filius ei[us] arrept[us] a demonio et p[re]s[ent]is crimi[n]a p[re]f[er]ēs ad apli sepulchrū p[er]peravit. **P**er lepro[s] effect[us] ē. q[ui] cū curari nō posset gladio seip[s]m occidit. **P**opul[us] aut[em] frēm epigenie ab ap[osto]lo baptizatū i regē p[re]stituit. **Q**ui p[er] ānos. lxx. regnavit et xpianū cultum magnifice apliavit. et totā p[ro]vinciā ethiopie ecclesijs replevit. **Z**aroes aut[em] et arfaxat ab illa die q[ui] ap[osto]lus filiū regis suscitavit. fugerūt p[ro]fide. **S**z symon et iudas eos ibidē vicerūt. **E**t sic p[er]z q[ui]l[us] scūs mat[the]i se cut[us] ē xpm in p[er]fecta charitate. cū sic p[ro]f[er] eū mortu[us] ē. **U**n[de] Amb[rosius] in p[er]sona scī mat[the]i. **L**iga[rum] sum clavis filii dei et cōpedib[us] charitatis. **Q**uis s[ed] me sepabit a charitate dei q[ui] est in me tribulatio. agustia. an fames. zc. **U**n[de] merito ē i nūero scō[rum] mat[the]i



tyrum. de q̄bo canit ec. Viri sancti  
gloriosi sanguine fuderūt p̄ dño.  
amauerūt xpm i vita sua. imitati  
señ in morte sua. iō coronas triū  
phales meruerūt. Nā dīc sc̄ptura  
**Iaco. j.** **Beatus** vir q̄ suffert tenta-  
tionē zc. **Et** illud apli. **q̄. Ibi. q̄. Si**  
**delis fmo.** Nā si cōm ortui sum⁹ z  
cōiuiem⁹. Si sustinui⁹ z cōre-  
gnabim⁹. Un bñ d̄r matthe⁹. Nā  
matthe⁹ d̄r a magno z theos. i. de⁹  
q̄si magn⁹ dñi. Dicit etiā leui. qd̄  
interpretat apposit⁹ q̄r ē appositus  
ip̄o cathalogo martyru. z p̄ p̄ns  
sanctis in celo. ḡ zc.

De sancto michael. Sermo. lvij

**Ece micha**

el vn⁹ de p̄ncipib⁹ p̄mus  
venit in adiutoriu meuz.

**Dñi. x.** **Notate** charissimi. dīc em̄  
Nero. in qdā omel. nō em̄ posset  
esse tuta hūana infirmitas in tot  
z tantas hosti illi⁹ insidias nisi an-  
geloz muniret auxilio. **Nic** ē em̄  
q̄ daniel spū cognouit q̄ gen⁹ hu-  
manū. p̄t p̄c̄m est expositū in si-  
dijs diaboli. z p̄ inuamē angeloz  
liberat. iō dicit in p̄so oīm fidelīū.  
**Ece michael zc.** **Ad** est notā-  
dum q̄ sūm⁹ pontifex pelagi⁹ hūc  
diē in honorē sci mi. z oīm beatoz  
spirituū p̄ totū orbem vniuersali  
statuit celebrāduz. in q̄ solēnitare  
oīm angeloz agim⁹ mēoriā z oēs  
generalr honoramus. **Ad** accidit  
sic. legit em̄ qd̄ in appulia est qdā  
mons q̄ d̄r gargan⁹. iuxta ciuita-  
tem que d̄r sypon⁹. **Anno** ac dñi  
ccc. xc. in p̄dicta vrbe sypono erat  
qdā vir noīe gargan⁹. a q̄ mōs

ille nomen accepit. Ille vero hō  
pollebat infinita multitudine ouiu  
z boum. **Auz** aut pascereñt circa  
latera p̄dicti monti⁹ p̄rigit quēdaz  
thaurū alios relinquere z verticē  
monti⁹ ascendere. **Cum** ḡ domus  
alijs redētib⁹ nō redisset. colle-  
cta dñs multitudine famuloz p̄-  
deuia queq̄ req̄rens. tandē ipsuz  
in vertice monti⁹ iuxta ostiū cuius-  
dam spelunce inuenit. **Permor⁹**  
igit cur soliuag⁹ incederet mor in  
ip̄z sagittā toricatā direxit. s̄z statī  
velut a vento rectora in ipsuz q̄ ie-  
cerat repcussit. **Turbati** sunt sup  
b̄ ciues z admirati. ad ep̄m vadūt  
z sup rā stupēda re ip̄m requirūt.  
**Qui** eis triduanū ieiuniū indixit  
et a deo b̄ esse querendū amonuit  
**Quo** peracto sc̄us michael appa-  
ruit ep̄o di. **Scias** volūtare mea  
hoīem illū esse p̄cussū suo telo.  
**Ego** em̄ suz michael archāgelus  
qui illū locum incolumē siue san-  
ctum vl̄ dedicatū ornaui ac mibi  
elegi. z scire debet. me esse custodē  
ipsius loci ac patronū. **Statimq̄**  
ep̄us z ciues euz p̄cessionē locum  
adeūt z speluncā ingredi nō p̄su-  
mentes sed ofonib⁹ p̄ forib⁹ insi-  
stebant. **Tandē** em̄ accidit p̄ alijs  
qd̄ temp⁹ ab inuento loco q̄ nea-  
bolite ad huc gentiles p̄tra sypon-  
ranos z beneuetanos qui q̄nqua-  
ginga milib⁹ a sypono distant or-  
dinato exercitu bellare ceperunt.  
**Qui** de p̄silio ep̄i triduo inducias  
petierūt. vt triduo ieiunio va-  
carent z patronū suū sanctū mi-  
chaelem in sui auxilium implo-  
rent. **Tercia** autēz nocte michael



# De sancto

# Michael

epo apparuit dicens pces eoz ee  
erauditas. Et pmisit eis victoria  
et qtra hora diei iubet hostibz oc/  
currere. qbz occurrētibz mōs gar/  
ganus īmenso tremore ꝓcutitur.  
fulgura crebra volant. caligio te/  
nebrosa totū cacumen monē ob/  
durit. Ita q ꝑ centū viri d aduer/  
sarijs et sagittis igneis interieſt  
**R**eliqui vō cōpra tute archan/  
geli errore ydolatrie reliquerūt. et  
ꝓtinuo se christiane fidei submise/  
runt. et sy pontani sanctū michae/  
lem laudauerūt. Et cū adhuc du/  
bitare ceperūt vtrū ꝑdictū locum  
ingredi vlt dedicare deberēt. Tūc  
epus sup hoc ad ꝓsolandū pela/  
gium papaz amonuit. Qui rñdit  
**S**i homo illā ecclīaz dedicare de/  
beret b maxime oporteret fieri il/  
lo die q victoria data est. **S**i vero  
aliter ſacto michael placuerit ab  
epo est sup hoc volūtas eius req/  
renda. **I**nstantibz igit papa et epo  
cum ciuibz triduo ieiunio. ſan/  
ctus michael in hac die epo appa/  
ruit di. Nō est opus vobis ecclīaz  
dedicare quā ego edificauī et cōse/  
cravi. **P**recepitqz vt in die ſequē/  
ti epus cū ꝓplo locum ingrederet  
et ibi orarent. et ipſi eum ſpeciales  
patronū suū ſentirēt. **M**ane igit  
epus et vniuerſus ꝓꝑlus ad locū  
veniūt et ingreſſētes magnā cri/  
ptam. i. (kruſſe) et tria altaria in/  
uenerūt. Quoz vnū fuit ornatuz  
rubeo pallio. **C**elebratis igit miſ/  
ſarum ſolēnijs cū ſacrā cōmunio/  
nem ſinguli accepiſſent. oēs ad ꝓ/  
pria cū magno gaudio redierunt

**A**ps autē ſacerdotes et clericos ibi  
dem delegauit q ingreſſi diuinū offi/  
cium ibidē celebrarent. **I**n eadez  
autē ſpelunca aqua clara et dulcis  
emanat. de q poſt cōionē ꝓꝑls po/  
tat. et diuerſe egritudines ſanant.  
**N**is audiet et aptis. tūc ſummus  
pontifex pelagiꝝ hunc diē in hono/  
rem ſci michaelis et oīm beatorū  
ſpiritū ꝓ totū mundū ſtaruit ce/  
lebrandū. **M** **E**ſt igit norandū  
q nos merito debemꝰ āgelis lau/  
dem et honore impendere multipli/  
ci rōne ſiue ꝓꝑ multiplex adiuro/  
rium qd oñdūt nob. **P**rimo enīz  
debemꝰ eos honorare qz ſunt nſi  
custodes. **D**icit enī mſ li. ij. di. ij.  
q queqz aia ſiue hō habet vnū an/  
gelum bonum ad ſui custodiam  
delegatum ſiue deputatū. **U**nde  
custodiūt hoīem triꝓlſ. ſ. in ꝓnci/  
pio. in medio. et in fine. **P**rimo cu/  
ſtodiūt hoīem in ꝓncipio. b eſt. in  
vtero matr. ne ꝓ maliciā diaboli  
ſuffocet. et poſtqz nātꝰ eſt ne iꝑſuz  
impediat a grā baptiſmali. et i ro/  
ta vita ne iꝑſuz ad magna pecca/  
ta trahat. **U**n dicit ꝓꝑ. **A**ngelis  
ſuis deꝰ mādaſſe de te vt custodi/  
ant te in oībz vijs tuiſ. **U**n de hoc  
habet figura **D**an. vi. vbi dꝰ q **D**a/  
niel fuit miſſus i lacū leonū a re/  
ge dario vt eū lacerarēt. **Q**ui rñdit  
regi. **D**eꝰ meꝰ miſit angelū ſuū et  
ꝓcluſit ora leonū et nō nocuerūt mi/  
hi. **M**ozalr. ꝓ **D**anielez inrelligit  
homo ꝓ leones diaboli. ꝓ lacum  
mūdus iſte et. **U**n dicit **P**iero. in  
omel. **E**ſt circa oēs credētes i xpo  
firma āgeloz custodia. **I**n ſignū

91 2 Custodia Indigentia  
3 Deligentia  
Efficientia



huius dicit **Apoc. x.** q. iohes vidit angelum descendente de celo habente clauem abyssi et carbenam magnam. Et apprehendit draconem serpentes antiquum qui est diabolus et ligauit eum et misit in abyssum etc. **Secundo** custodiunt hominem in medio. scilicet moritur. quoniam anima debet separari a corpore. tunc homo precipue verax per diabolus ut de sua salute dei misericordia desperet. Nam dicit **Beggo.** Demones volitant circa nos sicut apes sed nos produco in desperationem. **Exemplum** de sancto martino. **Requere martini.** **Un ps.** Circumdederunt me sicut apes et exarsit. protra me sit ignis. Ideo valde necessarium est angelorum auxilium qui tunc iuuant nos. **Ad bonum** figurat nobis. **iii. Re. vi.** de puero siue seruo helysei clamante. **Deu** heu heu domine mihi quid faciemus. **Viditque** exercitum in circuitu ciuitatis qui volebat capere helyseum et seruum. **Qui** respondit helyseus. **Non** li timere. **Plures** nobiscum sunt quam cum illis. **Et** orauit helyseus ad dominum dicens. Domine aperi oculos pueri huius ut videat. **Et** aperuit dominus oculos pueri et vidit. **Et** ecce motus plebis equorum et currum in circuitu helysei. **Moraliter** etc. Sic angeli custodiunt hominem et consolantur eum ne desperet. **vi. Lu. xxi.** Apparuit illi angelus de celo confortans eum. **Qui** creplius habet. **Legit** enim quoddam iuuenis intrare religionem et cum in ea aliquot annis honeste et deuote vixisset cepit in infirmitate ita grauiter laborare quod in lectulo decubans nihil omnino loquebatur.

sed putabatur subito moriturus. **Ad** quod fratres subito peruenissent ut recumederent animam eius. subito cepit loqui et protulit tria verba. **Primum** fuit istud. **Utinam** non essem natus. **Secundum** fuit istud. **Ponderate** equaliter. **Tertium** fuit. **Sufficit** mihi. **Ad** autem conualuisset de infirmitate interrogauerunt eum fratres quare illa verba dixerat. **Ille** autem respondens dixit. quod in illo mortis articulo astiterunt demones multi accusantes eum de multis grauibus peccatis. **Ira** quod per quod libet eam dignum morte eterna. **Tunc** desperans de salute dixi primum verbum sed **Utinam** non essem natus. **Tunc** astiterunt angeli dei habentes statera in manibus suis ut ponderarent mea bona et mala. **Et** videns dixi secundum verbum. ponderate equaliter. **Ad** autem mala mea aliquantulum preponderaret dixi eis ut apponerent. **Uec** sic. tunc ipsi apposuerunt unam stillam de sanguine christi. quam apposita bona preponderabant. **Ad** videntes demones confusi recesserunt. **Tunc** ego multum consolatus cum magna iocunditate et securitate dixi tertium verbum. **Sufficit** mihi etc. **Un** dicit **Bern.** Angelus domini in omni loco sedulus pedissequus. id est. (nachgenger) anime non cessat eam sollicitare et assiduus suggestionibus monere dicens. **Delectare** in domino et dabit tibi omnes petitiones tuas. **Tertio** custodiunt hominem in fine. id est. cum anima est separata a corpore tunc diabolus animam defuncti ad penas inferni cape intendit. **Iuxta** illud **Gen. iii.** Tu infirmus diabolus calcaneo eius per calcaneum



## De sancto

## Michael

intelligit finis hoīs in q̄ diabol⁹  
nitiit hoīem trahere ad infernum.  
**Nā** dicit Aug⁹. Dicitur est q̄ nos  
aduersarius nŕ. **Eq̄**ſtime iude iu  
dica hūc eſſe meū ob culpaz q̄ r⁹  
noluit eſſe p̄ grām. **Iudica** geum  
eſſe meū eternalr dānandū. **Sz**  
angeli inq̄tū poſſibile ē eis iuuat  
hoīem z allegat bona homis. **Qd**  
hūc oſtendit **Job. xxxij.** **Tabeſcet**  
caro ei⁹. ſ. hoīs inſeparatione. z que  
recta fuerant nudabunt. **Appro**  
pinq̄bit corruptioni aīa ei⁹ z vita  
illi⁹ mortifer⁹. ſ. diabolis. **Si** fue  
rit p̄ eo angelus loquēs vnus de  
millib⁹ vt annūciat hoīs eq̄tatez.  
miſerebit⁹ ei⁹. ſ. deus. z dicit. **Libe**  
ra eū vt nō deſcēdat incorruptōz.  
**Sequit.** **Deſcabilis** erit ei⁹. ſ. ho  
mini. z videbit facie ei⁹ iniubilozē  
**P̄** **Uñ** exemplū habem⁹ legitur  
q̄ qdam fuit intent⁹ prauis actio  
nib⁹. **Nic** tñ virginē mariā dilige  
bat z eam deuotiſſime ſalutabat.  
**Cū** autē ille eſſet deſunct⁹ cōuene  
rūt demones aīam ei⁹ rape confi  
dentes. aſtiterūt z angeli dicētes  
q̄ ipſe fecerit aliqua bona. **Demo**  
nes ecōtra p̄ferebāt innumerabi  
lia peccata. cū autē exultātes puta  
uerūt ſe habituros aīaz deſuncti.  
**Tunc** vn⁹ ex bonis angel⁹ intulit  
q̄ cū deuotiōe ſolit⁹ fuiſſet ſalu  
tare vginē mariā. **Noc** audientes  
demones mox relicta aīa ipſi⁹ de  
ſuncti reſceſſerunt p̄ſuſi. **Uñ** **Job.**  
**xxxij.** **Liberauit.** ſ. angelus aīam  
ſuā ne p̄geret i interitū ſz veniēs  
lucē videret. ſ. ipm deū zc. **Ad**  
**Secō** p̄ncipalr dico q̄ debemus

angelos honorare. q̄ ſūt oſon⁹  
nŕaz aīa deuz reſentatores. in q̄  
qdem p̄ſentatione tria faciūt. **Pri**  
mo nāqz deo oſoes nŕas reſen  
tant. **Uñ** dī **Tho. xij.** q̄ angel⁹ di  
xit thobie. **Qñ** orabas cum lachry  
mīs z ſepeliebas mortuos. z dere  
linq̄bas prandīū z abſcōdebas p̄  
diē mortuos et nocte ſepeliebas  
eos ego obtuli oſonē tuā dño. an  
gelus iſte fuit raphael. **Secō** nob  
grāz dei impetrāt. **Nā** oblata oſo  
ne nihil aliud reſtat niſi impetra  
tio diuine grē. **Iō** angeli poſtq̄ re  
ſentauerunt oſonē rogāt deū p̄  
grā. **Uñ** dī **Zach. j.** **Angel⁹** dñi dī  
xit. **Dñe** exercitū vſqz quo nō miſe  
reber⁹ bierlmz vrbū iuda q̄b⁹ ira  
tus es. **Sequit.** q̄ dñs dixit. **Re**  
uertar ad bierlm i miſericordijs.  
**Tertio** ſniam dei nob reſiciant  
**Uñ** dī **Dan. ix.** q̄ gabriel ad eū vo  
lans dixit ab exordio p̄cū tuarū  
egreſſus ē ſmo. glo. i. ſnia a deo.  
**Ego** autē veni vt indicārē tibi q̄  
vir deſiderio p̄ es. **Uñ** **Zach. j.** **An**  
gelus loq̄bat in mēba bona. ver  
ba p̄ſolatoria. **Uñ** de his trib⁹ dīc  
**Bern.** ſup **1. añ.** **Diſcurrit** angel⁹  
medi⁹ in ſ dilectumz dilectā vora  
offerēs. dona referēs. excitat iſta  
placat illū. **Tertio** p̄ncipalr dico  
q̄ debem⁹ honorare angelos q̄ ſe  
aīaz nŕaz in celo portatores. **In**  
q̄ quidē portatōe tria faciūt. **Pri**  
mo em̄ p̄parāt viā. **Uñ** dicit dñs  
**Malach. iij.** **Ecce** ego mitto an  
gelū meū qui p̄parabit viā aīa ſa  
ciem tuā. **Secō** viā p̄parata eos  
i celo baiulat. **Uñ** **Exo. xliij.** **Ecce**

*Custodie diligenter*



# Bermo

# lii

ego mitto angelū q̄ p̄cedet te z cu  
stodiat i via z i troducat i locū quē  
parauis. celū. qd̄ paratū ē sc̄is aia  
bus ab origie mūdi. **Un̄** dicit sal/  
uator in die nouissimo ad electos  
**Mat. xxv. Venite b̄ndicti pa. zc.**  
**Tertio** locat eas i celo fm̄ merita  
sua. **Naz** aliq̄s ad infimā b̄ierar/  
chiā. aliq̄s ad mediā zc. **Un̄** dicit  
saluator **Lu. xvj. Factū** est vt mo  
reret̄ medic⁹ et portaret̄ ab angel⁹  
in sinū abrae. **Dic** em̄ gre. in dyalo  
go. q̄ in p̄cto segregatōis aie a  
corpe āgeli boni z mali adueniūt  
q̄ oia bona z mala hoīs merita et  
demerita pōderāt. **B̄ ē** āgel⁹ bon⁹  
allegās bona opa hoīs z recitans  
mal⁹ āgel⁹ accusans z oia mala  
ad m̄coriā reuocās. **Et** si qd̄ ma/  
la bonis p̄pōderet. vtpote si sepa  
t̄ in p̄cto mortali statim aia tradet̄  
torzorib⁹. q̄ retrudūt hoīs vl̄ aiaz  
in carcerē inferni ad crucianduz  
et̄nalr. **Si** nō decedit i charitate  
sine p̄cto mortali. tñ aliq̄ purgabi  
li āgeli boni deducūt eū in purga  
torij. q̄ purgata dducūt i paradisu  
**Si** nō decesserit i tāta charitate  
vt oēm p̄sūpsit rubiginē p̄cti ita  
q̄ nihil purgabibile secū beat̄ statiz  
recipiūt eū sc̄i āgeli z portāt eū ad  
regnu⁹ celoz. **Un̄ canit ec. Venit**  
michael archāgel⁹ cū mltitudine  
āgeloz vt pducāt aias i paradisu  
et̄ultatōis. **Et** sic pz tertio q̄re āge  
los merito honorare dēm⁹. **Et** iō  
dic̄ **Micro. i li. d̄** illustrib⁹ vir⁹. **Re**  
uera necessariū ē vt q̄ n̄faz salutes  
in q̄rim⁹ in c̄fessione scōz honorē  
eis faciam⁹. **Dic** p̄t finiri vn⁹ ser/

mo. **R̄** **Est** notādū q̄ hodierna  
sacra solēntas archāgeli michael  
q̄truoꝝ noia hz. **s. p̄dicatio. victo**  
**ria. m̄coria. apparitio.** **P̄rio** d̄ de  
dicatio ex eo q̄ hac die loc⁹ sc̄i mi  
chael in mōte gargano ab eo ē de  
dicat⁹ sic ipse reuelauit. **Nā** sicut  
legit̄ i apulia ē qd̄a mons zc. vt s.  
ostēsuz ē. **Secdo** d̄ p̄ncipalr victo  
ria. **Ipsi** em̄ āgeli s̄ n̄ri p̄pugnato  
res. **Un̄** canit eccia. **Michael** ar  
changel⁹ venit in adiutorij p̄plo  
dei stetit i auxiliū p̄ aīab⁹ iust⁹. **Iō**  
hodiernū festū d̄ festū victorie an  
geloz. **Et** igit̄ sciēdū q̄ triplex an  
geloz inuenit victoria. **P̄ria** fuit  
in p̄ncipio mūdi. **Secda** in medio  
id ē q̄ridie in p̄cti vita. **Tertia** erat  
in fine circa nouissimū diē. **P̄ria**  
victoria āgeloz fuit i p̄ncipio mū  
di qñ michael archāgel⁹ cū angel⁹  
suis pugnauit z luciferū z oēs ei  
adorātes z eū de celo expulit duz  
dei eq̄litate appetijt z deo s̄līs eē  
voluit. **Dic** **Ih̄d. q̄** postq̄ creat⁹  
est p̄p̄dēs eminētia nature z p̄fū  
ditatē sc̄ie riue i suū creatorē sup  
biuit int̄arū q̄ se deo eq̄re voluit.  
**Un̄** dic̄ m̄gr li. ij. di. vj. **Sil̄is** qd̄  
deo eē voluit nō p̄ imitatioz. s. vir  
tutū s̄z p̄ eq̄litate potētie. **Un̄** dixit  
vt h̄et̄ **Isa. xliij. Ascēda** in celū z ex  
altabo soliu meū sup̄ astra celi. et  
ero s̄līs altissimo. **Nō** dixit d̄ celo  
ēpireo q̄ ibi erat. s̄z d̄ celo trinita  
tis. **Un̄** dic̄ m̄gr. **Et** vocat celū d̄  
cellitudinez cui par fieri voluit. iō  
dixit. ascēda in celū. i. ad eq̄litatez  
dei. **Et** cū lucifer sic eq̄litate d̄ ap  
petijt archāgel⁹ mi. celest̄ exercit⁹.



## De sancto

## Michael

signifer adueniens ipm luciferum cum suis sequacibus expulit de celo empireo in istū caliginosum aerē cum omnibz socijs sue prauitatis. **Un** de isto plio et victoria dicit **Apo. xij.** Factū est plū magnū in celo. **Michael** et angeli eius plia bant cū dracone. **Et** draco pugnat et ageli ei⁹. et nō valuerūt. neqz locus eoz inuenit⁹ ampli⁹ in celo. **Un** dicit m<sup>g</sup> l. ij. dis. vj. q. eis nō est cessus habitare in celo. qz locus est clar⁹ et amen⁹ nec in terra nobiscū ne hoies nimis infestarent. sed i aere celiginoso q est eis qsi carcer vsqz ad tempus iudicij tūc autē detrudent in baratrū inferni. **Secūda** victoria angelozū quā quotidie obtinet cū demonibus ē qz ptra eos p nobis pugnat et nos ab eoz tentatione liberat et ptegit ne nobis tū nocēat qtuiz ipsi desiderāt. **Mat. d. j. Pe. v.** Aduersari⁹ vester diabolus tanqz leorugies circuit querēs quē deuoret. **Sed** angeli ptegit nos. **Un ps.** Angelis suis de⁹ mādauit de te zc. **Un** figura hui⁹ habet **Apo. viij. vbi dicit.** Vidi alterz angelū ascendentem ab ortu solis hūtez signū dei viui. et clamauit voce magna qtuoz angelis quibz datū est nocere terre et mari dī. Nolite timere terre et mari neqz arboribz qusqz signem⁹ suos dei in frontibz suis. **Quid** est illud signū aliud nisi qz impmūt cordibz nostris memoriā dñice passionis vt sic semp gemamus et doleam⁹ de peccat⁹ que sē causa mort⁹ xpi. et sic sum⁹ signari

spūaliter signo thau in frontibus nris. tūc nullo mō pnt nobis nocere. **vñ Ezech. ix.** Signa thau super frontibz viroz gementium et dolentū. **Sequit.** **Sup** quē videtis signū thau ne occidat⁹. **Nam** signū sancte cruc⁹ est tāte virtut⁹ qd angeli impmūt nob qz demones p b marie impugnant. **Un b** cognoscēs in spū sancto ps. dicit. **A** dextris est mihi. **Requ** inuentionis cruc⁹. **Un** **Zach. iij.** Angelus suscitauit me qsi virū qui suscitatur a somno suo. scz impmēdo mihi mēoriā dñice passionis. **Ter** tia victoria erit in fine qñ archangel⁹ michael pugnat ptra anti xpm p nobis an nouissimā diem. et ipm occidet. **Un** **Dan. xij.** Tūc em pnceps magnus surget michael. et plect⁹ tanqz adiutor et ptector ptra antichristū firmē stabit. **Deinde** vt hinc glosa sup illd **Apo. xij.** Vidi vnū de capitibus ei⁹ quasi occisus in morte. **Antichrist⁹** similabit et finger se mortuū et p triduū latēs postea apparebit dicēs se suscitātū. **Arteqz** magica ferentibz eū demonibz i aera ascēdet. et vniuersis mirātibz adorabūt eū. **Tandē** in monte oliueti ascēdēs vt dicūt doctores. **Et** glo. sup illud. ij. **Testa. ij.** Et tunc reuelabit ille iniqu⁹ quē dñs Jesus interficiet spū oris sui. **Un** dicit. **Dñ** antichrist⁹ stabit in pilone. i. (geleke) et in solio suo in illo loco ptra quē dñs ascēdit ad celos michael adueniens interficiet ipm. **Tercio** pncipalē



dicat memoria sancti michael p/pter ministeriū eoz. **Uñ** in hac solennitate oīm angeloz memoria habemus z oēs generalr hono-ramus ppter ministeriū eoz. **Nam** ipsi sunt nostri ministratores. vñ **Heb. j.** Omnes sunt administra- toz spūs missi in ministeriū ppter eos q capiunt hereditatē salutis. **Uñ** notandū q angeli exercēt tri-plex ministeriū circa nos. **Prō** in-crepant hoīem q p peccatū reces- sit a deo vt redeat. **Hoc** figuratur nobis **Gen. xvj.** Ubi dicit q agar fugienti a facie sare dñe sue occurrit ei angelus dñi z dicit ei. Unde venis aut quo vadis. **Que** rñdit. **A** facie saray dñe mee fugio. **Di-**xitq ei angel⁹ dñi. **Reu**ertere ad dñam tuā z humiliare sub manu eius. **Mozalr** agar interpretat ad- uena. z significat hoīem q est ad- uena in hoc mūdo. qz nō est in ce- lesti paradiso q est i patria sua. **Ga-**ra autē interpretat pnceps. z signifi- cat deū qui est rex regū et dñs do- minantium. **Ab** illo dño fugit hō qñ se elongat a deo p peccatū. **Iu-**xta illud ps. **L**onge a peccatoribz salus. **Uñ** dicit **Isa. lix.** Peccata vĩa diuiserūt inter vos z deū ve- strum. **I**deo angelus occurrit dī. **R**euertere ad dñm deū tuū a q re- cessisti p peccatū. z humiliare sub manu ei⁹. **Qui⁹** exemplū bene ha- bet in sancto petro in carcere be- rodis detento cathenis. **Uñ** dicit **Act. xij.** q angelus dñi affuit dī. **S**urge velocit. z ceciderūt cache- ne de manu ei⁹. **P**er petrū intelli-

git peccator. **N**az ipse dicit **Lu. v.** **H**omo pctōr sum dñe. **S**ic pecca- tor p peccatū detent⁹ est in carce- re herodis. i. in prāte diaboli vñ/ culis firmissimis. **D**e quibz dicit **Aug⁹. vij. p̄fēf.** **L**igatus eram nō ferro sz mea ferrea volūtate. **U**el le meuz tenebat inimicus me⁹. et inde mihi cathenā fecit z pstrinxe- rat me. **Sz** cū hō sic p ipm pctm ē ligat⁹ tūc angelus monet eū vt p- pñiam creat de peccato dī. **S**ur- ge velociter. tūc liberabit⁹ et redit ad deū. **S**ecūdo āgeli exercēt mi- nisteriū circa nos labia peccatorz purgendo vt p̄fiteat⁹ peccata sua. **N**am qñ hō peccata sua vult p̄fi- teri tūc diabolus restringit eū ne p̄fiteat. z sic maneat i feditate pec- cati. **I**uxta illud ps. **O**bmūtui et filui a bonis z dolor me⁹ reno. est. **Uñ** **Isa. vj.** in psona peccatoris. **U**e mihi qz vir pollut⁹ labijs ego sum. **Sz** angelus dñi est in mis- teriū purgat homini labia vt cō- fiteat. z sic mūdēt zc. **H**oc figurat nobis **Isa. vj.** vbi cum ppheta vs- disse dñm sendentē sup solū ex- celsū. z angelos circūstātes cla- mauit. **U**e mihi qz vir pollut⁹ la- bijs ego sum. **S**equit. **E**t volauit vnus ad me de seraphin. z in ma- nu eius calculus ignit⁹. i. carbo- vl lapis ignit⁹ qui tergit os meū z dixit mihi. **A**ccetrigi labia tua. et auferet iniquitas tua. z mūdabit peccatū tuū. **E**t sic p̄z quō angeli mīstrant peccatoribz inspirando eis vt p̄fiteant⁹ z sic mūdēt. **T**er- tio angeli exercent ministeriū cōz-



## De sancto Luca euangelista

forzando hoïem in bono vt pseueret in bonis opibz. Diabolus em̃ semp nitit̃ hoïem impedire vt desic̃it i bono. qz scit q nemo sine p/seuerãtia p̃t attingere brauium efne vite. Naz saluator dicit. Qui pseuera. vsqz in finē zc. Tō angeli p̃fortant hoïem z custodiūt eū in pseuerãtia. Uñ d̃r Dan. x. q daniel dixit. Nō remāsīt in me fortitudo sed et spēs mea imutata est in me z emarcui. nec habui in me qd qz viriū. terigit me angel⁹ z p̃fortauit me z dicit. Noli timere vir de siderioz. Pax tibi. p̃fortare z esto robust⁹. Nunqd̃ scis qre venerim ad te. te p̃fortando. Nūc igit̃ ego reuertar vt p̃lier aduersus p̃ncipem psarum. Et nemo est adiutor me⁹ nisi michael archangel⁹. Sic certe angelus p̃fortat hoïem vt in bono pseueret z virilit̃ pugnet cōtra p̃ncipem psarum. i. diabolū.

**¶** Quarto p̃ncipalr dicit̃ apparitio p̃pter ostensione z p̃sentiam sancti michaelis z alioz archangeloz. Ipsi em̃ valde feliciter apparuerūt hominibz qñ s̃t missi a dō. Uñ Judi. xij. q erat qdam vir de stirpe Dan noie manue. s. p̃ samsonis hñs vroz̃ sterilē cui. s. mulieri apparuit angelus dñi z dixit ad eā. Sterilis es z absqz liberis sed p̃cipies z paries filiū. ipse incipit liberare isrl̃ de manu p̃hilistinōz. Ecce quō feliciter apparent. Uñ notandū q angeli tripl̃r apparuerūt ac apparent. s. feliciter. feliciter. s. feliciter. Et p̃mo feliciter nobis annūciando r̃palem tram

dei esse placatā. Uñ legit̃ in epe Grego. pape. viij. ydus maij. angelus dñi apparuit z gladiū cruce tati tergent. in vaginā reuocauit qd sic accidit. Naz vt legit̃ in legenda sancti Greg. Reque ibidē. Secundo apparēt felicit⁹ nos p̃seruādo a malo. Qui⁹ exemplū z figurā habem⁹. Dan. iij. vbi angelus dñi cū tribz puer⁹ in fornacez descendit z fecit mediū fornacē qñ ventū roris flantē. ne calor ignis eos comburet. q a rege Nabuchodonosor fuerant missi in fornacē ignis ardentē. s. sydrach. mysac z abdenago. eo q statuā aureā z ydola nō luerūt adorare. sed solū deū verū. Uñ sequit̃ q rex dicit. Nōne missi mus tres viros in medio ignis cōpeditos. Qui r̃nderūt iudices z duces z magistrat⁹. vere rex. Tūc ait. Ecce ego video viros solutos quattuor ambulantes in medio ignis z nihil corruptōis in eis est z spēs quarti filis filio dei zc. Tercio apparent felicissime animato sanct⁹ in choris eoz. vbi cuz ipsis eternalit̃ gaudent z letant̃. Uñ saluator Lu. xv. Dico vobis gaudium erit in celo corā angelis dei sup vno peccatore p̃niā agente. Omnes em̃ electi assumūt ad ordines angeloz. Uñ xps in ascensu suo electos suos Reque ascen.

**¶** De sancto Luca euangelista.  
Sermo. lviij.

**S**alutat vos  
lucas medicus charissim⁹  
cui⁹ laus est in euāgelio p̃ oēs cc.



clētiās. **Col. iij. 2. ij. 4. 7. viij. pro**  
 secūda pīcula. **In** quibz verbis  
 tria notant. **In** quibz scūs lucas  
 tripliciter cōmendat. **Prīmū ē me-**  
 dicina salubris. qđ notat cum dī  
 Salutat vos lucas medicus. **Se-**  
 cundū est actus siue dilectio cor/  
 dialis cū addit. charissim⁹. **Ter-**  
 tium est cōmendatio vniuersalis  
 cum pcludit. 7 qđ scribit. **ij. 4. 7.**  
 viij. **Auī** laus est in euāgelio per  
 oēs ecclīas. **Uī** dico pmo q  
 in vrbis pmissis notat medicina  
 salubris cū dī. salutat vos lu. me/  
 dicus. **Est** notandū q scūs lucas  
 dat nobis spūaliter in suis euāge/  
 lijs triplicē salutarē medicinā fm  
 q medicina est triplex. **Est** em me/  
 dicina fm medicos naturales. p/  
 seruatiua. curatiua. 7 meliorati/  
 ua. **Hāc** triplicē medicinam dat  
 nobis scūs lucas. **Primo** dat me/  
 dicinā pseruatiuā. q est sūme ne/  
 cessaria. qz pseruat a casu mali et  
 peccati. **Uī** Dionysius in li. de an-  
gelica hierarchia ca. viij. pre. x. **Op-**  
 timū gen⁹ purgatiōis est nō a for/  
 de que insuit s; ne insit. **Certe** hāc  
 medicinā dedit nobis lucas i sua  
 sancta euangelica doctrina vt hō  
 pueniat ne etna morte moriat p  
 peccatū mortale. qz fm dictū sapi/  
 entis **Eccl. ix.** Nescit hō finē suuz.  
 ideo optima medicina ē. vt homo  
 pueniat ne inueniat dormiēs. i. in  
 peccato mortali etnās est quasi hō  
 dormiēs. **Uī** docet 7 scribit i sua  
 euāgelica doctrina **Lu. xij. salua-**  
 tor dicit. **Sint** lumbi vři pīncipi  
 7 lūar. in ma. ve. 7 vos fili. ho. ex  
 pec. do. suū qū reuer. a nuptijs. vt

cū venerit 7 pulsaue. p̄f. ape. et.  
**Et** si venerit in secūda vigilia. 7 si  
 in tertia vigilia venerit 7 ita inue/  
 nerit bñ s; fm illi. s. q̄s inuenerit  
 vigilātes. i. sine pcrō. **Vocaūit** sci/  
 tore qm si sciret p̄f. q̄ hora fur/  
 ve. vigi. vtiq; et nō sineret p̄fodi  
 domū suā. **Et** vos estote parī qz q̄  
 hora nō putat. fili⁹ ho. ve. **Unde**  
 Aug⁹. **Temp⁹** hui⁹ vite nihil aliū  
 est nisi cursus ad mortē in quo ne/  
 mo stare p̄mittit. sed oēs parī mō  
 vrgent. **Et** dicit Greg. si sciret hō  
 horam q̄ de hac carne migrare de/  
 beret posset qđ aliud t̄pus deli/  
 cijs. aliud p̄nie depurare. s; q̄ pe/  
 nitentibz veniā p̄miserit diē crasti/  
 num nō sponndit. **Quare** bñ lu/  
 cas dat nob optimā medicinā cū  
 sic docet nos vigilare tē. **Secūdo**  
 dat medicinā curatiuā cū em hō  
 p peccatū infirmat. tūc mltū indi/  
 get medicina curatiua ne moriat  
 in infirmitate peccati. s; vt deū in/  
 uocet vt ei misereat. **Nā** ipse dicit  
**Lu. v. qz xps dicit.** Nō veni voca/  
 re iustos s; sanos. s; pcrōres. i. in/  
 firmos pcrō. **Et** rōnē oīdit ibidē  
 di. Nō egēt q̄ sani s; medico s; qui  
 male hñt. **Id** dat nob medicinam  
 curatiuā. s. vt deū inuocem⁹ vt no/  
 bis misereat 7 sanet nos. **Uī** scri.  
**Lu. xviij. qz** duo hoies ascēderūt in  
 tēplū vt orarēt. vn⁹ pharise⁹ 7 alē  
 publican⁹. **Notū** s; seq̄. **Descēdit**  
 h iustificat⁹ in domū suā. i. san⁹ et  
 liber ab omni morbo peccati. **Ec**  
 ce quō dat curatiuā medicinam.  
**Et** iō dicit Aug⁹. i. li. de doc. chrif.  
**Scim⁹** q nullus pōt saluari nisi



## De sancto Luca evangelista

3 fuerit iustificat<sup>r</sup>. iustificari nō pōt sine meritis. merita hūe non pōt sine grā. grām hūe non pōt q̄s nisi impetret vel petat in orōne. q̄re docet nos lucas 2<sup>o</sup>. Tercio dat medicinā melioratiuā que sanitatē auget et in meli<sup>9</sup> cōmūat. Ista autē medicina est diuicias et p̄palia relinquere. que hōiem nō t̄m debilitant. sed etiā in laqueū et tentationem diaboli inducūt et insidere faciunt. iuxta illud. 1. Thi. vj. Quid diuites fieri volūt incidunt in tentationē et in laqueū diaboli. et desideria multa et inuicilia et nociua. q̄ mergunt hōies in interitū et perditionē. Radix em̄ omnīū malorū ē cupiditas. Terte p̄tra hāc infirmitatem dat nob bonā medicinam. Lu. xviij. cū dicit. Omne q̄d cūq; habes vende et da paupib; et habebis thesaurū in celo. Acce quō 2<sup>o</sup>. Uñ dicit Hiero. de eo. Eius vba aīe languēti sunt medicina. Xij. Secundo p̄ncipalr dico q̄ notat actio seu dilectio cordial<sup>r</sup>. cū additur. Charissim<sup>9</sup>. Est notanduz q̄ ipse habuit triplicē actū cordiales seu dilectionē. q̄re merito dicitur charissimus. s. ad deū ad. p̄m et ad seipm. P̄mo habuit actū cordialē seu dilectionē ad deū. Uñ dixit Lu. xlii. Nōne cor n̄m ardēs erat in nobis dū loqueret nob in via 2<sup>o</sup>. Dicit em̄ Bern. q̄ hō ordinat ad deum et ad ei<sup>9</sup> dilectionem triplr. s. affectione. cogitatōe. et intentione. quib; trib; scūs Lu. fuit totalit<sup>r</sup> ordinatus. Qd bñ ostēdit. Lu. vi. vbi dicit q̄ ipse die dñice

resurrectōis quesuit toto cordis desiderio affectōe. cogitatōe. et intentione xpm. ideo de nlla alia re q̄ de christo loquebat. Uñ dicit historia. Duo ex discipulis iesu ibāt in castelluz ab hierlm cui nomen emaus. s. lucas et cleophas. Nam fm Grego. lucas ex hūilitate nomen suū siluit et nomē socii sui. scz cleophe exp̄ssit. Isti duo loq̄bant ad inuicē de iesu de omnib; hīs que acciderāt sibi. Et factū est dū sic fabularent. s. ex vera dilectione de iesu. et ipse iesus appropinquās ibat cū illis. Et sic appropinquauerūt castello q̄ ibant. et ipse finxit se longi<sup>9</sup> ire. et coegerūt illum di. Mane nobiscū dñe qm̄ ad uesperascit et inclinata est iaz dies. et intrauit cū illis. Uñ lucas bene pōt dicere illud. Lu. iij. Quesui que diligite aīa mea. s. xpm et nō inueni. Sequit. Aū paululū perāsissem. scz d hierlm ad castellū. tūc inueni scz i via quē diligit aīaz meā. tenui eū nec dimittā donec introducā illū in domū. Uñ bñ dixit. Mane nobiscū dñe. Et sic p̄z quō fuit ordinatus ad deū affectōe. cogitatione. et intentione. Uñ dicit Bern. Qui amat ardenti<sup>9</sup> currit veloci<sup>9</sup> et appbendit citi<sup>9</sup>. Et ideo dicit Deutro. iij. Uñ quesier<sup>r</sup> deū cū inuenies eū. si toto corde quesier<sup>r</sup> eum. Secūdo habuit actū cordialē ad p̄mū. Aīa autē sunt fm Rich. de scō victore que p̄mo debem<sup>9</sup> scz n̄m posse nostrum velle et nostrum agere in obsequiis. Istum triplicē actū cordialē habuit scūs



**L**ucas ad primū. Dedit em̄ pmo  
primo suo posse suū in subsidij.  
Ad p̄z ex hoc q̄ scō paulo in oibz  
suis tribulationibz semp adhesit.  
ab eo nūqz discedens. **Un̄** dicit. ij.  
**Abi. iij.** Lucas est mecū sol⁹. **Et**  
ij. **Cor. viij.** dicit de eo. Nō solum  
aut. s. z ordinat⁹ est ab eccl̄ijs co/  
mes pegrinatiōis nostre in hanc  
grām q̄ ministrat a nobis ad glo/  
riam dñi. **Secūdo** dedit suū velle  
in desiderijs. Ad p̄z ex hoc q̄ eis  
salutē eternaz desiderauit. **Unde**  
**Col. iij.** Saluat vos lucas me  
dicus. glo. i. eternā salutē exoptat  
**Tercio** dedit suū agere in obse/  
quijs. Ad p̄z ex hoc q̄ dñm quez  
existimabat esse pegrinū ipm tan  
q̄ primū hospicio recepit dicens  
**Dane** nobiscū dñe zc. et ei om̄e  
obsequiū charitat⁹ exhibuit. Naz  
**fm Grego.** Ipse fuit soci⁹ cleophe  
dū iuit in emaus. **¶ Tercio** ha  
buit actū cordiale ad seipsum vt  
sancte z iuste viueret ac cōtinent.  
**Un̄** dicit **Bern.** q̄ p̄tinentia siue  
h̄ginitas optime disponit hoīem  
scz vt diligat se. z p̄sequens dili/  
gat a deo. **Un̄** **Proverb. xxiij.** Qui  
diligat cordis mundiciā. z h̄ q̄stuz  
seipsuz habebit amicu regē. s. deū.  
**Et** dicit **Beda** super **Lucam.** Si  
cut xp̄us in sūma pace nat⁹ fuit.  
vt se pacē diligere oñderz. sic d̄ vir  
gine nat⁹ est vt virgineū dec⁹ sum  
me diligere demonstraret. **Certe** h̄  
virgineū dec⁹ q̄ sibi et deo fact⁹ ē  
dilect⁹ hūit in se sc̄is lū. **Un̄** legi⁹  
in eius legēda z testat⁹ **Nicod.** q̄ a  
puericia sua fuit castissim⁹. et nec

vrozem nec filios habuit. s. casti/  
tatem toto tpe vite sue seruauit.  
**I**deo p̄p̄ ei⁹ puritatē fuit glorio/  
se h̄gini marie ita familiaris q̄ ex  
eius ore sanctissimo de orzū p̄cur  
soriz z matritate ac infantia xp̄m  
factū z veritatē audiuit. **Et** cū itaz  
scripta essent euāgelia p̄ mattheū  
z marcū. spūs sancto instigante lu/  
cas volumē euāgelij condidit. qd  
incepit a misterio templi p̄ sacer/  
dotē **Zachariā** dicēs. Fuit in die/  
bus herodis regis sacerdos **Zacha**  
**rias** noīe de vice abia. z vxor illi d̄  
filiabz aaron. z nomē ei⁹ elizabeth  
zc. **Virgo** em̄ beata oīa obserua/  
bat in corde suo. vt dicit **Lu. ij.** vt  
postmoduz sc̄ptoribz referaret. vt  
dicit glo. ibidē. **Omnia** q̄ a dño fa  
cta vel dicta cognouit in mēoria  
recōdebat vt cum t̄pus scribendi  
vel p̄dicandi incarnatiōis adue/  
nerit sufficiētē vnīuersa put ge/  
sta essent posset explicare q̄renti/  
bus. **Un̄** etiā **Bern.** assignās rō/  
nem. **Quare** angel⁹ beate virgini  
nūciauit p̄ceptum **Elizabeth** ait.  
**I**deo p̄cept⁹ elizabeth nūciat ma  
rie. vt nūc saluatoris nūc p̄curso/  
ris edoceret aduent⁹. rerū z ordi/  
nem tenēs ipsa postmoduz meli⁹  
scriptoribz z p̄dicatoribz veritatē  
euāgelij referaret. q̄ plene de oibz  
a p̄ncipio celit⁹ fuit istrueta. **Un̄**  
ipsa euāgelist⁹ multa dixit de veri/  
tate euāgelica. **Et** specialr̄ sanc⁹  
lucas recurrit ad eaz tanq̄ ad ar/  
cham testamēti. z ab ea d̄ multis  
certificatus fuit. **Precipue** d̄ his  
que sibi soli p̄stabāt sic de āgelica



# De sancto Luca euangelista

anūciatiōe. et xpi natiuitate et hmoi  
de quibz solus lucas agit. Actus  
aploz etiā sicut ipse viderat p̄scri  
psit. Et q̄ bñ p̄z q̄ fuit purus hō  
cū dignus fuit a v̄gine oim virgi  
nuz recipere euāgeliū. Nā vt Bern.  
Divina sapia est candor lucis et ne  
et candida op̄et esse aīaz in q̄ sede  
re elegerit. Quare d̄ eo dicit xpus  
Añ. v. Dilect⁹ me⁹ candid⁹ et ru  
bicundus elect⁹ ex milibz. Un̄ dicit  
lucas qd̄ interpretat⁹ p̄surgens vel  
eleuās. Ipse fuit nāqz p̄surgēs ab  
amore mūdi in q̄ aīa maculat⁹. et  
viliis efficit⁹. ac sibi ipsi et deo odio.  
sa. eleuās se in amore dei p̄ mūdi  
ciam mentis et corpis. Un̄ etiā d̄  
lucas a luce. Un̄ bñ figurat⁹ ē seu  
figurat⁹ p̄ quartū aīal qd̄ Ezechiel  
in spū vidit. cui⁹ facies erat silitu  
do bouis seu vituli. Ezech. i. Nāz  
sicut vitulus in veteri lege imola  
bat deo tāqz sacrificiū acceptabi  
le. sicut paul⁹ dicit Heb. ix. q̄ ci  
nis vitule aspersus inq̄natos san  
ctificat ad emūdatiōē carnis. et  
ps. dicit. Tūc acceptabis sacrifici  
ū iusticie. i. mūdicie. oblatiōes et  
holocausta tūc imponēt sup̄ alta  
re tuū vitulos. Sic scūs lucas in  
p̄fecta puritate offerebat se deo in  
amore dignū sacrificiū. Iuxta do  
ctrinā apli Ro. xij. Obsecro vos  
p̄ misericordiā dei vt exhibeat⁹ cor  
pora v̄ra hostiā sanctā deo placent  
tem. Qd̄ fecit lucas. Un̄ specialit̄  
instigāte spūscō circa templū et sa  
crificiū imorat⁹ fuit. Bos siue vi  
tulus est aīal morosum. p̄ qd̄ in  
selligū discretio imolantiū. Un̄

dicit Hiero. d̄ p̄rietatibz q̄tuor  
euāgelistarū. Matthe⁹ in hoīe fig  
urat⁹. qz p̄ncipalr circa xpi hūa  
nitate immorat⁹. i. versat⁹. Lucas i  
vitulo agens de xpi sacerdotio ac  
sacrificio. Marc⁹ in leone euidē  
tius scribēs de resurrectione. Ma  
tuli em̄ leonū vsqz in diē tertium  
q̄si mortui tacēt. s̄z rugitu leonis  
in diē tertio excitant⁹. Iohes in aq  
la figurat⁹. ceteri alci⁹ volans d̄ di  
uinitate. Un̄ xps de q̄ scribūt oīa  
ista i se p̄fecte habuit. Fuit em̄ hō  
natus de v̄gine. Vitulus i passio  
ne. Leo in resurrectione. Aquila in  
ascēsiōe. Et sic scūs lucas p̄ faciē  
bouis seu vituli oñdit⁹ q̄ recte fuit  
ordinat⁹ q̄tuor ad sacrificiū et pu  
ritatē. q̄re merito d̄ charissimus  
Z. Tercio p̄ncipalr dico q̄ notat⁹  
cōmēdatiō vniuersal. cum dicit.  
Cuius laus est in euāgelio p̄ oēs  
ecclias. Est notandū q̄ ipse cōmē  
dat⁹ p̄ oēs ecclias. i. militatē et triū  
phantē p̄pter tria. quoz duo ha  
buit in ecclia militatē. et tercius in  
ecclia triūphantē h̄z. p̄mū est di  
gnitas officij scdm̄ sanctital̄ exer  
citiū. tercius ē felicitas p̄mij. Dico  
p̄mo q̄ ipse cōmēdat⁹ in ecclia mi  
litante. p̄pter dignitatē officij. Fuit  
em̄ euāgelista. Est autē euāgelista  
fidelis seru⁹ et nūci⁹ dei q̄ v̄bū dei  
fidelit̄ nūciat. et peccata increpat.  
Iō dicit apls. ij. Ibi. iij. Tu v̄o  
vigila in oībz labora. op⁹ fac euā  
geliste. mysteriū tuū imple. Beq̄t.  
p̄dica v̄bū. argue. osce. increpa.  
in omni paritētia et docteria. Certe  
h̄ fecit scūs Lucas. qz v̄bū dei se



minauit fidelit. **Un** dicit apl's. ij. **Aoz. viij.** **N**isim<sup>o</sup> ac cu illo. s. ad pdicandū frēm nrm. s. lucā. quē p bauim<sup>o</sup> in mltis sepe solliciti cē. s. pdicādo z fidē xpī annūciādo z te stimoniū de xpo dādo. **Un** dicit **Lu. xl.** qn **Lucas** z cleophas in die pasce coegerūt xpm di. **D**ane no/ bñcū dñe qm aduēspascit. tūc itra uit cū eis domū z interpretabāt eis scpturas. z fregit panē z dedit eis et apri sē oculi eoz z coq̄uerūt eū. z sic ipse euauit ab ocul' eorum. **T**ūc surgētes eadē hora egressi sē in hierl'm. z inuenerūt pgregatos n. z eos q cū eis erāt di. q. sur. do. vere. **E**t ipsi narrabāt q gesta erāt in via. z quō coq̄uerūt eū in fracti one panis. **Jō** dicit in ei<sup>o</sup> legēda. **S**i dem sciluce paul<sup>o</sup> asseruit dū eū fidelē in dño dicit. **Un** bñ cōperit sibi qd scribit **Iosue. iij.** **M**agnificauit dñs **Iosue** corā omni isrl' vt eēt test' magn<sup>o</sup> test' fidel' z ver<sup>o</sup> **Iosue** interpretat saluatio. z bñ si/ gnificat lucā q vitaz salut' docuit z pscriptit. hūc magnificauit dñs sup oēm isrl'. i. oēs ecclesias. **Jō** bñ verificat de eo illud **Isa. xliij.** **E**cce seru<sup>o</sup> me<sup>o</sup> suscipiā eū. elect<sup>o</sup> meus pplacuit sibi in illo aīa mea. dedi spūm meū sup illū. **S**ecūdo dico q ipse cōmēdat in ecclia militāte ppter sanctitatē vite z exercitiū. **I**pse duxit sanctā vitā ad quā eū xpus elegit z oēs suos disci. sic ipse di. **Jō. xv.** **E**go vos elegi de mūdo vt eat' zc. s. ducēdo scāz vitā. **Q**d fecit scūs lucas. **Un** legit in ei<sup>o</sup> legēda q ipse fuit syr<sup>o</sup> natōe. arte medic<sup>o</sup> z vn<sup>o</sup> de lxxij. discipul' dñi. et fuit

cāte pfectiōis z optie vite q serua bat xpo sine crimine die noctuqz p lxiij. annos vite sue. z specialit' castigauit corpus suū pre amore iesu xpī. **Un** canit ecclia de eo **In** terueniat. i. intercedat p nob qsu mus dñe scūs lu. euāgelista q cru cis mortificatiōem iugiter in suo corpe p tui nomis amore porta/ uit. **Un** bene figurat nob **Ezech. xx.** in li. quē vidit **Ezechiel** cū dīc **V**idit et ecce liber z expandit illuz coram me qui erat script<sup>o</sup> intus z foris. **E**t scēptē erāt in eo lamen/ rationes. carmē. z ve. **M**oraliter p libz istum scēptū intus et foris lamēratione. carmē. z ve. bñ figu ratur scūs lu. qui intus in corde z foris in corpe hūit lamentū pal sionis iesu xpī. ppter quā pparie/ batur sibi. z in corpe p mortifica tiōē carnis qre bñ pōt dicere il/ lud **Gal. vi.** **M**ibi aut absit gl'ia/ ri zc. z illd **De** cerero nōo mibi mo lest<sup>o</sup> sit. ego em stigmata. zc. **N**ec mīz qz ipse multū dilexit xpm. et spēalr scēpsit in euāgelijis suis car mē passiōis xpī. insigniū h<sup>o</sup> q hūit in corpe z in corde. **N**ā dicit dyo. **A** amor est vītus trāsfōrmatiua. amantē in amatū. **Jō** scūs lu. p/ pter feruorez amor' fuit trāsfōr/ matus in passiōez xpī. **Un** bñ dicit de eo illd **Eccī. xliij.** **N**ō ē inuē<sup>o</sup> siliis illi in gl'a. scz militāt' ecclie q pfuaret legē. zc. **T**ertio dico q ipse commendatur in ecclesia triūphāte ppter felicitatē premiū. **I**pse enim ppter suā sanctam vi/ tam est feliciter i celo honoratus **N**am christus dicit **Iobanis. xij.**



## ¶ Undecim milium virginum

Si qđ mibi ministrat me sequat.  
Et vbi ego sum illic et mitter me  
erit. **Un.** Si qđ mibi ministrat ho/  
norificabit eū pat me<sup>9</sup> zc. Qualit  
aut sanct<sup>9</sup> lucas in celo sit bono/  
ratus et ab hui<sup>9</sup> mūdi miseria vo/  
tatus ostendit. Nam legit<sup>9</sup> qđ de<sup>9</sup>  
eū vocavit ad supernā vitā dicen/  
do sibi. Veni dilecte mi ad me. Et  
sic obijt. **Anno. lxxiij.** vite sue. et se/  
pultus ē in bethania plen<sup>9</sup> spūs san/  
cto. **Cui<sup>9</sup>** natalitium celebra<sup>9</sup>. xv.  
kal. nouēbris. **Iob** bñ figurat nob  
in **Jonatha. j.** **Matth. x.** de quo dī  
qđ rex alexander magnificauit io/  
natham et scēpsit eum inter pmos  
amicos regī. Per ionathā qđ inter/  
pra<sup>9</sup> donū colūbe significat scūs  
lucas qđ bene dicit donū columbe  
cū fuit plen<sup>9</sup> spūs sancto. Per regē  
intelligit xpūs qđ magnificauit eū  
in celo qđ sedet inter pmos ami/  
cos eterni regī. Unde dixit xpūs  
**Matth. v.** Qui fecerit et docuerit  
hic magn<sup>9</sup> vo. in reg. ce. **Un** hanc  
glām in laudem amicoz dei quā  
habuit in ecclia triūphante scz in  
celo cognouit ps. in spūs sancto cū  
dicis. **Nimis honorati sunt ami/  
ci tui deus zc.**

¶ Undecim miliū virginum.

Sermo. lix.

**A**gnus qui  
in medio throni ē reget  
eos et deducet eos ad vite fontes  
a quaz. **Ipoē. vij.** Notate charissi/  
mi. dicit em̄ **Oreg.** qđ cuncta fa/  
cta sunt ex nihilo. eoz essentia ad  
nihil tenderet nisi ea auctoz oīm

manu regimīs p̄tineret zc. **Arist.**  
ix. et bi. dicit. quāto quis diligen/  
tius obsequit tanto maiore grāz  
obrinebit. **Vinc** est em̄ qđ ille scē  
vgines xpō i vita sua in oībz vtu/  
tibus seruierūt. necnō pp̄ eū mar/  
tyrium susceperūt. **Ideo** magnaz  
grām in celo ab ipso obrinuerūt.  
scz refectionez diuine dulcedinis.  
qre dicit. **Agnus** qđ in medio thro/  
ni est zc. In quibzquidē vbis duo  
norant. In quibz laus et pconius  
sanctaz undecim miliū virginuz  
ostendit. **Primū** est familiar<sup>9</sup> seu  
salutar<sup>9</sup> p xp̄m instructio. qđ no/  
tat eum dī. **Agn<sup>9</sup>** qđ in medio thro/  
ni est zc. **Secundū** est delectabil<sup>9</sup>  
earūdem virginū p xp̄m relectio.  
qđ notat eum additur. et deducet  
eos zc. **B.** Dico pmo qđ notat  
familiaris instructio a xpō. cū dī.  
**Agnus** qui i medio throni est zc.  
**Abistus** em̄ qđ est verus agn<sup>9</sup> dei  
dicit in medio throni zc. qz est in  
media psona i trinitate. **Iste** agn<sup>9</sup>  
salubrit<sup>9</sup> instruit istas sacras vir/  
gines et eas p vias pfectiōis et vir/  
tutum regit et deducit. **Iuxta** illd  
ps. **Deducit** eos in viā rectam vt  
irent in ciuitate habitationis. scz  
celestis patrie. **Airca** qđ notādū  
qđ xp̄s qui est sapia dei patris ac  
veritas et via p influentiā sue gr̄e  
in mentibz sanctarū virginēz tri/  
plicem lram scripsit. p cui<sup>9</sup> doctri/  
nam se ordinauerūt ad statū san/  
cte vite. **Iuxta** illd **Mere. xxxj.** Da  
bo legem meā in eoz visceribz. et  
in corde eoz. scribam eā. et ero eis  
in deum. et ipsi erūt mibi in pplm



prima lra fuit descpta colore vi/  
ridi. scda lra colore albo. tertia lit  
tera colore celico. **Per** colore viri  
dem intelligit fecunda vtus fidei.  
**Per** colore albu intelligit vgina  
lis puritas. **Per** colore celicu in  
telligit ferues desideriu celestis  
gle. Que tria pfectissime fuerunt  
in istis vginibz vtz in eaz legeda  
**Legit** q passio vndecim milium  
virginu h ordine facta est. Suit ei  
in britania quida rex noie **Noch**  
vel maurus. qui generauit qnda  
filiu noie visulam **Nec** mirabili  
bonestate mox sapietia z puleri/  
tudine pollebat. ita q eius fama  
vndiqz volabat. **Rex** aut anglie  
cu nimis pporcs essz z mltas na  
tiones suo iperio subiugaret. Au/  
dica fama hui? vginis beatuse p  
omnia fatebat si pdicta vgo suo  
vni genito copularetur **Iuuenis**  
vero ad hoc plurimum estuabat.  
**Miserut** igit sollenes nuncios ad  
patre regis cu magnis pmissioi/  
bus et bladiis. addetes magnas  
minas si ad dnm suu vacui reuer  
teretur. **Rex** vero cepit plurimu  
anxari. eo q filiaz fide christi in/  
signita cultori ydolorz tradere de  
beret. sciens etia filia forte nulla/  
tenuis consentire. quare plurimu  
regis ferocitatez formidauit. Fi/  
lia vero diuinitus inspirata sua/  
sit pri. vt predicto regi assensum  
pberet. ea tn conditione pposita  
q ipe rex cum patre virginis de/  
cem vgenes electissimas sibi ad  
solariu traderet. **Et** ta sibi qz alijs  
mille vgenes assignaret. necnon

inducias triennij sibi darer ad de  
dicacione sue vginitat. **Et** q ipse  
iuuenis baptizaret. et in his tribz  
annis in fide instrueret. **Sapiet**  
qdem vsa p silio vt aut difficulta/  
te pposite pditionis seu peticiois  
animu ei? scz reg? ab hoc diuerteret.  
aut hac oportunitate seu spaci  
cio tps pdictas vgenes se cu deo  
dicaret. **Iuuenis** hac pditione li/  
benter accepta apud patre suum  
institit q prinus baptizat? est ac  
cuncta que vgo petierat impauit.  
**Iterim** ipsa virgo cu decem alijs  
vginibz nobilissimis quaz quelibet  
sicut z ipsa mille vgenes secus  
haberet. cepit velle pgre pficisci.  
vt sic eas ad fide zuerteret ac eas  
secu deo dicaret. **Et** post trienniu  
si do placeret suo matrimonio se  
offerret. **Pater** v? puelle ordina  
uit vt filia sua qua valde dilexit in  
comitatu haberet viros quoz so/  
lario tam ipsa qz eius exercit? in/  
digeat. **Virgo** at anqz pscntiret  
in matrimoniu iuuenis dedit se  
oioni cu lachrymis in qua pfaci/  
gatione modicu obdormies de ro  
to ordine vite sue z glorio trium/  
pho martyrij sui diuinit? est edo/  
cta. **Undiqz** igit diuina ordinatio/  
ne z inspiratioe virgines pfluunt  
multi etiaz epi ad eas pfluxerunt  
vt h cu pgeret. **In** quos fuit pan  
tulus basilienfis epus. q eas vsqz  
roma pduxit. z inde reuersus cu  
eis martyriu suscepit. **Sancta** qz  
gerasina regina sicilie que virum  
suu regē crudelissimu qsi de lupo  
fecerat agnu. soror matrisq epi et



## Undecim milium virginuz

**D**arie matris sancte **U**rsule cum  
patre sancte **U**rsule eidē regine p. litz  
teras factū itimasset. **I**lla primo  
deo inspirate cū quattuor filiabus  
suis. **S**ibilla. **J**uliana. **V**ictoria  
na et **A**urea. et puulo suo **a**driano  
qui amore soroz suaz relicto re/  
gno vsq; in britaniā nauigauit.  
**A**ut<sup>9</sup> p. silio **U**rgines de diuersis re/  
gnis colligebant ac etiaz venerūt.  
**I**uxta p. dictū igit sumpt<sup>9</sup> **U**rginibz  
et p. parat<sup>9</sup> cōmilitonibz suis. id ē  
bergeselle) regina **U**rsula secretuz  
reuelauit sicut diuinit<sup>9</sup> fuit edo/  
cta. et in nouā militiā oēs cōtura/  
uit. Et sic inceperūt p. gere p. fici  
**C**ōfluebātq; p. cceres. i. (lands her  
ren) et p. mares ad tam grāde spe/  
ctaculū. et oēs admiratiōes et gau/  
dio replebant. **E**t **A**ndē cuz  
sancta **U**rsula **U**rgines oēs ad fidē  
cōuertisset sub spacio vnius diei  
flante p. spero vento ad portū gal/  
lie. i. puincia hñs plures diuio/  
nes. q. portus tiella dñ. Et inde co/  
loniā deuenerūt. **U**bi angel<sup>9</sup> dñi  
sancte **U**rsule apparuit. et predixit  
eas oēs illuc integro numero re/  
uersuras. et ibidē coronas marty/  
rū p. cepturas **I**nde igit ad ammo/  
nitiōē angeli tendētes romā ad/  
urbem **S**asileā applicuerūt. et ibi  
dem relictis nauibz pedestres ro/  
mam venerūt. **A**d quaz aduētuz  
papa **A**griacus q. ponciano suc/  
cesserat valde gauisus ē cuz ipse d.  
britaniā eē oriūduz et mltas inf/  
eas p. sanguineas haberet. cū om/  
ni clero ipsas in sūmo bonore su/  
scepit. **I**n ipsa **U**o nocte pape di/  
uinit<sup>9</sup> reuelat<sup>9</sup> eū cum ipsis **U**rgini/  
bus palmā martyriū p. cepturum.

**A**d apud se celant mltas ex ipsis  
que adhuc nō fuerūt baptizate ba/  
ptizauit. **A**ndē in p. uentū oim p.  
positū suū indicauit et corā oibz  
dignitatem et officiū resignauit.  
**S**z cū oēs reclamaret et maxime  
cardinales q. eū delirare putabāt  
eo q. relicta pontificat<sup>9</sup> glia post  
q. dā mulierculas fatuas ire vel/  
let. **I**lle nullaten<sup>9</sup> acquiescens quē  
dam sanctū virū qui **A**metos di/  
ctus est loco sui in pontificē ordi/  
nauit. **E**t q. sedē aplicam inuito  
clero reliquit. iō nomen ei<sup>9</sup> idem  
clerus de cathologo pontificū ab/  
rasit. **D**uo autē iniq. p. ncipes roma/  
ne militie. i. maxim<sup>9</sup> et africanus  
vidētes magnā multitudinē **U**rgi/  
num. et q. multi et multe ad eas dēz  
p. fluxerūt. timuerūt ne p. eas reli/  
gio christiana cresceret. quapropter  
iter eoz diligent<sup>9</sup> explorātes mi/  
serūt nūcios ad **J**uliū cognatum  
suū p. ncipez gentiū hūiōz. vt edu/  
cto exercitu p. tra eas ipsas cū ve/  
nirent **C**oloniā trucidaret. **S**an/  
ce<sup>9</sup> autē **A**griac<sup>9</sup> cū illa nobili mul/  
titudine egressus ē de urbe. **S**ecu/  
tus est autē euz **V**incenci<sup>9</sup> p. sbyter  
cardinal. et **J**acobi archiepū an/  
tiocbie. **Q**ui cū papā tunc epīs vi/  
sitasset. et d. aduētū virginū audis/  
set. se sociū passionū earum fecit.  
**P**luresq; epī quī eo tpe romā ad/  
uenerāt p. dictis **U**rginibz adhefēre  
**E**thereus qz sponfus sancte **U**rsu/  
le manēs in britaniā p. visionē an/  
gelicā a dño admonet. vt mīres



suam hortaret fieri christianā. **P**r  
aūc ei⁹ in eo anno q̄ christian⁹ fa-  
ctus fuerat mortu⁹ est. ⁊ ethereus  
filius ei⁹ eiusdē in regno successit.  
**A**um aūc sacre virgines cuz p̄di-  
ctis epis a roma rediret. **E**there⁹  
a dño admonet vt prius surgēs  
sponse sue occurreret. vt cuz ea in  
colonia palmā martyriū accipiat.  
**Q**ui diuinis monit⁹ acquiescens  
matrē suā baptizari fecit. **E**t sic cū  
matre ⁊ sorore sua noīe. **F**lorētina  
iam christiana. necnō ⁊ **A**lemente  
epo ipsīs v̄ginib⁹ obuians se eisde  
sociavit ad martyriū. **A**lij etiā epī  
q̄plures ac v̄gines regine p̄ visio-  
nem admoniti se p̄dictis v̄ginib⁹  
iunxerūt. **E**t sic oēs v̄rgines cum  
illis colonia redierūt. ⁊ ipsaz tam  
ab hūnis obsessam inuenerunt.  
**Q**uas barbari vidētes super eas  
magno clamore irruerūt. ⁊ quasi  
lupi seuiētes ī oues totā illā mul-  
titudine occiderūt. **A**um aūc cete-  
ris iugulari ad sanctā vrsulam ve-  
nissent. videns eam p̄nceps pul-  
cherrimā obstupuit. ⁊ p̄solans eā  
sup̄ necem virginū. p̄misit q̄ eam  
sibi iugem copularet. **S**z cū hoc  
illa penit⁹ respuisset. ille p̄ceptuz  
se videns directa sagitta eā trāsi-  
xit. ⁊ sic illa martyriū cōsumauit.  
**Q**uedaz aūc virgo noīe **L**ordula  
timore p̄territa in nauī nocte illa  
se abscondit. sed in crastinū spon-  
te morti se offerens coronā mar-  
tyriū suscepit. **A**um aūc ei⁹ festum  
nō fieret. eo q̄ cū alijs passa non  
esset. ipsa post longū temp⁹ cuidā  
recluse apparuit p̄cipiens vt se/

quenti die post festū virginū eius  
solēnitās recolat. **P**asse sunt aūc  
āno dñi. **cc. xxviii.** **E**t sic p̄z quō  
xp̄us qui est verus agn⁹ ac sapiēs  
cia patris ita salubriter instruxit  
istas sanctas v̄gines ⁊ eas p̄ vial  
p̄fectionis ⁊ virtutū rexit ⁊ dedux-  
xit. ac in mentib⁹ eaz sic voluntatē  
suaz scripsit q̄ eam feliciter imple-  
uerūt. ac palmā martyriū feruenti  
desiderio. p̄pter xp̄m susceperūt q̄  
re modo merito cū ipso in celo in  
gaudio regnāt. **E**t h̄ bene figurat  
nobis **A**poē. **xiij.** **R**eq̄re de inno-  
centib⁹ in fine. **N. D.** **S**ecūdo  
p̄ncipalr dico q̄ notat delectabil  
virginum p̄ christum refectio. cuz  
dicit. ⁊ deducet eas ad vite fontes  
aquaz. **E**t notandū q̄ circa istaz  
refectionem tria sunt p̄sideranda.  
**P**rimū est quis sit iste fons aqua-  
rum vite. de cur⁹ aqua iste v̄ginē  
tam bñ recreant. **S**ecundū ē que  
sint ille aque. **T**ercium est qualis  
iste dulces aque vite a trib⁹ p̄so-  
nis diuinis p̄pinent. **D**e p̄mo sciē  
dum q̄ ipse fons est ipsa diuina  
essentia ex qua fluūt oīa bōa. **U**n  
dicit p̄s. **A**pud te est fons vite. i.  
fluxus tot⁹ bonitat⁹. **U**n de h̄ fō-  
te bibit aīa deuota. cū dicit **L**an.  
**E**missiones tue padisus. **E**t bene  
padisus. **N**am si vna gutta d̄ isto  
fonte flueret in p̄fundum inferni  
statim amaritudo inferni in sum-  
mam dulcedinē cōuerteret. **U**n  
iste fons diuine dulcedinis ⁊ bo-  
nitatis figurat nobis in fonte p̄-  
cedente de petra. vt habet. **Nu. x.**  
vbi d̄ q̄ cum filij isrl' nō haberēt



## **I**ndecim milium virginuz

ad bibenduz. ingressus moyses et  
aaron in tabernaculū federis cla  
mauerūt ad dñm et dixerūt. **Dñe**  
deus audi clamorē ppli huius. et  
aperi eis thesaurū tuū fontē aque  
viue. Et appuit gl'ia dñi sup eos.  
Et locut' ē dñs ad moysen dicēs  
**Tolle virgā et cōgrega** populum  
tuū et **Baron** frater tu' et loq'mini  
ad petrā corā eis et illa dabit aq's.  
Et factū est cunq; eleuasset moy  
ses manū percutiens r'ga bis silicē  
egresse sūt aque largissime. **Mo**  
raliter expone rē. **Un' dicit Aug'.**  
**Sitio dñe.** fons vite es sana me.  
De secūdo est sciendū q' aque iste  
que fluūt de isto fonte sunt dores  
aie in quibz p'sistit sūma felicitas  
oim electoz fm potēcias aie. **Naz**  
memoria sariat eternitate. **Ideo**  
dixit xpus **Jo. xvj.** **Saudiū** vestz  
nemo tollet a vobis. **Un' ps.** De  
lectationes in dextera tua vsq; in  
finē. **Intelligētia** replet diuina co  
gnitioe. **Un' j. Cor. xij.** **Videm'**  
nūc p' speculū in enigmate. **Un' j.**  
**Jo. iij.** **Tūc** videbim' eū sicut est.  
**Ibi em' videbim' fm Bern. patr'**  
potentiā filij sapiām. et spūssancie  
clementiā. **Volūtas** habituā seu  
disponit in pfecta dilectioe. ita q'  
deū summe diligit. **Nam** vt dicit  
**Aug'.** q' licet cetera mandata dei  
adimpleri pnt in hac vita. tñ dili  
gere deū ex toto corde rē. solū im  
pletur in patriā. **Un' de istis aq's**  
habet figura **Apo. xxiij.** vbi **Iohes**  
dicit. **Ostendit** mihi angelus flu  
men aque vite splēdidū tanq; cri  
stallū pcedentē de sede dei et agni

et ex vtraq; pte flumīs lignū vite  
p flumē aq' vite itelligit mēoria. p  
h' q' dicit splēdidā rāq; cristallū pce  
dentem de sede rē. itelligit intel  
ligentia. **Per h' q' dicit** et ex vtraq;  
pte fluminis lignū vite. itelligit  
volūtas amās que semp viuificat  
**De tertio** sciendū est q' p'sone que  
ppinant illas aquas sunt pater et  
filius et spūssancie. **Pater** ppinat  
aquā diuine oipotentie memorie  
vt eam potēt et sine defectu ha  
beat. **Un' dicit p' Ia. xliij.** **Effun**  
dam aquas sup sitientēz fluēta.  
scz diuine potētie et r'vū sup ari  
da. id est sup memoria que dr ari  
da dū deū nō tener. **Hoc p'side**  
rans ps. in spūssanco dicit. **Su**  
per aquā refectiois educavit me.  
aiām meā rē. **Un' hortat** nos oēs  
ad hanc aquā sue potētie que sic  
irrigat. cū dicit. **Gustate** et videte  
qm suauis est dñs. **Filius** ppinat  
aquā sue sapiētie intellectui. **Un'**  
**Acci. xv.** **Aqua** sapiētie salutaris  
porabit illuz. **Spūssancie** ppinat  
aquā sue bonitatis et dulcedinis.  
**Un' dñs Ia. xliij.** **Effundā** spūm  
meū sup semen tuū. i. voluntatez  
tuam. **Un' dicit spūssancie** **Acci.**  
**xxij.** **Transite** ad me oēs qui cō  
cupiscitis me. et a generationibus  
meis adimplemini. **Un' in signuz**  
hui' dicit xpus **Job. xij.** **Qui cre**  
dit in me d' ventre ei' fluent aque  
viue. **Hoc aut' dicit** de spū que ac  
cepturi erant. **Un' ppinatio** istarū  
aquaz figuratur nobis **Iohel. iij.**  
vbi dicit. **Sciens** q' ego dñs ves  
ter habitās in syon in monte scō



meo. **E**rit in die illa. stillabunt montes. i. pſone diuine dulcedinē et colles fluent lacte. **E**t p oēs riuos iuda ibūt aque. z ſons de domo dñi egrediet et irrigabit totā rem ſpinaz. ſ. electos **R**eligioſus qdam cū has virgines in magna reuerēcia z deuotiōe haberet. qdā die dum grauif infirmaret vidit quādam virginē pulcherrimā ſibi apparentē. z ſi eā cognosceret inquerēt. **Q**ui cū ad ei⁹ viſionē miraret. z ſe eā nequaquē cognoscere ſateret. **I**n illa. **E**go ſum vna ḡginū erga quas tm̄ effectū dilectōis habes. **E**t vt inde mercedē accipias. ſcias ſi amore z bonore noſtri vndecies milies ofonem dñicam dixeris in hora mori in preccionē z ſolatiū nos habeb. **Q**ua diſpare te ille q̄ſcit⁹ potuit ſi p̄leuit. poſt vocato abbate iungi ſe fecit. **Q**ui cū vngeret exclamauit vt fugerēt z ſacris ḡginib⁹ venientib⁹ locuz darent. **Q**uē cū abbas qd hoc eēt interrogaret. **I**lle pmiſſionē virginis ſibi p ordinē narrauit. **U**n cūctis recedentib⁹. z paulo poſt redeuntib⁹ ipſuz migrāſſe ad dñm inuenerūt. **A**bbas qdam ad abbatiffa **C**olonie corp⁹ vni⁹ virginuz impetrauit. p̄mittēs q ipſaz in capſam argenteā in ſua ecclia collocaret. **S**z cū p annū integrū ſup altare eā in capſa lignea tenuiſſet quadaꝝ nocte cū abbas ipſi⁹ monaſterij cū ſuo cōuētu matutinas cantaret. virgo illa corpali ter deſup altari deſcendit z añ altare inclinās videntib⁹ cūct⁹ monachis

et ſtupentib⁹ p mediū choꝝ inde reſeſſit. **A**bbas ḡ ad capſam currens. z ipſam vacuā inueniēs coloniā pperauit. z abbatiffa rei ordinem intimauit. **P**ergētesq; ad locū vnde corp⁹ ſumpſerūt. illud ibidē inuenerūt. **C**um autē abbas veniā petens z illud vel aliud corpus peteret. p̄mittens certiffime capſam p̄cioſam citi⁹ ſe facturuz diuina ordinatiōe nullaten⁹ impetrauit.

**D**e ſanctis **S**ymone z **J**uda **S**ermo. lx.

**Q**uos deus

vocauit hoſt iuſtificauit. quos autē iuſtificauit illos et magnificauit. **R**om. viij. **N**otate chariffimi. **D**icit em̄ **A**riſt. iij. et hi. q qualis vnusq; eſt talia opatur. **C**ū igit de⁹ ſit iuſtiſſim⁹ z gloriſſim⁹. ipſe iuſtificat et gloriſicat ac magnificat. **I**deo dicit. **Q**uos deus vocauit zc. **C**hariffimi dicit **A**riſt. ix. et hi. q bonis bona creata ſunt. **C**um igit iſti apli fuerunt ſancti z boni. iō merito debebant eis bona diuina. ſ. iuſtificatio. q̄re dicit. **Q**uos de⁹ vocauit zc. **I**n qbus qdem vbiſ tria notant. **P**rimum ē diuinalis vocatio. qd notat cum dicit. **Q**uos deus vocauit. **S**ecundū eſt ſalutaris iuſtificatio. cum addit. hoſt iuſtificauit. **T**ertium eſt finalis quietatio ſeu p̄miatio. cuz eludic. **Q**uos autē iuſtificauit illos z magnificauit. **E**t dico p̄mo q notat diuinalis vocatio. cum dicit. **Q**uos de⁹ vocauit.



## De sanctis Simone et Iuda

**A**irca qđ notandū qđ de<sup>9</sup> vocauit illos sanctos aplos. s. Symones et Iuda ad euāgelicā pfectionem que p̄sistit i vera obediētia. Iuxta illud **Lu. ix.** Qui vult venire post me abneget semetipsum zc. id ē. sic obediēs. **Nā** obediētia est rā vester q̄s noui testamēti pfectio. **Uñ** obediētia fuit p̄mū qđ de<sup>9</sup> cōmīsit hūano generi in p̄ncipio creationis. sicut ostendit **Gen. ij.** Tu lit dñs deus boiem. et posuit euz in paradysum voluptatū. z p̄cepit ei dicens. **Et** omni ligno paradisi comedas. **Ecce** p̄ceptū obediētie. **Sequit.** In q̄cunqz autē die comederis ex eo. morte morieris. Sed p̄mi parētes nō fuerunt deo obediētes. s. p̄ceptū trāsgressi sunt ideo incurrebāt mortalitatē. z fuerunt p̄uati eterna vīta. qđ durauit a p̄ncipio mūdi vsqz ad mortē christi. q̄ p̄pter inobediētiā p̄mōz parentū fact<sup>9</sup> est obediēs vsqz ad mortē. Sicut dicit **Ap̄ls ad Rōm. ij.** Qui hūillauit semetipsum fact<sup>9</sup> est obe. vsqz zc. vt sic sacrificaret pro p̄ccō in obediētie z transgressione mūdi. **Ad** hāc obediētiā vocauit dñs n̄r iesus xp̄s scōs Symones et Iudam vt eēt sibi obediētes. **Uñ** dixit **Jo. xv.** Ego vos elegi de mundo vt eas. s. obediēt ad p̄ficiendū mandatū meū. **Qđ** obediēter z humilit̄ fecerunt. **Uñ** legit qđ symon z iudas fuerūt frēs **Ja. cobi** minoris z filij marie cleophe. **Hi** post ascensionē dñi in diuersū mūdi p̄t̄ibz ad p̄ceptū dñi sanctū

euangelii p̄dicauerūt. Iudas vero ad abagar regē edisse a sancto **Thoma** aplo post ascensionē dñi missus fuit. **Legit** em̄ in hystoria eccl̄astica qđ p̄dicit<sup>9</sup> rex abagarus dño iesu xp̄o in hūc modū eplam destinauit. **Abagar** eucharie filius iesu saluatori beato qđ apparuit in locis hierosolimoz salutē. **Auditū** mihi est de te z de sanita tibi quas facis qđ sine medicamentis z verbis sc̄at ista p̄te. et qđ x̄bo facis cecos videre. claudos ambulare. leprosos mūdare. z mortuos reuiuiscere. **Quibz** omnibz audis detestari in aīo meo vñū ē duobz esse. aut qđ tu sis de<sup>9</sup> et descenderis de celo z hec facias. aut qđ tu fili<sup>9</sup> dei sis vt hec facias. **Propterea** ego scribes rogauerim te vt digneris fatigari vsqz ad me. z egritudines meā qua diu laboraui curare. **Nā** z illud cōperi qđ iudei murmurāt aduersum te z volūt insidiari tibi. **Veni** ḡad me qđ est mihi pua ciuitas. sed honesta que verisqz sufficeret. **Dñs** at̄ iesus i bec vba r̄ndit. **Br̄s** es qđ credidisti i me cū nō videris me. **Sc̄ptū** ē em̄ de me qđ hi qđ me nō vidēt credēt. z hi qđ vidēt nō credent. **De** eo autē qđ sc̄pisti mihi vt venirem ad te. me oportet bec oīa adimplere. p̄pter que missus sū. **Cum** autē assump<sup>9</sup> fuero aliquē de discipulis meis mittā ad te vt curet te. z viuificet te. **Nec** in hystoria eccl̄astica. **Sc̄dm** autē qđ in quadā z antiqua hystoria inuenit sicut **Iobes** damas. in li. iij. testat **Abagarus** rex vidēs qđ xpm p̄sent



trialitē videre nō posset. misit quen-  
dam pictorē ad iesuz. vt depinge-  
ret ei⁹ imaginē. vs sic saltez ipm p  
imaginē pspiceret quē in facie vi-  
dere nō poterat. **S**z cū pictor ad  
eū venisset. ppē nimīū fulgorē q ab  
ei⁹ facie pcedebat in ei⁹ faciez cla-  
re nō potuit itēdere nec sic spigere  
**A**d cernēs dñs vestimentū lineū  
ipsi⁹ pictoris accipiens et sue faciei  
sup imponēs suū ipsi⁹ imaginē ei⁹  
dez impssit ac desiderāti regi aba-  
garo destinauit. **F**igure autē hui⁹  
supbndicere facie fuit sic. bñ o cu/  
latus. bñ supciliat⁹. bñ colorat⁹.  
longū vultū habuit. z magne ma-  
turitat⁹ fuit. **A**lla autē epla dñi nrī  
iesu christi tante truris fuit vt dz  
q in illa ciuitate noie **A**d ista nul-  
lus heretic⁹ vel pagan⁹ viuere va-  
leat nec aliq⁹ tyrann⁹ eidē noce-  
re potuit. **N**ā si aliqñ gens arma/  
ta manu ptra illā ciuitatē insur-  
rexerit infans aliq⁹ sup portam  
stans eplam illā legit z ea die ho/  
stes aut territi fugiūt. aut pacem  
cū eis faciūt. **P**ost passionē autē  
dñi misit thomas aplm **J**udam  
thadeū ad abagarū regē fm pmissi-  
onē dñi. **Q**ui cū ad eum venisset  
z se discipulum dñi nrī iesu christi  
sibi pmissum dixisset. **V**idit aba-  
garus in vultu thadei quēdā mi-  
rum z diuinū splendorē. **Q**uo vi-  
so stupefact⁹ dixit. **V**ere discipul⁹  
es iesu fili dei q mibi dixit mittaz  
aliquē ad te d discipulis meis qui  
te curret. **C**ui thade⁹. **S**i in filium  
dei credideris oia tui cordis deside-  
ria obtinebis. **C**ui abagarus **C**re-  
do te z iudeos q ipm crucifixerūt li-

benē crucidarem si mibi possibili-  
tas adesset z neq⁹ auctas roma-  
noz ipediret. **I**n autē abagarus le-  
plius ēēt. **T**hade⁹ eplaz saluatori  
accepit. z de ea ei⁹ facie pfrauit  
statim plenā sanitatē accepit. **L**e-  
git etiā q iudas thade⁹ pmo ī me-  
sopotamia z ponto pdicauit. **S**y-  
mon vō in egypto. **D**einde ambo  
in psidē venērūt z ibi duos magos  
zaroen z arfaxat. q sctūs matthe⁹  
de ethiopia fugauerat inuenerūt  
**U**bi ad pceptū xpī obediēt xpī  
pdicauerūt. **U**n dicere pnt illud  
**C**or. i. **N**os pdicauim⁹ xpī m hūc  
cruxitū. **U**n **M**ar. xl. **I**lli autē pfe-  
cti pdica. ybiq⁹ zc. **U**n **B**ern. **U**e-  
rus obediēs dat suū velle z suū  
nolle vt possit dicere. **P**arati cor-  
meū de⁹ pa. cor meū. **A**d pfecte fe-  
cerūt isti apli. **N**az obediēt iuerūt  
z xpī pfessi sūt. iō bñ vocāt symon  
z iudas. **S**ymon em̄ interpretatur  
obediēs z **J**udas pfites. **S**z **S**e-  
cūdo pncipalr dico q notat salua-  
toris iustificatio. cū dz. **D**uos de⁹  
voca. hos z iustificauit. **U**n mgt  
li. j. **d**il. xix. **I**n sanguie xpī iustifi-  
cati sum⁹. **Q**uāis em̄ scī apli fuesc  
xpo ad statū scē vite vocati. tñ ad/  
huc idiguerūt iustificatōe. z scifi-  
catione. vñ **A**poē. vi. **I**ust⁹ iusticiā  
faciat adhuc z scūs scificet adhuc  
**U**n ista ē pfecta iustificatio z scifi-  
catio qz hō iustificat⁹ z scificat⁹ q n  
peccat mortalr lz venialr. **I**uxta  
illud **P**roner. xxiij. **S**epties em̄  
in die cadet iustus et resurget. s. a  
venialib⁹ fm doctores. **I**mpij ac  
corruēt in malū. i. pctm mortale.

**legenda**

**in pside**

**ps**

**2**

**—**

**p**



## De sanctis Symone et Iuda

**S**ed isti sancti apostoli fuerunt sanctificati iustificati die penthecostes quoniam deus eis misit spiritum sanctum quod decetero non peccauerunt mortaliter quouis modo. sed iusti et sancti fuerunt in omnibus factis eorum. **I**deo dicitur. **R**epleti sunt deus spiritu sancto. et ceperunt loqui variis linguis prout spiritus sanctus et cetera. Dicit enim Ambrosius super Lucam. **A**ui spiritus sanctus infunditur magnum est multo excellentius est spiritus sancto repleti quam sanctificari. Quam quidem repletionem spiritus sancti habuerunt sancti apostoli. quare in verbis suis et factis fuerunt sancti et iusti. et oderunt iniustitiam et dilexerunt iustitiam. **A**d bene ostendit in legenda eorum. quod postquam Iudas in mesopotamiam et ponto predicavit. et Symon in egypto. deinde ambo in perside venerunt. et ibi duos magos **Z**aroen et **A**rfaxat quos sanctus **M**atheus de ethiopia fugaverat inveniunt. **B**aradach dux regis babilonie contra indos ad prelium profectus nullum a deus suis habere potuit triumphum. an bene vel male deberet sibi succedere. **P**ergentes igitur ad phanum prope civitatem ibidem habuerunt triumphum quod propter apostolos qui advenierunt deus respondere non possent. **T**unc dux fecit eos inquiri. et invenirentur qui non essent vel qua de re venissent inquisivit. **Q**ui responderunt. **S**i gentis queris. hebrei sumus. **S**i conditionem. servos iesu christi nos esse fatemur. **S**i causam. propter salutem vestram venimus. **Q**uibus ait. **E**um felix reuerfus fuero audire vos. **A**ui apostoli. **N**odo magis congruum est te

cognoscere illum cuius ope possis vincere vel certe rebelles pacatissimos invenire. **Q**uibus dux respondit. **V**ideo vos potiores deus nostris. rogo vos predicite nobis finem belli. **A**ui apostoli. **U**t deos tuos mendaces esse cognoscas et te seducant iubemus ut ad quesita respondeant ut dum dixerint que ignorat perhibemus eos per omnia mendaces et meritos. **T**unc dixerunt grande bellum futurum et multum populum in prelio hinc inde ruiturum. **T**unc apostoli ride re ceperunt. **D**ixitque eis dux. **M**e timor invasit. et vos ridetis. **A**ui apostoli. **N**oli timere quia per hunc nobis visum intravit. et cras hora diei tertia legati indorum venient. et se tue potestati in pace subdiciet. **T**unc pontifices apostolos irridentes duci dixerunt. **A**d hoc isti securum te reddere volunt ut dum incautus fueris ab adversariis tuis occuperis. **A**ui apostoli. **N**on diximus tibi expecta unum mensem. sed unum diem. quia cras in pace victor eris. **T**unc dux apostolos et pontifices custodiri fecit. ut ex re exitu veraces honorarent. et mendaces per crimine punirent. **I**n crastinum autem sicut apostoli dixerunt totum evenit. **T**unc dux voluit pontifices comburere. sed apostoli prohibuerunt ne hoc fieret. cum ipsi non essent missi vivere occidere. sed mortuos vivificare. **T**unc dux valde miratus quod eos occidi non permitterent. sed pro inimicis rogarer. et duxit eos ad regem dicens. **R**ex isti sunt dum latentes in effigie hominum. **E**umque sibi omnia presentibus magis narraisset.



magi zelo inuidie cōmoti dixerūt illos malignos esse. et eos p̄tra regnum subtiliter cogitare. **Tūc** dixit eis dur. **Si** auderis p̄stigare cū eis **Qui** magi. **Si** vis videre q̄ nobis p̄sentibz loqui nō poterūt veniant: huc viri eloq̄tissimi. et si coraz nobis loq̄ ausi fuerint. nos p̄ omnia imperitos cōprobabis. **Cū** aut plurimi aduocati adducti fuissent p̄tinuo corā magis ita muti facti sūt. vt nec nutibz q̄ loqui nō poterāt indicārēt. **Dixerūt** q̄ magi ad regem. **Ut** scias nos esse deos p̄mittere eos loqui. sed ambulare nō posse. **Iterūq̄** reddebus eis gressuz. sed faciem⁹ eos ap̄tis oculis nibil videre. **Qui** cū hec omnia fecissent. dur aduocatos illos turpiter p̄fisos ad apostolos durit. **Qui** dixit eis. **Pro** mittite vos ab ydoloruz cultura discedere. et solū deū inuisibilez et verū adorare. et nos signū sancte crucis in frontibz vestris faciem⁹ et magos p̄furare poterit. **Qd̄** cū fecissent. et in frontibz consignati essent. ad regē coraz magi ingressi sunt iterū. **Et** cum a magis supari nō possent. imo ipsis coraz omnibz insultarēt. **Iraci** magi multitudine serpentū aduenire fecerūt. vt ap̄los lacerarēt. **Statz** ad iussum regis veniētes apostoli palia sua de serpentibz impleuerūt. et in magos piecerunt dicētes **In** noīe domini nostri iesu christi nō moriemini. sed a serpētibz lacera ti mugitus dolorū vestrorum dabitur. **Cum** autem serpentes car-

nes eorum comederēt. et ipsi tāq̄ lupi vlularent. **Rex** et ceteri rogauerūt apostolos. vt eos a serpentibz occidi p̄mitterēt. **Quibz** apostoli rñderunt. **Nos** missi sumus reducere de morte ad vitam. nō a vita p̄cipitare in mortem. **Et** facta orōne iusserūt serpētes q̄ venenum qd̄ infuderāt reuocarent. et postmodū ad loca sua redirēt. **Magi** vero maiores cruciatus senserūt cū ipsi serpētes venenū retraherent q̄s añ cum carnes comederant. **Tūc** apostoli dixerūt ad magos. tribz diebz dolores sentietis. **tertia** autē die sanietis. vt sic a vestra malicia recedat. **Cū** aut magi tribz diebus sine cibo et potu fuissent ac somno nimis doloribz cruciati māsissent ap̄li dixerunt eis. **Nō** dignat⁹ deus habere coacta seruitia. **Ideoq̄** surgite sani et abite habētes liberam facultatē faciēdi qd̄ vultis. **Illi** autē in malicia pdurantes ab eis fugēte vidētes se ab ap̄lis separatos. **Post** hec filia ducis ex fornicatione p̄cepit et filium parturiēs quēdam sanctū diaconuz infamauit q̄ eam violauerit et ex ipso p̄ceperit. **Cum** aut parētes puelle dyaconū occidere vellēt iniuste. apostoli adueniētes iniuriam illā nō potuerūt sustinere. et qñ puer natus sit requirūt. **Qui** rñderūt. **bo** die hora diei p̄ma. **Dixerūtq̄** apostoli. **Infantē** adducite huc. et dyaconum quē accusat⁹ etiā huc p̄ducite. **Qd̄** cum factum esset ap̄li in sancti dixerūt. **Dic** puer ī nomine



## De sanctis Simone et Iuda

domini nostri iesu christi. si iste dyaconus h' p'sumpserit. R'ndit infans dicens. Iste dyacon' cast' et sc'us est. nec vnq' carne suaz coinq'na/uit. **A**uz aut par'etes instarent q's esset actor hui' sceler' q' hoc apli inquireret. R'nderit apli. Nos in nocetes absolvere decet. nocetes p'dere nō decet. **V**olētib' ac aplis stolis inde rogari p' annū z p' tres menses ibidē remanserūt. z viam iusticie p'dicauerūt. ac se populo iustos z sanctos v'bis z fact' ostēderūt. **I**n q' spacio plusq' sexaginta milia hominū except' paruulis ad fidē p'uerterūt. z regem cū oib' p'ncipib' suis baptizauerūt. **E**t sic p'z quō fuerūt sancti z iusti i ver/ bis z factis suis. z quō oderūt in/ iusticiam siue iniquitatē. z dilexe/ runt iusticiam. **U**n' dicit de ipsis illud ad Heb. xj. **O**perati sunt iu/ sticiam. **E**t de quolibet singularit' in ps. **D**ilexisti iusticiā z odisti ini/ quitatē. p'pterea vixit te deus de/ tu' oleo leticie p' p'sortibus tuis.

**3** **T**ertio p'ncipalit' dico q' no/ tat finalis quietatio siue p'miatio cum p'cludit. illosz magnificauit scz in gloria. **U**nde dicit **Mat. xj.** **V**enite ad me oēs q' laborat' z onē/ rati estis z ego reficiam vos. **S**e/ quit. **T**ollite iuguz meū sup vos. id est sustinere moztēz t'palem sic et ego sustinui. **D**iscite a me q'z mi/ ris sum z hūilis corde. z inueniet' requiē animab' vestr'. z sic venia/ tis ad me. z ego reficiam vos. s. in gloria. **N**oc cognoscent' dauid in psal. dicit. **P**reciosa in conspectu

domini moztis sanctoz eius. **Q**uo p'tra p' psalmistā dicit'. **M**oztis pec/ catoz pessima. **Q**ualiter autē isti sancti apostoli sine passi temp'alit' vt sic honorarent z viverent etna/ liter notat' in legenda. **L**egit' ent' q' p'dicti magi ab apostolis sup'a/ ti fugerūt ad quandā ciuitatē no/ mine sannir. vbi erat. lxx. pontifi/ ces ydoloꝝ. quos oēs ac totā ba/ biloniā cōtra apostolos cōmoue/ rūt. vt euz illuc venirēt q' tūc auc/ eos sacrificare cōpellerēt. aut pe/ nitrus necarēt. q' ipsi colerēt chri/ stuz. in cui' nomine ydola destru/ rerunt. **P**erlustrata g' quasi vni/ uersa puincia cū apostoli ad p'di/ ctam ciuitatē venissent. ecce p'di/ cti pontifices cū vniuerso populo eos capitūt. z ad templū solis pdu/ cunt. **T**ūc demones p' energumi/ nos. i. habitationes demonū cla/ mare ceperūt. **A**postoli dei viui quid nobis z vob'. **E**cce i ingressu vestro flāmis exurimur. **T**ūc an/ gel' dñi apparens eis dixit. **U**nū e duob' eligite. aut horū reperitū interitū. aut vestz martiriū. **Q**ui apostoli. **A**doranda est dei miseri/ cordia. vt z istos cōuertat. et nos ad palmā martiri' p'ducat. **S**acro autē silentio apostoli dixerunt. **N**esciatis q' ydola sint plena demo/ nib'. **E**cce eis imperamus vt ere/ ant z singula simulacra p'fringāt. **S**tatinq' duo erbiores nudi et nigri cunct' stupentib' exierūt de simulacris et p'fractis ydolis euz magnis vocib' abscesserūt. **Q**uō vi/ dentes pōrifices in ap'los irrueūt



# Bermo

# lri

et eos prin<sup>9</sup> trucidarunt. In ipsa  
hora cū nimia eēt serenitas tanta  
fulgura de celo venerūt q̄ tēplūz  
tripharie scinderet z illi duo ma/  
gi in icu fulgurū in carbones ver/  
terent. **R**ex autē corpa aploz ad  
vbez suā detulit. z in honore eoz  
eccliam mire magnitudinis fabri  
cauit. **E**t sic p̄t̄z qualr isti sē passi  
tpaliter. vt cū xpo viuerēt et̄nalit̄  
**I**deo obitus scōz nō mozs. s̄z na/  
tale vocat. **R**ed̄re de scō **Stepha**/  
**no** **J.** **U**n in signū hui<sup>9</sup> legit̄ d̄ san/  
cto **Thoma** cantuariēsi z marcy/  
re q̄ p̄pter xpm mortu<sup>9</sup> est. **N**ā gla/  
dijs impiozū sacra capis corona  
p̄scidit. z cerebrum p̄ pavimentū  
ecclie i qua pcutit̄ dispersit. **P**ro  
quo dū fieret exequie. z clerici pro  
eo missaz defūctoꝝ agerēt. z req̄ez  
eternā incipient. **S**ubito chori an/  
geloz inceperūt missam martyr/  
is tāq̄ defuncti. sed tanq̄ in xpo  
viuent̄. z intruperūt voces. z can/  
tauerūt. **L**etabit̄ iust<sup>9</sup> i dño z spe/  
rabit in eo. z laudabunt̄ oēs recti  
corde zc. qd̄ fuit mutatio dextere  
excelsi dum cantus meroris ver/  
tigit̄ in canticum laudis.

**D**e oibz sanctis. **S**ermo. lxi.

## Gloria hec

est omnibz sanctis eius

**S**cribitur in ps. cclix.

**N**otate charissimi. dicit̄ em̄ **Tris**.  
i. et̄bi. q̄ bonuz q̄ro cōmuni<sup>9</sup> tāto  
diuini<sup>9</sup>. **N**unc ē em̄ q̄ de<sup>9</sup> eternaz  
gl̄iaz parauit oibz electis vt eēt di/  
uini<sup>9</sup> z iusti<sup>9</sup>. **I**deo hodierna festi/  
uitas instituta est in honore oim

sanctoꝝ. q̄re bñ dicit̄ ps. **G**loria  
hec est oibz sanctis ei<sup>9</sup>. **E**t sic. **A**ba/  
rissimi. **D**icit̄ em̄ **Tris**. q̄ q̄ro pl<sup>9</sup>  
q̄s obsequit̄ tāto merito maiores  
gl̄iam obtinebit. **A**ū igit̄ sci vita in  
suā tpalē ac p̄mū corp<sup>9</sup> in fuitio  
dei p̄sumpserūt. merito a deo re/  
ceperūt mercedē z remuneratōez  
**A**d cōgscens psal. in spūscō dicit̄  
de h̄ festo. **G**loria hec ē oibz sanctis  
ei<sup>9</sup>. **E**st norandū q̄ scā ma<sup>9</sup> ecclia  
hodie solēizat ac instituit̄ hodi/  
ernū in honore oim scōz q̄drupli/  
ci de causa. **P**rimo p̄t̄ cuiusdam  
templi dedicationē. **S**ecūdo p̄t̄  
honoris z reuerēcie obmisit̄ sup/  
plerionē. **T**ertio p̄t̄ sanctoꝝ ex/  
cellentia seu dignitatē. **Q**uarto p̄t̄  
pter facilitatē ofonū nr̄az ipetra/  
tionē. **P**rimo institutū est p̄t̄  
cuiusdam templi dedicationē. **R**o/  
mant̄ em̄ cū dñarēt vniuerso orbi  
q̄ddā tēplū maximū p̄struxerūt. **I**n  
e<sup>9</sup> medio suū ydolu collocātes si/  
mulachra p̄ circuitū oim puīciaz  
statuerūt respiciētia rectis vultibz  
ydolū romanoꝝ. **S**i qñ aut̄ aliq̄  
puīcia rebellaret p̄tinuo arte dia/  
bolica illi<sup>9</sup> puīcie simulachz ydo/  
lo romanoꝝ terga vteret. tāq̄ in/  
nuēs q̄ ab ei<sup>9</sup> dñatōe seu dñio re/  
cessissent. **A**nciti igit̄ romani ad  
illā puīciā copiosū exercitū mīe/  
tebāt. z ipsaz suo impio subiuga/  
bāt. **E**t tñ h̄ romanis non suffecit  
q̄ simulachra oim puīciaz in vr/  
be sua haberēt qñ etiā singul<sup>9</sup> dñs  
singula tēpla p̄struxerūt tāq̄ eos  
omniū puīciaz dños fecissent.  
**S**z qz omnia ydola tēplū ibi bñe



## De omnibus sanctis

nō poterāt ad maiorē ostensione  
sue vesanie vnū templū ceteris ve/  
nerabili<sup>9</sup> et sublimius in honore  
omniū deorū erexerūt et vocauerūt  
pantheon. qđ sonat rotā dñi. a pan  
qđ est totū. et theos qđ ē de<sup>9</sup>. Tem  
pore vō foce impatoris cum diu  
roma fidem xpī accepisset. Boni/  
faci<sup>9</sup> papa quare<sup>9</sup> p̄dictū templū  
a foca impatore iperrauit. et spur/  
citia. i. (vntemikay) oīm ydolorū  
expulsa. q̄rto ydus mens̄ maij in  
honore beate marie et oīm marty/  
rum p̄secrauit. **Nōdū** em̄ p̄fessorū  
solēnia ab ecclīa agebant. S; qz  
ad hoc festū mltitudo magna cō/  
fluebat. et p̄pter defectū victualīū  
celebrationi vacare nō poterāt. iō  
qđam papa **Gregori<sup>9</sup>** quare<sup>9</sup> b̄ fe/  
stus in kal. nouēbris qñ maior co/  
pia victualīū esset instituit. ac per  
vniuersus mūdū hūc diē in hono/  
re oīm sanctorū celebrari solennitē  
ordinauit. Et sic templū qđ fabri/  
catum fuit omnib; ydolis. nūc de/  
dicatum est omnib; sanctis. et vbi  
colebatur multitudo ydolorum  
ibi deuote laudat mltitudo scōp.  
Quare bñ verificat dictū psalmi/  
ste. Nec mutatio dextere excelsi.

**R.** Secdo p̄ncipalr institutū ē p/  
pter honoris et reuerēcie obmisse  
suppletionē. Nā tot sunt sancti qz  
nō sufficiunt oīb; festa specialia p/  
agere. Nā vt dicit Hiero. in qđaz  
eplā ad **Thodoz** et **Cromacium**.  
Null<sup>9</sup> dies ē q nō intra qñq; mī/  
lium martyrū numerū repiri pos/  
sit ascriptis excepto p̄ma die ka/  
lendarū **Januarij**. Romani enī

p̄ceperāt ne aliq; illo die interfi/  
ceret. qz p̄ma dies añi erat. **Jo zc.**  
Uñ hāc multitudinē sanctorū bñ  
vidit **Joh. in Apoc. vii.** cū dicit in  
eplā hodierna. Ecce ego iohānes  
vidi alterū angelū ascendentē ab  
ozu solis hñtem signū dei viuere  
clamabat voce magna q̄rtoz an/  
gelis qbz datus est nocere terre et  
mari dicēs. Nolite nocere terre et  
mari neq; arborib; quoadusq; s;  
gnem<sup>9</sup> seruos dei nostri in fronti/  
bz eorū. Et audiuit numez signa/  
torū centū q̄draginta q̄rtoz mī/  
lia signati ex omni tribu filiorum  
isrl. Et tribu **Juda** duodecim mī/  
lia signati. Et tribu **Ruben** duo/  
decim mīlia signati zc. Post hoc  
vidi turbā magnā quā dinumera  
re nemo poterat ex oībz gentib; et  
tribub; et populis et linguis stan/  
tem añ thronum in p̄pectu agni  
amicti stolis albis. et palme i ma/  
nib; eorū et clamabant voce mag  
zc. Cum igit̄ cor sunt qz eos i sin/  
gulari honorare nō possum<sup>9</sup>. iō  
ordinauit ecclīa vt i hac generali  
festiuitate oēs honorem<sup>9</sup>. Nec rō  
tāgit i mōe q̄ hac die p̄ccias re/  
citāt et tāgit eā **Raban<sup>9</sup>**. i. q̄ sic dē  
Decretū ē vt i die mēoria oīm scō  
rū habeat. vt q̄cqd hūana fragili/  
tas p̄ ignorāciā vel negligēciā. seu  
p̄ occupatiōz rei secularis in solēni/  
tatē scōp min<sup>9</sup> pegisser in hac scā  
obseruatōe soluat. Quare aut̄ insti/  
tutus sit vt festiuitas sanctorū in  
terra agam<sup>9</sup> ostendit mḡ wilbel/  
mus in summa de officio. et ponit  
tres rōnes. **Prā** ē p̄p̄ bonorē dei



Cum em̄ sancti honore impenduntur. deū in ipsis honoramus qui eos sanctificauit. **Un̄** dicit xp̄us discipulis **Lu. i.** Qui vos audit. me audit. et q̄vos spernit me spernit. q̄ aut̄ me spernit. spernit eū rē **Un̄** in signū hui⁹ dicet in nouissimō die illud **Mat. xxi.** Qd̄ vni ex minimis fecistis. mihi fecistis. **Secūdo** rō est ppter mutue vicissitudinis debitū. sancti em̄ de nobis ī celo faciunt festū. qz gaudiū est angel̄ dei z omnib⁹ sancti sup vno peccatore p̄niam agente. **Luc. xxi.** Ut igit̄ eis vicissitudinē impendam⁹ iustū est vt qz ipsi de nobis festū agūt in celis. z nos de ipsis festū agam⁹ in terris. **Tercia** est ppter nostri honoris p̄curationē. cū em̄ sanctos honoram⁹ tūc nostrū bonorē p̄curam⁹. **Nā** eorū festiuitas ē n̄ra dignitas. qz s̄c̄f̄es n̄ri z vniū patrē habem⁹ in celis **Iuxta** illud **Mat. xxiij.** Patrē nolite vocare vobis sup terrā. **Unus** est em̄ pater vester qui in celis est rē **¶** **¶** **Tercio** p̄ncipaliter institutus est p̄p̄ sanctorū excellentiā ac dignitatem **Ipsi** em̄ honorant in celo a deo. ppter eorū dignitatem. **Unde** **Apo. iij.** Ambulabūt meū in albis. qz digni sunt. **Aīca** qd̄ notā. dum q̄ **Iohes** damascen⁹ lib. iij. titulo. vij. multipliciter ostēdit eorū dignitatē. p̄p̄ qd̄ merito sunt honorandi. **Primo** qz ipsi amici dei et adducit illā auctoritatē. **Jo. xxi.** **Iam** nō dicaz vos seruos. s̄z amicos. **Secūdo** qz filij dei sunt. **Un̄** adducit illud **Iob. i.** Dedit eis po-

testatem filios dei fieri. **Tercio** qz sunt heredes celest⁹ patrie. **Unde** adducit illud **Roz. viij.** Si autē filij z heredes. **Quarto** qz corpora eorū fuerunt templū dei. z spirit⁹ sanct⁹ habitauit in eis. **Un̄** adducit illud. **1. Cor. iij.** Nescitis q̄ templū dei estis. z spūssanct⁹ habitat in vobis. **De hoc** dicit **Abzys.** **Nō** mo in edificatōe parietū delectat̄ deus aut̄ in p̄uersatōne sanctorū. **Unde** **Dñe** dilexi decorē dom⁹ tue quē decorē. quē diuersitas marmorū facit splendentū. nō. sed de corē viuentiū quem p̄stat varietas ḡf̄az. **Nam** ille decor carnem delectat̄ iste aīam viuificat. **Et** sic p̄ez eorū dignitas z excellentia. p̄pter quā merito sunt honorandi. **Un̄** **Aug⁹.** in li. de ci. dei. **Non** sūt p̄ternēda sed plurimū reuerēda sanctorū corpa. quib⁹ dum adhuc viuerēt spūssanct⁹ q̄si quibusdāz organis ad omne bonū op⁹ vsus est. **Un̄** d̄ sancto **Stephano** dicit q̄ nō poterāt resistere sapie et spūi q̄ loquebat̄ rē **¶** **¶** **Quarto** p̄ncipaliter institutū est ppter facilitatē orōnū nostraz. impetrationem. **Nā** sicut oēs sc̄os hac die honoramus vniuersalit̄. sic z ipsi oēs pro nobis int̄cedāt insimul. vt sic misericordia dei facili⁹ impetremus **Nā** em̄ **Amb.** **Impossibile** est multorū orōnes nō exaudiri. **Et** rōnē assignat **Viero. di.** **Si** apli z martyres adhuc in corpore positi potuerūt orare p̄ ceter⁹ q̄n̄ de se adhuc deberēt eē solliciti. q̄to mag⁹ post coronas victorias z triumphos.



## De omnibus sanctis

**Un** homo moyses sexcenti mili-  
bus armatorum impetrauit venias  
a deo. **Et** stephanus paulo et mulis  
alijs venia obtinuit. et postquam cum  
christo esse cepit minime valebit. q. d.  
**Impossibile est** quia ipsi non obtrine-  
ant. quia stephanus meruit venias p  
se lapidantibus. ut patet in sancto paulo  
**Nam ut dicit Augustinus.** Si stephanus  
non orasset. ecclesia paulum non haberet.  
Paulus dicit etiam sibi. cc. lxxvj. aras  
in nauis donatas. et postquam cepit  
esse cum christo potest minime. q. d. non.  
**Quod** autem in hac die omnes sancti ad interceden-  
dum pro nobis conueniant virtuerum  
salutem ostendit in quadam visione que  
sequenti anno ab institutione huius  
solennitatis trigisse narrat. **Cum** enim  
in hac die custos ecclesie sancti pe-  
rri ex deuotione omnia altaria circu-  
isset. et omnium sanctorum suffragia im-  
plorasset. et demum ad altare sancti  
perri redisset. ibi paululum conqui-  
escens extra se rapit. **Eccce** vidit re-  
gem regum in sublimi solio persisten-  
tem. et omnes angelos in circuitu eius  
comorantes. **Tunc** ego virginum  
in dyademate fulgenti aduenit. quam  
innumerabilis multitudo virginum  
sequebatur. **Quicquid** princeps rex assurre-  
xit et posito solio iuxta se sedere fe-  
cit. **Postquam** venit quidam vestitus de  
pilis camelorum. quem sequebatur mul-  
tudo venerabilium senum. **Deinde**  
venit alius pontificabili habitu ve-  
stitus ac decoratus. quem cohors ali-  
rum in habitu simili sequebatur. **Pos-**  
tea homo processit innumerabilis mul-  
tudo militum post quem venit infini-  
ta turba diuersarum gentium. **Omnes** ac

an solium regis adueniunt et ipsi flexis  
genibus adorauerunt. **Is** autem qui in pon-  
tificali habitu aduenerat maturas  
inchoauit. ceteris persequens. **Inui-**  
tatorum forte quod incepit fuit quod can-  
tat in maturinis. s. Regem regum  
dominum venite adoremus. quia ipse est co-  
rona sanctorum omnium. **Figura** omnium ostensa  
est Jobi in spiritu sancto. **Pro. xij.** et eam qua  
hodierna epistola narrat. cuius princeps  
plurimum habes immediate ante. **Quis** autem  
non. **Dicit enim.** Vidi turbam magnam  
quas disnumerare non poterat. **Beatus.**  
**Et clamabant voce magna.**  
**Salus** deo nostro qui sedet super thronum  
et agno. **Et** omnes angeli stabant  
in circuitu throni et seniorum quatuor  
aialium et ceciderunt in prospectu throni  
in facies suas. et adorauerunt deum di-  
centes amen. **Benedictio** et claritas sa-  
pietia. et gratia actio. honor. virtus et  
fortitudo. **Et** angelus autem qui  
predictum custodem ducebat eidem visio-  
nem exposuit. **Asserens** virginem in pre-  
dicta prima acie esse inter decem qui adue-  
nit in dyademate fulgenti. **Et** best  
quod per. dicit. **Altit** regina a dextris  
tuis in vestitu deaurato circumdata  
varietate. s. decore diuersarum virgi-  
num. **Et** vestitus de pilis camelorum  
Jobem bapt. esse cum patriarchis et pro-  
phetis. **Vestitus** vero in pontificali ha-  
bitu petrum cum ceteris apostolis. **Mul-**  
tes martyres. **Turbam** reliqua. co-  
fessores. **Qui** ideo omnes ad regem vene-  
runt. ut pro honore ac die a mortali-  
bus exhibito gratias agerent et pro vni-  
uerso orbe orarent. **Unus** habuit et  
per. in spiritu sancto. cum dicit. **Orabit** ad  
te omnis sanctus. **Quod** pro tunc bene fuit imple-



# Sermo

# lxi

tum. **Uñ** dicit **Serñ**. in ser. de se/  
stuitatibz scqz. **Gaudere debem⁹**  
qz patronos. i. (verspreeber) pmi  
simus z habem⁹. **Deinde** ad aliuz  
locū eū duxit. vbi vtriusqz sex⁹ ho  
mines. **Alios** in strac⁹ seu lect⁹ au  
reis. **alios** in mensis gauderes di  
uersis delicijs. **alios** nudos z in/  
opes auxiliū medicātes oñdit. **Di**  
**xit** at hūc locū purgatoriū eē. abū  
dantes i delicijs eē aīas illas qbz  
ab amic⁹ p multa suffragia copio  
se suffragabāt. seu subueniebatur.  
**Agentes** nō esse aīas quarū cura  
nulla habebat. **Iussit** autē sūmo  
pontifici oīa intimaret. vt post fe/  
stum oīm sanctoz diē aīaz statue  
ret. vt saltez generalia suffragia p  
illis illa diē fierēt q specialia hñe  
neqrent. **Uñ** horat nos apl's ad  
**De b. xl. dicēf.** **Memōre** vincro  
rum. i. aīaz in purgatorio existen  
tiū. que soluz indigent suffragijs.  
**Nam** dicit **Grego.** **Suffragia** ec/  
clesie nō psunt elect⁹. qz statū euo/  
lant ad gl'iam. nec etiā damnatis  
qz post mortē pgiūt ad penā etnāz  
sz aīabz solū in purgatorio deten/  
tis. **Illoz** victoz. memores eē de  
bem⁹. **Nā** sicut vincula durissimi  
carcer⁹ auferūt ab hoībz oēs liber/  
tatem ambulādi. opandi. seipsos  
liberādi. sic carcer purgatori⁹ au/  
fert ab aīabz oīm libertatē seipas  
iuuandi. **Uñ** h cognoscens ps. in  
spūscō dicit **Sedētes** in tenebris  
z in vmbra mort⁹ vincros i mēdi/  
citare. i. paup'tate z ferro. **Ecce** q/  
modo ps. expmit eoz paup'tatē z  
penā. **Tenebre** em impediri opa/  
tionē z iserūt tristitiā. vt p; **Tho.**  
v. q dicit. **Quale** mihi gaudiū. zc.  
**Vincula** ipediūt euasione. **Den**  
dicitas ipedit solutionē. ferrū in/  
ducit penā z afflictione. **Iō** aīe in  
purgatorio q seipsas **Quare** nōn  
pñt clamauit ad nos pillud **Job**  
**xix.** **Miseremini** mei miseremini  
me zc. **Quis** ē mō ita dur⁹ q nō ve  
lit misereri. **Habem⁹** forte ibi pa/  
trem matrē frēs sorozes. qre me/  
rito debem⁹ eis subuenire i elemo  
synis. in oñonibz. z in missis. et in  
alijs bonis opibz. **Uñ** **Aug⁹** i ser.  
**Distēdā** hoībz quō aīas defūctoz  
suoz. iuuare pñt. **Orent** qtidie p  
caris suis. interpellent dñm voce  
flebili. pascāt esurientes. vestiāt nu  
dos. **Uñ** si qd defūctoz negligē/  
tia min⁹ factū est fide z ope viuen  
tiū suppleat. **Addibeat** qz vnusqz  
qz pces scōz. p char⁹ suis. offerat  
sacrificia z eos sacerdotali deuo/  
tione dño cōmēdet. **Nec** nō ē nra  
doctrina sed eccl'ie. et vtiqz ipsius  
dei qz mgt eccl'ie de⁹ est. **Nec** sunt  
q charos nros iuuare pñt. **Nec**  
sūt refrigeria qescētū. **Nec** reme/  
dia defūctoz. **Nec** ille. **Et** nota  
fm **Diero.** **Cū** p centū aīabz psal/  
mys vel missa dñz nihil min⁹ qz si  
p vna qualibet dicere accipit. qz  
bonū qro cōi⁹ tāto diuin⁹. g. zc.

**De eodem Sermo. lxi.**  
**Et** qui ha  
bitant in domo tua dñe in  
secula seculorū laudabunt te. ps.  
lxxxiij. **Notate** charissimi: **Dicit**  
em **Aug⁹** in libro de ciui. dei. **Ipsē**



# De omnibus sanctis

deus ē finis desideriorū nōrōz. qui  
sine fine videbit. sine fastidio ama  
bit. sine fatigatiōe laudabit. **Tercē**  
**B**dauid in spū cognouit. iō dicit  
**B**ti qui habitāt in domo tua. **In**  
**q**uō qdē vbiis tria notant. **Prīmū**  
ē habitatio beatifica. cū dicit **D**ñe  
beati q̄ habitā. **Secūm** est habita  
tio gloriosa. cū addit i domo tua.  
**Tertiū** est inēminabil' grāzactio  
cū cludit in secula seculorū lau  
dabūt te. **Ad** dicit igit'. **B**ti qui  
habitāt rē. **D**icit em̄ **Cassiodor⁹**  
q̄ laus est vocal' excellētia. i. (en)  
auspiciēde vberēus) alic⁹  
boni. **N**unc est em̄ q̄ sancti deū q̄  
est summū bonū laudāt eternāl'r.  
et ipse laudat eos ecōuerso. qz sūt  
etiā sancti z boni. **L**audat em̄ pri  
mo matrē suā dilectā ppter suam  
pfectionē z bonitatē dicens illud.  
**Eccl̄. xliij.** In firmamēto celi resplē  
dens gloriōse spēs celi z gl'ia stel  
laz mundū illuminās in excelsis  
q. d. **Tu** es spēs celi ppter tuā virgi  
nitatē. **N**ā sicut celū est clar⁹ om  
nibz. sic tua v̄ginitas ē speciosior  
oibz. **I**ō ammirādo dicit ageli q̄rū  
cognata est ipsa v̄ginitas. **Unde**  
**Miero. Cañ. vi.** Que est ista que p  
gredit q̄si aurozarc. **I**te tu es glo  
ria stellaz. i. sanctorū ppter tuam  
sanctā fecunditatē. qz genuisti me  
deū z boiem. **T**unc oēs sancti di  
cunt illd **Ans.** **O** tu bñdicta inter  
mulieres q̄ angelos vinci purita  
te. z scōs supas scitate. **Uel** illud  
**Berni.** **O** bñdicta interuērit grē  
genitrix vite. z mī salus. **T**ūc ipa  
ecōtra laudat deū dicens illd **Lū.**

**M**agnificat anima mea dñm rē  
**S**ecūdo laudat angelos q̄ p̄stite  
runt. **N**āz vt dicit m̄gr li. ij. dif. y.  
q̄ angeli mox vt creati fuerūt qui  
dam deo p charitatē adheserunt  
qdāa deo p supbie prauitatem  
recesserūt. **U**n dñs laudat illos q̄  
ei p charitatē adheserūt dicēs illd  
qd dicit iesus disci. **Lū. xxiij.** **V**os  
estis qui p̄māstis mecū. s. alijs ca  
denticibz p supbie prauitates. **V**os  
vero in charitate p̄māstis. **Ad** ē  
eis magna gloria. **T**ūc ipsi econ  
uerso laudāt eum **Ad** bñ cognos  
cens **Job. in spū** dicit **Apoē. viij.**  
**O**mnes angeli stabāt in circuitu  
throni z adorauerūt deum. **Lū.**  
figura habet **Isa. vi.** vbi dicit. **U**idi  
dñm sedentem sup solium excel  
sum et eleuatū **S**eraphin stabāt  
sup illud. **E**t clamabant alter ad  
alterum z dicebāt. **S**anctus san  
ctus scūs dñs de⁹ exercitū. ple  
na est oīs terra gl'ia ei⁹. **U**n canit  
eccl'a. **L**audem⁹ dñm quē laudāt  
angeli quem cherubin z seraphin  
scūs scūs scūs pclamāt. **P**er  
tio laudat patriarchas et p̄bas  
dicens. **V**os dixistis. **N**os aliū ne  
scim⁹ deū p̄ dñm. **E**t alibi. **Q**uis  
sicut dñs de⁹ nī qui i ale⁹ habitat  
q. d. nullus. qd est eis mag⁹ gloria  
q̄ eos sic in p̄ntia oīm angelorū z  
electorū cōmēdat z laudat. **U**n in  
signū hui⁹ dicit xps **Mat. x.** **O**is  
q̄ p̄stebit me corā hoibz. p̄stebor  
et ego eū corā patre meo q̄ in celo  
est. **T**ūc ipsi ecōuerso laudāt eū  
dicētes **Apoē. v.** **D**ign⁹ es dñe ac  
cipe libz ap̄ire z soluere. **vij.** signa



cula ei<sup>9</sup>. qm̄ occisus es z redemisti nos deo in sanguine tuo. ex omni tribu z lingua z natione. q. d. **Tu** dñe dign<sup>9</sup> es accipe z apire. i. virgine maria scriptū p spūm sc̄m. de q<sup>9</sup> & gine nat<sup>9</sup> es. z sic solvere septe signacula ei<sup>9</sup>. i. vij. stat<sup>9</sup> saluādoz scz patriarchaz. pphetaz. aplozū. martyriū. p̄fessorū. heremitarum z & ginū. q̄s liberaſti de tenebris et vmbra mort<sup>9</sup> dñ occisus es **Un̄** b̄ cognoscēs **Iobes** dicit **Apoca. v.** **Vidi** z audiui vocē multoz in circuitu throni voce magna dicētes. **Dign<sup>9</sup> est agn<sup>9</sup> q̄ occisus ē accipe & trutē z diuitatē. sapiām z fortitū dinē. z bonorē z gl̄iam z b̄ndictio nem zc.** **Quarto** laudat aplos dicens illud **Mat. xix.** **Vos** q̄ reliq̄ stis oīa z securi estis me. **Seqt. se/** debitis sup sedes iudicātes duo/ decim tribu isrl̄. **Tunc** ipsi ecōtra laudāt eū dicētes illd **Jo. vj.** **Dñe** ad quē ibim<sup>9</sup> nisi ad te. qz & ba vi/ te eēne habes. z nos cognoscim<sup>9</sup> qz tu es xp̄s fili<sup>9</sup> dei viui. q. d. **Tu** cōmēdas nos qz relinqm<sup>9</sup> oīa et securi sum<sup>9</sup> te. ad quē aliū zc. **Qui** to cōmēdat z laudat martyres dicens illud **Mat. v.** **Beati** q̄ p̄se/ cutionē patiunt<sup>9</sup> p̄p̄ iusticiāz. qm̄ ipsoz ē re. ce. q. d. **Vos** estis q̄ sub/ stituitis magnas passiones non p̄p̄ culpā sz p̄p̄ iusticiā. iō merito vrm̄ est regnū celoz. **Tūc** ipsi ecō tra laudāt ipsuz dicētes illud. ij. **Abi. ij.** **Si** cōmorui sum<sup>9</sup> z cōue niem<sup>9</sup>. si sustinui<sup>9</sup> z cōregnabi/ mus zc. **¶ Sexto** p̄mēdat pon tifices sacerdotes z p̄fessores di/

cēs illud. j. **Pe. ij.** **Vos** estis gen<sup>9</sup> electū. regale sacerdotiū. gens scā zc. **Et** illud **Mat. v.** **Vos** estis lux mūdi. s. illuminādo hoīes splēdo/ re honestat<sup>9</sup>. **Tūc** ipse ecōtra lau/ dāt eū dicētes illd ad **Ep̄. j.** **Tu** es q̄ elegit nos añ mūdi p̄stitutio nem vt essem<sup>9</sup> sc̄i z imaculati in p̄spectu dei. **Et** illud **Ap̄o. v.** **Et** fe cisti nos deo nro regnū z sacerdo tes. **Septio** cōmēdat monachos z anachoritas dicēs illd **Baruch. iij.** **Delicati** mei ambulauerūt vi as asperas. s. ducēdo b̄ austeram vitā. q̄re merito est<sup>9</sup> reficiēdi sicut p̄misi. **Mat. xi.** cum dixi. **Venite** ad me oēs qui laborat<sup>9</sup> et onerat<sup>9</sup> estis zc. **Ad** cognouit etiā p̄beta in spūscō cū dicit **Baruch. v.** **Ad/** ducet em̄ eos de<sup>9</sup> isrl̄ cū iocūdita te in lumine maiestāt<sup>9</sup> sue. **Tunc** ipsi ecōtra laudant ipsuz dicētes illud p̄s. **Aduristi** nos i refrigeriū zc. scz eterne felicitat<sup>9</sup>. **Et** sic iple/ tum ē illud **Lu. xxi.** **Ego** dispono vob sicut disponit mibi p̄r meus regnū vt edat<sup>9</sup> z bibat<sup>9</sup> sup mēlaz meā in regno meo. **Un̄** b̄ cogscēs p̄s. dicit **Satiabor** cū apparuerit gl̄ia tua. **¶ Octavo** cōmēdat & gies dicēs illd **Sap. iij.** **Q̄** pulchra est casta generatio cū claritate. q̄b̄ est eis magn<sup>9</sup> honor. **Et** iō dicit **Bern̄.** **Utinā** semel dicas aīe mee dñe iesu. **Ecce** pulchra es. q. d. zc. **Tūc** ipi eō laudāt eū dicētes illd **Añ. j.** **Oleū** effusuz nomē tuū. iō adoleſcērule dilexerūt te. **Et** rō assi/ gnat **Sap. vij.** **Laudoz** em̄ ē luc<sup>9</sup> eēne z speculū sine macula. **Un̄** b̄



## De sancto

## Martino

cognoscēs **Iobes** **Apo. xij.** dicit.  
**Auitas** hec nō eger sole neq; lūa  
vt luceat in ea. nā claritas dei illu  
minabit eā. z lucerna ei<sup>9</sup> est agn<sup>9</sup>.

**R.** Nono cōmēdat z laudat oēs  
scōs simul. dicēs illud **Mar. xrv.**  
**Vos estis** bñdicti patr<sup>9</sup> mei. q̄ faci  
p̄te regnū qđ vob patr<sup>9</sup> est zc. s. vt  
eternalr gaudeat. **Tūc** laudat eū  
ecōtra tota celest<sup>9</sup> curia dicēs illd  
**1. Ibi.** Regi seculorū immortalī in  
uisibili soli deo honor z gl̄ia in se  
cula seculorū. **Uñ** b̄ cognoscēs p̄s.  
in spūscō dicit **Iuuenes** z **gines**  
senes cū iunioribz laudēt nomen  
dñi zc. **Qui** figura z exēplū habet  
**Aū** em hac die custos ecclē sancti  
petri. **Req. in ser. p̄cedenti.** **Uñ** sic  
b̄ onsum est **Iobi** in **Apo. vij.** vbi  
dicit. **Vidi** turbā magnā zc. **Req.**  
in ser. p̄cedenti. **Sequit** bñdictio  
z claritas et sapiā z gr̄arum actio  
honor **h̄** et fortitudo deo nro in  
secla seclorū. **Nā** tibi xp̄e bñdictio  
in incarnatōe. claritas ī natiuita  
te. sapiā in p̄dicatōe. gr̄a z actio in  
redēptione passionē. z morte. ho  
norē in resurrectōe. **h̄** in ascēsiō  
ne. fortitudo ī iudiciū p̄sumatione  
**Uñ** exēplūz b̄ diuie laudis refert  
**Aelari<sup>9</sup>** dicēs q̄ ī saxonīa in q̄daz  
monasterio puella qđā dū in ma  
gna solemnitate p̄missa fuisset ire  
ad matutinas. m̄grā ipsi<sup>9</sup> timēs  
debilitatē ei<sup>9</sup> iussit eā añ. **Te** deū.  
recedere ad dormitoriū. **Illa** inui  
ta recedēs voluit extra chorū resi  
dūi pauidē. **Uñ**q; inchoar<sup>9</sup> fuit  
ser h̄ymn<sup>9</sup> **Te** deū laudam<sup>9</sup>. vidit  
celos ap̄iri et chorū sororū in celūz  
subleuari. **Añ** at ventū fuisset ad

locū illū. **Ibi** oēs angeli zc. vidit  
vniuersos ordies āgelorū z singu  
los āgelos dimissis capribz flexis  
qz genubz mālūz extēsis deū ado  
rare filqz cū **ḡmibz** cātātibz can  
tare. **Scūs** scūs scūs zc. **Sille** fece  
rūt sci apli ibi. **Te** gl̄iosus aplorū  
chor<sup>9</sup>. z **pphe** ibi **Te** **pphetaz.** **Et**  
martyres ibi **Te** martyriū. **Post**  
modū p̄fessores z **gines** eris sille  
fecerūt. **Añ** at extrem<sup>9</sup> **h̄** sus. s. ī te  
dñe spe. diceret. chorū sororū ad  
terram descendit z celū se clausit.

**De scō martino. Sermo. lxij.**

**Ece sacer**  
dos magn<sup>9</sup> q̄ in diebz  
suis placuit deo **Acti**  
**xlviij.** **Dic** **Arist.** **ix.** etbi. q̄ amicitia  
marie est bonorū z iustorū. **Aū** igit  
brūs marti. fuit in oibz fact<sup>9</sup> suis  
iust<sup>9</sup> bon<sup>9</sup> z scūs. merito fuit a dō  
honorat<sup>9</sup> ac ei dilect<sup>9</sup>. q̄re bñ dī d  
eo. **Accesa.** **ma.** zc. **Et** seq̄t. z inuē  
tus ē iustus. **Et** nota q̄ tota vita  
hoīs p̄sistit ī septē diebz. qđ reuo  
lut<sup>9</sup> iterū incipiūt. s. **dies** sol. **dies**  
lūe. **dies** mart. **dies** mercurij. **dies**  
iouis. **dies** veneris. **dies** saturni.  
**Isti** aut septē dies signāt septē vir  
tutes q̄s habuit ī se scūs mar. in  
qđ placuit deo **S** **p̄ria** igit dies  
fcat p̄mā **h̄** tute. s. fide. **Nā** sic sol  
illuminat ceteros planetas. ita fi  
des facit **h̄** tutes meritorias. **Nā**  
fm **Aug<sup>9</sup>**. **Fides** est m̄at omniūz  
**h̄** tuteū z fundamentū oīm bonorū  
**Ideo** diem apls. **1. Cor. iij.** **Fun**  
damentū aliud nemo pōt ponere  
p̄ter illud qđ positū ē. s. fides. **Ad**  
facit scūs mar. **Uñ** legit q̄ brūs



martin<sup>9</sup> fabarie banonior<sup>9</sup> opido  
onid<sup>9</sup> fuit. s3 itra ytalīa papie est  
alie<sup>9</sup>. **P**ri<sup>9</sup> milis p<sup>9</sup>mū. post tri/  
bunus. i. dñs qui trigita sub se te/  
ner milites fuit sub Cōstantino 2  
**J**uliano militauit scūs vero mar/  
tinus cū esset annoz decem inui/  
tis parentibz ad ecclīam cōfugit  
2 carbecuminū se fieri postulauit  
**E**st aut carbecumin<sup>9</sup> (der den ges/  
lauben bozet vñ noch nit gerauft  
ist) sed cū cesar decreuisset vt filij  
veteranorum. i. (alter ritter) p pa/  
tribz militarent. **M**artin<sup>9</sup> cū eēt  
annoꝝ qñdecim ad militandum  
vrget vno tantū seruo cōtentus.  
**E**t cū esset annoꝝ decē 2 octo ba/  
ptizare se fecit 2 se abrenūciaturū  
seculo pmittebat. **P**er bienniu3  
militauit. **I**nterea intragallias. i.  
populos xpianos irruentibz bar/  
baris. i. (beyden) **J**ulian<sup>9</sup> contra  
eos pugnatu<sup>9</sup> pecuniā militibz  
erogauit. **M**artin<sup>9</sup> vero nolens  
deinceps militare. iō dona reci/  
pere noluit. s3 cesari dixit. **E**go su3  
miles xpi pugnare mihi nō licet.  
**I**ndignat<sup>9</sup> iulian<sup>9</sup> dixit q nō g<sup>9</sup>a  
religionis s3 metu belli iminent<sup>9</sup>  
militie renūciaret. **C**ui martin<sup>9</sup> in/  
trepidus rādit. **S**i b ignauie nō  
fidei ascribit. crastina die añ aciez  
nervis astabo 2 in nomie xpi si/  
gno crucis nō clipeo pectus aut  
galea hostiū cuneos. i. collectionē  
securus penetrabo. **U**n custodiri  
subet vt inermis vt dixit barbar<sup>9</sup>  
obijceret. **S**ed die sequētī hostes  
legationē miserunt 2 se ac oīa sua  
dantes. **U**n nō est dubiū talem vi

ctoriam sine sanguine meric<sup>9</sup> 2 fil/  
de sancti viri datā esse. **E**xinde res/  
licta militia ad sanctū bylariū pi/  
ctauiesem epm prexit. 2 ab eo aco/  
litus ordinat<sup>9</sup> multū pfectit in fi/  
de. **E**t sic p<sup>9</sup>z qualis scūs martin<sup>9</sup>  
habuit p<sup>9</sup>mā virtutē que signat p  
diem solis in q placuit deo. **U**n  
canit ecclīa. **S**ancte trinitat<sup>9</sup> fide  
martin<sup>9</sup> p<sup>9</sup>fessus ad baptisimū gra/  
tiam puenit. **I** **S**ecūda dies  
sc3 lune significat secundā virtutē  
sc3 hūilitate3. **N**ā fm astronomos  
luna ē omnibz planet<sup>9</sup> 2 stellis in/  
ferior. **S**ic humilis vult oībus eē  
subiect<sup>9</sup> 2 vilior reputari. **U**n di/  
cit **B**ern. **V**erus hūilis vilis vult  
reputari. **U**n dixit xpus q est spe/  
culum hūilitatis. **M**at. xj. **D**isci/  
te a me. q3 mitis sum 2 humil<sup>9</sup> cor/  
de. **I**n cui<sup>9</sup> signū lauit pedes disci/  
puloz. i. dans nobis exemplū di/  
cens **J**oh. xij. **E**xemplū em dedi/  
vobis 2c. **T**erte hanc virtutē. i. hu/  
militatē pfecte habuit scūs marti/  
nus. **N**ā ipse in omnibz voluit eē  
humilis. **U**n de ei<sup>9</sup> hūilitate legi<sup>9</sup>  
in sua legēda q qñ p patre mili/  
tauit 2 tantū vnū serūū habuit.  
ipse tñ sepi<sup>9</sup> seruies suo suo calcia/  
mēta ei detrahebat atq3 tergebat  
exēplo xpi quō sp hūit p<sup>9</sup>o exēpla/  
ri hūilitat<sup>9</sup>. **U**n legi<sup>9</sup> etiā q qua/  
dam vice diabolus in forma reg<sup>9</sup>  
purpura 2 dyademate3 aureis ca/  
ligis ornatus sereno ore leta3 fa/  
cie sibi apparuit. **U**nq3 ambo diu/  
tacuissent. **D**ixit diabol<sup>9</sup> agnosce  
martine quē colis. **E**go sum xps  
me tibi manifestare volui. **A**d hoc



## De sancto

## Bartino

cū adhuc martin<sup>9</sup> admirans ta-  
ceret. Rursus ait. Martine cur  
dubitas credere cū me videas. ego  
sum xp̄s. Tūc ipse a sp̄sco docet<sup>r</sup>  
ait. Dñs me<sup>9</sup> iesus xp̄s nō purpu-  
ra nec dyademate renitēte se ven-  
turū esse p̄dixit. Iō nisi in eo habi-  
tu z forma q̄ passus est ac stigma-  
ta p̄ferens appareat nō credā. Ad  
hāc vocē ipse disparuit. z totā cel-  
laz fetore repleuit. Ipse etiā ondit  
suā hūilitatē i leprosis. Legit em̄  
q̄ q̄daz vice habuit leprosum sibi  
obuiū. cunct<sup>9</sup> horribilē. quē ex vā  
hūilitate oscular<sup>r</sup> est. atq; bñdixit  
q̄ statim cruce sue hūilitatē mūda-  
tus ē. Sic breuit<sup>r</sup> p̄z sua hūilitas  
p̄p̄t quaz merito placuit deo. Un̄  
dicit Hiero. Nihil est qd̄ nos deo  
z hominib; ita gratos efficiat q̄s q̄  
merito vite sim<sup>9</sup> magni z hūilita-  
te infirmi. **T**ercia dies. i. mar-  
tis. i. (d̄ iustas) significat fortitudi-  
nem q̄ est tertia virt<sup>9</sup>. Mars em̄  
d̄ q̄ si mors. Un̄ fm̄ astronomos  
mars cū iungit<sup>r</sup> cū saturno in si-  
gno geminorū excitat pestilentiaz  
z infirmitates. Iō gēriles dixerūt  
martē deū belli. Sic v̄tus forti-  
tudinis occidit et pugnat p̄ vitia  
mūdi carnis z diaboli z est mltuz  
necessaria hoī. Nam dicit Aug<sup>9</sup>.  
Ecce baptizati sūt oēs. iustificati sūt  
oēs a pctō. restat tñ luctatio cum  
carne mūdo z diabolo. Et iō dicit  
ps. Viriliter agite z p̄fortes cor ve-  
strū. Terre hāc virtutē fortitudi-  
nis habuit beātus martin<sup>9</sup>. Ipse em̄  
p̄tra mūdū carnē z diabolu fortit<sup>r</sup>  
bellauit. **P**rimo p̄tra mūdū ipm

cū suis p̄tēdo. Un̄ legit q̄ post  
q̄s esset annoz duodecim heremū  
p̄cupiuit z p̄pleuisset si infirmitas  
etaz impedimētū fuisset. Anim<sup>9</sup>  
tñ su<sup>9</sup> circa monasteria et ecclias  
sp̄ meditabat<sup>r</sup> adhuc in etate pue-  
rili. qd̄ postea tñ deuot<sup>r</sup> impleuit  
Un̄ p̄ trienniu fere añ baptismuz  
fuit mūd<sup>9</sup> z integer ab oib; vitij<sup>9</sup>  
q̄b; hūanū gen<sup>9</sup> solet iplicari. Un̄  
bñ rexit se fm̄ p̄siliū z dicit<sup>r</sup>. I. Jo.  
ij. Nolite diligere mūdū neq; ea q̄  
in mūdo sūt. Secdo p̄ carnē p̄au-  
steritatē vite. Ipse em̄ duxit aspaz  
vitā. Un̄ refert Beuerus in epla  
ad Eusebiū q̄ cū martin<sup>9</sup> in q̄ndā  
ciuitatē sue diocesis venisset z cle-  
rici sibi lectū pl̄mo stramine p̄pa-  
rassent. ipse ibidē requiescēs. mol-  
licie tñ phorrescebat. qz i cilicio su-  
per terrā dormire p̄sueuerat. Un̄  
de lecto nocte p̄surgēs oē strame-  
tum piecit. z se nudū sup humū p̄-  
strauit. mlt<sup>9</sup> etiā alijs asperitatib;  
se castigauit. q̄re merito placuit  
do. nā f̄z aplm̄ ad Gal. vj. Qui xpi  
sūt carnē suā crucifixerūt. Tercia  
p̄tra diabolu sibi nō p̄sentiendo.  
Nā dicit Grego. aduersari p̄fecte  
vincit qñ mens n̄ra in maluz qd̄  
suggerit. nec p̄ delectationē. nec p̄  
p̄sensum inclinā. Ad p̄fecte fecit  
scūs martin<sup>9</sup>. Un̄ legit q̄ demo-  
nes q̄ apparebāt sibi ita p̄spicabi-  
les reddebant<sup>r</sup> vt apre ab ipso sub-  
q̄cūq; imagine viderent<sup>r</sup>. Nā inē-  
dū demon in p̄sonā Iouis se trās  
figurabat. aliqñ in p̄sonā Mer-  
curij. aliqñ Vener<sup>9</sup>. et corū vultu-  
bus scō martino se offerebāt. Ad



ille oēs suis nominibz increpabat  
**M**ercuriū marie patiebat īfestū  
 id est seruū. i. (*grimmē*) **J**ouem  
 bruciū atqz bebetem. i. (*dūme*) esse  
 dicebat. et sic expellebat eos. **Q**ua  
 dam etiā die ī būana specie sibi ob  
 uiauit. z q̄ tenderet inq̄siuit. **R**e/  
 spondit. **Q**uocūqz eū dñs voca/  
 ret ibi tenderet. **Q**ui diabol⁹ tibi  
 aduersabit. **Q**ui martinus rñdīr.  
**D**ñs mihi adiutor ē. nō timeo qđ  
 faciat mihi hō. **T**ūc diabol⁹ eua/  
 nuit. **E**t sic p̄t̄z qualr zc. **U**n dñs  
**D**iere. **J**. **B**ellabūt aduersum te z  
 nō p̄ualebūt. qz ego tecū sum vt li  
 berem te. **Q**uarta dies. s. mer  
 curij. i. (*mitwochen*) significat pa  
 cem que optima x̄p̄ est. **D**icit̄ em̄  
 mercurij q̄si medi⁹ currēs. iō p̄cor  
 dat ydeoma (*mitwochen*). i. me/  
 dia dies in p̄cedentes z sequētes  
 z significat pacificationē. qz p̄iun  
 git discordes. **J**ō gentiles dixerūt  
 mercuriū esse nunciū q̄ pacifica/  
 ret inē discordātes. **D**ec aut̄ x̄tus  
 est ita bona q̄ nō t̄m deo facit hō/  
 minē placabilē. verū etiāz facit eū  
 filiū dei. teste x̄p̄o **M**at. v. **B**eati  
 pacifici qm̄ filij dei vocabūt̄. **L**er/  
 te hanc x̄turē p̄fecte habuit in se  
 beāt⁹ martin⁹. **U**n legit̄ q̄ multū  
 dilexit pacē. **C**ū em̄ esset sūm⁹ sa/  
 cerdos in sua diocesi sepe a clericis  
 ledebat̄ nec p̄pter h̄ repellebat eos  
 a sua charitate. **N**emo illuz vnqz  
 vidit iratū. nec merentē. nec ridē/  
 tem. **N**ūqz in ore illi⁹ nisi x̄p̄s. nō  
 maledictio. **N**unqz in corde eius  
 nisi pietas. **N**ūqz nisi pax. nisi mi/  
 sericordia inerat. **C**ū em̄ quadam

vice canes p̄ viā lepusculū sequē/  
 tes vidisset īpauit canibz vt desis/  
 sterēt et lepusculū cū pace dimit/  
 terēt. mox illi q̄si vincti in suis ve/  
 stigijs fixi māserūt. **I**tē cū qđā ca/  
 nis in quēdā ex discipul⁹ sc̄i mar.  
 latraret. **I**lle ad eū cōuersus ait.  
**I**n noīe sc̄i mar. iubeo te obmure/  
 scere. **C**anis p̄tinue obmutuit ac  
 si linguā habuisset abscisam. **I**tez  
 legit̄ q̄ sc̄us mar. quadaꝝ vice sup/  
 aselluz. i. (*clayne eselen*) p̄cederet.  
 eqs de p̄ veniētibz expauefact⁹ mi/  
 lites in terrā saltu p̄cipiti se dede/  
 rūt. z martinū arripiētēs grauiter  
 x̄beraueit. **I**lle aut̄ q̄si mut⁹ cedē/  
 t̄ibz terga p̄bebat. **S**z illi mag⁹ fu/  
 riebāt. eo q̄ ille q̄si nō senties x̄be/  
 ra illata p̄tinere viderēt. **P**roin⁹  
 aīalia humo fixa ita p̄māserūt vt  
 q̄itumcūqz flagellata velut saxea  
 moueri nō possent q̄usqz ad mar/  
 tinū redeūtes z p̄ctm̄ suū qđ in eū  
 cōmiserāt p̄fitētes ille eis licentiā  
 dedit z veloci cursu aīalia proces/  
 serūt. **I**tē legit̄ in dyalogo **S**eue/  
 ri z galli discipuloꝝ sc̄i martini.  
 q̄ qđā vacca a demone agitata cū  
 ybiqz seuiret z multos p̄foderet z  
 aduersus martinū z socios in it̄i/  
 nere furibūda p̄curreret. iste māu  
 alleuata ipsam sistere iussit. **Q**ua  
 immobili p̄manēte vidit demonem  
 dorso illi⁹ insidētē. **Q**uē increpās  
 dixit discede funeste de pecude et  
 innoxius aīal agitare desiste. **Q**uo  
 p̄tin⁹ discedēte vacca ad pedes il/  
 lius p̄sternit̄. z ad ei⁹ impiū cū oī  
 māfuetudine ad gregē suū reuer/  
 tit̄. **E**t sic p̄t̄z qualr fuit pacificus



## De sancto

quātū ad oīa. **Uñ** bñ dī de eo **Pro**  
uerb. iij. **Vie** ei⁹ vie pulchre. et oēs  
vie ei⁹ pacifice. quare merito pla/  
cuit deo. **Nā** dī per ps. **In** pace fa/  
ctus ē loc⁹ ei⁹ zē. **Uñ** dicit **Aug⁹**.  
**Qui** pacem amplectit in hospitio  
mēi sue pparat xpo mātionē y  
7 **Quinta** dies dī dies **Jouis**. **Nec**  
stella valde pmouet fruct⁹ zē val  
de vtilis omnib⁹ terrenascentib⁹  
dī iupit qsi iuuās pī et significat  
qntā virtutē. s. misericordiā q mul  
tū placet deo. vñ **Prover. iij.** **Di**  
sericordia z veritas nō te deserāt  
z inuenies glām corā deo. **Nō** hāc  
virtutē docuit xps **Lu. vi.** **Estote**  
misericordes sicut z pī vī miseri/  
coris est. **Terre** hanc virtutē habuit  
brūs martin⁹. **Uñ** legit q quodā  
tpe hyemis dū pgeret euz militib⁹  
obuiāuit ei vñ paupcul⁹ elemo/  
sinā a crāseuñib⁹ poscens. quē oēs  
p̄teribāt z a nullo elemosinā acce  
pit. **Martin⁹** xpo arripuit gladiū  
z clamidē qua indut⁹ erat diuisit  
et ptem paupī tribuit. **Cui** dñs se  
quēti nocte cū multitudine ange  
loz apparuit. z se vestitū pre cla  
midis sue dixit. **Uñ** audiuit xpm  
ad angelos loquentē **Martinus**  
adhuc carbecumin⁹ hac veste me  
p̄terit. **Et** rō est. **Nam** xpus dixit.  
**Mat. xxv.** **Qd** vni ex mimis meis  
fecist⁹ mibi fecist⁹. **Ideo** mltū pla/  
cuit deo. **Ite** legit in **decal.** **Seueri**  
z galli discipuloz martini q cum  
quadā vice marti. in quadā festi/  
uitate ad eccliam irer. qdaz paup  
nudus secut⁹ est eū. **Tūc** martin⁹  
archidiacono suo pcepit vt pau/  
perem illū vestiret. **Et** cū h̄ facere  
distulisset. **Martin⁹** ingressus est  
secretariū suū z tunicā suā paupi  
dedit. z eū statim abire iussit. **Cuz**  
gēuz archidiacon⁹ moneret q ad  
solēnia pagenda pcederet. **Ipsē** d  
se loquēs rīdit se ire nō posse do/  
nec paup. i. ipsemet vestez acciperet  
**Archidiacon⁹** xpo nō intelligens.  
**Nāz** cū martin⁹ extrinsec⁹ cappa  
esset reclus. ipm mūdūz interius  
ñ videbat. nec aliū paupes adesse  
causat. **Tūc** martin⁹ dixit. **Defer**  
rat mibi vestē z paup nō deerit ve  
stiens. **Cōpulsus** archidiacon⁹  
ad forū iuit et p qnqz argēteis tu  
nicam vīlem emit. quā añ pedes  
sancti mar. irat⁹ piccit. quā sc̄tus  
martin⁹ secrete induit. **Cui⁹** ma  
nice vsqz ad cubitū. z lōgītudo vs/  
qz ad genua p̄tendebat. **Quicūcūqz**  
miractō addit mgi. **Iobes** bel. q  
qn sc̄tus martin⁹ in missa manus  
ad deū leuaret vt moris ē manū  
retro labentib⁹ cū nec brachia ei⁹  
essent grossa nec multū carnosa.  
nec p̄fata tunica p̄cederet nisi vsqz  
ad cubitū. z sic remāserūt brachia  
nuda. tūc miraculose torques au  
ree z gēmate an angel⁹ deferunt et  
brachia decent opunt. **Et** sic p̄ez  
ei⁹ mia. **Uñ** bñ dī de eo i ps. **Tibi**  
derelict⁹ ē paup. s. vt ei bñfacias. z  
sic mercedē a deo recipias. **Nā** dī  
**Prover. xij.** **Qui** seqt̄ mīaz z iusti  
ciaz inueniet vitā z gloriā. **Uñ** in  
signū hui⁹ dixit **Mat. v.** **Bñ** mi/  
sericordes. qm ipsi mise. cō. zē. **Uñ**  
maximin⁹ eps in smone **Miseri**  
cordia ē ornamētū fidei. iustos p/

## Martino

perem illū vestiret. **Et** cū h̄ facere  
distulisset. **Martin⁹** ingressus est  
secretariū suū z tunicā suā paupi  
dedit. z eū statim abire iussit. **Cuz**  
gēuz archidiacon⁹ moneret q ad  
solēnia pagenda pcederet. **Ipsē** d  
se loquēs rīdit se ire nō posse do/  
nec paup. i. ipsemet vestez acciperet  
**Archidiacon⁹** xpo nō intelligens.  
**Nāz** cū martin⁹ extrinsec⁹ cappa  
esset reclus. ipm mūdūz interius  
ñ videbat. nec aliū paupes adesse  
causat. **Tūc** martin⁹ dixit. **Defer**  
rat mibi vestē z paup nō deerit ve  
stiens. **Cōpulsus** archidiacon⁹  
ad forū iuit et p qnqz argēteis tu  
nicam vīlem emit. quā añ pedes  
sancti mar. irat⁹ piccit. quā sc̄tus  
martin⁹ secrete induit. **Cui⁹** ma  
nice vsqz ad cubitū. z lōgītudo vs/  
qz ad genua p̄tendebat. **Quicūcūqz**  
miractō addit mgi. **Iobes** bel. q  
qn sc̄tus martin⁹ in missa manus  
ad deū leuaret vt moris ē manū  
retro labentib⁹ cū nec brachia ei⁹  
essent grossa nec multū carnosa.  
nec p̄fata tunica p̄cederet nisi vsqz  
ad cubitū. z sic remāserūt brachia  
nuda. tūc miraculose torques au  
ree z gēmate an angel⁹ deferunt et  
brachia decent opunt. **Et** sic p̄ez  
ei⁹ mia. **Uñ** bñ dī de eo i ps. **Tibi**  
derelict⁹ ē paup. s. vt ei bñfacias. z  
sic mercedē a deo recipias. **Nā** dī  
**Prover. xij.** **Qui** seqt̄ mīaz z iusti  
ciaz inueniet vitā z gloriā. **Uñ** in  
signū hui⁹ dixit **Mat. v.** **Bñ** mi/  
sericordes. qm ipsi mise. cō. zē. **Uñ**  
maximin⁹ eps in smone **Miseri**  
cordia ē ornamētū fidei. iustos p/



bat scōs roborat. die cultores ostēdit cui⁹ exercitiū reddit dñm letū exhibet placabilē xpm. **Sexta** dies est dies vener⁹. **N**ic planeta post solē z lunā est splēdidior alijs et fecit sextā virtutē. s. castitatem z puritatē q̄ est splēdidior alijs. **Uñ** dñr **Sap. iij.** **O** q̄ pulchra ē casta generatio cū claritate. Tantū em̄ placet hec vtus deo z scis q̄ sp se quīt xpm. **Iuxta illud Apoc. xij.** **U**irgines em̄ sē z sequunt agnuz q̄cūqz zc. **E**t scī desiderāt se ei asso ciari. **A**erte hāc vtutem puritatis habuit. s. mar. **N**ā cast⁹ fuit. iō pu ri z casti eū visitabāt. **Uñ** legīt de eo q̄ ipse q̄dam tpe in cella sol⁹ se debat. **S**euē⁹ z gall⁹ discipuli ei⁹ eū foris expectabāt. q̄ subito mira bili horrore pcussi. plures in cella audierūt in sil colloquētes. de q̄ sanctū martinū postmodū infro gauerūt. **Q**ui ait. **D**icā vob. s. pe te vt nulli dicat⁹ **M**aria agnes. **T**ecla ad me venerūt. nō tñ illo die. s. z sepi⁹ se ab eis visitatū p̄fess⁹ est etiā perrū z paulū. ap̄los ad se sepius visitare et videre p̄hibuit. **A**tiā spūscūs eū sicut ap̄los illu strauit. duz em̄ sacm offerret glo bus igne⁹ apparuit sup caput ei⁹ q̄ a mlt⁹ visus ē p̄tē grām spūscī que p̄tē ei⁹ puritatē in eū ī specie ignis ad robur descendit sic fuit in ap̄lis. **Uñ** apli sp eū tanq̄ cōparē visitabāt. **E**t sic p̄tē ei⁹ puritas. iō merito deo placuit. **Uñ** dicit xps de eo illd **A**ñ. v. **D**ilect⁹ me⁹ can didus z rubicūdus. elect⁹ ex milib⁹

**S**ep̄tia dies dñr dies **S**aturni q̄ omnib⁹ planet⁹ est alci⁹. frigi di⁹ z pigri⁹. **N**ā celum qd sol in anno pagit. ipse vit in. xxx. annis pcurrit vt dicunt astronomi. z si significat septimā virtutē. s. pseuerantia sine qua nihil valet. **Iuxta illud Bern.** **T**olle pseuerantiam nec obsequiū mercede bz. nec for titudo laudē. **Iō** dixit xps **Mat. x.** **Q**ui pseuerauerit vsqz in finem b salu⁹ erit. **N**āc certe vtutem ha buit beat⁹ martin⁹. **N**am ipse pse uerauit in ist⁹ vtutib⁹ et in sancta vita vsqz in finē. **Uñ** legīt q̄ ipse circa finē vite sue reuelauit fratri bus suis obitū suū quez longē an p̄sciuit. **Uñ** in diocesi p̄dacensi ce pit virib⁹ corpis destitui. **T**ūc discipuli oēs scētes dixerūt. **A**ur nos pat⁹ deser⁹. aut cui nos desolatos relinquis. **I**nuadent em̄ gregem tuū lupi rapaces. **E**t ille eoz mo tus p̄cib⁹ fletibusqz. scēs quoqz sic orauit. **D**ñe si adhuc pp̄lo tuo suz necessari⁹ n̄ recuso laborē. fiat vo luntas tua. **N**am eos nō libenter volebat deserere nec a xpo diuti⁹ separi. z ideo nec mori timuit nec viuere recusauit. **A**uz sic aliq̄diu in molestia febriū teneret. z a disci pulis suis rogaret vt in lecto suo vbi in cilicio et cinere decūbebat stramentū aliquod poneret dixit. **F**ilij non decet christianuz nisi in cilicio z cinere mori. **A**go si aliud exemplū vobis relinquo ipse pec caui. **O**culis ac manibus in ces lum semp̄ intene⁹ spūm ab oīone



## De sancto

nō relatabat. Et cū supin<sup>9</sup>. i. (h<sup>9</sup>s  
semp iaceret z a p<sup>s</sup>byter<sup>9</sup> rogaret  
vt corpusculū mutatōe later<sup>9</sup> rele  
uaret dixit **S**inite me frēs mei ce  
lum poti<sup>9</sup> respicere q̄ terram. vt  
spūs ad dñm dirigat. Et hec dicē  
vidit diabolū ppe assistere. z dixit  
**Q**uid hastas cruēta bestia. **N**ihil  
in me funestū inuenies **A**brae sin<sup>9</sup>  
me suscipiet. **H**is dicē spūm deo  
reddidit **A**nno dñi. cccc. xliiij. vi.  
te ei<sup>9</sup>. lxxij. dñica die. **U**ult<sup>9</sup> ac ei<sup>9</sup>  
tanq̄ iam glorificat<sup>9</sup> respēdui. z  
chorus angeloz p̄tinēs a multis  
audir<sup>9</sup> fuit. Et sic p̄z qualr felicitē  
pseuerauerit. ideo merito placuit  
deo i dieb<sup>9</sup> suis. z inueni<sup>9</sup> est iust<sup>9</sup>  
is coronat<sup>9</sup> est in celo. **U**n̄ **S**erñ.  
**P**erfeuerātia est singular<sup>9</sup> filia sū  
mi regis. que sola triūphātib<sup>9</sup> im  
ponit ferrum eterne retributōis.  
**B**e<sup>9</sup> **B**eat<sup>9</sup> seuerin<sup>9</sup> colonien<sup>9</sup>. ep̄s  
cū die dñica loca sc̄a more solito  
post matutinas circuiret. illa ho  
ra qua sc̄us martin<sup>9</sup> obiit āgelos  
cantātes in sublimi audiuit. **C**o  
nansq̄ archidiaconū interrogat si  
aliqd audiret. **Q**ui dixit. q̄ nihil  
audiret. **T**ūc ep̄s pstrat<sup>9</sup> paritq̄  
archidiacon<sup>9</sup> deprecabānt vt hec di  
uina pietas audire pmitteret. Et  
cū ep̄s p eo orasset erect<sup>9</sup> auribus  
sursum archidiaconū ep̄us intrō  
gauit. **Q**uid audist<sup>9</sup>. **Q**ui ait. **C**o  
ces q̄dā. in celo pfallentiū audio  
sed qd sit penit<sup>9</sup> ignoro. **C**ui ep̄s.  
**D**ñs meus ep̄us thuronoz mar  
tin<sup>9</sup> migrauit ex b̄ mūdo z nūc an  
geli canendo eū in celū deferunt.  
**H**ic nota quō diabolus cū socie

## Martino

tate sua in aere affuit. **A**rchidiacono  
autē diem z horā notauit. thuro  
nū misit velocitē q̄ hec diligēter  
inqueret. **Q**ui inuenit martinum  
eadē die z hora p̄tūc migrasse. **S**e  
uerus etiā monach<sup>9</sup> qui vitā ei<sup>9</sup>  
scripsit euz post matutinas leuē  
obdormiūisset. sicut ipse in q̄dā  
ep̄la testat<sup>9</sup> sc̄us mar. albis indur<sup>9</sup>  
vultu igneo scintillantib<sup>9</sup> oculis  
crine purpureo. tenēs libz in ma  
nu dextera. que de vita eius idem  
**S**eu<sup>9</sup> sc̄p̄ sit eidē apparuit. **A**ū  
q̄ post b̄ndictionē in celū p̄cedē  
re ipsuz videret. z cū eo ascendere  
cupet euigilauit. **P**ost hec autem  
nūcijs venientib<sup>9</sup> eadē nocte sc̄m  
martinū migrasse audiuit. **E**odez  
autē die sc̄us **A**mb. mediolanens<sup>9</sup>  
ep̄us missam celebrās. sup altare  
inē p̄phetiā z ep̄lāz obdormiuit. et  
cum nullus eū excitare p̄sumeret  
et subdiacon<sup>9</sup> nisi eo innuēte ep̄/  
stolam nō audiret legere. trāsc̄  
duarū horaz spacijs excitauerūt  
eum dicētes. **I**am hora p̄terijt et  
p̄p̄ls lassus expectat. iubeat dñs  
n̄ vt lector ep̄lāz legat. **A**d quos  
ille. **N**olite turbare. multū em̄ va  
let sic obdormiuisse cui dñs. tale  
miraculū oñdit. **N**ā nouerit<sup>9</sup> frēs  
n̄m martinuz ad dñm migrasse.  
z ego eius funeri p̄bui obsequiuz  
sed vltimā ofonē vobis excitātib<sup>9</sup>  
explere nō valui. **T**ūc illi stupefa  
cti diem z horā notātes inuenēte  
sanctū martinū tunc migrasse ad  
celum. **P**ost mortē ei<sup>9</sup> **A**nno  
lxiij. euz b̄tus **P**erpetu<sup>9</sup> eccliam  
ei<sup>9</sup> magnifice ampliasset z in eam



## Bermo

corpus ei<sup>9</sup> transſerre volebat. ſe/  
pulchru<sup>9</sup> ei<sup>9</sup> nullaten<sup>9</sup> mouere po/  
tuerit. **C**unq<sup>3</sup> vellēt dimittere. q<sup>3</sup>/  
dam ſenex pulcherrim<sup>9</sup> apparuit  
eis dicēs. **U**ſq<sup>3</sup>quo tardat<sup>9</sup>. **N**on  
videt<sup>9</sup> ſanctū martinū paratū vo/  
iuiare ſi man<sup>9</sup> apponit<sup>9</sup>. **T**ūc ille  
cū eis man<sup>9</sup> appoſuit. et cū ſūma  
velocitate ſepulchrū leuauerūt. et  
in eo loco vbi nūc colit<sup>9</sup> poſuerūt.  
ſenex autē ille poſt h<sup>9</sup> nuſq<sup>3</sup> compa/  
ruit. **N**ec trāſlatio in mēſe **I**ulio  
celebra<sup>9</sup>. **R**efert **O**do abbas clu/  
niacen<sup>9</sup> q<sup>3</sup> tūc oēs campane i om/  
nibus eccl<sup>9</sup>is nullo tangente pul/  
ſabant. et oēs lampades diuini<sup>9</sup>  
accēdebant. **F**ert<sup>9</sup> q<sup>3</sup> q<sup>3</sup> duo tūc ſo/  
cū erant quoz<sup>3</sup> vn<sup>9</sup> cecus. al<sup>9</sup> con/  
tractus fuit. **A**ecus autē p<sup>9</sup>tractus  
ferebat. et p<sup>9</sup>tract<sup>9</sup> ceco viā mōſtra/  
bat. ſicq<sup>3</sup> talit<sup>9</sup> mēdicantes mltaz  
pecuniā acq<sup>9</sup>rebant. **A**udietes v<sup>9</sup>  
q<sup>3</sup> ad corp<sup>9</sup> ſci mar. mlti ſanabāt  
infirmi cū in trāſſatione corp<sup>9</sup> ex/  
tra eccl<sup>9</sup>iaz. p<sup>9</sup>ceſſionalit<sup>9</sup> duceret<sup>9</sup>. ipſi  
timere ceperūt ne p<sup>9</sup>dictū corpus  
iuxta domū in q<sup>3</sup> manebāt dedu/  
ceret<sup>9</sup>. et ſic ipſi forſitan curarent<sup>9</sup>.  
**N**olebāt ei<sup>9</sup> ſanitatē p<sup>9</sup>ſeq<sup>3</sup> ne depe/  
ririt materia q<sup>3</sup>ſtus ſui. i. (**gemin**)  
q<sup>3</sup>propter de illa ſtrata fugietes ſe  
ad aliā trāſſerebāt p<sup>9</sup> quā corp<sup>9</sup> ne  
qua<sup>3</sup> duci putabāt. **D**um q<sup>3</sup> fuge/  
rant corp<sup>9</sup> ei<sup>9</sup> ex ip<sup>9</sup>ſo uiſo p<sup>9</sup>tin<sup>9</sup> ob/  
uiarunt. **E**t q<sup>3</sup> de<sup>9</sup> multa bona p<sup>9</sup>/  
ſtat inuit<sup>9</sup>. ambo extra corp<sup>9</sup> volun/  
tatē p<sup>9</sup>tinuo ſunt ſanati. licet p<sup>9</sup>pe  
hoc plurimū criſtarent<sup>9</sup>.

**D**e ſancta **E**lizabeth.  
**S**ermo. lxxij.

## lxxiiij

**Q**uius eſt  
imago hec et ſuſcriptio  
**Mat. xxij.** **N**otate cha/  
riſſimi. **D**icit em<sup>9</sup> m<sup>9</sup>ſt. li. ij. diſ. xvj.  
q<sup>3</sup> homo ſm aīam ſact<sup>9</sup> eſt ad ima/  
ginem et ſimilitudinē tot<sup>9</sup> trinitat<sup>9</sup>.  
**A**ū igit<sup>9</sup> querit<sup>9</sup> de aīa deuota. cui<sup>9</sup>  
ē imago hec et ſuſcriptio. **R**ūdet<sup>9</sup>  
q<sup>3</sup> eſt imago dei et tot<sup>9</sup> trinitat<sup>9</sup>.  
**D**eſt norandū q<sup>3</sup> hec queſtio p<sup>9</sup>  
queri a trib<sup>9</sup> vel q<sup>3</sup>tuor. **P**rio em<sup>9</sup>  
q<sup>3</sup>rit caro de natura admirāſ ſpe/  
culū puritat<sup>9</sup> di. **Q**ue ē hec natu/  
ra q<sup>3</sup> eſt obediens ſpūi et p<sup>9</sup>trariat<sup>9</sup>  
ſenſui. **Q**d bñ ē admiratōe dignū  
**N**ā vt dicit **H**iero. **I**n carne p<sup>9</sup>ter  
carnes viuere nō eſt vita hūana ſz  
angelica. **A**ū igit<sup>9</sup> ſm naturā caro  
inclinat<sup>9</sup> ad frena et ad peccata. et  
homo nō uiuit ſm carnē ſz ſm ſpī  
ritū p<sup>9</sup>pe q<sup>3</sup> hō et natura purificat<sup>9</sup>.  
merito caro querit<sup>9</sup> p<sup>9</sup>dictā queſti/  
onē. **A**d quā bene rūdet<sup>9</sup> in pſona  
ſcē **E**lizabeth q<sup>3</sup> nō ſm carnē ſz ſm  
ſpūm vixit. q<sup>3</sup> hec natura eſt ima/  
go que ſm deū creata eſt. **U**n hāc  
imaginē notat apl<sup>9</sup>us cū dicit **S**i  
cur portauim<sup>9</sup> imaginē freni ho/  
minis. ita portem<sup>9</sup> imaginē cele/  
ſtis. **C**erte h<sup>9</sup> p<sup>9</sup>fecte fecit ſcā **E**liza/  
beth. **N**ā ipſa nō ſm carnē nec ſm  
deſideria carnis q<sup>3</sup> militat<sup>9</sup> aduer/  
ſus ſpūm vixit. ſed ſm ſpūm. et ſan/  
ctam vitā duxit. **Q**d bñ oſtendit<sup>9</sup> in  
ei<sup>9</sup> legēda. **L**egit<sup>9</sup> em<sup>9</sup> q<sup>3</sup> ipſa ſcā eli/  
zabeth fuit illuſtr<sup>9</sup> reg<sup>9</sup> vngarie fi/  
lia. generi nobiliſ. fide et religione  
v<sup>9</sup> nobilitor. **Q**uaz auctoz nature  
ſup naturā q<sup>3</sup>dāmodo extulit. dux

**S****S**



## De sancta

## Elizabeth

puella que regalibus delicijs nutri-  
ta fuit oia spreuit. et in omni sci-  
tate vivere studuit. Nam cum adhuc  
esset quinq; annorum cepit bonis stu-  
dijs assuescere. vanitates et laudes  
mundi fugere. et in virtutibus se exerce-  
re. Unde in ecclesia gratia orandi tam sedula  
mansit ut eam ancille sue auellere vir-  
valerent. Unde in ecclesia genua fle-  
crebat aut paupum totam incen-  
debat. Et licet ista peritiam non ha-  
beret. tamen coram oculis suis sepe psal-  
terium expadebat ut se legere finge-  
re ne velut occupata alijs impe-  
diret. Puellas etiam inducens ut se-  
pe oraret ac beatam virginem cum  
maria salutareretur. **E**t crescens per  
eratam etiam crescebat amplius per  
effectum deuotionis. Nam beatam vir-  
ginem in sua patronam elegit. et san-  
ctum Iohannem euangelistam in sue casti-  
tatis custodem elegit. Cum enim singu-  
le cedula singulorum apostolorum in septe  
notis altari supponerent. et quelibet  
alia puellarum casu sibi cedulam  
contingente acciperet. Ista oratione fu-  
sa tribus vicibus cedulam ubi nomen sancti  
Iohannis erat scriptum ut desiderabat  
acceperat. ad quem ferebat tanto deuo-  
tionis affectu ut nihil petentibus in  
eius nomine denegaret. In nocte ad  
orationem sepe surgebat. Ordinauit  
cum quidam puella sibi inter ceteras ma-  
gis familiari. ut si forte somno de-  
pressa non surgeret. eam pede tangens ex-  
citaret. Et ut orationum suarum deo prin-  
cipue sacrificium redderet seipsam irri-  
gabatur abundantia lacrymarum. quod  
dem lacrymas fudebat iocunde  
Et ut eius animus totus in deum transi-  
ret et tanta eius deuotione nullum impe-

dimentum breuiter rogauit dominum ut preter  
petitum omnem temporalium ei infunderet. Fusa  
vero oratione audiuit dominum dicentem sibi  
Et audita est oratio tua. que dixit ancilla  
dominus exaudiuit vocem meam. quod omnia  
temporalia ut stercorea reputo. nihil quod  
ita aliud diligere video nisi deum. Se-  
pe etiam oratio eius tanti feruoris iuuenie-  
bat ut etiam alios inflammareretur. Unde  
quidam vice quidam iuuenem seclerem in-  
ductum ad se vocat ait. Videris nimis  
dissolute vivere cum deberes creato-  
ri tuo fuisse. Velles ne pro te dominum  
exorare. ille ait. Volo domina. et id ve-  
hementer exposco. Unde igitur orationem se  
dedisset et iuuenem sibi pro se orationem in  
cubere monuisset. iuuenis alta vo-  
ce clamauit dei. Aestate iam domina ab  
oratione cessare. Sed cum illa ita attenta  
oraret. iuuenis alius clamans dixit  
Aestate domina. quod totus defectio et con-  
buro. Ipse enim tanto calore fuerat  
succensus ut totus sudas et fumans  
corpus et brachia velut amens iacta-  
ret. adeo ut plerique accurrentes ve-  
stes eius pro nimio sudore madidas  
iueniret. et esset eius manibus ferre non  
possent. Unde at Elizabeth orationem con-  
pleuit. iuuenis estuare cessauit.  
Qui rediens ad seipsum et diuina gratia  
illustratus ordinem fratrum minorum in-  
gressus est et cetera. **M**ente ut posset bre-  
uiter mundum et aiaz puram propter casti-  
gavit corpus suum multipliciter non tamen  
orationibus. vixitque vigilijs. ieiunijs  
et diutinis castigationibus. Scies quod  
ad Gal. x. apostolus dicit. Qui christi sunt carne  
sua crucifixi sunt. Unde le. quod tamen rati-  
onem et abstinenciam fecit libysse ut in  
mensa marci inter diuersa gratia seru-  
loque in fide pane simplici fuisse et cetera



Quada etia vice cu logi itiner? fu/  
isset labore depssa. z marito z sibi  
fuissent diuersi cibi oblaci q n cre/  
bant s iust? laboribz acqfiri oino  
abtinuit. z iugie panē duz i aq ca/  
lida madefactu cu suis acill? parie/  
ter comedit. Sepe em cibos curie  
respuit. z aliqz viroz bonoz ciba/  
ria reqsiuit. Una etia grossa tuni/  
ca z corda ptera p mortē mariti z  
sic nudis pedibz dño famulabat.  
Itē ne mōi successus sibi nimiz  
blādiret q aia macularet qridie in  
rebu pspet? sibi aliqd detrahebat.  
Aū ei i aliq ludo sibi pspere succe/  
deret fligui infimittēs dixit nolo  
pcedere s p deū reliquū infimittē  
ro. Ad cozeas qz ceter? puell i sua  
iuvēture aduocata. cū vnū circui/  
tū pegiss? dixit. Sufficiat nob vn?  
circuit? nā pp deū alios dimittā  
m? z p tale modū puellas a vāita/  
tibz reuocabat. Vestimētoz lascī/  
uosvsus sp abhorruit. Un adhuc  
puella dies solēnes tāta deuorōe  
colebat vt etia manicas sibi cōsui/  
nulla rōne pateret anqz missaruz  
solēnia ppleret. Pyroteca? etia v?  
in dieb dñic? sibi an meridiē inf?  
dixit. Officiū ecclasticū cū tāta re/  
uerētia z deuorōe audiebat vt cū  
sacra euāgelica legeret. manicas  
si forte p fute erat solueret. moni/  
lia deponeret. z cetera capic? orna/  
mēta. z sic vbi gradū h ginalē pri/  
denē rexir z innocent pcurrit pui/  
galē gdu itrare cōpellit. vtpote q  
adh pno ipio virgebat. Consensit  
igif licet inuita in copulā pūgalē  
nō vt libidini deseruieret. s ne pa/  
tris pceptum ptenet. z vt filios

educados ad dei seruiciū pcrearet  
Un in purificatōe post partū bu/  
milie sine ornamēt? z vestibz deau/  
rat? sic ceterē mulieres exēplo in/  
temerate puerpe filiū in ppris vl/  
nis gestās ipm ad altare cū agno/  
z cādela offerebat. Quāvis em eē  
legi thori pūgal? astricta. nulli tñ  
culpāde delectatōi fuit subiecta.  
Ad maniste cōstāt qm in manibz  
mgri Coradi ordinis mīoz vorū  
emisse q si vō suo eā supuiere cō/  
tingeret ptenētā ppetuā obserua/  
ret. Fuit igif lantgrauio thurigie  
sociata pūgio. Et licet qmutauē/  
rit statū nō tñ mutauit mēt? affe/  
ctū. Et sic pz quō vixit fm spm z n  
fz carnē z sic imaginē celest? hoīs  
portauit. Un bñ dic illd Phil. iij.  
Dīa ar. sum vt stercoza zc. Un dz  
bñ elizabeth qd interpretat de? me?  
cognouit. Naz de? eam bñ cogno/  
uit ppter suam sanctā vitā. Un dī  
cit Job. x. Ego cognosco meas. et  
cognoscūt me mee zc. Quare ipsa  
est de numero de quibz dicit dñs  
Baruth. iij. Delirati mei ambu/  
lauerūt vias asperas. **S**cdō  
pncipalr qrit mūd? Que ē ista fi/  
gura q nō fm naturā hūanā viuē/  
q ē iuxta illud. 1. Jo. ij. Aut pcupis/  
centia carnis aut pcupiscentia ocu/  
loz aut supbia vitē. s fm celestēz  
figurā. i. fm vtutes. Ad h mōdē p  
illd Ia. j. q ē religio mda z imacu/  
lata apd deū z patrē. Acerte hanc  
vtutē pfce portauit scā eli. qn assū/  
psit terciā reglāz i q vixit fz figurā  
dī z n mōi vñ le. q p obitū mariti  
sui ne fru. cen. pderzq dat fuatibz  
SS 2



## De sancta Elizabeth

perfectiōe euāgelicaz. q̄ de sinistra  
misericordia ad dextrā gl̄ie trāsserunt.  
religiosus habitū induit. et tertiā  
regulā assumpsit. cōtinentiā post  
mortē viri sui ppetuā seruās. pfe-  
ctam obediētiā custodiēs volū-  
tariā paupertatē amplectēs. q̄ tria  
perfecte fuauit. **N**ā obediētiā nō  
tū post mortē viri verū etiā viro  
vivēte pmissit. **U**n̄ cuidā custodi  
ordis minorū noīe m̄gfo **C**orado  
saluo iure m̄rimoniū et p̄sentiente  
marito obediētiā se a deo subiecit  
vt q̄cqd̄ ille p̄cipet. ipsa cū reuerē-  
tia et m̄lto gaudio adimpleret. vt  
ex b̄ meritū obediētiā p̄cipet. et ex  
emplū dñi n̄si q̄ p nob factus est  
obediēs vsq; ad mortē imitaret.  
**U**n̄ q̄cqd̄ sibi p̄cepit obediēt im-  
pleuit. Ipse em̄ infēdixerat sibi ne  
de cibis mariti q̄s sana p̄cia non  
haberet comederet. **Q**uā ipsa cum  
rāta obediētiā obfauit vt alijs  
diuersi delicatū abundantib; ipsa cū  
ancillis suis cibis grossiorib; vte-  
ret. **Q**uā vir su⁹ cū paciētia suppo-  
tabat. asserēs q̄ ipse b̄ libentē fa-  
ceret s; turbationē familie sue nō  
timeret. **Q**uā etiā vice ad quā  
dam p̄dicatiōē ab ipso vocata sup-  
ueniēte marchionissa missenensi.  
et sic impedita q̄ nō venit. **Q**uā  
in obediētiā ille egregerēs p̄cepit  
p̄ emenda vt se fortit̄ xberaret. q̄  
obediēt fecit. **S**epe em̄ p man⁹  
ancillaz fecit se i cubiculo fortiter  
xberari vt saluatori flagellato b̄  
milit̄ et obediēt vicē repēderet  
et carnē ab omni lasciuiā coerce-  
ret. **A**ḡr conradus sepe sibi mo-

lestia et p̄traria iponebat. et q̄d am-  
plius diligere videbat ab ei⁹ p̄sor-  
tio sepabat. et specialit̄ duas ancil-  
las fideles et p̄dilectas q̄ a iuven-  
tute sua secū fuerāt enutrire ab ea  
remouit. multū effusus lachrymis  
**D**oc autē faciebat vir scūs vt eius  
volūtatē frangeret. et vt ipsa to-  
talit̄ ad deū suū affectus dirigeret  
**I**n his omnib; inueniebat velox  
ad obediētiā. et p̄stans ad paciē-  
tiam. **D**ixit q̄s. **S**i p̄p̄ deū tantū  
timeo hōiem mortālē. q̄rū timere  
debeo iudicē celestē. **I**n m̄gfo cō-  
rado paup̄i et nō diuini ep̄o obediē-  
tiā facere volui vt oēm occasione  
tp̄alis p̄solatiōis a me penit⁹ ab-  
dicarē. **Q**uāda vice em̄ cum  
claustrū q̄runda sanctimonialiū  
ab eis obnixē rogata intrasset nō  
hita licētia a suo m̄gfo scit se ḡuit  
xberari. **C**ōtinentiā etiā fuauit n̄  
tū post mortē viri veruntū vt p̄-  
dictū ē viro vivēte. **N**ā sepe a tho-  
ro viri sui abstinens noctes duce-  
bat i somnes vt orōnib; posset in-  
sistere. et in abscondito p̄fz celestē  
orare. **A**up̄iēs q̄ o scā elizabeth vt  
vir su⁹ i defensiōe fidei arma potē-  
tie sue cōuerteret. ipsuz salubri ex-  
hortatiōe induxit vt ad terrā scāz  
visitandā pgeret. **U**bi tūz eēt ille  
lanegrāu⁹ p̄nceps fidelis et deu-  
tus fide itēgra et deuotiōe sincera  
sp̄m deo reddidit. recipiēs gl̄io-  
sum fructū operū suoz. **E**t sic ipa  
vidualē statū in p̄tinetiā cū deu-  
tione amplectit̄ vt fructū sexagēsi-  
muz recipet. **P**ost h̄ autē abbatissa  
ei⁹ matertera ipi⁹ paup̄rati nimis



cōpatiēs. **N**ā diuulgata morte vi  
ri sui turpit a qbusdaz vasall' viri  
sui electa ē. vt postea dicet. **U**n ma  
tertera sua ad epm Sabēbergū.  
ipī auunculm eā duxit. **Q**ui eā ho  
neste suscipiēs caute retinuit. z in  
tendēs ipaz scōis nuptijs copula  
re. **Q**d cū ācille q̄ secū p̄nētia vo  
uerāt didicissent. z ex h se lachry  
mis mltis affligerēt. s. elizabeth cū  
mlto gemitu reuerlūt. **Q**ue eas  
pfortās ait. **C**ōfido in dño p cui  
amore p̄nētia pperuāvouit q̄ me  
um. ppositū firmū custodiet. z oēs  
violētia p̄teret. z humanū p̄siliū  
dissoluet. z si forte auuncul' meus  
voluerit me alicui copulare. anio  
dissentia z h̄bis p̄f̄ dīcā. et si nul  
lū aliud remediū euadēdi supess  
nasū meū p̄p̄iū detrūcarē. vt me  
sic deformē q̄libet adhorreret. **C**ū  
igit de mādaro epī ad q̄ddā castp  
inuita fuisset deducta moratura  
ibidē dōec alicui i p̄iugū traderet  
z ipa suā castitatē dño cū lachry  
mis cōmēdasset. ecce dño dispo  
nēte ossa viri sui de vltra marinīs  
p̄ibz deferunt. **I**ussa ē igit ab epō  
reduci. vt ossibz viri sui deuota oc  
curreret. **O**ssa hō viri ab epō cuz  
honorabili p̄cessionē. z ab ipa cuz  
mag deuorēt lachrymaz effusio  
ne suscepta sūt. **Q**ue p̄uersa ad do  
minū dicit. **G**ras tibi ago dñe q̄ i  
susceptōe ossiū viri mei dilecti me  
miserā p̄solari dignat'es. **T**u scis  
dñe. qz lz ipm te amātē mltū ama  
uerim. cū ob amorē tui et p̄ficia li  
benē caruiz in subsidii scē terre  
tue destinauit. **E**t q̄uis delectabi

le mibi ēēt adhuc cū eo viūere tall  
p̄ditōe vt cū ipō paupe p totū mū  
dū paupcula mēdicarē. cū te teste  
p̄tra tuā voluntatē vno crīe nō re  
dimerē. nec ad vitā mortālē iterū  
reuocarē. **I**p̄m aut z me tue grē re  
cōmēdo. **I**n Paup̄ratē etiā ā  
plectebat. **N**ā p̄stituta i sūma glo  
ria statū paup̄rat' sūmope affecta  
bat. vt z ipō paupī vicē repēderet  
z mūdus i ea p̄p̄iū nil haberet. q̄  
p̄pter interdū cū ēēt sola cū ācillīs  
vestimēt' vilibz se induēs z despe  
cto velo caput suū op̄iēs dicebat.  
**A**liē incedā cū ad statū paup̄ta  
tis puenero. **C**ōstituta hō i vidui  
tate puēit ad magnā paup̄ratē. qz  
magnā pecuniā vestes z alia pau  
p̄ibz dedit. **U**n cū mors viri p̄to  
tā thuringiā diuulgata fuisset. ipa  
tanqz dissipatrix p̄diga a qbusdā  
vasall' viri sui turpit est electa. vt  
ex h ei' patia claresceret z paup̄  
rat' diu p̄ceptū desiderii obtinerz  
**A**dueniēte igit nocte in domo cu  
iusdā tabnarij i loco vbi porci ia  
cuerūt se recepit. z deo grās mltū  
egit. **D**ora hō matutinali ad do  
mū frat'z mior' p̄gēs roga uit vt  
p̄ sua tribulatōe deo grās agerēt.  
z **T**e deū laudam' cācarēt. **S**eq̄n  
ti die domū cuiusdā emuli sui cuz  
suis puul' iussa ē ingredi arto loco  
sibi ibidē assignato. **Q**ue dum ab  
hospite z hospita plimū gūaret pie  
ribz valefecit di. **A**ibent hoibz vale  
facere si bñficos inuenirē. **C**ōpul  
sa q̄ ad locū p̄orē redijt z puulos  
suos ad loca diuersa alēdos trās  
misit. **D**ū q̄ p̄ q̄ndā viā strictā luto



## De sancta elizabeth

profundo plenā sup̄ q̄sdam lapides  
 ibidē positos pgeret. et verulā q̄dā  
 cui tā multa bñficia ptulerat sup̄  
 eosdē lapides trāsies eidē recede/  
 re recusaret. ip̄a in lucū pfundū ce/  
 cidit. et surgēs vestimēta sua gau/  
 dēs et ridēs absterxit. Vestes q̄s de  
 cetero griseas hñiles et abiectas sp̄  
 induebar. ac medicādo hostiari ire  
 voluit. sed m̄gr̄ tōradus nō pmi/  
 sic. Fuit etiā ei⁹ habit⁹ tā despectus  
 vt defferret palliū griseū pāno al/  
 teri⁹ coloris plongatū. **D**anica/  
 etiā tunice ruptas alteri⁹ coloris  
 pāno hñit emēdataz. **P**̄ ar sup̄  
 rex vngarie audiēs filiā suā ad tā/  
 tā inopiā deuenisse misit q̄ndā co/  
 mitē ad eā vt ip̄am ad paternā li/  
 mīna reducere pcuraret. **Q**ui vi/  
 dēs eā tali habitu indutā. cernēs/  
 q̄s sedentē hñilitē et filantē p̄ pfusio/  
 ne et admiratōe exclamās dixit. nū/  
 q̄s filia regis tā vili habitu appuit  
 nec lanā filare visa ē. **C**ū autē p̄ sua  
 reductōe vehemēter insticiss̄ nul/  
 laten⁹ accevit. malēs cum paupi/  
 bus in pauprate degere q̄s cū di/  
 uitib⁹ multis diuitijs abundare.  
**E**c sic p̄z quō sc̄a elizabeth figu/  
 rā celestē. i. virtutes hñit cū sic s̄a/  
 cram et religiosaz vitā nō munda/  
 nā in p̄dictis trib⁹ punct⁹ seruauit  
**Q**uare bene verificat de ea illud  
**Acci. xxy.** In trib⁹ bñ placitū ē spi/  
 ritui meo q̄ sunt pbata corā deo et  
 boib⁹. **Q**ue tria bñ sūt religio mū/  
 da et imaculata apud deū. **R**

3

**T**ertio p̄ncipalit̄ q̄rit dyabolus  
 dicēs. **Q**ue est ista sculptura. i. (er  
 grabungbe) p̄siderās ita sculptu

ram humilitatis. q̄ est forma hu/  
 milis dei. sicut ip̄e dicit **Mat. xi.**  
**D**iscite a me q̄z mi⁹ sum et hñilis  
 corde. **S**epulta vō dyaboli et for/  
 ma ē supbia. **N**ā vt dicit **Job. xli.** ip̄e  
 est rex sup̄ oēs filios supbie. **I**ō cū  
 dyabol⁹ q̄rit p̄dictā q̄stionē rñdet  
 sibi p̄ illud **Dan. iij.** q̄ est filius filio  
 hñit dei. **N**ā vt dicit ad **Pbil. ij.** hñi/  
 liauit semetip̄m formā serui acci/  
 piēs. **E**cce hac sculpturā hñilita/  
 tis et pietatis hñit in se sc̄a. **E**liza/  
 berh. **N**ā fuit q̄rit ad semetip̄z hu/  
 milis. et q̄rit ad primū pia et mitis  
**Q**uō bñ oñdit in ei⁹ legēda. **N**ā de  
 ei⁹ humilitate legi⁹ q̄ tāta hñilita/  
 te se subiecit vt. p̄p̄ hñilit̄ dei amo/  
 rē nullaten⁹ patere⁹ q̄ acille eam  
 dñam appellaret s̄z singlari nūe/  
 ro em̄ ad eā loq̄rent. **S**i. **S**cu/  
 tellas etiā et suppellectilia aliaq̄  
 coq̄ne v̄cētilia lauabat et ne ab acill⁹  
 phibere⁹ eas ad alia loca trāsmite/  
 bar. et si vitā aliā mag⁹ despectā in/  
 uenisset ip̄az legisset. **U**n̄ etiā p̄ ni/  
 mita hñilitate vilia dilexit et glōsa  
 spreuit. **I**ō in rogatōib⁹ sp̄ p̄cessio/  
 nē nudis pedib⁹. induta lincis se/  
 q̄bat. et in statōib⁹ p̄dicationū int̄  
 paupes tanq̄ paup et hñilis resi/  
 debat. et multa alia p̄silia fecit. ip̄a  
 etiā q̄rit ad primū in q̄a hñilitate  
 fuit pia et mitis. **U**n̄ legi⁹ q̄ q̄uis  
 sibi frenū abstinerē ip̄osuit. tñ tāta  
 librate se ad paupes effūdebat vt  
 nullū p̄mi patere⁹ aliq̄ inedia. s̄z  
 oib⁹ largissime et misericordiē sub/  
 ueniebat. ita vt oēs eā matrē pau/  
 perz acclamarent. **S**er̄ em̄ opib⁹  
 mic tota vigilācia t̄udabat. vt p̄a



# Sermo

## Lxiiii

ternā bñdictōz cuz bñdicti ad der-  
tera possideret. **I**uxta illud **M**at  
xxv. qđ xps in nouissimo die dicz  
**V**enite bñdicti p̄ris mei. p̄cipite  
regnū zc. **E**surui enī z dedistis mi-  
hi māducare zc. **E**t pcludit domi-  
nus. **A**mē dico vob qđ diu fecistis  
vni de his fr̄ibz meis minimis mihi  
fecistis. **J**o brā **A**lizabeb sedule pie-  
tatis opibz deseruiuit taz marito  
viuēte qđ mortuo. **U**n legi qđ cuz  
p dote sua duo milia marcaz re-  
cepisset. p̄e in paupes distribuit.  
z cū reliq magnū hospitale i mar-  
burck pstruxit. xbi seruitijs pau-  
pez se tanqđ acillā hūilē mācipa-  
uit. vñ esuriētes pascebat. vt opa-  
mie in eis ipleret. **N**ā qđā vice fa-  
mes z caristia valida iminebat. eo  
min⁹ eis nccaria misurare nō desi-  
stebat. **M**ltā etiā sibi z acillis cō-  
sueuit subtrahere z paupibz rele-  
uare. **S**epe aut cū pecūia sibi desi-  
ceret ornamēta viuēte viro vende-  
bat vt paupibz subueniret. **D**ia qđ  
potuit subtrahere coqnario dese-  
rebat paupibz. ita vt p̄i ei⁹ q̄rimo-  
niā facerēt. **U**n in iuuetute sua cū  
qđā tpe hyemali i sinu suo aliquid  
portaret paupibz obuiās ei p̄ q̄si-  
uit qđ portaret. **Q**ue dixit se rosas  
portare. **P**z nō credēs apuit sinū  
z oñdit p̄i. tūc ip̄e p̄ vidit ibi ro-  
sas. **A**cce mutatio dextre excelsi. ex  
h p̄ ei liberalē licētiā dedit. z no-  
luit eā de cetero a q̄cūqz phibere.  
**I**pa etiā sitiētes potabat. **U**n legi-  
tur qđ qđā vice ceruisiā paupibz  
distribuer z cū vnicuiqz sufficiēte  
dedisset inuētū ē vas nullā dimi-

nutōz hie. sed eandē mēsurā qua  
pus hūit seruauit. **I**pa p  
egrios z paupes hospicio suscepit  
**U**n legi qđ ipa merito viuēte ma-  
gnā domū sub altissimo castro suo  
pstruxerat. i qđ magnā mltitudinē  
ifirmoz refouebat. qđ singul die-  
bus nō obstāte difficultate ascen-  
sus vñ descēsus visitās eis oīa ne-  
cessaria ipēdebat. ac eos xbis ex-  
hortatoz ad patriā iducebat. in  
eadē domo puerulos paupm fei-  
naz cū sūma diligētia fec nutriti.  
quibz se tā dulcē z hūilē exhibebat  
vt eā oēs tanqđ m̄fēz seqbant. **I**pa  
etiā olliculas zānulos vitreos et  
qđāz aliā vitria emi fecerat vt pue-  
ri ludos exerceerēt. **Q**ue dū i pallio  
pprio deferret. eq̄tās in castz d al-  
tissimo rupe ceciderūt sup lapides  
sz nulla i eis lesio est iuēta. **I**pa et  
infirmos visitabat. **U**n legi qđ tā  
tā cōpassionē hūit erga ifirmos qđ  
hospicia eoz diligent inq̄rēs. eis  
subueniebat in nccarijs z aliā ex-  
hibebat solatiois. **E**t qđā ifir-  
mū deforme vultu. capitis feroze  
horribilē i sinu pprio recliauit. et  
horridū crinē tundēs z e⁹ caput ā-  
cillis ridētibz lauit. z velo pprio ca-  
pitē terfecit. **Q**uandā etiā mulierem  
horribiliter leprosam sepe ablūēs  
in lecto locauit. vlcera tergēs z li-  
gans. medicamēta adhibens. vñ  
guesqz p̄scidens. **Q**ui etiā pro-  
strata pedibus eius corrigias cal-  
ciametozum soluebat. z multa  
huiusmodi fecit. ip̄os etiāz infir-  
mos ad cōfessionē z cōmunionē i-  
ducens. **C**um vero iam plusquāz



# De sancta Elizabeth

quingentas marcas p sua dote recepit  
totalit p paupibz distribuisset. tunc qñ ab officio iurinoz vacabat  
filabat lanā. z pciū qd inde accipiebat paupibz diuidebat. qre  
bñ dz de ea in ps. **T**ibi derelictus ē paup. orphāo tu eris adiutor zc.  
**I**pē etiā nudos vestiebat. **U**n legi tur q ipa scā Elizabeth marito vi uete dñ ab ecclia in qdā solēnitare domū rediret vestimēta sua cū qbus ad eccliam pcesserat vni paup mulieri dedit. **A**ccidit et vt cui dā paupcule qdā vestimētū valde pciouz tribueret. **I**lla at vides donū tā magnificū tā ingēti gaudio est pfusa vt ad terram cadens mortua crederet. qd scā elizabeth vides. doluit se tāra dedisse sibi tī mēs ne fieret sibi cā mortis. sz ipa p ea orauit. q statim sana surrexit.  
**I**pa etiā incarceratos p solabat ac eos liberauit. **U**n legi q cur dā hō noie **Hermān** de dio celi **Coloniēsi** in carcere teneret. se ad deū totalit pculit z scām Elizabeth. z mgrm **Cōradū** in sui adiutorū cū magna deuorōe iuocabat. **S**eqñti g nocte ambo in sil cū multo lūie sibi appuerūt. eum multiplz solates. **T**ādē snia i eū data suspēdit. **I**udex at pcessit paupibz. vt ipm deponeret z in tumulo sepelirēt. **P**arata g fouea cū eēt deposit pentes ceperūt p mortuo scē elizabeth patrociniā inuocare. **E**t ecce vniuersis vidētibz ac stupentibz q mortu fuerat viu et san surrexit. **M**ulta filia fecit. vt pz in legēda. **I**pa etiā sepulcra

paupz mortuoz visitabat. **U**n legi q deuore currebat ad funera paupz. z vestes qz ppijs manibus fecerat eoz corpibz coaptabat adeo vt sel velū suū in pres pscinderet z eoz cuiusdā paupis inolueret. **C**oz etiā funera ppijs manibus ptractabat. z in ipoz exequijs deuota manebat. **E**t sic pz ei sculprura hūilitatis z pietatis qre habuit formā ipi hūilis z mis dei. cū igit qrit. **Q**ue ē ista sculptura hūilitatis z forma puenient rñdet q si mis ē filio dei zc. **U**n bñ dz Elizabeth qd inter ptať di mei septia qz septē opa mie exercuit. **Q**uar to pncipalt qrit agelt. q est ista angelica creatura q sic ptnue diuinal viſiōes cōtemplat. **I**ta qstionē faciūt. **N**ā ppiū angeloz ē sp vide re deū ac ipm pteplari. teste xpo. **M**at. xviij. **A**ngeli eoz in cel sp vidēt facie pñs mei q in celis ē. **I**n q facie oīa vidēt z sciūt. vñ **G**rego. **Q**uid nō videt q vidēt oīa videt. **A**ū igit pgnoscent q scā elizabeth pp suā scām vitā hūit h dinas viſiōes. merito qrit pñctā qstionē **R**ñdet eis q sit scā z pura vita scē elizabeth. **N**ā saluator dicit **M**at. v. **S**i mūdo corde qm ipi deū videbūt. **Q**uō aut scā elizabeth hūit in vita dinas viſiōes z nūc in celo oñdit in ei legēda. **U**n legi. **A**t ipa cū maria magdalena optimā pte possideret sedule pteplatōi vacabat ac oñonibz insisteat. qbz meruit celestes viſiōes hē. **U**n qdāz die qdragesimali tpe in ecclia exñs sic ad altare oculis defixis intēta

efficitur

et

et



manebat ac si ibide dei pñtia mi-  
rareſt z videret. vbi p magnū spa-  
ciū eſt pſolata ac diuina reuelatō  
ne reſecta. Deinde domū reuerſa  
ē. Et dñs ſe p debilitate in gremiuz  
ācille appodiaſſet z p fenestrā o-  
culos ad celū deſixos attolleret tāta  
hilaritate vult⁹ ei⁹ pfundit⁹ vt etiā  
riſus mirabilis ſeqret⁹. **Que** cum  
diu tā iocūda viſiōe letificata fuiſ-  
ſet. ſubito in lachrymas eſt puer-  
ſa. **Rurſus** oculos ap̄iēs p̄ſtina io-  
cūditate p̄ſuiſt. oculosqz claudēs  
p̄ſtinitis lachrymis irrigat⁹. Et ſic v-  
qz ad cōpletōriū eſt talibz dinis p-  
ſolatōibz imorata. **Aut** vō diu ta-  
cens nullū vbi penit⁹ emiſiſſet tā  
dē prumpēs locuta eſt di. **Ira** dñe  
tu vis eſſe mecū z ego tecū. z nun-  
qz volo a te ſepari. **Postmodū** cu-  
z ab ācillis rogaret⁹. vt ad dei hono-  
rē z ipaz edificatōz qd viderit in-  
dicaret. **Illa** ait. **Vidi** celū ap̄tū. z  
iſm a d me benigne iclinantē vul-  
tūqz ſuū ſereniſſimū mibi oñden-  
tē. **Ego** vō de ſua viſione ineffabi-  
lī iocunditate pſua. de ſuo reſeſſu  
remanebā magno merore deſecta  
tūc mei miſert⁹ itez me ſui vultus  
oñſione letificās ait. **Si** tu vis cē  
mecū ego ero tecū. **Qui** ego mīdi.  
p̄t me loqntē audiſt⁹. **Quz** roga-  
reſ vt etiā viſionē quā iuxta altare  
vidit exponeret. dixit. **Que** ego ibi  
vidi nō expedit enarrare. **Scire** enī  
debet⁹ qz in magno gaudio fui. et  
dei mirāda p̄ſperi. **¶** **Qualit**  
aut puenit ad dei clarā viſionē qm  
iā bz cum āgelis z electis in celo  
oñdit⁹. **Legit** enī qz appropinqnte

tpe quo dñs eaz de mūdi ergaſcu-  
lo vocare diſpoſuit z vt qz p̄teple-  
rat regnū mortaliū p̄cipet regnū  
angeloz. xps ſibi appuit di. **Veni**  
dilecta mea in tabernacula tibi p-  
parata. tunc ſubito correpta ē ſe-  
bre. **Dū** ergo decūberet z ad parie-  
tē faciē verſam teneret. audita eſt a  
circūſtantibz ipaz. p̄mere dulciſſi-  
mā melodīā. **Que** cū ab vna ancil-  
larum p̄cūctata fuiſſet qd nā h̄c ē  
**Illa** rīdit. **Quedā** aūicula int me  
z parietē ſe ponēs tam ſuaui⁹ ce-  
cinīt qz me ad canendū ſimiliter p-  
uocauit. **In** ſua aut egritudine ſp-  
hilar⁹ extitit z nunqz ab oratione  
ceſſauit. **Ultima** vō die ante eius  
tranſitū alta voce quaſi dyaboluz  
licērians exclamauit tribz vicibz.  
**Fuge.** Deinde dixit ecce appropin-  
quat media nox in qz xps naſci vo-  
luit. z in p̄ſepio requieuit. z ſic ap-  
propinqūate hora ſui trāſit⁹ ait.  
**Iā** tps inſtat in quo omnipotēs  
deus eos qz amici ſui ſunt ad cele-  
ſtes nuptias euocauit. z ſic ad ex-  
tremā horā veniēs dormiuit i do-  
mino. **Anno** dñi. **M. cc. xxj.** z ſic  
iam clarā dei faciē ſpeculaſt. **Unde**  
pōt dicere illud **Job. xl.** **Nūc** o-  
culus meus videbit te. **Un. ij. lo. iij.**  
**Nos** vero oēs reuelata faciē glori-  
am dei cōtemplātes in eandē ima-  
ginē trāſformamur a claritate in  
claritatē zc. **Licet** aut eius vene-  
rabile corpus quattuor diebus in  
humatū iacuerit nullus tñ ſetoz  
de eo p̄dibat. ſed qdā odor aroma-  
ticus cūctos reſiciēs exalabat. rñc  
etiā viſe ſunt multe aūicule ſuper



De sancta cecilia

[illegible]

firmaret. **S**equenti igitur nocte eade  
appuit quod prius dicens infirmus per  
donec ipleas quod vouisti. **S**ratiz  
eade firmatas ipsum arripuit et e  
de doloribus torquere cepit. **A**d cum  
abbas audiret ipsi strati licentiauit  
et cera per imagine non facienda sibi dari  
precepit. **Q**ui mox sanitate recepta  
votum suum impleuit. et postmodum illi  
infirmitas nihil passus fuit. **Q**uidam  
vir nomine **F**ridericus dyocesis magnum  
tinebat in arte narrandi valde peritum  
se in quidam aqua balneari. et quendam  
pauperem per b. **E**lizabeth illius inuatus  
deridens in eius faciem aquam contempni  
biliter spargeret. **I**lle puocat dixit  
domina illa sancta quod mihi gratias prestet me  
de te vindicet. ita ut tunc non eretas  
nisi mortuus et submersus. **I**lle autem  
imprecator pauperis parumpendebat  
in aqua se lasciuie immittere viribus per  
nitens destituit se iuuare non pos  
tuit. sed in profundum quasi lapis descen  
dit. **P**ost multum vero tempore requisitus  
de aqua mortuae dicitur. cuius magnus  
placet esset super eundem quoniam eius cepe  
runt per eos sanctas elizabeth deuote implora  
cere et ei suffragium debere votum fa  
re. **S**ratim igitur spiritus in eius rediit  
et viuus et sanus surrexit etc.

De sc̃a Cecilia. Sermo. lv.

**S**icut liliū  
inter spinas sic amica  
mea inter filias zc. **Can-**  
**ticorum. ij.** **N**otate charissimi. **di-**  
**cite. Iusto. vii. et. b.** q omis cogni-  
tio sup similiudine. **A**um igit scā  
ce. purā vitā z scā; duxit merito qd  
scit p filitudie liliū. qre bñ d; sicut



# Bermo

# lv

lilium in spinas sic **Cecilia** in pu-  
ras filias. In q̄bo q̄da3 v̄bis duo  
norant. **Primu** est candor mudi-  
cie q̄d norat cū d̄r. **Si** lilium inter  
spinas. **Secū** est p̄patio amici-  
cie. cū addit sic amica mea in fi-  
lias. **Q̄** Est norandū q̄ sc̄a **Ce-**  
**cilia** p̄patur lilio p̄ tres p̄ditio-  
nes ip̄i lilij q̄s sc̄a cecilia in se p̄-  
fecte habuit. **Prima** ē candor al-  
bedinis. nā lilium est albū. **Secūda** ē  
suauitas boni odoris. nam bonū  
odorē emittit. **Tertia** ē q̄ superi-  
or est apta. **Istas** tres p̄ditioes sp̄ia  
liter habuit in se p̄fecte sc̄a **Ceci-**  
**lia**. **Ipa** em̄ p̄mo habuit cādorē al-  
bedinis p̄ nirozē puritatē et castita-  
tis. **Secūdo** habuit suauitatē boni  
odoris p̄ informatioēz v̄itatē. **Ter-**  
**tio** hūit sup̄i aptioēz diuine cha-  
ritatis. Nā deū sup̄ oia dilexit. **Di-**  
**co** p̄mo q̄ p̄ma cōditio lilij est q̄  
h̄z candorē albedinis. quē cando-  
rē hūit sc̄a cecilia p̄ nirozē castitatē  
et puritatē. **Iuxta** illud. **1a n̄. iij.**  
**Tota** pulchra es ami. me. zc. **Q̄**  
legit in ei⁹ legēda sic. **Cecilia** v̄go  
clarissima ex nobili genere roma-  
noꝝ exorta et ab ip̄is cunabul⁹ in  
fide xp̄iana nutrita. euāgeliz xp̄i  
sp̄ abs cōditiū in pectore suo gere-  
bat. z nō dieb⁹ neq⁹ noctib⁹ a col-  
loq̄is diuinis z orōe cessabat. su-  
amq⁹ v̄ginitatē conseruari a dño  
exorabat. **Cū** āt cuidā iuueni no-  
mine **Valeriano** despōsara fuissz  
et dies nuptiaz instituta fuiss̄.  
illa sub̄ ad carnē cilio erat in-  
ducta. z desup de aurat⁹ vestib⁹ re-  
gebat. z cātantib⁹ organis illa in

corde suo soli dño decantabat di-  
cens. **Stat** dñe cor meū z corpus  
meū imaculatū vt nō p̄fudar. **Et**  
biduanis ac triduanis ieiunijs  
orās p̄mēdabat se dño. **Cū** autē ve-  
nit nor in qua suscepit vna cū sp̄o  
sa suo cubilis secreta silētia tunc  
ipa eū ita alloq̄tur. **O** dulcissime  
atq⁹ amāissime iuuenis. ē misere-  
riū q̄d tibi cōfiteor si modo tu in-  
ratus asseras te illud tora obser-  
uancia custodire. **Iurat** **Valeria-**  
**nus** se illō nulla necessitate dete-  
gere. nulla ratione p̄dere. **Tūc** il-  
la ait. **Angelū** dei habeo amaroꝝ  
q̄ nimio zelo custodit corp⁹ meuz  
hic si leuē se nserit q̄ tu me pollu-  
to amore p̄tingas statim feriet te  
z amittes florē tue gūissime iuue-  
tutis. **Si** autē cognouerit q̄ me  
sincero amore diligas. diliget te  
sic z me. z oñdit tibi gl̄az suā **Tūc**  
**Valerian⁹** nutu dei corrept⁹ ait.  
**Si** vis vt credā tibi. ip̄m angelū  
mibi ostende. z si vere pbauero q̄  
angel⁹ sit faciā q̄d hortar⁹. **Si** āt  
virū aliū dilig⁹ te z illū gladiū se-  
riā. **Qui** **Cecilia** dixit. **Si** in deuz  
verū credider⁹ z baptisari te p̄mi-  
ser⁹ ip̄m videre poter⁹. **Vade** igit⁹  
in via que ap̄ia nuncupat. z dicet  
paup̄ib⁹ quos illic inuenies. **Ce-**  
**cilia** me misit ad vos vt oñdatis  
mibi sc̄m senē v̄banū ep̄m. q̄m  
ad ip̄m habeo secreta mādara q̄ p̄-  
ferā. hunc dum tu videris indica  
ei oīa v̄ba mea. **Et** p̄ q̄ ab eo pu-  
rificat⁹ fueris z redieris ip̄m an-  
gelū videbis. **R. Tūc** **Val-**  
**erian⁹** prexit z fm̄ signa q̄ accepit



## De sancta Cecilia

scm vbanu epm intra sepulchra  
martiz latitace inuenit. **Quoq** ei  
oia vba cecilie dixisset. ille manu  
ad celu expades. cu lachrymis ait  
**Dne** iesu xpe seminator casti con  
silij suscipe seminu fructus quos  
in cecilia semiaſti. **Cecilia** famula  
tua qsi apis argumtosa. i. fructu  
osa tibi deseruit. **Na** sposuz quez  
qsi leone ferocē accepit. ad te qsi  
agnu masuerissimu destiauit. **Et**  
ecce subito apparuit qda sener ni  
uetis vestibz indur. tenēs librum  
aureis lris scptu. **Quē** vidēs **Ua**  
lerian? p nimio timore qsi mor/  
tu? cecidit? a sene leuar? sic legit  
**Un?** de? vna fides. vnuz baptis/  
ma. **Un?** de? p oim q est super  
oēs? p oia? z in oibz nob. **Quoq** h  
legisset dixit ei senior. **Credis** ira  
eē an adhuc dubitas. **Tūc** ille ex  
clamauit dicēs. **Nō** ē aliud q ve/  
rius credi posset sub celo. **Grati**  
qz illo disparēte. **Valerian?** a scō  
**Urbano** baptisma suscepit i fide  
instruē. **Et** rediēs cecilia cū an/  
gelo loquēte inuenit in cubiculo  
**Angel?** at duas coronas ex rosis  
z lilij in māu habebat. z vnā ce/  
cilie z aliā valeriano tradidit dī.  
**Istas** coronas inaclato corde et  
mūdo corpe custodite. qz de para  
diso dei ad vos eas attuli. nec vn  
qz marcescēt. nec odorē amittent  
nec ab alijs qbcastitas placuerit  
videri poterūt. **Tu** aut valeriane  
qz vtili cōsilio credidisti pere qcu  
qz voluer? z psequis. **Cui** **Valeri**  
anus. **Nihil** mihi in hac vita exi  
cit dulci? qz vni? ffris mei affect?

**Peto** igit vt z ipe mecum vitate  
agnoscat. **Cui** angel? **Plac?** dñio  
petitio tua. z abo cū palma marti  
rij ad dñm venies. **P?** bec igress?  
**Tibur?** ff **Valerian?** cū nimius  
rosaz sensisset odorē dixit. **Mi**  
roz h tpe rose? h odor? z lilioz vñ  
respiret. **Na** si ipas rosas vel lilia  
in māibz meis tenere nec si pore/  
rāt odoramēta tāre suauitat? m/  
bi infundere. **Cōfiteor** vob ira suz  
refecit? vt putē me totū subito im  
mutatū. **Cui** **valerian?** **Coronas**  
bēm? qz oculi tui nō pualēt vide  
re. floreo colore. z nimio candore  
vñates. **Et** sic me in pēllate odoz  
rē sensisti sic et si credider? videre  
valeb. **Cui** **Tibur?** **In** sōnis h  
audio an in vitate ista tu loqris  
valeriane. **Cui** **valerian?** **In** som  
nis vsqz mō fuim? sed itaz nūc in  
vitate manem? **Ad** quē **Tibur**  
cius. **Un?** h nosti. **Et** **valerianus**.  
**Angelus** dei me docuit. quē tu vi  
dere poter? si purificat? fueris et  
oibz ydolis abrenūciauer?. **Et** sic  
bñ pater qñō scā **Cecilia** habuit  
cādorē albedinis. pp nitorē casti  
tatis z puritatis. **Quare** merito  
ppatur lilio. **Un?** dī cecilia quasi  
celi lilia. **Un?** suā puritatē amirat?  
sapiēs cū dic in spūscō. **Sap. iij.**  
**Qz** pulcra ē casta generatio. vñ  
pp ei? pulcritudinē figurat nob  
in **Deſter. Req. in ser. margare**  
**thē** **S** **Scō** pncipalr dico q  
scōa pditio lilij est q bz suauitatē  
boni odoris. **Istam** suauitatem  
boni odoris in se habuit scā **Ceci**  
lia p exēplū vtruz? z piformatiōez



# Sermo

# lxx

veritas. Ipsa enim veritas dei cecis  
et ignorantibus ostendit. **U**n potest dicere  
cuius apostolo. **iij. Cor. ij.** **O**dor noticie  
christi manifestat per nos in omni loco. quia  
christi bonus odor et suavissimus sumus. scilicet  
enim alijs predicando et manifestando. quod  
perfecte fecit cecilia. **U**n legitur inter  
quod post predicta sancta cecilia evidenter  
ostendit. **T**yburcio omnia ydola esse in  
sensibilia et mura. ita ut **T**yburci  
respondit dei. **Q**ui ista non credit peccator est  
**T**unc cecilia osculas peccatoris eius dixit  
**H**odie te fateor esse cognatum meum.  
**S**ic enim amor dei fratrem tuum mihi  
coniungit fecit. ita contempe ydolorum te  
mihi faciet esse cognatum. **U**ade igitur  
cum fratre tuo ut purificationem reci  
pias et angelicos vultus videre va  
leas. **D**ixitque tyburcius fratri suo. **O**b  
secro te fratrem ut mihi dicas ad quem  
me ducitur. **E**s. **A**ui valerianus. **A**d  
urbani christum. **A**ui tyburcius. **D**icis  
de illo urbano qui toriens daturus est  
et adhuc in latebris commoratur.  
**D**ic si inuentus fuerit cremabitur. et  
nos in illi flammis pariter inuol  
uemur. **A**ui cecilia. si hec vita esset  
sola iuste hanc perdere timeremus  
sed quia est alia vita et melior quam nun  
quam amittitur. quam nobis filius dei enar  
rauit. **D**ia enim que facta sunt filius  
a patre genitus et didicit. **E**t uniuersa  
que dicta sunt spiritus precedens a pa  
tre et filio aiauit. **N**ic igitur filius dei  
in mundum veniens vobis et miracu  
lis alia vitam esse monstrauit. **A**ui  
tyburcius. **A**ere vniuersi dei esse asse  
ris. et quomodo nunc tres esse testar.  
**R**espondit cecilia. **S**icut in vna hominis  
sancti sunt tria. scilicet ingenium. memo

ria. et intellectus sic et in vna diuini  
tatis essentia tres persone esse possunt  
**T**unc incepit et de aduentu et pas  
sione filij dei predicare et multas co  
gruitates. id est. conuenientias ipsius pas  
sionis ostendere. **N**am ideo inquit filius  
dei est tentatus ut gentium humanum peccato  
rem decenter dimittat. **B**enedicatur ma  
ledicatur ut homo maledicatur benedicatur  
nem persequatur. **I**llud se patitur ut  
homo ab illusione demonum liberetur  
**S**pinea coronam accepit in capite.  
ut a nobis capitalis sententia auferatur.  
**S**ed amara suscepit ut sanaret dul  
cem gustum hominis. **E**xpoliatur ut nudi  
tatem parentum nostrorum operaretur. **I**n li  
gno suspenditur ut purificationem  
ligni tollat. **Q**uibus audiens tybur  
cius dixit fratri suo. **M**iserere mei  
et perduc me ad hominem dei ut puri  
ficationem accipiam. **D**uxit igitur et pu  
rificatus angelos dei sepe videbat.  
et omnia que postulabat. prout obtine  
bat. **U**alerianus igitur et tybur  
cius elemosynis insistebant. et cor  
pora sanctorum quos **A**lmachi perfectus  
occidebat sepulture trahebant. **Q**uod  
**A**lmachi ad se vocans. cur daturus  
tes per suis sceleribus sepeliatur ques  
iuit. **A**ui tyburcius ait. **U**tinam serui  
illoz essemus quod tu daturus appel  
las. qui contempserunt quod videtur esse et  
non est. et inuenerunt illud quod non vi  
detur esse et est. **A**ui perfectus. **Q**uidnam  
est illud. **E**t tyburcius respondit. **Q**uod vi  
detur esse et non est. est omne quod in  
mundo est quod homines ad non esse perdu  
cit. **Q**uod non videtur non esse et est. vita  
iustorum et pena malorum. **A**ui perfectus  
**N**on puto quod mente tua loquaris.



## De sancta

## Cecilia

Et iubet astare valerianū dicens ei. **Q**uā frater tu? nō est sanī capi-  
tis tu saltē poteris dare sapientē re-  
sponsum. **C**ōstat vos plurimū er-  
rare q̄ gaudia respuitis et oīa inimi-  
ca gaudiorū affectat. **T**ūc valeri-  
an? ait se vidisse glaciali siue hye-  
mali tpe ociosos iocantes et opa-  
rios agricolas deridētes. **S**ed esti-  
uo tpe dum aduenissent gloriofi  
fruct? laborū. tūc gaudentib? illis  
q̄ putabant vani. certe flere cepe-  
rūt. q̄ videbant vrbani. i. (hōi) **S**ic  
et nos q̄dem nūc sustinemus  
ignominia et laborē. in futuro autē  
recipiem? gloriā et eternā merce-  
dem. **V**os autē nūc transitoriū ha-  
betis gaudiū. in futuro autē inueni-  
etis eternū luctū. **A**ui pfect? **E**r-  
go nos iucissimī pncipes habe-  
bim? eternū luctū et vos vilissime  
psone possidebitis ppetuū gaudiū.  
**A**ui valerian? **V**os estis interfe-  
ctores hōim nō pncipes. et deo rō-  
nem plus omnib? reddituri. dixit  
autē pfectus. **Q**uid vob? circuitu  
āmoramur **O**fferre dīs libamina  
et illesi abscedite. **S**ancti rñderūt  
**N**os deo q̄o quotidie sacrificiū ex-  
hibem?. **Q**uib? pfect?. **Q**uod est no-  
men ei?. **A**ui valerian?. **N**omē ei?  
inuenire nō poteris etiā si pēnis vo-  
laueris. **P**refect? dixit. **E**rgo **I**u-  
piter nomē dei nō est. **A**ui valeria-  
nus. **N**omē est homicide et stupra-  
toris. **A**d quē **A**lmach? **E**rgo to-  
tus mūdus errat. et tu cum fratre  
tuo vix nōstī deū. valerian? rñdit  
**N**os soli nō sum? sed innumera-  
bilis multitudo hāc scitātē recepit.  
**T**ūc traditi sunt in custodia ma-

ximi. **Q**uib? ille ait. **O** purpureus  
flos iuuentutis? o german? effect?  
fraternitatis. quō ad mortē quasi  
ad epulas festinas? **A**ui valeria-  
nus ait. q̄ si se crediturū pmitte-  
ret gloriā aīaz eoz post mortē  
videret. **E**t **M**axim?. **F**ulminib?  
igneis psumar si nō illū solū deū  
pfitear quē adoratis si contingat  
q̄d dicitis. **I**pe igit? maxim? et oīs  
ei? familia ac vniuersi carnifices  
crediderūt. **E**t a sancto vrbano q̄  
illic occulte venit baptisma susce-  
perūt. **I**git? dñs auroza nocti fines  
daret. **C**ecilia exclamauit di. **E**ya  
milites xpī abijcite opa tenebrarū  
et induamini arma lucis. **S**ancti  
igit? ducunt ad statū Iouis et dñs  
sacrificare nollit pter decollant.  
**T**ūc maxim? cū iuramento asseruit  
se in hora passionis eoz angelos  
vidisse fulgētes et aīa eoz q̄li vir-  
gines de thalamo exeūtes. q̄s in  
gremio suo in celū detulerūt. **A**l-  
mach? q̄o audiēs maximū chri-  
stianū effectū euz plumbat? cādū  
cedi fecit q̄usq̄ spūm excussit. **A**u-  
ius eoz? sancta cecilia iuxta va-  
lerianū et tyburtiū sepeliuit. **E**t sic  
p̄z quō sancta **C**ecilia habuit sua  
uitatē boni odoris p informatiōz  
veritatē cū sic cecos et ignorantē  
veritatē informauit ac illuminauit.  
**Q**uare bñ dicit **C**ecilia. quod  
dicit q̄si cecis via. cū sic fuit via cecis  
p veritatē informatiōē. **U**n dicit  
**G**reg. **F**los lilij. i. x̄ginis redolet.  
candidam samā spirans. **U**n ipsa  
pōt dicere illd **A**cci. xxiij. **E**go q̄si  
vitis fructificauī suauitatē odoris  
**S**equit. **T**ransite ad me oēs q̄ p̄cu-



piscis me. et a generationibus meis  
adimplemini. q. d. zc. **U**n valeri  
et ceteri pnt dicere **Lañ. i.** In odo  
re vngentoz tuoz currim? zc. Et  
rō ostendit **Lañ. iij.** Nā odor vn  
gentoz tuoz sup oia aromata zc.

**T**ertio pncipalr dico q rer  
tia cōditio lilij est q sup? est apra  
et lata xpus celū. quā apertione et  
largitudine sup? habuit scā cecilia  
Nā cor suū fuit sup? latū et aptuz  
ad solū diligendū deū. Nā vt dicit  
**Isidor?** q cōplexio cordis ē q in  
ferius est acutū et super? latum. et  
significat q hō q deus pfecte vult  
diligere debet hīe cor infer? acu  
tuz. i. parū dilectionē ad ista infe  
riora et sup? hīe cor latū et aptuz  
vt deū multū diligat. **E**tte hanc  
dilectionez habuit sancta cecilia.  
Nam dū sup omnia dilexit. iō pro  
pter xpm mortē sustinuit. Nam  
teste xpo **Joh. xv.** Maiorē hac di  
lectionē nemo habet zc. Qualiter  
autē ppter xpm passa sit ostendit in  
legēda. **L**egit em? sequit? q post  
q sancta **Cecilia** sanctū maximū  
iuxta **Tyburciū** et **Valerianū** sepe  
liuit. tūc **Almachius** amboz facul  
tates. s. cecilie et valeriani cepit in  
quirere. et ceciliam tanq? pūgē va  
leriani corā se fecit astare. et iussit  
eā ydolis imolare aut sniam mor  
tis acciper. **T**ūc plures fleuerunt  
eoq? puella tā decora et nobilis de  
beret mori. **Q**uibus dixit cecilia. O  
boni iuvenes nō est iuuentutē p  
dere mori. pp? xpm s? mutare. da  
re lucrū accipe aux. dare vile babi  
taciū et accipe pciōsum. dare bre  
uem angulū et accipe for? plucidū

**D**e? autē qd accepit simplr reddet  
centuplū. **C**reditis his q dico. **E**t  
illi. **C**redim? xpm verū deū esse q  
talē famulā possidet. **V**ocato igit  
vrbano epō plusqz. cccc. baptizari  
sunt. **T**ūc **almachius** iterū sanctaz  
ceciliā ad se vocans ait. **C**ui? p di  
ctionis es. **E**t illa. **I**ngenua sum et  
nobil. **Q**ui ait. **I**mmola dīs aut  
morte morier? **C**ecilia rōdit. **N**e  
lius est felicit? mori q infelicit? vi  
uere. **N**os em? scim? sanctū dei no  
men. et oīno negare nō possumus  
**C**ui **almachius**. **U**t qd tibi tāta sup  
bia loquer? **E**t illa de pscia bona  
et fide nō ficta. iō nō ē supbia s? cō  
stantia. **A**lmachius dixit. **I**nfelice  
ignoras qz potestas viuificādi et  
morrificādi mihi tradita ē. **E**t illa  
**C**ōtra vitatē publicā pbo te nūc  
esse mentitū. **V**itā em? iuuentibus  
collere potes. mortuis autē dare  
nō potes. **E**s igit mīster mort? nō  
vite. **C**ui **almachius**. **I**ā dpone ami  
citiā et sacrificia dīs. **C**ui cecilia  
**N**escio vbi oculos amiser? nā qd  
tu deos dic? oēs nos sara eē vides  
m? **M**itte g? manū et tūgēdo disce  
qd oculis nō vales videre. **T**ūc  
irar? **almachius** iussit eā ad domū  
suaz reduci ibiqz tota nocte et die  
iussit eā in bulliēte aquā pcrema  
ri. **Q**ue qsi in loco frigido māsit.  
**A**d cū audisset **almachius** iussit eā  
in ipso balneo decollari. **Q**uam  
spiculator tribus ictibus in col  
lo percussit. sed tamen caput ei  
amputare nō potuit. **E**t quia de  
cretum erat ne quartam percus  
sionem decollandus acciperet.  
**I**ō eaz carmifex seminecē dereliquit



## De sancta Katherina

Per triduum autē supponentes oīa que habebat paupibz tradidit. et omnes quos ad fidē cōuertit epō Urbano cōmendauit dī. **T**riduanas inducias mibi a dño postulaui vt hos tue beatitudinī cōmēdarem. z hanc domū meā in ecclesiam psecraret. **S**ancē autē vrbānus corpus ei⁹ inter epōs sepeliuit z domū suā in ecclesiam vt rogauerat psecrauit. **P**assa est autē circa annos dñi. cc. xxiij. tpe Alexandri impatoris. Et sic pēz quō sancta Cecilia cor sup⁹ apertum z latum versus celū habuit deus diligendo ac ppter eū morē sustinendo. **Q**uare bene dicit Cecilia. quasi celū a celo z lilio. **N**ā vt dīc Isidorus. Philosophi dixerūt celum esse rotundū ardens. **S**ic z sancta cecilia fuit rotūda per pferantīā z ardens p charitatem. **U**n bene pōt dicere illd. **A**n. viij. Fortis ē vt mors dilectio zc. **Q**uare bene dicit xp̄us de ea vbi theomatis. **S**icut lilij inter spinas q̄ pungūt. **S**ic sancta cecilia in xp̄i dilectas est in aqua calida belneata z a speculatore percussa tribus vicibus zc.

De sancta Katherina  
Sermo. lxxj.

**A**damauit  
eam rex plusq̄ oēs mulieres. **V**ester. ij. **N**otate charissimī. **D**icit em̄ Arist. ix. erbi. q̄ q̄ro q̄s plus obsequit. tāto maiorē grām obtinebit. **N**unc ē em̄ q̄ sancta Katherina que deo mul-

tum seruiuit merito magnā grāz et amorē obtinuit. quare bñ dicit. **A**damauit eā rex plus zc. **I**n quibus q̄dem v̄bis tria notant. **P**rimum est dilectio viscerosa. qd notat cum dī. **A**damauit eā. **S**ecūm est dignitas generosa. cū additur rex. **T**ertij est numeratio copiosa. cum pcludit. plusq̄ oēs mulieres. **I**n dico pmo q̄ notat dilectio viscerosa. cum dī. **A**damauit eam. **C**irca qd notandū q̄ fm Isidorz sex sunt ppter que q̄s debet diligi que scā Katherina spūaliter z pfecte in se habuit. **P**rimus est formositas quaz deus spūaliter multū diligit. **N**am vt dī. **S**ap. j. **I**n aīas sanctas. i. puras se transferunt. **U**n in signū hui⁹ vocat aīaz puram amicā dīcēs. **A**n. j. **E**cce tu pulchra es amica mea. **C**erte hāc formositate habuit sancta Katherina spūaliter postq̄ fuit baptizata et ad xp̄m cōuersa. **N**am tūc nō fuit solū pulchra facie corpālī sed pulchra fide spūaliter. **Q**ualit autē fuit baptizata z ad xp̄m cōuersa ac fide pulchra oñdit. **L**egitur em̄ q̄ in cypro est q̄daz insula in q̄ sita est quedā ciuitas vbi erat sedes regal. **I**n q̄ ciuitate erat q̄dam rex. **C**ost⁹ noīe hñs de vxore sua vnicā formosaz filiā nomine Katherina. **H**ūc q̄dem regē imperator Maxenti⁹ qui tunc temporis rexit i grecia. z tenuit pncipatū tot⁹ grecie. vocauit ad se oīes dños sub impio suo putilitate rei publicē. z ne tardaret venire serio se pcepit. **C**ostus igit rex acceptis

litter  
bilen  
tergū  
suis  
rem  
tjō r  
z vro  
puir  
xenti  
uifus  
aut r  
xenti  
loqu  
curia  
aut p  
imbu  
liber  
costu  
cpis  
et ex  
pulch  
ribz  
gium  
puta  
re in  
tor r  
filiā  
in yr  
lati  
recip  
mea  
dine  
poll  
locu  
agin  
me n  
nun  
hec  
nob  
ues



litteris z lectis turbat<sup>r</sup> est eo q<sup>d</sup> no-  
bilem reginā z vnicā ei<sup>9</sup> filiā post  
tergū relinquere debebat. **I**o cuz  
suis deliberabat secū ducere vro-  
rem z filiā. **U**n bñ disposit<sup>r</sup> nego-  
tijs regni sui cū comitatu decenti  
z vxore z filia assumptis iter arri-  
puit z alexandriā puenit vbi ma-  
xentiū impatoreū inuenit. **Q**ui ga-  
uisus gratant<sup>r</sup> eos recepit. **A**ost<sup>9</sup>  
aut<sup>r</sup> rex morā in alexādria apd ma-  
xentiū trahēbat<sup>r</sup> sepe alternis col-  
loquijs z solatijs fruunt<sup>r</sup> z cā ma-  
turis p<sup>r</sup>silijs disponit. **T**rabente  
aut<sup>r</sup> p<sup>r</sup>e morā tradidit filiā suā ad  
imbuendā disciplinā oīm artium  
liberaliū p<sup>r</sup>fectissime p<sup>r</sup>fecit. **T**ādē  
costus rex ibidez morit<sup>r</sup>. p<sup>r</sup>cessu vō  
t<sup>r</sup>pis katherina cū esset. xiiij. ānoz  
et excelleret vniuersas h<sup>r</sup>gines in  
pulchritudine. sapia. z scia. a plu-  
ribz regū z nobiliū filijs in coniu-  
gium petebat<sup>r</sup>. **E**t beatū se q<sup>d</sup>sq<sup>s</sup> re-  
putabat q<sup>d</sup> katherinā posset habere  
in p<sup>r</sup>iugē. **M**axenti<sup>9</sup> vō impa-  
tor reginā viduaz p<sup>r</sup>cibz pulsāt vt  
filiā suā katherinā vnicō filio suo  
in vxorē tradat. **M**ater vō gratu-  
lat<sup>r</sup> filiam suā tāti impatoris filiū  
recipe. **F**ilia rñdit matri di. **C**um  
measserat<sup>r</sup> oēs h<sup>r</sup>gines pulchritu-  
dine excellētē. ac cunct<sup>r</sup> sapia pre-  
pollere. ac genere nobile z diuitijs  
locupletē. p<sup>r</sup>posui mihi amore scie  
h<sup>r</sup>ginalē castitatem obfuarē. **S**i tñ  
me nubere necesse est alicui viro.  
nunq<sup>m</sup> p<sup>r</sup>sensu meū adhibebo nisi  
hec euident<sup>r</sup> in eo iueniant<sup>r</sup>. s. vt sit  
nobilis. prudēs. formosus. ac di-  
ues vt ego. **N**ec aut<sup>r</sup> in filio impa-

toris nō inuenio. **N**ā et si nobilita-  
te gener<sup>r</sup> z diuitijs p<sup>r</sup>cellit. tñ in-  
scia z pulchritudine lōge deficit.  
**D**e hac rñsione m<sup>r</sup> vehement<sup>r</sup>  
turbat<sup>r</sup> timēs indignationē impa-  
toris incurrere p<sup>r</sup>p<sup>r</sup> petitionē re-  
pulsam. **V**ir aut<sup>r</sup> q<sup>d</sup>dam venerabil<sup>r</sup>  
iuxta domū suā habitās agnosce<sup>r</sup>  
merorē matr<sup>r</sup> latent<sup>r</sup> cām tristitie  
ab ea secret<sup>9</sup> inq<sup>r</sup>it. **N**ec honesta-  
tem illi<sup>9</sup> p<sup>r</sup>siderās rem gestā p<sup>r</sup> oz-  
dinē sibi narrauit. **E**t ille h<sup>r</sup>gini cō-  
pariēs dedit ei bonū p<sup>r</sup>siliū. **V**ade  
inq<sup>t</sup> cū filia tua katherina ad lo-  
cum nō longe ab hinc distat. in  
quo morat<sup>r</sup> quidā heremita vir scē-  
vitez. p<sup>r</sup>fessionis xpiane. p<sup>r</sup>siliū sup<sup>r</sup>  
p<sup>r</sup>missis instant<sup>r</sup> z deuore inquire.  
spero firmit<sup>r</sup> q<sup>d</sup> ab eo bonū p<sup>r</sup>siliū  
debeas reportare. **M**ater moraz  
nō fecit s<sup>r</sup>z assumpta filia heremi-  
tam q<sup>d</sup>siuit z inuenit. **Q**uo inuēto  
cām sui aduent<sup>9</sup> exposuit z ei<sup>9</sup> con-  
siliū salubre poposcit. **E**t ille p<sup>r</sup> spi-  
ritum diuinū p<sup>r</sup>scius futuroz ka-  
therinā dulciter alloquit<sup>r</sup>. volūtat<sup>r</sup>  
sue secretum subtilit<sup>r</sup> sup<sup>r</sup> p<sup>r</sup>missis  
scrutat<sup>r</sup>. **K**atherina vō sicut p<sup>r</sup>rie  
matri p<sup>r</sup>us rñdit. sic iterato rñdit  
viro dei. **A**d quā heremita. **O** pu-  
ella formosa si in xpm credideris  
habebis sp<sup>r</sup>ōsum q<sup>d</sup> nobilitatē. scia  
pulchritudine z diuitijs incōpa-  
biliter tēp<sup>r</sup>cellit. **N**obilitate q<sup>d</sup>dem  
**N**ā et nī reg<sup>r</sup> fili<sup>9</sup> est. **S**apia. q<sup>r</sup> ce-  
lum z terrā sua sapia edificauit et  
fundauit. **P**ulchritudine. q<sup>r</sup> spe-  
ciosus forma p<sup>r</sup> filijs hōim. z d<sup>r</sup> ei<sup>9</sup>  
pulchritudine sol z luna mirant<sup>r</sup>.  
**D**iuitijs. q<sup>r</sup> que in celo z cel<sup>r</sup> abitu.



## De sancta

## Katherina

continent sūt ei<sup>9</sup> passionēs. **Q**ue cū  
audissz hec vba mirari cepit vltra  
modū et statim cogit qd hō nō po-  
terat esse pur<sup>9</sup> hō qd has p<sup>9</sup>ditiones  
in se habuit. et dixit ad heremitaz.  
**O**bscuro te dic mibi si posses vide  
re hūc iuuenē de qd mibi tāta dicit.  
**A**ui rñdit. Posses si meis p<sup>9</sup>silijs  
acquiescere velis. **K**atherina rñdit  
**P**arata suz qdqd p<sup>9</sup>suler<sup>9</sup> adiple-  
re vt hūc iuuenē tā magnificū do-  
minū videre possim. **T**ūc vir scūs  
replet<sup>9</sup> gaudio dedit ei tabulaz in  
q<sup>9</sup> depicta erat imago b<sup>9</sup>te vginis  
marie filiū suū tenēs in brachijs.  
et ait. **E**cce filia hec ē imago regi-  
ne matr<sup>9</sup> et filiū de q<sup>9</sup> tor et tāta dixi  
**N**oc sero ipsam deuote supplica-  
q<sup>9</sup>ten<sup>9</sup> tibi dilectissimū filiū suū  
oñdere dignet<sup>9</sup>. **E**go me inf<sup>9</sup> iplaz  
te mediatozē p<sup>9</sup>stituā. ac loquar ei  
p<sup>9</sup> te et spero qd ipsa te audiet. **F**  
**F**acto igit<sup>9</sup> vale katherina cū mīse  
domū reuertit<sup>9</sup> secū clam dicitā de-  
ferens imaginē. **E**t facto noct<sup>9</sup> si-  
lencio cū iam oēs de familia et de  
domo sua sopori se dedissent. ka-  
therina i cubiculo suo sola accen-  
sis luminarijs corā imagine vgi-  
nis quā reuerent<sup>9</sup> in loco honorifi-  
co collocauerat hūit<sup>9</sup> se p<sup>9</sup>sternēs  
cū lachrymis ipsaz vginē de p<sup>9</sup>ca-  
bat q<sup>9</sup>ten<sup>9</sup> ex sua benignitate suū  
filiū ei oñdere dignaret<sup>9</sup>. **M**ultis  
iā gemitib<sup>9</sup> et p<sup>9</sup>ceib<sup>9</sup> fuis aī imagi-  
nez vgis dormire cepit. **E**t ecce  
regina celi apparuit sibi sedens in  
throno speciosissimo hūit<sup>9</sup> filiū suū  
in brachijs suis. **T**ūc ex pictura  
aīdicta hāc esse vginē cū filio co-  
gnouissz de q<sup>9</sup> a viro dei plura au-

diuerat. et in eis tantā pulchritudi-  
nē miraret<sup>9</sup> cepit diligēt<sup>9</sup> intueri.  
**E**t cū katherina veller puer<sup>9</sup> asp-  
cere ipse facie auertit. et dū kathe-  
rina ad aliaz p<sup>9</sup>tem pgeret. itez se  
auertit. **T**ūc audiuit matrem lo-  
quentē ad filiū. **F**ili nō vides ka-  
q<sup>9</sup> pulchra sit et desiderās te aspice  
re. **R**ñdit puer. **M**ī charissima.  
katherina turpis et sordida ē int<sup>9</sup>m  
vt i eā aspiceret neq<sup>9</sup>. qz adhuc nō ē  
lora. **E**t mī ait. **E**cce qz sapiens qz  
nobil<sup>9</sup>. qz diues ē. **R**ñdit fili<sup>9</sup>. **C**ha-  
rissima mī. ipsa ē fatua. ignobilis  
paup<sup>9</sup>. ac nuda. **Q**uā qz diu fuerit i  
tali statu facie meā videre nō pote-  
rit. **E**t mī. **O** dilecte fili possit ne  
ipsa aliqd facere vñ tibi placeret  
et efficeret dig<sup>9</sup> videre facie tuā et ti-  
bi copulari. **N**ā ipa vt video feruē-  
ti desiderio estuat effici spōsa tua.  
**D**epcor<sup>9</sup> qz te dilecte fili vt iſtruas  
eaz qd facere possit vt dig<sup>9</sup> efficiat  
visiōe tua p<sup>9</sup>clara et assumi i spō-  
sam. **A**ui fili<sup>9</sup>. **V**adat inq<sup>9</sup> ad illū  
suū meū et tuum qd hesternā die d<sup>9</sup>  
me et te locut<sup>9</sup> ē cū ea. et imagines  
tui et mei oñdit. et fm p<sup>9</sup>siliū suū fa-  
ciat. et sic veniēs videre me poterit  
**N**is dicit<sup>9</sup> visiō disparuit. et kathe-  
rina i se reuerſa mirabat<sup>9</sup> de his q<sup>9</sup>  
viderat et audierat mēte tractās.  
**E**t cu<sup>9</sup> sūmo desiderio expectabat  
diē vt p<sup>9</sup>ficeret ea q<sup>9</sup> audierat i visi-  
ōe illa. **M**ane at<sup>9</sup> facto assūptis  
secū aliqb<sup>9</sup> d<sup>9</sup> familia ad heremico-  
riū viri dī festināt prerit. **E**t p<sup>9</sup>stra-  
ta ad pedes ei<sup>9</sup> cū lachrymis hūit<sup>9</sup>  
ei serie visiōis oñse sibi celis<sup>9</sup> enar-  
rapit. **E**t petēs ab eo p<sup>9</sup>siliū vt effi-  
ceret dig<sup>9</sup> videre facie illi<sup>9</sup> pueri et



ei i spōsaz copulari. Ille vir scētus  
solatōe replet? icipit ei p̄dicare  
mysteria xp̄iane fidei. ipsamq; bñ  
instructā ac i noīe scē trinitat; ba/  
ptizatā ad p̄pā f̄misit. exhortās eā  
vt i oīonib; vigilā p̄seueraret. qz  
abfz dubio mereret optatū p̄mī  
sū videre z dīg effici spōsa fili; x̄gi  
nis. **Katheria** igit̄ veste idolatrie z  
error; d̄posita. z pallio inocētie et  
puritat; amicta. gaudet̄ reuersa ē  
domū. Et nocte se. cū se dediss; in  
cubiclo. oīone facta i extasi vidit  
x̄ginē mariā ad se venire cuz filio  
suo pulcherrimo q̄ faciē suā gl̄io/  
sam ad eā amicabilr̄ p̄uertit. ad e  
intuitū h̄q̄facta ē aīa ei. Et audi/  
uit matrē alloq̄ntē filiūz dicentē.  
**Ecce charissime fili** famīla tua ka  
therina n̄ distulit adimplere iussio/  
nem tuā. intuerē gēa z vide nunc  
ei pulchritudinē. Et fili? **Charissi**  
ma mī. **katherina** ē x̄go decora et  
sapiēs. pulcra faciē. sz pulchrior fi  
de. mibi mō mltū placet. **Vaz** ka.  
facta ē cādida. z ex cornice facta ē  
velut colūba alba. ex fatua facta ē  
sapiēs. ex ignobili facta ē generosa  
ex paupe fca ē locuples. **Tūc** regi  
na celi i bec x̄ba katherine alloq̄t̄  
x̄go prudētissima ac filia mea dile  
cta audi z vide z iclīna au. tuā. Et  
ad filiū ait. **Fili dilectissime** ex q̄ tā  
ka. pulchra fca ē ac gr̄osa i oculis  
tuis p̄cor te q̄ten? amore dei ipsaz  
assumas i spōsaz. tūc fili? ad m̄fēz  
om̄ scis q̄ sup oīa diligo purita  
tem. **Tū** p̄ q̄z vidi eā locā gr̄a ba/  
ptismat; amauit eā z q̄siuit eā mibi  
assumere i spōsam z amatoz fac?  
sū for. illi? **Nec** cū ka. audiss; ceci

dit i faciē suā z ait. **Utinā** merear  
ego scilla tua fieri dñe lauare pe/  
des suos tuoz z ancillaz tuarū.  
**Tūc** x̄go ma. extēdit manū suā et  
app̄hēdit dextrā manū ka. et filio  
suo porrexit di. **Charissime** fili tā  
annulo fidei tue subarra. i. (**beke**  
**tich**) eā z i ppetuā spōsaz eā tibi as  
sume. q̄ dicto fili? subarrauit eaz  
ānulo aureo di. **Ecce** ego accipiā  
te i ppe. spon. **Nis** pact; visio statī  
disparuit. z **katheria** ad se ē reuer  
sa z ānulū digito q̄ x̄ps eā despōsa  
uit repit annul? iste i monasterio  
mōē synai custodit cū alijs sacris  
reliquijs. **Sic** ka. ad fidē cōuersa  
baptizato ac ānulo x̄pi subarrata  
ip̄i spōso fidelr̄ adherēs. ydola re/  
spuēs. regnū mōi z oēm ornatū se  
culi gl̄az z diuitias ob amorē spōsi  
sui p̄tēpsit z soli sibi ipuritate des  
uituit. vñ bñ oīe x̄ps d̄ ea illd **Lan**  
**iiij.** **Tota** pulchra zc. **Uñ** p̄f  
ei pulchritudinē. bñ figurat nob  
in **Judith** q̄ fuit ita pulchra q̄ oēs  
fui p̄ncipis holofernis mirabāt̄  
d̄ ei pulchritudie. **Uñ** dixit̄ alter  
ad alterz vt hēt̄ **Judith. ij.** **Nō** ē tal  
mlr sup trā i aspectu z pulchritu/  
dine z i sensu x̄boz. **Mozal** iu/  
dith iterprāt̄ p̄fites. z bñ fcat scāz  
ka. q̄ p̄festa ē ip̄fecta vide x̄ps. **Ista**  
x̄go ē ita pulchra q̄ serui et̄ni re/  
gis mirant̄ de ei pulchritudine.  
**Quare** bñ dicūt illd **Lan. vij.** **Que**  
est ista q̄ ascendit zc. vel illud **Lan.**  
**vij.** **Quaz** pulchra es z decora cha  
rissima i delictijs. **Uel** sic si placet.  
**Aerte** hāc pulchritudinez habuit  
scā katherina. **Uñ** legit̄ d̄ sua pul/  
**W. 2**



## De sancta Katherina

chritudine infra Regre. Item ibi  
**Regre.** Et sic bene dicitur de ea in ps  
Speciosus forma pre filiis hominum  
Un de eius pulchritudine habet ex  
emplum. Legitur quod quidam sancta katherine  
valde deuotus fuit et eam crebro .i.  
sepe in suum adiutorium inuocauit. p  
processum vero temporis ipse deuotione  
mens perdidit. et in ipsius deuotione  
cessauit. Qui in oratione posuit regis  
num multitudinem vidit ante se ve  
nientium inter quas erat una que ce  
teris splendidior videbatur. Que cum  
sibi propinquare faciem suam ope  
ruit. et sic ante ipsum velata facie trans  
iuit. Qui splendor cum ille nimis  
miraretur. et quod esset interrogaret. Una  
ex eis sibi respondit. Nec est katheri  
na quam olim cognoscere solebas. nunc  
autem quod deuotus circa eam perdidisti iam  
coram te sic velata facie tanquam inco  
gnita a te pertransiuit. Et sic per eius  
speciositatem quare merito diligitur. unde  
Sap. viii. Amator factus sum for  
me illius. **¶** **¶** Secundum est nobilitas  
Sed est notandum quod triplex est nobili  
tas. scilicet generis. moris. et gratie. Quam  
triplicem nobilitatem habuit in se ka  
therina. quare merito diligebatur. **¶** Pri  
mo habuit nobilitatem generis. quod fuit  
filia unius regis. **¶** Secundo habuit nobili  
tatem moris. Nam virtutes nobilitaue  
runt eam in quibus se exercuit. Unde dicit  
plato. Nobilis est ille quem nobili  
tat sua habet. **¶** Tercio habuit nobili  
tatem diuine gratie. scilicet fide quatenus nobi  
litate hominem quod facit eum summi regis  
filius. Unde Io. j. Dedit eis potestatem fi  
lios dei fieri his qui credunt in nomine  
eius. Unde dicit apostolus ad Gal. iij. Deus

vos filii dei per fidem. Et ideo dicit **¶** **¶**  
Fides est fundamentum sanctissime  
religionis siue christianitatis quam multos  
filios recipit et parit deo. quod autem ista  
triplicem nobilitatem sancta katherina  
habuit ostendit in legenda. **¶** Legitur enim  
quod sancta katherina fuit filia casti re  
gis. ac omnibus studiis liberalium artium  
erudita. Cum autem Alexander imperator  
omnes tam diuites quam pauperes ad alex  
andriam conuocasset per omnes puercias  
suas. et omnes cum aialibus venire iussit  
ut deus immolareretur. et christianos similiter co  
egit deus sacrificare sub pena mor  
tis. In hac civitate erat sancta ka  
therina. et erat decem et octo annorum.  
Que cum in palacio suo extrinsecus audi  
ens mugitus diuersorum aialium et po  
pulorum cantantium tumultum. et di  
uersa instrumenta organorum ipsa cum fami  
liaribus suis iuit ad templum et signo  
crucis se munies illuc accessit. Ibi  
quod multos christianos vidit meru  
moris sacrificantes. Tunc ergo deo  
dilecta deus multum dolebat. et de  
posito timore ad imperatorem auda  
cter accessit et ait. Salutationem  
o rex tibi perferré si hec qui demonibus  
offers deo offerres et a deus animam  
reuocares. Nam deus dicit propheta  
Deus habet et non loquentes oculos habet  
et non videbuntur. Et in nullo cultu  
res suos iuuare possunt. Dominus autem me  
iusus christus potest iuuare suos cultu  
res. Miratur enim in templo manu  
artificum operatum. Miratur ornamenta  
preciosa quod velut pulvis ante faciem  
venti erit. Mirare potest ornamenta  
celorum. scilicet solé lunam et stellas. Mi  
rare etiam famulatum eorum quod per a mundi



initio vsq; ad finē nocte ac die cur  
runt ad occidentē z redeūt ad ori  
entē nec vnq; fatigant. Et cu; hoc  
aiaduerrer; infroga z disce q; eo  
rum sit potētiō. Cum autē ipm eo  
donate intellexer; nec silem illi in  
uenire valueris ipm adora. ipsuz  
glifica. Ipse em̄ ē de⁹ deoz z dñs  
dñantiū. Aūq; de incarnatōe filij  
dei plima disputasset. stupefact⁹  
cesar nō valuit ad h̄ rñdere. Tādē  
ad se reuersus dixit ad eā. **P** mu  
lier sine nos finire sacrificiū. et p⁹  
h̄ tibi rñsum reddem⁹. **P**recepit ḡ  
eam ad palatiū duci. z cū omni di  
ligētia custodiri. admirās nimis  
ei⁹ pudentiā z corpis pulchritu  
dinē. **E**rat em̄ speciosa valde z in  
credibili pulchritudine oīm ocul⁹  
admirabilis videbat. Finito vero  
sacrificio venies cesar ad palaciū  
dixit karherine. **A**udiui⁹ tuā  
eloquentiā z mirati sum⁹ tuā pru  
dentiā. sed in deoz sacrificijs oc  
cupati oīa plene intelligere nequi  
mus. **N**ūc autē ab initio pgeniem  
tuā requir⁹. **T**ūc karheri. rñdit.  
**S**criptū est. **N**ō te collaudes nec  
te culpauer; ipse. **H**oc faciūt stul  
ti q; glia verat inanis. **C**onfiteor  
tñ meā pgeniā nō timore iactan  
tie. s; humilitat; amore. **E**go ei sū  
karherina costi reg; filia. q; q̄uit  
in purpura nata. z liberalib; disci  
plinis z sciētijs istructa. tñ hec oīa  
p̄tempsi z ad dñm iesuz xpm pfu  
gi. **D**ij ar q; colis nec te nec alios  
iuuare pñt. **N**ā in necessitate non  
assunt. i tribulatōe nō succurrūt.  
et in piculis nō defendunt. **E**t sic

pe; quō scā karherina fuit nobilis  
cū hāc triplicē nobilitatē pfecte in  
se habuit. q̄re bñ d; d ea illd **T**ho  
bie. v. **E**t magno genere es tu zc.  
**I**ō dicta est karherina q̄si karhe  
nula. **I**psa em̄ sibi p illā triplicē  
ac xtuosam nobilitatē carhenā se  
cit p quā vsq; ad celū ascendit. nā  
de nobilitate gener; ad nobilitatē  
fidei ascendit vsq; ad celuz. **I**uxta  
illud ps. **I**būt de x̄tute in x̄tutē.  
**U**n̄ hec xtuosa nobilitas figurat  
nobis **T**ho. x. **I**n genealogia ipsi⁹  
angeli q; duxit z reduxit thobia iu  
niorem i ciuitatē rages ad cognā  
tum suū gabelū. **C**ui dixit thobias  
**R**ogo te indica mihi d; q; tribu es  
tu. **C**ui raphael angel⁹ dixit. **E**go  
sum azarias ananie magni fili⁹. i.  
dei zc. **U**n̄ d; **A**ct. xxi. **I**n ipso em̄  
viui⁹. i. deo. **S**equit. **N**am ipsi⁹  
gen⁹ sum⁹ zc. **L** **T**ertium est  
sapia. **U**n̄ **P**rouer. xiiij. **A**ccipe  
est regi mīster irelligēs. **E**erte hāc  
sapiām habuit scā karherina. q̄re  
bñ fuit etni regi accepta z dilecta.  
vt ipsa sapientiores mūdi excelle  
bat in omni sapia. **U**n̄ legit p̄ter  
q; impator vidēs q; ita p̄udēt  
loq̄bat. z q; xpm verū dei filiuz di  
xit. z ydola demonia asseruit. z ei⁹  
sapie obuiare nō potuit. manda  
uit occulte p lras vt oēs grāmari  
ci z rethores ad p̄roziū alexandrie  
festinarēt imēsa munera receptu  
ri si p̄cionatricē x̄ginē suis asser  
tionib; suparent. **A**dducti sē igit  
de diuers; puincijs qn̄ginta ora  
tores. q; oēs hoies i mūdo i omni  
sapia z sciētia excellebāt. **Q**uibus



## De sancta

## Katherina

interrogatibz cur tā a remotis pri-  
bus vocari eēnt. **C**esar rñdit. **E**st  
apud nos puella sensu z pruden-  
tia incōpabil. q̄ oēs sapiētes p̄su-  
tat. z deos n̄rōs demōes affirmat  
q̄ si supauerit cū magno honore  
ad p̄ria redibit. **T**ūc vn⁹ idigna-  
tus rñdit. **O** magnū impatoris cō-  
siliū q̄ ad vn⁹ puelle p̄dictū tot sa-  
piētes mūdi d̄ remotis p̄tibz aduo-  
cauit cū vn⁹ ex n̄ris clientul⁹ eā po-  
terat leuissime p̄sulare. **E**t dixerūt  
Adducat corāz nob puella vt sua  
temeritate p̄ficta nūq̄ se sapiētes  
vidisse agnoscat. **S**z cū h̄go certa-  
men q̄ sibi iminebat didicisset to-  
tam se dño p̄mēdabat. **E**t ecce an-  
gelus dñi astitit ei z vt p̄stant sta-  
ret amonuit asserēs q̄ nō solū ab  
illis vinci nō posset sz insup illos  
pueros ad palmā martyriū desti-  
naret. **T**ū ḡ corā oratoribz addu-  
cta fuisse dixit impatori. **Q**uale iu-  
diciū p̄ vnā puellā q̄ nūq̄ ginta ora-  
tores opponis q̄s p̄victoria remu-  
nerādos p̄mittit z me sine spe mer-  
cedis pugre cōpellit. **E**rit mibi tñ  
dñs me⁹ iesus xp̄us adiutor et re-  
munerator q̄ ē spes z corona p̄ se-  
certantiū. **T**ū ḡ oratores deū fieri  
hoiē aut pati ipossibile dicerēt.  
tūc h̄go b̄ etiā a gētilibz eē p̄dictū  
oñdit. Nam sibilla dixit. Felix ille  
de⁹ ligno q̄ pendet ab alto. **I**tem  
dixit xp̄m passum z resurrexisse a  
mortuis. **N**az ex hūilitate hūane  
nature mori potuit z ex diuinita-  
te resurgere. z sic fecit oēs obmu-  
tescere et muti penit⁹ effecti sunt.  
**T**ūc impator nimio furore reple-

tus icrepare eos cepit cur ab vna  
puella tā turpis sevinci p̄mitteret.  
**T**unc vn⁹ ingro⁹ maior int̄ oēs  
sic ait. **N**oueris impator q̄ null⁹  
vnq̄ p̄tra nos stare potuit q̄n p̄ri-  
uio vinceret. **D**ec at puella in q̄  
spūs dei loq̄ sic nos i admiratiōz  
p̄uertit q̄ p̄ eam oīno nihil dicere  
possum⁹. **U**n impator p̄stant fa-  
remur q̄ nisi p̄babiliorē sniam de  
dñs tuis q̄s vsq̄ huc coluim⁹ p̄tu-  
leris. ecce oēs ad xp̄m p̄uertimur.  
**A**udies b̄ tyrannus nimio furore  
succesus oēs i medio ciuitat⁹ cō-  
buri iussit q̄s h̄go p̄fortās in fide  
diligēt instruxit. **E**t cū doleret q̄  
sine baptismo discederent h̄go re-  
spondit. **N**e timeat⁹ qz effusio v̄ri  
sanguis vob baptism⁹ reputabit⁹  
z corona. **I**git signo cruc⁹ muniti  
z flāmis inieci. ita atas deo red-  
diderūt vt nec capilli nec vestimē-  
ta ab igne i aliq̄ lederent. **E**t sic fu-  
erūt a xp̄ianis sepulti. **E**t sic p̄z ei⁹  
sapia p̄p̄ quā merito fuit dō dile-  
cta. **U**n bñ d̄ de ea q̄d canit eccia.  
**I**n p̄spectu p̄ncipis loq̄bat sapias  
z dñs oīm dilexit eā. **R**eq̄ lucie. **N**  
**D**⁹ **Q**uarrū ē fortitudo. **U**n d̄. j.  
**M**at. ij. **C**ōfortamini filij z virilr  
agite qz cū fecerit q̄ p̄cepit de⁹ in  
ipso gl̄iosi erit. **N**ā hō q̄ fortit⁹ resi-  
stet patient⁹ sustinet aduersa p̄pter  
xp̄m. iō merito diligit ab eo. **E**er-  
te b̄ fecit scā k̄the. **N**ā ipsa fuit cō-  
stans z fort⁹ in oibz penit⁹ illatis.  
**U**n le. 21. q̄ postq̄s l. m̄grī essent  
cremati. dixit impator virgini. **O**  
h̄go gl̄iosa p̄sule iuuentuti tue et  
esto p̄sentēs z post reginā i pala-



tio me secūda vocaber. Et imagi  
ne tua i medio ciuitat fabricata a  
cūctis velut dea adoraber. Qui vir  
go. Desine talia dicere q̄ scelus est  
etiā cogitare. Ego me spōsaz xpo  
tradidi. Ille glia mea. ille amatoz  
me. ille dulcedo mea ab ei amo  
re. nec blādimīta nec tormēta pnt  
me reuocare. Tūc ille furoze rple  
tus iussit eā spoliari z scorpionibz  
cedi. z celaz i obscurū carcerē tra  
di. Ibiqz. xij. diebz fame z siti cruci  
ari. Imparoz aut p q̄busdā causis  
instātibz extra pfinia regiōis pces  
sit. Interea regina ei nimio amo  
re succensa cū pncipe militū noie  
Porphirio media nocte ad carce  
rem hgis pperauit. Quo cū regi  
na introiit vidit carcerē ineffabili  
claritate fulgēre z āgelos plagas  
hgis pungētes. Incipiēs qz kathe  
rina regine etna gaudia pdicauit  
z eā ad fidē puerit. ac martyrij co  
ronā eidē pdixit sicqz ad mediam  
noctē fmonē pperaxit. Que cū oīa  
porphiri audisset ad pedes hgis  
pcidit z cū dūctis militibz fidē ac  
cepit. Quia hō tyrann⁹ p. xij. diēs  
iussit eā ēē sine cibo. xps p hos di  
es missa de celo cādida colūba eaz  
cibo reuouebat. Deinde dñs cum  
militudie āgeloz z hginū kathe  
rine appuit di. Ignosce filia crea  
tozē tuū p q̄ ita pater ostans esto  
qz ego tecū suz. Rediēs aut impa  
toz eā sibi pncari iussit. Et videns  
eā splēdidiorē q̄z tāto ieiunio esti  
mabat afflicta. putauit qz aliq̄s eā  
in carcere sustētassz z furoze reple  
tus custodes torq̄ri pcepit. Illa

hō ait. Ego cibū ab hoīe nō recept  
sz xps p angelū suū me nutriuit.  
Qui imparoz. Recōde oro qz mo  
neo i corde tuo z noli dubijs fmo  
nibz rñdere. Nō em te q̄si famulaz  
cupim⁹ possidere. sz regina p oīa  
potēs z electa decoze i regno mco  
triūphabis. Qui hgo. Accēde z tu  
obsecro z discerne quē magis de  
beo eligere an potentē eternū glo  
riosuz z decoz vel infirmū morta  
lez ignobilē z deformē. Tūc impa  
toz idignat⁹ ait. Duo b tibi vnū  
elige aut sacrificare vt viuas aut  
exq̄sita tormēta subire vt pereas  
Et illa ait. Quēcūqz tormēta pote  
ris excogitare ne differas qz car  
nem z sanguinē meuz xpo offerre  
desidero sic ipse p me seipm obtu  
lit. Ipse em ē de⁹ me⁹ amor meus  
z spōsus me⁹ vnice. Ecce q̄ fortis  
fuit. Un bñ dz de ea. Ro. iij. Tō  
fortat⁹ est i fide. s. q̄ fortis te tenuit  
Un meruit bñdictionez. i. diuinū  
amorē. Quapropt ipsa bñ est illa  
fortis mulier quā salomon i spū q̄  
siuit di. Prouer. vi. Mulierē for  
tem q̄s iueniet zc. Un bñ figurat  
p Iudith de q̄ Iudith. xv. ca. dicit  
Tu gloria hierlm. tu leticia israhel  
tu honorificentia populi mei que  
fecisti viriliter. z pfortat⁹ est cor  
tuum eo qz castitatem amaueris.  
eris benedicta in eternum zc.

**7** Quintus est pseuerantia. que  
maxime causat dilectionē. Unde  
Bern. dicit. Perseuerantia est sin  
gularis filia sumi regis. que sola  
triumphātibz imponit sertus



## De sancta Katherina

eternae retributionis. **T**erre h̄ fecit  
brā katherina. Nā ipsa vsq; ī finē  
pseuerauit. **U**n legi p̄nterq; post  
q̄ cesar vidit q̄ eam a pposito mo  
uere nō posset iussit infra triduu;  
q̄ttuor rotas ferris ferreis. i. sege  
z clauis acutissimis circūsepe<sup>r</sup> pa  
rari. vt tā horrible tormentū h̄gi  
nem dissecaret. z ceteros christia  
nos tā dire mori<sup>r</sup> exēplū terreret.  
**O**rdinatūq; ē sic vt due rote vno  
ordine voluerent. due autē p̄trario  
impetu agerent. vt ille deorsuz la  
cerando p̄traberēt. ille repugnan  
tes sursum deuorādo impingerēt.  
**T**unc h̄go ad deū exorauit vt ad  
laudē sui nois z cōuersionēz ppli  
circūstantē ipsaz machinā dissipa  
ret. vt sic viderēt potentia dei. **E**t  
ecce angel<sup>9</sup> dei de celo descēdens  
molā illaz cū tāto impetu p̄cussit  
vt ruptis rot<sup>9</sup> p̄tes auulse q̄ttuor  
milia hoīm gentilitum inereemit.  
**M**ulti autē vidētes mirabilia cō  
uersi sūt. **R**egina at̄ que hec vide  
bat z vsq; tūc se celauerat. statim  
descēdēs impatorē de tāta senicia  
inrepaui. **R**ex autē irat<sup>9</sup> p̄cipiēs  
q̄ regina xp̄iana effecta est. iussit  
eam p̄us extract<sup>9</sup> māmillis decol  
lari. **Q**ue cū ad martyriū duceret<sup>r</sup>  
rogauit sanctā katherinā vt p̄ ea  
dūm deprecaret<sup>r</sup>. **Q**ue r̄ndit. Ne ti  
meas dilecta a deo regina. q̄ tibi  
hodie p̄trāsitorio regno cōmura  
bit eternū. et p̄ mortali sponso im  
mortale acquirēs. **T**ūc illa p̄stās  
effecta tortores horrabatur ne qd  
iussi fuerāt facere morarent<sup>r</sup>. **M**i  
nistri igit<sup>r</sup> eam extra ciuitatē ducē

tes. ferreis bastilib; māmillas ei<sup>9</sup>  
euellūt. postmodū caput eius p̄ci  
dunt. **C**ui<sup>9</sup> corp<sup>9</sup> **P**orphiri<sup>9</sup> sepe  
liuit. **S**equēti die cū de corpore  
gine mētio fieret et mltos ex h̄ ad  
suppliciu<sup>9</sup> p̄trabi tyrann<sup>9</sup> iuberet  
**P**orphiri<sup>9</sup> p̄rūpens in mediū cla  
mauit. **E**go suz q̄ famulā xp̄i sepe  
liui z fidē xp̄i recepi. **T**unc **M**a  
xenti<sup>9</sup> amens effect<sup>9</sup> clamauit la  
mētabilr dicēs. **E**go miser. **E**cce  
porphiri<sup>9</sup> q̄ erat vnic<sup>9</sup> aie mee cu  
stos z solaciū decept<sup>9</sup> est. **Q**d cuz  
suis militib; referret. **I**lli p̄tinus  
r̄nderūt. **E**t nos xp̄iani sum<sup>9</sup> z pa  
rati sum<sup>9</sup> mori. **T**ūc maxenti<sup>9</sup> fu  
rore replet<sup>9</sup> oēs cū porphirio fecit  
decollari z corpa cor<sup>9</sup> canib; tra  
di. **D**einde katherinaz aduocans  
ait. **Q**uāuis arte magica reginaz  
z porphariū aliosq; mihi multos  
abstuler<sup>r</sup> z mori fecer<sup>r</sup>. si tū adhuc  
obedier<sup>r</sup> p̄ma in palatio eris. **Q**d  
katherina oīno p̄tempst. **T**unc  
maxenti<sup>9</sup> iratus ait. **A**ut sacrificā  
dijs aut caput. amittes. **C**ui illa  
dixit. **F**ac q̄cunq; aio p̄cepisti pa  
ratā me videbis ad oīa sustinēda.  
**D**ata igit<sup>r</sup> sup eā snia decollari ius  
bet. **Q**ue cū ad locū martyrii ad  
ducta fuiss<sup>r</sup> erect<sup>9</sup> in celū oculis z  
manib; a p̄cussorib; spaciū orādī  
petijt z orauit dicēs. **D**ñe iesu xpe  
spes z sal<sup>9</sup> credentiū. dec<sup>9</sup> z gloria  
h̄ginū gr̄as tibi ago q̄ in cōlegiū  
ancillaz tuaz me dignat<sup>9</sup> es nu  
merare. **O**bscuro ḡte vt q̄cūq; me  
morā mee passiois egerit. siue in  
exitu aie sue siue in q̄cūq; āgustia  
z nēcitate me iuocauerit obtriat



celerē effectū p̄ciationis. **At** ecce  
vox facta est ad eam de celo dicens  
**Veni** dilecta sp̄sa mea ecce tibi  
ianua celi apta est. in occurſū tuū  
chorus virginū exultat. **Et** ne solici  
teris de donis q̄ postulas. **Nā** q̄  
cūq; passionē tuā deuote celebra/  
uerit in oib; periculis ei⁹ opem p̄  
mitto. Facta autē hac voce ait spi/  
culatozī. **Ecce** ego voce a domo  
meo iesu xp̄o. fac qd̄ debes. **Mox**  
ille decollauit eā. **Deinde** dum de  
collata fuisset de torpe ei⁹ lac pro  
sanguine emanauit. **Angeli** autē  
corpus ei⁹ accipientes ab illo loco  
ad montē synai trinare. **xx.** dierū  
deduxerūt. **z** ibidē honorifice sepe  
lierūt. **Ex** cui⁹ ossib; indefinenter  
oleum emanat. qd̄ cunctorū debi/  
lū membra sanat. **Passa** est autē  
circa annos dñi. **ccc. x.** **Qualr** autē  
**Maxenti⁹** p̄ scelerib; suis puni/  
tus sit habet in hystoria de inuen/  
tione scē crucē. **Et** sic p̄z qualiter  
pseuerauit. **S** **Sextū** est opu/  
lencia. **Un** dicit **Bril. viij. ethicorū.**  
**Illud** est diligendū qd̄ est vile. **b**  
est opulencia. quaz habuit sancta  
**Katherina.** iuxta illud ps. **Gloria**  
**z diuitie** in domo eius. **Un** legit  
in legēda q̄ cuz esset annoz. **xviij.**  
**z in palatio pleno diuitijs z pue**  
**ris** iuuenib; z iuueniculis sola re/  
mansit. **Sz** istas diuitias tpales  
pauperib; erogauit z distribuit. **z**  
sp̄sales acq̄siuit vt deo placeret.  
**Un** in sp̄ualib; diuitijs que sunt  
p̄fectiones sanctorū p̄cipauit cū  
omnib; electis. **z cōparat** eis. **Pri**  
**mo** eīm cōparat patriarchis in p̄

fectōib;. **s. abrae z moysi.** **Nā** sicut  
abraam obtulit filiū ad nutuz dei  
p̄pter qd̄ appellat p̄r fidei. ita **Ka**  
**therina** nō solū obtulit alias p̄so/  
nas sicut reginā. porphiritū cū fuisset  
militib;. verū obtulit seipsaz. **Un**  
dixit maxentio cū ei plura. **p̄misit**  
**Regre** in q̄rto mēbro. **Ite** cōparat  
moysi. **Nā** sicut moyses in monte  
synai q̄draginta dieb; morabat z  
q̄draginta noctib; nō māducādo  
nec bibēdo. **z** ibidē decem p̄cepta  
recepit vt habet **Exodi. xxxiij.** **Ira**  
scā **katherina** ab illo loco in q̄ p̄  
amore xp̄i decollata fuit ab ange/  
lis deducta est ad montē synai. **et**  
ibi honorifice sepulta. **Secūdo** cō  
parat duob; regib; portiorib;. **s. da**  
**uid z salomoni.** **Nām** sicut dauid  
multa iniuria a saule suscepit in  
quib; se firmit̄ tenuit z patienter  
oīa bono aīo suscepit. **pep̄cit z nō**  
offendit saul dum potuit. **Ira** scā  
**katherina** oīa tormēta illata a ma/  
xentio patient̄ sustinuit. **Ite** com/  
parat salomoni. **Nā** sicut salo mō  
p̄ sapiām oēm isrl̄ sibi subiugauit.  
vt habet. **iij. Reg. iij. xbi. d̄.** q̄ oīs  
isrl̄ audiuit iudiciū qd̄ iudicasset  
rex. **z timuerūt regem.** **Ira** scā **ka**  
**therina** habuit tantā sapiām q̄ sa/  
piētiores mūdi supauit. **z ad fidez**  
xp̄i cōuertit. vt p̄z in tertio mem/  
bro. **Ite** comparat duob; p̄phetis po/  
riorib;. **scz. Helys z Johi baptiste.**  
**Nā** helys orauit dñm q̄ duo q̄n/  
quagenarij p̄ ofonem suā ighe de  
celo consumpti sunt. vt habet. **iiij.**  
**Re. j. xbi. d̄.** q̄ **chozias** rex misit  
p̄ncipē q̄nq̄genariū **et** q̄nq̄ginta



## De sancta

Qui erat sub eo vt **M**elyam ad re-  
gem traherent ad ydolatriā et in  
ptumeliā dei. **U**n dixit. **H**omo  
dei rex pcepit vt descēdas. **R**ūdit  
**M**elyas qnq̄genario. **S**i hō dei  
sum. descendat ignis de celo ⁊ de-  
uoret te ⁊ qnquaginta tuos. **R**ur-  
sumq; misit ad eū alii qnquage-  
nariū. quib; silr factū est. **I**ta san-  
cta katherina p suā orōnem ipe-  
trauit vt plusq; q̄rtuor milia ho-  
minū p fracturā rotarū ab angelo  
factā interēpti sunt vt p̄z in q̄nto  
membro. **S**ed **L**oparat etiā **J**o-  
hāni baptiste. **N**ā sicut **J**ohes opi-  
nionē quorūdā estimabat q̄ esset  
xp̄us. sic sancta **K**atherina nō so-  
lum a christianis honorat. s; etiā  
a paganis quasi dea venerat. **U**n  
dixit **M**axenti⁹ vt in q̄rto mem-  
bro habet. **Q**uarto compať duo-  
bus apl̄s potiorib; scz **P**etro et  
**P**aulo. **N**ā petro date sūt clauēs  
regni celoz vt celū hoib; aperiret  
**I**ta scā katherina a deo ipetrauit  
hoib; eā i suis nc̄citatioib; iuocatioib;  
celerē effectū p̄pitiatiois. **R**egre-  
aū. **C**ompať etiā sancto paulo. nā  
paulo decollato lac in signū puri-  
tatis. ⁊ sanguis in signū martyrij  
emanauit. **I**ta decollata sancta  
katherina lac p sanguine emana-  
uit. **Q**uinto compať martyrib; p  
pter ei⁹ multiplicē passionē. **N**am  
legit q̄ cū maxenti⁹ vidit q̄ blan-  
dimenē eā amouere nō posset. iul-  
sit eaz p̄mo scorpionib; cedi. scdo  
i carcere obscurissimo claudi. ter-  
tio fame p duodecim dies crucia-  
ri. quarto sup rotā extendi. q̄nto

## Katherina

gladio decollari. **U**n sicut christ⁹  
specialr p̄solat p eo tribulatos si-  
cut p̄misit per p̄phetā. **C**um ipso  
sum in tribulatioe ⁊c. **I**ta consola-  
batur sanctā katherina. **U**n sicut  
p̄mo fuit horribiliter scorpionib;  
flagellata. ita fuit ab angelis cele-  
sti vnctione puncta. **U**n d̄r q̄ euz  
regina eam visitando intrasset vi-  
dit angelos plagas v̄ginis pun-  
gentes. **S**ecundo sicut fuit in car-  
cere obscuro clausa. ita fuit celesti  
lumine p̄fusa. **U**n dicit q̄ eadem  
regina vidit carcerē inestimabili  
claritate fulgentem. **T**ertio sicut  
fuit fame cruciata. ita fuit a collū-  
ba cibum deferente de celo nutri-  
ta. **U**n dicit q̄ videns impator eā  
splendidiorē ⁊ em. sup supra. **Q**uar-  
to sicut debebat pati penā rotariū  
ita fuit ab angelo salutata. ⁊ rote  
totalr dissipate. **Q**uinto sic fuit de-  
collata ⁊ in mūdo mortificata. sic  
fuit a christo ⁊ ab angelis in vitaz  
eternaz deduc̄a. **S**exto compať  
duob; pontificib; ⁊ cōfessorib;. scz  
**M**artino ⁊ **N**icolao. **N**am sicut  
in obitu sancti martini ab ep̄o co-  
loniensi audit⁹ fuit cant⁹ angeli-  
cus. **I**ta i obitu sancte katherine  
quidā angeli corp⁹ ei⁹ sepelierūt ⁊  
q̄dam angeli cū xp̄o eius aiam in  
celestē paradisuz deferentes dulciē  
p̄sonabant. **C**ompať etiam beato  
**N**icolao. **N**am sicut corp⁹ sancti  
**N**icolai sepultū in tūba marmo-  
rea oleū inde emanat valens i sa-  
lutem multoz. **I**ta de tumba scē  
katherine oleum indefinē ēma-  
nat. **S**eptimo compať ⁊ p̄cipat



cum virginibus. Nam sicut virgines  
custodiunt puritatem mentis et corporis  
sicut apostolus dicit. 1. Cor. vii. q. ego  
cogitat quod domini sunt ut sit sancta cor  
pore et spiritu. Ita sancta katherina  
custodiuit et seruauit castitatem men  
tis et corporis. **S**unt aures  
tria in que castitas solet piclita  
ri. Primum est rerum temporalium abun  
dancia quam habuit katherina. et  
tamen propter hoc castitatem non amisit.  
Un legir quod cum esset annoz. xviij.  
defuncto patre ex suba de multis  
paternis bonis modicum retinuit  
pro sustentatione propria. et alia paupi  
bus tribuit. nec iocos puellares  
videre nec audire voluit. sed semp  
insistens diuinis scripturis et domino  
seruiens in castitate. **S**ecundum li  
bertas ac oportunitas inducens.  
quam etiam habuit. ut habet in lege  
da ubi dicitur quod in palacio pleno diui  
tijs et pueri iuueniculis remansit.  
et tamen castitatem seruauit. Parer etiam  
ex hoc quod imperator promissit sibi quod pro  
mortem regine uxoris sue deberet  
esse prima in palatio. Etiam ex hoc quod  
plures filij regum ipsam libenter rece  
pissent in uxorem. quod tamen nequaquam fa  
cere voluit. Un bene dicit christus de  
ea. **A**nn. ij. Sicut lilium in spinas  
et. Nam sicut lilium in spinas non  
perdit odorem suum. sic sancta katheri  
na in iuuenes non perdidit castita  
tem. **T**ertium est pulchritudo que  
multum solet piclitari castitatem quam  
sancta katherina perfectissime ha  
buit. Nam dicitur in legenda quod erat val  
de speciosa et omnino oculis admira  
bilis et amabilis. et tamen castitatem non

perdidit. Un bene dicit katherina quasi  
vniuersalis ruina. Nam katheri  
na dicitur a katha. i. vniuersus. et rui  
na. quasi vniuersalis ruina. quod ab  
eo cecidit vniuersa luxuria. Un  
bene dicit de ea illud. **A**nn. iij. Tota  
pulchra es amica mea et. et sic per  
quod ipsa habuit diuitias spiritua  
les. i. perfectiones omnium electorum  
in se. Un conuenienter dicit christus  
ad eam illud. **P**rouerb. vi. Dul  
te filie congregauerunt diuitias tu  
sola supergressa es vniuersas et.  
Quare bene verificatur de ea illud  
**A**nn. vi. Una est columba mea. pro  
fecta mea et. **R**ogemus et.

**D**e eadem.

**D**esui eam  
sponsam mihi assume  
re. et amator factus sum  
forme illius. Vel illud quod sequitur  
Generositate illius glorificat comu  
bernium. i. (gesellschaft) habens dei  
sed et omnium dominus dilexit eam. **S**ap.  
viij. Notate charissimi. Dicit enim  
Aristoteles ut supra.

**D**e dedicatione templi  
Sermo. lxxij.

**S**apientia  
edificauit sibi domus.  
excidit columnas septem.  
**P**rouerb. ar. Sic est filius dei qui  
domum. i. ecclesiam sibi edificauit.  
in qua nos ad conuiuium future glo  
rie inuitauit. qui excidit columnas  
septem. i. septem sacris sustentauit.



## De dedicatione templi

**D**ec sunt septē columnę supra q̄s  
dñs domū suā fundauit. **D**ec sunt  
septē candelabra aurea lucētia in  
ecclia. **E**t septē infusoria quibz in/  
fundit remissio oim peccatorū et  
grām spūs sancti. **H**as nituntur he/  
retici destruere. **S**z q̄ hoc n̄ credit  
nō p̄nt saluari. **E**t de his septē co/  
lumnis i. sacramētis dicere p̄pono  
**1** **P**rimū est baptis̄m. q̄ est ia/  
nua oim sacramentoz. q̄ cū p̄cipi/  
tur vt debet delet oīa peccata siue  
multa siue pauca. siue magna. si/  
ue parua. excipit tñ vnū gen⁹ ho/  
minū q̄ iniustas hñt res. q̄ ē mor/  
bus crudelissim⁹. **A**perit baptiza/  
to ianua celestis regni. in cuius si/  
gnum x̄po baptizato ap̄t sūt celi.  
sine illo sacramēto nemo saluari  
pōt. **U**n̄ Jo. iij. **N**isi q̄s renat⁹ fue/  
rit ex aqua et spūs sancto nō pōt vi/  
dere regnū dei. **E**t iō dicit mare⁹.  
**Q**ui crediderit et baptizat⁹ fuerit  
saluus erit. **N**ic nota q̄ debeant  
baptizari. qz tm̄ hoīes. nō angeli.  
qz sancti sunt. nō demones quia  
sanctificari nō p̄nt. **E**t ideo tantū  
hoīes de quibz sentit fides catho/  
lica. **A**d baptizandū requirunt q̄e/  
tuor. s. p̄sona baptizans. intentio  
baptizandi. elementū aque. debi/  
ta forma x̄boz. **E**t hec valent ba/  
ptizato in remissionē oim p̄ccatorū  
**2** **S**ecundū est sac̄m cōfirmationis  
p̄ qd̄ grā que dat̄ in baptis̄mo cō/  
firmat. et dat̄ p̄ficiētibz et pugna/  
tibus ad robur p̄tra vitia. carnes  
mundū et diabolu. in fronte a so/  
lo ep̄o. et nō ab aliquo alio. et fron/  
tem chrismate liniūt. p̄ qd̄ signifi

cat grā spūs sancti q̄ in ea tribuit.  
**U**n̄ luctatores olim yn̄ gebant in  
exercitio palestre. **U**n̄ **A**ug. **I**deo  
nos vn̄it qz luctatores nos p̄tra  
vicia fecit vel facit. qui hāc p̄tem/  
nit recipe damnat. **U**n̄ **H**ugo de  
sacramētis. **T**imendū est his q̄ p̄  
negligentia nō suscipiūt man⁹ im/  
positionē ab ep̄o ne forte dānent.  
qz festinare debuerūt dum potue/  
runt. **E**t q̄ sunt p̄fecte etat⁹ debēt  
p̄riti accedere et ieiunū. et q̄ p̄sen/  
tat eum patrīn⁹ suus ē. **Q**uicūqz  
h̄ sac̄m negligit. negligit magis  
gaudiū in celo q̄ oīe gaudiū qd̄  
in mundo est vel fuit. **U**n̄ talibz q̄  
negligūt pueros suos ānos hñt  
grauis p̄nia iniungit. **T**erciū sa/  
cramētū est eucharistia. que si p̄/  
cipit vt debet quedā delet pecca/  
ta. et maxime in amore dei p̄fortat.  
**U**n̄ istud sac̄m medicina amoris  
dicit. **A**d ei⁹ esse req̄runt hec. s. for/  
ma x̄boz. intentio p̄ficiētis. ordo  
sacerdotalis. materia. s. panis triz/  
ticus et vinū. qz his se x̄ps cōpa/  
rauit. p̄p̄ silitudinis rōnem. **U**n̄  
in euā. **J**oh. **E**go sum vit⁹ et iterū.  
**E**go sum panis et. **I**te dicit. **N**isi  
granū frumētī cadens in terrā et  
**S**ub hac autē forma tradidit. p̄p̄  
causas in his x̄sibz notatis. **S**u/  
mit occulte x̄pus ne sit tibi stultre.  
**M**oroz vel risus sitqz lucrosa fi/  
des. **N**ec autē medicina ad plenū  
laudari nō pōt. imo nec ipsi ange/  
li cū gaudiū ipsorū in h̄ p̄sistit. **D**e/  
trus. **I**n quē desiderant angeli. p̄/  
spicere. **S**i q̄s digne māducane/  
rit viuet in eternū. **Q**uot sunt q̄



indigne sumunt q non diiudicant  
corpus dñi. **P**robet seipsuz vnus  
quisq quid mali cōmiserit quid  
boni amiserit quid gratie negle/  
xerit. q̄ deuotus accedat. et sic de  
pane xpi edat ne forte cū iuda ip/  
sum accipias. et iterū cum iudeis  
crucifigas. ad **Heb.** **R**ursum cru/  
cifigentes filiū dei. qz in peccatū ac/  
cipiūt et virgineū corpus polluit  
**Uñ brūs Bern.** Quis audit? su/  
stineret aurū. q̄s incuit? oculoꝝ  
vbi mūdi p̄cium mitteret in sterq/  
linium. **Nō min⁹** est in os pollū/  
tum q̄ in lūtū mittere dei filium  
**Hucusq; Bern.** S; tu exagitas  
locū veneris. et sic sumis filiū virgi/  
nis. **V**enient erga te in iudicio de/  
mones et iustificabūt se respectu  
tūi. **I**stud sacm heretici grauiter  
et multipliciter impugnat quō sub/  
tam parua forma xps tant⁹. quō  
possit trāsubstantiari. **L**icet his  
multipliciter posset rñderi. suffici/  
at tibi simplr credere. qz fides nō  
habet merituz vbi hūana rō p̄bet  
expimentū. **Nō** multū cures scri/  
tari occulta qz qui scrutator ē ma/  
iestatis opprimeť a glia. **Q**uartū  
est pñia que est vt dicit **Viero.** se/  
cūda tabula post naufragiū ad  
quā homo post naufragiū p mor/  
tale peccatū recurrat vt saluetur.  
**H**ec est optima medicina que sa/  
nat ab omni mortali culpa. **R**e/  
ceptio huius medicine consistit i  
tribus. scilicet p̄tritione. p̄fessione.  
et satisfactioe. **D**e his tribus aliq̄ rē.  
**D** felix pñia que nō dam̄nari per/  
mittis cū qui ad rē. **A**bsitendum

aūt est solis sacerdotibz. **Uñ dñs**  
in euāgelio. **T**ec oñdite vos sacer/  
dotibz. et etiā. **xij.** aplis dixit vt sol/  
ueret lazarū nō sorozibz suis. **H**ec  
p̄pter hereticos q̄ p̄fiterent laicis et  
nō sacerdotibz. qd ē hereticuz nisi  
in articulo mortis. **N**otandū  
q̄ diuersis integre p̄fiteri vtile est.  
p̄ q̄nqz. **P**rimo p̄pter erubescētiā  
maiorē qm̄ verecūdia magna pe/  
na est. **Uñ Aug⁹.** Qui erubescit p  
xpo dign⁹ ē venia. **Uñ** p̄t q̄ q̄to  
pluribz p̄fiteť in spe venie turpi/  
tudine criminis. tāto facili⁹ p̄seq/  
tur grām remissionis. **E**t qz cla/  
ues semp in p̄fidente aliqd opant  
ideo toties posset p̄fiteri q̄ tolle/  
ret oēm penā. **S**ecdo p̄pter incesso/  
rum multiplicationē. qz efficit fi/  
lius eoz sp̄ialis. **T**ercio p̄pter hu/  
militatē. **I**ō em̄ peccatū suū quis  
celat ne talis reputet qualē se dī/  
uino p̄spectui iāz p̄ntauit. **Q**uarto  
p̄pter grē augmentationē. **Uñ**  
**Amb.** **Nō** meret iustificari q̄ in vi/  
ta sua noluerit p̄fiteri. **Uñ** **Abzē**  
Peccata p̄fiteri fm̄ specie vt co/  
gnoscas vicioꝝ accepisse veniam  
**G**rauit̄ ḡ peccant p̄fessores q̄ sibi  
p̄fidentibz inibēt ne alijs genera/  
liter p̄fiteant. **Q**uiro facili⁹ grām  
p̄sequit que ducit ad vitā eternā  
**Q**uintū sacm ē vnctio extrema.  
que fit oleo p̄ ep̄m p̄secrato. dupli/  
ci de cā. **Uñ** **Hugo.** Duplici ex cā  
sacm b̄ institutū est ad peccatoꝝ  
remissionē. et ad infirmitatē corpa/  
lis alleviationē. **Uñ** **Iac.** **I**nfir/  
mat̄ q̄s in vobis rē. et nō dat pue/  
ris et sanis. **A**ductū ḡ rephendēdi



# De dedicatione templi

sunt q̄ b̄ abhorrent cū p̄ferat saniz  
tate. et si b̄ sacm̄ vt d̄r in senten/  
tijs ex p̄temp̄u p̄remittit dāna/  
bile ē. si ex negligētia piculosum.  
**I**te hoc sacm̄ pōt pluries iterari  
cū p̄ eodē morbo i anno nō nisi se  
mel dari. vt q̄b usdā placet. **S**ex/  
tum est m̄rimoniū. z est viri z mu/  
lieri p̄iūcio maritalis indiuidue  
vice p̄suetudinē retinens. **A**irca b̄  
sacm̄ multa sūt dicēda. vide i dis/  
cipulo dñica post epiphanie. **D**e/  
primū est ordo. q̄d est signaculuz  
q̄ddā quo p̄as tradit ordiato ab  
soluēdi z corp⁹ xpi p̄ficiēdi. **N**itū  
heretici hāc fidē destruere dicētes  
q̄ n̄ri sacerdotes sint p̄ctōres. scz  
auari. luxuriosi. iudi. adulteri zc.  
et cū imūdi sint nō p̄nt nos mū  
dare. **I**uxta illud **Ecc̄i**. Ab imūdo  
qd mūdabit. **N**an⁹ em̄ imūda  
dū te mūdare nitit nō te mundat  
sz plus te imūdat. **A**d b̄ norandū  
q̄ i sacerdotibz duo sūt. s. vita z of/  
ficiū. **V**ita eoz ē p̄ se. **O**fficiuz eis  
dat p̄ alios filios dei. **U**n si bo/  
nus ē p̄dest sibi. **S**i mal⁹ ē nocet  
sibi z nō mihi. **Q**uid noceret si rex  
p̄ nunciū de formē mitteret mihi  
munera p̄ciōsa **I**psa munera p̄p̄  
talem de formē nō p̄dunt p̄ciōsita  
tem. sic nec sacra. **Q**uid mihi no/  
cet q̄ me lauat an sit albo vl̄ niger  
et q̄d mihi nocet si medic⁹ me cu/  
rans sit pallidus vl̄ pulcher. **N**ō  
q̄ sacerdos me imūdat si est imū  
dus. nō ei vita sz officio me lauat  
**R**ogem⁹ ḡdñm vt sic mundari a  
peccat⁹ oibz mereamur amē.

**D**e dedicatione templi.

Sermo. lxxvij.

**H**odie i do

mo tua optet me mane/  
re **Lūc. xix. Aug. in ser.**

**Q**uotiescūqz frēs charissimi alta/  
ris vel tēpli festiuitatē colim⁹ si fi/  
deliter z diligēte attendim⁹ z scē  
ac iuste viuimus q̄cqd in templis  
manufact⁹ agit totū in nobis spi/  
ritali edificatiōe cōplet. **E**t iō q̄ntū  
possum⁹ cū ipsi⁹ adiutorio labore  
mus ne de⁹ n̄r in nob inueniat q̄  
oculos sue maiestatis offendar. sed  
habitaclum cordis n̄ri euacuet  
vitijs z virtutibz repleat. claudat  
diabolo z apiat xpo. vt nob omni  
bus velit dicere vba thematis. **H**o/  
die in domo tua zc. **Q**uidem⁹  
em̄ dilectissimiqz due cādela ardē  
tes i vna domo s̄ talis nature q̄  
lumē vni⁹ penetrat lumē alteri⁹ z  
manet in lumē alteri⁹ q̄d iu ma/  
net p̄ns z n̄ recedit ab eo. **S**ic de⁹  
q̄ est lux v̄a quēlibet illuminatū p̄  
verā p̄tritionē illuminare vult per  
suā ḡfaz z nō recedere ab eo dicēs  
**H**odie in domo zc. **I**sta dom⁹ est  
cor hois in q̄ op̄z hoiem manere  
**N**oc intellige sic **S**i opa tua dñe  
esse accepta deo necesse ē q̄ de⁹ ilz  
luminet z accēdat cor tuū ad dile/  
ctionē veram. **I**o ait. **O**portet me  
manere i domo tua. q. d. tāta ē de/  
uotio tuar desiderii cordis tui q̄  
q̄dāmō cogor rectū manere. **Q**ue/  
rit ḡ v̄z ho p̄r cogere deū. **R**ide  
tur q̄ sic. **S**i es p̄ctōz poter⁹ eum  
q̄dāmō cogere p̄ verā p̄tritionem  
sic legit d̄ zacbeo q̄ xps vidēs suā



feruida dilectione et contritione pro  
peccatis suis dicebat. Hodie i do. 27.  
Sic coegit cum latro in cruce quando di-  
xit. Memoro mei domine dum ve. i. re.  
tuu. Nec enim verba coegerunt christum  
invenit ut statim ei diceret. Amen dico  
tibi. hodie mecum eris in paradiso. Sicut  
et tu peccator fac. confitere et contemere de-  
peccatis tuis si potes. sin autem ut latro  
babeas contritionem saltem et propositum  
satisfacendi. Qui secundum Augustinum coram quod  
habuit christo obtulit. scilicet corde credi-  
dit et ore confiteatur. Item domus dei est  
triplex. scilicet externa. scilicet materialis ecclesie  
invenitur. i. fidelium et spiritualis pacis. eterna  
et superna eternalis leticie. **Primo** ergo do-  
mus exterior est ecclesia materialis in  
qua deus colitur et honoratur. ps. Adora-  
bo templum sanctum tuum. De qua **Jo. ij. No-**  
lite facere domum patris mei domum  
negociationis quia domus omnium voca-  
bitur. Nec domus consecrata est ad que-  
tuor officia. **Primo** in apotheca di-  
vinorum vnguentorum. scilicet sanctorum qui sunt  
medicine pro omnia peccata que sunt fuerunt  
et erunt. Nam baptismus valet pro peccatis  
originalibus et peccatis actua-  
libus. Et ideo cum summa reverentia intran-  
da est hec domus a quilibet christiano. et cum  
cordis devotione ut possit dicere  
illud **Gen. xxiij. Vere non est habitatio**  
nisi domus dei et porta celi. **Secundo**  
hec domus consecrata est ut sit scrinium  
sanctae trinitatis vel ut sit scrinium thesau-  
ri celestis. i. indulgentie et gratie quas homo  
persequi potest in hac domo. **Unde** ps.  
Glorie et divitie in domo eius. **Indul-**  
gentie enim dantur de thesauro passi-  
onis christi sanctorum angelorum et sanctorum. **Jo-**  
cum summa humilitate intranda est hec do-

mus ut veniam mereamur accipe de-  
lictorum. Ex quo patet quod multi iustitiam cur-  
runt ad locum indulgentiarum et gratiarum.  
quia nec contriti nec confessi de peccatis  
suis. **Unde** quia zachaeus de mala vita  
penituit. iusta restituit. **Jo** indul-  
gentias veras obtinuit. **Tertio** do-  
mus hec consecrata est ut sit schola  
moralis doctrine et divinie **Unde** **Luc.**  
ix. Erat quotidie docens in templo. ut  
patet de predicationibus confessionibus et  
absolutionibus. **Et** quia nunc ibi dominus te-  
net curiam misericordie. scilicet pro morte curiam te-  
nebit iusticie. **Igitur** cum intentio est  
eundem ad hanc scholam ut misericordiam possi-  
mus invenire in presentia et ut non iudi-  
cemur in futuro eternaliter. **Quarto**  
hec domus consecrata est ad perficiendum  
corpus dominicum et eius sanguinem et ad  
cibandum spiritum omnium christi fideles **Unde**  
**ij. Paral. ij.** ait dominus salomoni Ele-  
gi domum hanc in domum sacrificij. scilicet  
altissimi sacri. **Et** erunt oculi mei  
aperti. et aures mee intente circa eas.  
**Et** quia oculi domini sunt aperti ad videndum  
ea que ibi fiunt et aures intente ad au-  
diendum ea que ibi dicuntur siue bona  
in devotione omnium siue mala in col-  
locutionibus. **Jo** nullus ergo intrare hanc  
domum sine debita devotione. **Debet**  
intrare ibi esse sicut angelus domini qui sta-  
bat iuxta altare huius curribus au-  
reum in manu sua. **Item** quia in ecclesia ipe-  
sus et inanimis fabulis occupatur quasi vene-  
nium et gladium alijs hominibus perbere co-  
gnoscit dominus. **Verbum** dei nec ipse audit  
nec alius audire permittit. **Unde** **Aug.**  
in oratorio nostro aliquid agat nisi ad  
quod institutum est. **Secundo** principaliter  
dicendum de domo dei interna. scilicet de fidelium



# De dedicatione templi

anima siue scia in q̄ habitat de⁹  
spūalr p grām. **1. 102. iij.** Templū  
dei sanctū est qd est vob. Si vis  
g̃struere templū xpo p fūdamē/  
to ponat fides. qz vt ait ap̃ls **De/  
bre. xj.** Sine fide impossibile est pla/  
cere deo. **Un̄ m̄gr̃ sniaz di. xxiij. li/  
bro. iij.** Fides em̄ est fr̃⁹ qua cre/  
dunt que nō vident. Arige etiā pa/  
rietes. **Paries** a dextra sit spes ⁊  
desperationē. **Spes** em̄ est fr̃⁹ q̄  
spūalia ⁊ et̄na bona credunt ⁊ cū  
fiducia expectant. **Est ⁊ spes** certa  
expectatio future p̄tutudinis pue/  
niens ex dei grā ⁊ ex meritis p̄cedē/  
tibus. vt ptz di. **xxvj. li. iij. sniaz.** **Si**  
**n̄stra** sit timor ⁊ p̄sumptioez. **Te**  
**ctum** illi⁹ dom⁹ sit charitas q̄ est  
vinculū p̄fectionis. **Istud** tēplū  
est q̄drangulare. **Prim⁹** angulus  
sit p̄udētia in p̄cauēdis insidijs  
⁊ cognoscēdis cōsilijs opandis p  
nos respectu dei. **Secū⁹** angul⁹  
est iusticia i subueniēdis miserijs.  
**Terti⁹** angul⁹ ē t̄pantia coercēs  
delectatōes respectu sui. ⁊ tenens  
mediū circa delectabilia. **Quart⁹**  
angulus ē fortitudo in p̄ferendis  
molestijs. s. stando firmi⁹ in actio/  
nibus ⁊ passiōibus tristabilibus. **Sup**  
**pone** cāpanile recte intentōis. **vñ**  
**Grego.** Omne bonū qd agit p in/  
tentione ad celestia eleuet. **Am**/  
**pana** sonoroza ē oīo deuota quā  
de⁹ petit audire. **Cañ. viij.** Fac me  
audire vocē tuā. **Et illud Cañ. ij.**  
**Sonet** vox tua i au. meis. **Pictu**  
**ra** hui⁹ dom⁹ est exercitiū fructus  
scz hūilitas. pietas. paciētie. et ca/  
stitas. **Alausura** erit castigatio re

spectu q̄nqz sensuū. **Un̄** euangeli/  
sta. **Alausura** ostio ora patrē tuum.  
**Un̄** legit q̄ quedā mulier cū mul/  
tas apes nutrirer nec p̄ficeret. cō/  
sultū est ei q̄ corp⁹ xpi inf̄ eas lo/  
caret. **Ad ⁊** fecit sumptio corpe de  
altari integralit̄ et in ore referua/  
to. **Apes** aut̄ cōgscētes dñm suū  
fecerūt sibi cāpanā cū cāpanili et  
altare sup quod hostia posuerūt.  
**Apes** aut̄ p̄fecerūt ⁊ dñs b̄ndixit  
opib⁹ eoz. **Quqz** mulier vas ape/  
ruisset vt tolleret mel vidit illd mi/  
rabile. ⁊ nūciās sacerdoti suo oīa  
que fecerat. venit p̄b̄r assumptis  
secū fidelibus. q̄ admirātes d̄ capel/  
lula parietibus ostio fenestris altari  
recto ⁊ cāpanili corp⁹ dñi cū lau/  
de ⁊ gl̄ia detulerūt. **Si** g̃ creature  
irrōnales creatori suo fecerūt tem/  
plum. multo plus decet h̄ facere  
hoiem. **1. Tertia** est dom⁹ sup  
na eternal. **vñ ps.** **Melior** ē dies  
vna i atrijs tuis sup milia. **Quia**  
mille anni añ oculos tuos tanqz  
dies besterna que p̄terijt. **In** hac  
domo est optimuz habitare qz ibi  
sūt multe distincte māssiones. **Iu**  
**cta** illud **Jo. xiiij.** **In** domo patris  
mei man. mul. s. **Prima** māssio ē  
nouitas sc̄e vite. ⁊ illa erit cū aia  
et̄na carne deducet ab āgelis in  
cōspectu dñi. **In** q̄ māssione videt  
⁊ scit oīa que in celo sūt in fr̄az sub  
terra. qz q̄ videt deū nihil ignorat  
**Et** sic aia vebemēti charitate accē/  
sa deducet ad secundaz. **Secūda**  
māssio vel visio ē societas angelo/  
rum. vbi p̄mo audiet dñm dicēte  
qz in c̄baritate pmāssisti bāc habes



bi s gñam. qz isti te diligēt sicut se/  
ip̄os. z tūc oñder ei xps cicatrice/  
vulnez suor q̄s referuauit. ppter  
multas cās sic vult. **A**byf. z vide  
hic quō būana natura ē vnita dei  
tati. **T**ūc viſo sic xpo deducet ad  
aliā mansionē vbi audiet xpm di/  
centē. **E**cce ego z pueri mei q̄s de  
dic mibi p̄r z mor aīa replebit tā/  
ta dulcedine spūſſcī. q̄ si vn⁹ hō  
mortal⁹ eēt ita magn⁹ sic cor⁹ mū  
dus si modicā scintillā ab illa pci  
peret totalr rumpet ad modū va  
sis vitrei si infunderes es bulliēs  
vel ferrū ardēs penit⁹ rumpet. sic  
etiam de b hoīe mortali. **N**ā sic re  
pleta deducit ad aliā mansionem  
ad eēnitare z vite. qz oīa nihil eēnt  
si deberent ea derelinq̄re. qz mille  
ānos aīa oculos ei⁹ tanq̄ dies/zc.  
vñ si q̄s accipiet calamū p singlōs  
ānos z ynā guttā hauriret d mari  
donec tota aq̄ mar⁹ eēt exhausta.  
z tūc opteret aīam illaz dimittēre  
illud gaudiū. **T**otū tpus illd eēt  
sibi vna dies z si posset eē aīa tan/  
ro tpe libent⁹ vellet esse in penis  
et postea in gl̄ia. **N**ā sic lenificata  
deducet ad aliā mansionē. s. ad fa  
miliaritatē z cognitionē tot⁹ tri/  
nitat⁹. et ibi videbit quō fili⁹ pce/  
dit a p̄re. z spūſſcūs a p̄re z filio fil⁹  
tanq̄ a purissimo fonte. de q̄ scri/  
ptū est p aplm. q̄ ibi ē fons miseri  
cordie quē ocul⁹ nō vidit. nec aur⁹  
audiuit. nec in cor hoīs ascendit.  
**V**is visis deducet aīa ad vltimā  
mansionē in q̄ videbit q̄ de⁹ erit  
corona oīm scōz. **S**ed quō herit  
nunq̄. exp̄ieris nisi in patria. i. in

domo celest⁹ patri⁹. **U**n sicut olim  
xps dixit zacheo. tua deuotio est  
tāta ad me q̄ hodie i domo tua zc  
**S**ic z qlibet n̄m pōt nūc ad xpm  
dicere. **S**ic ego debeo b exp̄iri q̄/  
modo i patria es corona oīm san  
ctoz. **T**unc oportet me in domo  
tua celesti manere. **Q**uam nob zc

**D**e sacramento. **Sermo lxi.**

**S**iquis mā  
ducauerit ex b pane viuet  
in eternū **Io. vi.** **S**ic vide  
mus et exp̄imur q̄ corp⁹ infirmū  
z infirmitatib⁹ subiectū eget medi  
cina corpali. sic aīa n̄ra plena in/  
firmitatib⁹ peccatoz eget medici/  
na spūali. **S**acramenta sūt medi/  
cine spūales s̄m **Hugonē.** **U**n sic  
in statu innocentie hō nō indigu/  
isset medicina corpali. sic nec spi/  
rituali. s. mō sunt necessarie. **U**n  
dicit **Amb. de sacramēt⁹.** **Q**ui vul  
nus bz medicinā querit. vulnera/  
ti sum⁹. qz sub pctō sum⁹. **M**edi/  
cina at ē celeste z venerabile sacra  
mentū. vt dīc **Hugo.** **M**edicine  
corpales s̄ in triplici differentia.  
**Q**uedā sūt de cōib⁹. z ille s̄ aliqñ  
amare z aliquādo dulces. z pur/  
gant et expellūt malos humores  
corpales. z significāt duo sacra. s.  
sacm baptisim⁹ p̄nie q̄ est amara  
**A**pplica. **Q**uedā s̄ de herb specia  
lib⁹ z margarit⁹. que p̄fortant z si/  
gnificāt sacm p̄firmatiōis. qz ad  
militiā spūalem p̄parat. **U**n p̄fir  
mandi sūt hoīes tanq̄ pugiles q̄  
inungunt ne ex facili ab inimicis  
teneant. **E**t qz oēs xp̄iani dicunt



## De sacramento

esse i bello xpi. **I**o oēs dñt b sacm  
 recipe vt facili⁹ possint i mundū  
 carnē z dyabolū pugre. **E**t dñt in  
 ungi in frōte. ad designādū auda  
 ciā p̄fessionis xpi. Quedā sunt de  
 auro. z ille s̄ incōpabili⁹ meliores  
 q̄ p̄seruat. sicut ē de sacro eychari  
 stie respectu alioz. qz b sacm va/  
 let ad p̄seruariōēz futuri mali ad  
 euasiōē p̄ncis. ad diminutionēz  
 p̄teriti mali. vt prestant xba the/  
 mar. vbi dixi. **S**i q̄s man. zc. **A**  
 circa qd̄ est aduertendūz q̄ mala  
 futura s̄ p̄nitares maloꝝ deside/  
 rioꝝ q̄ subuertūt sp̄iale edificiu⁹  
 in boie. ad malū gēuadēdū valet  
 sūptio sacri altar. **S**cdo ad euasi  
 onē mali p̄ncis valet corp⁹ dñicūz.  
 qz omni die peccam⁹. iō omni die  
 remediū est necessariū. **S**ap. xvj.  
 Angeloz esca nutriuiti populūz  
 tuū. z panem de celo p̄stitisti eis.  
**T**ercio ad remissionē mali p̄teri/  
 ti. z b malū est cōmissa culpa. ma/  
 xime pctm veniale. **P**rio dico q̄  
 sūptio corpis xpi vel b sacri valz  
 ad euadendū malū futūz. qz p̄for/  
 rat ad actōz. subleuat ad p̄templa  
 tionē. disponit ad diuinōz. reuela  
 tionē. inflammat ad desideriu cele/  
 stiū gaudiōz. **P**rio dico q̄ p̄for/  
 rat ad actionē. qz sic helyas dū p/  
 sequerent eū nūcū Jezabel vt ipm  
 sic ceteros p̄phas occiderēt. z ipse  
 helyas dormiret sub vmbra iuni/  
 peri excitat⁹ ē ab angelo. z cū mag⁹  
 restaret sibi via. ab eodē angelo re/  
 fectus ē subcinericio pane z aq̄. z  
 ambulauit i fortitudine cibi illi. xl  
 diebz z xl noctibz. z venit ad mōtē

dei oreb i q̄ vidit dñm. iij. **R**ex.  
**H**elyas interpretatur dei dñatio.  
 z fcat iustū q̄ p̄sequit a nūcū Jez/  
 zabel. q̄ int̄prat flūēs sanguie. z s̄/  
 gnificat mūdū in q̄ s̄ tria que p̄se/  
 quūt iustū. viz supbia. auaritia. z  
 luxuria. vt dic̄ Jo. i. canonica sua  
**O**mne qd̄ ē in mōdo aut ē zcupiscē/  
 tia zc. **E**t isti tres nitunt̄ inficere  
 iustū dū vidēt eū p̄stratū sub acu/  
 leis p̄ncis vite. i. i infirmitate hūa/  
 na q̄ bñ p̄ vmbra iuniperi notat.  
 s̄ excitat⁹ ab angelo. s. monit⁹ diui/  
 nis surrexit. z ecce subcinericio pa/  
 nis z vas aq̄ p̄ qd̄ intelligit corp⁹  
 xpi z sanguis accideritbz velatū. qz  
 vez corp⁹ xpi ē sub accideritbz pa/  
 nis z vini v̄l sub sp̄bz panis z vi/  
 ni. vt p̄z de p̄le. c. ij. **Q**uia corpus  
 vbi d̄r. Visibiles creature i xpi cor/  
 pus z sanguis iuisibilz p̄uertūt.  
 et. ca. seq̄nti. **A**nte bñdictionē alia  
 sp̄es noiat p̄ bñdictionē corpus  
 scificat. **E**t q̄ māducauerit b corp⁹  
 fiet ei remissio pctōz. **Q**d̄ añ bñdi/  
 ctionē est panis z vinū. post x̄o cō/  
 secracionē corp⁹ z sanguis xpi. **U**  
 teri⁹ queri p̄t vtz corp⁹ xpi p̄ p̄es  
 māducet. **A**d qd̄ rñdet decretū de  
 p̄le. di. ij. **I**nuitat. vbi sic d̄. **X**ps p̄  
 p̄es māducat s̄z manet iteger to/  
 tus. **E**t alibi dic̄ decretū eadē dis.  
**U**bi ps corpis xpi ibi totus. **E**t iō  
 cantat i officio misse. **S**umēte n̄  
 pc̄sus nō p̄fract⁹ nec diuisus in/  
 teger accipit. **I**ste panis ab angelo  
 est oblat⁹. et fcat q̄ cū p̄ficat b sa/  
 cramentū ibi maxim⁹ adest exerci/  
 tus angeloz. **U**n̄ **G**reg. in dyalo/  
 go. **Q**ui fidelīū dubiū est ipsa imo

lati  
celo  
rest  
libo  
lyas  
q̄m  
ven  
m̄ y  
Ad  
cer  
dñm  
em̄  
sol  
ribz  
Jo  
tio  
tio  
in b  
B  
z si  
tuo  
tin  
q̄t  
p̄p  
qu  
vin  
des  
vin  
b o  
ser  
q̄t  
ser  
re  
tic  
do  
in  
au  
bis  
ca  
tri



lationis hora ad vocē sacerdotis  
celos apiri. ima sumis sociari. ter  
restria celestibus iungi. vñ ex visibi/  
libus et invisibilibus fieri. **S**ed pñ qñ be  
lyas venit ad hñ panis refectiōe  
qñtuor legē fecisse. s. reliqñt puerū.  
venit in desertū. sedit sup iunipe/  
rū vñā. et habuit suscitatore āgelū  
**A**d designandū qñ qñtuor dñt sa/  
cere qñ digne voluit accedere **P**ñ  
dñt fugere mundi solationē. **E**st  
em̃ in hñ sacro plenitudo spūal̃ cō  
solationis. et illa nō dat admitten  
tibus alienis. sicut dicit brūs **B**ern.  
**I**ō qñ vult attingere spūalē solā/  
tionē dñt dimittere carnalē delecta  
tionē. **E**t hñ est qñ dñt. **C**ū venisset  
in bersabee reliqñt ibi puer suum.  
**B**ersabee interpretat fons satietatē  
et significat xp̃m in qñ est oīs pleni  
tudo gr̃az. **N**āc plenitudinē qñ at  
tingit oēm solationē mūdi reli/  
qñt. **E**t hñ belyas reliqñt puerū. **Q**uid  
p puerū nisi carnalē delectatio fcat  
que reuera ē pueril̃. **I**lle aut reli/  
quit puerū qñ reliqñt puerilē modū  
viuendi. **S**cdo qñ digne vult acce  
dere ad hñ sacm dñt se pponere ad  
vitē honeste religionē. **E**t ē qñ dñt  
hñ qñ belyas prexit in desertū. **D**e/  
sertū significat statū religiosum.  
qñ desertū dñt a deserēdo. qñ ibi de/  
serunt oīa tpalia. s. diuitie. hono/  
res. dignitates hñane p abnega/  
tionē xp̃ie volūtātē. **E**t qñ ē in mū  
do nisi ista tria. **I**ō. ij. **O**m̃e qñ ē  
in mūdo aut ē pcupiscētia carnis  
aut pcupiscētia oculorū aut sup  
bia vitē. **E**t p bec tria diabol⁹ niaz  
captiuat peccatrice. **E**t etiā p bec  
tria oēs ipugnat religiosoa. **E**t

tio dñt hñe plati subiectionē. et hñ est  
qñ dicit. **B**elyas sedit subter vñā  
iuniperū. **I**uniper⁹ sicut dicit **I**si/  
dorus est arbor cui⁹ cineres cōser  
uant ignē p totū annū. **Q**uid hñ  
gnare possum⁹ p iuniperū nisi bo  
num plati. **C**inis iuniperi est hu  
miditas plati qñ solet fuare ignē  
in cordibus subditoz. **I**gnē scz fra/  
terne dilectōis et calorē feruēde de  
uotionis. **Q**uarto dñt hñe respectu  
dei deuotionē. **E**t hñ est qñ dñt hñ qñ  
angelus suscitauit eū. **Q**uid p an  
gelū nisi diuine gr̃e donū. **A**ngel⁹  
em̃ nūci⁹ interpretat. **T**ūc dñs ad  
nos angelū mittit qñ gr̃az nobis  
imittit. **E**t iste angel⁹ semel et iterū  
nos excitat. qñ diuine gr̃e donum  
ad pficiendū nos semp instigat.  
**E**t qñtuor sñt qñ solent hauriri in hñ  
sacro ab his qñ digne accedūt. qñ hñ  
sacm pfortat ad actiōes subleuat  
ad pteplationē. disponit ad diuio  
rū reuelatōes. accēdit ad bonoz  
eternoꝝ p̃sideratōes. **D**e istis vide  
plura in qñdragesimali **J**acobi de  
uoz. i tractatu de sacro qñ incipit.  
**C**ōfiteat dñō mie ei⁹. **R**ogem⁹ zc.  
**D**e animab⁹. **S**ermo. lxx.

**S**ancta et sa  
lubris ē cogitatio p defū/  
ctis exorare vt a pccis sol  
uant. ij. **M**ach. xij. **C**ōmendatoz  
auerrois sup de imp̃sione aeris.  
**C**ūqñ nebula ascenderit ea die in/  
undatio pluuiā iminebit. **C**ui⁹  
rō est. qñ tal̃ exaltatio nebulosa cō  
uertit i imp̃siones pluuiāles. tñc  
aut talis pluuiā pdest his animab⁹ qñ  
degūt i aq̃s vt p̃sib⁹. et nocet ani



## De animabus

bus ut dicunt naturales. **P**ostice p nebulā pōt itelligi deuota oſo que fit in ſcā mſe ecclia. **N**ec igit ſi deuote ad deū aſcēderit infructuoſa non redibit. **Q**uia dicit **Auſebius** in ſer. Impoſſibile ē pſtante fruiſtrari oſonez hois qn ad aſpectum ptingat ſaluatoris. **A**ui pſonat **Bern.** in ſer. Que ſi delis z humilis oſo fuerit ſine dubio celū penetrabit vñ vacua redire nō poterit ſed vtiqz pluuiā miſerationū reducit. **E**t hec pluuiā miſerationis dei pdeſt illis q ſunt i aqz tribulationū purgatozū in quibz ſtrent. dolent. egrotāt. ſtrent inqz qz pniām pſeritā z iniunctā negligent obmiferūt. **F**lēt qz amici eoz eos obliuioni tradiderunt. **E**t qlibet pōt dicere cū pſ. Obluioni dar<sup>9</sup> ſum tāqz mortu<sup>9</sup> a corde. **F**lēt igit qz a penis acerbis diutius ibi fuerūt. **D**olēt qdem ppter dilatoz glie quā expectāt. qz ipſes que diſſert affligit aiam. ſ. in purgatorio exiſtente. **P**rouerb. xij. **E**grotāt autē qz ſeipſas iuuare nō ſunt potētes. nec mederi. qz medicis ſc obliu. **I**ō nos q poſſumus vti his medicinis. ſ. oſonibz debemus eis ipartiri. qz pſolant ſcētes curāt dolētes. z ſanāt egrotātes. teſte **Aug<sup>9</sup>**. q ait. **O**ſo eſt pſolatio ſtentiū. cura dolētiū. ſanitas egrotantiū. **S**z hec eadē oſo nocet deimonibz q dicūt volucres celi. **L**u. viij. qz ſm **Aug** oſo ē diabolo ſupplicium. qz p eā mltē aīe liberant z ab ei<sup>9</sup> pſtate ſoluunt. **I**ō dicit ecclia in pmiſſis vbiſ. **S**ācta z ſa

lubris zc. **P**ro qbz notandū. **P**lūnūs i hystoria naturali dic q foris odor rure roſas ſolz aperire ſi rura inſ eas plantat z inſcū moueat. **S**ic oſo apit pſſimā mentem nobiliſſime roſe xpi ſi ſit pro aiaby in purgatorio degētibz. **T**alis oſo ſm ſapientē. **A**ccī. xxxv. celos et nubes penetrat. **E**t donec appropinquet nō pſolabit aia. ſ. in purgatorio nō diſcedet donec aſpiciat altiffim<sup>9</sup>. z dñs nō elōgabir. ſ. auxiliū ſuū. **I**ō ſtatuit ſanctam ecclia ut ait **Guilhelm<sup>9</sup>** i rōnali diuiſioz li. viij. qz habet mēmorā oim fidelīū deſictozz ut iuuēt oſonibz z bñficijs generalibz que nō ſpecialia hñe pñt. qz tales oſones generales aias adiuvāt. **R**efert **Vincē** in ſpe. hiſto. li. xxv. c. v. **Q**uidā religioſus veniens ſeu reuertēs a hierlm dū mare trāſiret ventozz horroz ipm cū multis alijs ppulit i qndā inſulā vel rupē vbi ſcūs qdam manebat ibiqz trāqlli tatē mar<sup>9</sup> expectabat. **I**lle autē religioſus cū ſcō viro colloquīū habebat. q in cetera reqrebat ab eodez religioſo vtrum abbates noſceret. **O**dilonem. **E**t ille ſe noſcere ait. et pſ. **Q**uare p eo inqritis. **E**t ille. **S**ūt vicina nob loca in qbz quiffi ma inueniūt ſtāmaz incēdia. in qbz etiā aīe diuerſe luit p meritoz glitate tormēta. **H**uc ſi innumera biles demones deputati. q intolērabiles penas qridie renouant. z ego frequēt audiui eos queruloſe clamare qz oſonibz z elemoſynis qrūdā frequēt eripiat d mātbo



eorum et precipue declinacionis ordi-  
ne et cetum de eorum abbate q̄rimoniaz  
faciunt q̄ sepe p̄ eos sui iur̄ placu-  
la p̄dunt. Et ait ille vir sc̄us. Quā-  
ebrem p̄ dei nomen te obtestor vt  
sanct̄s fratribz illis que tibi dixi si  
deliter referas vt ōmibz elemo-  
synis maḡ ac maḡ insistant. vt d̄  
māibz demonū eas deducāt. Ille  
igit̄ reuersus in patriā hoc abba-  
ti. Adiloni reculit vt p̄miserat. Ad  
audies abbas p̄ omnia monaste-  
ria generale edictū cōstituit vt sic  
die p̄mo nouēbris oīm sanctorū  
festiuitas ageret. ita sequēti die in  
psalmis et elemosynis omniū in  
x̄po fidelīū quiescentiū memoria  
celebrēt. Idcirco hec p̄pēdes ec-  
clesia idem obseruat et hodie p̄ fi-  
delibz defunctis generaliter cele-  
brat q̄ sunt in purgatorio. Et dici-  
tur norant̄ p̄ fidelibz defunctis. qz  
damnat̄s et infidelibz talia suffra-  
gia ab ecclesia facta non p̄sunt. Iō  
dicit dñs **Niere. vii.** Tu noli ora-  
re p̄ populo isto. s. dānatoz. et ne  
assumas p̄ eis laudē et ōrōnez. qz  
non exaudiam te. Sup̄ quo dicit  
br̄s **Jeronymus** Frustra dici-  
mus orare p̄ aliquo q̄ hoc nō me-  
ruit dum vixit recipere. Ipsi em̄ in-  
fideles et dānati nō meruerūt cuz  
bessent sup̄ terrā vt eis suffragia  
eccle. p̄desent. Quā dictū est q̄ ōrō-  
nes facit ecclesia p̄ illis q̄ sūt i pur-  
gatorio. qz nō sunt necesse illis q̄  
sunt in celi refrigerio. Ideo soluz  
p̄sunt illis q̄ purgant̄. Et illi sunt  
in triplici differentia. Pr̄mū q̄ sa-  
tisfactionē sibi iniunctā inde dece-

centes nōduz cōpleuerūt. et hi in-  
penis purgatorij grauissime pu-  
niunt. nisi forte eoz satisfactio ab  
alijs assumet̄. **Ad** hoc tñ q̄  
p̄dicta cōmutatio valeat requirunt̄  
q̄tuor. Pr̄mū est ex parte cōmu-  
tationis. s. ei⁹ auctoritas. q̄ de sa-  
cerdot̄s auctoritate fieri debz. **De**  
cundū est ex pte illius p̄ quo fit cō-  
mutatio. s. ei⁹ necessitas. qz in tali  
statu debet eē q̄ p̄ se satisfacere nō  
potest sed adiuuari indiget. **Ter-**  
tium est ex pte illius in quē fit cō-  
mutatio. s. charitas. qz necesse est  
eū esse in charitate q̄ debet facere  
ipsam satisfactionē meritoriam et  
satisfactoriā. Ideo leḡ. **Cū** qdaz  
miles cum vxore sua in lecto esset  
et cuidā milici defuncto q̄ sibi fuit  
familiaris detraberet subito ille q̄  
mortu⁹ fuerat thalamū intrauit.  
et dixit illi. Amice noli aliqd̄ ma-  
lum suspicari de aliquo. et p̄dona  
mibi si in te i aliquo peccauī. Quē-  
cuz sup̄ statu suo interrogaret dixit  
**Varia** penis affligor. precipue q̄  
tale cimiteriū violauī et ibi quēdā  
vulnerās sua cappa spoliaui. que  
mibi sup̄raponit̄ et omni mōre me  
maḡ p̄mit. Rogauitqz vt p̄ se ōrō-  
nes fieri faceret. Qui ille. **Tis** in-  
quit a tali vltali sacerdote vt ōrō-  
nes fiant. Ille vero ad hoc nihil  
rīdens caput more reuuentis cō-  
cussit. Deinde dixit. Si veller q̄ ta-  
lis heremita p̄ se oraret. Qui ille.  
**Utinam** p̄ me oraret. Ad cum se  
facturum p̄mitteret. Ille ait. Et  
ego dico tibi. qz ab hac die vsqz ad  
annos duos tu etiam morieris.



## De animabus

ficq; disparuit. et miles vita sua  
murata in melius vt ille dixerat  
in dño obdormiuit. **Quartū** ē ex  
parte pene. s. debita pportionabi/  
litas. vt videlicet minor pena cō/  
muret in maiore. quia plus valet  
ppria q̄ aliena pena. Et ē triplex  
pena. ppria voluntaria que maxime  
satisfacit. Alia est ppria z nō volū/  
taria que est in purgatorio. **Ter-**  
tia voluntaria sic q̄ assumit p ali/  
quo. z hoc q̄dem minus satisfacit  
q̄ prima ex eo q̄ nō est ppria z ma/  
gis q̄ secunda que nō est volūta/  
ria. **Teruntū** si iste p quo satisfa/  
ctio est assumpta discedit. nibilo/  
minus tñ in purgatorio cruciat̄.  
**Sed** tñ ppter istam penam quas  
iste sustinet z quā aliq̄ p eo soluūt  
citius liberat̄. qm̄ domin⁹ penaz  
suam z penam illoz in sortez cō/  
putat. **Ideo** si debet penaz in pur/  
gatorio sustinere talis sic poterit  
iuuari q̄ liberabit infra mensem  
**Nunq̄** tñ inde eripit quous q̄ sit  
solutum. **Quo** finito illud qd sol/  
uitur deinde est illi q̄ facit z in si/  
nū ei cōuertet̄. z si ipse nō indiget  
pueret̄ i sinū ecclie. v̄l valet alijs  
q̄ in purgatorio existūt. **Secundi**  
qui in purgatoriu descendūt sunt  
qui satisfactionem sibi iniunctaz  
compleuerunt. sed tñ illa pena ex  
ignorantia vel negligentia sacerdot̄  
sufficiens n̄ fuit. **Nū** ei nisi magni/  
tudo cōtricionis suppleat totum  
in purgatorio cōplebunt. qd mi/  
nus in hac vita fecerunt. **De** em̄  
qui modum z mensuraz peccatoz

rum z penarū nouit addit penā  
satisfacientē ne peccatūz maneat  
impunitus. **Unde** pnia iniuncta  
aut est maior aut minor aut equa/  
lis. **Si** maior tñ illud qd plus  
facit cedit ei ad augmentū glorie  
**Si** equalis sufficit ei ad totū cul/  
pe dimissionē. **Si** minor tñ illud  
quod restat supplet virtute diui/  
ne iusticie. **Tertij** sunt q̄ in purga/  
torium descendunt q̄ lignū. fenū.  
stipulaz secum ferūt. **De** quibus  
dicit **Gregori⁹** sup p̄mam eplam  
ad **Corinth. iij.** Pensandū est sol/  
licite q̄ p ignem future purgatio/  
nis asserit apls saluos fieri posse  
nō eos qui sup hoc fundamentūz  
ferrum aut es aut plumbum. id  
est peccata duriora z maiora. sed  
eos qui edificant lignum fenū  
z stipulam. i. peccata leuissima et  
minora que ignis facilliter consu/  
mit. **Istis** igit subuenire debem⁹  
nostris deuotis orationibz z ele/  
mosynis. iuxta verbūz cōmatis.  
scz Sancta et salubris est cogita/  
tio pro defunctis exorare zc. Ro/  
gemus zc.

**Expliciunt sermones Dori**  
**miscure de sanctis. Anno**  
**dñi. M. cccc. xliij. Sexto ka**  
**len. Ianuarias.**



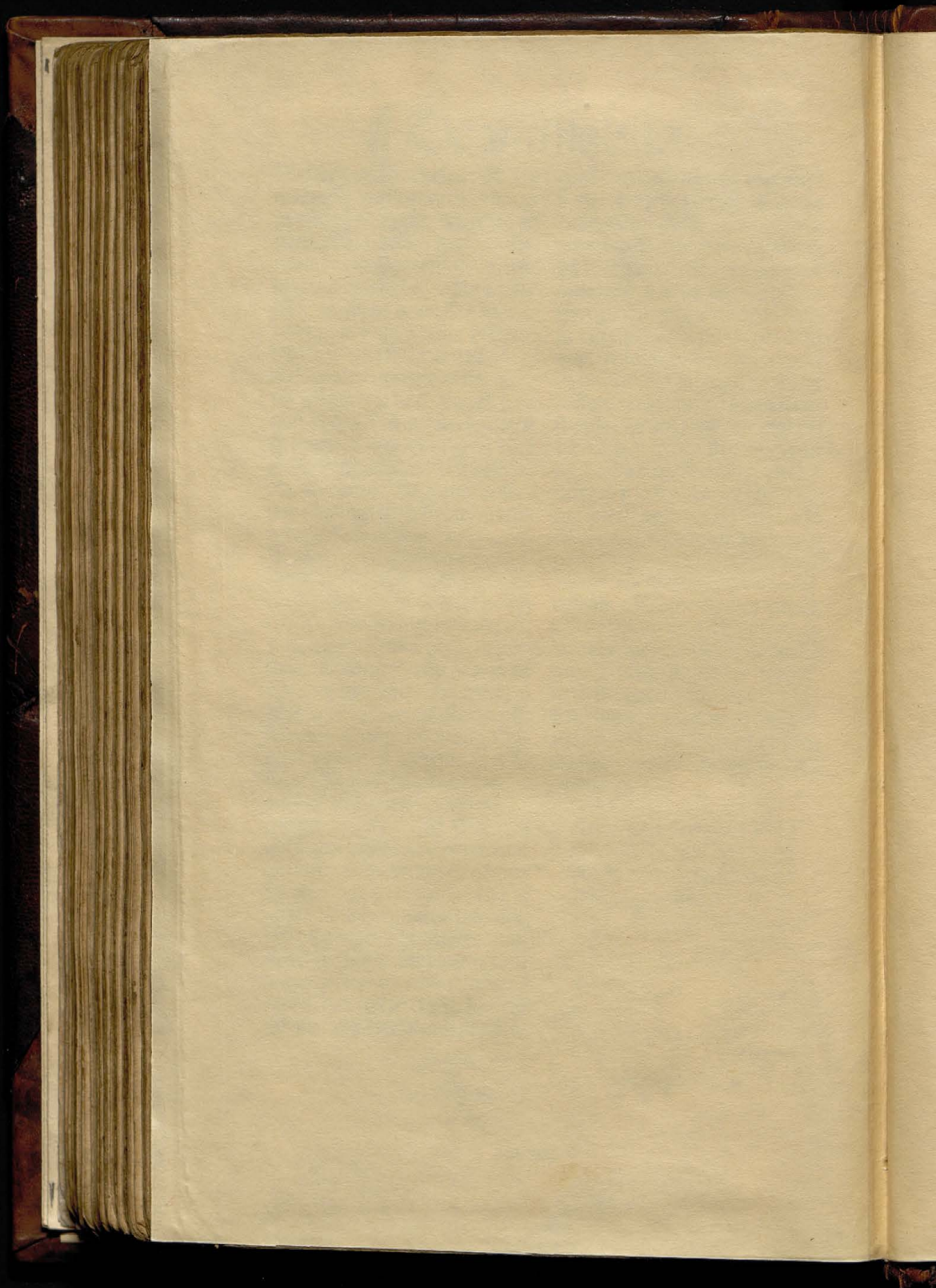
q̃  
ar  
ra  
na  
as  
ie  
il/  
id  
i/  
ga  
ū.  
as  
m  
l/  
io  
le  
us  
id  
d  
n  
et  
ū  
p  
c/  
s.  
p/  
p/  
p/

3

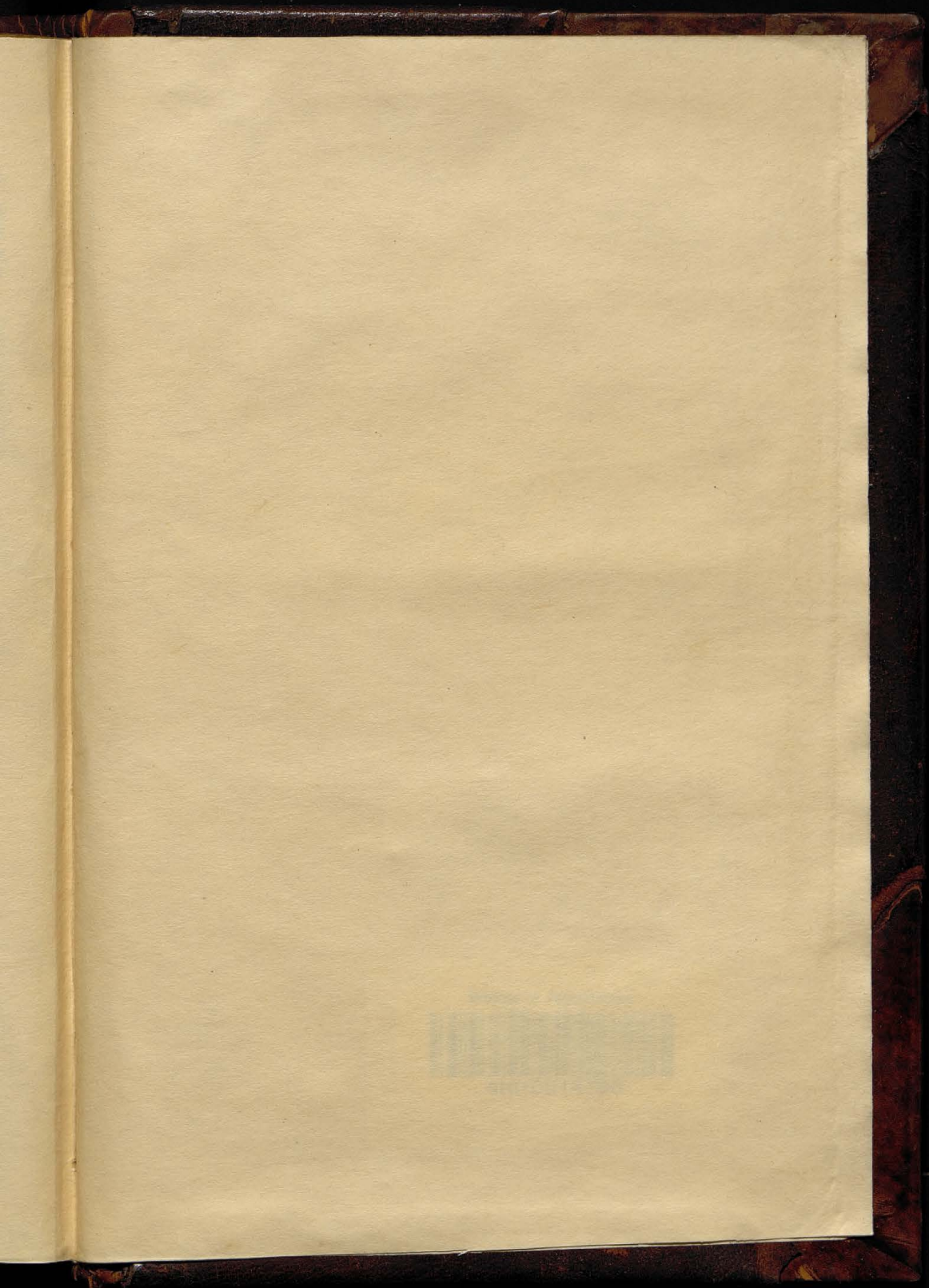
line

hos

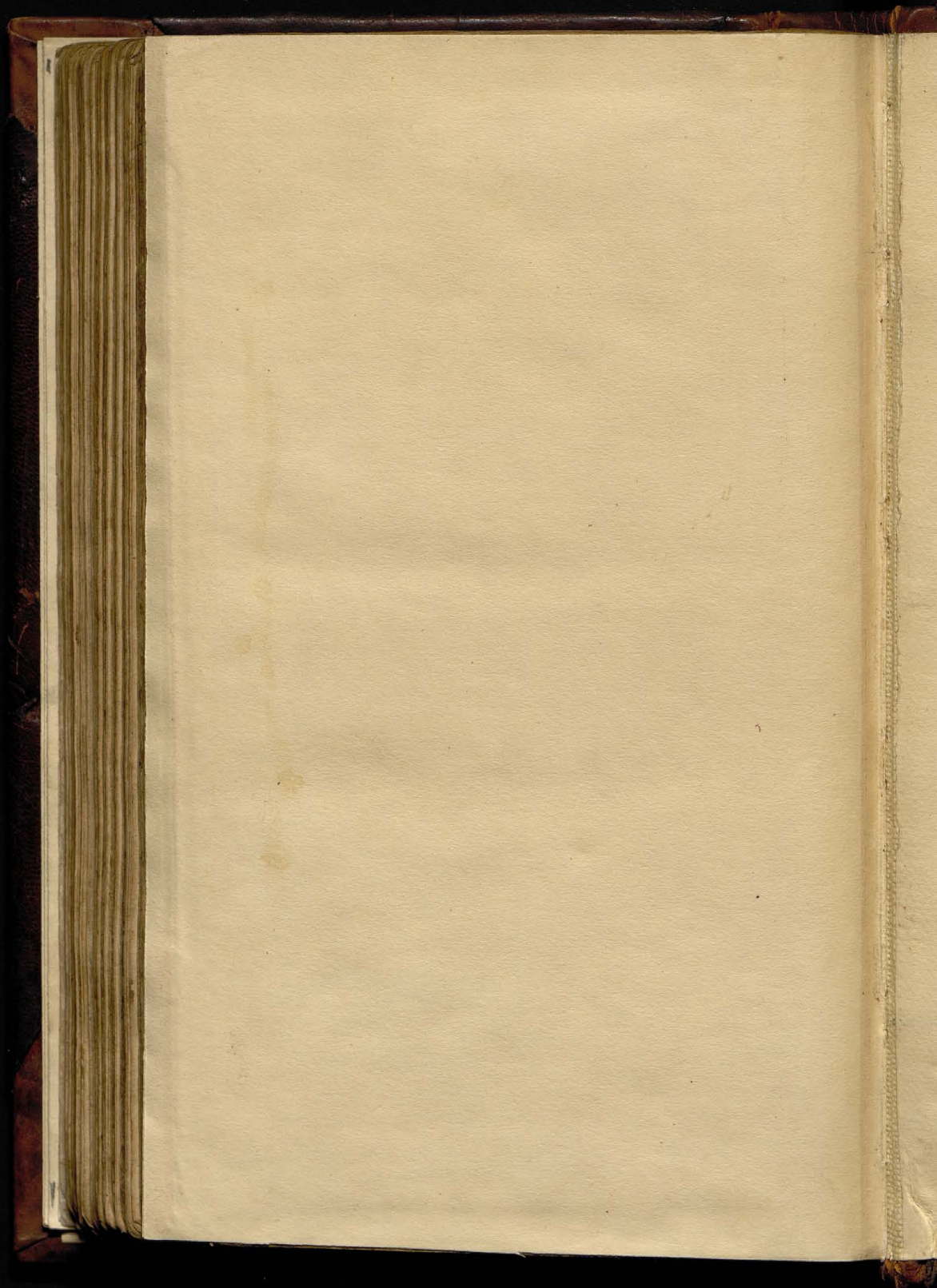














Biblioteka Jagiellońska



stdr0014790



